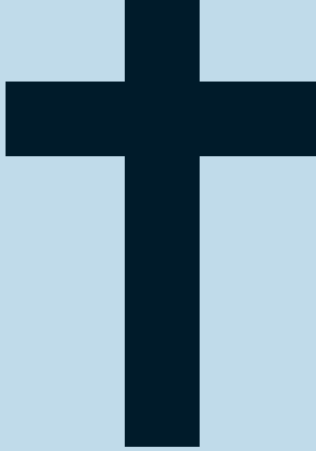

Itájtł toTeko
ipan mela'tájtł

Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájtł toTeko ipan
mela'tájtł New Testament

Itájtōl toTēko ipan mela'tájtōl
Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájtōl toTēko ipan mela'tájtōl
New Testament

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nahuatl, Isthmus-Mecayapan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
8d5b6a33-8846-5c0f-ae8f-62c94f894f7b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	42
San Lucas	67
San Juan	108
Hechos	140
Romanos	178
1 Corintios	194
2 Corintios	209
Gálatas	219
Efesios	225
Filipenses	230
Colosenses	234
1 Tesalonicenses	238
2 Tesalonicenses	242
1 Timoteo	244
2 Timoteo	249
Tito	252
Filemón	254
Hebreos	255
Santiago	268
1 Pedro	272
2 Pedro	277
1 Juan	280
2 Juan	284
3 Juan	285
Judas	286
El Apocalipsis	288

Itájtɔl Jesucristo yej kijkuiloj San Mateo

Iyikyapatajwewejmej Jesucristo

¹ Nigaj ijkuijito' itokamej yej iyikyapatajwewejmej Jesucristo,* yej tɛpiltzɪmpa katka iga David iwán David tɛpiltzɪmpa katka iga Abraham.

² Abraham mochiɟ tɛtaj iga Isaac, iwán Isaac mochiɟ tɛtaj iga Jacob, iwán Jacob mochiɟ tɛtaj iga Judá iwán iyikniwán. ³ Judá iwán isiwa' yej itoƙa' Tamar mochiɟkeɟ tɛtajmej iga Fares iwán Zara. Fares mochiɟ tɛtaj iga Esrom. Esrom mochiɟ tɛtaj iga Aram. ⁴ Aram mochiɟ tɛtaj iga Aminadab, iwán Aminadab mochiɟ tɛtaj iga Naasón, iwán Naasón mochiɟ tɛtaj iga Salmón. ⁵ Salmón mochiɟ tɛtaj iga Booz, tɛye' itoƙa' Rahab. Booz mochiɟ tɛtaj iga Obed, tɛye' itoƙa' Rut. Obed mochiɟ tɛtaj iga Isai. ⁶ Isai mochiɟ tɛtaj iga rey David, David kipiá' sɛ ipiltzɪn yej itoƙa' Salomón yej kita' iwán inón siwa' yej isiwa'pa katka Urias.

⁷ Salomón mochiɟ tɛtaj iga Roboam, iwán Roboam mochiɟ tɛtaj iga Abías, iwán Abías mochiɟ tɛtaj iga Asa. ⁸ Asa mochiɟ tɛtaj iga Josafat, iwán Josafat mochiɟ tɛtaj iga Joram, iwán Joram mochiɟ tɛtaj iga Uzías. ⁹ Uzías mochiɟ tɛtaj iga Jotam, iwán Jotam mochiɟ tɛtaj iga Acaz, iwán Acaz mochiɟ tɛtaj iga Ezequías. ¹⁰ Ezequías mochiɟ tɛtaj iga Manasés, iwán Manasés mochiɟ tɛtaj iga Amón, iwán Amón mochiɟ tɛtaj iga Josías. ¹¹ Jecónías iwán iyikniwán itajmej itoƙa' Josías. Inimej ipilowán onokoɟ kua' rey de país Babilonia kɪpɛsojwɪj israɛlɪtajmej iga kiwigakeɟ Babilonia.

¹² Kua' kɪskeɟa Babilonia, Jecónías kipiá' ipiltzɪn yej itoƙa' Salatiel. Iwán Salatiel kipiá' ipiltzɪn yej itoƙa' Zorobabel. ¹³ Zorobabel mochiɟ tɛtaj iga Abiud, iwán Abiud mochiɟ tɛtaj iga Eliaquim, iwán Eliaquim mochiɟ tɛtaj iga Azor. ¹⁴ Azor mochiɟ tɛtaj iga Sadoc, iwán Sadoc mochiɟ tɛtaj iga Aquim, iwán Aquim mochiɟ tɛtaj iga Eliud. ¹⁵ Eliud mochiɟ tɛtaj iga Eleazar, iwán Eleazar mochiɟ tɛtaj iga Matán, iwán Matán mochiɟ tɛtaj iga Jacob. ¹⁶ Jacob mochiɟ tɛtaj iga José, yej iwewej María. Inɪnya María yej iye' Jesús, inɪnya Jesús yej tiktɔkawiáj Cristo.

¹⁷ Ijƙón panooɟ catorce tɛtajwewetkeɟ yej ipilówampa ipilowán Abraham este iga onókoya David. Panoɟ nɔ catorce tɛtajwewetkeɟ yej ipilówampa ipilowán David este kua' israɛlɪtajmej kiwigakeɟ preso Babilonia, iwán panooɟ se'o' máɟ catorce tɛtajwewetkeɟ este kua' onókoya Cristo.

Ken iga onoko Jesucristo

¹⁸ Ijƙɪn iga onoko Jesucristo: María yej iye' Jesús onóyaya iga yawi monamiktɪti iwán José. E' kua' aya monamiktɪáɟ, María xɔloyowi' iga ipoder iyEspíritooɟ Dios. ¹⁹ Iwán José yej mochiɟwas iwéɟ María, pɔxsan katka ye'nemia, iwán ayo' kinekiá mamonamikti iwán María; e' malej ijƙón, José akinekiá mamomati iga María óno'ya iwán se' taga'; yéɟ keɟlantoya iga ichtákasam mamokajtɛwakan. ²⁰ Miei inón keɟlantoya, kochi' iwán kitɛmɪ' iga sɛ iyángel† Dios wáɟaj iwán ijƙɪn kilij:

—José, tɛɟ yej ipiltzɪn ipilówampa David, amo ximajmawi iga timonamiktɪá iwán María, iga inón xɔlo' yej kitalaxwɪjto', inonwa' kimá' iyEspíritooɟ Dios. ²¹ Yéɟ yawi kitati sɛ ichoochɪn, iwán tiktɔkawɪj JESÚS,‡ iga yéɟ yawi kimánawɪti igɛntɛɟ iga ayo' makichɪtokan yej ayeƙti.

²² Inón sucederoɟ iga mamochiwa kensan ikya kɪjtoɟ toTɛko ipan sɛ profeta§ kua' kɪjtoɟ ijƙɪn:

²³ Sɛ takotzɪn yej aya kichijchimi taga', xɔloyowis iwán kitas ichoochɪn, motokawɪj Emanuel,

yej kɪjtoɟneki: Dios ono' towán.*

²⁴ Kua' José isa' iga tɛmiktɔya, kichij kensan kilij iyángel Dios iwán kíkui'ya María iga isiwa'. ²⁵ E' José aya kitechowaya María este iga onoko ikone'. Iwán inón kone' kitokawɪjkeɟ JESÚS.

2

Reyemagooɟmej yawɪj kitatɪj Jesús

* **1:1** 1:1 Xikita glosario “Cristo”. † **1:20** 1:20 Xikita glosario “Ángel”. ‡ **1:21** 1:21 Jesús kɪjtoɟneki “yeɟ kimánawɪá”. Jesús kimánawɪti inqmeɟ yej moconfarowaj ipan yéɟ iga ayá' kɪknɔchɪwas ken kajasi iga kichijkeɟ yeɟ ayeƙti. § **1:22** 1:22 Xikita glosario “Profeta”. * **1:23** 1:23 Is 7:14

¹ Jesús onoko Belén, se ǎltepe' yej ono' ipan estado de Judea. Íkuǎ' mandarojtoya rey Herodes.* Entonces asikej Jerusalén sekin tajtaga' yej walkej ikísáyampa tonati'. Inomej tajtaga' momachtijkej ken iga ojonokej sítalimej, iwán kijiáj Reyejmagojmej. ² Iwán tatajantinemiáj:

—¿Kǎn ono' irrey judiyojmej yej nacérojo'? Nejemen nikitakej isítalin ne-iga ikísáyampa tonati' iwán niwalkej nikweyimatiłtikoj.

³ Kuǎ' inín kimati' rey Herodes ay'ya kojasiá te kichíwaya, iwán inewi gente de Jerusalén akojasijajo' no te kichíwayaj. ⁴ Iwán Herodes kingtza' inochi ijefejmej sacerdotejmej iwán inochi yej tamachtíaj ipan iley Dios. Iwán kitajtankej kǎn yawi naceroti Cristo. ⁵ Yejemen kijoikej:

—Yawi naceroti ipan ǎltepe' yej itoǎa' Belén yej ono' ipan estado de Judea. El profeta kijkuiloj ijkín:

⁶ Tej, Belén, yej tono' ipan estado de Judá, malej iga ti-ǎltepetzín, e' ayéj yej máj ti-ǎlímpa, no tivalerowa kensan inomej wejweyi ǎltepe' yej ono' ipan estado de Judá; iga ipan tej yawi kǎsati se yej mandarowa, yej yawi kicuidaroti nogentej de Israel.†

⁷ Iwán el rey Herodes kichtakanotza' yej kitakej sítalin; íkuǎ'ya kimatiłtijej kǎman nokta nesiko in inón sítalin. ⁸ Iwán Herodes kititan Belén inomej tajtaga', kijiłkeje ijkín:

—Xǎkǎn Belén, xiktemotij inón chooliłtzn este kǎn xikasikǎn. Kuǎ' ankasikeja, xine-ijłikij se iga nej no manía manikweyimatiłtiti.

⁹ Kuǎ' tami' kikakikej yej kijtoj Herodes, Reyejmagojmej yájkija. Iwán inón sítalin yej kitakej ikísáyampa tonati', tapanotiaya iwán moketzato kǎn nokta ono' chooliłtzn. ¹⁰ Kuǎ' kitakej inón sítalin poxsan yolpákikej. ¹¹ Iwán kalakkej kalijti', iwán kitakej chooliłtzn iwán María yej teye'. Motankuáketzkej iwán kiweyimatiłtijej chooliłtzn. Iwán yejemen kikiłtijej regalojmej iga kimakakej chooliłtzn, oro, incienso iwán mirra yej ken bálsamo. ¹² Iwán Dios kitemiktij inomej iga ayo' nokta mayákan kǎn ono' Herodes; inón iga yejemen yajkij se ichamej, e' ipan se'ya ojti.

José, María iwán Jesús cholowaj iga yawij ipan país yej itoǎa' Egipto

¹³ Kuǎ' reyejmagojmej yájkija, se iyángel Dios kitemiktiko José, iwán kijiłj:

—Ximoketza, xikuǎga Egipto chooliłtzn iwán iye'. Ómpao' xonokǎn este kuǎ' se j nimitznqtzas. Porque Herodes yawi kitemoti chooliłtzn iga makimikti.

¹⁴ Iwán José moketza' tayowakǎn, kiwíga' Egipto chooliłtzn iwán iye'. ¹⁵ Ompiga onoyaj este que mǎgui' Herodes. Inín mochij iga mamochíwa yej Dios kijtoj ipan se profeta, ijkín ijkuiłjto': "Este Egipto niktzn' noPiltzn."‡

Herodes tatekimaka iga mamojmiktiki chooliłj

¹⁶ Kuǎ' Herodes kimati' iga kikajkayajkej inomej reyejmagojmej, poxsan kuejkuesiwi'. Iwán tatekimá' iga makimijmiktij nochi chooliłj yej aya kipiáj ome años, yej chantitokej Belén iwán ipan ǎltepemej yej najna'san onokej. Herodes kijtoj ome años, iga anka achón ǎn kiwígaya Jesús, ke'san kijtojkej reyejmagojmej. ¹⁷ Iwán ompa mochij yej kijkuiloj el profeta Jeremías. Ijkín ijkuiłjto':

¹⁸ Mokagui' iga wa'tzajtziló' ipan ǎltepe' yej itoǎa' Ramá.

Chokalo' iwán poxsan moknoimatilo'.

Rakelwa' in yej choga' iga ipilowan, iwán awel moyoltalij, iga ipilowan kimijmiktijłkeja.§

¹⁹ Kuǎ' mi'ya Herodes, se iyángel Dios kitemiktij José ompa Egipto, kijiłj:

²⁰ —Ximoketza, xikuǎga chooliłtzn iwán iye' iwán xaj se Israel kǎn amonoyaj iga mikikeja inomej yej kimiktijnekiáj chooliłtzn.

²¹ Iwán José moketza' iwán kiwíga' chooliłtzn iwán iye' ipan país de Israel. ²² E' kuǎ' José kimati' iga mandarówaya se Arquelao yej ipiltzímpa Herodes ipan tajli de Judea, José majmawi' iga yawi ompiga. E' Dios se kitemiktij, kijiłj iga mayawi ipan estado de Galilea, iwán ompiga yajkij. ²³ Kuǎ' asikej ipan estado de Galilea, mochantitoj ipan ǎltepe' yej itoǎa' Nazaret. Inín mochij iga mamochíwa ken kijtojkej profetajmej iga Jesús chantitos Nazaret.

3

Juan yej tabautizagrowa kipowa itájtł Dios

* 2:1 2:1 Xikita glosario "Herodes". † 2:6 2:6 Miq 5:2 ‡ 2:15 2:15 Os 11:1 § 2:18 2:18 Jer 31:15

¹ Inón vej Juan vej tabautizarowa* asi' ipan desierto† vej ono' ipan estado de Judea iga kipowa ye'noticiaj, ² iwán kijtowaya:

—Xikajtewákanya iga ankichiwaj vej ayekti iga ayo' wejkatís iga Dios yawi reinaroti ipan tejemej.

³ De ininya Juan vej el profeta Isaías tajtoj, kuá' kijtoj:

Mokaki a'pa tzajtzi ipan desierto, kijtowa:

“Xikajtewákanya iga ankichiwaj vej ayekti, ijkón ankitapowaj ojti iga toTeko.”‡

⁴ Juan kakijtinemiá itzótzol vej chijtoya iga itzojmiyo camello§, iwán tajko-ilpitiñemiá iga kuetax, iwán kikuaya chapolín iwán kuayojnekti. ⁵ Iwán kjskej de Jerusalén, de Judea iwán inochi vej chantitoyaj najna'san weya' Jordán iga kikakikoj Juan. ⁶ Iwán kuá' la gente motenxítónkeja iga kichijkej vej ayekti, íkuá'ya Juan kibautizarowaya inomej ipan weya' Jordán.

⁷ E' kuá' Juan kita' iga nemi yayaj mia' fariseojmej* iwán saduceojmej† iga no mamobautizarokan, kijlijkej:

—¡Amejemen ken nokta ipilowan kowamej! ¿A'yéj mitzijlijkej iga anyawij anmomanawitij kuá' Dios yawi tacastigaroti? ⁸ Xiye'nemikan iga manesi iga ankikajtjkeja iga ankichiwaj vej ayekti. ⁹ Amo ximoweyimatikan iga ankijtowaj: “Nejemen no-ikyapatajwewejmej Abraham”; ¡Nimitzijliáj iga inimej temej Dios wel kichíwa ipilowan Abraham! ¹⁰ Háchajwa' óno'ya iga yawi motzojtzontekiti kuawimej este ipan inelwayomej. Inochi kuawi' vej ayá' ye'taki, motzonteki iwán moakiá tiko.‡ ¹¹ Nej nimitzbautizarowaj iga a'ti, iga manesi iga anmoyolpatákeja. E' vej wí-o', yawij mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo iwán iga ti'ti. Yéj kipiá máj poder que nej, iwán nej ni alín ayá' neajasi iga manikujuili iga'. ¹² Yéj kikítzkijto' vej iga kichijchíwa trigo iga kitasolkixtiá. Iwán trigo kanas kan moana; e' itasolyo kitatij ipan ti'ti vej ayí' sewis.§

Mobautizaroj Jesús

¹³ Iwán Jesús kjsa' Galilea, iwán asito kan Juan tabautizarotjtoya ipan weya' Jordán, iga no mamobautizaro. ¹⁴ E' Juan akinekiá makibautizaro, kijlij:

—¿Te iga tiw' iga nej manimitzbautizaro? Nejwa' in vej nikneki iga tej xinebautizaro.

¹⁵ E' Jesús kijlij Juan:

—Inán tej amo te xikijto; iga ijkón kajasi iga matikhíwakán inochi ken Dios kineki.

Iwán Juan motemá' iga kibautizaroj Jesús. ¹⁶ Kuá' Jesús tami' mobautizaroj, kjsa' ipan a'ti. Iwán tapowí' cielo, iwán kita' iyEspíritoj Dios temoj, ken tikita se jojtoko, iwán moketzako iyakapan. ¹⁷ Iwán mokagui' ipan cielo se tájtöl vej kijtoj:

—Inín nokta in noPiltzín vej nikpoxchókiliá, iwán yéj neyolchikajto'.

4

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichíwa vej ayekti

¹ Iwán iyEspíritoj Dios kiwiga' Jesús ipan desierto kan ayá' chantitolo', iga ompiga Tzitzimi' makita siga ayá' kichíwaltij vej ayekti.

² Jesús ayá' takuaj cuarenta días iwán cuarenta yówal, iwán mayana'. ³ Iwán Tzitzimi' kitechoj Jesús. Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichíwa vej ayekti, kijlij:

—Siga tejsa nokta iPiltzín Dios, xikijli inimej temej iga mamochíwakán pan.

⁴ E' Jesús kijlij Tzitzimi':

—Íjkín ijkuilijto' itájtöl Dios: “Ayá' gasan tákual wel ono taga', no wel ono iga kichíwa ken kijtowa itájtöl Dios.”

⁵ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan weyi-altepe' Jerusalén, kitejkawiltij este iyixko, kan máj ajko ipan inón weyitiopan,* ⁶ iwán kijtoj Tzitzimi':

—Siga tejsa nokta ipiltzín Dios, este nigaj ximopatánalti talpan; iga itájtöl Dios ijkn ijkuilijto':

Dios kitjtanis iyangelejmej iga mamitzpaléwikan, iga mamitzmajkuitiakan

iga amo ximokxiwiteki ipan te'ti.†

⁷ Jesús kijtoj:

* **3:1** 3:1 Xikita glosario “Bautizar”. † **3:1** 3:1 Xikita glosario “Desierto”. ‡ **3:3** 3:3 Isa 40:3 § **3:4** 3:4 Xikita glosario “Camello”. * **3:7** 3:7 Xikita glosario “Fariseo”. † **3:7** 3:7 Xikita glosario “Saduceo”. ‡ **3:10** 3:10 Inín kijtojneki iga Dios yawi kicastigaroti vej ayompa nemij. § **3:12** 3:12 Kijtojneki iga vej ye'nemij, Dios yawi kimánawiti e' vej ayá' ye'nemi ken tikita itasolyo trigo vej tatas. * **4:5** 4:5 Xikita glosario “Weyitiopan”. † **4:6** 4:6 Sal 91:11,12

—Nò ijkulijto' itájtɔl Dios: “Amo xikajtani li moTeko Dios iga makichíwa tejté iga san manesi iga wel kichíwa.”

⁸ Se' vej Tzitzimi' kiwíga' Jesús ipan se tepe' yej pox ajko, iwán kinextilij inochi paismej yej ono' ipan inín tajli iwán inochi yej kipiáj; ⁹ iwán kijtoj Tzitzimi':

—Nej nimitzmakas inewi inín siga timotankuaketzta iga xineweyimatilti.

¹⁰ Iwán Jesús kijlij:

—Tzitzimi', xicholo notənoj, iga ijkín ijkulijto' itájtɔl Dios: “Xikweyimatilti moTeko Dios iwán xikchíwa kensan yéj kineki.”

¹¹ Iwán Tzitzimi' kikájteja Jesús. Iwán wálkej angelejmej iga kipaləwíkoj in Jesús.

Jesús pəwa iga tamachtía

¹² Kuá' Jesús kimati' iga Juan kiprešojwijkej, yajki ipan estado de Galilea. ¹³ E' ayá' kawí' Nazaret kan íchən katka, sino que yajki mochantito ipan altepe' yej itóka' Capernaum. Inón altepe' onoya ipan aṭen iwán ipan itəl Zabulón iwán Neftalí. ¹⁴ Ijkín kichij Jesús iga mamochíwa yej el profeta Isaías ijkín kijkuiloj:[‡]

¹⁵ Itəl Zabulón iwán Neftalí,

ipan inón ojtí yej yawi lámə, iyikəmpa weya' Jordán,
ipan Galilea kan chantitokej yej ayéj judioyomej.

¹⁶ Inomej gente yej ken onoyaj kan takomichkan iga ayá' kixmatiáj Dios, ken tikita kitawíjkej se weyi tawilyo' iga asi' itájtɔl Dios.

Inomej majmatoyaj iga mamikikan,

e' inán kitawíjkeja weyi tawilyo'.

¹⁷ Iwán íkuə'ya Jesús pəwa' kipowa itájtɔl Dios, kijtoj:

—Xikajəwákənya iga ankichíwaj yej ayékti iga ayo' wejkwəwə iga yawi reinəroti§
Dios.

Jesús kinotza' nəwi atarrayerojmej

¹⁸ Jesús nejnentiaya ipan aṭen laguna yej itóka' Galilea. Ompa kita' Simón yej nò itóka' Pedro, iwán Andrés yej iyíknimpa. Yejemen atarrayerojmej. Iwán ompa atarrayaroytoyaj ipan inón a'ti. ¹⁹ Iwán Jesús kijlij inomej:

—Xinetokakan, iwán nikchíwas iga ankinechkoskej yej manətokakan ken inán topoj ankikitzkiáj.

²⁰ Iwán imanín kikajtejkej iyatarrayajmej iwán kitokákeja Jesús.

²¹ Iwán achi máj nejnenkej, kitakej omən tajtaga', Jacobo iwán Juan yej ipilówəmpa Zebedeo. Ompa onoyaj ipan ákəl iwán itaj. Ompa kitamanijtoyaj iyatarrayajmej. Iwán Jesús kinotza' in inomej. ²² Iwán íkuə'san ompa kikajtejkej itaj iwán ákəl. Iwán kitokákeja Jesús.

Jesús kimachtía mia' gente

²³ Jesús panoj nəyan ipan estado de Galilea, tamachtijtinemiá ipan tiqamej yej ojonoyaj ipan altepemej. Kipowaya ye'noticiaj ken iga Dios yawi reinəroti. Iwán kachitaltij nochi yej səsə'pa iga weṭitoyaj. ²⁴ Iwán nəyan momati' ipan estado de Siria, iga Jesús taachtialtijtinemi', iwán nò kiwiguilijkej yej kipiayaj de səsə'pa kokolis, yej kuajkualoj, yej tətəpoliwij, yej kipiayaj mələspíritoj iwán yej ikxítakuəwayaxtoyaj. Iwán nochi inimej kachitaltij Jesús. ²⁵ Mia' de Galilea kitokakej Jesús, yej chantitoyaj ipan itəl diez altepe' yej kijliáj Decápolis, iwán de Jerusalén iwán inewi nò de Judea, iwán inomej yej chantitokej iyikəmpa weya' Jordán.

5

Jesús tamachtía ipan tepe'

¹ Kuá' Jesús kita' inewi gente yej kitokatinemiáj, tejkaj ipan se tepe' iwán ompa motəl ij. Iwán idiscipoloyomej* kiyawalojkej. ² Iwán Jesús pəwa' kimachtij idiscipoloyomej, ijkín kijtoj:

³ —Pakij yej kimachíliáj ipan iyəlmajmej iga yejəmənsan awel tə kichíwaj iwán ijkənya iga kitəməwaj Dios, iga yejəmənya kipiaskəj Dios iga itəkomej.

⁴ 'Pakij yej chəkaj, Dios yawi kiyolchikəwati inomej.

⁵ 'Pakij yej moəlimpamati, iga yejemen mochíwaskej itatki inón tajli yej Dios kijtoj iga kimakaskəj.

⁶ 'Pakij yej kipoxyolmakatokej iga kichíwasnekij yej yəkti, inomej sí, Dios kipaləwíj.

⁷ 'Pakij yej ta-iknəliáj, iga Dios yawi nò kiknəliitij inomej.

‡ 4:14 4:14 Isa 9:1-2 § 4:17 4:17 Xikita glosario “Kén iga Dios reinərowa”. * 5:1 5:1 Xikita glosario “Discipulo”.

⁸ 'Paĵij yej ipan iyaľmajmej kejlantokej yej yeĵti, yejemen sí kitaskej Dios.

⁹ 'Paĵij yej kinekij iga maonolo tamelá, iga Dios kijľj iga yej ipilowan.

¹⁰ 'Paĵij yej kiknoĉhijaw iga san kichijaw yej Dios kineki, iga yejémenya kipiaskiej Dios iga iTekomej.

¹¹ 'Xipáktokan kuá' mitzijijliáj kuajkuantas iwán kuá' mitziknoĉhijaw iwán kuá' mitzpantiáj iga ankichijaw yej ayekti, iga san nej aneĵtokaj.

¹² 'Xipáktokan iga ipan cielo yawij mitzmakatij yej pox yeĵti; iga ijkón nō kiknoĉhijkej profetaĵmej yej ikyá onoyaj.

Yej kitokaj Jesús ken ista' iwán ken yej tawiáj

¹³ 'Amejemen ipan inin tajli ken tikita an-istamej. E' siga ista' ayo' istaweli', ĉtéjaso' iga moneki? Ayo' yeĵti iga nité, sino que motajkáliya iwán motatáksaya.

¹⁴ 'Amejemen nō ken antawilmej ipan inin tajli. Se weyi-altepe' yej ono' iyixko tepe' awel mįyana. ¹⁵ Niga motatiá se cándil iga mamotali itampa tejté, majwa' motaliá ajko iga makitawi yej onokej kalijti'. ¹⁶ Ijkonsan nō amejemen xikĉhįwakan yej yeĵti iyixtaj la gente, iwán kuá' mitzitaskej iga ankichijtokej yej yeĵti, kiweymatiltįskej toTaj Dios yej ono' ajko.

Jesús tamachtía ipan la ley

¹⁷ 'Amo ankijtoskej iga niwáľaj iga nikpoloĉo iley Moisés o kan tamachtijkej profetaĵmej. Nej ayá' inōn nikĉhįwako, majwa' nikĉhįwako ken iga nokta kajasi iga mamochįwa ken tatekimakaj. ¹⁸ Iwán nō nimitznojma-ijliáj, miej iga onos cielo iwán tajli, nisé punto nisé letra awel mopolowa ipan iley Moisés, este que nochi mamochįwa yej mochįwas. ¹⁹ Inōn iga yej kiyokakajtewa iga kichįwa ken tatekimaka se iley Dios, malej iga inōn ley nésiki' ayá' máj te te-ijliá, wan ijkōn matamachti, inōn mo-itas ken yej ayé te iteki kan reinarowa Dios. E' yej makichįwa ken ijkulijto' la ley iwán ijkonsan nō kinextiliá sekin iga makichįwakan, inōn máj kiye'itaskej kan reinarowa Dios. ²⁰ Iwán nō nimitzijliáj, siga ayá' máj anye'nemij que fariseojmej iwán ken yej tamachtía ipan la ley, nikęman ayá' ankalakiskej kan Dios reinarowa.

Jesús tamachtía iga amo mamokuejkuesoľo

²¹ 'Ankikakikeja ken kijľjkej amo-ikyapatajwan iga: "Amo xitamikti, siga agaj tamiktiá, makimiktįkan." Ijkōn kijtoj iley Moisés. ²² E' inōn nimitzijliáj igasan se mamokuejkueso iwán iyiknįn, Dios yawi kijuzgaroti. Iwán yej kijliá iyiknįn: "Tixeto'", inōn kikitįkskej yej máj mandarowaj. Iwán yej kijliá iyiknįn: "Tipáĉtoľ", yaĵi kan ono' tiwelon yej ayi' sewi.

²³ 'Siga tia tikmakati iyofrendaj Dios ipan altar† iwán tikejľantewa iga mitzkuesowilijto' mokinįn, ²⁴ ómpao' xikajtewa moofrendaj iteņoj altar iwán xaj achto ximoyoltali iwán mokinįn. Íkuá'ya sí welja tiktaliti moofrendaj.

²⁵ 'Siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzwįgaj iyixtaj juez, ipan ójtisan ximotajtolti iga ximoyoltali iwán. Porque siga mitzwįga iyixtaj juez, juez kitekimakas policijajmej iga mitzakįskej kuákalko. ²⁶ Nimitzijliá iga atikįsas ompa este que xikixtawana inewi ke' mitztajtaniłiáj.

Jesús tamachtía iga yej namiktito' amo mayawi wan se'

²⁷ 'Moisés este ikay kijtoj: "Yej namiktito' amo mayawi wan se'." ²⁸ E' nej nimitzijliáj siga se taĵa' kitachįliá se siwá' iwán ipan iyaľmaj kinekiskįya magui' mamásiya iwán, inįnwa' taxįma'ya nokta, malej iga keľľan ipansan iyaľmaj.

²⁹ 'Siga se moyix mitzĉhįwaltiá yej ayekti, xikįxti iwán xiktajkali wejka; máj yeĵti xikpolo se moyix que inoĉi mocuęroj makakįkan pan tiwelon yej ayi' sewis. ³⁰ Siga moye'má' mitzĉhįwaltiá yej ayekti, xiktzonteki iwán xiktajkali wejka; máj yeĵti xikpolo se momá' que inoĉi mocuęroj makakįkan pan tiwelon yej ayi' sewis.

Jesús tamachtía iga amo mamokawakan yej namiktitokej

³¹ 'Moisés nō este ikay kijtoj: "Siga se taĵa' kikąwa isiwa', makimaka se ama' kan makijto iga mokájkeja." ³² E' nej nimitzijliáj yej kiyokakąwa isiwa' malej iga isiwa' ayá' nemi yawi wan se', inōn taĵa' kichįwa iga isiwa' mamasi wan se'; iwán inōn se' taĵa' yej iwán monamiktij nō taxįma.

Jesús tamachtía iga amo matajurąđoľo

³³ 'Nō ankimatij iga amo-ikyapatajwan kijľjkej: "Amo xikęľkąwa iga tikĉhįwa yej iyixtaj toTęko tikijtoj nokta iga tikĉhįwas." ³⁴ E' nej nimitzijliáj iga amo xiktalıkan agaj o tejté iga testigo kuá' ankįtowaj iga ankichįwaskej tejté. Niga cielo iga ompa mandarowa

† 5:23 5:23 Xikita glosario "Altar".

Dios; ³⁵ niga tajli iga ompa kitáliá iyixki Dios; niga Jerusalén iga inonwa' iciedad el Rey yey kipoxweyimati. ³⁶ Niga motzontekon, iga tej awel tikchíwa iga se motzónkal mamochíwa istá' o písti'. ³⁷ Máj yekti iga xikijto "kena" kuá' tikmati iga tia tikchíwati, iwán xikijto "ayá'" kuá' tikmati iga ayá' tia tikchíwati. Yey ayá' ijkón kichíwa, kichíwa yey ayekti.

Jesús tamachtíá iga amo mamajasikan iga mo-ijiyaj

³⁸ 'Moisés este ikay kijtoj: * "Siga agaj mitzxkopewa, nō xikjxkopewa, iwán siga agaj mitztankopewa, nō xiktankopewa." ³⁹ E' nej nimitzijliáj iga amo ijkónsan nō xichíwili yey mitzchíwiliá yey ayekti; majwa' siga agaj mitzxygatatzina, xikmaka se' moxaya' iga mamitzmaga. ⁴⁰ Iwán siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzkuiliá mokuach, xikmaka nō makiwiga mochamarraj. ⁴¹ Iwán siga agaj mitztekimaka iga xikuiguili tejté yey etí' se kilómetro, tej xikuiga ome kilómetro. ⁴² Siga agaj mitztajtaniliá tejté, xikmaka. Agaj yey kineki mitztakewiliá tejté, amo xikijli iga ayá'.

Kén iga matikchokilikán yey te-ijiyaj

⁴³ 'Moisés este ikay kijtoj: "Xikchokili moknín iwán xikijiya yey mitzijiya." ⁴⁴ E' nej nimitzijliáj xikchokilikán yey mitzijiya, xikyé'ijlikán yey mitzmalijliáj, xikchíwilián yey yekti yey ayá' mitzye'itaj, xiktajtanilikán Dios iga maye'onokan inomej yey mitzpantiáj iwán mitzknqchíwaj. ⁴⁵ Ijkón amejemen anmochíwaskej ipilowampa amoTaj Dios yey ono' ipan cielo; iga yéj kichíwa iga matawi tonati' kan ono' yey kichíwa yey yekti iwán yey kichíwa yey ayekti, iwán kitítani nō tiawa' iga yey ye'nemij iwán iga yey ayompa nemij. ⁴⁶ E' siga amejemen ankichokiliáj yejsan nō mitzchokiliáj, zté anmotaniliáj iga ijkón ankichíwaj? Este yey kiborarowaj impuesto^S iga Roma ijkón nō kichíwaj. ⁴⁷ Iwán siga ankisaludarowaj yejsan amoknín, ijkón ayá' nemi ankichíwaj tejté yey sekin nō akichíwaj. Ijkón nō kichíwaj yey ayá' kixmatij Dios. ⁴⁸ Xipoxye'nemikan, ijkón kensan amoTaj Dios yey ono' ipan cielo nochipa kichíwa yey yekti.

6

Jesús tanxtiliá iga matikchíwakán yey yekti iyixtaj Dios

¹ Jesús nō kijtoj:

—Kuá' ankichíwaj tejté yey yekti, amo xikchíwakán iga san mamitzitakán. Siga ijkón ankichíwaj, amoTaj Dios yey ono' ipan cielo ayá' mitzmkaskej nité. ² Kuá' tikpaléwiá agaj yey amotapialiá, amo xikpojtinemi ken kichíwaj inomej yey mopajpantiáj iga ye'nemij iga kipojtinemij tiopan-ijti' iwán kajkan panolo iga makiweyimatiitikan. Nimitzijliáj iga inomej inonsan motaniliáj, iwán Dios ayá' kiyé'ita. ³ E' tej kuá' agaj tikpaléwiá yey amotapialiá, amo xikmatilti ni agaj. ⁴ Majwa' xikchíwa ichtákasan. Iwán Dios yey mitzitzo' iga ichtákasan nemi tikchíwa yawi mitzmakati yey pox yekti.

Jesús tamachtíá ken iga matitajtokán wán Dios

⁵ 'Kuá' antajtowaj wán Dios, amo xikchíwakán ken inomej yejsan mopajpantiáj iga ye'nemij, inomej kiyé'matij iga ejkati-oradowaj tiopan-ijti' iwán ipan calle kansan makitakán. Nimitznojma-ijliáj iga inimej inonsan motaniliáj, iwán Dios ayá' kikakij. ⁶ E' tej kuá' titajtowa wán Dios, xikalaki kalijti', iwán ximokaltzakua iwán xitajto wán Dios yey ompa ono' mowan. Iwán Dios yey mitzitzo' kan ichtákasan nemi ti-oradowa, yawi mitzmakati yey tiktajtani.

⁷ 'Kuá' titajtowa iwán Dios, amo xikojpa-ijto tajtolmej yey ayá' mitzpaléwiá kansan mawekáwa iga titatapojo' iwán Dios, ken kichíwaj yey ayá' kixmatij Dios. Yejemen an kijtowaj iga ijkón kichíwaj, majya kikakiskej Dios. ⁸ Amo xikchíwakán ken yejemen; iga amoTaj Dios kimátiya te mitzpolowaj malej iga aya ankittajtaniliáj. ⁹ Amejemen ijkón xitajtokán iwán Dios:

NoTaj yey tono' ipan cielo,
nochi makiweyimatiilti motoka'.

¹⁰ Xirreināṛōkiya.

Mamochíwa ken tej tikneki ipan tajli, ijkón ken mochijto' ipan cielo.

¹¹ Notakualmej yey nochipa moneki, xinemakakán aman.

¹² Xineelkawilikán yey nikchijkej yey ayekti, ijkón ken nejemen nō nikelkawiliáj yey nechíwilijkej yey ayekti.

¹³ Xinepaléwikan iga amo manikchíwasnekikan yey ayekti; amo xinesemakakán kuá' Tzitzimi' nechíwalitjnekij yey ayekti.

Iga tej nokta yej tirreinařowa, iwán tej yej nochi wel tikchíwa iwán inón moweyipoder nochipa nokta onos. Ijkónyawa'.

¹⁴ 'Siga ankelkawiliáj yej agaj mitzchíwiliáj yej ayekti, amoTaj yej ono' ipan cielo nō mitzelkawiliskej yej ankichíwaj yej ayekti. ¹⁵ E' siga ayá' ankelkawiliáj yej mitzchíwiliáj yej ayekti, amoTaj ayá' nō mitzelkawiliskej yej ayekti ankichíwaj.

Jesús tamachtíá ken iga mamayunarořlo

¹⁶ 'Kua' anmayunarowaj, amo manesi iga anmoknořmatij ken inomej yej san mopajpantiáj iga yej nemij. Yejemej kinekij makitakan iga mayunarořtokej. E' nimitznojma-ijliáj iga yej inón kichíwaj, kipiája yej motanilijkej. ¹⁷ E' tej kua' timayunarowa, ximotziťzikui iwán ximixami, ¹⁸ iga amo manesi iga timayunarořto'. Petz moTaj Dios yej ichtákasán mowan ono', yejsán kimatis yej nemi tikchíwa. Iwán iyixtaj tokniwán mitzmakas yej kajasi iga mamitzmaka.

Yej mitzyoltilana

¹⁹ 'Amo xiknejnechkořan yej pox valerowa nigaj ipan tajli kan wel kitolowa wechi iwán wel ankinempolqскеj, iwán kan wel kalakij yej tachteki. ²⁰ Máj yekti xiknejnechkořan ipan cielo komati yej pox valerowa.* Ompa ateyi wechi yej tanempolowa, iwán niga nō yej tachteki ay'ya kalakiskej. ²¹ Porque kan ono' yej mitzyoltilana ompa nochipa tikejłantos.

Yej mitztawia

²² 'Moyix ken tikita se cándil yej mitztawia; siga moyix yekti, mitztawijos. ²³ E' siga moyix ayekti, tonos ken kua' takomichkan. Siga inón cándil yej tikpiá ayá' tawia, poxsan titakomimitos.

Dios iwán tomjn

²⁴ 'Ayagaj wel kipiá ome ipatrón, iga sésanwa' in yej kiyey'itas, iwán se' kijiyas, o se kitokas iwán se' kikajteřwas. Inón iga awel ankitokaj Dios siga mitzyoltilanaj tomjn.

Amo xitayokoyakan

²⁵ 'Nimitzijiáj: Amo xitayokoyakan iga te anyawij ankiuatiť iwán te anyawij ankonitiť iga wel xonokan, niga amotzótzol yej ankakiskej. ¿Ix ayá'taj máj valerowa amovidaj que tákual, iwán amocuerpoj máj que tzótzol? ²⁶ Ximixkuťikan ipan toťomej yej patantinemij; yejemen ayá' tořak niga tapixkaj iwán ayá' nō kenaj yej mopixka. E' malej ijkón, Dios yej amóTajpa kitamaka nō inomej toťomej. ¡Amejemen máj anvalerowaj que toťomej! ²⁷ ¿Iwán a' de amejemen iga san matayokoya wel weyas se' aljn?

²⁸ 'Iwán, ¿te iga nō amejemen antayokoyaj iga amotzótzol? Ta' xikitakan ken iga weyáj xochimej ipan akawalyoj, ayá' tekipanowaj niga tajřomaj. ²⁹ E' nimitzijiáj niga el rey Salomón malej iga moye'taajakiaya; ayá' kaxilij ken inomej xochimej yej mořmonsajtiķej. ³⁰ Iwán siga Dios ijkón kimonsajchíwa kuaxiwiyoj yej aman ono' ipan akawalyoj iwán mosta tatas ipan ti'ti, ¿kén iga ayá' mitztotzolyoťiskej, amejemen yej aljn ammoconfiarowaj ipan Dios? ³¹ Inón iga amo xitayokoyakan iwán amo xikjtořkan: "¿Te niawij nikuatiť? o ¿te niawij nikonitiť? iwán ¿kan niawij nikasitiť notzotzolmej yej nikajakiskej?" ³² Yej ayá' kixmatij Dios tayokoyaj iga nochi injn; e' amejemen ankipiáj se amoTaj yej ono' ipan cielo yej kimati te mitzpolowaj amochán. ³³ E' ximotemakakan iga Dios marreinařo ipan amejemen, iwán xikchíwakan ken yej kinekí, iwán ijkón nochi inimej yej mitzpolowaj, anyawij ankipiatij. ³⁴ Amo xitayokoyakan iga yej mostapa mochíwas, yej mostapa, mostapaya sej ankitaskej. Ono' komati yej teyolmiktiá ipan sejsé día.

7

Amo xikijto iga se' ayompa nemi

¹ 'Amo xitajuzgarořan, iga Dios amo nō mamitzjuzgarořkan. ² Iga Dios yawi mitzjuzgarořtij ijkón kensán sekin ankijuzgarowaj. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsán nō Dios mitzmakaskej. ³ ¿Te iga tikixtachiliá moknjn iga kipiá tasoltzjn ipan iyix iwán ayá' tikita iga tej tikpiá tapan ipan moyix? ⁴ Siga ayá' tikita iga tikpiá weyi tapan ipan moyix, ¿kén timixewia iga tikijliá moknjn: "Noknjn, achi manimitzkiťtili tasoltzjn yej tikpiá ipan moyix"? ⁵ ¡Tej yej timopajpantiáj iga tiye'nemi!, xikixti achto inón tapan yej ono' ipan moyix iwán ijkón wel tikye'itas iga tikixtiliá tásol ipan iyix moknjn.

* 6:20 6:20 Injn mochíwa kua' se kichíwa ken Dios kinekí. * 7:3 7:3 Kijtořneki: Ayompa tikchíwa siga tikpopowa moknjn iga kichij aljn yej ayekti kua' tej tikchij máj komati yej ayekti.

⁶ 'Ye'j itatki Dios amo xikmakakan pelomej, amo santá' mitztzatzayanaskaj. Ye'j pox patijoy amo xikmakakan koyame'nej iga amo makitaxaksakan.

Xiktajtaničan, xiktemočan iwán xikaltzotzonakan

⁷ 'Xiktajtaničan, iwán Dios mitzmakaskaj; xiktemočan iwán ankasiskej; xikaltzotzonakan iwán mitzkaltapowiliskaj. ⁸ Iga ye'j kitajtani, kimakaj; iwán ye'j kitemowa, kasi; iwán ye'j kaltzotzona, kikaltapowiliáj.

⁹ '¿Ix wel se de amejemen kimakas ipiltzin se te'ti kua' kitajtaniá tákuq? ¹⁰ ¿O ix kimakas kowa' kua' kitajtaniá se topoj? ¹¹ Siga amejemej ye'j ankichiwaj ye'j ayekti, wel ankimakaj ye'j yekti amopilowan, jamoTaj ye'j ono' ajko ipan cielo, máj kimakas ye'j yekti a'san iga kitajtaniáj!

¹² 'Ijkón ken amejemen ankinekij mamitzchwilikan sekin, ijkón nq amejemen xichjwilikan; ijkón kijtowa iley Moisés iwán ye'j kijkuilokje' profetajmej.

Kalten ye'j tzol'ti'

¹³ 'Xikalakikan ipan kalten ye'j tzol'ti'. Iga kalten iwán ojti ye'j tawiga kan mopojpololo, kojokoyakti', iwán mia' ye'j ompa yawij. ¹⁴ E' kalten iwán ojti ye'j tawiga kan ono' Dios, poxsan tzol'ti', iwán ayá' mia' ye'j ompa yawij.

Kuawi' mo-ixmati ipan itakilka

¹⁵ 'Amo mamitzkajkawawakan ye'j kijtowaj iga Diqski' kitajtolmakaj. Inimej nésiki' até wel mitzchwilijá, e' máj ipan iyalmajmej ken tikita tekunimej. ¹⁶ Amejemen wel ankixmatij ken iga nemi agaj ipansan ye'j kichiwaj; puej ayá' moteki uva' ipan witztako', niga nq moteki itakilka amakuawi' ipan ista'witz. ¹⁷ Nochi ye'kuawi' ye'taki, iwán ye'j ayéj ye'kuawi', ayejyekti itakilka. ¹⁸ Ye'j ye'kuawi' awel mochíwa itakilka ye'j ayá' ye'jyekti, niga ye'j ayéj ye'kuawi' awel mochíwa itakilka ye'j yekti. ¹⁹ Nochi kuawi' ye'j ayá' ye'taki, motzonteki iwán motatiá. ²⁰ Inón iga amejemen ankixmatiskej inomej san ken iga kichiwaj.

Ayá' nochi kalakiskej kan reinrowa Dios

²¹ 'Ayá' nochi ye'j ne-ijliáj "noTeko, noTeko" yawij kalakitij kan reinrowa Dios, sino que inómejsan ye'j kichiwaj ken kineki noTaj ye'j ono' ipan cielo. ²² Kua' asis inón día, mia' yawij ne-ijlij: "NoTeko, noTeko, nejemén nikpowakej motájtól, iwán ipan motoka' nikixtijkej malespiritomej, iwán ipan motoka' nikhijkej mia' ye'j ayí' mo-ita." ²³ E' ne'j nikijliskej: "Ayí' nimitzixmatikej; xicholokan notenoj, amejemen ye'j ankichiwaj ye'j ayekti."

Omen tajtaga' ye'j kalchiwaj

²⁴ 'Ye'j kikaki notájtól iwán kichíwa ye'j nikijtowa, ken tikita se taga' ye'j poxsan tajlanto' ye'j kichij íkal ipan se weyite'ti. ²⁵ Walaj tiawa', wejweyakej a'timej iwán walaj ejeka' ye'j pox tajpalej ipan inón kajli; e' ayá' kiwetziltij iga tqtko' ipan te'ti. ²⁶ E' ye'j kikaki notájtól iwán ayá' kichíwa ye'j nikijtowa, inón ken tikita ye'j ayá' ye'tajlanto', ye'j kichij íkal ipan xajli. ²⁷ Walaj tiawa', wejweyakej a'timej, iwán walaj ejeka' ipan inón kajli, iwán wetzi'. ¡Mela'xixitini' nokta!

²⁸ Kua' Jesús tami' tajtoj, ye'j takaktojaj san tajtachixtikajkej kén iga Jesús tamachtíaya; ²⁹ iga ijkón ken tamachtíaya, nesía iga kimati te' nemi kijtowa, ayéj ken ye'j tamachtíáj ipan iley Moisés.

8

Jesús kachitialiá ye'j palantiá ikajlo'

¹ Kua' Jesús temoj ipan tepe', poxsan kitokatiajkij. ² Iwán kiná'techoj se taga' ye'j nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra,* motankuáketza' iyixtaj Jesús, iwán kijtjo:

—NoTeko, siga tikneki, wel xinepajti.

³ Iwán Jesús kichijchin in inón ye'j wetitoya, kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

Kua' inón kijtjo, achitiá' ye'j kipiaya lepra. ⁴ Iwán kijlij:

—Ta' xikaki, amo agaj xikijli; xaj kan ono' sacerdoté iga mamitzita, iwán xiktáli moofrendaj ken tatekimaka iley Moisés, iga nochi makimati iga tipájtí'ya.

Jesús kachitialiá itekipanowani se capitán de Roma

⁵ Kua' Jesús asi' ipan altepe' Capernaum, se capitán de Roma yajki kitechojo Jesús iwán kiteki'tajtanilij, ⁶ kijlij:

† 7:16 7:16 Xikita glosario "Uva".

* 8:2 8:2 Xikita glosario "Lepra".

—NoTēko, notekipanowāni wetzto' nočan pan itapech iga poxsan kuajkualqto' isempan iwān este awel moļina.

⁷ Jesús kijlij:

—Nej niāti nikachitāltiti.

⁸ Inōn capitān kijtoj:

—NoTēko, akajasi xikalaki nočan, san xikijto iga maachitiā notekipanowāni, iwān achitiās. ⁹ Nej nō ono' yej netekimaka iwān nō niktekimaka soldadojmej. Kuā' niktītani sē mayawi kanaj, yawi; iwān kuā' se' nikijliā iga mawīki, wj'; iwān kuā' nikijliā notekipanowāni iga makichīwa tejté, kichīwa.

¹⁰ Kuā' Jesús inōn kikagui', madmirādoj iwān kijlij yej kitokatinemiāj:

—Nimitzijliāj iga anikasi' nisé israelita yej mamopoxconfiāro ipan nej ken inūn taga'.

¹¹ Nej nimitzijliāj iga poxsan witzeloj kan ikisáyampa tōnati' iwān ikalakiyampa', iwān motālskej iga takuāskej wān Abraham, Isaac iwān Jacob ipan cielo kan reinārowa Dios; ¹² e' yej onóyaja† iga mayākan katka kan reinārowa Dios, kakīskej kan takomichkan, ompa chōkaskej este tanguetzekaskej.

¹³ Iwān Jesús kijlij inōn capitān:

—Xaja močan, iwān mamochīwa ijkōn ken ticrēdoj.

Iwān ikuā'san in inōn tekipanowāni achitiā'.

Jesús kachitāltiā imonān Pedro

¹⁴ Jesús yajki čān Pedro, wān kasito imonān Pedro wetzto' ipan tapech iga kawānto'.

¹⁵ Jesús kimāktzkij, iwān ikuā'san sēwi' ikajlō'; iwān mokétza'ya iga kitamá' Jesús.

Jesús kachitāltiā mia' yej wētitokej

¹⁶ Kuā' tayowāti'ya, kiwīguilijkej Jesús mia' yej kipiayaj mālespiritōjmej; iwān Jesús iga san kitekimā' mālespiritōjmej, kikijkičtij, iwān nō kachitāltij nochi yej wētitojaj. ¹⁷ Inūn močij iga mamochīwa ken kijtoj el profeta Isaías: “Yéj tepajtij, iwān yéj tēachitāltij.”‡

Yej kinekiāj makitokakan Jesús

¹⁸ Kuā' Jesús kita' iga poxsan kipōlojtokej, kitekimā' idiscipolojmej iga maapanōkānya ipan laguna. ¹⁹ Iwān sē yej tamachtiā§ ipan iley Moisés kitechōko Jesús, iwān kijlij:

—Tamachtiāni, nej nikneki manimitztokatinemi kansas tia.

²⁰ E' Jesús kijlij:

—Koyomej kipiāj ixapoyomej kan kochij, iwān tōtomej kipiāj ixekemej; e' nej yej iPiltzīn Taga'* anikpiā kan achi manimokuajtetontī.

²¹ Iwān se' idiscipoloj, kijlij:

—NoTēko, maniao' achto maniktōkati notaj.

²² Jesús kijlij:

—Xinētoka, xikāwili yej ken miktokej iga makitōkakan yej miktokej.

Jesús kipachōltiā ejeka' yej tajpalej

²³ Iwān Jesús tejkaj ipan weyi ākal, senyajki iwān idiscipolojmej. ²⁴ Tajko laguna pēwa' sē ejeka' yej pox tajpalej este atēmiaya ākal. E' Jesús kochtoya. ²⁵ Iwān idiscipolojmej kixitijkej Jesús, kijlijkej:

—¡NoTēko, xinēmanawīkan! ¡Némiya ti-awetzij!

²⁶ Jesús kijtoj:

—¿Te iga poxsan anmajmawij? ¡Amejemen aljntzīn anmoconfiārowaj nopan!

Iwān Jesús moketza', kajajwa' ejeka' iwān a'ti, iwān santakampolijtikāwi'. ²⁷ Tajtaga' san tajtachixtikajkej, iwān kijtojkej:

—¿Ix a'taj yéj nokta an in inūn taga' yej este ejeka' iwān a'ti kitajtōlkakij?

Tajtaga' de Gadara yej kipiāj mālespiritōjmej

²⁸ Kuā' Jesús asi' iyīkāmpa laguna ipan estado de Gadara, omen tajtaga' kīskej posantōj, iwān kitechojkej Jesús. Iyōmextīn kipiayaj mal espíritu, wān poxsan tatātālōchtiayaj, iwān ipan inōn ojtī ayāgajo' wel panowāya. ²⁹ Iwān tzajtzikej:

—¿Té tikneki nowamej, tej Jesús yej iPiltzīn Dios? ¿Ix tiwāļaj aneyoka-iknōchīwakoj malej iga aya asi hora?

³⁰ Iwān ayā' wejka iga ompa, takuajtinemiāj mia' koyamemej. ³¹ Iwān mālespiritōjmej kiteki'tajtanilijkej Jesús ijkūn:

—Siga annekixtiājyawa', xinētīnikān ipan koyamemej.

³² Iwān Jesús kijtoj:

† 8:12 8:12 Judiyojmej ‡ 8:17 8:17 Isa 53:4 § 8:19 8:19 Xikita glosario “Yej tamachtiā ipan iley Moisés”.

* 8:20 8:20 Xikita glosario “IPiltzīn Taga”.

—Ómpayawa', xikalakitij.

Iwán inómeĵ maĵespiritomeĵ kĵskej ipan tajtaga' iwán kalakitoj ipan koyameĵej; iwán nochi inómeĵ koyameĵej mobarrancaroĵkej iwán wejwetzitoy ipan a'ti iwán ompa amikikeĵ.

³³ Yeĵ kicuidaroĵtinemiáĵ koyameĵej moĵacholoĵkej. Kuá' asíkeĵa ipan áltepe', kipoĵkej nochi yeĵ moĵhij ipan inómeĵ tajtaga' yeĵ kipiayaj maĵespiritomeĵ. ³⁴ Iwán nochi yeĵ ĵantitokeĵ ipan inón áltepe' yajkij kan ono' Jesús. Iwán kuá' iténoĵa onokeĵ, kiteki'ijliĵkej iga makĵsaya ipan itálmeĵ.

9

Jesús kachitialiá se taga' yeĵ awel nejnemi

¹ Iwán Jesús teĵkaj ipan se weyi ákal iga apanoj iwán asi' kan iyáltepe'. ² Ompa kiwiĵuiliĵkej se taga' yeĵ awel nejnemi nokta, wetztiaya ipan itapeĵ. Kuá' Jesús kita' ken iga yeĵemen moconfiarowayaj ipan yeĵ, kijlij yeĵ wetitoyaj:

—Amo ximajmawi nopĵ; nochi yeĵ tikĵhij yeĵ ayékti nimitzelkawiliaya.

³ Iwán sekin yeĵ tamachtiáj ipan iley Moisés, kuá' inón kikakikeĵ, kĵtoĵkej ipan iyálmaĵmeĵ: “Inón taga' iga iĵkón kĵtowa, kimaĵliĵiá Dios.” ⁴ E' Jesús kimatiá te keĵlantoyaj, kĵtoĵ:

—¿Te iga ankeĵlamikij yeĵ ayékti ipan amoalmajmeĵ? ⁵ ¿Kéntaj máĵ wel manikĵto: “Nochi yeĵ tikĵhij yeĵ ayékti nimitzperdonarowiliĵa”, o manikĵli: “Ximoketza iwán xaja”? ⁶ Inón sí, nia nimitznexĵtilĵij iga nej yeĵ iPiltzĵn Taga' ipan inón tajli wel nikperdonarowiliá yeĵ se kichĵwa yeĵ ayékti.

Iwán Jesús kijlij yeĵ awel nejnemi:

—Ximoketza, xikui motapeĵ iwán xaja moĵĵan.

⁷ Iwán moketza' iwán yáĵkiya ichan. ⁸ Kuá' la gente inón kitakeĵ, majmawikeĵ iwán kiweymatĵiltĵikeĵ Dios iga kimá' inón poder tajtaga'.

Jesús kinotza Mateo iga makitoka

⁹ Jesús kĵsa' ompa kan onoya, iwán kita' se taga' yeĵ itoĵka' Mateo, ewatoya kan kicobraĵotoya impuestos* iga Roma, iwán kijlij:

—Xinotoka.

Iwán Mateo moketza' iwán kitoga' Jesús.

¹⁰ Jesús takuajtoya kalĵiti', iwán asi' mia' yeĵ kicobraĵowayaj impuestos iga gobierno iwán sekin yeĵ ayá' ye'nemij, iwán kĵxnankeĵ mesa iwán idiscipoloĵmeĵ Jesús. ¹¹ E' kuá' fariseoĵmeĵ kitakeĵ iga Jesús nemi sentakuaj iwán inómeĵ, kitajtankeĵ idiscipoloĵmeĵ:

—¿Te iga amomaĵstroĵ sentakua wán yeĵ kicobraĵowayaj impuestos iga Roma iwán yeĵ kichĵwaj yeĵ ayékti?

¹² Jesús kikagui' yeĵ kĵtoĵtokeĵ iwán kĵtoĵ:

—Yeĵ yeĵkitokeĵ, ayá' kajasi iga mamochitiatĵkan, e' yeĵ wetitokeĵ, kena, kajasi.

¹³ Xakan iwán ximomachtĵkan yeĵ kĵtoĵneki ken iĵkuilĵto itáĵtoĵ Dios: “Neĵ nikneki xita-ikneĵkan; ayéĵ iga xinemiktĵkan yolĵameĵ.” Pues nej ayá' niwáĵaj nĵknqtzako yeĵ kĵtoĵwaj iga ye'nemij. Majwa' niwáĵaj nĵknqtzako yeĵ kichĵwaj yeĵ ayékti iga mamoyolpatakán.

Jesús kĵtajtanĵ ken iga mayunarolo

¹⁴ Yeĵ kitokatinemiáĵ Juan yeĵ tabautizarowa yajkij kan ono' Jesús, iwán kitajtankeĵ:

—¿Te iga nejemen iwán fariseoĵmeĵ niĵoxmayunarowaj iwán modiscipoloĵmeĵ ayá' mayunarowaj?

¹⁵ Jesús kĵtoĵ:

—¿Ix wel moknoĵmatoskeĵ te-ikniwán kan monamiktĵlo mieĵ ompa ono' iwameĵ ĵokotzĵn yeĵ monamiktĵiá? E' asiti díá kuá' ĵokotzĵn kiwiĵaskeĵ. Íkuá'ya sí mayunaroskeĵ.

¹⁶ Iwán ayagaj kitamaniá se tzotzolsól iga tzotzoltáĵkol yeĵ mokówago'; iga yeĵ mokówago' ákuis, iwán máĵ weyi kitzayanas tzotzolsól. ¹⁷ Awel no moakiá vino yeĵ kichĵkeĵo' ipan ikyapakuĵtaxtekon[†] iga vino yeĵ kichĵkeĵo' moposawa iwán kipoxonas kuĵtaxtekon iwán nempoliwis vino iwán kuĵtaxtekon. Inón iga, yeĵkti mamoaĵi vino yeĵ kichĵkeĵo' ipan kuĵtaxtekon yeĵ móĵhĵo'. Iĵkón apoliwis vino nĵga kuĵtaxtekon.

Jesús ki-oĵpa-ixitĵ isiwapiltzĵn Jairo wán kachitaitĵ se siwa'

¹⁸ Mieĵ Jesús tĵapojtóyao', asi' se yeĵ kimandarowa judiyoĵmeĵ, motankuáĵetza' itenoĵ, iwán kijlij:

* 9:9 9:9 Xikita glosario “Impuestos”. † 9:17 9:17 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

—Nosiwəpiltzɪn noktə' migui', e' siga tia nočan, iwán tiktałij momə' ipan nosiwapiltzɪn, ojpa-isas sej.

¹⁹ Jesús moketza' iwán yajki iwán idiscipolojmej iwán inón taga'. ²⁰ Iwán sə siwə' yej wətitoya doce años iga kistoya ken imés yej awel pachiwia, kitechoj Jesús itepotztəjbapa iwán kichijchimiłij itəmpan isotəntəzótzol; ²¹ yéj kijtoj ipan iyəłmaj: “Iga san nia nikchijchimiłiti itzótzol, nia ni-achitiati.” ²² E' Jesús tachá' itepotztəj, kita' inón siwə', iwán kilijj:

—Xipaki, nopij, ti-achitia'ya iga timoconfiaroj ipan nej.

Iwán ikuə'san inón siwə' achitiá'.

²³ Kuə' Jesús asi' çan inón jefe yej itəka' Jairo, kita' iga tapitztolə' iga yəwija kitəkatij yej mikto', iwán pox tzajtzitolə' iga çəqayaj. ²⁴ Jesús kijtoj:

—Xikisakan nigaj; takotzɪn ayá' mikto', yejwa' koçto'.

Iwán kiwejwetzkilijkej Jesús. ²⁵ E' Jesús kikikixtij yej onoyaj kalijti', iwán kala', kimaçitziçkij takotzɪn iwán kipalewij iga moketza'. ²⁶ Iwán noyan ipan inón tajli momati' yej Jesús kichij.

Jesús kitachaltia' ɔme pachamej

²⁷ Kuə' Jesús kisa' ompa, ɔme pachamej kitokakej, kitzajtzilijtiyayaj:

—iAchi xine-ikneličan tej yej iPiltzɪn‡ David!

²⁸ Iwán kuə' Jesús kala' kalijti', pachamej kitechojkej, iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ankirədowaj iga wel nimitztachaltiskej?

Pachamej kijtojkej:

—Kena, noTəko.

²⁹ Iwán Jesús kijixchijchin in inəmej pachamej, iwán kijtoj:

—Mamochiwa ijkón ken amejemən anmoconfiarojkej.

³⁰ Iwán tachákeja. Iwán Jesús kitekimá' nokta inəmej:

—Amo agaj xikijličan.

³¹ E' yejemən kiskejsan ompa, kipojtinenkej noyan yej Jesús kichij.

Jesús kitajtoltiá yej nonoj

³² Kuə' kistiáyaja, sekin asikej yej kiwajliguilijkej Jesús sə nonoj yej kipiaya małespiritəj. ³³ E' kuə' Jesús kikixtija inón małespiritəj, welja tajtoj in nonoj. Yej ompa onoyaj san tajtachixtikajkej, kijtojkej:

—iAyí' mo-ita' ipan Israel ken inin!

³⁴ E' fariseojmej kijtəwayaj:

—Ijefej małespiritəjmej kimá' inin taga' iga wel kikixtiá małespiritəjmej.

Jesús kikneliá la gente

³⁵ Jesús nentinemiá noyan ipan weyi əłtepəmej iwán ipan əłtepetztizɪn, tamachtijtine-miá ipan tiɔpamej ipan sejsə əłtepe'. Kipowaya yə'notičiaj kén iga reinarowa Dios, iwán kachitialiaya inochi yej wətitokej iwán yej kwalətokej. ³⁶ Kuə' Jesús kita' yej ompa çapantəkej, kiknelij iga kita' tayəkoxtəkej iwán siatəkej iwán papayintəkej, ken tikita borregojmej§ yej atəkojojkej. ³⁷ Iwán Jesús kilij idiscipolojmej:

—Nimitzijliáj, melə'wa' iga ono' mia' yej wel moconfiarowaj ipan nej, e' ayá' mia' yej kipowaj yə'notičiaj. Yej aya kikakij, inəmejwa' ken se weyi mijli yej némiya tayoksi. ³⁸ Inón iga xiktajtaniłičan yej iTəko mijli iga makititani tekipanowanimej iga makitekítija yej ono' pan mijli.*

10

Jesús kitapejpena doce iyapəstolejmej

¹ Iwán Jesús kinçtza' doce idiscipolojmej iwán kimá' poder iga wel makikixtikan małespiritəjmej iwán iga wel makachititikan yej de səse'pa iga wətitokej iwán nochi yej kuajkwalətokej.

² Inin itəkaməj yej Jesús kitapejpen iga itatitaniwej yej no kijliáj apəstolejmej:* yej achto itəka' Simón, yej no itəka' Pedro, iwán Andrés yej yéjpasan iyiknin; Jacobo iwán Juan yej ipiləwəmpa Zebedeo; ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, iwán Mateo yej kicobrərowəya impuestos iga Roma; Jacobo yej ipiltzɪmpa Alfeo; Lebeo yej no itəka'

‡ 9:27 9:27 Judiyojmej kimatikej iga el Mesías katka rey David ipiltzɪn ipiləwəmpa, inón iga kijliayaj iga ipiltzɪn.

§ 9:36 9:36 Xikita glosario “Borrego”. * 9:38 9:38 Kijtojneki iga makitajtaniłičan Dios iga yéj makititani toknjemej yej wel kipowaj yə'notičiaj nochi inimej gente. * 10:2 10:2 Xikita glosario “Apóstol”.

Tadeo; ⁴ Simón wej ipartidoj nacionalista;† iwán Judas Iscariote, wej máj despuéj kinamá' Jesús.

Jesús kitekimaka apostolejmej iga makipowatij itájtól Dios

⁵ Kua' Jesús kitján inimej doce apostolejmej, ijkón kijiłkej:

—Amo xakan kan chantitokej wej ayéj judiyojmej, niga xakan ipan altepemej wej onokej ipan estado de Samaria; ⁶ majwa' xakan xikitatij judiyojmej wej pojpolijtnemij ken borregoitzitjn. ⁷ Xikijlijtnemikan iga inán sí na'ya ono' iga Dios yawi reinaroti ipan tejemej. ⁸ Xikachitiałıkan wej wetitokej, xikojpa-ixitıkan wej miktokoj, xikpajtıkan wej palantokoj ikajłomej iga kipiáj lepra, xikixtıkan malespiritojmej. Amejemen ayá' ankikojkej iga inın wel ankichıwaj, amejemen nq amo mamitzixtıwakan iga inın ankichıwaj.

⁹ Amo nq xikuıgakan ni alın tomjn, ¹⁰ niga xikuıgakan amomórral ipan ojti; niga se' amotzótzol, niga se' gakti, niga bastón; iga wej tekipanowa kajasi iga makitamakakan.

¹¹ 'Kua' amasiskej ipan se' altepe' o altepetzn, xiktemokan ompa agaj wej mitzye'ıtaj iwán ompao' xikawikan ichan este que matami amotekipánol wan ankısaskej ipan inón altepe'. ¹² Kua' ankalakiskej ichan, xikijlıkan iga maonokan tamelá. ¹³ Siga wej ompa chantitokej kajasi iga ijkón xikijlıkan, ijkón mochıwas; e' siga ayá' kajasi, amo xiktajtanelikan Dios iga tamelá maonokan. ¹⁴ E' siga ayá' mitzomemawıáj niga mitzkakisnekij, xikısakan ipan inón kajlı o ipan inón altepe' iwán xiktzejtelokan amokxi iga maxını talpınol. ¹⁵ Nimitzijlıáj iga kua' Dios tajuzgaroj, wej chantitokej ipan inón altepe' máj kicastigaroskej que wej chantitokej altepemej Sodoma iwán Gomorra. ^S

Kiknochıwaskej wej kitokaj Cristo

¹⁶ 'Ta' xikakikan, nej nimitztıtanij ken tikita amborregoımej itızalan koyomej.* E' xonokan listo ken tikita ankowamej, iwán ximochıwakan ken anjotokomej iga amo agaj xikchıwıłıkan wej ayekti. ¹⁷ Amo xikelkawakan iga la gente mitzwigaskej kan ono' tekiwajmej, iwán mitzmagaskej ipan tiopamej. ¹⁸ Iwán iga notecho mitzwigaskej iná' gobernadormej iwán reyejmej; ijkón iga wel antajtoskej de nej iyıxtaj wejemej iwán wej ayéj judiyojmej. ¹⁹ E' kua' mitzwigaskej iná' wej mandarowaj, amo xitayokoyakan iga ayá' ankimatij te anyawij ankıjtoti; iga kua' antajtoskej, Dios mitztajtolmakaskej. ²⁰ Iga ayéj amejemen wej antajtoskej, sino que iyEspıritoj amoTaj Dios in wej yawi tajtoti ipan amejemen.

²¹ 'Se toknın yawi kitelwıti iyıknın iga makimiktıkan, iwán tetaj kitelwıj ipiltzn iga makimiktıkan, iwán tepilowan kitelwiskej itajmej iga makimiktıkan. ²² Nochi yawij mitzijıyatij iga nej annetokaj; e' wej manetoka este que mamiki, yawi momanawıti. ²³ Kua' mitztałochtıskej ipan se' altepe', xakan ipan se' altepe'; nimitznojma-ıjlıáj iga nej wej ipiltzn Taga' nia niwıtzeti kua' aya ampanowaj noyan ipan altepemej kan ichamej israelıtajmej.

²⁴ 'Yej nemi momachtıá ayá' máj tamati ken wej tamachtıá, iwán nisé tekipanowanı ayá' máj tayakanto' que ipatrón. ²⁵ Se discípulo makisentalı iyılmaı iga mochıwas kensan imaestroj, iwán tekipanowanı kensan iteko. Siga nej wej nımandarowa ne-ıjlıáj iga niTzitizimi', † ıix ayá' nq mitzijıłskej iga amejemen nq antzıtzımimej wej annetokaj?'

Jesús kıjtowa iga Dios mamomajmawılı

²⁶ 'Inón iga amo agaj xikmajmawıłıkan. Ateyi nité wej ichtákasana maono wej ayá' momatis, wan ateyi nité wej iyanto' wej ayá' monextij. ²⁷ Wej nimitzijlıáj kan tamichkan, amejemen xikpowakan noyan kan onolo'; wej nimitzıchtaka-ıjlıáj, xıztajtıkan iga xikıjtokan iga nochi makikaki. ²⁸ Amo xikmajmawıłıkan wej wel mitzmıktıáj, iga awel kimıktıáj tołmaı; majwa' xikmajmawıłıkan wej wel temela'polowa iwán wel kitıtani tołmaı kan tawewelkato'.

²⁹ 'ıIx ayá' monamaka qme tötötztızn iga se tomıntzn? E' malej ijkón, nisé toto' ayá' miki sin que amoTaj Dios amo makimati. ³⁰ Pues este amotzónkal Dios kimati ke' ankıpiáj. ³¹ Amo xımajmawıkan, amejemen máj anvalerowaj que mia' tötötztızn.

Yej mıxewıáj iga kıjtowaj iga kitokaj Jesús

³² 'Inewı wej kınojma-ıjtowa iyıxtaj la gente iga netoka, nej nq iyıxtaj noTaj wej ono' ipan cielo, nia nikıjtoti iga netoka. ³³ E' wej iyıxtaj la gente kıjtowa iga ayá' netoka, nej nq iyıxtaj noTaj wej ono' ipan cielo nia nikıjtoti iga ayá' netoka.

† **10:4** 10:4 Xikita Lc 6:15. ‡ **10:5** 10:5 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos". ^S **10:15** 10:15 Wej ichan Sodoma iwán Gomorra pox ayekti kichıkej. Gn 19 * **10:16** 10:16 Koyomej, español: lobos. Inın kıjtójneki iga wej kitokaj Cristo, ken borregoımej iwán wej kıjıya Cristo, ken koyomej. † **10:25** 10:25 Ipan griego nij kıjtowa Beelzebú wej kıjtójneki Satanás.

Jesús kijtowa iga ayá' wǎłaj iga tamelá maonolo

³⁴ 'Amo ankijtoškej iga nej niwǎłaj ipan inǎn tajli iga tamelá maonolo; ayá' niwǎłaj iga tamelá maonolo, sino iga mamokuejkuesojtolo. ³⁵ Niwǎłaj iga taga' makikuesowili itaj, iwǎn siwǎpiltzǎn makikuesowili iye', iwǎn siwǎmon makikuesowili imonǎn; ³⁶ ijkǎn iga sejsé mokuejkuesoj iwǎnsan iyiknǎmejpa.

³⁷ 'Yej makichǎkili itaj o iye' máj que nej, inǎn ayá' kajasi iga manǎtoka; yej makichǎkili iyokichpiltzǎn o isiwǎpiltzǎn máj que nej, inǎn ayá' kajasi iga manǎtoka; ³⁸ yej kinakis manǎtoka, e' ayá' kikechpanowa icruz;† ayá' kajasi iga mamochǎwa nodiscǎpoloj. ³⁹ Yej kinaki san mamonǎnawi, yawi poliwiiti, e' yej mamiki iga nǎtoka, nochipa onos nowǎn.

Yej yawi temajmakati Dios

⁴⁰ 'Yej mitzǎmemǎwiáj, néjyawa' in yej neǎmemǎwiáj; iwǎn yej neǎmemǎwiá nǎ ki-ǎmemǎwiáj yej nǎtǎn. ⁴¹ Yej ki-ǎmemǎwiá sé profeta yej kitǎtani Dios, yawij kimakatij yej yǎkti kensan kimakaj sé profeta, yej ki-ǎmemǎwiá sé toknǎn yej te-ijiknǎn, yawij kimakatij yej yǎkti kensan kimakaj sé toknǎn yej te-ijiknǎn. ⁴² Iwǎn si agaj kimaka yej nej nǎtoka yej amoweyimati, malej alǎn seséka' ipan wǎjkal, nimitziǎliáj iga inǎn sí Dios kimakas yej yǎkti.

11

Juan kitǎtani ǎmen idiscipolojmej

¹ Kuǎ' Jesús tami' kinǎnǎtza' inǎn doce idiscipolojmej, kǎsa' ompa iga yajki tamachtǎto iwǎn kipowato ye'notǎciaj ipan altepemej yej onokej ipan tajli de Galilea.

² Juan preǎsojtitoya wǎn kimati' yej Cristo nemi kichǎwa. Iwǎn Juan kitǎtani ǎmen idiscipolojmej iga makitatij Jesús, ³ iga ijkǎn makitajtanikǎn:

—ǎIx teja in Cristo yej yawi wǎtzeti, o nikchǎskejo' sewo'?

⁴ Jesús kijtoj:

—Xǎkan xikijǎtij Juan nochi yej nigaj nemi ankitaj iwǎn yej nemi ankikakij.

⁵ Xikpowilǎkan iga pachamej tachaja, kǎxomej nejnémija, yej palǎntiayaj ikǎljomej iga kipiáj lepra, achitiákeja, yej ayá' takakiáj, inǎn takákija, yej miktoyaj, ojpa-isákeja, yej ayá' motapialiáj, mopowiliáj ye'notǎciaj ken iga Dios tasalwǎrowa. ⁶ Pǎktos yej ayá' kikajtewa iga moconǎrowa ipan nej.

⁷ Kuǎ' yǎjkija itatǎtanimej Juan, Jesús pe'ya tatapowa' de Juan, kijlij la gente:

—ǎTé ankitatoyaj ipan desierto? ǎIx sé ojta' yej kǎqlǎna ejeka'? ⁸ Siga ayá', ǎtétaj ankitatoyaj? ǎIx sé taga' yej ye'taajakijto'? Amejemen ankimatij iga yej moye'taajakij, onokej ichǎn rejejmej. ⁹ Iwǎn, ǎté nokta ankitatoyaj? ǎIx sé profeta? Kena, yéj majya sej que sé profeta. ¹⁰ De inǎnya Juan tajtowa kǎn ijkǎn ijkulijto':

Niktǎtani notatǎtan iga mo-ǎxtaj matayakǎna,

iga ken kuǎ' mamitzojtápoya.*

¹¹ Jesús nǎ kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga desde ikyay este inǎn ateyi ni agaj yej máj tayakǎnto' que Juan yej tabautizǎrowa, e' yej momachǎliá iga até iteki de inochi yej motǎmakaj iga Dios marreinarǎ ipan yejemen, inǎn yej máj tayakǎnto' que Juan.

¹² 'Desde kuǎ' wǎłaj Juan yej tabautizǎrowa este inǎn, ono' mia' yej kijiyaj iyojwi Dios, wǎn ono' yej kichǎwasnekij iga mapoliwi.† ¹³ Desde ikyay iwǎn este inǎn iga wǎłaj Juan, nochi profetajmej iwǎn iley Moisés, kijtojkej iga wi' reinǎroki Dios. ¹⁴ Siga annǎcredowaj, Juanwa' in profeta Elías yej wǎtziaya.‡ ¹⁵ Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

¹⁶ 'Amejemen yej inǎmpa amonokej annesij ken tikita kǎkone' yej mǎwiltǎij ipan tajkǎaltepe' iwǎn kitzǎjzǎliáj iyiknǎwan: ¹⁷ "Nejemen nimitztaǎzilijkej iga ǎka iwǎn ayá' annijtotijkej, nejemen nimitzknǎtakujikilijkej iwǎn ayá' anchǎkakej." ¹⁸ Kuǎ' wǎłka Juan yej mayunǎrowaya iwǎn ayi' tǎwǎna', amejemen ankijtojkej iga kipiá mǎlespǎritoj. ¹⁹ Niwǎłaj nej iPiltzǎn Taga' yej nitakua iwǎn ni-ǎti, ankijtowaj iga nǎpoxtakua iwǎn nitǎwǎna, nimotókaki' iwǎn yej ayá' ye'nemij iwǎn yej kicobrarowaj impuestos iga Roma. Kuǎ' tikitaj iga ye'nemij yej momela'conǎrowaj ipan Dios, nesǎ iga Dios nochi kimati té kichǎwa.

Yej ayá' kipatasekij ken iga nemij

‡ **10:38** 10:38 "Kikechpanowa icruz": anka kijtojneki motǎmaka iga wel makiknǎchǎwǎkan, este mamiki iga kitoka Cristo. * **11:10** 11:10 Malaquías 3:1 † **11:12** 11:12 Ijkǎn wel nǎ motraducǎrowa: Desde kuǎ' wǎłaj Juan yej tabautizǎrowa este inǎn, ono' mia' yej poxsan kalakisnekij ipan iyojwi Dios, wǎn este motojtopewaj iga makalǎkan.

‡ **11:14** 11:14 Malaquías 4:5

²⁰ Iwán Jesús pe' kajajwa' yej chantitokej ipan altepemej kan máj kichij milagrojmej yej ayá' pa mo-ita, iga yej ompa chantitoyaj ayá' nemi kikajtewayaj iga kichijway yej ayékti, kijtoj:

²¹ —¡Lástima yej anchantitokej altepe' Corazín! ¡Anlástimajmej yej anchantitokej altepe' Betsaida! Siga ipan altepe' Tiro iwán Sidón mochijska milagrojmej yej ankitakej, yejemej ikyasan kikajtejkaj iga kichijway yej ayékti iwán monexiayaj iga kakiayaj itzotzolmej yej moakiá kuá' mikilo iga moknojatij iwán monejnexwiayaj. § ²² E' nimitzijiáj iga kuá' Dios tajuzgaroj, máj mitzcastigaroskej que yej chantitokej altepemej Tiro iwán Sidón. ²³ Amejemen yej amochan altepe' Capernaum, çankijtowaj an anyatij ipan cielo? Majwa' yawij mitzakitij kan onokej yej miktokoj. E' siga katka yej ichamej altepe' Sodoma* kitayaj milagrojmej yej amejemen ankitakej, inón altepe' onóyasan este inón. ²⁴ E' nimitzijiáj iga kuá' Dios tajuzgaroj, amejemen máj mitzcastigaroskej que inomej de Sodoma.

Xiwítzekan notenoj iwán ximosewíkan

²⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—NoTaj yej tikchij cielo iwán tajli, nimitzweyimatiltiá iga tiknextilij yej ayá' moweyimatij inón yej ayá' tiknextilij yej tamatij ²⁶ iga tej ijkón tikne'.

²⁷ Jesús nō kijtoj:

—NoTaj nēma'ya inochi yej ono'. Ayagaj nēmela'ixmati nej yej iPiltzín Dios, iséltisan teTaj Dios nēmela'ixmati. Iwán ayagaj nō kimela'ixmati teTaj; noséltisan nej yej iPiltzín, iwán inomej yej nej nikneki iga makixmatikan. ²⁸ Xiwítzekan notenoj, amonochin amejemen yej ansiatokej iga antekipanowaj iwán an-eti'miktokoj, iwán nej nikchijwas iga ximosewíkan. ²⁹ Xicredokan yej nimitzijiáj, iwán ximixkuítikan ipan nej, nej ayá' luē nikuejkuesiwi, niga ayá' nimoweyimati ipan noalmaj; iwán anyolajkatiaskoj. ³⁰ Iga yej nej nimitztekimakaj, wel ankichijwaskej, iwán yej nimitzijiáj iga xikchijwakan, ayéj ken yej awel mochiwa.

12

Idiscipolojmej Jesús kitekij trigo ipan día kuá' mosewilo

¹ Se día kuá' mosewilo, Jesús iwán idiscipolojmej nemi panotiayaj mlijiti'. Idiscipolojmej mayanakej, iwán pe' iga kitektiajkij trigo iga kikuajkej. ² Kuá' fariseojmej inón kitakej, kijlikej Jesús:

—Ta' xikita, modiscipolojmej nemi tekipanowaj; inón ayékti iga mamochijwa ipan día kuá' mosewilo.

³ E' Jesús, kijtoj:

—¿Ix aya'taj ankileerokoj yej kichij David* iwán yej iwán senemiáj kuá' mayanakej? ⁴ Kala' tiopan-ijti' iwán kikuaj inōmpa pan yej kikuajpa sacerdote, inōmpa awel kikuaj David niga yej iwán nemiáj; wel kikuayaj petz sacerdotejmej. ⁵ ¿Ix nō ayi' ankileerowaj iley Moisés iga sacerdotejmej ipan weyitiopan† wel tekipanowaj ipan día kuá' mosewilo?, iwán ijkón ayá' kichijway yej ayékti. ⁶ ¡Anyá sí nimitzijiáj iga nej majya sej que weyitiopan! ⁷ Mataj amejemen aya ankimatij te kijtojneki kan ijkín ijkulijto': "Nej nikneki xita-iknelikan, anikneki iga xinemiktijikan yolkaimej."‡ Maga katka ankimatiáj, ayá' ankipantiayaj nodiscipolojmej yej nemi kichijway yej yékti. ⁸ Puej nej yej iPiltzín Taga' wel nitatekimaka te wel mamochijwa ipan día kuá' mosewilo.

Se taga' yej matakuawayaxto'

⁹ Iwán Jesús kisa' ompa iwán kala' tiopan. ¹⁰ Ompa onoya se taga' yej matakuawayaxto'. Iwán fariseojmej kitemowiliayaj ken makimawetziltikan Jesús, kitajtankej:

—¿Ixtaj wel moachitiltiá yej wētito' ipan día kuá' mosewilo?

¹¹ Jesús kijtoj:

—¿A'yéj de amejemen, siga kipiá se borrego iwán mawetzi xapoko ipan día kuá' mosewilo, ix ayá' yaj kixixtiti? ¹² ¡Iwán nej nimitzijiáj iga máj valerowa se taga' que se borrego! Inón iga wel mochi yej yékti ipan día kuá' mosewilo.

¹³ Iwán Jesús kijlij inón taga':

—Xikmelawa moma'.

§ 11:21 11:21 Monejnexwiayaj iga manesi iga momachijliayaj iga ayékti kichijkej. * 11:23 11:23 Yej ichamej Sodoma poxsan kichijwayaj yej ayékti iwán Dios kipolojkej; Gn 18, 19 * 12:3 12:3 1 Sam 21:1-6 † 12:5 12:5 Xikita glosario "Weyitiopan". ‡ 12:7 12:7 Oseas 6:6. Xikita glosario "Sacrificio".

Iwán kua' kimélaja ima', ye'ktia'ya kensan se' ima'. ¹⁴ Kua' fariseojmej kiskej kan ono' Jesús, monechkojkej iga kejlankej kén iga yawij kimiktij Jesús.

Dios kitapejpen Jesús

¹⁵ Kua' Jesús kimati' inón, kisa' ompa, iwán pox mia' kitokakej wan kachitiltij inochi yej we'itokej. ¹⁶ Iwán yej kachitiltiaya, kitekimá' iga amo makijtōkan a'yéj in yéj. ¹⁷ Inín mochij iga mamochiwa ken kijtoj profeta Isaias, kua' kijtoj:

¹⁸ Ininya yej tekipanowa iga nej, yej niktapejpen, yej nikpoxneki, iwán neyolchikajto'.

Ípan nia niktaliti noEspíritoj, iwán yéj yawi kipowati ken iga nō wel nikmanawiáj yej ayéj judioyomej.

¹⁹ Ayá' tatenkuepilij niga tzajtzis, ayagaj kikakis itajtōl ipan callejmej.

²⁰ Kikne'liá yej ayá' tajpalej, kipalewiá yej mosemakasneki, ken agaj yej kitimaka se' cándil yej se'wisneki, ijkón kichiwás te kua' noyan ipan tajli mamochiwa yej ye'kti.

²¹ Iwán nochi gente de mia' paismej moconfiaroskej ipan yéj iga kimānawiskej. §

Kipantiáj Jesús iga kipiá ipoder Tzitzimi'

²² Iwán Jesús kiwiguilijkej se' taga' yej pacha iwán awel tajtowa iga kipiaya malespíritoj. Jesús kachitiltij inón taga'; welja tachá' iwán welja tajtoj. ²³ Nochi gente san tajtachixtikajkej iwán kijtojkej:

—¿Ix an ininya in iPiltzín* rey David?

²⁴ E' kua' fariseojmej kikakikej inón, kijtojkej:

—Inín taga' kikixtiá malespíritojmej ipan ipoder Tzitzimi', yej ijeféjmejpa inochi malespíritojmej.

²⁵ Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—Siga se país mochíwa ome grupo iga mosepankuejquesowaj, inón país poliwiya; iwán siga se altepe' o siga se familia mosepankuejquesowaj, awel wejka'wa iga onos.

²⁶ Ijkonsan nō Tzitzimi', siga igánajsan kikixtiá malespíritojmej, yej yéjpasan itatki, inón kijtojneki iga ayá' wejka'was iga tamis ipoder. ²⁷ Iwán siga annepantiáj iga nej nikixtiá malespíritoj iga ipoder Tzitzimi', in yej mitztokaj, ¿ix iga ipoder Tzitzimi' kikixtiáj malespíritoj? Yejémejsan monexxiáj iga ayéj ijkón ken anne-ijliáj. ²⁸ Nej nikixtiá malespíritoj iga ipoder iyEspíritoj Dios, iwán inín kijtojneki iga ási'ya tiempo iga Dios marreina'ro ipan amejemen.

²⁹ ¿Kén wel se kalaki chan se taga' yej tajpalej iga makikuili yej itatki, siga ayá' achto kilpiá? Ijkón wel kikuilij yej itatki.

³⁰ 'Yej ayá' kiye'ita yej nikchiwa, inonwa' ne-ijiya; yej ayá' nepalewiá; inonwa' tajopolowa.

³¹ Inón iga nimitziliáj, Dios wel kelkawiliá nochi yej agaj kichíwa yej ayekti iwán yej kijtowa yej ayekti; e' siga maltajtowaj iga iyEspíritoj Dios, inón Dios ayo' kelkawilij.

³² Siga agaj maltajtowa iga nej yej iPiltzín Taga', inón Dios kelkawilij; e' yej mamaltajto iga iyEspíritoj Dios, inón nikeman ay'ya kelkawiliskej niga ipan inín vida, niga ipan se' vida.

Se' kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka

³³ 'Siga ye'kuawi', ye'taki; siga ayéj ye'kuawi', ayekti nō itakilka. Se' kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka. ³⁴ ¡Amejemen ken ipilowan kowamej! ¿Kén anyawij ankijtojij yej ye'tajtōl siga amejemen ankichijtokej yej ayekti? Puej yej ankijtowaj, ijkón ono' ipan amoalmai. ³⁵ Yej ye'nemi, ye'tajtowa, iga ipan ialmai ono' yej ye'kti, e' taga' yej aye'nemi kijtowa tajtoj ye' ajayekti iga ipan ialmai ijkón kejlanto'. ³⁶ E' nej nimitziliáj iga kua' Dios tajuzgaroj, nochi yawij motenximatij te iga ayompa tajtojkej. ³⁷ Iga inón yej tikijtoj, yawij mitzuzgarotij, ómpaya ne'isis siga tikchij yej ye'kti o yej ayekti.

Kinekij makitakān yej ayi'pa mo-ita

³⁸ Sekin fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley, kijlijkej Jesús:

—Tamachtiani, niknekij manikitakān iga xikchiwa yej ayi'pa mo-ita yej Diqssan wel kichíwa.

³⁹ Jesús kijtoj:

—Amejemen yej ankichijtokej yej ayekti iwán ayá' ankie'rowaj Dios, annetajtaniliáj iga manimitznextilikan yej ayi'pa mo-ita. E' ayá' nimitznextiliskej se'pa yej ayi'pa mo-ita, petz yej Dios kichíwilij Jonás. ⁴⁰ Ijkón ken Jonás onoya eyi día iwán eyi yówal iyijitiko

topojwéj, ijkonšan nō nej yej iPiltzın Taga' nonos Ƨaltampa eyi día iwán eyi yówal. ⁴¹ Kuá' Dios tajuzgaroj, yej ichamej weyi-altepe' Nínive, moketzaskej iga mitzjuzgaroskej, iwán kijtoskej iga ankichijkej yej ayékti; iga yej Ƨantitokej Nínive, kuá' Jonás kipowa' itájtōl Dios, kikajtejkej iga kichıwayaj yej ayékti; iwán nej majya sej que Jonás. ⁴² Kuá' Dios tajuzgaroj, moketzas nō la reina yej mandarōj ipan tajlı de Sabá iga mitzjuzgaroskej, iwán kijtoj iga ayompa ankichijkej. Inōn reina wejka nejnen iga makikakiki yej kimati rey Salomón;† iwán nej majya sej que Salomón.

Mokuepa małespırıtōj Ƨan onoya

⁴³ Jesús nō kijtoj:

—Kuá' se małespırıtōj Ƨısa ipan se taga', nentinemi ipan wá'tal iga kitemojtinemi Ƨan makalaki; iwán siga ayá' Ƨası, kijtowa: ⁴⁴ "Nia sej nimokuepati noƧan, Ƨan niƧısa'." Kuá' mokuepa, Ƨasi inōn taga' ken se Ƨajlı yej iselti ono', este tajtƧpantolo' iwán tayejye'taljtōlo'. ⁴⁵ Iwán yawi kikuıti se' siete małespırıtōj yej majya sej que yéj, iwán inoƧın moƧantıaj ipan inōn taga', iwán inōn taga' moƧıwas majya sej ayékti que aƧto. Ijkonšan nō moƧıwas iwán inımej gente yej ayá' ye'nemij.

Iye' wān iyokichikniwān Jesús

⁴⁶ Jesús Ƨıtatapowıjtōyao' la gente, kuá' asi' iye' iwán iyikniwān. Awel kalakikej este kalijti' iga matajtōƧan wān yéj. ⁴⁷ E' agaj kimatıltij Jesús, kijlij:

—Moye' iwán mookichikniwān onokej fuera iwán kinekij matajtōƧan mowaƧ.

⁴⁸ E' Jesús kijlij inōn yej kimatıltij:

—¿A'yéj noye' iwán a'yéj nookichikniwān?

⁴⁹ Iwán Jesús kimajpilwij idiscipolojmej, iwán kijtoj:

—Nıgaj ono' noye' iwán nookichikniwān. ⁵⁰ Yej kichıwa ken kineki noTaj yej ono' ipan cielo, inōnwa' in nookichikniƧ, nosiwa-ıknıƧ iwán noye'.

13

Ken iga mıxƧuıtilo ipan yej tōƧa

¹ Inōn día Jesús Ƨısa' kalijti' iwán motalıj ipan lagunajten. ² Iga pōxsanya moneƧƧolo', Jesús teƧajk ipan se weyi áƧal iwán ompa motalıj, iwán noƧi toƧnımej Ƨawikej ipan aten. ³ Iwán pewa' sese'pa iga tamachtij Ƨan wel mamıjıxƧuıtilo, kijtoj:

—Se taga' yajki tōƧato, Ƨıpatanáltijpa trigo. ⁴ Ƨan nemi tōƧtıá, ono' yej wetzitoj ipan ojti, iwán wálkej tōtōmej iwán kikuajkej. ⁵ Ono' yej wetzito tetzalan, Ƨan ono' ajalın tajlı. Iwán inōn iyōl trigo ixwa' nımanın iga tajlı ayá' pox tilakti'. ⁶ E' kuá' tōnatıƧısa', pılıni', iwán waƧui' iga ayá' monelwattij. ⁷ Ono' yej wetzito ipan wıtzyoj, wıtzyoj wejweyakej iwán Ƨıjıyomıktij tatō' iwán ayá' tagui'. ⁸ E' ono' yej wetzito ipan ye'tal, iwán poxsan moƧıj; seƧin ipan sejsé imıawayo Ƨıtalılıj cien iyōl ipan se iyōl yej Ƨıtoga', iwán seƧin Ƨıtalılıj sesenta iyōl, iwán seƧin treinta. ⁹ Yej annakasyojkej, ıxıneye'ƧakıƧan!

Tejas in Ƨan mamıxƧuıtilo

¹⁰ Iwán discipolojmej ƧiteƧojkej Jesús iwán Ƨıtajtankej:

—¿Te iga ipan mıxƧuıtilis tikmachtıá la gente?

¹¹ Jesús kijtoj:

—Amejemēn Dios mitzmatıltıaj yej aya agaj kimati ken yéj reınarowa, e' yejemej awel kimatij. ¹² Yej Ƨıpiá, yawij máj Ƨımakatij, este pōpōxsanya sej yawi Ƨıpiati; e' yej aƧıpiá, este yej alın Ƨıpiá, yawij kikuıltij. ¹³ Inōn iga seƧin nıƧpowıliapa Ƨan mamıxƧuıtıkān; iga yejemej tacháj, e' ken tikita yej ƧaƧamej, ƧıƧakıj, e' ayá' kimatij te iteki, ken tikita yej ayá' takakıj. ¹⁴ Ipan yejemej moƧıwa yej Ƨıjtoj el profeta Isaías, Ƨıjtoj:

Amejemēn ankıƧakısej, e' ayá' ankımatısej te Ƨıjtojneki;

¹⁵ Iga inımej poxsan moyōltakuawılıjkej, ayá' ye'takakıj,

Ƨıtzaıtzaktokej iyıxmej;

ıga amo mataƧakān ıga iyıxmej,

nıga matakakıƧan ıga inakamej,

nıga makentenderōƧan ıga iyalmajmej,

nıga mawıtzƧan notenoj ıga manıƧƧıtalıtıkān.*

¹⁶ E' amejemēn xıƧakıƧan ıga anne-itztokej iwán ankıƧakıj notájtōl. ¹⁷ Nımitzıjlıaj ıga mıa' profetajmej iwán reyeymej ƧıtasneƧıaj inın yej ankıtztokej iwán ayá' Ƨıtakej; kineƧıaj makıƧakıƧan inın yej amejemēn nemi ankıƧakıj, iwán ayá' ƧıƧıkej.

† 12:42 12:42 1 R 10:1-13

* 13:15 13:15 Is 6:9,10

Jesús kijtowa tē kijtojneki inōn kǎn mǎxkuǎtilo ipan yej tǎka

¹⁸ Inǎn xikakikǎn, nia nimitzijlǎtǎj tē kijtojneki inōn kǎn mǎxkuǎtilo ipan inōn yej tǎka. ¹⁹ Yej kikakǎj ye' notǎciaj yej tanextiliǎ ken iga reinǎrowa Dios iwǎn ayǎ' kimatǎj tē kijtojneki, inōmejwa' ken tikita inōn iyol trigo yej wetzi' ipan ojti, iwǎn wǎ' Tzitzimi' iwǎn kelkǎwaltǎ notǎjtǎl yej achǎ onoya ipan iyǎlmajmej. ²⁰ Iwǎn inōn iyol trigo yej wetzito tetzalan, inōn kijtojneki yej kikakǎj itǎjtǎl Dios iwǎn poxsan pǎkǎj kuǎ' kicredǎjkejo'. ²¹ E' como ayǎ' wel monelwatiǎj wejkatan, ayǎ' wejkatis iga moconfiǎrojtoskej nopan iga kuǎ' kipiǎs sē prueba o kǎnqǎhǎwaj iga kicredǎwaj itǎjtǎl Dios, ayǎ' kǎjyǎwǎj, iwǎn kikǎjtǎwaja iga moconfiǎrowaj nopan. ²² Iwǎn inōn trigo yej wetzi' ipan witzyoj, inōn kijtojneki inōmej yej kikakǎj itǎjtǎl Dios, e' poxsan kǎpǎsnekiǎj kuǎjkuǎntas yej ono' ipan inǎn tǎjli, iwǎn mokǎjkayǎwaj ipan tomǎn. Nochi inōn, kǎhǎwa iga itǎjtǎl Dios makelkǎwa iwǎn inōn toknǎn awel kǎhǎwa yej yǎkti ²³ E' inōn iyol trigo yej wetzito kǎn ye'tǎjli, inōn kijtojneki yej kikakǎj itǎjtǎl Dios iwǎn kentenderǎwaj. Inōmej kǎhǎwaj yej yǎkti ken tikita inōn iyol trigo yej kimǎ' cien, sesenta iwǎn ken yej kimǎ' treinta iyol ipan sē imǎgwayo.

Mǎxkuǎtilo ipan chakalsaka' iwǎn iyol trigo

²⁴ Jesús kipowa' se' kǎn mǎxkuǎtilo:

—Kǎn reinǎrowa Dios ken tikita sē tǎga' yej kitǎga' ye'semǎllaj ipan imǎl. ²⁵ E' kuǎ' kojkohtǎlo'ya, walaj se yej kǎjǎya itǎko mǎjli, iwǎn itzalan trigo kichtakatǎkako chakalsaka' iwǎn yǎkǎiya. ²⁶ E' kuǎ' weya'ya trigo iwǎn mǎwatapanikej, ikua'ya nesǎ' in inōn chakalsaka'. ²⁷ Iwǎn tekǎpanowanimej yǎkǎj kitatǎj itǎko mǎjli, kǎljǎjkej: "Patrǎn, esi inōn semilla yej tiktǎga' momǎlpan ye'semǎllaj, ¿ix kǎntǎj ǎn iga ixwa' chakalsaka'?" ²⁸ Itǎko mǎjli kijtoj: "Anka agaj yej ne-ǎjǎya kichtakatǎkako." Inōmej mǎnsojmej kijtojkej: "¿Ix tikneki mǎniǎkǎn manikwiwitǎtǎj?" ²⁹ Itǎko mǎjli kijtoj: "Amo, siga anyawǎj ankiwiwitǎtǎj chakalsaka', wel nǎ ankiwiwitǎtǎj trigo. ³⁰ Xǎkǎjtǎwakǎn, kǎma sen-onokǎn este kuǎ' motekis trigo; ikua' niktǎtanis tekǎpanowanimej yej mǎkiwiwitǎkǎn achto chakalsaka' iwǎn makǎnechkǎkǎn iga makǎtǎtǎkǎn, iwǎn kǎnechkǎskej trigo kǎn moǎna."

Mǎxkuǎtilo ipan mostǎzǎjyǎloj

³¹ Jesús kǎnxtǎlǎj se' kǎn mǎmǎxkuǎtilo:

—Kǎn reinǎrowa Dios, ken tikita sē iyol mostaza yej sē tǎga' kitǎga' ipan itǎl. ³² Malej iga iyol mostaza mǎj alǎmpa de inochǎ yej ono'; e' kuǎ' weyǎ mochǎwa majya sej que nochi yej tǎkto' kǎn tatǎjtǎkalo, mochǎwa weyǎ kuawǎj iwǎn ipan imǎjǎmǎ' moxeketiǎj tǎtǎmej.

Mǎxkuǎtilo ipan lewadura

³³ Jesús tamachtǎj se' kǎn mǎmǎxkuǎtilo:

—Kǎn reinǎrowa Dios, ken tikita lewadura† yej sē siwǎ' kǎxakualowa iwǎn komati harina, iwǎn mǎposǎwa inewǎ tixti.

Te iga Jesús tamachtǎj kǎn wel mǎmǎxkuǎtilo

³⁴ Jesús nochǎpa tamachtǎj kǎn wel mǎmǎxkuǎtilo, ayǎ' tamachtǎj siga ayǎ' tǎjtowa kǎn mǎxkuǎtilo. ³⁵ Inōn mochǎj iga mǎmochǎwa ken kijtoj sē profeta:

Nǎ nitǎjtǎtǎi kǎn wel mǎmǎxkuǎtilo.

Nǎ nikǎjtǎtǎi yej aya ǎ' momatǎi este que Dios kǎhǎj tǎjli.‡

Jesús kijtowa tē kijtojneki in chakalsaka'

³⁶ Jesús kǎkǎjtǎj la gente yej ompa onoyaj iwǎn yǎkǎiya kalǎjti', ompa idiscǎpolojmej kitechojkej Jesús iwǎn kitǎjtǎnkej:

—Tǎ xǎne-ǎljǎkǎn tē kijtojneki ǎn chakalsaka' yej ixwa' mǎljǎti'.

³⁷ Jesús kijtoj:

—Yej kitǎka ye'semǎllaj inǎnwa' nej yej iPiltzǎn Tǎga'. ³⁸ Iwǎn mǎjli kijtojneki nǎyan ipan tǎjli. Ye'semǎllaj kijtojneki nochi yej kǎhǎwaj ken kǎneki Dios, chakalsaka' kijtojneki yej kǎhǎwaj ken kǎneki Tzitzimi'. ³⁹ Yej ta-ǎjǎya, yej kitǎga' chakalsaka', inǎnwa' Tzitzimi'. Kuǎ' motekis trigo, kijtojneki kuǎ' tamis inǎn tǎjli, iwǎn tekǎpanowanimej yej kǎtekǎskej, inōn kijtojneki ǎngelejmej. ⁴⁰ Ijǎkǎn ken chakalsaka' mǎnejechkǎkǎwa iga motatǎi, ǎjǎkǎnsan nǎ mochǎwas kuǎ' Dios tǎjuzgarǎj. ⁴¹ Nej yej iPiltzǎn Tǎga' niktǎtanis noǎngelejmej iga makǎikǎjǎxtǎkǎn ipan norreinoj yej tachǎwaltǎiǎj yej ayǎkti iwǎn yej kǎhǎwaj yej ayǎkti. ⁴² Iwǎn kǎkǎskej ipan tiwelǎn, ompa chǎkatoskej este tǎjtǎnuegetzekaskej. ⁴³ Iwǎn inōmej yej kǎhǎjkej ken kǎneki Dios, tǎwǎjskej ken tikita tǎnatǎi' kǎn reinǎrowa Dios. Yej annakasyojkej, ǎkǎyǎ'kǎkǎkǎn!

† 13:33 13:33 Xikita glosario "Levadura". ‡ 13:35 13:35 Sal 78:2

Talıyqnto' yej pox patiyoy

⁴⁴ 'Kañ reınarowa Dios ken tikita teje yej pox patiyoy yej iyanto' ipan agaj ital. Se taga' kasi' yej pox patiyoy iwán ómpasan sej kıyan; iwán pox paktiajki ichan iga kinamakato nochí yej kipiá iwán kikowa' inón taji.

Mıxkuıtılo ipan se perla yej pox patiyoy

⁴⁵ 'Nó kan reınarowa Dios ken tikita se tanamakani yej kitejmojtinemi perla^S yej pox mojmónsajti'. ⁴⁶ Kuá' kasi se yej pox patiyoy, yawi ichan iga kinamakati inochi yej kipiá iga kikowa inón perla.

Mıxkuıtılo ipan redej

⁴⁷ 'Kañ reınarowa Dios ken tikita se redej yej motalıá ipan lámaz, iwán ipan kuakawi de sese'pa topo. ⁴⁸ Kuá' témi'ya redej, kikıxtıaja ipan átatın, iwán ómpaya motalıáj iga kitapejpenaj in topo. Yej yekti kakıjtıawız chıkiwıko, e' yej ayé ye'topo kitajkalıj. ⁴⁹ İjkón mochiwas kuá' tamıs inın taji; wıtzeskej anjelejmej iga kıyokatıkıj yej ayá' ye'nemıj iwán yej ye'nemıj, ⁵⁰ iwán yej ayékti kichıwaj, kakıskej ipan tiwelón, ompa chokaskej este tajtanguetzekaskej.

Tamachtılis yej yánkuıgo' iwán yej ıkyápaya

⁵¹ İwán Jesús kitajtan idıscıpolojmej:

—İx ankımatıj te nemi nikıjtowa?

Yejemej kıjtojkej:

—Kena, nıkmıtıj.

⁵² İwán Jesús kıjtoj:

—Kuá' se yej tamachtıá ipan la ley momachtıá ken iga reınarowa Dios, neşi ken se iteko kajlı yej kımati te kejeńto' kalıjti', iwán ompa kikıjıxtıá yej kaxıtıjo' iwán yej ıkyay kipiá'.

Jesús asi Nazaret kan moskaltıj

⁵³ Kuá' Jesús tami' tamachtıj ipan inomej kan mıxkuıtılo, yájkiya, ⁵⁴ iwán asıto ipan ıyaltepe'. Ompa pe' tamachtıj tiopan, wın yej ompa takaktıoyaj, madmıradojkej, kıjtıwayaj:

—İx kan an momachtıj in inın taga' iga pox tajtolmatı? İKén iga wel kichıwa mılagro yej ayı'pa mo-ıta? ⁵⁵ Esi inınwa' ipılızın carpintero; iye' itoka' María iwán iyıknımej itokamej Jacobo, José, Simón iwán Judas. ⁵⁶ İsiwa-ıknıwan nıgaj nó ichamej. İKén kichıwa iga kıpoxmatı iwán iga wel kichıwa mılagro?

⁵⁷ İnón iga ayá' kıtajtolkuıkej. E' Jesús kıjtoj:

—Se profeta noyan kıye'ıtıa, e' ayéj ıjkón ipan ıyaltepe' nıga kan onokej iyıknıwan.

⁵⁸ İnón iga Jesús ipan ıyaltepe' ayá' kichıj mıa' mılagro, iga ayá' moconfıarowayaj ipan yej.

14*Mıki Juan yej tabautızarowa*

¹ Gobernador Herodes* yej mandarowaya Galılea, kıkagui' yej kichıjtinemi Jesús, ² iwán kıljıj itekıpanowanımej:

—İnonwa' Juan yej tabautızarowaya, yej nokta ojpa-ısa' sej kan mıktıoyı. İnón iga wel kichıwa mılagro yej ayı' mo-ıta.

³⁻⁴ İkyaya Juan kıljıj Herodes:

—Ayekti iga tikui' ıga mosıwa' Herodías, yej ısıwa' katka moknın Felipe.

Kuá' inón kıká', Herodes tatekımá' ıga makılıpıkan Juan ıga makıpreşojwıkan.

⁵ Herodes kımıktıjnekıá Juan, e' kımajmawılıaya la gente, ıga momatıá ıga Juan katka profeta. ⁶ E' kuá' iyılwi Herodes ıga ıcumpleaños, ısıwapılızın Herodías mıjtıtıj iyıxtaj yej ompa onıoyaj, iwán Herodes kıpoxye'ıtıa', ⁷ kınojmı-ıljıj nokta ıga yawı kımakatı teşan kıtajtanıs inón takotızın. ⁸ İwán inón takotızın, kıtajtan kensan iye' kıljıj, ıjkın kıljıj Herodes:

—Nıkneki xıneńmaka ipan se plato itzontekon Juan yej tabautızarowa.

⁹ Herodes moknońmatı' ıga inón kıká'; e' como kıjtoja iwán kıkakıkej yej ompa takuajtoıyaj ıga yawı kımakatı teşan kıtajtanıs inón takotızın, inón ıga tatekımá' ıga makımakakan yej kıtajtan. ¹⁰ İwán Herodes taıtın ıga makıkechtekıtıj Juan kan

^S 13:45 13:45 Perla pox valerowa, ken tikita tetızın ke'pa ajayo' wın ıga perla wel mochiwa kaska'. * 14:1 14:1 Xıkıta glosarıo "Herodes".

preşojtito'. ¹¹ Iwán kiwajligakej itzontekon Juan ipan se plătojwéj, iwán kimajkuiltjkeja inón takotzjn iwán kimakato iye'.

¹² Iwán idiscipolomej Juan asikej kan mikto' Juan iwán kitokátoja, iwán yajkij kimatiltjtoj Jesús.

Jesús kitamaka este cinco mil tajtaga'

¹³ Kuá' Jesús kimati' iga kimiktjkeja Juan, kisa' ompa, tejkaj ipan se ákal iga yajki kan ayagaj ono'. E' momáti'san, iwán kisaló' ipan altepemej, iwán kitokatiajkij, ikxinejentiájkijpa. ¹⁴ Kuá' Jesús témoja ipan ákal, kita' iga poxsan mialó', iwán kiknelij nochi inomej iwán kachitaltij nochi yej wetitoyaj. ¹⁵ Iwán kuá' némiya tayowati, idiscipolomej kitechojkej Jesús, iwán kijlijkej:

—Tióta'ya, nigaj ayá' chantitolo'. Xikijli inimej gente iga mayakan ipan altepetzitzjn, iwán ompiga makikowakan te kikuaskej.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—Amo mayajyakan; amejemen xiktamakakan.

¹⁷ Discipolomej kijtojkej:

—Anikpiáj te máj, petz se manoj pan iwán ome topoj.

¹⁸ Iwán Jesús kijtoj:

—Nijpa xinewajliguilikan.

¹⁹ Jesús tatekimá' iga mamotálilo ipan sakatzitzjn. Kikui' inón se manoj pan iwán inón ome topoj, ajkotachá' iga kimá' gracias Dios iwán kitatajkoloj pan, iwán kimajmá' idiscipolomej iga makimajmakakan la gente. ²⁰ Takuajkej inochimej este ijixwikej, iwán kuá' discipolomej kinechkojkej tákual yej ay' kikuajkej, temi' doce chikiwi'. ²¹ Yej takuajkej ken cinco mil tajtaga' iyókawa' in siwatkej iwán kókone'.

Jesús nejnemi iyixko a'ti

²² Kuá' támi'ya takuajkej, Jesús kitekimá' idiscipolomej iga matejkawíkanya ipan ákal iga maapanokan achto yejemen, miej Jesús tanawatitjáwigo'. ²³ Kuá' yájkija, Jesús tejkaj ipan tepe' iselti iga tajtoto wan Dios. Ompa onoya iselti te kuá' tayowati', ²⁴ iwán ákal yayay tajko laguna. Iwán maréjal paréj mowitekiá ipan ákal iga kixnantiáyapa ejeka'. ²⁵ Kuá' tanestiwi'ya, Jesús yajki kan nemi yawij idiscipolomej ipan ákal, Jesús nejnentiaya iyixko a'ti. ²⁶ Iwán kuá' discipolomej kitakej iga nejnentiwi' ipan a'ti, poxsan momajtjkej, iwán moqatzajtzikej:

—¡Ta' xikitakan, se ánimaj!

²⁷ E' Jesús nimanán kijtoj:

—¡Tamelá xonokan! ¡Nej niJesús, amo ximajmawikan!

²⁸ Iwán Pedro kijtoj:

—NoTéko siga melá' iga tej, xikijto iga maninejnentiapa iyixko a'ti este kan tej tono'.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Xinejnémiwa'.

Iwán Pedro temoj ipan ákal, iwán ánejnentiaya iyixko a'ti iga yaya kan ono' Jesús. ³⁰ E' kuá' kimachilij ejeka' yej pox tajpalej, momajtj iwán pewa' iga misawía iwán tzajtzi':

—¡NoTéko xinemanawi!

³¹ Iwán nimanán Jesús kimatilan Pedro, iwán kijlij:

—¡Mataj tej neman tимоconfiarowa nopan! ¿Te iga ayá' timomela'confiaroj ipan nej?

³² Kuá' iyomextimej tejkájkeja ipan ákal, pachiwi' in ejeka'. ³³ Iwán yej onoyaj ipan ákal motankuáketzkej iyixtaj Jesús iwán kijtojkej:

—Mataj melá', te iPiltzjn Dios.

Jesús kachitaltiá yej kokolisyojkej yej ichamej Genesaret

³⁴ Apanojkej iwán asikej ipan tajli de Genesaret. ³⁵ Kuá' yej ompa chantitokej kixmatikej iga Jesús, kipojkej noyan ipan inón tajli, wan kiwijwigakej itenoj Jesús nochi yej wetitokej. ³⁶ Iwán yej wetitokej kitejteki'ijlikej Jesús iga mamotemaka iga makichijchimiilikan malej itempan itzótzol, iwán nochi yej kichijchimiilijkej, achitiaekej.

15

Katiapa in tetzakuilá iga awel tikna'techowaj Dios

¹ Kitechojkej Jesús sekin fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, inomej walkej Jerusalén iwán kitajtankej:

² —¿Te iga modiscipolomej ayá' kichijwan ken to-ikyapatajwewetkej tanextiliayaj iga mamochiwa? ¡Ayá' momapakaj kuá' yawija takuajtj!

³ Iwán Jesús tajatjan:

—¿Te iga ayá' ankichijawaj ken tatekimaka Dios? Majwa' ankichijawaj ken amejémempa antamachtíaj. ⁴ Dios ijkın tatekimá': "Xikchíwa ken mitztekimaka motaj iwán moye' iwán xikpalewíkan", iwán "Yej makimálijli itaj o iye', kajasi iga mamikiya." ⁵ E' amejemen ankítowaj iga se taga' wel ijkın kijliá itaj o iye': "Awel nimitzpalewíaj, iga nochi yej nikpiá nikma'ya toDios." ⁶ Yej ijkın kijtowa iwán akineki makipalewi itaj o iye', ay' makichíwa. Ijkın amejemen nemi anakajtəwaj yej Dios mitztekimakakej, majwa' ankitokaj ken antekitamachtíaj. ⁷ ¡Amejemen san anmpajpantiáj iga anye'nemij! Ómpaya ken kijtoj el profeta Isaías, iga amejemen nokta ijkın kijtoj:

⁸ Iga amotémejsan anneweyimatiltíaj,

e' máj ipan amoalmajmej ni alín nokta ayá' anneejamikij.

⁹ Ígasan anneweyimatiltíaj,

iga antanextiliáj ken taga' tatekimaka iwán tanextiliá.

¹⁰ Iwán Jesús kinotza' la gente, iwán kijlij:

—Xikakíkan iwán xikentenderokan: ¹¹ Nité yej agaj kíkua o koniá kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita, e' yej ayekti kijtowa, inón kena, wel kichíwa iga Dios amo makiye'ita.

¹² Iwán discipolomej kitechojkej Jesús, iwán kijlijkej:

—¿Ix tikmatí iga fariseojmej kikualomatikej kuá' kikakikej yej tikijtoj?

¹³ E' Jesús kijtoj:

—NoTaj yej ono' ipan cielo kichíwas wan fariseojmej ken kichíwa se mlchíwani: tato' yej ayá' kitoga', yawi kiwiwitati este inelwayo. ¹⁴ Kama kuesiwíkan; yejémejwa' ken tikita pachamej yej kojkuiltíaj ipacha-iknimej. Siga se pacha kojkuiltí se' pacha, yawij senwetziitij ipan se xapo'.

¹⁵ Iwán Pedro kijlij Jesús:

—Nejemen niknekij xine-ijlkan te kijtojneki inón yej tikijtoj.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—¿In amejémantaj no ayá' ankimatij te kijtojneki yej nej nikijtoj? ¹⁷ ¿Ix aya'taj ankimatij iga kuá' tejté tikua yawi tojtiko iwán kisa? ¹⁸ E' yej ankítowaj yej ajayekti, inón kisa pan amoalmaj, inónyawa' in yej kichíwa iga Dios amitzye'itaj. ¹⁹ Iga se ipan iyalmaj kejlamiki iga kichíwasneki yej ajayekti, iga tamiktiáj, iga yej monamiktija yawi wan se', iga masij agaj kuá' áyapa monamiktíaj, iga tachtekij, iga takajkayawaj, iwán iga tapopowaj. ²⁰ Inimej yej kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita agaj, e' kuá' se takua aya'pa moye'mapaka, inón ayá' kichíwas iga Dios ayo' kiyé'itas.

Se siwa' de Canaán yej moconfiaroj ipan Jesús

²¹ Jesús kisa' ompa iwán yajki ipan ital altepemej Tiro iwán Sidón. ²² Se siwa' de Canaán yej chantitoya ipan inón tajli, tzajtziitawalaj kan ono' Jesús:

—¡NoTeko, te yej iPiltzin David, achi xine-ikneli! Notaochin kipíá malespíritoj iwán poxsan kinkochíwa.

²³ E' Jesús akinotza' inón siwa'. Iwán idiscipolomej kiná'techotoj Jesús, kijtojkej:

—¡Xikijli inón siwa' iga mayáwiya; ay'ya matzajtziitwíki totepotztaj!

²⁴ Jesús kijlij inón siwa':

—Dios nejtitan iga nikpalewíko petz israelitajmej yej pojpolijtinemij ken tikita borregojmej.

²⁵ E' inón siwa' motankuáketza' iyixtaj Jesús iwán kijlij:

—¡NoTeko, achi xinepalewi!

²⁶ Iwán Jesús kijlij:

—Awel agaj kikuiliá itákual ipilowan iga makimaka pelomej.*

²⁷ E' inón siwa' kijtoj:

—Jekej, ijkın nokta noTeko, e' pelomej kikuaj takualtatájkol yej kipejpenaj yej xini itampa mesa kan takuaj itekomej.

²⁸ Iwán Jesús kijlij inón siwa':

—¡Nej nikita iga te yej pox timoconfiarowa nopan! Mamochíwa ken te yej tikneki.

Iwán ikuá'san achitiá' itaochin inón siwa'.

Jesús kachitaltij mia' yej wetitokej

²⁹ Jesús kisa' ompa iwán panoj ipan aten laguna yej itoka' Galilea, iwán tejkaj ipan se tepe' iwán ompa motalij. ³⁰ Mia' asi' kan yéj ewatoya, kiwiguilijkej yej koxomej, pachamej, nonojmej, yej matakuáwayaxtokej iwán mia' máj yej wetitokej. Kikawatoj itenoj Jesús iwán yéj nochi kachitaltij. ³¹ Inón iga poxsan madmirádoqo' iga kitakej yej nonojtitoyaj welya tajtojkej, yej matakuáwayaxtoyaj, yektiakej imamej, yej koxotitoyaj

* 15:26 15:26 Judiyojmej ayá' kiyé'itayaj yej ayéj judiyojmej, sekin kijliayaj iga pelomej.

welya nejnenkej, iwán yej pachatitoyaj welya nõ tachakej. Iwán pe' iga poxsan kiweyimatĩtijkeje iDios israelĩtajmej.

Jesús kitamaka este cuatro mil tajtaga'

³² Iwán Jesús kinotza' idiscipolomej, iwán kijlijkej:

—Nej chõka nõalmaj iga inĩmej gente kipiaya eyi días iga nigaj onokej nowan, iwán ayá' kipiáj tẽ kikuaj, iwán anikneki maniktijĩtanikanya, awel mamayantiãkan, amo tapoliwiskej ipan ojti.

³³ Idiscipolomej kijtojkej:

—E' ¿kányawa' an nikuitij tákual iga nochi yejemej, nigaj ayagaj chantito'?

³⁴ Jesús tatajtan:

—¿Késkitaj pan ankipiáj in amejemen?

Kijtojkej idiscipolomej:

—Siete pan iwán alĩn topojtzitzin.

³⁵ Iwán Jesús tatekimá' iga nochi gente mamotajtalikan talpan. ³⁶ Iwán Jesús kikui' inõn siete pan iwán inõn topojmej, iwán kimá' gracias Dios. Kitajajkoloj iwán kimajmá' idiscipolomej iga yejemen makimajmakakan inochi gente. ³⁷ Iwán nochi takuajkej este iixwiwej. Iwán kinechkojkej takualtatajkol yej ayo' kikuajkej este temi' siete chikiwi'. ³⁸ Takuajkej cuatro mil tajtaga', iyõkapa siwatkej iwán kõkone'. ³⁹ Iwán Jesús kijlij inomej gente iga mayákanya, kalakito ipan ákãl iga yájkija itenoj altepe' de Magdala.

16

Kitasnekij yej ayi'pa mo-ita

¹ Fariseojmej iwán saduceojmej yajkij kitatoj Jesús, iwán iga wel makimawetziltikan, kitajtanilĩtoj iga makinextilĩkan tejtẽ yej ayi'pa mo-ita yej Diossan wel kichĩwa. ² E' Jesús kijtoj:

—Kua' kalaktiaya tonati' iwán ankitaj este chĩlti' cielo, amejemen ankijtowaj: “An si nõsta yawi tonati.” ³ Iwán yowalti' ankijtowaj: “Inan si atayekan iga este chĩlti' cielo iwán tamixtaj.” Amejemen ankimatij tẽ kijtojneki kua' ankitaj ken motalĩa cielo, e' awel ankontenderowaj yej nejpa nemi nichĩwa yej Dios nemi mitznextiliáj. ⁴ Amejemen ayá' anye'nemij niga ankređowaj Dios, ankinekij xikitakan yej ayi'pa mo-ita; e' ayá' nimitznextiliskej yej ayi'pa mo-ita, petz yej Dios kichĩwilij Jonás.*

Iwán Jesús yájkija.

Ken iga tanextilĩáj fariseojmej

⁵ Kua' idiscipolomej apanojkej, kelkajkej iga makiwigakan pan. ⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Ta' xikakikan; amo xichĩwakan ken kitekichĩwaj fariseojmej iwán saduceojmej, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siẽmpa ayá'.

⁷ Discipolomej mojlĩayaj:

—Anka ijkõn te-ijliá iga atikuajligakej pan.

⁸ E' Jesús kimati' tẽ kijtojtokej idiscipolomej, iwán kijlijkej:

—¿Te iga ankijtowaj iga ayá' ankipiáj pan? ¿Mataj amejemen ayá' amomela'confiarowaj ipan nej! ⁹ ¿Ix ay'ya ankejlamikij kua' tiktamakakej cinco mil tajtaga' gasan cinco pan? ¿Ix ay'ya ankejlamikij ke' chikiwi' ankitemijkej iga tákual yej ay' kikuajkej? ¹⁰ ¿Ix ay'ya nõ ankejlamikij iga siete pan tiktamakakej cuatro mil tajtaga'? ¿Ix ay'ya ankejlamikij ke' chikiwi' ankitemijkej iga tákual yej ay' kikuajkej? ¹¹ ¿Te iga ayá' ankontenderojkej iga nej ayá' nemi nitajtowa de pan kua' nimitzijlijkej iga amo xikuikan ilevadurajmej fariseojmej iwán saduceojmej?

¹² Discipolomej kimatikej iga Jesús ayá' nemi kijtowa lewadura yejpa motalĩliá pan, sino que kijtoj iga amo makicređokan ken tamachtiáj fariseojmej iwán saduceojmej.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesusya nokta in el Cristo

¹³ Kua' Jesús asito ipan itãl altepe' yej itõka' Cesarea Filipo, kitajtan idiscipolomej:

—In sekin, ¿tẽ kijtowaj de nej yej iPiltzin Taga'?

¹⁴ Discipolomej kijtojkej:

—Sekin kijtowaj iga tej tĩJuan yej tabautizarowaya; sekin sej kijtowaj iga tej ikyapapofetaj Elías, iwán sekin sej kijtowaj iga tej ikyapapofetaj Jeremías o agaj profeta.

¹⁵ Jesús tatajtan:

—In amejemen, ¿tẽ ankijtowaj de nej?

¹⁶ Simõn yej nõ itõka' Pedro kijtoj:

* 16:4 16:4 Jonás onoya eyi dia iyijitiko weyitopoj; ijkõn Jesús tqktoya eyi dia.

—Tej tiCrıstoj, yej iPiltzın Dios yej isato'.

¹⁷ İwán Jesús kįtoj:

—Xıpaķi tej Simón yej ipiltzın Jonás[†] iga ayéj taga' mitzmatıltįj, noTaj yej ono' ipan cielo mitzmatıltįj. ¹⁸ İwán nej, nimitzıjlıá iga tej motoka' Pedro, iwán ken mochiwa kajlı ipan te'ti,[‡] ijķón ipan inın te'ti nikchiwas iga mia' moconfıaroskej pan nej iwán Tzıtızimi' ayá' kitanılıj. ¹⁹ Nia nimitzmatkati notájtól yej ken tikita llave iga wel makalakilo ipan cielo kań reinarowa Dios; yej ipan inın taji tej tikįtoj iga awel mochiwa, Dios yej ono' ipan cielo kįtoj no iga awel. İwán yej tej tikįtoj iga wel mochiwa ipan inın taji, Dios yej ono' ipan cielo no kįtoj iga wel.

²⁰ Jesús kįlij idiscıpolojmej iga amo agaj makįjlıķan iga yéj Cristo.

Jesús kįtówaya iga yawi mikiti

²¹ İkuwa'ya Jesús pe' kįlij idiscıpolojmej:

—Nej yej iPiltzın Taga', yawij ne-iknochiwatįj poxsan iwán yawij ne-įjįyatįj wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotějmej iwán yej tamachtıáį ipan iley Moısés. Yawij nemiktįtįj iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

²² Pedro kiwıga' Jesús kań iyokamej, pe' kįlij iga amo makįto ijķón:

—ıAmo Dios makineķi! ıAyı' ijķón mamitzchıwılıķan!

²³ E' Jesús kitachılıj Pedro iwán kįlij:

—ıTzıtızimi', xicholo notenoj!, tej tınetzakuılıá. Tej ayá' tikejlamiki ken Dios kejlamiki, sino que tikejlamiki ken tajtaga'.

²⁴ Jesús kįlij idiscıpolojmej:

—Sıga agaj kineķi manetoka, ay'ya makichiwa yej yéj kineķi, iwán manejnemi ipan noojwi malej iga makiknochiwakań poxsan este makimiktįķan. ²⁵ Yej ayá' kineķis mamiki, yawi mikiti; e' yej mikis iga nej netoka, nochıpa onos nowań. ²⁶ ıItejas in taga' iga makıpiá inochi yej ono' ipan inın taji, sıga yawi mela'poliwiti iyalmaj? Ayagaj wel kikowa iga amo makıpolo iyalmaj. ²⁷ İga nej yej iPiltzın Taga' niwı' iwán iweyipoder toTaj iwán no iyangelejmej, ikuwa'ya sı yawi kipagaroti sejsé kensan iga kichį. ²⁸ Nej nimitznojma-įjlıáį iga seķin yej nij onokej ayá' mikiskej este que mane-itakań manıwıķi nej yej iPiltzın Taga' iga manırreınaroki.

17

Kén iga Jesús se'pay neși iga tawıá

¹ Kua' pánoja seis días, Jesús kiwıga' Pedro, Jacobo iwán Juan yej iyıķnįmpa Jacobo, iwán yej emensan yajķij ipan se tepe' yej wejķapan. ² Ompa iyıxtaj inomej idiscıpolojmej, Jesús se'pay neși'. Tawįj ixaya' kenya tonatı', itzótzol mochi este ichkátı'san, este ta-ıxsewiaya. ³ İwán ikuwa'ya kitakej iga neșikoj ikıyapapofetajmej Elías iwán Moısés, tatapojtokej iwán Jesús. ⁴ İwán Pedro kįlij Jesús:

—NoTeķo, įyekti iga nigaj nonokej! Sıga tikneķi, manikchiwakań eyi ranchojtızın, se iga tej, se iga Moısés iwán se' iga Elías.

⁵ Mieį tajtojtoya Pedro walaį se mixti yej tawıá iwán kitzakuakoj. İwán ipan inón mixti moká' se tájtól yej kįtoj:

—Inınwa' nokta in noPiltzın yej nikpoxchokılıá, iwán yéj neyolchıkajto'. Yéj xıkakıķan.

⁶ Kuá' inón kıkakıķej discıpolojmej, motzojtzontokkej este talpan, iwán poxsan majmawıķej. ⁷ İwán Jesús kitechoj idiscıpolojmej iwán kitalįj ima' ipan yejemej, iwán kįlijıķej:

—Xımoketzakań, amo xımajmawıķan.

⁸ İwán kuá' tachakej, ayo' máj agaj kitakej, iséltisan Jesús.

⁹ Kuá' némiya temowaj ipan tepe', ijķın kitekimá' idiscıpolojmej:

—Amo agaj xıkįjlıķan yej anķıtakej, anķıpowaskej este iga nej yej iPiltzın Taga' manı-ojpa-ısa sej.

¹⁰ İwán discıpolojmej kitajtankej Jesús:

—ıTe ıgataj yej tamachtıáį ipan iley Moısés kįtowaj iga achto wı' ikıyapapofetaj Elías?

¹¹ Jesús kįtoj:

—Kena, melá' iga Elías wı' achto, iga yéj nochı kiye'talıj.* ¹² E' nej nimitzıjlıáį iga Elías wálķaya, iwán yejemej ayá' kįxmatıķej, majwa' kichıwılıjıķej ken yejemej kineķıķej. İjķonsan no nej yej iPiltzın Taga' yawij ne-iknochiwatįj.

¹³ İwán idiscıpolojmej kimatıķej iga Jesús nemi tajtowa de Juan yej tabautızarowaya.

[†] 16:17 16:17 İnın Jonás yej itaj Simón Pedro ayéj inón Jonás yej onoya iyıjıtıko weyıtıpoj. [‡] 16:18 16:18 Pedro kįtojneķi te'ti. * 17:11 17:11 Mateo 3:3

Jesús kachitialtiá se choochin yej t̄atapoliwi

¹⁴ Kuá' asitoj kan onolo', se taga' kitechoj Jesús iwán motankuáketza' iyixtaj, kijlij:

¹⁵ —NoTeko, achi xikikneŋli nopiltz̄in yej t̄atapoliwi, poxsan kikin̄ochijto' in̄in kokolis; wewetzi tiko iwán ipan a'ti. ¹⁶ Nikuiguiljkaya modiscipolojmej, e' yejemen awel kachitialtijke.

¹⁷ Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmomela'confiarojtokej nopan iwán ayá' anye'nemij! ¿Este k̄emano' máj nia nonoti iwán amejemen? ¿Este k̄eman nia nimitziyowijtotij? Xinewajliguilkan in chokotz̄in.

¹⁸ Iwán Jesús kajajwa' in̄on maŋesp̄iritoj, iwán kikixtij ipan in̄on chokotz̄in, iwán íkuá'ya achitiá'.

¹⁹ Kuá' iyokámeja onokej discipolojmej iwán Jesús, discipolojmej tatajtankej:

—¿Te iga an nokta nejemen awel nikixtilijke in in̄on maŋesp̄iritoj?

²⁰ Jesús kijtoj:

—Iga amejemen ayá' anmomela'confiarowaj nopan. Siga katka anmoconfiarowaj malej aln̄ ke'pa iyol mostaza, wel ankijliayaj in̄in tepe': "Xicholo ompa iwán xaj nepa"; iwán in̄on tepe' choloj. Nochi wel ankichijwayaj siga anmomela'confiarowaj. ²¹ In̄impawa' nokta maŋesp̄iritoj ayá' k̄isa siga ayá' ahto xi-or̄ađokan iwán xi-mayun̄arokan.

Jesús sej kijtowa iga yawi mikiti

²² Mie Jesús iwán idiscipolojmej senemiáj ipan estado de Galilea, Jesús kijtoj:

—Nej yej iPiltz̄in Taga' yawij nek̄itz̄kitij, ²³ iwán yawij nemik̄itij, e' ipan eyi día iga nimikis, nia sej ni-ojpa-isati.

Kuá' in̄on kikakikej discipolojmej pox mokn̄omatikej.

Tom̄in yej momaka iga weyitiopan

²⁴ Kuá' Jesús iwán idiscipolojmej asitoj altepe' Capernaum, yej kicobrarowaj impuesto† iga weyitiopan yajkij kitatoj Pedro, kitajtankej:

—In yej mitzmachtíáj, ¿ix ayá'taj kimaka tom̄in iga weyitiopan?

²⁵ Pedro kijtoj:

—Kena, kixt̄awa.

Kuá' Pedro kala' kalijti', Jesús tatajtan:

—¿Kén tikijtowa in tej, Simón? In reyejmej de in̄in tajli, ¿ix kicobrarowa yej yejpa igentej o yej wéjkapa ichamej?

²⁶ Pedro kijtoj:

—Yej wejka ichamej.

Jesús kijtoj:

—Ánkawa' yej yejpa igentej ayá' kicobrarowaj. ²⁷ E' iga amo agaj matikuejkuesokan, xaj xitapiloŋi ne laguna, iwán yej áchtopa tikpiloj, ipan iten tia tikasiliti se tom̄in yej kimakas iga xikixt̄awa no-impuestoj iwán yej de tej, iwán xaj xikixt̄awati.

18

¿A'yé yej máj tayakanto'?

¹ Íkuá' discipolojmej kitechojkej Jesús iwán kitajtankej:

—¿A'yé máj tayakanto' kan Dios rein̄arowa?

² Iwán Jesús kin̄otza' se choochin iwán kiketza' tajkoyan kan onokej idiscipolojmej, ³ iwán kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj siga ayá' ankipataskej ken annemij iwán ayá' anmochijwaj ken in̄in choochin, awel rein̄arowa Dios ipan amejemen. ⁴ Yej máj tayakanto' kan rein̄arowa Dios, yej moal̄impamati iwán mochijwa ken in̄in choochin. ⁵ Siga agaj komemawíá se ken in̄in choochin iga neŋtoka, ken kuá' nejya yej nemi neqmemawíá.

Amo agaj xikchijwalti yej ayekti

⁶ 'Si agaj makichijwalti yej ayekti se de in̄imej yej neŋtokaj, yej ayá' moweyimatij, máj yekti katka makipipilol̄tkan se weyite'ti ipan ikech iwán makimotakan lám̄arke iga ompa maamiki. ⁷ ¡Ipan in̄in tajli pox ono' yej kiyoltilana se iga makichijwa yej ayekti! In̄on nochipa onos, e' poxsan kikin̄ochijwaskej yej matachijwalti yej ayekti.

⁸ 'In̄on iga, siga moma' o mokxi mitzchijwaltiá yej ayekti, xikteki iwán xiktajkali wejka, máj yekti xikalaki kan ono' Dios timat̄ajkol o tikxítajkol, e' ayá' mitzmotaskej ipan tiwelon yej ayí' seŋwis iwán ome moma' iwán ome mokxi. ⁹ Siga moyix mitzchijwaltiá

† 17:24 17:24 Xikita glosario "Impuestos".

yej ayekti, xikixti iwán xiktajkali wejka, máj yekti xikalaki kan ono' Dios iga se moyix que xikpiá ome iwán mamitzmotakan ipan tiwelon yej ayj' sewis.

Mixkuñtilo ipan se borrego yej polijo'

¹⁰ 'Amo xikalimpamatikan inimej yej netokaj. Nimitzjiláj iga iyangelejmej yej kicuidarowaj, nochipa onokej iyixtaj noTaj ipan cielo. ¹¹ Nej yej iPlitzin Taga' niwálaj nikmanawiko yej pojpoliwiki.

¹² '¿Kén ankitaj? Siga se taga' makipiá cien borrego, iwán se makipolo, ¿ix ayá' ómpao' kikajtewas inón noventa y nueve iwán yaj kiteḡoti yej poliwi?' ¹³ Iwán siga casis, poxsan pakis. Máj pakis que iga inomej noventa y nueve yej ayá' polijtoyaj. ¹⁴ Ijkonsan no amoTaj yej ono' ipan cielo, akineki mapoliwi nisé de inimej yej netokaj.

Kén iga se makiperdonaro se tokñin yej kichiwilij yej ayekti

¹⁵ 'Siga mokñin mitzchiwiliá tejté yej ayekti, xitajto wan yéj kan amómensan iwán xikijli iga ayompa yej mitzchiwilij. Siga mitzajtolkuij, tiktánija mokñin iga wel sej anmoyé'itaj. ¹⁶ E' siga ayá' mitzajtolkuijá, xiknotza se o ome tokñin iga no makimatikan yej yawi motjoti. Itájtól Dios kijtowa iga kuá' agaj kitelwiáj, maonokan ome o máj yej kitztoskej.* ¹⁷ Siga yejemej no ayá' kitajtolkuij, xikmatútiya inochi tokñimej yej netokaj, siga yejemej no ayá' kitajtolkuij, xikitakan ken se yej námol yej ayá' kixmati Dios, o ken se yej kicobrarowa impuesto.[†]

¹⁸ 'Nej nimitzjiláj, yej ipan inín tajli ankijtoskej iga awel mochíwa, Dios yej ono' ipan cielo kijtoj no iga awel. Iwán yej ankijtoskej iga wel mochíwa ipan inén tajli, Dios yej ono' ipan cielo no kijtoj iga wel.

¹⁹ 'No nimitzjiláj, siga ome de amejemen ipan inín tajli anksentajtanij tejté kuá' an-oradowaj, noTaj yej ono ipan cielo yawij mitzmakatij. ²⁰ Iga kan omen o eyi tokniwan monchekowaj iga neweyimatútiáj, nej ompa nono' tatajkoyan.

²¹ Iwán Pedro kitajtanito Jesús:

—NoTéko, ¿ke' vej wel manikperdonarowili nokñin yej nechwiliá yej ayekti? ¿Ix este siete vej?

²² Jesús kijtoj:

—Nej ayá' nimitzjilá iga siete vej, sino que este setenta veces siete.

Se yej ayá' taperdonarowa yej kichiwilijkej yej ayekti

²³ 'Inón iga kan reinarowa Dios, ken tikita se rey yej kicobrarowa itekipanowanimej yej kideberowaj. ²⁴ Kuá' nemi tacobrarowa, kiwajliguilijkej se itekipanowani yej deberowaya poxsan komati tomñin. ²⁵ E' inón tekipanowani ayá' kipiaya tomñin iga makikuepa ke' deberowa, el rey tatekimá' iga makinamakakan iga esclavo[‡] iwán isiwá' iwán ipilowan iwán inochi yej kipiaya iga wel makikuepa ke' deberowaya. ²⁶ Iwán inón tekipanowani motankuaketza' iyixtaj el rey, iwán kijlij: "NoTéko achó' xinechá, iwán nochi motomñin nia nimitzkuepeliti." ²⁷ Iwán el rey kichokilij inón tekipanowani, iwán kijlij iga makelkawayá inón yej kideberowa iwán ay'ya kipresojuj. ²⁸ E' kisa'san inón tekipanowani, masi' iwán se' itekipanowani-ikñin yej kideberowaya alñ. Kikechpatzka' iwán némiya kimiktiaya, kijlij: "¿Xinemákayakej yej tineberowa!" ²⁹ Iwán inón itekipanowani-ikñin, motankuaketza' iyixtaj iwán kijlij: "Achó' xinechá, iwán nochi motomñin nia nimitzkuepeliti." ³⁰ E' yéj ayá' kinknelij, majwa' kipresojuj iga makikuepa inochi ke' deberowa. ³¹ Kuá' sekin tekipanowanimej kitakej inón, kualo' iyalmajmej, iwán nochi yajkij kipowiltoj el rey. ³² Iwán el rey kinotza' inón yej tapresojuj, iwán kijlij: "¡Titekipanowani yej pox tikchíwa yej ayekti! Nej nimitzelkawilij nochi yej tineberowaya, iga tineteki'tajtanilij. ³³ Tej no katka xikchokili mokñin yej mitzdeberowa, ken nej nimitziknelij." ³⁴ Iwán el rey poxsan kuejkuesiwi', iwán tatekimá' iga makicastigarokan este que makikuepa nochi ke' deberowa.

³⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Ijkonsan no noTaj yej ono' ipan cielo yawi kichiwati iwán amejemen, siga ayá' ankelkawiliáj iga nochi amoalmaj yej mitzchiwiliáj amokñin.

19

Jesús tamachtía iga yej namiktito' amo mamokawakan

¹ Kuá' Jesús tami' tajtoj, kisa' Galilea, iwán asi' ipan estado de Judea yej ono' iyikampa weya' Jordán. ² Pox komati gente kitoga', iwán ompa Jesús kachitajlij yej wetitokej.

³ Iwán sekin fariseojmej kitechojkej Jesús kansan makimawetziltikan, kitajtankej:

* **18:16** 18:16 Dt. 17:6; 19:15 † **18:17** 18:17 Judiyojmej kijiyayaj yej kicobrarowaj impuesto iga Roma. Xikita glosario "Impuestos". ‡ **18:25** 18:25 Xikita glosario "Esclavo".

—¿Ix wel se taga' kikajtewa isiwa' iga san tejte-iga?

⁴ Jesús kijtoj:

—¿Ix ayí' ankilegrowaj kan ijkuilijto' itájtɔl Dios, kijtowa iga kuə' pəwa' nochi yej ono', Dios "kichij taga' iwán siwa'""? ⁵ Iwán kijtoj: "Inón iga se taga', kuə' monamiktía, kikajtewas itaj iwán iyé' iga mosekantšjskeja iwán isiwa', iwán iyomextimej mochiwaskej ken sesan."† ⁶ Iwán ay'ya onoskej ken omemej, sino que sesan. Inón iga amo agaj makiyokati yej Dios kisétilij.

⁷ Fariseojmej kitajtankej Jesús:

—¿Te igataj Moisés kijtoj iga se taga' wel kika'wa isiwa' siga kichiwiliá se ama' kan kijtowa iga momela'kájkeja?

⁸ Jesús kijtoj:

—Moisés kijtoj iga wel xikawakan amosiwa' iga anyoltakuaktikej, e' desde kuə' mochiw tajli, Dios ayí' kine' ijkón. ⁹ Nej nikijtowa iga yej kiyokakawa isiwa', ayejpa iga isiwa' nemi yawi wan se', inón taga' yej takajtewa, siga monamiktía iwán se' siwa', inonwa' nemi taxima iwán yej monamiktij. Iwán taga' yej mamonamikti iwán se siwa' yej mokajtej, no taxima. Yej taxima kajasi iga mamocastigaro.

¹⁰ Idisciplolomej Jesús kijtojkej:

—Siga ijkónwa' kichíwa se taga' iwán isiwa', máj yekti katka iga amowa' ma-monamiktilo.

¹¹ Jesús kijtoj:

—Inón ayá' nochi wel kentenderowa, petz inomej yejsan Dios kinextiliá. ¹² Ono' sese'pa iga taga' amonamiktía: sekin itekimeja iga amonamiktiaj, e' onokej sekin tajtaga' yej kiyokakaprowaj iga amo masiwayowikan. E' onokej sekin yej ayá' monamiktiaj iga máj wel makipowakan itájtɔl Dios. Yej kineki ijkón kichíwa, makichíwa.

Jesús ki-omemawíaj kókone'

¹³ Kijwiguilijkej sekin kókone' Jesús iga makitalili imamej iwán makitajtanili Dios iga maye'onokan; e' disciplolomej, pe'ya kajawakej yej nemi kajaxitiáj kókone'. ¹⁴ E' Jesús, kijtoj:

—Xikawakan in kókone', kama manetechokan, amo xikojtakuilikan; iga yej mochiwa ken inimej kókone', kajasi iga Dios marreina'ro ipan yéj.

¹⁵ Iwán Jesús kitálij imamej kókone', iwán kisa' ompa.

Se taga' yej kipoxpía tomín tatapowa' iwán Jesús

¹⁶ Se taga' yajki kitato Jesús, iwán kitajtan:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ztété nikchíwas yej yekti iga wel nochipa manono iwán Dios?

¹⁷ Jesús kijtoj:

—¿Te iga tinetajtaniliá katiá yej yekti iga mamochíwa? Sésanwa' in yej kichíwa yej yekti, inonwa' Dios. E' siga tonosneki nochipa wan Dios, xikchíwa ken tatekimaka Dios.

¹⁸ Iwán chokotzjn kijtoj:

—¿Katiapa yej Dios tetekimaka?

Jesús kijlij:

—Amo xitamikti; yej namiktito' amo mayawi wan se', amo xitachteki wan amo xikijto yej ayéj ijkón; ¹⁹ xikyé'ita motaj iwán moyé'; iwán xikchokili moknín kensan tej timochokiliá.

²⁰ Chokotzjn kijtoj:

—Inochi inón nikchíto'ya este kuə' aya niyolej; ztə-o' máj nepolowa?

²¹ Jesús kijtoj:

—Siga tikneki xiye'ono iyixtaj Dios, xiknamaka nochi yej tikpiá, iwán xikmajmaka yej ayá' motapialiáj. Ijkón tia tikpiati yej pox valerowa ipan cielo; wan xiwíki iwán xinətoka.

²² E' kuə' chokotzjn kikagui' yej kijlij Jesús, moknəmatiájkiya iga poxsan motapialiaya.

²³ Iwán Jesús kijlij idisciplolomej:

—Nej nimitzijliáj iga se yej moconfiarowa ipan itomín awel motemaka iga Dios marreina'ro ipan yéj. ²⁴ Nimitzojpa-ijliáj iga máj wel panowa se camello‡ ipan ixapoyo akoxaj, que se yej motapialiá mamomaka iga Dios marreina'ro ipan yéj.

²⁵ Kuə' inón kikakikej idisciplolomej este madmiradojkej, iwán motajtankej:

—¿A'taj wel momanawij?

²⁶ Jesús kitachlij idisciplolomej, iwán kijtoj:

* 19:4 19:4 Gn 1:27 † 19:5 19:5 Gn 2:24 ‡ 19:24 19:24 Xikita glosario "Camello".

—Tajtaga' inín awel kichiwaj, e' Dios kena, wel kichíwa.

²⁷ Iwán Pedro kijtoj:

—NoTeko, nejemen nikajtékeja nochi yej nikpiayaj, iwán nimitztokakej. ¿Té nimitaniljskej?

²⁸ Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga inón vej kuá' Dios kichíwas iga tajli maye'ono, kuá' nej yej iPiltzin Taga' nimotalj kan nirreinarowa, amejemen yej annetokakej, yawiwj no anmotalitj ipan doce wejweyi asiento kan anmandaroskej iga sejsé de amejemen ankijuzgaroskej sejsé de inón doce tribu^s yej wálkej ipan ipilowan Israel. ²⁹ Nochi yej iga san netokaj kikajtejkej ikalmej, iyokichikñimej, isiwa-ikñimej, itajmej, iyemej, ipilowan, o itajmej, Dios yawi kimakati cien veces máj de lo que kikajtejkej, iwán yawij notij nochipa iwán Dios. ³⁰ E' mia' yej inán tayakantokej, yawij kawitij tatepotztaj, iwán yej inán onokej tatepotztaj, yawij tayakantotij.

20

Yej tekpanowaj ipan uvajvoj

¹ Jesús kijtoj:

—Kan reinarowa Dios, ken tikita se taga' yej kipiá weyi uvajvoj,* inín taga' kisa' isájpasan iga kitemoto imonsojmej iga mayakan makitekij uva. ² Kuá' kási'ya monsojmej, motajoltijkej ke' yawij kitanitj inón día, iwán kitítanya imilpan iga matekipanotij. ³ Iwán iteko mijli kisa' sej ken las nueve de la mañana, iwán kita' sekin yej onokej tajkoaltepe', até kichijtokej. ⁴ Iwán kijlijkej: “Xakan no xiktekitij uva nomilpan, iwán nimitzixtawaskej ke' nokta motaniá.” Iwán yejemen yajkij tekpanotj.

⁵ Iteko mijli kisa' sej ken tajkodía, iwán kisa' sej ken las tres tiqtakpan, ijkonsan sej kichij ken achto. ⁶ Iwán ken las cinco tiqtakpan sej yajki tajkoaltepe', iwán kasi' sekin yej ayá' te kichijtokej, kijlijkej: “¿Te iga nij amonokej semilwi' wan até ankichijtokej?”

⁷ Kijtojkej: “Iga ayagaj netemowaj iga manitekipanokan.” Iwán kijtoj iteko mijli: “Xakan no xitekpanotij nomilpan, iwán nimitzixtawaskej ke' nokta motaniá.” ⁸ Kuá' tayówaya, iteko mijli kijlij yej kinentiá tekpanowanimej: “Xiknotzakanya in yej tekpanojkej, iwán xixixtawakanya. Xixixtawakan achto yej último pejkej iga tekpanowaj, iwán xitamiti ipan yej achto pejkej.”

⁹ Iwán asikej yej kalakkej iga tekpanowaj las cinco tiqtakpan, iwán sejsé kimakakej ke' nokta motaniá se día. ¹⁰ Kuá' asikej yej achto kalakkej iga tekpanowaj, kijtojkej anka máj komati kitaniskej; e' sejsé kimakakej ke' nokta motaniá se día. ¹¹ E' kuá' an xixixtawakan, tekpanowanimej pewa' mokesojkej wan yej iteko mijli.

¹² Kijtojkej: “Inimej yej tióta'ya kalakkej, tekpanojkej sesan hora, wan tikixtaj achonsan no ke' nejemej anne-ixtajkej yej nikijyowijkej tekpanol wan nitonataakej semilwi'.”

¹³ Iteko mijli kijlij se de yejemej: “Ej, ayá' nemi nimitzchíwiliá yej ayekti. ¿Ix ayá'taj tikajkej iga tia tikantj ke' motaniá se día? ¹⁴ Xikui motomj, iwán xaja. Nej nikneki manixtawaj inín yej últimoja kala', ke'san tej nimitzixtaj. ¹⁵ ¿Ix ayá'taj nej nikmati te nichijwa wan notomj? ¿O tine-ixita iga nite-ijikñin?”

¹⁶ Inón iga yej inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij, iwán yej inán tayakantokej yawij kawitij tatepotztaj; iga mia' yej kinotzaskej, e' ayá' inochin yawij kitapejpenatij.

Jesús kijtowa sej iga yawij kimiktitj

¹⁷ Kuá' Jesús némiya yawi Jerusalén, kiwiga' doce idiscipolomej kan iyokamej iwán kijlijkej:

¹⁸ —Inán ankita iga nemi tiawij Jerusalén, ompiga ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés yawij nektikij nej yej iPiltzin Taga', iwán yawij kijtoj iga manemiktikan ¹⁹ iwán netitaniskej iyixtaj yej ayéj judiojmej iga manepinajtikan, manemagakan iwán manemiktikan ipan cruz, e' ipan eyi día ni-opja-isas sej.

Yej kitajtan iye' Jacobo iwán Juan

²⁰ Isiwa' Zebedeo iwán ipilowan, yej itoka' Jacobo iwán Juan, kitechotj Jesús. Teye' iyixtaj Jesús motankuaketzá' iga kitajtanilij tejté. ²¹ Iwán Jesús kitajtan:

—¿Té tikneki?

Teye' kijtoj:

—Xikijto iga kan tirreinaroj se de inimej nopilowan mamotali moye'kampa iwán se' mamotali moqochkampa.

²² E' Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankimatij tē ankitajtani. ¿Ix ankijyowiskej ken nej nikijyowij kuá' necastigaroskej? ¿Ix wel ampanoskej kan nej nipanoj?

Yejemej kijtojkej:

—Kena, wel.

²³ Jesús kijtoj:

—Kena, ankijyowiskej ken nej nia nikijyowiti kuá' ne-iknoçhiwaskej, iwán ampanoskej kan nej nipanoj, e' iga agaj mamotali noyē'kampa o nooçochkampa, inón ayéj nej nikmati, yawij kimakatiy yejsan noTaj kitapejpen iga yawij motaliti.

²⁴ Kuá' inoçmej se' diez discipolomej inón kikakikej, kikuesowilijkej Jacobo iwán Juan. ²⁵ Iwán Jesús kinotza' idiscipolomej iwán kijtoj:

—Amejemen ankimátija iga yej mandarowaj ipan pajsmey poxsan kitajtaksa igentej, iwán yej gobernarowaj yolqisaj pan yej atē iteki, kansan manesi iga mandarowaj.

²⁶ E' iwán amejemen ayéj ijkón. Majwa' yej kineki matayakanto ipan amejemen, inón ačto makipalewi tokniçmej. ²⁷ Siga agaj de amejemen kineki matayakanto, mamochiwa esclavo iga nochi tokniçwan. ²⁸ Ijkón nej yej iPiltzín Taga' ayá' niwalaj iga manepalewikan, sino que iga manitapalewi, iwán iga manimiki iga mia' manixxitoma yej ken ilpitokej iga ayēkti kichijtokej.

Jesús kitachaltia ome pachamej

²⁹ Kuá' yejemej nemi kīsajay weyi-áltepe' Jericó, Jesús poxsan kitokatiyay. ³⁰ Ompa onoyaj oçmen pachamej ejewatoyaj ojtenoj; kuá' kikakikej iga ómpaya nemi panowa Jesús, tzajtzikej:

—¡NoTēko, tej iPiltzín David, áchikej xine-iknelikan!

³¹ Yej ompa chapantiyay kajawakej pachamej iga ayo' máj matzajtzitokan, e' pachamej majya tzajtzikej:

—¡NoTēko, tej yej iPiltzín David, áchikej xine-iknelikan!

³² Iwán Jesús moketza', kinotza' pachamej iwán tatajtán:

—¿Tē ankinekij manimitzchwilikan?

³³ Pachamej kijtojkej:

—NoTēko, niknekij manitachakan.

³⁴ Iwán Jesús kiknelij inoçmej pachamej, iwán kijxchijchin, iwán íkuá'san in pachamej welja tachakej, iwán kitokákeja Jesús.

21

Jesús asi weyi-áltepe' Jerusalén

¹ Kuá' asitiawija Jerusalén, iwán asikej áltepe' Betfagé, itenoj tepe' yej itoçká' Olivos, Jesús kititan ome idiscipolomej, ² iwán kijlijkej:

—Xakan ipan inepa áltepetzín yej ono' to-ixtaj. Ompa anyawij ankasitij se burra ilpito', no ompa ono' se burrojtzín. Xikxitomakan, iwán xinewajliguilikan. ³ Siga agaj tejtē mitzijiłiáj, xikijlikan: “ToTēko kineki, iwán nimanin sej mitzkałiwilij.”

⁴ Inón moçhij iga mamochiwa ken kijtoj se profeta, kuá' ijkín kijkuiloj:

⁵ Xikijlikan yej chantitokej Jerusalén:

“Xikitakan, amorrey wj' iga amejemej, ayá' moweyimati, tejkatiw' ipan se burro,

yej aya j' moçilajtiá.”*

⁶ Iwán discipolomej yajkij, iwán kichijkej kensan Jesús kitekimakakej. ⁷ Kiwajligakej burra iwán ipiltzín; iwán discipolomej kipeçhtijkej burrojtzín iga itzotzolmej, iwán Jesús tejkaj. ⁸ Pox onoya mia' gente; yejemej kipatawiliçtiajkij itzotzolmej ipan ojti. Sekin sej kitekikej imajma' soya' iga kitaliçtiajkij ipan ojti. ⁹ Yej tapanoçtiyay iwán yej yayaj tatzimpan tzajtziyay, ijkín tzajtzikej:

—¡Mamoweyimatilti iPiltzín rey David! ¡Mamoweyimatilti yej kititani toTēko Dios! ¡Mamoweyimatilti Dios yej ono' ipan cielo!

¹⁰ Kuá' Jesús así'ya Jerusalén, nochi gente akójasiáj tē nemi moçhiwa, iwán mia' tatajtaniáj:

—¿A'yéj an in inin?

¹¹ La gente kijtowaya:

—Ininwa' profeta Jesús, yej moskaltij Nazaret ipan tajli de Galilea.

Jesús kikijçixtiá yej tanamakaj weyitiopan

* **21:5** 21:5 Zac 9:9 † **21:8** 21:8 Ijkón kichijwayaj iga kilwichiwiliáj se yej gobernarowa kuá' nemi asi ipan se áltepe' iga manesi iga kiyē'itakej.

¹² Kuá' Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan, kikijkixtij inomej yej tanamakatojay iwán yej takojtoyaj. Kitzijtzinkuepa' mesajmej kan kipatatojay namoltomín iga tiopantomín.[‡] Iwán nq kiyajyagatopewilijkej kan motaliayaj yej kinamakatojay jojtoko. ¹³ Iwán Jesús kijtoj:

—Ijkin ijkuilijto' itájtql toTeko: “Nókal yawi motokawiti kajli kan oráđolo”;[§] e' amejemen ankikueptokej kan miyanaj yej tachtekiy.

¹⁴ Ompa weyitiopan kitechoj Jesús sekin pachamej iwán kořomej, iwán kachitij. ¹⁵ E' kuejkwesiwiwej ijefejmej sacerđotejmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley kuá' kitakej iga Jesús taachitij, iwán iga kikakikej kokone' tzajzitokej iga kijtojtoyaj: “iMamoweyimatilti iPiltzin Rey David!” ¹⁶ Iwán kijlikej Jesús:

—¿Ix tikaki yej inimej kijtojtokej?

Jesús kijtoj:

—Kena, nikaki. E' amejemen, ¿ix ayí' ankileerowaj itájtql Dios kan kijtowa?:

Tikhij iga kokone' iwán xolomej yej chíchiyo',

mamitzakuikilikān.*

¹⁷ Iwán Jesús kisa' Jerusalén, iwán yajki altepe' Betania iwán ompiga kochi'.

Jesús kimájliliá higueraikuawi' yej ayá' takto'

¹⁸ Iwán yowalti' kuá' nemi sej yawi Jerusalén, Jesús mayana'. ¹⁹ Kita' se higueraikuawi'[†] yej ojtenoj onoya, iwán kitechoj iga makita siga takto', e' ayá' taktoya, kipiaya petz iyiswayosan. Iwán ijkin kijlij inón kuawi':

—iNikeman nokta amo xitaki!

Iwán imaninsan waguí' in inón kuawi'. ²⁰ Kuá' inón kitakej idiscipolomej moyolmajtijkej, iwán kitajtankej Jesús:

—¿Ix ken iga imaninsan waguí' in higueraikuawi'?

²¹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nimitzijliáj siga amejemen anmomela'confiarowaj pan Dios ayejsan ijkin wel ankichijwaskej ken nikchijwilij inin higueraikuawi', amejemen nq wel ankijskej inin tepe': “Xicholo ompa kan tono", iwán xaj lámako", iwán ijkón mochibas. ²² Nochi yej ankitajnijskej Dios kuá' nemi an-oráđowaj, siga ankimela'cređoskej, mitzmasaskej.

Ken iga mandarowa Jesús

²³ Iwán Jesús kala' weyitiopan, iwán miej tamachtijtoya ompa, kitechojkej ijefejmej sacerđotejmej iwán yej kimandarowaj judiyomej, iwán kitajtankej:

—¿Té moteki in tej iga tikchiwa ijkin? ¿A' mitztekimá' iga wel xikchiwa inin?

²⁴ Jesús kijtoj:

—Nej nq manimitztajtanikan, siga anne-ijlskej, nia nimitzijliti a'yéj netekimaka iga nikchiwa ijkin. ²⁵ ¿A'yéj kititan Juan iga matabautizaroqi? ¿Ix Dios kititan o tajtaga'?

E' pe'ya mosepantatapowijkej, mojlilkej:

—Siga tikjtowaj iga Dios kititan, yawi te-ijliti: “¿Te ígataj ayá' ankitajtolkakikej?”

²⁶ Siga tikjtowaj tajtaga' kititan, tikmajmawiliáj la gente, nochi kimati iga Juan Dios kitajtolmakaya.

²⁷ Iwán ijkin kijlikej Jesús:

—Ayá' nikmatij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nq ayá' nimitzijliáj a'yéj netekimaka iga manikchiwa ijkin.

Kan mamixkuñtilo ipan ome tepilowan

²⁸ Jesús tajatjan:

—¿Amejemen ken ankitaj inin? Se taga' kipiaya ome ipilowan; iwán kijlij se de yejemej: “Nopij, xaj xitekipanoti ipan uvajoy.”[‡] ²⁹ Tepiltzin kijtoj: “iAyá' nikneki!” E' máj máj moyolpata', yájkisan tekipanoto. ³⁰ Iwán tetaj kitato se' ipiltzin, ijkonsan nq kijlij; wan inón tepiltzin kijtoj: “Kena notaj, niati.” E' ayá' yajki. ³¹ ¿Katiapa de inimej kichij ken kitekimá' itaj?

Yejemen kijtojkej:

—Yej achto kitekimá'.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj iga inomej yej kicobrarowaj impuesto iga Roma iwán siwatkej yej najnamolnemij, achto kalakiskej kan reinarowa Dios que amejemen. ³² Wálkaya Juan

[‡] 21:12 21:12 Tiopantomín se'pa tomín iga kikowaya yej ki-ofreerowiliayaj Dios weyitiopan. Awel mokowaya iga namoltomín. [§] 21:13 21:13 Is. 56:7 * 21:16 21:16 Sal 8:2 † 21:19 21:19 Xikita glosario “Higo”. [‡] 21:28 21:28 Xikita dibujo pan Marcos 12:1.

yej tabautizawowa kinextiliko la gente ken iga maye'nemikan, iwán amejemen ayá' ankitajtolkakikej; e' yej kicobrarowaj impuestos^S iwán siwatkej yej najnamolnemij, kena kicredojkej. E' amejemen malej ankitakej inín, e' ayá' anmooyolpatakej.

Kan mamixkuñtilo de inomej yej ayá' ye' tekipanowaj

³³ 'Xikakikan inín se' yej nia nikijtoñi: Iteko mijli kitoga' uva iwán kicolaltij; iwán kichij se pozo kan mopatzka uva, iwán kichij se torre iga wel matachalo noyan kan ono' uvajyoj.

'Iwán iteko uvajyoj kitakewaltij* sekin tekipanowanimej iwán yajki wejka. ³⁴ Kuá' asi' itijempoj iga motekiya uva, kititan sekin imonsojmej iga makitajtanilitij yej kitakewaltijkej uvajyoj ke' kixtawaskej iteko. ³⁵ E' yej kitakewaltijkej uvajyoj, kikixtzkijkej iwán kimagakej itatitan iteko uvajyoj, se' itatitan kimiktijkej iwán se' kitewijkej. ³⁶ Iteko uvajyoj, kititan majya mia' imonsojmej; e' yej kitakejtokej uvajyoj, ijkonsan kichiwilijkej ken yej achto tatitanimej.

³⁷ 'Inón kita' iteko mijli, kititan ipiltzin, kijtoj: "Yawij kirrespetarotij nopiltzin." ³⁸ E' kuá' kitakej tepiltzin, tekipanowanimej mojlilkej: "Ininyawa' in yej yawi mochiwati iteko inín tajli yej itajpa kikajtewas, matikmiktikanya nokta iga makawi ital iga tejemej." ³⁹ Kikixtzkijkej iwán kikixtijkej ipan uvajyoj, iwán kimiktijkej.

⁴⁰ Iwán Jesús tatajtán:

—Kuá' mawiki iteko uvajyoj, ¿te an kichiwilij yej kitakejtoyaj uvajyoj?

⁴¹ Yejemen kijtojkej:

—Inomej yej kitakejtoyaj uvajyoj yawij kimiktij niga kikneliskej. Iwán se' tekipanowanimej kitakewaltij, iwán inomej kuá' asis itijempoj iga moteki uva, kimakaskej yej kitocawowa iteko uvajyoj.

⁴² Iwán Jesús kijtoj:

—In amejemen, ¿ix ayi' ankileerowaj kan ijkín ijkulijto'? Quijtowa:

Te'ti yej kitajkalkej yej kalchijaw,

inón te'ti inán yej achto motalij.

Inín kichij toTejo

iwán pox monsjaj tikitaj.†

⁴³ Amejemen ankijtowaj iga amonoskej kan Dios reinarowa, e' nimitzijliáj iga ayá' ankalakiskej, se'wa' in yej yawi kalakiti, yej kichijwa ken Dios kineki. ⁴⁴ Yej mawetzi ipan inín te'ti yej kitajkalkej yej kalchijaw, yawi mopoipostekiti; iwán siga te'ti agaj mawetzi iyakapan, yawi mochiwati pinolsan.

⁴⁵ Kuá' ijefejmej sacerdotejmej iwán fariseojmej kikakikej yej Jesús kijtojtoya, imanin kimatikej iga inonwa' iga yejemen nemi tajtowa. ⁴⁶ Ikuá'san kinekiáj makikixtzkikan Jesús iga makipreosojwikan, e' kimajmawiliayaj la gente iga kijtawayaj iga Dios kitajtolmakaya Jesús.

22

Wel mixkuñtilo kan monamiktulo

¹ Jesús pewa' sej tatatapowij kan wel mamixkuñtilo, kijtoj:

² —Kan reinarowa Dios, ken tikita se rey yej kilwichiwiliá ipiltzin iga monamiktia.

³ Kititan imonsojmej mata-ijitatij, e' te-ikniwan akinekikej. ⁴ Sej kititan sekin imonsojmej, kijlijkej: "Xikijlikan te-ikniwan iga tákual óno'ya. Nikmiktija notorojmej iwán se'pa noyolkamej yej tojtomakti', óno'ya nochi yej monekis; mawitzékanya nigaj kan monamiktulo." ⁵ E' te-ikniwan ayá' nokta kinekikej. Se de yejemej yajki imilpan, se' yajki tanamakato, ⁶ iwán sekin te-ikniwan kikixtzkijkej imonsojmej el rey iwán kimagakej poxsan; este kimiktijkej. ⁷ Iwán el rey poxsan kuesiwi', iwán kititan isoldadojmej iga makimijmiktij inomej yej tamiktijkej iwán iga makitatikan iyaltepe'. ⁸ Iwán inón rey kijlij imonsojmej: "Nochi óno'ya yej monekis iga monamiktulo, inomej te-ikniwan ayá' kajasiáj iga mawitzekan. ⁹ Xakan ipan callejmej yej onokej tajkoaltepe' iwán xikijlikan a'san neši', matakukij iga aman monamiktia nopiltzin." ¹⁰ Monsojmej yajkij ipan callejmej iwán kijlijkej yej ye'nemij wan yej ayá' ye'nemij iga matakuañij kan monamiktulo, ijkón temi' mesajmej kan motalijayaj te-ikniwan.

¹¹ 'Kuá' el rey kitato yej kixnantókeja mesa, kita' se taga' yej ayá' kakijto' itzótzol yej moakiá kuá' monamiktulo. ¹² Iwán el rey kijlij: "Ej, ¿kén nokta tikala' nigaj ayá'pa tikakijto' motzótzol yej moakiá kuá' monamiktulo?" E' taga' ayá' tajtoj. ¹³ Inón rey, kitekimá' yej ompa tapalewiyajaj: "Xikijlik-ilpikan iwán xikmajma-ilpikan,

^S 21:32 21:32 Xikita glosario "Impuestos". * 21:33 21:33 Ikuayo uva pox wejka, wel taqi 20 años o más, ijkón iga wel kitakewaltij uvajyoj. † 21:42 21:42 Sal 118:22-23

iwán xikixtikan iwán xikpatanaltikan kan takomichkan, ompa yawi chokati este tajtanguetzekas.”

¹⁴ ‘Dios mia’ kingtza, e’ ayá’ nochi kitapejpena.

Motajtani ix mo-ixtqwa impuesto

¹⁵ Iwán fariseojmej yajkij iwán motajtojtijkej iga makitentemokan ken iga makimawetziltikan Jesús. ¹⁶ Iwán kititankej sekin yej de yejemempa iwán sekin yej kitokaj rey Herodes* iga ijkín makijlitij Jesús:

—Tamachtiani, nejemen nikmatij iga yej tikjtowa ijkonya nokta, iwán titangxtiliá iga makichiwakan ken Dios kineki, iwán ayá’ tikchiwiliá caso yej kijtowa la gente iga tej ayá’ tajtowa iga san mamitzye’itakan. ¹⁷ Ta’ xine-ijlikan: ¿Ix yekti iga manikixtawakan impuesto iga rey César† o ayá’?

¹⁸ E’ Jesús kimati’ iga kitajtankej iga san kitentemowaj, iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen yej antakajyawaj iga ankitokaj Dios, ¿te iga annetentemowaj?

¹⁹ Xinextilikan se tomjn yej iga mo-ixtqwa impuesto.

Iwán kiwiguilijkej in tomjn. ²⁰ Kuá’ Jesús kita’ tomjn, tatajtan:

—¿A’yéj ixaya’ iwán itoka’ yej nigaj ijkulijto’?

²¹ Yejemen kijtojkej:

—Rey César.

Jesús kijtoj:

—Puej xikmakakan rey César yej yejpa itatki, iwán xikmakakan Dios yej yéjpa itatki.

²² Kuá’ inón kikakikej, san tajtachixtikajkej; iwán yájkija, ómpaya kikajtejkej Jesús.

Tatajtani siga monamiktulo kuá’ ojpa-isalo

²³ Íkuá’ san sekin saduceojmej yajkij kitatoj Jesús. Saduceojmej kijtojaw iga yej mikij ayo’ ojpa-isaj; inón iga ijkín kitajtankej Jesús:

²⁴ —Tamachtiani, Moisés kijtoj siga se taga’ yej siwayoj miki iwán ayá’ kikajtejas nisé ipiltzn, iyiknñn taga’ yej mi’ mamonamikti iwán siwa’ yej mi’ iga ken kuá’ makipiakan ipilowan yej mi’. ²⁵ Nij ijkón mochij wan nejemen: onoyaj siete tajtaga’ yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tekoko achto monamiktij, iwán migui’. E’ iga ayá’ kikajtej nisé ipiltzn, siwa’ monamiktij iwán iwéjpol. ²⁶ Ijkonsan no mochij iwán se’, iwán ijkón nochi mochij, este que masi’ siete iwéj. ²⁷ Iwán migui’ no siwa’. ²⁸ In kuá’ ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochijas iwéj in inón siwa’? iga namiktitya iwán inochimej.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayompa antajlamikij, ayá’ ankimatij ken tamachtia itajtöl Dios, niga ayá’ ankixmatij ken Dios wel kichíwa. ³⁰ Kuá’ yej miktokej ojpa-isaskej, ay’ya monamiktiskej, niga ipilowan ayo’ kinamiktiskej, iga mochijaskej ken tikita iyangelejmej Dios yej onokej ipan cielo, yej no ayá’ monamiktiaj. ³¹ E’ iga ojpa-isaskej yej miktokej, ¿ayá’ ankileerojkej yej Dios mitzijlijkej? Ijkín kijtoj: ³² “Nej iDios Abraham, Isaac iwán Jacob.”‡ Dios ayéj iDios yej miktokej, sino que iDios yej isatokej.

³³ Kuá’ la gente inón kikakikej, poxsan madmiradojkej iga ijkón tamachtia Jesús.

Mandamiento yej máj matikobedeceroqan

³⁴ Kuá’ fariseojmej kimatikej iga saduceojmej awel kitenkuepiliáj Jesús, monechkojkej iga kisen-itatoj Jesús; ³⁵ iwán se yej tamachtia ipan iley Moisés kine’ makimawetzilti Jesús; ijkín kitajtan:

³⁶ —Tamachtiani, ¿katiapa mandamiento ipan iley Dios yej más achto mamochíwa?

³⁷ Jesús kijlij:

—“Xikchokili moTeko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespiritoy iwán yéj nochipa xikejlanto.”§ ³⁸ Inínyawa’ in yej achto mandamiento yej máj mamochíwa. ³⁹ Iwán el segundo áchisan kensan inñn, kijtowa: “Xikchokili moknñn kensan tej timochokiliá.”* ⁴⁰ Ipan inñn ome mandamiento taksa inochi ley iwán ken iga tamachtiaj profetajmej.

In Cristo, ¿q’yéj ipiltzn?

⁴¹ Mij fariseojmej nechkatóyajo iná’, ⁴² Jesús tatajtan:

—¿Amejemen, te ankijtojaw iga Cristo? ¿A’yéj ipiltzn?

Kijtojkej:

* 22:16 22:16 Inñmej judiyojmej achi ken monamakakej iga kipałewiyaj rey Herodes yej de los romanos yej tiltikmej yej kitaksajay judiyojmej. † 22:17 22:17 Xikita glosario “César”. ‡ 22:32 22:32 Ex 3:2-6 § 22:37 22:37 Dt.

—Ipiltzın David.†

⁴³ Jesús kijtoj:

—¿Te igataj an David iga kitajtōlmá' IyEspíritoj Dios, kijlij Cristo “noTeko”? David ijkın kijtoj:

⁴⁴ ToTeko kijlij noTeko:

“Ximotāli ilādoj noye'ma' kan nimandarowa, este que maniktāli mokxitampa yej mitzijiyaj.”

⁴⁵ ¿Kén wel Cristo yej itatitan Dios ma-ipiltzın David, esi David nō kijliá iga iTeko?

⁴⁶ Iwán ayagaj wel kitēnkuepillij, iwán desde ikuá' ayo' máj agaj mixewij iga makitajtani Jesús.

23

Jesús kijtowa iga ayompa kichiwaj fariseojmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley

¹ Jesús kijlij la gente iwán idiscipolojmej:

² —Yej tamachtíaj ipan la ley iwán fariseojmej momachiliáj iga yejémensan yej wel tanextiliáj iley Moisés. ³ Inón iga nimitzjiliáj, xikchíwakan nochi yej mitzjiliáj, e' amo xikchíwakan yej yejemen kichijtokej, iga yejemen kijtowa iga mamochíwa tejté, e' yejemej ayá' kichíwaj. ⁴ Yejemen tatekimakaj iga mamochíwa yej ayagaj wel kichíwa, iwán tateki'chíwaltiáj, e' yejémejsan akichíwaj ni alín. ⁵ Inochi kichíwaj kansan makitakan. Kitāliáj pan iyixkuá' iwán ipan imamej itajtōl Dios yej ijkulijto' ipan amatzın yej ono' ipan cajajitzzın iga san manesi, iwán kakiáj itzotzolmej yej kipiá weweya' ibibilonka.* ⁶ Kan takualo, yejemen motalijnekij ipan ye'asientoj kan motaliáj yej máj tayakantokej, iwán ijkonsan nō kinekij makichíwakan ipan tiqamej. ⁷ Yejemen kinekij inochi gente makisaludarokan tajkoaltepe', iwán makijlikan “tamachtiani”.

⁸ 'E' amejemen amo ximotemakakan iga mamitzijlikan “tamachtiani”, iga amejemen amonochin anmojiáj “noknın”, iwán ankipiáj sesan Tamachtiani, petz nejsan yej niCristo. ⁹ Iwán ipan inın tajli amo agaj xikijlikan notaj,† iga ankipiáj sesan amoTaj yej ono' ipan cielo. ¹⁰ Iwán amo nō ximotemakakan iga mamitzijlikan iga antamachtianimej iga noselti yej niCristoj yej nitamachtiani yej nimitzmachtíaj kén iga xinemikan. ¹¹ Yej kipałewiá sekin de amejemen inón yej máj tayakanto'. ¹² Yej igánasın moweyimati yawij kalimpamatitij, e' yej moalimpamati, inón yawij kiweyimatiltitij.

¹³ 'iLástima amejemen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ankitzakuiliáj sekin iga amo makalakikan ipan iyojwi Dios. Niga amejemen ayá' ankalakij wán ankitzakuiliáj iga amo makalakikan yej kalakisnekij ipan iyojwi Dios.

¹⁴ 'iLástima amejemen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ankikuiliáj ikalmej yej wewejmikikej iwán iga amo manesi yej ankichijtokej, pox anwejkawaj iga an-oradowaj. Inón iga amejemen máj yawij mitzknōchíwatij.

¹⁵ 'iLástima amejemen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij! Amejemen poxsan wejka annejnemij ipan tajli iwán ipan lámaj iga ankitemojtinemij yej wel ankiyolyamanaj iga makichíwakan nō ken amejemen ankichíwaj, e' kuá' ankiyolyamankeja inón toknın majya kajasi iga mayawi kan tawewelkato', majya sej que amejemen.

¹⁶ 'iLástima amejemen, momati iga antaye'ojkuiltíaj ipan iyojwi Dios, e' ayá' ankiwxmatij! Ankijtowaj: “Siga agaj kijtowa iga kichíwas tejté iwán kikui iga testigo weyitiopan, até kichij siga ayá' kichíwas; e' siga kikui iga testigo i-orojyo weyitiopan, inón sí ayektí siga akichíwa.” ¹⁷ ¡Anxetoktikej iwán ken ampachamej! ¿Katiapa máj yekti: ix oro o weyitiopan yej kichíwa iga mamoye'ita oro iga ono' tiopan-ijti? ¹⁸ Iwán nō ankijtowaj amejemen: “Si agaj kijtowa iga kichíwas tejté iwán kikui iga testigo altar yej ono' weyitiopan, até kichij siga ayá' kichíwas; e' siga kikui iga testigo ofrenda yej ono' iyixko altar, inón sí ayektí siga akichíwa.” ¹⁹ ¡Anxetoktikej iwán ampachamej! ¿Katiapa máj yekti: ofrenda o altar? Yej máj yéktiwa' altar iga kichíwa iga mawalero ofrenda iyixtaj Dios. ²⁰ Yej kitālij iga testigo altar, ayéj testigo petz altar, nō yej ono' iyixko. ²¹ Yej kitālij testigo weyitiopan, ayéj testigo petz weyitiopan, nō Dios, iga ompa ichan. ²² Yej kikui testigo cielo iga kijtowa iga kichíwas tejté, nō nemi kitāliá Dios de testigo iga ompa ewato' kan reinarowa.

† 22:42 22:42 Inın David yej pox ikay mi' yej katka rey de Israel. * 23:5 23:5 Español: Filacterias y flecos.

† 23:9 23:9 Ayéj iga awel mojiá ijkın se imela'taj, sino que amo makijli se' ijkón.

²³ 'iLástima amejemen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij! Amejemen ankimakaj Dios amodiezmoj nochi yej ankipiáj este yej máj alimpa iyól wán iyiswayo yej yawi ipan especia,[‡] e' ayá' ankichiwaj yej máj yekti yej kijtowa iley Moisés, iga xiye'nemikan, xita-iknelikan iwán iga ximoconfiarokan ipan Dios. Inonwa' in kichiwakan, e' amo xikajtewakan iga ankitajliáj amodiezmoj. ²⁴ 'Amejemen momati iga antaye'ojkuiltiáj ipan iyojwi Dios, e' ayá' ankixmatij. Amejemen kuá' ankoniáj tejté, ankikxtiliáj se asastzin, e' ayá' ankitaj iga ankimela'tolowaj se camello!§

²⁵ 'iLástima amejemen yej antamachtíaj ipan iley Moisés iwán anfariseojmej, nésiki' anye'nemij siempa ayá'!, kenkuá' ankipajpakaj plato iwán posillo fuerájbapa, e' amejemen ipan amoalmajmej ankejlantokej iga antachtekiw iwán anmopoxtapialijneki. ²⁶ Amejemen anfariseojmej yej ken ampachamej: achto xikpakakan iyitiko vaso iwán plato,* ijkón no ejtos fuerájbapa.

²⁷ 'iAnlastimajmej yej antamachtíaj ipan iley Moisés iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, amejemen ken tikita se animajxapo yej este ijista'san iyixkopa, este ye'nesi, e' ta-ijti' tento' iwán animajomimej iwán kuajkuantaj yej palanto'. ²⁸ Ijkón in amejemen; mitzítajki' pox anye'nemij; e' san anmopajpantiáj iga anye'nemij iwán poxan ankichiwaj yej ayekti.

²⁹ 'iAnlastimajmej yej antamachtíaj ipan la ley iwán amejemen anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij! Amejemen yej ankichiwiliáj ikalyotzitzin kan toktokej profetajmej, iwán poxan ankimonajtiliáj ikalyotzitzin kan motokaj yej ye'nemij. ³⁰ Iwán ankijtowaj: "Siga katka tonóyaja kuá' to-ikyapatajwan kimiktijkej profetajmej, tejemen ayá' tikpalewiayaj kuá' kimiktijkej profetajmej." ³¹ Iga ijkón ankijtowaj, anmokuítaj iga amejemen ipilowan yej kimiktijkej profetajmej. ³² Inán, ixiktamikan yej amo-ikyapatajwan kitzintijkej!

³³ 'iAnkowamej! iKowamej amokniwan! ¿Kénya anmomanawiskej kan ta-iknochiwas tiwelon? ³⁴ Inón iga nia nimitzitanilij profetajmej, yej kimatij ken iga wel maye'nemilo, iwán yej mitzmachtíaj ipan iley Moisés. E' amejemen anyawij ankimiktijiw iwán sekin ankiclaroskej ipan cruz iwán ono' yej ipan tiopamej anyawij ankimagatij, ipan sejsé altepe' anyawij ankitalochitij. ³⁵ Inón iga yawij mitzcastigarotij iga nochi yej ikya amotajwewetkej kimiktijkej inomej tajtaga' yej ye'nemiáj, desde Abel yej ye'nemiáj, iwán este Zacarías yej ipiltzimpa Berequías, yej amejemen ankimiktijkej iyxtaj weyitiopan, itenoj altar. ³⁶ Nej nimitzijiáj iga yawij mitzcastigarotij amonochin iga inin yej ankichijkej.

Choka Jesús iga Jerusalén

³⁷ Jesús kijtoj:

—iAmejemen, amejemen yej anchantitokej Jerusalén, yej ankimiktíaj profetajmej iwán ankitejtemiktíaj tatitanimej yej Dios mitzítaniliáj! iMia' vej nikne' manimitztechokan ken pio-ilamaj kinechkowa ipilowantzitzin iyastakapaltampa, e' ayá' ankinikej! ³⁸ Ta' xikitakan, inán amoweyitiopan† yawi kawiti iselti; ³⁹ iwán nimitzijiáj iga ayá' máj anyawij anne-itatij este kuá' antajtoskej de nej ijkón: "Matikweyimatijikan yej wi', yej toTeko Dios kititani."

24

Jesús kijtowa iga weyitiopan yawi moxitiñati

¹ Jesús kisa' weyitiopan iwán némiya yaya, ikuá' idiscipolojmej kitechojkej iwán pewa' iga kitajtachilijkej ken iga chijto' weyitiopan. ² E' Jesús kijtoj:

—¿Ankitaj inimej kalwewetkej? Nigaj ayá' yawi kawiti nisé te'ti yej manenekpanijto. Nochi yawij moxixititnij.

Yej mo-itas kuá' na' iga Dios tajuzgaroki

³ Iwán yajkij ipan tepe' yej itoka' Olivos. Kuá' Jesús ómpaya ewato', idiscipolojmej kichtakatajtankej ijkón:

—¿Kémanya nokta yawi mochiwati on yej tikijtoj? ¿Té mo-itas kuá' tíwi'ya, iwán iga poliwióljya nokta?

⁴ Iwán Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkayawaskej, ⁵ iga mia' yawij witzetij iwán mopajpantíjskej iga nej, siempa ayéj. Ijkón kijtoskej: "Nejya el Cristo"; iwán mia' yawij kikajkayawatij. ⁶ Kuá'

‡ 23:23 23:23 En español kijtowa: menta, aniz iwán comino. § 23:24 23:24 Xikita glosario "Camello". * 23:26 23:26 Anka kijtojneki iga maejto iyalmaj. † 23:38 23:38 Jesús kijtoj "amókal", yej nij kijtojneki "amoweyitiopan". Jer 22:5

ankikakiskej iga inijnijiga némiya momijmiktilo, iwán ankikakiskej iga se' tajli nō némiya momijmiktilo, amo ximomajũkan, inōn nochi nokta yawi mochiwati, e' aya yej iga poliwiwo. ⁷ Se país momijmiktũj iwán sewo', iwán se nación momijmiktũj iwán se'; iwán poxsan apistajtiás, poxsan nō onos kokolis iwán onos talolĩn nijnijiga. ⁸ Nochi inĩn aya yej iga poliwiwo, pewao' iga moknochiwalo.

⁹ 'Amejemen yawij mitzũkũtĩj iga mitzmagaskej iwán mitzmiktĩskej. Nochi mitzi-jiyaskej iga annetokaj. ¹⁰ Īkuã' mia' yawij kikajtewatij iga netokaj, iwán yawij mo-ijiyatij. Onos yej kimiktĩjekiskej yej netokaj wãn sekin kinextĩskej kan onokej yej miyantokej. ¹¹ Yawij wĩtzetij mia' yej takajkayawaj, kijtõskej iga yejemej profetajmej, siempa ayéj, iwán mia' yawij kikajkayawati. ¹² Poxsan mochiwas yej ayekti, iwán mia' kikajtewaskej iga te-ijiknimej. ¹³ E' yej moconfiarjoto' nochipa ipan nej, inōn momanawij. ¹⁴ Inĩn ye'noticiaj yej kijtowa ken iga reinarowa Dios, yawi mopowati noyan ipan inĩn tajli, iga nochi gente makimati. Īkuã'ya sí yáwiya tamiti nochi kuã' Dios tajuzgarõki.

¹⁵ 'El profeta Daniel kijkuiloj* iga mochiwas yej pox ayekti weyitiõpan-ijti'; kuã' ankitaskej iga inōn óno'ya kan moweyimatĩtiá Dios —yej kileerowa, makentendero—, ¹⁶ yej onoskej ipan estado de Judea mayákanya ipan tepeyoj. ¹⁷ Yej onos iyixko kajli ipan ipetayo, amo matemo iga makikixti tejté kalijti'; ¹⁸ iwán yej nemis mĩlijti', ayo' mayawi ichãn iga makikuiti itzõtõzõl. ¹⁹ ¡Lástima siwatkej inōn día iga yej tatalaxwĩtokej iwán yej tachichitijtokej! ²⁰ Xiktajtaniũkan Dios iga kuã' ancholõskej amo kuã' tasektaj, niga ipan día kuã' mosewilo.† ²¹ Poxsan nokta moknochiwalõj, ayi' ijkõn mo-ita' este kuã' pewa' mochiw inĩn tajli. Niga mochiwaso' sej ijkõn. ²² Siga toTeko ayá' kixelõj inõmej días, ayagaj momanawij; e' kixelõj iga kichokiliá inõmej yej yej kitapejpen.

²³ 'Siga agaj mitziĩliskej: "Ta' xikitakan nigaj ono' Cristo", o "Xikitakan nepa ono'", amejemen amo xiktajtolkakikan. ²⁴ Iga yawij wĩtzetij iwán mopajpantĩskej iga nej, siempa ayéj, kijtõskej "Nejya niCristo", iwán kijtõskej iga yejemen profetajmej iga Dios kitajtolmakaj, siempa takajkayawaj. Yawij kichiwatij milagrojmej yej ayi'pa mo-ita iga matakajkayawakan, este wel anka kikajkayawaskej yej Dios kitapejpen. ²⁵ Nej inĩn nochi nimitzmatĩtĩskej malej aya mochiwa. ²⁶ Inōn iga, siga mitziĩliá: "Ta' xikitakan, nepa ono' ipan desierto", amo xakan; o si agaj mitziĩliskej "Neki' ono' kalijti'", amo xiktajtolkakikan. ²⁷ Ijkõn ken ankitaj kuã' tapetani iwán tawia' este ikisayan tonati' iwán este ikalakiyan, ijkõn kuã' nia niwĩtzeti nej yej iPiltzĩn Taga'. ²⁸ Kan ono' yej mĩkto'ya, ompa monechkowaj moximej.

Ken yawi wĩtzeti iPiltzĩn Taga'

²⁹ Jesús kijtoj:

—Kuã' pãnojya inõmej días iga moknochiwalõj, yawi takõmitiati iga ay'ya tawij tonati', niga ay'ya tametztonas; siyalimej yej onokej ipan cielo wejwetziskej. Nochi yej onokej ipan cielo mojolĩnaskej. ³⁰ Iwán mo-itas ipan cielo iga ninesikiya nej yej iPiltzĩn Taga', iwán nochi gente yawij chõkatij iga majmawiskej, iwán ne-itaskej nej yej iPiltzĩn Taga' iga niwi' ipan mixti, nitawijitiwi' iga noweyipoder. ³¹ Iwán niktetikimakas noangelejmej iga recio matapitzakan iga trompeta iga makinechkõkan yej niktapejpen, yej nijnijiga onokej noyan ipan tajli.

³² 'Ximixkuũtĩkan ipan higueraikuawi': Kuã' ankitaj némiya kisa iseliska iwán némiya iswayowij, ankimatij iga wi'ya tonalis. ³³ Ijkõnsan nō, kuã' ankitaskej iga némiya mochiwa nochi yej nimitziĩliskej, xikmatikan iga aké' poliwi iga nej niwi'ya sej. ³⁴ Nimitziĩliá iga nochi inĩn yawi mochiwati kuã' aya mikij yej inãn onokej. ³⁵ Cielo iwán tajli poliwisej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³⁶ 'E' ayagaj nokta kimati te día o te hora, ayagaj kimati, niga angelejmej yej onokej ipan cielo, niga nej yej iPiltzĩn Dios, iséltisan noTaj Dios, kimati.

³⁷ 'Ijkõnsan ken mochiw kuã' onoya Noé, ‡ ijkõnsan nō kuã' niwi' nej yej iPiltzĩn Taga'. ³⁸ Kuã' aya apoliwiwo iga tiawa', nemi takualowaya iwán nemi atilowaya iwán nemi monamiktĩyay iwán sekin nemi kinamiktĩyay isiwapilowan, ijkõn kichijtoyaj este iga Noé kala' ipan weyi ákal. ³⁹ Iwán ayagaj kimatiá, este que wãlaj tiawa' yej pox recio iwán nochi amikikej. Ijkõnsan nō kuã' niwi' nej yej iPiltzĩn Taga'. ⁴⁰ Inōn vej õme taga' onoskej mĩlijti'; se kiwigaskej iwán se' kikajtewaskej. ⁴¹ Ome siwatkej tapayantoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej.

* **24:15** 24:15 Dn 9:27; 11:31; 12:11 † **24:20** 24:20 Ipan italmej israelitajmej kuã' pox tasektaj, wel wetzi hielõ o pox tiawataj, inōn iga pox moknochiwayaj siga wejka macholõkan. Nō iley Moisés tatekimakaya iga awel manejnemilo máj de se kilõmetro ipan día kuã' mosewilo. Inōn iga, awel poxsan cholowayaj siga iyenemigojmej maasikan kuã' tasektaj, o ipan día kuã' mosewilo. ‡ **24:37** 24:37 Gn 6 y 7

⁴² 'Inón iga xisatokan iga ayá' ankimatij te kēman nia niwítzeti nej yej amoTēko. ⁴³ E' xikmatikan inón, siga iteko kajli kimatiá te hora wí' tayowakan yej tachteki, ayá' kochá iwán ayá' motēmakas iga makikaltapokan iga makitachtekikan. ⁴⁴ Inón iga amejemēn xisatokan iga xinechixtokan; nej yej iPiltzín Taga' niwí' kuá' ayá' ankimatitokej.

Tekipanowani yej ayá' kichíwa ken kijtowa itēko

⁴⁵ Kijtoj Jesús:

—Nimitzijliáj iga ye'tekipanowani nochipa kichíwa ken kijtowa itēko, iwán kimati yej mamochíwa; inōmpa tekipanowani itēko kitapejpena iga makita nochi ikaljiti', wan este matatamaka kuá' nokta takualo. ⁴⁶ Pakto' inón tekipanowani iga kuá' wí' itēko kasiki kichijto' ken kitekimakakej. ⁴⁷ Nimitzijliáj iga inón tekipanowani yawij kitaljiti iga makimandarō inochi yej itátkipa itēko. ⁴⁸ E' siga inón tekipanowani kichíwas yej ayekti, iwán makijto ipan iyalmaj: "Notēko wejkwáwaso' iga asis", ⁴⁹ iwán pewas iga kinkochíwas sekin tekipanowanimej, iwán pewas iga takua, iwán sentawana iwán sekin, ⁵⁰ itēko yawi wítzeti kuá' inón tekipanowani ayá' kichixto'. ⁵¹ Iwán poxsan yawi kicastigarotij; kensan inōmej yej mopajpantiáj iga ye'nemij. Yawi chokati iwán este tanguguetzekas.

25

Kan mamixkuñtilo ipan diez takomej

¹ Jesús kijtoj:

—Kan reinarowa Dios ken tikita diez takomej yej kikuikēj icandilmej de aceite iwán yajkij kan monamiktulo iga kixnamikitoj chokotzín. ² Cinco de yejemej moxēto'tilijkej, iwán se' cinco ye'tajlantokej. ³ Yej xetoktikej kikuikēj icandilmej, e' ayá' kiwigakej aceite iga sej makatalilijkan. ⁴ Yej ye'tajlantokej, kinentiayaj máj aceite ipan ibotellajmej, iyoka yej kinentiayaj ipan icandilmej. ⁵ Chokotzín poxsan wejwak, iwán takomej inochimej kochisnekikej iwán kochikej. ⁶ Wan tajkoyówal tzejtzilo': "Wí'ya chokotzín, xikixnamikítija!" ⁷ Nochi inōmej takomej mopejpentiketzkēj kan kochtoyaj, iwán pewakej iga katallilij icandilmej. ⁸ Iwán inōmej cinco takomej yej moxēto'tilijkej, kijlijkej inōmej yej ye'tajlantokej: "Achi xinēmakakan amoaceitej, iga némiya sewi nocandilmej." ⁹ E' takomej yej ye'tajlantokej, kijtojkej: "Ayá', akimakas iga tonochimej. Máj yekti xakan xikowatij kan monamaka iga nō xikpiakan amoaceitej." ¹⁰ Měj inōmej cinco takomej yej moxēto'tilijkej nemi yayaj kikowatij aceite, asi' chokotzín. Takomej yej kipiáyaja aceite kalakkej iwán chokotzín kan monamiktulo iwán tzakui' kalten. ¹¹ Iwán asikoj takomej yej takowatoyaj, kijtojkej: "¡Juu, juu, achi xinekaltapowilijkan!" ¹² E' chokotzín kijtoj: "Nimitznojma-ijliáj iga ayá' nokta nimitzixmatij."

¹³ Jesús kijlij idiscipolomej:

—Xisatokan, iga ayá' ankimatij kēman niwejasiki, nej yej iPiltzín Taga'.

Mixkuñtilo ipan eyi tekipanowanimej

¹⁴ Kan reinarowa Dios ken tikita se taga' yej motapialiaj yej yátiya wejka ipan se' país, kinotza' itekipanowanimej iga kikajtewilij tomín iga makitekpanokan.

¹⁵ 'Sē de yejemej kimá' cinco tawaxan tomín,* se' kimá' ome tawaxan tomín, iwán se' kimá' sesan, ijkón nochi kimajmá' ke'san wel kitekipanoltiá. Iwán yákiya wejka ipan se' tajli. ¹⁶ Iwán inón tekipanowani yej kimakakej cinco tawaxan tomín, kitekapano iwán kitanilij se' cinco. ¹⁷ Ijkonsan nō yej kimakakej ome tawaxan tomín, kitanilij se' ome. ¹⁸ E' yej kimakakej sesan, yajki kyanato itomín itēko, kichkua' tajli iwán kitōga' inón tomín yej kimakakaj.

¹⁹ 'Kua' pox wejwak, itēko inōmej tekipanowanimej walaj sej, íkuá'ya kichij cuenta iwán yejemen. ²⁰ Acho asiko yej kimakakej cinco tawaxan tomín, iwán kimá' se' máj cinco yej yéjpaya kitanilij, kijtoj: "Notēko, tinēmaga' cinco tawaxan tomín, inán nigaj ono' se' cinco yej nejya niktānilij." ²¹ Itēko kijtoj: "Ómpaya ken tikchij, tej sí tiye'tekipanowani iga tikchij ken nimitzijlij; como tikpiwíj yej alín nimitzmakaka, inán nia nimitzmakati iga xitekipano ipan yej máj komati. Xikalákiya iga matisempakikan." ²² Máj máj asiko inón tekipanowani yej kimakakaj ome tawaxan tomín, iwán kijtoj: "Notēko, tinēmakaka ome tawaxan tomín, inán nikuañli' nawi, niktānilij se' ome." ²³ Itēko kijtoj: "Ómpaya ken tikchij, tej sí tiye'tekipanowani iga tikchij ken nimitzijlij; iga tikpiwíj yej alín nimitzmakaka, inán nia nimitzmakati iga xitekipano ipan yej máj komati. Xikalákiya iga matisempakikan." ²⁴ E' kuá' asi' inón tekipanowani yej kimakakaj sesan tawaxan tomín, kijlij ipatrón: "Notēko, nej nikmatia iga tipoxyoltakuakti' iwán titapixka kan ayá' titōga'." ²⁵ Inón iga nimitzmakasi', iwán niktōga' motomín, e' nigaj ono' yej motatki."

* 25:15 25:15 Tawaxan tomín o bolsa de dinero: Griego "talento" yej walērowa ke' sē kitania ipan veinte años.

²⁶ Iteko kijlij: “Ayéj tiye'tekipanowaní, atikyołmaka iga titekipanowa, tikmatiaya iga nej nitapixka kan ayá' nitoga”; ²⁷ maséj tikawato in notomín ipan banco, ijkón kua' nimokuepaya tinemakaya notomín wan se' alín yej kitaniñ.” ²⁸ Iwán kijlij yej ompa onoyaj: “Xikułłikan inón tawaxantomín yej kipiaya, iwán xikmakakan inón yej kipiá diez. ²⁹ Iga yej kipiá, máj yawij kimakatij, este pópóxsanya sej yawi kipiati; e' yej ayá' kipiá, este yej alín kipiá yawij kikułłitij. ³⁰ Iwán inín taga' yej atekipanoneki, xikixitkan iga maono kan takómi iga ompa machokato este magueguetzeka itan.”

Kua' yawij kijuzgarotij nochi gente

³¹ 'Kua' nej yej iPiltzín Taga' niwí' ken se rey, neyawalojtíwítzej noangelejmej, iwán nimotalij ipan weyi asientoj kan nirreinaroj. ³² Iwán nochi gente yej ono' ipan inín tajli yawij monechkotij no-ixtaj, iwán nej nia nikyojyokatitij, ken tikita yej kicuidarowa yolcamej kiyoyokatía borreojmej iwán chívojmej.† ³³ Iwán borreojmej yawij kawitij noye'kampa, iwán chívojmej yawij kawitij noopochkampa. ³⁴ Wan nej yej Rey nia nikijlitij yej kawitij noye'kampa: “Xiwikikanya yej mitzpalawijkej noTaj iga xiye'onokan; xikalakikan kan Dios reinarowa. Ijkón kine' Dios desde iga mochi inín tajli. ³⁵ Nimayana' iwán amejemen annetamakakej; kua' ni-atanekía, anneamakakej; kua' ninemiá kan ayéj nochan, annekochtijkej amochan. ³⁶ Kua' anikpi-aya notzótol, annetzotzolyotijkej; kua' niwetitoya, anneomemawijkej; kua' nonoya preso, annepaxalowilítaj.” ³⁷ Iwán yej kichiwaj ken Dios kineki, kijtoskej: “NoTeko, ¿kémán nimitzítakej iga timayantinemiá iwán nimitztamakakej? ¿O kémán nimitzítakej iga tatanektinemiá iwán nimitztamakakej? ³⁸ ¿Kémán nimitzítakej iga tinemiá kan ayéj mochan iwán nimitzkochtijkej nochamej? ¿O kémán mitzpoloj motzótol iwán nimitztotzolyotijkej? ³⁹ ¿O kémán nimitzítakej tiwetitoya, o tonoya ipan cárcel iwán nimitzpaxalowilítaj?” ⁴⁰ El Rey kijtoj: “Nej nimitzijliáj, kua' tejté ankichiwilijkej yejkti inimej nokniwan yej moalimpamatij, inonwa' nej annechiwilijkej.”

⁴¹ Iwán el Rey kijlij yej onokej iyopochkampa: “Xicholokan no-ixtaj amejemen yej amonokeja iga anyawij ampoliwitij; xakan ipan tiwelon yej ayí' sewi yej ono' i Tzizimi' iwán iga iyangelejmej. ⁴² Nimayana', iwán ayá' annetamakakej, ni-atanegui' iwán ayá' anneamakakej. ⁴³ Ninemiá kan ayéj nochan, iwán ayá' annekochtijkej amochan. Anikpiaya notzótol, amejemen ayá' annetzotzolyotijkej; kua' niwetitoya iwán nonoya preso, ayá' annepaxalowilítaj.” ⁴⁴ Iwán yejemej kijtoskej: “NoTeko, ¿kémán nimitzítakej timayantinemi, o ti-atanektinemi, o tiwejkachanej, atikpiaya motzótol, o tiwetitoya, o tonoya ipan cárcel, iwán ayá' nimitzpalewíjkej?” ⁴⁵ Iwán inón Rey kijtoj: “Nimitzijliáj iga kua' ayá' ankichiwilijkej yej yejkti inimej nokniwan yej moalimpamatij, nej no ayá' annechiwilijkej.” ⁴⁶ Inimej yatij kan ayí' tamis iga kikhochiwaskej, e' yej kichiwaj ken Dios kineki, yawij onotij nochipa wan Dios, ayí' mikiskej.

26

Kitemowaj kén iga makikitzkikan Jesús

¹ Kua' Jesús tami' nochi kijtoj inín, kijlij idiscipolójmej:

² —Amejemen ankimátija iga mosta se día ásisya iyilwiyo la Pascua,* nej yej iPiltzín Taga' yawij nekitzkítij iwán yawij nemiktítij ipan cruz.

³ Iwán ijefejmej sacerdotejmej, wan yej tamachtíaj ipan la ley iwán wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej, monejnechkojkej chan Caifás, yej ijefej ijefejmejpa sacerdotejmej. ⁴ Ompa motatapawijkej iga makikitzkikan Jesús, e' matakajkayawákampa iga makimiktikan. ⁵ Kijtowayaj:

—Ayá' tikchiwaskej kua' nento' ilwi', iga amo makuesiwilo.

Se siwa' kitoyawa yej ajwiya' ipan itzontekon Jesús

⁶ Kua' Jesús onoya altepe' Betania chan Simón yej kipiaya lepra, ⁷ se siwa' yajki kan ono' Jesús, kiwajli' se iboteyajtín yej kipiaya aceite yej poxsan ajwiya' iwán pox valerowa, iwán kitoyawilij ipan itzontekon Jesús kan kixnantoya mesa. ⁸ Kua' discipolójmej inón kitakej, kuesiwikej, mojlíjkej:

—¿Te iga in inín aceite kiyokatoyajkej? ⁹ Inín wel katka mamonamaka iga komati tomín, iwán inón tomín tikmajmakayaj yej ayá' motapialíaj.

¹⁰ Jesús kikagui' yej kijtojkej discipolójmej, kijtoj:

—¿Te iga nemi ankikuejquesowaj inín siwa'? Inón yej nechiwilij poxsan nikye'ita.

¹¹ Yej ayá' motapialíaj, nochipa onoskej amowan, e' nej ayá' nochipa nij annepiaskej.

¹² Iga inín siwa' kitoyaj inín yej ajwiya' noyakapan, tanextiliá iga ijkín nechiwiliskej

† 25:32 25:32 Xikita glosario “Chivo”. * 26:2 26:2 Xikita glosario “Pascua”.

kuꝛ' neṭokaskej. ¹³ Nimitzjiliáj iga nóyansan kan mopowas ipan inewi inún tajli, kén iga Dios tamanawiá, yawi nò mopowati yej kichij inún siwa', iwán ijkón moejlamikis yej kichij.

Judas motajtöltiáj wan sacerdotejmej

¹⁴ Sè de inomej doce idiscipoloy yej itòka' Judas Iscariote, yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej, ¹⁵ iwán kijlij:

—Siga nimitzpalewiáj iga xikítzkikan Jesús, ¿ké' tomín annemakaskej?

Iwán yejemej kipagarojkej treinta tomín de plata. ¹⁶ Iwán íkuꝛ'ya Judas kitemoj kəman wel makítzkikan Jesús.

Cenarowa Jesús iwán idiscipoloymej

¹⁷ Inón día kuꝛ' pəwa' iyilwiyo la Pascua, kuꝛ' mokua pan yej ayá' kipiá levadura, discipoloymej kitechojkej Jesús, kitajtankej:

—¿Kan tikneki manimitzchwilítij tákual iga tikilwichiwiljskej la Pascua?

¹⁸ Jesús kijtoj:

—Xakan Jerusalén, ichan inón taga' yej ankixmatij iwán xikijlikan: “ToTamachtiani kijtowa ijkín: Nej alinsan poliwi iga yáwija nemiktítij, mochan nikpanoltijneki iyilwiyo la Pascua iwán nodiscipoloymej.”

¹⁹ Discipoloymej kichijkej ken kijtoj Jesús, iwán kichijkej tákual iga kilwichiwiliáj la Pascua.

²⁰ Kuꝛ' tayowati'ya, Jesús kixnan mesa iwán doce idiscipoloymej. ²¹ Mieĵ takuajtəyay, kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga sè de amejemen yawi nenextiti iga manekítzkikan.

²² Discipoloymej poxsan moknoṃmatikej; iwán sejsé pe' kitajtankej Jesús;

—¿NoTəko, ix nej?

²³ Iwán Jesús kijtoj:

—Sè de amejemen yej iwán nemi nisentakua ipansan inún plato, yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan. ²⁴ Nimitzjiliáj iga nej yej iPiltzin Taga' yawij nemiktítij ken ijkulijto', e' lástima inón taga' yej yawi nenextiti iga manekítzkikan. ¡Máj yekti katka iga inón taga' amo maki-onoltikan!

²⁵ Iwán Judas, yej yawi tanextiti, kijtoj:

—Tamachtiani, ¿ix nejya an?

Jesús kijlij:

—Kena, teĵya nokta.

²⁶ Mieĵ takuajtəyay, Jesús kikui' pan, kimá' gracias Dios, iwán kuꝛ' kitətajkóloja, kimajmá' idiscipoloymej, kijtoj:

—Xikuakan inún pan, ininwa' nocuerpoj.

²⁷ Iwán kikui' sè vaso yej kipiá vino, kimá' gracias Dios iwán sejsé sejsé kimakatiakij idiscipoloymej, kijlijkej:

—Xikonikan amonochin, ²⁸ iga ininwa' noesyoy yej kijtəjneki iga nikchjwa se'ya pacto, iga nia niktəyawati noesyoy iga mia' mamoperdonaro yej kichijkej yej ayekti. ²⁹ E' nimitzjiliáj iga ayo' máĵ nikonij inimbapa uva iyayo este kuꝛ' tiksen-onjskej nuevo vino kan Dios reinarowa.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtəti iga ayá' kixmati

³⁰ Kuꝛ' tami' kitakuĵkilijkej Dios, yajkij ipan sè tepe' yej itòka' Olivos. ³¹ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen amonochin inún yówal ankikajtəwaskej iga annoconfiarowaj ipan nej; iga ijkín ijkulijto': “Nikmiktij itəko borregojmej iwán borregojmej papayiniskej.”† ³² E' kuꝛ' ni-oĵpa-isas sej, kuꝛ' anyaskej Galilea, nej achto niati.

³³ Iwán Pedro kijtoj:

—Maleĵ iga inochin mamitzsenkokajtəwakə, e' nej ayá'.

³⁴ Jesús kijlij:

—Neĵ nimitzjiliáj iga inún yówal kuꝛ' aya takuĵka kayo, tia tikijtəti eyi vej iga ayá' tine-ixmati.

³⁵ Pedro kijtoj:

—Maleĵ iga matisenmikikan, nej ayá' nikitoĵ iga ayá' nimitzixmati.

Iwán nochí idiscipoloymej ijkənsan nə kijtəjkej.

Jesús orəđowa Getsemani

³⁶ Iwán Jesús asito iwán idiscipoloymej kan kijliáj Getsemani. Ompa kijlij idiscipoloymej:

† 26:31 26:31 Zac 13:7

—Nijo' ximotajikan, nej maniao' nepa, manitajtoti wan Dios.

³⁷ Jesús kikuitewa' Pedro iwán iyomexti ipilowan Zebedeo. Jesús pewa' iga poxsan moknoḡmati' iwán moyolmiktij. ³⁸ Iwán kijtoj:

—Poxsan nimoknoḡmati este ken nimikisnékiya. Nijo' xikawikan, xisatokan nowan.

³⁹ Jesús yajki achi máj wejkatzin, iwán kitenewij Dios este motzontoga' talpan, ijkín kijtoj:

—NoTaj, siga wel mochiwas, xinemanawi iga amo manemiktikan; e' amo mamochiwa ken nej nikneki, mamochiwa ken tej tikneki.

⁴⁰ Jesús yajki sej kan ono' idiscipolojmej iwán kasitoy kojkochoke; iwán kijlij Pedro:

—¿Ix ni alín awel an-isatoy nowan malej se hora? ⁴¹ Xijisatokan iwán xi-oradokan iga amo mamitzanilikan Tzitzimi'. Ipan amoalmajmej ankiyolmakatoke iga ankichiwaj yej yekti, e' amogánajsan awel ankichiwaj.

⁴² Jesús sej oradoto, iwán ijkín kitajtanilij Dios:

—NoTaj, siga ay' wel tejte-o' mochiwa iga amo manemiktikan, mamochiwa ken tej tikneki.

⁴³ Kua' mokupea' sej Jesús, kasikoj idiscipolojmej kojkochoke iga poxsan kochisnekiáj. ⁴⁴ Iwán kikajtej sej idiscipolojmej iga yajki sej oradoto, inón vejwa' eyi veja iga yawi oradoti, iwán ijkonsan sej kijtoj. ⁴⁵ Iwán yajki sej kan ono' idiscipolojmej, iwán kijlijkej:

—¿Ix ankojkochokejo'? ¿Nemi anmosewiáj? Wítzeja yej kitekichijtoke yej ayekti iga yawij nekítzkítij, nej yej iPlitzin Taga'. ⁴⁶ Ximoketzákanya, tiákanya; wí'ya yej nenextiá.

Kikítzkiáj Jesús

⁴⁷ Jesús tatapojtóyao' iwán idiscipolojmej, kua' asiko Judas, se de inomej doce idiscipoloy Jesús. Asiko iwán mia' yej kitokatiwítziáj. Kiwajligayaj espada[‡] iwán kuawi', inimej kititan sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ⁴⁸ Ijkín kijtoj Judas kua' aya kinextiá katiá in Jesús:

—Yej ankitaskej nikpipitzoj, inonya nokta xikítzkikan.

⁴⁹ Iwán Judas kitechoj Jesús, iwán kijlij:

—¿Kén tikmati, noTamachtiani?

Iwán kipipitzoj. ⁵⁰ Jesús kijlij:

—Ej, in tej ¿té tikuiko?

Iwán kisémpolójkeja in Jesús iga kikítzkijkej, iwán kiwigákeja preso.

⁵¹ E' se yej nemia iwán Jesús, kikíxtij iyespadaj, iwán kinagastegui' se yej imónsojpa ijefej sacerdotejmej. ⁵² Iwán Jesús kijtoj:

—Xikeḡna moespada; ipan ikajlo', iga nochi yej tamiktiáj iga espada, yawij nḡ kimiktítij iga espada. ⁵³ ¿Ix atikmati iga nej wel katka niktajtaniá noTaj más de setenta y dos mil angelejmej iga manemanawikan? ⁵⁴ E' siga ijkón, ¿kén taj mochiwas ken ijkulijto'? Inón iga yekti mamochiwa kensan kijtowa itájtḡl Dios.

⁵⁵ Iwán Jesús kijlij inomej gente:

—¿Ix anwalkej annekuikoj ken kua' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? Nej nochipa nimotaliaya amowan iga nitamachtitoyaya weyitiopan, iwán ayí' annekítzkijkej. ⁵⁶ Nochi inín nemi panowa iga mamochiwa ken kijkuilojkej profetajmej ipan itájtḡl Dios.

Iwán nochi discipolojmej kikajtekej iselḡti Jesús, iwán chojcholojkej.

Jesús kijuzgarowaj chan Caifás

⁵⁷ Iwán kiwigakej Jesús iyixtaj Caifás yej ijefej sacerdotejmej. Ompa nḡ onoyaj yej tamachtíáj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ⁵⁸ E' Pedro kiwejkatokatiajki Jesús este que asi' ipan ipatío; ijefej sacerdotejmej, ompa kala' iwán motalij wan policijajmej[§] iga makita té kichiwiliskej Jesús.

⁵⁹ Iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej, kitemowiliyay Jesús tejté yej ayekti kichij kansan makipantikan iga wel makimiktikan. ⁶⁰ E' akasilijkej nité yej ayekti, malej iga mia' kiyokapantiyay Jesús. Iwán walkej omen yej tayokapantiáj, ⁶¹ kijtojkej:

—Inín taga' kijtoj: “Nej wel nikxixitina iweyitiopan Dios, iwán eyi día newiguliá iga sej manikojpachiwa.”

⁶² Iwán ijefej sacerdotejmej, moketza', iwán kijlij Jesús:

—¿Aya'taj titajtowa achi? ¿Ix ayá' tikaki iga nemi mitztelwiáj?

⁶³ E' Jesús atajtoj. Iwán ijefej sacerdotejmej, kijtoj:

‡ 26:47 26:47 Xikita glosario “Espada”. § 26:58 26:58 Xikita glosario “Policijajmej yej tacuidarowaj weyitiopan”.

—Nej nimitztajtani ipan itōka' Dios yej isato' iga xinenojma-ijlīkan siga teja nokta Cristo yej iPiltzīn Dios.

⁶⁴ Jesús kijtoj:

—Ijkōn ken tej tikitoj. Iwān nimitzijliáj iga anyawij anne-itatij iga nej yej iPiltzīn Taga' ni-ewatos ilādoj iye'ma' Dios yej nochi wel kichīwa, iwān anne-itaskej kuā' nemi niwi' ipan mixti cīlojokōbapa.

⁶⁵ Íkuā'ya ijefej sacerdotejmej, kitzatzayan itzótzol iga kuejkuesiwi', iwān kijtoj:

—Inīn taga' kimalijlij Dios. Ay'ya tiknekij máj agaj tejté makijto icontra Jesús, némiya tikakij iga kimalijliá Dios. ⁶⁶ ¿Kén ankijtowaj amejemen?

Yejemej kijtojkej:

—¡Kichij yej ayēkti, kajasi iga mamomikti!

⁶⁷ Íkuā'ya kixaygachichakej iwān kimagakej. Sekin kixaygatatzinakej Jesús.

⁶⁸ Kijliayaj:

—Tej Cristo, ¡siga tiprofētaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

Pedro kijtowa iga ayá' kixmati Jesús

⁶⁹ Mij Pedro ewatoya fuera ipan patio, se isirvientaj Caifás kitechoj iwān kijlij:

—¡Tej nō tinemiá iwān Jesús yej de Galilea!

⁷⁰ E' Pedro iyixtaj nochi yej ompa onoyaj kijtoj iga ayá' kixmati Jesús, kijtoj:

—Ayá' nikmati de te nemi titajtowa.

⁷¹ Pedro kīstiaya ipan ipuertajyo patio iwān se' sirvienta kita', kijlij yej ompa onoyaj:

—Inīn taga' nō nemiá iwān Jesús yej de Nazaret.

⁷² Iwān Pedro sej kijtoj iga akixmati, este kitōkawij Dios iga ijkōn nokta, kijtoj:

—Ayá' nikixmati in inōn taga'.

⁷³ E' aya wejkati', yej ompa onoyaj kitechojkej Pedro iwān kijlijkej:

—Mataj teja' nō de yejémempa iga tikakij ipan sanmotájtōl.

⁷⁴ Pedro kijtojte'wa':

—Ayá' nikixmati in inōn Taga'. ¡Dios mane-iknōchīwa siga nemi nimitzkajkayawaj!

Iwān íkuā'ya takūktikīsa' se kayo. ⁷⁵ Iwān Pedro kejlān yej kijtoj Jesús: “Kua' aya takūka kayo, tia tikijtoti eyi vej iga ayá' tine-ixmati.” Iwān Pedro kīsa' ompa iwān poxsan chōga' este kualo' iyalmaj.

27

Jesús kiwigaj iyixtaj Pilato

¹ Kuā' tanēsi'ya, nochi ijefejmej sacerdotejmej iwān yej kimandarowaj judiyojmej, motajtojtijkej ken iga yawij kimiktītij Jesús. ² Iwān kilpitiajkij iga kikawatoj iyixtaj Pilato yej gobernador romano.*

Ken iga migui' Judas

³ Kuā' Judas kinēxtija Jesús iga makikītzkīkan, iwān Jesús yáwija kimiktītij, Judas kimachīlij iga pox ayēkti kichij iwān kikuēpilītoj sej in inōn treinta tomīn de plata ijefej sacerdotejmej iwān yej kimandarowaj judiyojmej. ⁴ Kijtoj Judas:

—Nej nikichij yej ayēkti iga niknamá' Jesús yej ayá' nemi kichīwa yej ayēkti iga makimiktīkan.

Yejemej kijtojkej:

—Inōn nejemen ayo' nikmatij, inōnwa' tej tikmati.

⁵ Iwān Judas kitajtájkal in inōn tomīn weyitiōpan-ijti', kīstēwa' iwān yajki mopīpilōto.

⁶ Ijefejmej sacerdotejmej, kipejpejpenkej inōn tomīn, iwān kijtojkej:

—Inīn tomīn awel matikakīkan kān tiknechkowaj ofrendajmej, iga inīn ipatī' iyesyō Jesús iga yawi mikiti.

⁷ Iwān motajtojtijkej iga inōn tomīn, makikuīkan iga mamokowa tajli yej itōka', Ítal yej Tekipanowa iga Soki', kān motōkaskej yej wejkachanejkej. ⁸ Inōn tajli este inān itōka' Estajli iga mokowa' iga tomīn yej iga kimiktījkej Jesús. ⁹ Ijkōn mochij ken kijtoj el profeta Jeremías, kuā' kijtoj: “Kikuīkej inōn treinta tomīn de plata, achōn ipatī' kitālilijkej israelītajmej, ¹⁰ iwān iga inōn tomīn mokowa' tajli yej itōka', Ítal yej Tekipanowa iga Soki', ijkōn ken netekimá' toTēko.”†

Jesús iyixtaj Pilato

¹¹ Jesús kiwigakej iyixtaj el gobernador, iwān kitajtan:

—¿Ix teja in iRrej judiyojmej?

* 27:2 27:2 Xikita glosario “Romano”. † 27:10 27:10 Zac 11:12-13

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikijtowa.

¹² Kua' ijefejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej kitelwiayaj Jesús, Jesús até kijtoj. ¹³ Iwán Pilato kijlij Jesús:

—¿Ix atikaki nochi yej nemi mitztelwiáj?

¹⁴ E' Jesús ayá' kijtoj nité nokta iwán in gobernador poxsan madmiradoj.

Jesús óno'ya nokta iga yawi mikiti

¹⁵ Ipan iyilwiyo la Pascua el gobernador kitekimajkawaya se preso, san katiá kijtoskej la gente. ¹⁶ Ompa onoya se preso yej inochi kixmatía iga kichíwa yej ayékti, itoqa' Barrabás. ¹⁷ Kua' la gente nechkatokej, Pilato kijlij la gente:

—¿A'yéj ankinekij manikmajkawa? ¿Ix Barrabás o Jesús yej kijliáj el Cristo?

¹⁸ Iga Pilato kimatiá iga kikitkijkej Jesús iga kixitayaj.

¹⁹ Mij Pilato ewatoya ipan iweyi-asientoj kan mandarowa, isiwa' kitatitanilij iga kijlij: “Amo te xikchíwili inín taga', yéj ayá' nemi kichíwa yej ayékti. Nej yowan niktemi' poxsan yej ajayékti iga yéj.”

²⁰ E' ijefejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej, kijlijkej la gente iga makijtoqan iga makimajkawakan Barrabás iwán Jesús makimiktikan. ²¹ Gobernador sej tatajtan:

—¿A'yéj de inín omen ankinekij manikmajkawa?

Yejmej kijtojkej:

—Xikmajkawa Barrabás.

²² Pilato kitajtán la gente:

—¿Te ankinekij manikchíwili Jesús yej kitokawíaj el Cristo?

Inochimej kijtojkej:

—¡Xikmikti ipan cruz!

²³ Pilato kijtoj:

—¿Ix te kichij yej ayékti?

E' majya tzajtzikey iga kijtojkej:

—¡Xikmikti ipan cruz!

²⁴ Kua' Pilato kita' iga ayo' te wel kichíwa iga la gente majya tzajtzikey, tatekimá' iga makikulíjtij a'ti iga mamomapaqa[‡] iyixtaj la gente, kijtoj:

—Ayéj notechko iga mamiki inín taga', yéj ayá' kichij yej ayékti, ompa amejemen xikitakan.

²⁵ Iwán nochi gente kijtoj:

—Nejemenyawa' iwán nopilowan manimokujtikan iga mamiki.

²⁶ Iwán Pilato kimajkaj Barrabás, iwán tatekimá' iga makimagakan Jesús iwán kimá' la gente iga makimiktikan ipan cruz.

²⁷ Iwán isoldadojmej Pilato kiwigakej Jesús al palacio, iwán kipoloj komati soldadojmej. ²⁸ Iwán kipejpetzojkej Jesús iwán kajakiltijkej tzótzol yej este chílti'san.

²⁹ Iwán kitallilijkej ipan itzontekon se corona[§] de witzti yej kiyawalchijkej, iwán kikitkiltijkej nõ se kuawi' ipan iyemá'. Iwán motankuáketzayaj iyixtaj iga kajawilmatikej; kijliayaj:

—¡Xiye'ono iRrey judiyojmej!

³⁰ Nõ kichijchayaj, iwán iga kuawi' kikuajkuawjtekkej. ³¹ Kua' támi'ya kajawilmatikej, kikitxiltijkej sej inón tzótzol yej chílti' iwán kajakiltijkej sej yej itzótzolpa nokta. Iwán kiwigákeja iga kimiktijtoj ipan cruz.

Jesús kiclavarowaj ipan cruz

³² Kua' kxistíayaja ipan palacio, kasikej se taga' yej ichan altepe' Cirene yej itoqa' Simón; yéjya kitekimakakej iga makiwiguili Jesús icruz.

³³ Kua' asikej kan kitokawíaj Gólgota, yej kijtojneki Kan ono' Kuaomi', ³⁴ ompa kimakakej Jesús iga makoni vino yej nenelijo' iwán yej pox chichi' iga amo mapoxkualo; e' kua' Jesús, kimachilij, akine' konij.

³⁵ Kua' kiclavarojkejya ipan cruz, soldadojmej kikuikej itzótzol Jesús iga kirrifarojkej iga makimatikan aja'yéj kikuis. Ijkon kichijkej iga mamochíwa ken kijtoj se profeta: “Kirrifarojkej notzótzol iga makimatikan aja'yéj kikuis.” ³⁶ Iwán ómpaya motajtalkej iga kitztoyaj Jesús. ³⁷ Iwán ikuapan kikuulojkej yej kijtowa te iga kimiktijkej ipan cruz. Ijkin ikuulijtoya: “INÍN JESÚS YEJ IRREY JUDIYOJMEJ.”

‡ 27:24 27:24 Iga ijkin momapá', yej kitakej kimatikej iga kijtojneki iga Pilato akiye'ita yej mochi, ayéj itechko iga mamiki Jesús. § 27:29 27:29 Xikita glosario “Corona”.

³⁸ Iwán nã' kãñ klavãrojkej Jesús pan cruz, nõ klavãrojkej õme yej tachtekij, ipan sejsé icruz, se ilãdoj iye'mã', se' iyopochkãmpa. ³⁹ Iwán yej panowãyaj itenoj Jesús, kipinãjtãyaj, este kikuãtzejtelowiliãyaj ⁴⁰ iga kijiãyaj:

—Tej tikijtoj iga tikixitinas weyitiopan, iwán ipan eyi díã wel sej tikojpachjwa, mogãñãj ximomãñawi. Siga tej iPiltzjn Dios, xitemo ipan cruz.

⁴¹ Ijkõnsan nõ ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiãj ipan la ley iwán fariseojmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej, kipinãjtãyaj Jesús, iwán mojlãyaj:

⁴² —Sekin kimãñawij, igãñãnsan awel momãñawia, siga yéj iRrej Israel, matemo ipan cruz iga maticredõqãñ ipan yéj. ⁴³ Yéj moconfiãroj ipan Dios; inãñ Dios makimãñawij, siga melã' iga kineki, porque yéj kijtoj: “Nej iPiltzjn Dios.”

⁴⁴ Ijkõnsan nõ yej tachtekkej, yej nõ klavãrojkej ipan sejsé cruz, kipinãjtijkej Jesús.

Miki Jesús

⁴⁵ Kuã' asi' tajkodia, nõyãñ ipan tajli takomitiã', ijõñ takõmititoya este las tres tiõtãkpan. ⁴⁶ Iwán ikuã'ya Jesús tzajtzi' iga inochi itãjpal, kijtoj:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —yej kijtojneki: TinoDios, tinoDios, ¿te iga tinekãjteja?

⁴⁷ Sekin yej ompa onoyaj kikãkikej iwán kijtojkej:

—Ta' xikakikãñ, nemi kinõtza ikyapa profeta Elías.

⁴⁸ Iwán se de yejemej motaloj iga kikuito tejté yej ken ichka', iwán kapachoj iga xokõ'vnoj, kitãlij ipan se weya'oita' iga kitechõltijkej iga makichichina. ⁴⁹ E' sekin kijtojkej:

—Xikãjtewa, matikitakãñ siga wj' in Elías iga kimãñawiki.

⁵⁰ Jesús sej tzãjtzi'pa iga tajtoj, iwán miõui'ya. ⁵¹ Ikuã'ya tzõtõl* yej iga tajkõtãktoya weyitiopan, tajkõtãzayani', pewa' ajko iwán tzayãntiwãlaj este tani. Mojlõñ tajli iwán este xãxãmãni' temej. ⁵² Iwán animãjãpomej tajtapowikej; iwán mia' yej miktõkej, yej kicredõjkej Dios, ojojpa-isakej. ⁵³ Inimej kikkiskej animãjãpoko kuã' Jesús ojpa-isa'ya, iwán yãkij ipan weyi-altepe' Jerusalén, iwán ompa mia' kitakej.

⁵⁴ Ijefej soldãdojmej iwán yej iwán kicuidãrojtõyaj Jesús, kuã' kitakej mojlõñ tajli iwán nochi yej mochij, poxsan majmawikej iwán kijtojkej:

—Mataj melã' inõñ taga' iPiltzjn Dios.

⁵⁵ Ompa onoyaj mia' siwatkej yej wéjksan tajtachixtoyaj yej kipalewitiõnemiãj Jesús iwán kitõkakej desde Galilea. ⁵⁶ Nõ ompa onoya María Magdalena, María yej iye'pa Jacobo iwán José, iwán iye' yej ipilõwãmpa Zebedeo.

Motõka Jesús

⁵⁷ Kuã' nemiya tayowati, wãlaj se taga' yej motãpialia yej itõkã' José, yej ichãñ ãltepe' Arimatea, yéj nõ idiscipolõj katka Jesús. ⁵⁸ Inõñ taga' yãkij kitato Pilato iwán kitãjtãñilij icuerpoj Jesús iga makitõka; iwán Pilato tatekimã' iga makimãkãkãñ. ⁵⁹ José kiku' icuerpoj Jesús, kikikimilõj iga se sãbana yej ejto'. ⁶⁰ Iwán kitõkato ipan se animãjtãxapo† yej kichjwiljõkejo' José. Kuã' kitentãkua'ya animãjãxapo' iga se weyiyawalte'ti, yãkjiya. ⁶¹ Ompa onoya María Magdalena iwán se' María, ejewatoyaj itenoj animãjãxapo'.

Kicuidãrowaj Jesús kãñ motõga'

⁶² Ipan se'ya dia, dia kuã' mosewilo, ijefejmej sacerdotejmej iwán fariseojmej monechkojkej iga yãkij kitatoj Pilato, ⁶³ kijlitoj:

—Tekiwãj, nejemeñ nikejlamikij iga inõñ yej takãjkayãwa, kuã' aya miki, kijtoj iga kuã' kipiaya eyi díãñ iga mikto', yawi sej ojpa-isati. ⁶⁴ Inõñ iga xitatekimaka iga makicuidãrojtij kãñ motõga' eyi dia, amo santã' yaskej idiscipolõjmej iwán kikixitõskej icuerpoj iwán kijtoskej: “Ojpa-isa'ya kãñ miktoya.” Ijõñ majya sej takãjkayãwaskej que achto.

⁶⁵ Pilato kijtoj:

—Nigãj ono' soldãdojmej iga matãcuidãrojtij. Xãkãñ iwán xikitakãñ iga maye'tzakto animãjãxapo'.

⁶⁶ Iwán yãkij iwán kiye'tzakkej animãjãxapo', kitãlilijkej se sello inõñ te'ti yej kitentãkto' animãjãxapo', iwán ompa kikãjtejkej soldãdojmej iga matãcuidãroqãñ.

28

Ojpa-isa' Jesús kãñ miktoya

¹ Kuã' pãñoja dia iga mosewilo, kuã' tanestiwi'ya sej ipan domingo, María Magdalena iwán se' María, yãkij kitatoj kãñ motõga' Jesús. ² Iwán poxsan mojlõñ tajli iga wãlaj

* **27:51** 27:51 Xikita glosario “Cortina”. † **27:60** 27:60 Sekin judiyojmej kichijkej ken cuarto ipan te'ti iga kitõkãj yej mi'. Kitãkãkej iten xapo' iga weyiyawalte'ti yej wel momimilowa.

ipan cielo se iyángel Dios este kan tokto' Jesús. Iwán kena' weyite'ti yej iga tentzaktoya animajtexapo', iwán motalij ipan inón weyite'ti. ³ Inón ángel petanía ken tikita kua' tapetani, iwán itzótzol este ichkati'. ⁴ Kua' soldadojmej inón kitakej kuekuechkakej iga majmawikej iwán wetzikej, kajkej ken tikita yej miktokkej.

⁵ El ángel kijlij siwatkej:

—Amo ximajmawikan. Nej nikmati iga ankitemowaj Jesús, yej kimiktijkej ipan cruz. ⁶ Ayá' nigaj ono', yejwa' ojpa-isa'ya, kensan kijtoj. Inán xikitakij kan kitalkaj. ⁷ Iwán xakanya semi, xikmatiltikan idiscipolojmej: “Yéj miktoyay, e' ojpa-isa'ya sej, iwán yéj yawi asiti achto Galilea que amejemen, iwán ompígaya ankitaskej.” Inón yej niwáaj nimitzmatiltikoj.

⁸ Iwán siwatkej kjskej animajtexapoko, malej majmawikej, e' yejemej paktiayaj iga kijlitoj idiscipolojmej nochi yej kitakej. ⁹ Iwán Jesús mixnexitij iyixtajmej siwatkej iwán kisaludarojkej. Yejemen kitechojkej Jesús, iwán kiweyimatiltijkej este kijikxinapalojkej. ¹⁰ Jesús kijtoj:

—Amo ximajmawikan. Xakan xikijlitij noknimej iga mayakan Galilea, iwán ompígaya ne-itaskej.

Yej kijtojkej soldadojmej

¹¹ Míej inimej siwatkej nemi yawij, sekin soldadojmej yej tacuidarojtoyaj, yajkij ipan altepe', iwán kipowilijkej ijefejmej sacerdotejmej nochi yej mochij. ¹² Inimej ijefej sacerdotejmej yajkij tajtotoj wan yej kimandarowaj judiyojmej iga motajtojtijkej iwán kimakakej komati tomin soldadojmej, ¹³ kijlijkej ijkín:

—Amejemen xikijtokan iga tayowakan, mijej ankochoyay, walkej idiscipolojmej Jesús iwán kichtekkej icuerpoj. ¹⁴ Siga el gobernador makimati nochi inin, nejemen niawij nikyolamantij, iwán até mitzchwiliskej.

¹⁵ Iwán soldadojmej kikuikej inón tomin, iwán kichijkej ken kijlijkej. Iwán ijkón kipowaj judiyojmej este inán.

Jesús kijtowa te makichiwakan iyapostolejmej

¹⁶ Ijkón iga inón once apóstolejmej* yajkij Galilea, ipan tepe' kan Jesús kijtoj iga mayakan. ¹⁷ Kua' kitakej Jesús, kiweyimatiltijkej; malej iga sekin ayá' kitawelcredowayaj. ¹⁸ Jesús kitechoj idiscipolojmej, iwán kijtoj:

—Inán Dios kichij iga wel manirreinao ipan cielo iwán nigaj ipan tajli. ¹⁹ Xakan noyan kajkan onolo' ipan nochi pajsmej iwán xiknextilikan inomej gente iga manetokakan; xikbautizarokan ipan itoka' toTaj, ipan itoka' tePiltzin iwán ipan itoka' el Espíritu Santo, ²⁰ iwán xiknextilikanya iga makichiwakan nochi yej nimitzijlijkej. Iwán xikmatikan iga nej nono' amowan nochipa, este kua' tamis inin tajli. Ijkónyawa'.

* 28:16 28:16 Xikita glosario “Apóstol”.

Itájtɔl Jesucristo yej kijkuiloj San Marcos

Juan yej tabautizərowa kipowa itájtɔl Dios

¹ Ijkin pəwa ye'notíciáj de Jesucristo,* yej Diəspa iPiltzɔn.

² Ikya profeta Isaías ijkín kijkuiloj ken Dios kijlij:

Ta' xikaki, níktitanis sɛ notatítan miéj tej aya nimitzɔtiani,
iga tayakanas iga mata-ijliti iga mamopreparadojtokan iga tiw'.

³ Mokaki itájtɔl inɔn tatítan, tajtowa recio ipan desierto.† Kijtowa:

“Xikajtəwákanya iga ankichiwaj yej ayekti, ijkón ankitapowaj ojtí iga toTəko.”

⁴ Ijkon Juan tabautizərowaya‡ ipan desierto iwán kijlij iga nochi makikajtəwákanya iga kichiwaj yej ayekti, iwán mamobautizərokan; ijkón Dios makiperdonərowilikən yej kichijkej yej ayekti. ⁵ Nochi yej çantitokej ipan estado de Judea, iwán yej çantitokej Jerusalén, yayaj kikakiti Juan itájtɔl. Iwán kuə' la gente motənxitónkeja iga kichijkej yej ayekti, ikuə' ya Juan kibautizərowaya inomej ipan weya' Jordán.

⁶ Juan kakijtinemiá itzótɔl yej chijtoya iga itzojmiyo camello,§ iwán tajko-ilpitiñemiá iga kuetax, iwán kikuəya chapolin iwán kuayojnekti. ⁷ Iwán Juan ijkín tatətapowiaya:

—Nətokatiw' sɛ yej máj tayakənto' que nej, yej ni alín aneajasi iga manixxitomili iga'.

⁸ Iwán nej inán nimitzbautizərojkej iga ə'ti, e' yéj yawi mitzbautizərotij iga el Espíritu Santo.

Mobautizərowa Jesús

⁹ Inomej día, Jesús kjsa' ipan iyaltepe' kan íçan katka; inɔn altepe' yej itəkə' Nazaret, yej ono' ipan itəl Galilea. Iwán Juan kibautizəroj Jesús ipan weya' Jordán. ¹⁰ Iwán kuə' kɔstiaya ipan ə'ti, Jesús kita' iga tapowi' cielo, iwán temoj ipan yéj iyEspiritoj Dios ken sɛ jojtoko. ¹¹ Iwán mokagui' itájtɔl Dios; kijtoj:

—Tej nokta tinoPiltzɔn yej nimitzpoxçokiliá. Tej tineyolçhikajto'.

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichiwə yej ayekti

¹² Kuə' Jesús mobautizəroja, iyEspiritoj Dios kiwiga' ipan desierto kan ayá' çantitolə'.

¹³ Ompiga Jesús onoya cuarenta días iwán animəlmej; iwán wəlal Tzitzimi' iga katka makichiwalti yej ayekti; iwán wəlkej angelejmej* iga kipałəwikoj Jesús.

Jesús kipowa ye'notíciáj

¹⁴ Kuə' el gobernador kipresəjwija Juan, Jesús yajki ipan estado de Galilea, kipowato ye'notíciáj kén iga Dios təmanawía. ¹⁵ Ijkin kijtowəya Jesús:

—An sí əsi'ya yej moçixtoya, iwán inán ayo' wejkatis iga yawi reinəroti Dios. Ay'ya máj xikçhiwakən yej ayekti, iwán xicredəkanya ye'notíciáj.

Jesús kinətza nəwi yej topojmaj

¹⁶ Jesús nejnentiaya ipan aɔen laguna yej itəkə' Galilea. Ompa kita' Simón iwán Andrés yej iyknjmpa. Yejemən atarrayərojmej. Iwán ompa atarrayərojtoyaj ipan inɔn ə'ti.

¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xinətokakən, iwán nikçhiwas iga ankineçkəskə yej manətokakən, ken inán topoj ankikizkiáj.

¹⁸ Iwán ikuə'san kikajtejkej iyatarrayajmej, iwán kitokəkeja Jesús.

¹⁹ Iwán Jesús achi máj nejnen, kita' ompa onokej Jacobo iwán Juan yej ipiləwəmpa Zebedeo. Onoyaj ipan əkal, kitamanijtoyaj iyatarrayajmej. ²⁰ Iwán Jesús kinətza' inomej. Iwán yejemej kikajtejkej Zebedeo yej itájmejpa iwán imənsəjmej ipan əkal. Kitokəkeja Jesús.

Jesús wel kikixtiá məlespíritoj

²¹ Asitəj ipan sɛ altepe' yej itəkə' Capernaum. Iwán kuə' əsi' día kuə' mošəwilo, Jesús kala' tiəpan iwán pəwa' tamachtij. ²² E' madmirədojkej kén iga tajtowa, porque Jesús kuə' tamachtiaja nəsiá iga kimati tə nemi kijtowa, ayéj ken yej tamachtiaj ipan iley Moisés. ²³ Tiəpan-ijti' onoya sɛ taga' yej kipiaya məlespíritoj, iwán tzajzitəwa'; kijtoj:

²⁴ —¿Té annehçiwilikəj Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwəlal iga annepoləkoj? Nej nimitzixmati, iwán nikmati iga tej nokta yej Dios mitzəpejen.

* 1:1 1:1 Xikita glosario “Cristo”. † 1:3 1:3 Xikita glosario “Desierto”. ‡ 1:4 1:4 Xikita glosario “Bautizar”.

§ 1:6 1:6 Xikita glosario “Camello”. * 1:13 1:13 Xikita glosario “Ángel”.

²⁵ Iwán Jesús kajajwa' inón mañspíritoj, kijlij:

—¡Ayo' xitajztito! ¡Xikajtewa inín taga'!

²⁶ Iwán inón mañspíritoj kikuekuechkaltij inón taga', iwán tzajztitiksa'. ²⁷ Iwán nochi majmawikej poxsan, iwán mosepantajtankej:

—¿Tétaj in? ¿Té yejtaj in inín yej nemo' tenextiliá? ¡Ininya sí taga' wel kitekimaka mañspíritojmej iwán kicredowaj!

²⁸ Iwán nimanín noyan momati' ipan estado de Galilea yej Jesús kichij.

Jesús kachitialiá imonan Simón Pedro

²⁹ Kuá' Jesús kisa' tiopan, yajki iwán Jacobo iwán Juan; asitoj ichan Simón kan ichan no Andrés. ³⁰ E' imonan Simón wetztoya iga kawanto', iwán kijlijkej Jesús iga wetito'.

³¹ Iwán Jesús kitecho, iwán kimakítzkijpa iga kiketza', iwán ikuá'san imonan Pedro sewi' ikajlo' iwán pewa tatamá'. Kitamá' Jesús iwán yej iwán nemiáj.

Jesús taajachitialiá

³² Kuá' kála'ya tonati', iwán némiya takomiti kiwajwaliguilijkej Jesús nochi yej sese'pa iga wetitoyaj iwán yej kipiayaj mañspíritojmej. ³³ Iwán nochi de inón altepe' monechkojkej kaltenoj. ³⁴ Jesús kachitialtij mia' yej sese'pa iga wetitoyaj iwán yej kipiayaj mañspíritojmej, nochi kikixtilijkej. Akimakaltij iga matajtokan mañspíritojmej iga kimatiáj a'yéj in Jesús.

Jesús kipowa ye'notíciay Galilea

³⁵ Kuá' tanestíwi'ya, e' takómi-o', Jesús moketza', iwán yajki iselti oráoto kan atelo.

³⁶ Simón iwán yej iwán nemiáj yajkij kitemotoj. ³⁷ Kuá' kasikeja, kijlijkej:

—Nochi nemi mitztemowaj.

³⁸ E' Jesús kijtoj:

—Matiakay ipan se' altepemej yej najna'san onokej iga manikpowa ye'notíciay no ompí, iga inón nokta niwalaj.

³⁹ Iwán Jesús nemiá noyan Galilea ipan tiopamej yej ojonoyaj ipan altepemej, kipojtinemiá itájtlo' toTeko iwán kikixtijtinemi' mañspíritojmej.

Jesús kachitialiá se taga' yej nemi palani inakayo

⁴⁰ Se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra[†] kitecho to Jesús, iwán motankuaketza' iná'. Kijlij:

—Siga tikneki wel xinepajti.

⁴¹ Jesús kikkelij, kichijchin iga ima', iwán kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

⁴² Kuá' kijtoj ijkón, pájti'ya yej wetitoya. ⁴³ Jesús kijlij iga mayáwiya, iwán ijkín kinonotza':

⁴⁴ —Ta' xikaki, amo xikijli agaj kén iga ti-achitiá', tej xaj kan ono' sacerdote iga mamizita iwán xiktali moofrendaj iga tipájti'ya, kensan iley Moisés tatekimaka iga mamochiwa ijkón. Iga nochi makimati iga tipájti'ya.

⁴⁵ E' inón taga' yajki, pewa' kipowa' nochi yej mochi, inón iga Jesús ayo' monexiaya ipan altepe', nemiá kansan ayagaj onoya, e' yayaj kitatij mia' yej de sejsé' altepemej.

2

Jesús kachitialiá se yej awel nejnemi

¹ Panoj achi días, Jesús yajki sej Capernaum. Kuá' nóyanya momati' iga yéj óno'ya kalijti' ² monejnechkojo' este ayo' kitotolowayaj kalijti' niga kaltenoj; iwán Jesús kipojtaya itájtlo' Dios. ³ Iwán asitoj nawí tajtaga' yej kiwigakej se taga' yej awel nejnemi nokta. ⁴ E' kuá' kitakej iga awel kalakij kan ono' Jesús iga poxsan onolo' kalijti', tajtaga' kixitinkej alín ipetayo kajli kan kimatiáj iga ono' Jesús, iwán ompa kipipilojtitemowijkej ipan itapech in inón yej awel nejnemi. ⁵ E' kuá' Jesús kita' kén iga moconfiarowayaj ipan yéj, kijlij yej wetitoya:

—Nopíj, nochi yej tikchij yej ayékti, nimitzelkawiliaya.

⁶ E' ompa ewatoyaj sekin yej tamachtíaj* ipan iley Moisés; iwán kijtojkej ipan iyalmajmej: ⁷ “¿Te iga ijkón tajtowa inín taga'?” Nemi kimalijliá Dios, iga ayagaj wel taekawiliá yej se kichíwa yej ayékti, petz Dios san.” ⁸ E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—¿Te iga ijkón ankejlamikij ipan amoalmajmej? ⁹ ¿Kén máj wel manikijli inín yej awel nejnemi? ¿Ix manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayékti nimitzelkawiliaya”, o manikijli:

† 1:40 1:40 Xikita glosario “Lepra”.

* 2:6 2:6 Xikita glosario “Yej tamachtíaj ipan iley Moisés”.

“Ximoketza, xikui motapech, iwán xaja”? ¹⁰ An sí, nia nimitznexhtilítij iga nej yej iPiltzın Taga,[†] ipan inın tajlı wel nikelkawılıá yej se kichıwa yej ayektı.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

¹¹ —Tej nimitzıjlıá, ximoketza, xikui motapech, iwán xaja močan.

¹² Iwán inón yej awel nejnemi íkuá'ya moketza', kıkui' itapech, iwán kıştewa' iyıxtaj nochi yej ompa onoyaj. Iwán inomej san tajtachıxtıkajkej, iwán ijkın kįtoįkej iga kiweyimatıltıįkej Dios:

—ıAyı' ijkın tikitaj!

Jesús kınqtza Levı

¹³ Iwán Jesús yajki sej ipan lagunajten. Iwán kuá' nochi kitatoį, Jesús kimachtij. ¹⁴ Kuá' Jesús pańtıaya, kita' kan ewatoya Levı, yej ipiltzımpa Alfeo iga kicobraroįtoya impuesto iga Roma, iwán kijlij:

—Xınetoka.

Iwán Levı moketza' iwán kitoga' Jesús.

¹⁵ Jesús iwán idiscipoloįmeį[‡] takuajkej çan Levı iwán mia' yej kicobraroįwayaj impuesto iga gobierno iwán sekin yej ayompa nemij nọ sentakuajkej iwán; iga mia' yej kitokatinemiáj. ¹⁶ Kuá' yej tamachtıáj ipan iley Moisés iwán fariseoįmeį[§] kitakej iga nemi sentakua iwán inomej, kijlijkej discipoloįmeį:

—ıTe iga amomaestroj sentakua wan yej kicobraroįwayaj impuestos* iga Roma iwán yej kichıwaj yej ayektı?

¹⁷ Kuá' Jesús inón kıkagui', kįtoį:

—Yej yektıtokej ayá' kınekıj yej taachtıalıá, yej wętıtokej, kena kınekıj. Nej ayá' niwııaj nıktemọko yej ye'nemıj. Nıktemọko yej kichıwaj yej ayektı.

Kitajtanıj Jesús kén iga mayunaroįo

¹⁸ Yej kitokatinemiáj Juan iwán fariseoįmeį mayunaroįtoį, iwán sekin kitajtanitoį Jesús, kijlijkej:

—In yej kitokaj Juan iwán fariseoįmeį, ıte iga mayunaroįaj, iwán modiscipoloįmeį ayá' mayunaroįaj?

¹⁹ Jesús kįtoį:

—ıIx wel amo matakuaıkan te-ıknıwan kan monamıkıtilo kuá' çokotzın yej monamıkıtıá ono' iwámeį? Siga ompa ono' çokotzın, awel mamayunaroįkan. ²⁰ E' yawı asıtısan kuá' kiwıgasej çokotzın, íkuá' kena, mayunaroįsej.

²¹ 'Iwán ayagaj kitamania se tzotzolsólol iga tzotzoltájkol yej mokówago'; iga yej mokówago' akuis, iwán máj weyi kitzayanas tzotzolsólol. ²² Ipan icyapakuetaktekon[†] awel nọ moakiá vino yej kichıįkeįo', iga vino yej kichıįkeįo' moposawa iwán kipoxonas kuetaktekon iwán nempoliwis vino iwán kuetaktekon. Inón iga, yektı iga ipan kuetaktekon yej móçıįjo' mamoaiki vino yej kichıįkeįo'.

Discipoloįmeį kitekıj trigo ipan día kuá' moşewilo

²³ Se día kuá' moşewilo, Jesús pańtıaya mılıjti', iwán idiscipoloįmeį pe' iga kitejtekıajkįj trigo. ²⁴ Fariseoįmeį kįtoįkej:

—Ta' xıkıta, ıte iga modiscipoloįmeį kichıwaj tekıpánol yej ayektı mamochıwa ipan día kuá' moşewilo?

²⁵ E' Jesús kįtoį:

—ıIx ayı' ankileeroįkej yej ikya kichıj David iwán yej iwán nemiáj kuá' çoloįtine-miáj, iwán mayanakeį? ²⁶ David kala' tiıpan, íkuá' Abıatar katka kimandarowaya sacerdoįteįmeį. Iwán David, kıkuaį paımeį yej itátkıpa Dios, yej wel kıkuaıya petz sacerdoįteįmeį, iwán kımá' nọ yej iwán nemiáj.

²⁷ Iwán Jesús nọ kįtoį:

—Dios açoit kichıj taga', después kitekımá' iga mamosewi se día; inón kįtoįneki iga taga' máj importante que día kuá' moşewilo. ²⁸ Nej yej iPiltzın Taga' wel nitatekimaka te wel mamochıwa ipan día kuá' moşewilo.

3

Taga' yej maıakuayaxto'

[†] 2:10 2:10 Xıkıta glosario "IPiltzın Taga'". [‡] 2:15 2:15 Xıkıta glosario "Discipulo". [§] 2:16 2:16 Xıkıta glosario "Fariseo". * 2:16 2:16 Xıkıta glosario "Impuestos". [†] 2:22 2:22 Xıkıta glosario "Kuetaxtekon".

¹ Jesús yajki sej ipan itioꝑamej israelitajmej, iwán ompa onoya se taga' yej matakuawayaxto'. ² Iwán kipipixtoyaj Jesús iga makitakaan siga kachitiatij ipan dia kua' mosewilo, kansan wel makitelwikan. ³ Jesús kijlij yej matakuawayaxto':

—Ximoketza iwán xiwiki tatajkoyan.

⁴ Jesús kitajtan yej ompa onoyaj:

—¿Kén te wel mochíwa ipan día kua' mosewilo; yej yékti, o yej ayékti? ¿Mamoachitalti agaj o mamomikti?

E' yejemej atajtojkej. ⁵ Jesús kitachilij inomej; kikuesowilijpa, iwán moyoqmiktij iga inomej yoltakuaktikej. Jesús kijlij inón yej matakuawayaxto':

—Xikmeláwa moma'.

Iwán inón taga' kimelaj ima', iwán yéktia'ya. ⁶ Iwán inomej fariseojmej kiskej; yajkij motajtolitaj iwán sekin yej kitokaj rey Herodes,* iga makimiktikan Jesús.

Poxsan monechkolo lagunajten

⁷ Iwán Jesús yajki ipan lagunajten iwán idiscipolojmej, iwán kitoga' komati gente de Galilea. ⁸ Kua' kimatikej iga Jesús kichíwaya kuajkuantas yej ayj'pa mo-ita, kiskej gente de Judea, de Jerusalén, de Idumea, yej ichamej iyikan weya' Jordán, de Tiro iwán Sidón, iwán yej najna'san ichamej iga yajkij kitatoj Jesús. ⁹ Inón iga Jesús kijlij idiscipolojmej iga makitemowilikan se ákal iga ompa matejkawi, iga amo makipipitzkokan. ¹⁰ Iga kachitiatij komati iwán mia' yej wetitoyaj, este mopilowayaj iga kichijchimisnekiáj Jesús. ¹¹ Kua' yej kipiayaj malesspiritoyaj kitayaj Jesús, motankuáketzayaj iyixtaj, iwán tzajtziáj:

—¡Tej iPiltzin Dios!

¹² E' Jesús kitekimá' iga amo nokta makijtokan a'yéj in yéj.

Jesús kitapejpena doce itatitanimej yej nõ kijliáj apóstolejmej

¹³ Iwán Jesús tejkaj ipan se tepe' iwán ompa kinotza' yej yejsan kitapejpen; iwán yajkij kan ono' Jesús. ¹⁴ Iwán kitapejpen doce de yejemej iga iwán manemikan iwán iga makipowakan itajtól Dios. ¹⁵ Iwán kijlijkej iga wel matachitiatikan iwán iga wel makikixtikán malesspiritoyaj. ¹⁶ Ijkún itokamej inón doce yej kitapejpen Jesús: Simón, yej nõ kitokawij Pedro; ¹⁷ Jacobo iwán iyiknín yej itoka' Juan, yej ipilowampa Zebedeo, Jesús kijliaya Boanerges, yej kijtojneki "tajtaga' yej nimanín kuejkuesiwij."[†] ¹⁸ Kitapejpenkej Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo yej ipiltzin Alfeo, Tadeo iwán Simón yej ipartidoj nacionalista.[‡] ¹⁹ Iwán Judas Iscariote, yej máj máj kinamá' Jesús.

Sekin kijtowaj iga Jesús kipiá ipoder Tzitzimi'

Iwán Jesús kala' iwán idiscipolojmej ipan se kajli. ²⁰ Iwán sej poxsan monechkolo', este Jesús iwán idiscipolojmej ayo' wel takuayaj. ²¹ Kua' kimatikej yej Jesús iparijentejmej, walkej kan ono' iga makiwigakan, porque kijtowayaj iga ayo' ye'tajlanto'.

²² Nõ yej tamachtiáj ipan la ley yej walkej Jerusalén, kijtojkej:

—Inún taga' nemi wan Tzitzimi'[§] yej ijéfejpa malesspiritoyaj, iwán iga ipoder Tzitzimi' kikixtiá malesspiritoyaj.

²³ Iwán Jesús kinotza' la gente, iwán kipowilijkej se kan mamixkuñtilo, kijtoj:

—¿Kén wel Tzitzimi' makikixti Tzitzimi'? ²⁴ Siga se país mochíwa õme grupo iga mosenkuejkuesowaj, inón país awel wejkwawas. ²⁵ Iwán siga se familia mosepankuejkuesowaj, awel wejkwawas iga masetitokan. ²⁶ Siga Tzitzimi' igánajsan kikixtiá malesspiritoyaj, yej yéjpasan itatki, awel wejkwawas, iwán ompa tamis ipoder.

²⁷ 'Ayagaj wel kalaki çan se taga' yej tajpalej iga makikuñli yej itatki, siga ayá' achto kilpiá; ijkon sí wel kitakuñkuñlij.

²⁸ 'Nimitznojma-ijliáj, iga Dios nochi wel kelkawiliá yej kichíway yej ayékti, iwán nochi yej makijtokan yej ayékti. ²⁹ E' yej mamaltajto iga iyEspíritu Dios, ayo' wel nikeman moelkawilij, nochipa Dios keklamikilijtos.

³⁰ Ijkón kijtoj Jesús iga kijlijtoyaj iga kipiaya malesspiritoyaj.

Kitakij Jesús iye' iwán iyokichikniwan

³¹ Mie' ompao' onoya Jesús, asi' iye' iwán iyokichikniwan, e' kajkej fuera, iwán tatitankej iga makinotzatij Jesús. ³² Yej ejewatoyaj iwán kiyawalojtoyaj Jesús, kijtojkej:

—Moye' iwán mookichikniwan onokej fuera iga mitztemowaj.

* **3:6** 3:6 Inimej judiyoyaj achi ken monamakakej iga kipaewiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tilitimej yej kitaksayaj judiyoyaj. Xikita nõ glosario "Herodes". † **3:17** 3:17 Ipan Griego kijtowa iga "ipilowan teyo'", anka iga Jacobo iwán Juan pox kuejkuesiwikej ken kichijkej kua' onoyaj Samaria; Lc 9:54. ‡ **3:18** 3:18 Xikita Lc 6:15

§ **3:22** 3:22 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás.

³³ Jesús kijtoj:
 —¿A'yéj noye' iwán nookichikñiwan?
³⁴ Kitachñij yej kiyawalojtokej, iwán kijtoj:
 —Inimejwa' in noye' iwán nokñiwan. ³⁵ Yej kichjwa ken Dios kineki, inonwa' in nookichikñin, nosiwa-ikñin iwán noye'.

4

Ken iga miñkuñtilo ipan yej toka

¹ Jesús pewa' sej tamachtij ipan lagunajten, iwán monechkoj komati gente kan yej onoya. Póxsanya katka komatimej, este Jesús tejkaj ipan se weyi ákal yej onoya ipan laguna, iwán ompa motalij iga tamachtij. Nochi gente onoya ipan aten. ² Iwán pewa' tamachtij ipan mia' kan wel mamixkuñtilo; iwán kuá' tamachtijtoya, kijtowaya:

³ —Xikakikan inin: Se taga' yajki tokato. ⁴ Kuá' nemi kipapatañaltia' iyol trigo, * ono' yej wetzitoj ipan ojti, iwán walkej totomej iwán kikuajkej. ⁵ Ono' yej wetzitoj tetzalan, kan ono' ajalñin tajli. Iwán inon iyol trigo ixwa' nimanñin iga tajli ayá' pox tilakti'. ⁶ E' kuá' tñatikisa', pilñini', iwán wagui' iga ayá' monelwatij. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj; witzyoj wejweyakej iwán kijiyoimiktij tatot' iwán ayá' tagui'. ⁸ E' ono' yej wetzito kan ye'tal. Ixwakej iwán wejweyakej, iwán pox mochiñ. Ipan sejsé imiawayo kitañlij treinta, iwán sekin kitañlij sesenta, iwán sekin kitañlij cien.

⁹ Jesús kijtoj:

—Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

Jesús kijtowa tejas in kan mamixkuñtilo

¹⁰ Kuá' Jesús káwi'ya iselti, yej onoyaj itenoj iwán los doce discipulojmej kitajtankej te kijtojneki on kan mamixkuñtilo. ¹¹ Jesús kijtoj:

—Amejemen Dios mitzmatñitiáj yej aya agaj kimati ken iga yéj reinarowa;† e' yej aya kicredowaj, yej nikmachiáj, nochi nikpowiliajpa kan mamixkuñtikán. ¹² Ijkón malej iga matachakan, ken tikita ayá' tacháj. Malej iga matakakikan e' amo makentenderokan nité, iga amo mamoyolpatakán iwán iga amo makelkawilikán yej kichijkej yej ayekti.

Jesús kijtowa te kijtojneki inon yej toka

¹³ Kijtoj nq:

—¿Ix ayá' ankentenderowaj in inin kan miñkuñtilo? ¿Kéntaj anyawij ankentenderotij sékino' máj kan mamixkuñtilo? ¹⁴ Yej toka, inon ken yej kipowa itajtöl Dios. ¹⁵ Sekin ken tikita iyol trigo yej wetzí' ipan ojti: kikakij itajtöl Dios, e' kuá' kikakikeja, wí' Tzitzimi' iga kelkawaltikij itajtöl yej ken kuá' toktoya ipan iyalmajmej. ¹⁶ Sekin ken iyol trigo yej wetzí' ipan teyoj, kikakij itajtöl Dios iwán kiye'itaj. ¹⁷ E' ken kuá' ayá' nelwayojkej iwán ayá' wejkwawaj. E' kuá' panowa yej kiyolmiktia' o kijiyañ iga netokaj, mosemakaja. ¹⁸ Iwán sekin ken tikita iyol trigo yej xini' ipan witzyoj; kikakij itajtöl Dios, ¹⁹ e' kiyoltilana nochi yej ono' ipan inin tajli, kineki makipoxpiá tomñin iwán ijkón iga mopojołowa, iwán kuajkuantas kineki makipiá; nochi inin kelkawaltia' itajtöl Dios iwán ayá' kichjwa yej yekti. ²⁰ E' ono' sekin yej kikakij itajtöl Dios iwán kiye'itaj iwán kichjwaj yej yekti. Sekin ken iyol trigo yej kimá' este treinta iwán sekin ken yej kimá' sesenta iwán sekin ken yej kimá' este cien itakilkka.

Jesús kijtowa ken iga mamixkuñtilo ipan ti'ti

²¹ Nq kijtoj:

—¿Ix motaliá ti'ti itampa cajon o itampa tapech? Awel, ti'ti motaliá ajko iga matawí.
²² Puej inewi yej iyanto' yawi monextiti. Iwán nochi yej mo-ichtaka-ijtoj, yawi momatiti.
²³ Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

²⁴ Iwán nq kijtoj:

—Xikye'kakikan yej nimitzjiliáj, siga ankiyołmakaj, ankentenderoskej. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsan nq Dios mitzmkaskej. ²⁵ Yej kipiá, yawij máj kimakatij; e' yej akipiá, este yej alñ kipiá, yawij kikuñlitiñ.

Jesús tajtowa de se semilla yej ixwa iga mamixkuñtilo

²⁶ Jesús kijtoj nq:

—Ken iga reinarowa Dios, ken tikita se taga' yej toka. ²⁷ Kochi iwán tanesi moketza; áwil se'ya dia, yej kitoga' ixwa iwán weyá iwán yéj akimati kén iga ixwa'. ²⁸ Tajli kixwaltia'; achto pochini iwán máj máj kisa imiawayo iwán chikawayay iyol. ²⁹ Kuá' chiká'ya itakilkka, kitékija iwán mosasakay.

* 4:4 4:4 Iga motoka trigo sekin kipapatañaltiajpa. Xikita dibujo Mt 13:9. † 4:11 4:11 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

Jesús kipowa mostaza íyol

³⁰ Kijtoj no Jesús:

—Nia nimitzpowilítij se' kan mamixkujtilo iga xikmatikan kén iga Dios reinarowa.

³¹ Ken tikita íyol mostaza yej motoka iwán mochiwa weyikuawi', malej iga máj alimpa de nochi semilla yej ono' ipan tajli. ³² E' kuá' motóga'ya, weyá máj sej que nochi tató'mej, majmayowi poxsan, este totómej wel moxeketiáj ompa iga tasejkan.

Jesús tanxtiliaya kan wel mamixkujtilo

³³ Jesús tamachtiaya mia' kan mamixkujtilo, este ke' yejemej wel kentenderowayaj.

³⁴ Siga ayá' kipowaya kan mamixkujtilo, ayá' tamachtiaya; idiscipolomej kan iyokamej kijliayaj te' kijtojneki inón kan mamixkujtilo.

Jesús kipacholtiá ejeka' iwán maréjaj

³⁵ Inónsan día kuá' tayowátí'ya, Jesús kijlij idiscipolomej:

—Mati-apanokan.

³⁶ Iwán Jesús kikaitej la gente iwán yajkij iwán idiscipolomej ipan inónsan weyi ákal kan tamachtijtoya, iwán kitokatijakij sékino' máj ákalmej. ³⁷ E' tzintí' se' ejeka' yej pox tajpalej, iwán poxsan mopapalakachowaya a'ti este kajkalakiá ipan ákal iwán némiya atemiá. ³⁸ E' Jesús kochtiaya itzinkopa ákal, mokuajtetontitijtiaya iga kuajteton. Kixitijkej iwán kijlijkej:

—¡Tamachtiani! ¿In tej, atikita iga némiya ti-awetzij?

³⁹ Jesús moketza', kajajwa' ejeka' iwán kijlij a'ti:

—¡Xipachiwi! ¡Xónosan!

Iwán inón ejeka' pachiwi', iwán santakampolijitkawi'. ⁴⁰ Iwán Jesús kijlij idiscipolomej:

—¿Te iga poxsan anmajmawij? ¿Ix áyataj anmoconfiarowaj ipan nej?

⁴¹ Iwán yejemen poxsan majmatikajkej, iwán yejémensan mossepantajtaniáj:

—¿A'taj yéj an nokta in inón taga' yej este ejeka' iwán a'ti kitajtolkakij?

5

Jesús kachitialiá se' taga' yej kipiá malespíritoj

¹ Asikej iyikampa laguna, kan itóka' Gadara. ² Kuá' Jesús temoj ipan ákal; kixnán se' taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán inón taga' kisa' posantoj. ³ Inón taga' kochá kan motokalo iwán ayagaj wel kilpiaya malej iga cadena. ⁴ Mia' yej kilpijak iga cadena ipan iyixi iwán ipan imajma', e' yéj kikokotonaya, ayagaj nokta wel kidominarowaya. ⁵ Nochiya nentinemiá; semilwi' iwán senyówal, tzajztzinemiá ipan tepeyoj iwán kan motokalo, igánajsan momagatinemiá iga te'ti. ⁶ E' kuá' kiwejka-ita' Jesús, motalój iwán motankuáketzato iyixtaj. ⁷ Tzajztitéwa'pa iga kijlij:

—¿Té tikneki nowán, tej Jesús yej ipiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nimitztajtaniliá iga amo xine-iknochiwa.

⁸ Ijkón kijtoj iga Jesús ijkin kijlijtoya:

—¡Malespíritoj, xikisa ipan inón taga'!

⁹ Jesús kitajtan:

—¿Té motóka'?

Iwán kijtoj:

—Notóka' Mia', iga nipoxkomatimej.

¹⁰ Iwán kiteki'tajtanilij Jesús iga amo makititani wejka in inomej malespíritojmej.

¹¹ Ompiga onoya mia' koyamej, takuajtinemiáj ipan tepe'. ¹² Malespíritojmej ijkin kiteki'tajtanilijkej Jesús:

—Xinejtikanikan iga manikalakikan ipan koyamej.

¹³ Jesús kijlij iga mayakan ompiga; iwán inomej malespíritojmej kijkistejkej ipan taga', iwán kalakitoj ipan anka dos mil koyamej, iwán inomej momajmapetzkojtoj ipan barranko iwán weztioj lagunají'. Iwán ompa amikikej.

¹⁴ Yej kicuidarójtinemiáj koyamej mokacholojkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan ranchojmej iwán yajkij la gente kitatoj te' sucederoj.

¹⁵ Kuá' asikej kan ono' Jesús, kitakej inón taga' yej kipiaya malespíritojmej, ye'tajlánto'ya iwán este ewato'; iwán majmawikej. ¹⁶ Iwán inomej yej kitakej, kipojkej de inón taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán de koyamej. ¹⁷ Iwán la gente kiteki'ijlijkej Jesús iga makisaya ipan italmej.

¹⁸ Kuá' Jesús nemi tejkawi ipan ákal, inón taga' yej kipiaya malespíritoj, kiteki'ijlij iga mayáwiya iwán. ¹⁹ E' Jesús ayá' kine', kijlij:

—Xaj močan kan onokej mokniwan. Xikpowilkan inewi yej toTeko kichij iwán tej, iwán iga mitziknelij.

²⁰ Iwán inón taga' kipowa' nochi san ken iga kichij Jesús iwán yéj. Kipojtinemi' noyan ipan ital diez altepe' yej kijliáj Decápolis iwán nochi kiyé'kakikej.

Jesús kojpa-ixitiá Jairo itaochin, iwán sewo' siwa' kachitialtiá

²¹ Kuá' Jesús iwán idiscipolojmej apanojkej ipan ákal, pox kipolojkej Jesús; iwán yéj ka' ipan ačen. ²² Iwán asiko se taga' yej mandarowa ipan se itiočan israelitajmej. Inón taga' itoka' Jairo; kuá' yéj kita' Jesús, motankuáketza' iyixitenoj. ²³ Iwán poxsan kitajtanelij iwán kijlij:

—Notaochin némiya miki. Achi xaj xiktaliljiti moma' iga maachitiá iwán amo mamiki.

²⁴ Iwán Jesús yajki iwán. Komati gente kipolojtiaya, este mopipitzkojtiajay. ²⁵ Iwán ompa yaya no se siwa' yej wetitoya, iga doce años kistoya esti ken imés yej awel pachiwá. ²⁶ Iwán mia' médico, awel kipałewijkej, majwa' kiknočhwayaj inón siwa', iwán motatámija, e' ayá' achitiá', majwa' nemi wetiaya. ²⁷ Kuá' kikagui' iga ompa nemi Jesús, inón siwa' kitechojtiajki itepotztájbapa kan polijtiálo; iwán kichijchimilij isotantzótol. ²⁸ Ipan iyalmaj kijtowa: “Masa an nichijchimilij itzótol ni-achitiás.” ²⁹ Iwán íkuá'san pachiwí' iga kitztoya ken imés; iwán kimachlija iga mela'achitia'ya nokta. ³⁰ Iwán Jesús kimati' iga ipoder agaj kachitialtij. Tachá' itepotztajpa kan polijtiálo, iwán tatajtán:

—¿A'yéj nechijchimilij notzótol?

³¹ Idiscipolojmej kijttojkej:

—Tikita iga mitzpipitzkojtiawij, iwán titatajtani: “¿A'yéj nechijchin?”

³² E' Jesús tatchá' noyan iga makita a'yéj in yej kichijchin. ³³ Inón siwa' kuekuechka-toya iga majmatoya iga kichijchimilij itzótol. Yajki iyixtaj Jesús motankuáketzato, iwán kinojma-ijlij te kichij. ³⁴ Jesús kijlij:

—Nopíj, iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitia'ya. Inán xaja tamelá, ti-achitia'ya.

³⁵ Mij tãtãpoyáo' Jesús, asikej sekin yej walkej ichan Jairo, inón yej mandarowa ipan se tiopan. Kijttojkej:

—¡Mosiwapiltzín mi'ya! Ayo' máj xikuejkueso toTamachtiani.

³⁶ E' Jesús akijajtolkui' yej tajtojkej, iwán kijlij Jairo:

—Amo ximajmawi. Ximoconfiaro ipan nej.

³⁷ Iwán Jesús ayo' kine' iga makitoka nochi, Pédro-san, Jacobo iwán Juan yej iyiknín Jacobo. ³⁸ Kuá' asikeja chan Jairo, Jesús kita' iga popolijtolo', pox chokatolo' iwán wa'tzajzitolo'. ³⁹ Kala' Jesús iwán kijttoj:

—¿Te iga poxsan an-oyojtokej iwán anwa'tzajzitokej? Inín takotzín ayá' mikto', yejwa' kochto'.

⁴⁰ Iwán Jesús kiwejwetzkilijkej, e' Jesús kikijixtij inochin. Kájkejsan Jesús iwán yej iwán senemiáj, takotzín itaj iwán iye' kan mejmelajto' takotzín. ⁴¹ Iwán Jesús kimaqiktzki takotzín yej mikto' iwán tajtoj ipan itájtól, yej hebréojpa, kijttoj:

—Talita, cumi —yej kijttojneki: Takotzín, nimitzijliá iga ximoketza.

⁴² Íkuá'san in inón takotzín yej kipiaya doce años, moketza', iwán néjnenya. Iwán poxsan moyolmajtlo'. ⁴³ E' Jesús tatekimá' iga amo mamopowa yej mochi. No tatekimá' iga mamotamáka takotzín.

6

Jesús nemi Nazaret kan moskaltij

¹ Jesús kisa' ompa iga mokupea' ipan ital, iwán kitokakej idiscipolojmej. ² Kuá' asi' día kuá' mosewilo, Jesús pewa' tamachtij tiopan. Yej kikakiáj kén iga tamachtijtoya, san tajtachixtikawíáj. Kijtowa: yaj:

—Inín taga', ¿kan momachtij iga pox tajtolmati? ¿A' ijkón kinextilij? ¿Pox wel kichíwa milagro yej ayi'pa mo-ita! ³ ¿Ix ayejtaj el carpintero, inón yej ipiltzín María? Itzoyowan itoka' Jacobo, José, Judas iwán Simón. Iwán isiwa-ikniwan nigaj no ichamej.

Iwán ayá' kitajtolkuikej. ⁴ Jesús kijttoj:

—Se profeta nochi kitajtolkuiá; e' ipan iyaltepe' iwán ichan ayá' kitajtolkuij niga iyikniwan.

⁵ Jesús ompa awel kichij ni se milagro; sékinsan kachitialtij, kitalilijpa ima'. ⁶ Madmiradowaya iga inomej ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús tamachtijtinemi' ipan altepemej yej najna'san.

Jesús kititani idiscipolojmej iga makipowatij itájtól

⁷ Iwán Jesús kinotza' inomej doce idiscipolojmej. Iwán pe' kitijitán iga mayakan ojomen. Iwán kimá' poder iga wel makixitikan malespíritojmej. ⁸ Iwán kijlijkej iga amo makiwigakan nité ipan ojti kan yaskej, petz bastón. Kijlijkej iga amo makiwigakan mórral, niga tákual, niga tomín. ⁹ Iwán makajakijtiakan igakmej, iwán sejsesan ikuachmej, ayá' este ojome. ¹⁰ Iwán kijlijkej nq:

—San kan amasitij, ipan se kajli kan wel amonoskej, ómpao' xikawikan este matami amotekipánol iwán ankisaskej ipan inón altepe'. ¹¹ Iwán siga kanaj ayá' mitzqmemawíaj niga mitzkakisnekij, xikisakan ompa, xiktzejtzeloqan amokxitalpinól iga makimatikan iga ayá' kichijkej yej yekti. Nimitzijliáj iga inomej, kuá' Dios tajuzgaroj, yejemej máj kikhochiwaskej que yej de Sodoma iwán de Gomorra iga ayá' mitzqmemawijkej.*

¹² Jesús idiscipolojmej kixkej iga kipojtinenkej iga la gente mamoyolpata. ¹³ Iwán yejemen komati kikixitijkej malespíritojmej, iwán kikuapatzojkej iga aceite mia' yej wetitoyaj, iwán achitiaej.

Noyan momati te kichíwa Jesús

¹⁴ Noyanya momatiá yej kichij Jesús, nq kimati' el rey Herodes, iwán kijtoj:

—Juan yej tabautizarowaya ojpa-isa' sej kan miktoya, inón iga wel kichíwa milagro yej ayí' mo-ita.

¹⁵ Sekin kijtowayaj:

—Ininwa' lejuttoj Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—Ininwa' profeta kensan yej ikypamej profetajmej.

¹⁶ Kuá' Herodes kikagui' inin, kijtoj:

—Ininwa' Juan yej nitatekimá' iga makikechtekikan, iwán inán ojpa-isa' kan miktoya.

Herodes kimiktiá Juan yej tabautizarowa

¹⁷ Gobernador Herodes kisiwakuilij iyiknin yej itoká' Felipe. Isiwá' itoká' Herodías. Herodes tatekimá' iga Juan makilpikan iga cadena iwán makipresojuwikan, iga ¹⁸ Juan ijkín kijjko-ijlij Herodes:

—Ayekti iga tiksiwakuilij moknin.

¹⁹ Herodías kijiyaya Juan iwán kinekiá makimikti, e' ayá' welitiaya, ²⁰ iga Herodes kimatiá iga Juan ayá' nemi kichíwa yej ayekti, yéj ye' nemiá, iwán kimajmawiliaya, inón iga ayá' kinekiá iga isiwá' makimikti Juan. Herodes kiye'kakiá ken iga tatapowaya Juan, malej iga ayá' kentenderowaya inewi. ²¹ E' Herodías kási'san ken iga yawi kimiktiti Juan. Kuá' asi' icumpleañs Herodes, ilwichij, kitamá' yejsan jefejmej iwán comandantejmej iwán yej mandarowaj Galilea. ²² Kuá' nento' ilwi', isiwá'piltzín Herodías mijtojij. Iwán Herodes iwán yej iwán sentakuajtoyaj kipoxye'itakej ken iga mijtojij, iwán Herodes kijlij takotzjin:

—Xinetajtaniilí santé tiknekis, iwán nimitzimakas.

²³ Herodes kinojma-ijtoj iga kimakas san te kitajtaniilij, malej iga makitajtani iga makimandaró tajko país. ²⁴ Kuá' takotzjin kisa' ompa, kijlij iye':

—¿Té niktajtaniilij?

Iye' kijlij:

—iXiktajtani itzontekon Juan yej tabautizarowa!

²⁵ Takotzjin kala' nimanin kan onoya Herodes, iwán kijlij:

—Nikneki xinemaka sémisán ipan se plato itzontekon Juan yej tabautizarowa.

²⁶ Iwán Herodes poxsan moknomati', e' como kijoja iga nochi kichíwas san te motajtaniilij, iwán kikakikej yej ompa takuajtoyaj, inón iga kichij yej kitajtaniilijkej.

²⁷ Imaninsan el gobernador kitekimá' se isoldadoj iga makiwajliguili itzontekon Juan.

²⁸ Inón soldado yajki kikechtekito Juan kan onoya preso. Iwán kiwiga' itzontekon ipan se platojwéj, kimajkuilij takotzjin iwán yéj kimakato iye'.

²⁹ Kuá' kimatikej idiscipolojmej Juan, yajkij kikuitoj kan mikto', iwán yajkij kitokatoj.

Jesús kitamaka este cinco mil tajtaga'

³⁰ Iwán apóstolejmej' monechkojkej iwán Jesús, iwán kipowilijkej inewi yej kichijkej iwán ken iga tamachtijkej. ³¹ Jesús kijlij iyapostolejmej:

—Xinetokakan, matiakan matimosewítij kan ayagaj ono'.

Iga mia' yej asiáj iwán yayaj, iwán witzíaj máj, este Jesús iwán idiscipolojmej ayo' kasiáj lugar iga takuayaj. ³² Jesús iwán iyapostolejmej tejka'kej ipan akal iga yajkij kan ayagaj ono'.

³³ E' mia' kita' kuá' yajkij. Kixmatikej iga Jesús, iwán yej ichajchan ipan altepemej, ompiga motalojkej kan yawi Jesús, iwán achto yejemej asikej. ³⁴ Kuá'

* 6:11 6:11 Gn 19:4-25 † 6:30 6:30 Xikita glosario "Apóstol".

Jesús kisa' ipan ákal, kita' iga poxsan mialo', iwán kíknelij. Kita' iga yejemen ken borregojtiztzn[‡] yej atekoyojkej; iwán pewa' iga kuajkuantas kimachtijkej.[§] 35 Kua' tióta'ya, idiscipolojmej kíljiťoj Jesús:

—Tióta'ya iwán nigaj ayagaj chantito'. 36 Xikijli toknimej iga mayačan ipan altepetzitzin iga makikowatij te kikuaj.

37 E' Jesús kijtoj:

—Amejemen xiktamakakan.

Yejemen kijtojkej:

—¡Malej iga manikpikakan ke' se kitaniá ocho meses, awelsan nikowaskej pan iga nochi!*

38 Jesús kijtoj:

—¿Kesi pan ankipiáj? Xakan xikitatij.

Kua' kimatikej, kijtojkej:

—Ono' se mano pan iwán ome michin.

39 Iwán kitekimakakej iga mamotalikan ipan sakatzitzin; 40 iwán motajtálkej de cien iwán de cincuenta. 41 Jesús kikui' inón se mano pan iwán inón ome topoj, ajkotachá' iga kimá' gracias Dios. Iwán kitatajkoloj pan, iwán kimajmá' idiscipolojmej iga makirrepartirokan. Nq kirrepartiroj michin. 42 Takuajkej inochimej este ijixwikkej. 43 Iwán discipolojmej kitemijkej doce chikiwi' pan iwán michin yej ay' mokuaj. 44 Yej takuajkej, cinco mil tajtaga'.

Jesús nejnemi a-ixko

45 Kua' támi'ya takuajkej, Jesús kitekimá' idiscipolojmej iga matejkawikanya ipan ákal iga maapanokan achto yejemen iga mayačan se altepe' yej itoka' Betsaida. Jesús tanawatijtikáwigo'. 46 Kua' tanawátija, Jesús oradoto ipan tepe'. 47 Kua' tayowátí'ya, ákal kan nemi yayaj discipolojmej, yayaj tajko laguna. Iwán Jesús onóyao' kan kawi'. 48 Kita' iga idiscipolojmej ayo' wel arremiarowaj, iga kixnantiáyajpa ejeka'. Iwán kua' tanestíwi'ya, Jesús kitechoj idiscipolojmej, nejnentiaya iyixko a'ti; mochij iga némiya panotiaya. 49 Kua' discipolojmej kitakej iga agaj nejnentiá iyixko a'ti, kijtojkej anka animaj, iwán tzajtzikej. 50 Inochin kitakej iwán momajtijkej. E' Jesús imanin kinotzkej:

—¡Tamelá xonokan! ¡Nej Jesús, amo ximajmawikan!

51 Iwán Jesús tejkaj nq ipan ákal kan onokej iwán pachíwi' ejeka'; discipolojmej san tajtachixtikajkej; poxsan madmiradojkej. 52 Yejemen ayá' kiy'e'entenderowayaj inón yej iwán kichij Jesús iga tamamá', iga pox kuatakuaktikej.

Jesús kachitialtiá yej wetitokej ipan altepe' Genesaret

53 Apanojkej iwán asikej ipan tajli de Genesaret; ompa kilpijkej ákal ipan aten. 54 Kua' kiskej ipan ákal, la gente imanin kixmatikej Jesús. 55 Iwán temotatalojkej iga kikuitoj yej wetitokej ipan altepemej yej najna'san, kiwajwaligakej ipan tapech iga kikawilitoj Jesús. 56 Iwán noyan kansan yaya, ipan weyi altepemej, o siga altepetzitzin o ipan rancho, ompa kitaliayaj yej wetitokej kan panowa Jesús. Iwán kitekt'ajtaniłiayaj iga achi makichichimilikan itempan itzótzol. Iwán nochi yej kichijchimilijkej achititakej.

7

Jesús kikulpawowa inomej gente iga kikajtewaj se lado imandamientoj Dios

1 Fariseojmej iwán sekin yej tamachtiaj ipan iley Moisés yej wálkej Jerusalén, kitechojkej Jesús. 2 Yejemej kitakej idiscipolojmej Jesús iga ayá' momapakakej, iga takuajkej iwán imasokiyomej. Ayá' momapakakej ken tatekimaka ileymej. Inón iga kimalitakej. 3 (Iga fariseojmej iwán nochi judiyojmej kitekichiwaj ken itajwewejmej kitekichíwayaj iga ayá' takuaj siga ayá' achto momapakaj mia' vej. 4 Iwán siga yajkaj tajkoaltepe', siga aya momapakaj, ayá' takuaj. Iwán ono' mia' yej yejemen kitekichíwayaj, ken iga tapajpakalo iwán ken iga mopaka tapech.) 5 Fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, tatajtankej:

—¿Te iga modiscipolojmej ayá' kichíwaj ken tanextilijkej totajwewetkej?, takuaj iwán imasokiyomej.

6 Jesús kijtoj:

—Amejemen yej anmopajpantiáj iga anye'nemij, ómpaya ken kijtoj el profeta Isaías de amejemen, ijkuilijto':

Iga amotémejsan anneweyimatiltiáj,

e' máj ipan amoalmajmej ni alin nokta ayá' anneejlámikij.

7 Ígasan anneweyimatíltiáj,

iga antanextiliáj ken taga' tatekimaka iwán tanextiliá.*

⁸ Ankikajtejkej ken tatekimaka Dios, iga ankichiwaj ken tatekimaka taga': ken iga tapajpakalo iwán ankichiwaj miajmiá' yej áchisan iijikón.

⁹ Nq kijliayaj:

—Amejemen ankikajtejaw ken tatekimaka Dios iga ankichiwaj ken amejémempa anta-machtiáj. ¹⁰ Moisés kijtoj: “Xik-respetaro motaj iwán moye'”, iwán “Yej makimaldecjro itaj iwán iye', inón mamomúktiya.”[†] ¹¹ E' amejemen ankijtowaj iga se taga' wel kijliá itaj o iye': “Nopáj, nomáj, inán awel nimitzpaléwjj, iga yej nikpiá, inón iga toDios nikmakas noofrendaj.” ¹² Siga ijkón, ankijtówajwa' iga ayo' nokta makipaléwi itaj iwán iye'. ¹³ Iga ijkón ankichiwaj áyo'wa' ankitajtolkuij Dios iga máj ankitokaj ken yej ikya mochjwaya iga ijkón amosesepannextiliáj. Mia' yej ankichijtokej yej iijikómpasan.

Jesús kijtowa te iteki yej temopa ipan toalmaj

¹⁴ Jesús sej kinotza' la gente, iwán kijtoj:

—Amonochjñ xikakikán iwán xikentenderokan yej nia nikijtoti: ¹⁵ Nité yej agaj kikua kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita. E' yej se kichjwa yej ayékti, inón sí Dios ayá' kiyé'ita. ¹⁶ Amejemen yej annakasyojkej, xineye'kakikán.

¹⁷ Kua' Jesús kikajtej la gente iwán kála'ya kalijti', idiscipolójmej kitajtankej té kijtojneki in inón kan mǐxkuútilo. ¹⁸ Jesús kijtoj:

—¿In amejemen aya'taj no ankentenderowaj? Nité yej agaj kikua kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita, ¹⁹ iga inón ayá' asi este ipan iyalmaj, sino que iyijúkosan iwán kikixtiá sej.

Inón kijtoj iga nochi tákual wel mokua iwán ayá' kitzakuliá iga makiná'techo Dios.

²⁰ Iwán Jesús kijtoj:

—Yej agaj kichjwa yej ayékti, inón sí Dios ayá' kiyé'ita. ²¹ Iga yej kichijto' yej ayékti, ijkón kejlantó' ipan iyalmaj; ono' yej namiktito' yej yawi wan se', sekin masij áyapa monámiktíáj, sekin tamiktíá, ²² ono' yej tachteki, ono' yej kineki makipiá yej ayé itatki, ono' yej ayá' ye'nemi, ono' yej takajkayawa, yej pox taeléwiá malej iga namiktito'ya, ono' yej ta-ixita iga kipiásneki tejté, yej tapopowa, yej moweyimati, iwán yej xexxeto'nemij. ²³ Nochi inimej yej ayékti yej se kichjwa, inón kisa ipan iyalmaj iwán inón kichjwas iga Dios ayo' kiyé'itas.

Se siwa' yej sentaman, moconfjarowa ipan Jesús

²⁴ Jesús yajki ipan itál Tiro iwán Sidón. Kala' kalijti' iwán yéj ayá' kinekiá iga mamomati, e' awel miyan. ²⁵ Imanjñ kimati' se siwa' yej kipiaya se itaochjñ yej kipiaya malespíritoj. Inón siwa' kitato Jesús iwán motankuáketza' iyikxitenoj. ²⁶ Inón siwa' sentaman iga griego itájtol iwán irrazaj sirofenicia. Kitajtanilij Jesús iga achi makikixtiliti inón malespíritoj itaoljñ. ²⁷ E' Jesús kijlij:

—Nej achto manikpaléwi nogentej, siga tej achto nimitzpaléwiá, ken tikita nikuliá tákual kókone' iwán nikmaka pelomej.

²⁸ Siwa' kijtoj:

—Jekej, ijkón nokta noTeko, e' pelomej yej onokej itampa mesa, kipejpenaj takualtatájkol yej kókone' kixjiniáj kan nemi takuaj.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj; welya xaj, malespíritoj kisa'ya ipan motaoljñ.

³⁰ Kua' inón siwa' asito ichan, kasito itaoljñ wetzto' ipan tapech, iwán ayo' kipiá malespíritoj.

Jesús kachitialiá se yej nagastzakto' iwán yej neman wel tajtowa

³¹ Jesús sej kisa' Tiro iwán panotéwa' Sidón, iwán ipan sekin nq altepemej yej ono' itál diez altepe' yej kijliáj Decápolis, este asi' ipan laguna de Galilea. ³² Ompa kiwajliguilijkej se taga' yej nagastzakto' iwán yej ayá' pox wel kisa itájtol kua' tajtowa, iwán kitajtanilijkej Jesús iga makitali ima' ipan inón taga' iga maachitiá. ³³ Jesús kiwiga' inón taga' kan iyokamej, iwán kakilij imájpil ipan inakas. Kichijchalwij imájpil iwán kichijchilmilij ilenguaj. ³⁴ Iwán Jesús ajkotachá', este mijneltij, iwán kijtoj:

—¡Efata! —yej kijtojneki: ¡Xitapówiya!

³⁵ Íkuá'san nagastapowi' in inón yej nagastzaktoya, iwán kiyé'talilij ilenguaj iwán welya ye'tajtoj. ³⁶ Jesús kijlijkej inomej iga amo agaj makijlkan. Entre más kijlijkej iga amo makijtokan, majwa' kipowatoj. ³⁷ Iwán la gente poxsan madmiradowayaj, iwán kijtowayaj:

* 7:7 7:7 Is 29:13 † 7:10 7:10 Ex 20:12; 21:17

—Injnya sí kichíwa nochi yej yekti, este yej nagastzako' kinagastapowa, iwán yej awel tajtowa, wel kitajtohtiá.

8

Jesús kitamaka este cuatro mil tokñiwan

¹ Íkuá' poxsan monejnechkolo', iwán akipiayaj te kikuaj. Iwán Jesús kinotza' idiscipolomej, kijtoj:

² —Choka noalmaj iga inimej gente, iga kipiaya eyi días iga nigaj onokej nowan, iwán ayá' kipiáj te kikuaj. ³ Siga niktijtitanij ichajchan, ijkón mayantiaskej, wel tapoliwij ipan ojti iga sekin wálkej wejka.

⁴ Idiscipolomej kijtojkej:

—¿Kén mamotamaka inimej gente nigaj kan ayagaj chantito'?

⁵ Jesús tatajtan:

—¿Késkitaj pan ankipiáj?

Yejemén kijtojkej:

—Siétejsan.

⁶ Iwán Jesús kijlij la gente iga mamotajtalikan talpan, iwán Jesús kikui' inón siete pan iga kimá' gracias Dios. Iwán kitajtkoloj iwán kimajmá' idiscipolomej iga yejemej makimajmakakan la gente. ⁷ Kipiayaj no alín topojtitzin, iwán Jesús kimá' gracias Dios iwán no tatekimá' iga makimajmakakan la gente. ⁸ Nochi takuajkej este ijixwiwej. Discipolomej kitemijkej siete chikiwi' iga takualtatájkol yej ayo' kikuajkej. ⁹ Iga nóchiya takuajkej ken cuatro mil. Iwán Jesús kijlij la gente iga mayákanya. ¹⁰ Iwán Jesús tejkákeja ipan ákal iwán idiscipolomej iga yajkij se' altepe' yej kijliáj Dalmanuta.

Fariseojmej kitajtaniliáj Jesús iga makichíwa yej ayi'pa mo-ita

¹¹ Fariseojmej wálkej kan ono' Jesús iwán pe' kikuajkuesinotzkej, kitajtaniliáj iga makinéxtiljkan tejté yej ayi'pa mo-ita yej Dióssan wel kichíwa. ¹² Jesús achi máj mijneltij, iwán kijtoj:

—¿Te iga inimej gente kinekij makitakan yej ayi'pa mo-ita?, nimitzijliáj iga ayá' kitaskej.

¹³ La gente kawikej; Jesús iwán idiscipolomej yajkij tejkawitoy ipan ákal iga yajkij asentápal.

Amo mamitzkajkawakan fariseojmej

¹⁴ Kuá' yajkij ayá' kiwigayaj te kikuaskej iga kelkajkej, petz sétzinsan pan kiwigayaj ipan ákal. ¹⁵ Jesús kijlij idiscipolomej:

—Ta' xikakikan; amo xikchíwakan ken kitekichíwaj fariseojmej iwán yej kitokaj Herodes, iga yejemej nésiki' ye' nemij, siempa ayá'.

¹⁶ Iwán discipolomej mojlíayaj:

—Anka ijkón te-ijliá iga atikuajligakej pan.

¹⁷ Jesús kimati' te mojlítoyaj iwán kijtoj:

—¿Te iga nemi anmo-ijliáj iga ayá' ankipiáj pan? ¿Ké ayá' ankimatij iga nej, iga se pan wel nichí komati? ¿Ix poxsan anyoltakuaktikej? ¹⁸ ¿Ankipiáj amoyix iwán ayá' antacháj? ¿Annakasyojkej iwán ayá' antakakij? ¿Ayo' ankejlámikij? ¹⁹ Kuá' nik-repartíroj cinco pan entre cinco mil tokñiwan, ¿ké' chikiwi' temí' yej tatájkol yej káwigo'?

Iwán yejemén kijtojkej:

—¡Doce!

²⁰ Jesús sej kijtoj:

—Kuá' iga siete pan nikmajmakakej cuatro mil tajtaga', ¿késki chikiwi' ankinejnechkokej iga inón yej ayá' kikuajkej?

Iwán yejemén kijtojkej:

—¡Siete!

²¹ Jesús kijtoj:

—¿Amejemén aya an kentenderowaj?

Jesús kitachaltíá se pacha de Betsaida

²² Máj máj asikej ipan se altepe' yej itóka' Betsaida; iwán Jesús kiwajliguilijkej se pacha, kiteki'tajtanilijkej iga makichíjchimi. ²³ Iwán Jesús kimawilan in pacha iga kikíxtij ipan altepe'; iwán kitálilij ichíjchal ipan iyix, iwán kitálilij imamej, iwán kitajtan siga tejtéya kita. ²⁴ Yej pacha katka, kijtoj:

—Kena nitachá, nikita tajtaga' ken tikita kuawimej, e' nikita iga nejnemij.

²⁵ Iwán Jesús sej kitálij imámej ipan iyix, iwán taga' tachixtikísa', iwán achitiá'. Welja ye'tacha' este wejka. ²⁶ Iwán Jesús kitítanya ichan, kijlij:

—Amo xaj tajkoaltepe', amo xikijto iga nimitztachaltij.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús sí yéjya Cristo

²⁷ Jesús iwán idiscipolomej yajkij ipan ital altepe' yej itoka' Cesarea Filipino, ipan ojti, Jesús kitajtan idiscipolomej:

—In sekin, ¿té kijtowaj de nej?

²⁸ Yejemen kijtojkej:

—Sekin kijtowaj iga tej tJuan yej tabautizarowaya. Sekin kijtowaj iga tej Elías, iwán sekin kijtowaj iga tej agaj profeta.

²⁹ Jesús kijtoj:

—In amejemen, ¿té ankijtowaj de nej?

Pedro kijtoj:

—Tej tiCristoj.

³⁰ E' Jesús kitekimá' iga amo makijlikan ni agaj iga yéj in Cristo.

Jesús kipowa kén iga mikis

³¹ Iwán Jesús pe' kijlij idiscipolomej iga poxsan yawij kinkochiwatij, kijtoj:

—Nej yej iPiltzin Taga', yawij ne-iknochiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés. Yawij nemiktítij iwán ipan eyi dia nia ni-ojpa-isati sej.

³² Ijkón iga kinojma-ijlijkej. Iwán Pedro kiwiga' Jesús kan iyokamej, pe' kajáwa'pa iga kijlij iga amo makijto ijkón.

³³ E' Jesús mokupepa' iga kitachilij idiscipolomej, iwán kajajwa' Pedro, kijlij:

—¿Tzitzimi', xicholo notenoj! Iga tej ayá' tikejlamiki ken Dios kejlámiki, sino que tikejlamiki ken tajtaga'.

³⁴ Iwán Jesús kinotza' idiscipolomej iwán la gente, kijtoj:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichíwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi, malej iga makiknochíwakan poxsan este makimiktikan. ³⁵ Iga yej ayá' motemakas iga makimiktikan, yawi mikiti; e' nochi yej makimiktikan iga nej netoka iwán iga kipowa ye'noticiaj, inón sí momanawij. ³⁶ ¿Té motanlij taga' siga makipiá nochi yej ono' ipan inín tajli, iwán makipolo iyalmaj? ³⁷ ¿Ke' wel kixtawas iga makikowa iyalmaj? ³⁸ Siga ipan inín tajli kan mopoxchíwa yej ayékti agaj mapinawa iga notájtól iwán iga ne-ixmati, nej nõ yej iPiltzin Taga', nia nikijtoti iga ayéj nodiscipoloj. Inón nikijtõj kuá' niwá' sej ipan itawilyo noTaj Dios, kuá' niwá' iwán iyangelejmej.

9

¹ Jesús nõ kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este makitakan kén iga Dios reinarowa iga ipoder.

Kén iga Jesús se'pay ñesi iga tawia ixaya

² Kuá' pánoja seis días, Jesús yajki ipan se tepe' yej wejkapan, kiwiga' petz Pedro, Jacobo, iwán Juan; iwán ompa iyixtajmej yejemej, Jesús se'pay ñesi'. ³ Itzótzol este xota', mokupepa' este ichkati'; ayagaj ijkón wel kikajtewa malej iga makiye'paka. ⁴ Iwán discipolomej kitakej iga ñesikõj icyapaprofetajmej Elías iwán Moisés; kitakej iga tãtapõjtokej iwán Jesús. ⁵ Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ¡yëktia iga nigaj nonokej! Manikchíwakan eyi ranchojtztzin, se iga tej, se' iga Moisés iwán se' iga Elías.

⁶ Kijtoj ijkón iga ayo' kimatiá tẽ kijtowa iga discipolomej poxsan majmatoyaj. ⁷ Íkuá'san temoj mixti ipan yejemen, iwán kitzakuakej, iwán ipan inón mixti kikakikej se tájtól yej wãlaj ipan cielo, kijtoj:

—Iníwa' nokta in noPiltzin yej nikpoxchokiliá. Yéj xikakikan.

⁸ Kuá' discipolomej tachixtikiskej, ayo' onoyaj in sekin, iséltisan Jesús onoya iwamej.

⁹ Kuá' némiya temotiyaj ipan inón tepe', Jesús kijlij idiscipolomej iga amo makipowilikan agaj inón yej kitakej, kémano', este kuá' kimiktiskeja iwán ojpa-isas sej, yéj yej iPiltzin Taga'. ¹⁰ Inón iga yejemej ayagaj kipowilijkej, malej iga motajtantoyaj iga tẽ an kijtowaya Jesús iga ojpa-isas sej. ¹¹ Iwán kitajtankej Jesús:

—¿Te iga yej tamachtiaj ipan iley Moisés kijtowaj iga achto wá' icyapaprofetaj Elías?

¹² Jesús kijtoj:

—Kena, melá' iga Elías wá' achto, iga yéj nochi kiye'talij. ¿Kén kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios iga nej yej iPiltzin Taga'? Kijtowa iga poxsan yawij ne-iknochíwatij, iwán

nepinajtiskej.* ¹³ E' nej nimitzijliáj iga Elías wálkaya, iwán la gente kichiwilijkej san ken kinekikej, ijkón kensan ijkulijto' iga te yawij kichiwilijij yéj.

Jesús kachitiltiá se chokotzin yej kipiá mašpíritoj

¹⁴ Iwán mokuepkej kan onokej sekin discipolomej, kitakej iga mia' gente onoyaj, iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés motenkitzkikej iwán discipolomej. ¹⁵ Iwán kua' kitakej Jesús, pox pakikej, iwán nochi motajtalojkej iga kixnankej Jesús. ¹⁶ Iwán Jesús tatajtán:

—¿Te iga nemi anmotenkitzkiáj?

¹⁷ Se yej ompa onoya kijtoj:

—Tamachtiani, nigaj nimitzwajliguilij nopiltzin, kipiá mašpíritoj yej kinonojtilijto'.

¹⁸ Inín mašpíritoj kansan neši' kikitziá, kiwetziltiá este talpan. Iwán ompa chijchalposoni, iwán kiguiguitzikaltia itan. Iwán nopiltzin san kuetantikawi. Niktajtanilijka ja modiscipolomej iga makikixtilikan, e' awelitiakej.

¹⁹ Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmomela'confiarojtokej nopan! ¿Este kémano' máj nia nonoti iwán amejemen? ¿Este kéman nia nimitzijqwijtotij? Ta' xinewajliguilikan in chokotzin.

²⁰ Iwán kiwajliguilijkej, iwán kua' inón mašpíritoj kita' Jesús, ikuá' sej kikitzi, iwán wetzi' este talpan, momimimilij, iwán chijchalposoni'. ²¹ Jesús kitajtan itaj chokotzin:

—¿Késkiya años kipiá iga ijkín ono'?

Itaj kijtoj:

—Este iga séligo'. ²² Mia' vej inín mašpíritoj kimota nopiltzin tiko iwán atampa iga makimikti. Anwa' nimitztajtaniko, ix ayá' wel tikixtiliaya inín mašpíritoj. Xinepalewikan, achi xine-iknelikan.

²³ Jesús kijlij:

—Siga timoconfiarowa iga niwel, wel. Iga yej moconfiarowa ipan nej, nochi wel kichíwa.

²⁴ Iwán itaj inón chokotzin kijtoj recio:

—¡Nimoconfiarowa; xinepalewi iga manimomela'confiaro!

²⁵ Kua' Jesús kita' iga nemi monechkolo, kajajwa' inón mašpíritoj, kijlij:

—Ti-espíritu yej títanonojtília, iwán yej títanagastzakua, nej nimitztekimaka iga xikásaya, xikáwaya in inín chokotzin, iwán ayo' sej xikalaki ipan yéj.

²⁶ Iwán mašpíritoj tzajtzi' recio, kitzetzetzeloj sej, iwán kisa', este kitapololjtikawi' chokotzin. Iwán mia' yej ompa onoyaj kijtowayaj iga mi'ya. ²⁷ E' Jesús kimaqkitzki, iwán kiketza'ya in inón chokotzin; ejkatika'ya.

²⁸ Iwán Jesús yajki kalakito kalijti'. Idiscipolomej kitajtankej Jesús kan iseltimej; kijtojkej:

—Nejemen, ¿te iga awel nikixtijkej inón mašpíritoj?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Es que inímpa mašpíritoj awel tikixtiáj siga ayá' ti-oradowaj, iwán siga ayá' timayunarowaj.

Jesús sej kipowa iga yawi mikiti

³⁰ Kua' ompa kiskej, panotejkej Galilea. Iwán Jesús ayá' kinekiá iga mamomati.

³¹ Kijliaya idiscipolomej:

—Nej yej iPiltzin Taga' yawij nekiztkitij iwán nemiktiskej, e' ipan eyi día iga nimikis, nia sej ni-ojpa-isati.

³² E' yejemen ayá' kentenderowayaj yej Jesús kijtowaya. Kitajtanisnekiáj, e' aweliti', iga kimajmawiliayaj iga kitajtaniáj.

Jesús kipowa iga a'yéj in yej máj tayakanto'

³³ Kua' asikej altepe' Capernaum, iwán onóyaja kalijti', Jesús kitajtan idiscipolomej:

—¿Té in yej ammo-ijlijtiwítziáj ipan ojti'?

³⁴ E' discipolomej atajtojkej, iga ipan ojti mojlitiwítziáj iga a'yéj an in yej máj tayakantos de yejemen. ³⁵ Iwán Jesús motalij, iwán kinotza' inomej doce idiscipolomej; kijtoj:

—Si agaj de amejemen kineki máj matayakanto, mamomachili ken yej ono' este tatepotztaj iwán makipalewi nochi toknimej.

³⁶ Kimatilan se choochin iwán kiketza' tajkoyan. Kinawaj, iwán kijlij idiscipolomej:

³⁷ —Siga agaj ki-omemawia se ken inín choochin iga netoka, ken kua' nejya yej nemi nememawia. Iwán inón yej ne-omemawia, no ki-omemawia yej netitan.

Yej ayá' temalita inón tepalewia

³⁸ Iwán idiscípuloj yej itoká' Juan, kijlij Jesús:

—Tamachtiani, níkitakej se yej ipan motoká' kikixtiá maļespíritoj, e' como ayá' nemi iwán tejemēn, níkałaltijkej.

³⁹ E' Jesús kijtoj:

—Amo xikawaltikan, iga yej kichíwa milagro ipan notoká', awel nemalijliá. ⁴⁰ Yej ayá' temalita inón tepalewiá. ⁴¹ A'san neši' yej mitzmakaj malej se wájkal a'ti ipan notoká' iganan aneņtokaj, nimitzijliá iga inón sí Dios kimakas yej yekti.

Amo te mamitzzakuili iga tiktoka Cristo

⁴² Jesús nq kijtoj:

—Si agaj makichiwalti yej ayekti se de inimej yej neņtokaj, yej ayá' moweyimatij, máj yekti katka makipiloltikan se weyite'ti ipan ikech iwán makimotakan lámarko. ⁴³ Siga itechko momá' tikchíwa yej ayekti, ximomatajkolo; máj yekti xikalaki kan ono' Dios iwán se momá', e' amo xaj iwán ome momá' kan wewelkato' ti'ti yej awel sewi, ⁴⁴ kan okuilimej ayí' mikij iwán ti'ti ayí' sewi. ⁴⁵ Siga itechko mokxi tikchíwa yej ayekti, ximokxitajkolo, máj yekti xikalaki kan ono' Dios tikxitepon, e' amo xaj iwán ome mokxi kan wewelkato' ti'ti yej ayí' sewi, ⁴⁶ kan okuilimej ayí' mikij iwán ti'ti ayí' sewi. ⁴⁷ Iwán siga moyix mitzchíwaltiá yej ayekti, xikixti, máj yekti xikalaki kan ono' Dios iga se moyix, e' amo xikalaki iwán ome moyix kan tawewelkato', ⁴⁸ kan okuilimej ayí' mikij iwán ti'ti ayí' sewi.

⁴⁹ 'Ijkón ken ti'ti kitatiá tásol, iwán ista' kichíwa iga naka' amo mapaláni, ijkón nq yej neņtokaj panowaj ipan prueba iga maye'nemikan iyixtaj Dios. ⁵⁰ Ista' pox yekti, e' siga ay'ya istaweli', ¿tejas iga moneki? Amejemēn xitamopakān ken ista' iwán xonokān tamelá iwán sekin.

10

Jesús tamachtia iga inomej yej mokawaj

¹ Jesús kisa' Capernaum, iwán yajki ipan estado de Judea iwán iyikan weya' Jordán ikisáyampa tñatí'. Ompa sej monejnechkolo', iwán pewa' sej tamachtij ken nochipa kitekichíwa. ² Iwán sekin fariseojmej kitechojkej Jesús kansan makimawetziltikan ipan itájtol. Kitajtankej siga se taga' wel kikajtewa isiwa'. ³ Jesús kijtoj:

—¿Kén mitztekimakakej Moisés?

⁴ Yejemēn kijtojkej:

—Moisés kijtoj iga se taga' wel kika'wa isiwa', siga kichíwiliá se ama' kan kijtowa iga momela'kájkeja.

⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Moisés mitzkajtewilijkej inón ley iga poxsan anyoltakuaktikej. ⁶ E' kuá' pewa', Dios kichij inewi yej ono', kichij taga' iwán siwa'. ⁷ "Inón iga se taga', kuá' monamiktia, kikajtewa itaj iwán iye' iga mosekantúskeja iwán isiwa', ⁸ iwán iyomextimej mochíwaskej ken sesan." Ayo' omeņ, sino que sesan. ⁹ Inón iga amo agaj makiyokati yej Dios kisetilij.

¹⁰ Kuá' Jesús iwán idiscípulojmej onókeja kalijti', kitajtankej sej Jesús de inón. ¹¹ Jesús kijtoj:

—Yej kiyokakawa isiwa', iwán monamiktia iwán se', iga ijkón kichíwa, kichíwiliá yej ayekti yej áchtopa isiwa'. ¹² Ijkonsan nq siwa', siga kiyokakawa iwéj, iwán monamiktia iwán se', iga ijkón kichíwa, kichíwiliá yej ayekti yej áchtopa iwéj.

Jesús kinawaj kokone'

¹³ Iwán Jesús kiwijwiguiliayaj kokone' iga makitajtanili Dios iga maye'onokān. E' discípulojmej pewakej iga kajajwakej inomej yej nemi asij iwán ikokone'. ¹⁴ Kuá' Jesús kita' iga ijkón nemi kichíwaj idiscípulojmej, kuesiwi', kijtoj:

—Xikawakan in kokone', kama manętechokān, amo xikojtzakuilijkan; iga yej mochíwa ken inimej kokone', kajasi iga Dios marreinaro ipan yéj. ¹⁵ Nimitznojma-ijliá iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandarō ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reingrowa Dios.

¹⁶ Iwán kinawajkej, iwán kitajtáljipa ima' iga kitenewij Dios iga yejemej.

Se rico tajtowa iwán Jesús

¹⁷ Kuá' Jesús némiya ojkui, motalojtíwalaj se taga', iwán motankuąketztikisa' itenoj, iwán kitajtan:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchíwas iga nochipa manono iwán Dios?

¹⁸ Jesús kijlij:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichíwa yej yekti, inqwa' Dios.

¹⁹ Tej tikmátiya ken Dios tatekimaka: "Yej namiktito' amo mayawi waņ se'; amo

xitamikti; amo xitachteki; amo xitakajkayawa; amo xikijto yey ayéj ijkón, xikyé' ita motaj iwán moye'." *

²⁰ Taga' kijtoj:

—Tamachtiani, inewi inin nikchijto' este kuá' aya niyolej.

²¹ Iwán Jesús kitachilij iwán kiye' ita', iwán kijlij:

—Sesan mitzpolowa iga xikchí: xiknamaka inewi yey tikpiá, iwán xikmajmaka yey ayá' motapialíaj. Ijkón tikpiás yey pox yékti ipan cielo; iwán xinētoka, malej iga este mamitzmiktikan.

²² Kuá' taga' kikagui' inón, moknoḡmati', iwán ijkón moknoḡmatitiajki iga pox kipiaya tomín.

²³ Iwán Jesús tatachá' nij neí, iwán kijlij idiscipolomej:

—¡Pox difícil iga yey motapialíaj mamotemakakan iga Dios marreinaro ipan yejemen!

²⁴ Iwán discipolomej poxsan madmiradojkej iga ijkón kijtoj Jesús. E' Jesús sej kijtoj: —Nopilowan, inimitzijliáj iga se yey moconfiarowa ipan itomín, poxsan difícil iga motemaka iga Dios marreinaro ipan yey! ²⁵ Máj wel mapano se camello† ipan ixapoyo akoxaj, que se yey motapialíaj mamotemaka iga Dios marreinaro ipan yéj.

²⁶ Kuá' discipolomej kikakikej inin, poxsan madmiradojkej, iwán motajtaniáj:

—¿A'taj wel momanawij?

²⁷ Jesús kitachilij idiscipolomej, iwán kijtoj:

—Tajtaga' awel kichíwaj, e' Dios wel kichíwa; iga Dios ateyi yey ken awel makichíwa.

²⁸ Iwán Pedro kijlij:

—NoTeko, nejemen nikajtejkej inewi yey nikpiayaj, iwán némiya nimitztokaj.

²⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj, siga agaj kikajtewa íkal, o iyikniwan, o itaj, o iye', o isiwa', o ipilowan, o ital, iganan netokaj iwán iga kipowaj itajtól Dios, ³⁰ nimitzijliáj iga ipan inin tajli yawij kipiatiy cien vej máj, kajlimej, iyikniwan, iyemej, ipilowan iwán italmej, malej iga kijiayaj; iwán ipan se' tajli yey wi'-o' nochipa onoskej. ³¹ E' mia' yey inán tayakantokej, yawij kawitij tatepotztaj, iwán yey inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij.

Jesús sej kijtowa kén iga yawi mikiti

³² Jesús iwán idiscipolomej nemi yayaj Jerusalén; Jesús tapanotiaya. Discipolomej poxsan madmiradojkej; iwán sekin kimokatokatiayaj. Iwán Jesús kinotza', iyoka inomej discipolomej, iwán kijlijkej yey yawij kichíwilijitij kuá' asis Jerusalén. ³³ Kijtoj:

—Ken ankitaj amejemen, nemi tiawij Jerusalén. Ompa nej yey iPiltzin Taga', yawij nekitzkijitij ijefejmej sacerdotejmej iwán yey tamachtíaj ipan iley Moisés, yawij kijtotij iga manemiktikan iwán neḡtitaniskej ipan inamej yey ayéj togéntejpa. ³⁴ Yawij nepinajitij, nemagaskej, nechijchaskej, iwán nemiktiskej; e' ipan eyi dia iga nimikis, nia ni-ojpa-isati sej.

Jacobo iwán Juan kitajtaniáj Jesús iga masenmandarokan

³⁵ Jacobo iwán Juan, yey ipilowan Zebedeo, kitechojkej Jesús, iwán kijlijkej:

—Tamachtiani, niknekij iga achi xinēchíwilikan yey nimitztajtaniáj.

³⁶ Yéj kijtoj:

—¿Té ankinekij manikchí?

³⁷ Kijtojkej:

—Xikchí iga nejemen, kuá' tiaya tirreinaroti, manimotalikan ompa kan tej timotalij, se moye'kampa, sewo' moopochkampa.

³⁸ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankimatij té nemi ankitajtani. ¿Ix ankijyowiskej ken nej nikijyowij kuá' ne-iknochíwaskej? ¿Ix wel ampanoskej kan nej nipanoj?

³⁹ Yejemen kijtojkej:

—Kena, wel.

Jesús kijtoj:

—Kena ankijyowiskej inewi sufrimiento ken nej nia nikijyowiti kuá' ne-iknochíwaskej, iwán ampanoskej kan nej nipanoj. ⁴⁰ E' iga ximotalikan noye'kampa o noopochkampa, inón nej ayá' nikmati, iga notaj Dios kimati a'yéj kimakas.

⁴¹ Kuá' inomej se' diez discipolomej kimatikej inón, kikuesowilijkej Jacobo iwán Juan. ⁴² E' Jesús tanotza', kijtoj:

—Amejemen ankimatij iga yey mandarowaj ipan inin tajli, poxsan kitajtaksa igentej iwán yey gobernarrowaj, yolkisaj pan yey até iteki, kansan manesi iga mandarowaj.

⁴³ E' amejemen ayéj ijkón. Majwa' yey kineki matayakanto ipan amejemen, inón achto

* 10:19 10:19 Ex 20:12-16; Dt 5:16-20 † 10:25 10:25 Xikita glosario "Camello".

makipaléwi toknímej. ⁴⁴ Iwán agaj yej kineki matayakánto, mamochíwa esclavo iga nochi tokníwan. ⁴⁵ Iga nej yej iPiltzín Taga' ayá' niwálah iga manepaléwíkan, sino iga manitapaléwi iwán iga manimiki iga mia' manikxítoma yej ken ilpítokej iga ayekti kichijtokej.

Jesús kachitíaltíá Bartimeo yej pacha

⁴⁶ Iwán asikej Jericó. Kuá' Jesús kístiáya ompa iwán idiscípulojmej iwán poxsan mia' gente, se pacha ewatoya ipan ojten, kitajtantoya tomín. Itóka' Bartimeo, yej ípiltzímpa Timeo. ⁴⁷ Kuá' kikagui' iga nemi kitechojtíá Jesús de Nazaret, pacha tzajtzi':

—Jesús, iPiltzín David, achi xine-iknehi!

⁴⁸ Sekin kajajwakej iga ayo' matzajtzi, e' yéj májya tzajtzi':

—Jesús, iPiltzín David, áchikej xine-iknehi!

⁴⁹ Jesús moketza' iwán kijtoj:

—Xiknotzatij.

Iwán kinotzatoj inón pacha, kijlijkej:

—Ximoconfiaro iwán ximoketza, iga nemi mitznótza.

⁵⁰ Iwán inón pacha kitájkal itejkuix, este witóni'pa iga moketza', iwán kitechojo Jesús. ⁵¹ Jesús kitajtan:

—¿Té tikneki manimitzchjwili?

Pacha kijtoj:

—Tamachtiani, ¡nikneki manitachá!

⁵² Jesús kijtoj:

—Iga timoconfiaro, titacha'ya, welja tia.

Iwán ikuá'san inón pacha welja tachá', iwán kitokatiájkíya Jesús.

11

Jesús asi Jerusalén

¹ Kuá' Jesús iwán idiscípulojmej asitiáyaja Jerusalén, itenoj altepemej yej itóka' Betfagé iwán Betania, yej onokej iyixtaj tepe' yej itóka' Olivos, Jesús kititan ome idiscípulojmej, ² kijtoj:

—Xakan altepetzín yej nijígasan ono', kua' amasiskej, ankasiskej se burro ilpito', yej aya agaj kitejkawiliá. Xikxítomakan iwán xikuajligakan. ³ Iwán siga agaj mitztajtani te iga ankixitomaj, xikijlíkan: "ToTeko kineki, iwán nimanín se mitzkawilíki."

⁴ Yajkij, iwán kasikej inón burro ilpito' puertajtenoj ipan ojti, iwán kixitonkej.

⁵ Iwán yej ompa onoyaj kijtojkej:

—¿Té nemi ankichíwaj? ¿Te iga nemi ankixitomaj in burro?

⁶ Iwán yejemen kijtojkej kensan Jesús kijtoj; iwán kijlijkej iga wel makiwigakan. ⁷ Iwán inón burro, kiwígulijkej Jesús, kipechtijkej burro iga yejemej itzotzolmej, iwán Jesús tejkaj. ⁸ Iwán mia' kipatawilijtiajkij itzotzolmej ipan ojti, iwán sekin kitejtekkej imajma' soya' iwán kitálíjkej ipan ojti.

⁹ Iwán inomej yej tayankantiáyaj iwán yej wítziáj tatzimpan, pe' tzajtzikej:

—¡Mamoweyimatílti Dios! ¡Mamoweyimatílti yej kititani toTeko Dios!

¹⁰ ¡Mamoweyimatílti yej wj' mandaróki ken mandaró rey David! ¡Mamoweyimatílti Dios yej ono' ipan cielo!

¹¹ Jesús asi' Jerusalén iwán kala' weyitiopan.* Iwán kuá' nóchiya kita' yej ompa ono', iga némiya tayowati, yajkij Betania iwán doce idiscípulojmej.

Jesús kitemowa itakílka higuerajkuawi' iga makíkua

¹² Kuá' tanési'ya se, kiskej Betania; Jesús mayana'. ¹³ Iwán wéjkasan kita' se higuerajkuawi'[†] yej iswayoj, iwán yajki kitato siga kipiá itakílka, e' kita' iga ayá' takto', akasi' nité, petz iyiswayosan puej aya itíempoj iga maono yej yoksi'. ¹⁴ Jesús kinótza' inón higuerajkuawi', kijlij:

—Ayo' agaj mitzkualíj motakílka.

Iwán idiscípulojmej kikakíkej Jesús.

Jesús tatajalkali ipan weyitiopan

¹⁵ Asikej Jerusalén. Iwán kuá' Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan, kikijxítij yej ompa tanamakatokej, iwán yej takojtokej. Iwán kitzítzínkuepa' mesajmej kan mokambiarowa tomín iwán kan motaliáj yej kinamakaj jojtokomej. ¹⁶ Iwán Jesús kijtoj iga awel panowa agaj ipan ipatiojyo weyitiopan siga kiwíga tejté. ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

* 11:11 11:11 Xikita glosario "Weyitiopan". † 11:13 11:13 Xikita glosario "Higo".

—Kañ ijkullijto' itájtłł Dios, ijkłn kijtowa: “Nókal yawi motokawiti kajli kañ oradowaj de inochi pajsmej”, e' amejemen ankikueptokej kañ miyanaj yej tachteki.

¹⁸ Iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley, kimatikej te kichij Jesús, iwán kitēmowayaj ken iga makimiktikan iga kimajmawiliayaj, puej nochi kiye'itayaj ken iga tamachtia'. ¹⁹ E' kuá' némiya takomiti, Jesús kisa' Jerusalén.

Discipolojmej kitaj iga wa'ya higuerajkuawi'

²⁰ Iwán yowalti' kuá' panotiyaj, kitakej iga higuerajkuawi' wa'ya este inelwayo.

²¹ Iwán Pedro kejlan, iwán kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ta' xikita in higuerajkuawi' yej yalwa tikajajwa', an sí wa'ya.

²² Jesús kijtoj:

—Ximoconfiarokan ipan Dios. ²³ Nimitznojma-ijliáj, iga a'san makijli inepa tepe': “Xicholo ompa kan tono', iwán xaj lámárko”, siga momela' confiarowa iga inewi iyalmaj, iwán siga kicredowa iga inón yej kijtoj yawi mochiwati, ijkón mochiwas. ²⁴ Inón iga nimitzjiliáj iga inewi yej ankitajtaniliskej Dios kuá' nemi an-oradowaj, iwán siga ankirredowaj iga mitzmakaskej, ijkón mochiwas. ²⁵ Iwán kuá' nemi ankitenewiaj Dios, siga agaj tikuesowilijto', xikelkawili yej mitzchwilij, ijkón nō amoTaj yej ono' ajko ipan cielo mitzelkawiliskej yej ankichijkej yej ayekti. ²⁶ Siga amejemen ayá' ankelkawiliáj yej agaj mitzchwilij yej ayekti, amoTaj yej ono' ipan cielo ayá' nō mitzelkawiliskej yej ankichijaj yej ayekti.

Kimatisnekij kén iga Jesús mandarowa

²⁷ Iwán sej mokupekej Jerusalén. Jesús nemiá weyitiopan, kitechotoj ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej, ²⁸ kitajtankej Jesús:

—¿Té moteki in tej iga tikchiwa inin? ¿A' mitztekimá' iga wel xikchiwa inin?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Nia nō nimitztajtanitij, iwán xine-ijlikan iwán nimitzjiliskej a'yéj netekimá' iga nikchiwa inin. ³⁰ ¿A'yéj kititan Juan iga matabautizaro? ¿Ix Dios kititan, o tajtaga? Xine-ijlikan.

³¹ Iwán yejémensan motatapowiayaj, mojliayaj:

—Siga tikijtoskej iga Dios kititan Juan, Jesús yawi kijtoti: “¿Te ígataj ayá' ankita-tolkakikej?” ³² Iwán awel tikijtoskej iga kititan taga'.

Ijkón kijtojkej ga kimajmawiliáj la gente, iga nochi kimatiá iga Juan Dios kitajtolmakaya. ³³ Iwán kijlijkej Jesús:

—Anikmatij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nō ayá' nimitzjiliáj a'yéj netekimaka iga manikchiwa ijkłn.

12

Jesús kipowa iga monsojmej yej malojmej

¹ Iwán Jesús pewa' tatatapowij kañ mamixkuñtilo, kijtoj:

—Sé taga' kitoga' uvajjoj. Kikolaltij, iwán kichij sé pozo kañ mopatzka uva. Kichij sé torre iga wel matachalo nyan kañ ono' uvajjoj.

Iwán kitakewaltij* sekin tekipanowanimej iwán yajki wejka.† ² Kuá' némiya yoksi uva, iteko kititan sé monsoj, kijlij: “Xaj xiktajtaniliti yej nemi tekipanowaj iga manemakákanya uva ke' nej netocarowa.” ³ E' yejemen kikitzkijkej iwán kimagakej iwán akumakakej nité. ⁴ Iteko uvajjoj kititan se' monsoj; e' inón nō kitewijkej, kikuajkatzayankej iwán kuajkuntas kijlijkej. ⁵ Kititan sewo', inón sí este kimiktijkej. Máj máj kititan sekin, inomej nō kimagakej iwán sekin kimiktijkej.

⁶ E' kipiaya sé ipiltzın yej poxsan kichokiliaya iwán kititan inón, kijtoj: “Inin sí nopiltzın kiye'itaskej.” ⁷ E' tekipanowanimej, yejémensan kijtojkej: “Ininyawa' in yej yawi mochiwati iteko inin tajli, yej itajpa kikajtewas, matikmiktikanya nokta iga makawi ital iga tejemej.” ⁸ Iwán kikitzkijkej, kimiktijkej iwán kikixtijkej ipan uvajjoj.

⁹ Iwán Jesús tajatjan:

—¿Té an kichiwás iteko mijli? Wı' iwán kimiktij inomej tekipanowanimej, iwán inón uvajjoj kimakas se' tekipanowanimej.

¹⁰ ¿Ix ayı' ankitaj kañ ijkłn ijkullijto'?

Kijtowa: Yej nemi kalchijaj kitajkalkej sé te'ti yej kijtojkej iga ayekti, e' inonya yej mochiwako máj ye'te'ti.

* **12:1** 12:1 Ikuayo uva pox wejka, wel taki 20 años o máj, ijkón iga wel kitakewaltij uvajjoj. Xikita glosario “Uva”. † **12:1** 12:1 Is 5:1-2

11 Ijkón kichij toTeko, iwán poxsan timadmiradowaj iga tikitaj.

¹² Iwán kinekiáj makipresojuwikan Jesús iga kimatikej iga yejemej nemi kikajkaktiáj. E' kimajmawilijkej yej ompa chapantoyaj, kikajtejkej iwán yájkija.

Fariseojmej kitajtani Jesús siga yekti mamoxtawá impuesto

¹³ E' despuéj kititanilijkej sej sékino' más fariseojmej iwán sekin yej kitokaj rey Herodes,[‡] kansan Jesús makijto tejté iga wel makitelwikan. ¹⁴ Kuá' inomej asitoj, kijtojkej:

—Tamachtiani, nikmatij iga tej ómpaya ken tikijtowa, iwán tej ayá' tikchuwiliá caso ken mitzijiáj, tej nochi ijkonsan tikjuzgarowa; melá' iga titamachtia yej Diospa iyojwi. ¿Ix yekti manikixtawakan impuesto iga rey César[§] o ayá'? ¿Ix nikmakaskej o anikmakaskej?

¹⁵ E' Jesús kimati' iga kimawetziltijnekiáj, kijtoj:

—¿Te iga aneprobawoj? Xinewajliguilikan se tomín, iga manikita.

¹⁶ Kiwajliguilijkej, iwán kuá' kita', Jesús tatajtan:

—¿Inín a'yéj ixaya' iwán a'yéj itoká' yej nigaj ijkulijto'?

Yejemej kijtojkej:

—Rey César.

¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikmakakan rey César yej yéjpa itatki, iwán xikmakakan Dios yej yéjpa itatki.

Iwán fariseojmej san tajtachixtikajkej iga yej kijtoj.

Saduceojmej kijtowaj iga yej miktó'ya ayo' wel ojpa-isa

¹⁸ Iwán sekin saduceojmej* yajkij kitatoj Jesús. Yejemej kijtowaj iga yej mikij ayo' ojpa-isaj, iwán ijkín kitajtankej:

¹⁹ —Tamachtiani, Moisés ne-ijkulowilijtikajkej inín ley; siga se taga' miki, iwán kikawa isiwa', e' ayá' kikajtewa nisé ipiltzín, iyiknín inón yej migui', kikuis inón wiuda iga ken kuá' makipia ipilowan yej migui'. ²⁰ Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tēkocho acho monamiktij, e' migui' kuá' aya pilwaj. ²¹ Iwán imámil inón yej migui' monamiktij iwán yej katka isiwa' yej mi', iwán no migui', iwán ayá' no kikajtej ipilowan. Iwán ijkonsan no mochij iwán se' imámil. ²² Ijkón inomej siete, nochi monamiktijaj iwán inonsan siwa', iwán ayagaj kikajtej ipiltzín. Iwán máj máj migui' no siwa'. ²³ In kuá' ojpa-isaskej yej miktokkej, ¿katiapa an de inón siete mochijas iwéj in inón siwa'?, iga namiktitoja iwán inochimej.

²⁴ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayompa antajlamikij iga ayá' ankixmatij itájtól Dios, niga yej wel kichjwa. ²⁵ Kuá' yej miktokkej ojpa-isaskej, ay'ya monamiktiskej, niga ipilowan ayo' kinamiktiskej, iga mochjwaskej ken tikita iyangelejmej Dios yej onokej ipan cielo yej no ayá' monamiktiaj. ²⁶ E' iga ojpa-isaskej yej miktokkej, ¿ix ayá' nokta ankileerowaj kan kén iga Dios tajtoj ipan se witztakó' yej wewelontoya? E' Dios kijlij Moisés: “Nej niDios, yej iDiospa no Abraham, Isaac iwán Jacob.”† ²⁷ Dios ayéj iDios yej miktokkej, sino que iDios yej isatokej; amejemen ayompa antajlamikij.

Jesús kijtowa katiapa mandamiento yej amo nokta mamogkawa

²⁸ Ompa asito no se yej tamachtia ipan iley Moisés; yéj takaktoja kuá' Jesús tatapojtoja iwán kimatiá iga ompay ken kijlij yej iwán tatapojtoja. Kitajtan:

—De inewi mandamiento yej ono', ¿katiapa an yej achto?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Yej máj achto mandamiento ijkín kijtowa: “Ta' xikaki, gente de Israel, toTeko Dios, yéjsan iselti toTeko. ³⁰ Xikchokili moTeko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespíritoj iwán iga inewi motájpál iwán yéj nochipa xikejlanto.”‡ Ininwa' in yej máj achto mandamiento. ³¹ Iwán ono' sewo' áchisan ijkompa, kijtowa: “Xikchokili moknín kensan tej timochkiliá.” Ateyi se' mandamiento yej máj valerowa ken inimej.

³² Iwán inón yej tamachtia ipan la ley kijlij:

—Ompay ken tikijtoj Tamachtiani iga ono' sesan Dios, iwán ateyi se' ken yéj. ³³ Iwán iga matiknekikan toDios iga inewi toalmaj, iga inewi toespíritoj iwán iga inewi totájpál, iwán yéj nochipa matikejlantokan iwán matikchokilikan toknín kensan tejemej timochkiliá. Iga ijkón mochjwa máj valerowa que nochi ofrenda yej motatiá iga momaka Dios.

‡ **12:13** 12:13 Inimej judiyojmej achi ken monamakakej iga kipaléwiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tiltikmej yej kitaksayaj judiyojmej. § **12:14** 12:14 Xikita glosario “César”. * **12:18** 12:18 Xikita glosario “Saduceo”.

† **12:26** 12:26 Kuá' ijkín kijtoj Dios, ikayay mikikej inimej tajtaga'. Ex 3:6 ‡ **12:30** 12:30 Dt. 6:5

³⁴ Kuꝛ' Jesús kita' iga ómpaya ken kijtoj, kijlij:
—Ałnsan poliwi iga Dios marreınaro ipan tej.
Iwꝛn ayo' agaj máj mıxewij iga kitajtajtan.

In Cristo, ¿q'yéj ipiltzın?

³⁵ Jesús tamachtijtoya tiopan; kijtojtoya:
—¿Te iga yej tamachtıáj ipan la ley kijtowaj iga Cristo ipiltzın David? ³⁶ Porque David kijtoj kuꝛ' kitajtqlmá' iyEspırıtıoj Dios, kijtoj ijłn:
ToTeko kijlij noTeko:
“Ximotalı iládoj noye'ma' kan nimandarowa,
este que maniktalı mokxitampa yej mitzijiyaj.”
³⁷ ¿Kén wel Cristo yej itatıtan Dios ma-ipiltzın David, esi David no kijlıá iga iTeko?
Iwꝛn yej polijtoyaj kiye'kaktoyaj.

Jesús tanonotza iga ayompa nemij yej tamachtıáj ipan la ley

³⁸ Jesús ijłn tamachtıaya:
—Amo mamitzkajkayawakan yej tamachtıáj ipan iley Moisés, puej kiye'matij iga makinentıkan sotantzótzol, iwꝛn kinekij makisaludarokan tajkoaltepe'. ³⁹ Yejemen motalıjnekiy tiopan-ıjti' ipan ye' asıentıoj kan motalıáj yej máj tayakantokej, iwꝛn ijłnsan no kinekij makıchıwakan kan takualo, ⁴⁰ iwꝛn kıkıılıáj ikalmej yej wewejmikıkej, iwꝛn mopajpantiáj iga wejkwaj iga oradowaj. Yejemen máj yawij kicastigarotıj.

Kitalıá iyofrendaj se yej wewejmı' yej amotapialıá

⁴¹ Se yej Jesús ewatoya tiopan, kitztoya kén iga kıkııayaj iyofrendajmej ipan cajon, iwꝛn mia' yej motapialıáj kıkııayaj komati tomın. ⁴² Iwꝛn walaj se yej ayá' motapialıá iwꝛn ipan cajon kakıj ome tomın de cobre yej ayá' pox valerowa. ⁴³ Iwꝛn Jesús kınqza' idıscıpolojmej, kijlijkej:
—Nimitznıojma-ıjlıáj iga inın sıwa' yej wewejmı', yej ayá' motapialıá, kakıj máj que nochi yej nemi kıkııáj tomın ipan cajomej; ⁴⁴ puej nochi kıtalıkej yej kisobrarrowaj; e' yéj, malej ayá' motapialıá, kimá' inewı yej kipiaya iga takuaya.

13

Jesús kijtowa iga yawi moxıxtıınati weyitiopan

¹ Kuꝛ' Jesús kısa' weyitiopan, se idıscıpoloj kijlij:
—ıTamachtıanı, ta' xıkıta kejkę'pa te'tı, iwꝛn kejkę'pa kalwewetkej!
² E' Jesús kijtoj:
—¿Ankitaj inımej kalwewetkej? Nıgaj ayá' yawi kawıtı nıse te'tı yej manenekpanıjto.
Nochi yawij moxıxtıınatıj.

Jesús kijtowa yej yawi moxıwıti kuꝛ' aya poliwiło

³ Jesús iwꝛn idıscıpolojmej yajkij ipan tepe' yej itqka' Olivos, yej ono' iyıxtaj weyitiopan. Iwꝛn kuꝛ' Jesús ewato' ompıga, Pedro, Jacobo, Juan iwꝛn Andrés, ijłn kichtakatajtankanje:
⁴ —Nıknekij xıne-ıjlıkan kéman moxıwas in inon. ¿Té mo-ıtas kuꝛ' ayo' wejka iga nochi inın moxıwas?
⁵ Jesús kijtoj:
—Amo agaj mitzkajkayawaskej, ⁶ ıga mia' yawij wıtzetıj iwꝛn mopajpantıskej ıga nej, sıempa ayéj. İjłn kıjtoskej: “Nejya el Cristo”; iwꝛn mia' yawij kıkııayawatıj.
⁷ 'E' kuꝛ' amejemén ankıkakıskej momıjmıktılo nıjnıjıga, amo xımajmawıkan, ijłn nokta yawi moxıwıti; e' aya yej ıga poliwiłoj. ⁸ İga se paıs momıjmıktıj iwꝛn sewo', iwꝛn se nacıon momıjmıktıj iwꝛn se'; onos talolın nıjnıjıga, iwꝛn poxsan apıstajtıás iwꝛn nıjnıjıga mokuejkuesolıj; Nochi inın aya yéj ıga poliwiłoj, péwao' ıga moknoçıwıalo.
⁹ 'E' xımocıdarokan amejemensan ıga mitzwıgaskej kan onokej yej mandarowaj iwꝛn tiopan mitzmagaskej, iwꝛn ıga annetokaj mitzwıgaskej iyıxtaj yej mandarowaj iwꝛn reyejmej; ijłn ıga wel antajtoskej de nej iyıxtajmej. ¹⁰ E' kuꝛ' aya poliwiło, mopowas noyan ipan tajlı kén ıga Dios tamánawıá. ¹¹ E' kuꝛ' mitzwıgaskej iyıxtaj yej mandarowaj, amo xıtayokoyakan ıga te ankıjtoskej, nıga xıkeejlantokan. Ankıjtoskej yej ıkuꝛ' Dios mitzijlıskej ıga xıkıjtokan; ıga ayéj amejemén yej antajtoskej, sino que iyEspırıtıoj Dios. ¹² Se toknın yawi kıtelwıtı iyıknın ıga makımıktıkan, iwꝛn tetaj kıtelwıj ipiltzın ıga makımıktıkan, iwꝛn tepılowan kıtelwıskej itajmej ıga makımıktıkan. ¹³ Nochi yawij mitzijıyatıj ıga nej annetokaj; e' yej moconfiarotı' noçıpa ipan nej, inon mománawıj.

¹⁴ 'El profeta Daniel kijkuiloj* iga mochiwas yej pox ayękti weyitiopan-ijti'; kua' amejemen ankitaskej iga ono' yej akajasi iga maono weyitiopan-ijti', —yej kilegrowa makentendero—, yej onoskej ipan estado de Judea, mayakanya ipan tepeyoj. ¹⁵ Yej onos iyixko kajli ipan ipetayo, ayo' matemo, niga makalaki iga makikikixti yej kipiá kalijti'; ¹⁶ iwán yej nemi imilpan, ayo' mayawi ichan iga makikuiti itzótzol. ¹⁷ ¡Lástima siwatkej inón día iga yej tatalaxwijtokej iwán yej tachichitijtoke! ¹⁸ Xiktajtaniłikan Dios iga kua' ancholşskej amo kua' sektaj;† ¹⁹ porque inomej días poxsan moknochiwaloj, este ayi' ijkón mo-ita' desde iga kichij Dios inın tajli, iwán ayi' ijkón mochiwas. ²⁰ Siga toTeko ayá' kixeloj inomej días, ayagaj momanawij; e' kixeloj iga kichokiliá inomej yej yéjpa kitapejpen.

²¹ 'Iwán siga agaj mitzijliskej: "Ta' xikitakan nigaj ono' Cristo", o "Ta' xikitakan nepa ono'", amejemen amo xiktajtqlkakikan. ²² Iga yawij witzetij iwán mopantiskej iga nej, siempa ayéj, kijtoskej "Nejya niCristo", iwán kijtoskej iga yejemen profetajmej iga Dios kitajtqlmakaj, siempa takajyawaj. Yawij kichijwaj milagrojmej yej ayi'pa mo-ita iga matakajyawakan, este wel anka kikajyawaskej yej Dios kitapejpen. ²³ E' xikyekakikan, iga áchtoya nochi nimitzmatiltijkej.

Kén iga yawi sej witzeti Jesús yej iPiltzın Taga'

²⁴ Jesús kijtoj:

—Kua' pánoja inomej días iga moknochiwaloj, yawi takomitati iga ay' tawjij tonati', niga ay'a tametztonas; ²⁵ şitalimej yej onokej ipan cielo wejwetziskej, nochi yej ono' ipan cielo mojolinaskej. ²⁶ İkuay'a ne-itaskej nej yej iPiltzın Taga' yej niwi' ipan mixti, nitawijtiwi' iga noweyipoder. ²⁷ İwán niktekimakas noangelejmej iga recio matapitzakan iga trompeta iga makinejnechkojan yej niktapejpen yej nijnijiga onokej noyan ipan tajli.

²⁸ 'Ximixkujtikan ipan higuerajkauwi': Kua' ankitaj némiya kısa iseliska iwán némiya iswayowi, ankimatij iga wi'ya tonalis. ²⁹ İjkonsan no kua' ankitaskej iga némiya mochiwa nochi yej nimitzijlikej, xikmatikan iga ay'a ke' poliwi iga nej niwi'ya sej. ³⁰ Nimitzijliáj iga nochi inın mochiwas kua' aya mikij yej inán onokej. ³¹ Cielo iwán tajli poliwisej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³² 'E' ayagaj nokta kimati te día o te hora, ayagaj kimati, niga angelejmej yej onokej ipan cielo, niga nej yej iPiltzın Dios, iseltisan noTaj Dios kimati.

³³ 'Inón iga amejemen xisatokan, xitachixtokan iwán xiktenewijtokan Dios iga ayá' ankimatij kéman mochiwas. ³⁴ Nej ken se taga' yej yajki wejka, kua' aya kısa ichan, kitekimá' itekipanowanimej, sejsé kimá' itekipanól iwán kititan iga se matachixto ipan kaltęn. ³⁵ Amejemen xisatokan iga ayá' ankimatij kéman wi' iteko kajli, tayowakan, o tajkoyówal, o kua' takuıka kayo, o yowalti'; ³⁶ amo santá' niwejkisaki iwán nimitzasikij ankojkochtokej. ³⁷ Yej nimitzijliáj amejemen, nochi nikijliáj: xisatokan.

14

Sacerdotejmej ijfejmej kitemowaj kén iga makikitzkikan Jesús

¹ Poliwasian dos días iga mo-ilwichiwiliá la Pascua,* iwán iga mokua pan yej ayá' kipiá levadura.† İjfejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés kitemowiliayaj kén iga makikitzkikan Jesús malej iga matakajyawákampa iwán makimiktikan. ² Kijtowayaj:

—Ayá' tichijwaskej kua' nento' ilwi', iga amo makuesiwilo.

Se siwa' kityawa yej ajwiya' ipan itzontekon Jesús

³ Mieş Jesús onoya ipan altepztın yej itoka' Betania, onoya ichan Simón yej kipiaka lepra. Mieş kıxnantoya mesa, asi' se siwa' yej kinentiaya se boteyajztın yej chijto' iga te'ti yej itoka' alabastro. İpan kiwiga' aceite yej ajwiya' yej kijliáj nardo yej pox patiyoj; iwán inón siwa' kikechposte' boteyajztın, iwán kitoyawilij ipan itzontekon Jesús. ⁴ E' sekin yej ompa kitajtachilijtoyaj, kuesiwikej iwán kijtojkej:

—¿Te iga kıyokatoyajkej inın aceite yej pox ajwiya'? ⁵ Masejtaj monamá' iga ke' se kitaniá trescientos días iga mamomajmaka yej ayá' motapialiáj.

Iwán kajawakej inón siwa'.

⁶ E' Jesús kijtoj:

—Xikawakan. ¿Te iga ankikuejkuesowaj? Yéş nechiwilij yej yekti. ⁷ Yeş ayá' motapialiáj, nochipa onoskej amowan, iwán kua' ankinekiskej wel ankipalewiáj; e' nej ayá' nochipa nij annepiaskej. ⁸ İnın siwa' kichij yeş wel kichı, machtówija iga neçalilij

* 13:14 13:14 Dn 9:27; 11:31; 12:11 † 13:18 13:18 Mt 24:20 * 14:1 14:1 Xikita glosario "Pascua". † 14:1 14:1 Xikita glosario "Levadura".

yej ajwiya' ipan notzontekon, iga ijkón nečhiwiliskej kuā' yawij nečokatij. ⁹ Nimitzijliáj iga kansas ipan inewi inún tajli mopowas kén iga Dios tamanawía, yawi no mopowati yej kichij inún siwa', iwán ijkón moejlamikis yej kichij.

Judas kinamaka Jesús

¹⁰ Judas Iscariote, se de inomej doce idiscipolojpa Jesús, yajki kitato ijefejmej sacerdočejmej iga kijličo iga yéj yawi kipalewiti iga makikitzkikan Jesús. ¹¹ Kuā' yejemen kikakikej inón, poxsan pakikej iwán kijlikej Judas iga yawij kimakatij tomún. Iwán ikuā'ya Judas pewa' iga kitejoj kēman wel makikitzkikan Jesús.

La Santa Cena

¹² Ipan día kuā' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuā' mokua pan yej ayá' kipiá levadura, momiktiá se borrejojtžin iga mokua, discipolojmej kitajtankej Jesús:

—čKān tikneki manimitzčhiwilitij tákual iga tikilwichiwiliskej la Pascua?

¹³ Iwán Jesús kičitan omen idiscipolojmej, kijlij:

—Xačan Jerusalén, iwán ompa ankitečoskej se taga' kiwiga a'ti ipan akomi'. Inón xiktokakan, ¹⁴ iwán kān yéj kalakis, xikijlikan itečo inón kajli: "Kijtowa in Tamachtiani: čIpan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwán nodiscipolojmej?" ¹⁵ Itečo kajli yawi mitznextilitij se weyi cuarto pan segundo piso kān ono'ya nochi yej ankinekiskej, ompa xikčhiwakān yej tikuaskej.

¹⁶ Discipolojmej yajkij iwán asikej altepe', iwán kasikej nochi kensan kijtoj Jesús; iwán ompay kichijkej tákual iga kilwichiwilij la Pascua.

¹⁷ Kuā' tayowati'ya, Jesús iwán doce idiscipolojmej, yajkij ompa. ¹⁸ Kuā' kixnantókeja mesa iga takuaj, Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga se de amejēmempa yej nemi nigaj iwán nisentakua, yawi nenextiti iga manekitzkikan.

¹⁹ Iwán yejemej moknočmatikej, mosepantajtaniáj:

—čIx nejya an?

Se' no kijtoj:

—čIx nejya an?

²⁰ Jesús kijtoj:

—Se de amejemen yej andocejmej, yej iwán nemi nisentakua ipansan inún plato, inonwa' in yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan. ²¹ Nimitzijliáj iga nej yej iPlitzžin Taga' yawij nemiktij ken ikuilijto'; e' ilástimaj inón taga' yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan! Máj yekti katka iga inón taga' amo maki-onoltikan.

²² Mij nemi takuaj, Jesús kikui' se pan, kimá' gracias Dios iwán kitatajkoloj iga kimajmá' idiscipolojmej. Kijtoj:

—Xikuikan inún pan iwán xikuakan, ininwa' nocučerpoj.

²³ Iwán Jesús kikui' vaso yej kipiá vino, kimá' gracias Dios, iwán kimajmá' idiscipolojmej, iwán inochin konijkej. ²⁴ Jesús kijtoj:

—Inún kijtojneki noesy iga nikčhiwa se'ya pacto, iwán toyawis iga mia' maye'ono iyxtaj Dios. ²⁵ Nimitzijliáj iga ayo' máj nikonij uva iyayo, nikonij sej nuevo vino este kuā' nonos kān reinarowa Dios.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoči iga akixmati

²⁶ Kuā' tami' kitakučkilijkej Dios, yajkij ipan se tepe' yej itoča' Olivos. ²⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen amonochin ankikajtewaskej iga anmoconfiarowaj ipan nej inún yówal iga ijkón ikuilijto': "Nikmiktij itečo borrejojmej, iwán borrejojmej papayiniskej." ²⁸ E' kuā' ni-ojpa-isas sej, kuā' anyaskej Galilea, nej ocho niati.

²⁹ Pedro kijtoj:

—Malej iga inochin mamitzsenkokajtewakan, e' nej ayá'.

³⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga inún yówal, kuā' aya takuika kayo ome vej, tej eyi vejya tikijtoj iga ayá' tine-ixmati.

³¹ E' Pedro sej kijlij Jesús:

—Malej iga matisenmikikan, nej ayá' nikitoj iga ayá' nimitzixmati.

Iwán inochin ijkón kijtojkej.

Jesús oradowa ipan se kuayojtžin yej itoča' Getsemani

³² Iwán asikej kān kijliáj Getsemani, iwán kijlij idiscipolojmej:

—Nijo' ximotalikan, nej maniao' manitajtoti wan Dios.

³³ Kíwigákejsan petz Pedro, Jacobo iwán Juan kān oradoto. Iwán Jesús pewa' iga poxsan moknočmati' iwán moyolmiktij. ³⁴ Iwán kijtoj:

—Poxsan nimoknoḡmati este ken nimikisnékiya. Nijo' xikawikan wan xisatokan.

³⁵ Iwán Jesús yajki achi máj wejka, iwán motankuaketzá' talpan iga kitajtaniłij Dios siga wel amo makiknočhiwakán ken yawij kichiwilitij ikuá'. ³⁶ Ijkín kitenewij Dios:

—NoTaj, noPapaj tej nochi wel tikchíwa; xinemanawi kuá' yawij ne-iknočhiwatij, e' amo mamochíwa ken nej nikneki, mamochíwa ken tej tikneki.

³⁷ Iwán Jesús yajki sej kan ono' idiscipolojmej, kasitoj kojkočtokej; iwán Jesús kijlij Pedro:

—Simón, ¿ixtaj tikochto'? ¿Ix awel achi xisato malej se hora? ³⁸ Xisatókanya, iwán xi-oradókan iga amo mamitztanilikán Tzitzimi'. Nikmati iga amoalmaj kineki xikchíwakán ken nej nikneki, e' amogánajsan awel ankichíwaj.

³⁹ Yajki sej oradóto iwán kijtoj inómejsan tájtól ken ocho. ⁴⁰ Kuá' sej yajki kan onokej idiscipolojmej, sej kasitoj kojkočtokej iga poxsan kochisnekiáj, inón iga aweljo' te kijtojkej. ⁴¹ Kuá' eyi vejya iga oradótoyay, kijtoj:

—¿Ix ankojkočtokejo'? ¿Nemi amosewiáj? Wítzeja yej kipoxchíwaj yej ayékti iga yawij nekítzkitij nej yej iPiltzín Taga'. ⁴² Ximoketzakan, matiákanya; wí'ya yej nenéxtiá.

Kiwigaj preso Jesús

⁴³ Jesús tatapojtóyao' kuá' asiko Judas, se de inón doce yej idiscipolojpa katka. Judas wáłaj iwán mia' gente yej kiwajligakej espada iwán kuawi'. Inómej kitítankej ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ⁴⁴ Ijkín kijtoj Judas kuá' aya kinéxtiá katiá in Jesús:

—Yej ankitaskej nikpipitzoj, inónya nokta xikítztkikan iwán xikyé' ilpitiákan.

⁴⁵ Kuá' asi' itenoj Jesús, kijlij:

—Tamachtiani, Tamachtiani.

Iwán kipipitzoj. ⁴⁶ Iwán kikítztkijkej Jesús, iwán kiwigakej.

⁴⁷ E' se de inómej yej onoya iwán Jesús, kikíxtij iyepadaj,§ iwán kinagasté' itekipanowaní ijefej sacerdotejmej. ⁴⁸ Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix anwalkej annekuikoj ken kuá' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? ⁴⁹ Nej nočhipa nonoya amowan iga nitamachtijtoya weyitiopan, iwán ayí' annekítztkijkej. E' inín nemi mochíwa kensan ijkuilijto' ipan itájtól Dios.

⁵⁰ Iwán nochi discipolojmej kikajtejkej iselti Jesús, iwán chojcholojkej.

Chokotzín yej choloj

⁵¹ E' se chokotzín kitokatiaya Jesús, tejkuxitiaya iga se tzótzol, iwán kikítztkijkej; ⁵² e' yéj ompa kikajtej itzótzol iwán choloj ipetzkan.

Jesús iyíxtaj yej kimandarowaj judiyojmej

⁵³ Iwán kiwigakej Jesús iyíxtaj ijefej sacerdotejmej, iwán ompa monechkojkej sacerdotejmej yej tayakantokej, yej kimandarowaj judiyojmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley. ⁵⁴ E' Pedro kiwejkatokatiyajki Jesús, este ipan ipatío' ijefej sacerdotejmej, iwán Pedro motalij wan policiayajmej;§ moskojtoyaj titenoj.

⁵⁵ Ijefejmej sacerdotejmej iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej, kitemowayaj tejté yej manesi iga Jesús kichij yej ayékti iga wel makimiktikan; e' ayá' kasiliayaj. ⁵⁶ Iwán mia' yej kipantiayaj Jesús, e' ayá' sesan itajtolmej. ⁵⁷ Iwán sekin tajtojkej iga kipantijkej Jesús, kijtojkej:

⁵⁸ —Nejemen nikakikej iga Jesús kijtoj ijkín: “Nej nia nikxixitínati inín weyitiopan yej tamachíwal, iwán ipan eyi días nia sej nikchíwati se' yej ayéj tamachíwalpa.”

⁵⁹ E' malej ijkón kipantiayaj, ayá' sansé kijtowayaj.

⁶⁰ Iwán ijefej sacerdotejmej moketzá' iyíxtaj sekin, iwán kitajtan Jesús:

—¿Ayá'taj titajtowa achi? ¿Ix ayá' tikaki iga nemi mitztelwiáj?

⁶¹ E' Jesús atajtoj. Ijefej sacerdotejmej sej kitajtan:

—¿Ix teja in tíCristoj yej iPiltzín Dios yej kiweyimatiltíaj?

⁶² Jesús kijtoj:

—Nejya nokta. Anyawij anne-itatij nej yej iPiltzín Taga' newatos iládoj iyé'má' Dios yej nochi wel kichíwa, iwán anne-itaskej nemi niwí' ipan mixti cęlojkočbapa.

⁶³ Iwán ijefej sacerdotejmej, kitzatzayan itzótzol iga kuejkuesiwi' iwán kijtoj:

—Ayo' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj. ⁶⁴ Amejemen ankikakikej iga kimałijlij Dios; ¿kén ankijtowaj amejemen?

Iwán inochín kijtojkej iga mamomiktiya.

⁶⁵ Sekin pewakej iga kichijchakej, iwán kixtzakkej iwán kimagakej, kijliayaj:

—¡Siga tıprofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

‡ 14:47 14:47 Xikita glosario “Espada”. § 14:54 14:54 Xikita glosario “Policiayajmej yej tacuidarowaj weyitiopan”.

Iwán policiyajmej kixaygatatzinkej Jesús.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

⁶⁶ Pedro onoya tani ipan patio, iwán ikuá' ompa asi' se isirvientaj ijefej sacerdotejmej; ⁶⁷ iwán kuá' kita' iga Pedro nemi Moskowa titenoj, kitachlijitká', iwán kijlij:

—Tej nq tinemiá iwán Jesús de Nazaret.

⁶⁸ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Anikixmati, niga nikmati de te nemi titajtowa.

Iwán Pedro kisa' juerájbapa kan kalakilo, iwán ikuá' takuiga' se kayo. ⁶⁹ Iwán inón sirvienta sej kitachlijitkisa' Pedro, iwán kijlij yej ompa ojonokej:

—Inín taga' de yejémempa.

⁷⁰ E' Pedro sej kijtoj iga akixmati Jesús. Ayá' wejkatí', yej ompa onoyaj sej kijlijkej Pedro:

—Mataj tejwa' tinemiá nq iwán yejemej; tej de Galilea iga nikakij titajtowa kensan yejemen.

⁷¹ Iwán Pedro kijtoj iga kitzto' Dios iwán makiknochiwa siga takajkayawa, iwán kijtoj:

—Ayá' nikixmati inón taga' yej nemi anne-ijliáj.

⁷² Iwán ikuá' takuiga' sej in kayo. Iwán Pedro kejlán yej kijtoj Jesús: “Kuá' kayo aya takujka ome vej, tej tia tikijtoji eyi vej iga ayá' tine-ixmati.” Iwán kuá' Pedro inón kejlán, pe' iga choga'.

15

Kiwigaj Jesús iyixtaj Pilato

¹ Kuá' tanesi', ijefejmej sacerdotejmej monechkojkej iwán wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej, iwán yej tamachtiáj ipan la ley iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej. Iwán Jesús kilpitajkij iga kikawatoy iyixtaj pilato. ² Pilato kitajtan:

—¿Ix tejya in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikijtowa.

³ Iwán ijefejmej sacerdotejmej kitejtélwiayaj Jesús. ⁴ Iwán Pilato sej kitajtan Jesús:

—¿In tej atikijtowa nité? Ta' xikaki nochi yej mitzjiliáj iga mitzjtélwiáj.

⁵ E' Jesús nité akijtoj; inón iga Pilato poxsan madmiradoj.

Mojtowa iga mamiki Jesús

⁶ Ipan iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kimajkawaya se preso yej la gente kitapejpenaya.

⁷ Onoya se preso yej itoká' Barrabás; sen-onoyaj iwán sekin yej nq tamiktijkej kuá' yajkij icontraj igobiernoj. ⁸ Iwán mia' wálkej, iwán pe' kijlijkej Pilato iga makimajkawa se ken kitekichíwa. ⁹ Pilato kijtoj:

—¿Ix ankinekij manikmajkawa iRrey judiyojmej?

¹⁰ Inín kijtoj iga kimatiá iga ijefejmej sacerdotejmej kixitayaj Jesús, inón iga kiwigakej iyixtaj. ¹¹ E' ijefejmej sacerdotejmej kitejtekimakakej la gente iga makitajtanikan iga makimajkawakan Barrabás. ¹² Iwán Pilato sej tatajtan:

—¿Té ankinekij manikchiwili yej ankijliáj iRrey judiyojmej?

¹³ Yejemen tzajtzikejpa iga kijtojkej:

—¡Xikmikti ipan cruz!

¹⁴ E' Pilato kijtoj:

—¿Tétaj kichij yej ayékti?

E' yejemen majya tzajtzikej:

—¡Xikmikti ipan cruz!

¹⁵ E' Pilato kinekiá makiye'itakan, inón iga kimajkaj Barrabás iwán kitekimá' soldadojmej iga makimagakan Jesús iwán iga makimiktij ipan cruz.

¹⁶ Iwán soldadojmej kiwigakej Jesús ipan ipatij palacio, iwán kinejnechkojkej nochi soldadojmej. ¹⁷ Iwán kakiltijkej se sotantzótzol yej axokoti', iwán se corona* de witzti yej kikitikej iga kiyawalchijkej. ¹⁸ Iwán pewakej iga kitzajtzilijkej:

—¡Xiyé'ono iRrey judiyojmej!

¹⁹ Iwán kikuajkuawitekkej iga kuawi', kichijchakej, iwán motankuaketzakej iná', iga ken kiweyimatiayaj. ²⁰ Kuá' kajawilmatikeja, kikixtilijkej inón tzótzol yej axokoti', iwán sej kakiltijkej sej yej itzótzolpa nokta, iwán kikixtijkej iga kimiktijtoj ipan cruz.

Kiclavarowaj Jesús ipan cruz

* 15:17 15:17 Xikita glosario “Corona”.

²¹ Iwán se taga' yej ichan altepe' Cirene, yej itoka' Simón, yej itajpa Alejandro iwán Rufo, ompa panotiyaya iga yajka imilpan, iwán yéj kitekimakakej iga makiwiguili Jesús icruz.

²² Iwán kiwigakej Jesús kan kijliáj Gólgota, yej kijtojneki Kan ono' Kuaomi'. ²³ Iwán kimakakej vino yej nenelijo' iwán remedio yej itoka' mirra, e' Jesús akonij. ²⁴ Kuá' kiclavarojkeja ipan cruz, soldadojmej kikuikej itzótzol Jesús iga kirrifarojkej iga makimatikan te kiwigas sejsé de yejemej.†

²⁵ Yowalti' las nueve kuá' kiclavarojkej Jesús ipan cruz.‡ ²⁶ Iwán kitálkej ikuapan kan kijkuilojkej te iga kimiktijkej, ijkín ijkulijtoya: "IRREY JUDIYOJMEJ." ²⁷ Iwán na' kan kiclavarojkej Jesús pan cruz, no kiclavarojkej ome yej tachtekij, ipan sejsé icruz, se iladoj iyé'ma' iwán se' iyopochkampa. ²⁸ Ijkón iga mochij yej ijkulijto' ipan itájtól Dios: "Kitakej ken se yej kichij yej ayékti."§

²⁹ Iwán yej panowayaj itenoj Jesús, kipinajtiyay, este kikuatzejtzelowiliyay iga kijliayaj:

—Ayki', tej tikijtoj iga tikxiñinas weyitiopan, iwán ipan eyi día wel sej tikojpachíwa,* ³⁰ moganaj ximomanawi, iwán xitemo ipan cruz.

³¹ Ijkónsan no ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj pan la ley, kipinajtiyay, iwán mojliayaj:

—Sekin kimanawij, e' yéj imatika awel momanawia.† ³² Siga Cristo yej iRrey israelitajmej tikitaskéj iga temoj ipan cruz, ijkón sí ticredoskej.

Iwán yej na' pilojtoyaj ipan sejsé icruz, no maltajtowayaj iga Jesús.

Miki Jesús ipan cruz

³³ Kuá' asi' tajkodia, noyan ipan tajli takomitia', ijkón takomititoya este las tres tiotakpan. ³⁴ Iwán ikuá'ya Jesús tzajtzi' iga inochi itájpál, kijtoj:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —yej kijtojneki: TinoDios, tinoDios, ¿te iga tingékajteja?‡

³⁵ Sekin yej ompa onoyaj, kikakikej, iwán kijtojkej:

—Ta' xikakikan, nemi kinotza ikypa profeta Elias.

³⁶ Iwán se de yejemeppa motaloj, kapachoto tejté yej ken ichka' pan xoko'vinoj. Kilpij ipan ojta', iwán kitecholtij Jesús, iga makichichina. Kijtoj:

—Xikajtewakan, matikitakan siga wí' Elías kitemowiki.§

³⁷ Iwán Jesús tzajtzi'pa iga tajtoj, iwán migui'ya. ³⁸ Iwán tzótzol* yej iga tajkotchaktoya weyitiopan, tajkotzayani', pewa' ajko iwán tzayantiwalaj este tani. ³⁹ Ijefej soldadojmej yej onoya iyixtaj Jesús, kuá' kita' kén iga tzajtzi' iwán migui', kijtoj:

—Mataj melá' inún taga' iPiltzín Dios.

⁴⁰ Ompa no onoyaj sekin siwatkej, tachixtoyaj wejka; onoyaj María Magdalena, iwán se' Maria yej iyémejpa José iwán Jacobo yej tetzojo', iwán ompa no onoya se' siwa' itoka' Salomé. ⁴¹ Inimej siwatkej kitokatinemiáj Jesús, iwán kupaléwijkej kuá' nemiá Galilea. Ompa onoyaj no mia' siwatkej yej senyajki Jerusalem iwán Jesús.

Motoka Jesús texapoko

⁴² Inón día kichiwaj yej monekis iga moštapa día kuá' mosewilo. Kuá' némiya tayowati, ⁴³ se taga' yej itoka' José yej ichan altepe' Arimatea yej onoya ipan inón grupo yej tayakantokej yej kimandarowayaj judiyojmej, yajki kitato Pilato iwán ayá' majmawi' iga kitajtan icuerpoj Jesús iga makitoka. Yéj no kichixtoya keman wí' reinaroki Dios.

⁴⁴ Pilato madmiradoj kuá' kika' iga nimanún mi' Jesús, iwán kinotza' ijefej soldadojmej iga kitajtan iga ix an ijkonya. ⁴⁵ Kuá' inón capitán kimatiltij iga mi'ya Jesús, Pilato kijlij José iga wel kitokas Jesús. ⁴⁶ Iwán José kikowato se sábana, iwán yajki kitemowito icuerpoj Jesús ipan cruz iwán kikikimiloy iga inón tzótzol. Iwán kitoga' ipan se' texapo' yej ichkuatoyay. Iwán kitentzakua' iga se weyiyawalte'ti.† ⁴⁷ María Magdalena iwán se' Maria yej iyé'pa José, kitakej kan kitokkej Jesús.

16

Ojpa-isa Jesús

¹ Kuá' pánoja día iga mosewilo, María Magdalena, Salomé, iwán María yej iyé'pa Jacobo, kikojkej yej ajwiya' iga kitallilíaj icuerpoj Jesús. ² Iwán isájpasan domingo asitój kan toktó' Jesús, kisa'ya tñati'. ³ Iwán mojliayaj:

† 15:24 15:24 Sal 22:18 ‡ 15:25 15:25 Sal 22:16 § 15:28 15:28 Is 53:12 * 15:29 15:29 Sal 109:25 † 15:31 15:31 Sal 22:7-8 ‡ 15:34 15:34 Sal 22:1 § 15:36 15:36 Sal 69:21 * 15:38 15:38 Inón weyitiopan yej onoya Jerusalem kipiaya kan petz sacerdote kalakia', ompa tajkotchaktoya iga se cortina. Ex 26: 31-33. Xikita glosario "Cortina". † 15:46 15:46 Is 53:9

—¿A'yéj an teenilij te'ti yej iga tentzakto' inón animajtexapo'?

⁴ E' kuə' tachakej, kitakej iga inón weyite'ti ayo' kitentzaktoya animajtexapo'.
⁵ Kuə' kalakkej animajtexapoko, kitakej se chokotz'in ewato' a la derecha, kakijto' se weya'tzótzol yej ista'; iwán momajtijkej. ⁶ E' yéj kijtoj:

—Amo ximajmawikan; amejemen ankitemokoj Jesús de Nazaret, yej kimiktijkej ipan cruz. Yéj ojpa-isa'ya; ayo' teyi nigaj. Ta'ki' xikitakan kan kitekajak.* ⁷ Xákanya inán, iwán xikijlikan idiscipolojmej iwán Pedro: "Jesús yawi asiti achto Galilea que amejemen, iwán ompigaya ankitaskej, ijkón ken mitzijlijkej."

⁸ Inomej siwatkej cholitikiskej animajtexapoko; kuekuechkatiajkij iga momajtijkej. Iwán ayagaj te kijlijkej iga majmawiaj.

Jesús kixnextiliá María Magdalena

⁹ Kua' ojpa-isa'ya Jesús, isájpasan domingo, kixnextilij achto María Magdalena, yej kikixtilij iky siete malespíritoj. ¹⁰ Yéj yajki kimañtito yej kitokatinemiáj Jesús; kasitój mokomatiotoy iwán chokatoyaj. ¹¹ Kuə' yejemej kimatikej iga Jesús ojpa-isa' iwán iga María kíta'ya, yejemen akicredojkej.

Jesús kixnextiliá omen idiscipolojmej

¹² Después Jesús kixnextilij omen yej nemi yayaj ipan ojtí wéjkaya iga altepe'; e' sé'paya iga nešía. ¹³ Yejemej no yajkij iga kimañtitoj sekin, e' yejemej no ayá' kicredowilijkej ken iga kijtojkej.

Jesús kitekimaka idiscipolojmej kén iga makichiwakan

¹⁴ Máj máj Jesús kixnextilij once idiscipolojmej kan nemi takuaj. Iwán Jesús kajajwa' inomej iga ayá' kicredowayaj iga yoltakuaktikejo' iga ayá' kicredowilijkej inomej yej kitakej iga Jesús ojpa-isa'ya. ¹⁵ Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Xakan noyan ipan tajli iwán xikpowilikan nochí gente ye'noticiaj kén iga Dios tamanawia. ¹⁶ Yej kicredoj iwán mobautizaroj, Dios kimanawij; e' yej akicredoj, Dios kinkochiwas. ¹⁷ Iwán inomej yej kicredoskej kichiwasej yej ayi'pa mo-ita. Ipan notoka' kikixtiskej malespíritojmej, iwán yawij tajtoj ipan nuevo tajtolmej. ¹⁸ Kikitzkiskej kowamej iga imamej, iwán siga koniskej tejté yej temiktiá, até kichiwiliskej. Kitaliskej imamej ipan yej wetitokej, iwán achitiaskej.

Jesús tejkawi ipan cielo

¹⁹ Kuə' tami' tajtoj wan idiscipolojmej, toTeKo Jesús tejkaj ipan cielo, yajki motalito iladoj iye'ma' Dios.† ²⁰ Iwán discipolojmej kiskej iga kipowatoj noyan kén iga Dios tamanawia. ToTeKo Jesús kipalewiaya idiscipolojmej iga kuə' kipowayaj ye'noticiaj, kichiwaya yej ayi'pa mo-ita iga manesi iga mela'ciertoj yej kjtowayaj. Ijkónyawa'.

* 16:6 16:6 Sal 16:10 † 16:19 16:19 Sal 110:1

Itájtɔl Jesucristo yej kijekuiloj San Lucas

Lucas kijekuillowiliá Teófilo yej kichij Jesús

¹ Mia'ya kinekiáj makiye'ijkuilokan yej Jesús kichij miej onoya nowamej. ² Ijkón kensan nematiltijkej yej kinojma-itakej yej kichij Jesús iwán kipowakej inón ye'noticiaj. ³ Nej niLucas nɔ nitatajtantinemi' iga manikmela'mati este kan pewa' yej kichij Jesús. Iwán tej Teófilo yej mitzpozxe'itaj, yekti iga nɔ manimitzijkuilowili nochi kensan nikmati ⁴ iga xikmela'mati iga ijkɔnya nokta in inón yej mitznexiltijkej.

Se ángel kijtowa iga yawi onoti xolo' yej itoka' Juan

⁵ Kuá' Herodes* onoya iga rey ipan estado de Judea, onoya se sacerdote yej itoka' Zacarías yej igrúpojpa katka Abías. Isiwá' Zacarías itoka' Elisabet, irrázajpa nɔ Aarón yej sacerdote. ⁶ Iwán iyomextimej ye'nemiáj iyixtaj Dios, nochipa kichijwayaj ken kijtowa iley toTeko, iwán ayagaj wel kijtowa iga kichijtoyaj yej ayekti. ⁷ E' ayá' kipiayaj nisé ipiltzín iga Elisabet ayá' wel pilowaya. Iwán póxsanya katka yolejkej inón yej.

⁸ Se día igrupoj Zacarías kitocaraj iga kichijwa itekiyo sacerdote iyixtaj Dios. ⁹ Iwán ken iga kitekichijwayaj sacerdotejmej, kichijkej rifa iga makimatikan a'yé' yawi kitatiti incienso. Iwán kitocaraj Zacarías iga makitati incienso ipan ikal toTeko. ¹⁰ Kuá' nemi kitatiaya incienso, nochi gente oradojtowa fuera. ¹¹ Iwán Zacarías kixnnextiliko se ángel† yej kiñtan toTeko. Kuá' kita' este ejkato' na' altar‡ kan motatiá incienso. Ejkato' lado derecho inón altar. ¹² Kuá' Zacarías kita' el ángel, ayo' kimati' te kichijwaya iwán poxsan momajtij. ¹³ E' el ángel kijlij:

—Zacarías, amo ximajmawi, Dios kika'ya yej nemi tiktajtaniá, iwán mosiwá' Elisabet yawi kipiati se ipiltzín yej tia tiktokawiti Juan. ¹⁴ Tia tipakiti poxsan, iwán mia' nɔ yawij pakitij kuá' naceraj ¹⁵ iga mopiltzín poxsan yawi kiyé'itati Dios. Ayá' yawi koniti okti, nité yej tatawantiá. Iwán kipiás nokta el Espíritu Santo este kuá' kitalaxwíjtoso' iye'. ¹⁶ Iwán yawi kiyolyamanati mia' gente de Israel iga makitoka Dios yej iTekomej. ¹⁷ Iwán mopiltzín tayakantiáj iyixtaj toTeko iwán kipiás espíritu yej kipiaya el profeta§ Elías iga wel makichijwa ken kichij yéj. Kichijwas iga tetajmej mamoye'itakan iwán ipilowán, iwán iga yej ayá' tacredowaj wel matacredokan. Ijkón kichijwas iga la gente wel maki-omemawí toTeko.

¹⁸ Iwán Zacarías kitajtan el ángel:

—¿Kén nikmatis siga mochijwas ken nemi tikijtowa? Nej niwéweja iwán nosiwá' nɔ ilámaja.

¹⁹ El ángel kijtoj:

—Nej niGabriel yej nono' iyixtaj Dios; yéj neñtan iga manitajtoki mowan iga manimitzmañtiti inín ye'noticiaj. ²⁰ E' inán, iga aticredoj yej nimitzijlij, tia tinonojtiti, iwán titajtoj se este kuá' mochijwasya yej nimitzijlij.

²¹ Mieñ la gente fuera kichixtoyaj Zacarías, mosepantajtantoyaj iga te iga áyasan kisa weyitiopan-ijti'.* ²² Kuá' Zacarías kiasako, ay'ya wel tajtowaya, santamamantozaya. Ijkón iga la gente kimatikej iga tejté kixnnextilij weyitiopan-ijti'. Iwán nonojtiá'.

²³ Iwán kuá' Zacarías kimaxitija iga tekipanowaya weyitiopan, yájkia ichan. ²⁴ Iwán xolojowí' Elisabet yej isiwá'pa Zacarías. Iwán Elisabet cinco mej ayá' kisa' ichan, ijkín kijtowaya ipan iyalmaj: ²⁵ “NoTeko neñlij ijkín iga ay'ya máj manepinajtikan.”

Se ángel kijtowa iga yawi onoti xolo' yej itoka' Jesús

²⁶ Kuá' kiwígaya seis meses iga xolojowí' Elisabet, Dios kititan el ángel Gabriel ipan se altepe' yej itoka' Nazaret ipan estado de Galilea. ²⁷ Iwán yajki çan se takotzín yej itoka' María yej aya kixmatía taga'. E' onoyay comprometida iga yawi monamiktiti iwán se taga' yej itoka' José yej irrázajpa rey David. ²⁸ Iwán el ángel kala' este kan onoya María, iwán ijkín kijlij:

—¡Xiyolpakí iga tej mitztapejpen Dios iwán iga toTeko ono' mowan! Dios mamitzjolchikáwa máj que inewi siwatkej.

²⁹ Kuá' María kita' el ángel, este moyolmajtij iga kika' yej kijtoj. Iwán motajtan iga té an kijtojneki inón yej kijtoj. ³⁰ El ángel kijlij:

* 1:5 1:5 Xikita glosario “Herodes”. † 1:11 1:11 Xikita glosario “Ángel”. ‡ 1:11 1:11 Xikita glosario “Altar”.

§ 1:17 1:17 Xikita glosario “Profeta”. * 1:21 1:21 Xikita glosario “Weyitiopan”.

—María, amo ximajmawi, Dios mitzye'ita iwán mitztapejpen. ³¹ Inán tia tixqoyowiti iwán tia tikpiati se mopiltzín iwán tiktokawij JESÚS. ³² Yéj yawij kipoxweyimatiltitij iwán kitokawiskej nq iga iPiltzín Dios yej ono' pox ajko. Iwán toTeko Dios kichíwas iga maono iga rey ken David yej iyikyapatajwewej ³³ iga makigobernaro nochipa la gente de Israel. Iwán atamis iga gobernaroj.

³⁴ Iwán María kijlij el ángel:

—¿Kén nia nixqoyowiti esi nej aya nono wán taga'?

³⁵ El ángel kijlij:

—IyEspíritoj Dios wj' ipan tej iwán Dios yej ono' ajko iga ipoder yawi mitztzakuati. Inón iga moxqlo' yej yawi naceroti, inón wj' de Dios iwán kijliskej iga Diospa iPiltzín. ³⁶ Ta' manimitzijlo', Elisabet yej mopariéntajpa, xqoyówi'ya nq malej iga ilámaja. Yej kijliayaj iga ayj' pilowaya inán kipiá seis meses iga xqoyowí'. ³⁷ Iga Dios ateyi yej ken awel makichíwa.

³⁸ Iwán María kijtoj:

—Nej manikchíwa ken kineki toTeko, iwán Dios makichíwa ipan nej ken tikijtoj.

Iwán kuá' tami' tajtoj María, yájkíya el ángel.

María kipaxqowiliá Elisabet

³⁹ Ayá' wejkati', María nimanún yajki kipaxqowiljito Elisabet yej çantitoya ipan se altepe' yej ono' ipan tepeyoj, ipan estado de Judea ⁴⁰ Iwán kala' çan Zacarías, kinotza' Elisabet. ⁴¹ Iwán kuá' Elisabet kíká' iga kinotzkej, este itaxijti' wiwitoga' ixqlo', iwán íkuá' iyEspíritoj Dios kitajtolmá' Elisabet, ⁴² iwán kijtoj recio:

—Dios mitzye'itaya máj que inochi siwatkej. Iwán nq kiye'ita'ya moxqlo'. ⁴³ ¿Té noteki in nej iga manepaxqowiljiki yej íye'pa noTeko? ⁴⁴ Kuá' níká' iga tinçotza', este wiwitoga' notalaxijitiko noxqlo' iga pagui'. ⁴⁵ Tej tipakto' iga ticređoj toTeko iga yawi mochíwati yej mitzijlij.

⁴⁶ Iwán kijtoj María:

Noalmaj kiweyimatiltiá toTeko.

⁴⁷ Iwán noespíritoj páki iyixtaj Dios yej nemanawij.

⁴⁸ Iga Dios netapejpen iga iyesclavaj, yej ayá' nimotapialíá.

Iwán este aman iwán nochipa kijtoskej iga Dios neye'ita,

⁴⁹ iga Dios yej nochi wel kichíwa, kichij ipan nej yej poxsan yekti.

jMamoweyimati itqka'!

⁵⁰ Dios nochipa kiknelíá yej kimajmawiliá.

⁵¹ Iga kichij yej ayagaj wel kichíwa;

kitanilij yej mopoxweyimatij.

⁵² Kikixtij reyejmej kan mandarowayaj,

iwán kichij iga makiweyimatiltikán yej ayá' moweyimatij.

⁵³ Yej nemi apismikiáj, Dios kimá' yej yekti,

iwán yej motapialiyaj ayá' kimá' nité.

⁵⁴ Dios kípalewíj la gente de Israel yej kicređowaj,

iwán ayá' kelkaj iga kiknelij.

⁵⁵ Iga Dios ijkon kijlij to-ikyapatajwan,

iga nochipa kípalewíj Abraham iwán nochi ipilowan ipilowampa.

⁵⁶ Iwán María káwi' çan Elisabet ken eyi mej iwán yajki sej ichan.

Nacęrowa Juan yej tabautizęrowa

⁵⁷ Kuá' asi' hora iga Elisabet taonoltiá, kita' se ichooçhín. ⁵⁸ Kuá' kimatikej iveçinojmej iwán ipariętejmej iga toTeko poxsan kiknelij Elisabet, yajkij kiyolchikawatoj. ⁵⁹ Iwán kuá' xqloztzín kipiaya ocho día, kiwigakej iga kicircuncidarotoj' ken kitekichíwaj israelitajmej. Iwán kinekiáj iga makitokawikán Zacarías ken itajpa itqka'. ⁶⁰ E' iye' kijtoj:

—¡Ayéj ijkon! Yéj yawi motokawiti Juan.

⁶¹ Kijtojkej:

—¿Te iga? Esi ateyi nisé amokniwan yej ijkon itqka'.

⁶² Iwán Zacarías san kimamanoztakej iga kitajtankej kén kitokawij ichooçhín.

⁶³ Itaj kitajtan tejté kan matajkuilo, iwán kijkuiloj: "Itqka' Juan." Iwán inewi san tajtachixtikajkej. ⁶⁴ Iwán Zacarías íkuá'ya tajtoj sej iwán pewa' kiweyimatiltij Dios.

⁶⁵ Nochi yej najna'san ichamej momajtijkej, iwán noyan ipan estado de Judea, yej çantitokej ipan tepemej kipowayaj yej mochij. ⁶⁶ Iwán nochi yej kikakiáj inón tatapowalis, mosepantajtaniáj:

—ĈTé an itekiyo kipiás in inĉin choochĉin?
Iga neŝiá iga Dios onoya iwán choochĉin.

Itakuĵ' Zacarías

⁶⁷ Iwán ipan Zacarías, yeĵ itajpa choochĉin, asi' iyEspíritoj Dios iwán kijtoj tájtŉl yeĵ Diospa kimá':

⁶⁸ Mamoweyimatĵlti toTĕko, yeĵ iDiospa Israel, iga wáĵaj kimánawiko igenteĵ.

⁶⁹ Teĵĵitanilij se yeĵ teŝalvarowa yeĵ kipoxpiá poder yeĵ ipiltzĉin yeĵ ipilówampa David yeĵ kichij ken Dios kineki.

⁷⁰ Iĵkón kensan Dios ikya kijtoj ipan iprofetaĵmeĵ yeĵ ye'nemikeĵ,

⁷¹ iga yeĵ yawi teĵmanawĵti de inŉmej yeĵ temiktĵjnekiĵ iwán de inochi yeĵ te-ijiyaj.

⁷² Iga manesi iga kikneĵliá to-ikyapataĵwán, iwán ayá' kelkawa iga kichij pacto iwameĵ.

⁷³ Inĉin yeĵ Dios kinoĵma-ijlij to-ikyapataĵwéĵ Abraham iga yawi kichĵwati:

⁷⁴ yawi teĵmanawĵti ipan toenemĵgoĵmeĵ,

⁷⁵ iwán ay'ya timajmawiskeĵ iga tiktokaj Dios,

⁷⁶ iwán nochipa tiye'nemiskeĵ iwán tiye'onoskeĵ iyĵxtaj.

⁷⁷ Iwán teĵ nopiltzĉin, mitzŉkawiskeĵ iprofetaĵ Dios yeĵ ono' pox ajko,

⁷⁸ iga teĵ titayakanas iyĵxtaj toTĕko iga tikye'talĵitiáj iyoĵwi.

⁷⁹ Iga xikmatĵlti igenteĵ toTĕko ken iga kelkawiĵiskeĵ yeĵ kichĵwaj yeĵ ayekti iwán iĵkón kimánawiskeĵ.

⁸⁰ Iga toDios poxsan te-ikneĵliá, inŉn iga este ajko kĵan ono',

teĵĵitanilíá se yeĵ ken kuá' teĵawiki ipan toĵlmaj.

⁸¹ Iwán iga makitawi yeĵ onokeĵ kĵan takomichkĵan, inŉmej yeĵ majmatokeĵ iga mikiskeĵ.

Iwán teoĵmaka ipan oĵti yeĵ teĵneĵtilíá iga wel matonokĵan tamelá.

⁸² Iwán choŉlĉintzĉin nemi weyaya iwán máĵ kĵxmatitiaya Dios. Iwán onoya ipan desierto‡ kĵan ayagaj ono', este que iyĵxtaj la gente de Israel monĉxtij te itekiyo in yeĵ.

2

Jesús nacĉrowa Belén

¹ Kuá' gobernarrowaya rey César* Augusto, tatekimá' iga noĵan mamochĵwa censo.

² Inĉin achto censo kichijkeĵ kuá' Cirenio mandarowaya Siria. ³ Iwán inewi gente yajkĵ ipan iyaltepemeĵ kajkĵan nacĉroĵkeĵ iga kĵkĵuiloĵtoj itŉkameĵ. ⁴ Inŉn iga José kĵsa 'Nazaret, altepe' yeĵ ono' ipan estado de Galilea. Iwán yajki ipan estado de Judea ipan altepe' yeĵ itŉká' Belén kĵan nacĉroj rey David, iga José irrázajpa David. ⁵ Yajki mo-ijkuiloĵto iwán

María este Belén. María onoyaj iga yawi monamiktĵti iwán José. María xŉlóyoĵa, e' ayéĵ iga iwanya onoya. ⁶ Iwán kuá' onókeĵa Belén, asi' hora iga María taonolĵtiá. ⁷ Iwán ompa kita' iyokichŉpompiltzĉin, iwán kĵkĵkimiloĵ iga tzŉtzol iwán kiteĵa' ipan kuacajŉn

kĵan motamaka kawajojmeĵ, iga ay'ya onoya kĵan kochij yeĵ paxalowaj.

Angeĵmeĵ kipowaj iga nacĉroĵa Jesús

⁸ Ayá' weĵka iga Belén onoyaj sekin yeĵ kĵcuidarŉjtoyaj borregoĵmeĵ.† Iwán inŉmej senyówal onoyaj ipan sakajoj. ⁹ Kĵmpasan kĵxneĵtilĵkoĵ se iyáŉgel toTĕko. Iwán iweyipoder toTĕko tawĵij kĵan onoyaj yeĵemen iwán pox majmawikeĵ. ¹⁰ E' el áŉgel kijtoj:

—Amo ximajmawikĵan. Nimitzmatĵltĵkoĵ ye'nŉtĵciaĵ, iwán inewi yeĵ kikakiskeĵ, yŉlpakiskeĵ: ¹¹ iga aman nacĉroĵo ipan iyaltepe' David se yeĵ mitzmanawĵkoĵ, toTĕko, el Cristo‡ yeĵ itaĵĵtan Dios. ¹² Iga xikmatĵkan iga ayá' nemi nimitzkajkawajaj, anyawĵ ankasitĵ se xŉlŉtzĉin kĵkĵmiliĵto' iga tzŉtzol iwán wetzto' ipan se kuacajŉn kĵan motamaka kawajojmeĵ.

¹³ Iwán kĵmpasan mijxneĵtĵkoĵ iná' el áŉgel máĵ komati angeĵleĵmeĵ yeĵ wáĵkeĵ ipan cielo iwán inochĉin kiweyimatĵtiayaj Dios iwán kijtowaj:

¹⁴ ¡Mamoweyimatĵlti Dios ipan cielo yeĵ ono' máĵ ajko,

iwán ipan inĉin taĵli maonokĵan tamelá nochi yeĵ Dios kiye'ita!

¹⁵ Iwán kuá' yáĵkĵija seĵ angeĵleĵmeĵ ipan cielo, pastŉrmeĵ peĵaweĵ iga moseŝepan-ijliáj: —Tiákanwa' Belén, matikĵtatĵ yeĵ suceĉeroĵ, yeĵ teĵmatĵltĵ toTĕko.

¹⁶ Iwán nimanĉin yajkĵij, kasitŉj María iwán José, iwán wetzto' xŉlŉtzĉin ipan kuacajŉn.

¹⁷ Kuá' pastŉrmeĵ kitákeĵa choŉlĉintzĉin, kimatĵltĵkeĵ José iwán María yeĵ el áŉgel kĵilĵkeĵ de inŉn choŉlĉintzĉin. ¹⁸ Iwán nochi yeĵ kikakikeĵ yeĵ kipowajaj pastŉrmeĵ, san taĵtachĵtikawĵiáj. ¹⁹ E' María kĵana' ipan iyalmaj nochi yeĵ kĵilĵkeĵ, iwán nochipa

‡ 1:80 1:80 Xikita glosario "Desierto". * 2:1 2:1 Xikita glosario "César". † 2:8 2:8 Xikita glosario "Borrego".

‡ 2:11 2:11 Xikita glosario "Cristo".

kejlamiĉia. ²⁰ Iwán pastormeĵ yajkij sej kan onoyaj, kiweymatiltitajkij Dios iwán kitakuĉikilitajkij iga inón vej kikakikej iwán kitakej, iga nochi moĉij kensan el ángel kijtoj.

Choolintzin Jesús kiwigaj weyitiopan

²¹ Kuá' choolintzin kipia'ya ocho día, yajkij kicircuncidarĉtoj iwán kitálibilikej itoĉa' JESÚS, inonsan toĉa' vej el ángel kijlij María kuá' aya xoloyowia.

²² Iwán kuá' asi' día iga mopurificarowaj yejemen, ken kijtowa iley Moisés, choolintzin kiwigakej Jerusálén iga makipresentarĉkan iyixtaj toTeĉo. ²³ Ijĉón kichijkej iga ipan iley toTeĉo, ijĉín ijkuilijto': "Inewi koponchooĉin vej nacerowa, moĉiwaskej itatki toTeĉo." ²⁴ Iwán yajkij kimakatoj iyofrendaj Dios ken kijtowa iley toTeĉo: ome solin o ome jottokotzitzin.

²⁵ Inón vej, Jerusálén onoya se taga' itoĉa' Simeón, pox ye'nemiá iwán kiweymatiltiaya Dios. Yéj kichixtoya vej kimanawĉki israelitajmej. IyEspiritoj Dios onoya iwán Simeón, ²⁶ iwán kimatiltij iga aya mikis este que makita Cristo vej Dios kitapejpen iwán kititanis. ²⁷ Kuá' itaj iwán iye' choolintzin Jesús kiwigakej weyitiopan iga makichiwakan ken la ley tatekimaka, iyEspiritoj Dios kitekimá' Simeón iga mayawi no weyitiopan. ²⁸ Íkuá' Simeón kinawaj choolintzin iwán ijĉín kijtoj iga kiweymatiltij Dios:

²⁹ NoTeĉo, inán welja nimikis tamelá, iga nikita'ya vej tine-ijlij.

³⁰ Niknojma-ita'ya vej tasalvarowa,

³¹ vej tikĉitan iga nochi gente.

³² Yéj ken kitawij ipan iyalmajmej nochi gente vej ayéj de Israel.

Iwán yawij kiweymatiltitij Israel iga nij nacerĉoj vej tasalvarowa.

³³ José iwán iye' Jesús yoltrikpakej kuá' Simeón tajtowaya de choolintzin. ³⁴ Iwán Simeón kitajtanilij Dios iga maye'onokan, iwán kijlij María vej iye'pa Jesús:

—Dios kitapejpen inón chooĉin iga ipan, mia' de Israel mopoĉopoloskej iwán mia' mosalvaroskej. Iwán inón poxsan yawij kijiyatij, ³⁵ ijĉón nesís vej la gente kejlantokej ipan iyalmajmej. E' tej tia timopoxyolmiktiti, tikmachilij ken tikita se espada yawi mitzylsolĉti.

³⁶ Ompa no onoya se siwa' vej Dios kitajtolmakaya, vej itoĉa' Ana, vej ipiltzimpa katka Fanuel, vej irrázajpa Aser. Inón vej pox ilámaja. Yéj monamiktijka kuá' takótzino', e' siete añosan sen-onoyaj, iwán mi' iwéj. ³⁷ Iwán Ana kiwigayay ochenta y cuatro año. Ayá' kŝaya ipan weyitiopan iga kiweymatiltiaya toTeĉo semilwi' iwán senyówal iga mayunarowaya iwán oradowaya. ³⁸ Kuá' tami' tajtoj Simeón, íkuá' asi' Ana iwán pewa' iga kimaka gracias Dios iwán kipowa' de xolĉ' iyixtaj la gente de Jerusálén vej kichixtoyaj se vej makimanawĉkan.

Mokuepaj sej Nazaret

³⁹ Kuá' kichijkeja inewi vej kijtowa iley toTeĉo, mokuepkej sej ipan estado de Galilea, ipan iyaltepemeĵ vej itoĉa' Nazaret. ⁴⁰ Iwán choolintzin nemi moskaltiaya iwán asitiaya itáĉjal iwán pox tamatiitiaya, iwán Dios kipoxye'itaya iwán kipalewiaya.

Jesús kawi ipan weyitiopan

⁴¹ Itaj iwán iye' Jesús yayaj cada año Jerusálén iga mo-ilwichiwiliá la Pascua.* ⁴² Kuá' kipia'ya doce años Jesús, yajkij sej Jerusálén iga yejemeĵ kitekichiwaway iyilwi la Pascua. ⁴³ Kuá' tami'ya ilwi', inón día yawija ichameĵ. E' Jesús kawi' Jerusálén, itaj iwán iye' niga kitakej kan kawi'. ⁴⁴ Yejemeĵ kijtojkej anka Jesús yaya tatzalan kan polijitálo. Kuá' nejnénekeja semilwi', íkuao' kitemojkej kan yayaj iyikniwan iwán vej kixmatiáĵ; ⁴⁵ e' ayá' kasikej. Iwán mokuepakeĵ sej Jerusálén iga kitemoĉtoj ompiga.

⁴⁶ Este ipan eyi día kasitoj weyitiopan, ewato' kan onoyaj vej tamachtiáj ipan la ley. Iwán Jesús kikaktoya vej tamachtiáj ipan la ley iwán kitajtantoya. ⁴⁷ Iwán nochi vej kikaktoyaj san tajtachixtikawiaĵ iga kitayaj iga poxsan kuayamani' iwán iga kuá' kitajtaniáj, kimatiá kén kijtowaya. ⁴⁸ Kuá' itaj iwán iye' kitakej, san tajtachixtikajkej. Iwán iye' kijtoj:

—Nopiltzin, ¿te iga inón aneĉiwilijkej? Motaj iwán nej nimitztemojtinemiáj este ken nichókaĵa.

⁴⁹ Jesús kijtoj:

—¿Te iga aneĉtemojtinemiáj? ¿Ix ayá' ankimatij iga manono kan íkal noTaj?

⁵⁰ E' yejemeĵ ayá' kimatikeĵ te kijtojneki vej kijtoj.

⁵¹ Iwán Jesús senyákiya iwámej altepe' Nazaret. Iwán Jesús kipoxcređowaya itaj iwán iye'. Iwán iye' Jesús nochipa kejlantoya nochi inin ipan iyalmaj. ⁵² Iwán Jesús majya nemi weyaya iwán majya tamatitiaya. Iwán Dios iwán la gente kiye' itaj Jesús.

3

Juan yej tabautizarowa ono' ipan desierto kan ayá' onolo'

¹ Kuá' kipia'ya quince año iga rey Tiberio César mandarojtoya ipan mia' país, Poncio Pilato mandarojtoya ipan estado de Judea, Herodes mandarojtoya ipan estado de Galilea, Felipe yej iyiknin Herodes mandarojtoya ipan estađojmej de Iturea iwán Trakonites, iwán Lisanas mandarojtoya ipan estado de Abilinia. ² Anás iwán Caifás kimandarowayaj sacerdotejmej. Inón tiempo ipan desierto Dios kitajtolmá' Juan yej ipiltzin Zacarías. ³ Iwán Juan panoj noyan ipan ačen Jordán, kijlijtinemi' la gente iga yejemen makikajtewákanya iga kichiwaj yej ayekti iwán mamobautizarokan* iga Dios makiperdonarowilikan yej kichijkej yej ayekti. ⁴ Inín mochij ken kijkuiloj el profeta Isaiás:

Mokaki a'pa tajtowa recio ipan desierto, kijtowa:

“Xikajtewákanya iga ankichiwaj yej ayekti, ijkón ankitapowaj ojti iga toTeko.

⁵ Inewi axapowewetkej motalakilij,

iwán inewi tepeyoj iwán inewi tepetzitzin no moxitiñas iga makanivelarokan,

mamalich-ojtimej yawij melawayatij,

ojtimej kan axapoti', tayekantiás;

⁶ nochi gente kitas iga Dios tamánawia.”

⁷ Kuá' la gente yayaj itenoj Juan iga mamobautizarokan, yéj ijkín kijliaya:

—¡Amejemen ken nokta ipilowan kowamej! ¿A'yéj mitzijlikkej iga anyawij an-momanawitij kuá' Dios yawi tacastigaroti? ⁸ Xiye'nemikan iga manesi iga ankikajtejeja iga ankichiwaj yej ayekti. Iwán amo xikijtokan: “Nejemen no-ikyapatajwewejmej Abraham.” Nimitzijliáj iga inimej temej Dios wel kichywa ipilowan Abraham. ⁹ Háchajwa' óno'ya iga yawi motzotzontekiti kuawimej este ipan inelwayomej. Inochi kuawi' yej ayá' ye'taki, motzonteki iwán moakiá tiko.†

¹⁰ Iwán la gente tatajtankej:

—¿Tétaj nikchijaskej?

¹¹ Juan kijtoj:

—Yej kipiá ome ikuach, makimaka yej ayá' kipiá nisé. Iwán yej kipiá tákual makimaka yej akipiá.

¹² Walkej no iga mamobautizarokan sekin yej kicobrarowayaj impuestos‡ iga Roma iwán kitajtankej Juan:

—Tamachtiani, in nejemej, ¿té nikchijaskej?

¹³ Juan kijtoj:

—Xitacobrađokan achónsan ke' mitztekimakaj yej mitzmandarowaj.

¹⁴ Iwán soldadojmej no tatajtankej:

—In nejemen, ¿té nikchijaskej?

Juan kijtoj:

—Amo agaj xikmajmajtikan, niga xiknamqlpantikan kansan xikuilikan itomjn Iwán xitawelonókanya, achón ke'ya iga ankitaniáj.

¹⁵ Nochi gente kitajtachilijtoyaj Juan, iwán motajtaniáj ipan iyalmajmej: “¿Ix el Cristo in Juan?” ¹⁶ E' Juan kijtoj:

—Nej, nimitzbautizarowaj iga a'ti, e' se' yej wí', yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo iwán ti'ti. Yéj máj tayakanto' que nej, este akajasi iga nej manikxitomili imekayo iga'. ¹⁷ Yéj kikitkijto' yej iga kichijchiwa trigo iga kitasolkixtiá. Iwán trigo kanas kan moana; e' itasolyo kitatij ipan ti'ti yej ayá' sewis.

¹⁸ Ijkón, iwán iga sekin máj tanonotzalis, Juan kipowiliaya ye'noticiaj la gente. ¹⁹ Iwán Juan kajajwa' el gobernador Herodes iga kikui' iga isiwá' ikuháda yej itoka' Herodías, yej isiwá'pa katka Felipe, iwán iga inochi yej ayekti kichijwaya Herodes. ²⁰ E' Herodes kichijo' máj yej ayekti iga kipresojwij Juan.

Juan kibautizarowa Jesús

* 3:3 3:3 Xikita glosario “Bautizar”. † 3:9 3:9 Inin kijtojneki iga Dios yawi kicastigaroti yej ayompa nemij. ‡ 3:12 3:12 Xikita glosario “Impuestos”.

²¹ Kuḗ' Juan tabautizarojtoya, kibautizaroj no Jesús. Iwán kuḗ' Jesús orádojtoya, cielo tapowi', ²² iwán iyEspíritoj Dios temoj ipan yéj, ken se jojtoko iwán mokagui' se tájtol ipan cielo, kijtoj:

—Tej nokta tinopiltzın yej nimitzpozchokiliá, tej tineyolchikajto'.

Iyikyapatajwán Jesús

²³ Jesús kipiaya ken treinta años kuḗ' pewa' itekipánol yej Dios kimá'. Momatiá iga Jesús itaj itoká' José. Elí mochij tetaj iga José, ²⁴ iwán Matat mochij tetaj iga Elí, iwán Leví mochij tetaj iga Matat, iwán Melqui mochij tetaj iga Leví, iwán Jana mochij tetaj iga Melqui, iwán José mochij tetaj iga Jana, ²⁵ iwán Matatias mochij tetaj iga José, iwán Amós mochij tetaj iga Matatias, iwán Nahúm mochij tetaj iga Amós, iwán Esli mochij tetaj iga Nahúm, iwán Nagai mochij tetaj iga Esli, ²⁶ iwán Maat mochij tetaj iga Nagai, iwán Matatias mochij tetaj iga Maat, iwán Semei mochij tetaj iga Matatias, iwán Josek mochij tetaj iga Semei, iwán Judá mochij tetaj iga Josek, ²⁷ iwán Joanán mochij tetaj iga Judá, iwán Resa mochij tetaj iga Joanán, iwán Zorobabel mochij tetaj iga Resa, iwán Salatiel mochij tetaj iga Zorobabel, iwán Neri mochij tetaj iga Salatiel, ²⁸ iwán Melqui mochij tetaj iga Neri, iwán Adi mochij tetaj iga Melqui, iwán Cosam mochij tetaj iga Adi, iwán Elmodam mochij tetaj iga Cosam, iwán Er mochij tetaj iga Elmodam, ²⁹ iwán Josué mochij tetaj iga Er, iwán Eliezer mochij tetaj iga Jesús, iwán Jorim mochij tetaj iga Eliezer, iwán Matat mochij tetaj iga Jorim, ³⁰ iwán Leví mochij tetaj iga Matat, iwán Simeón mochij tetaj iga Leví, iwán Judá mochij tetaj iga Simeón, iwán José mochij tetaj iga Judá, iwán Jonam mochij tetaj iga José, iwán Eliaquim mochij tetaj iga Jonam, ³¹ iwán Melea mochij tetaj iga Eliaquim, iwán Mainán mochij tetaj iga Melea, iwán Matata mochij tetaj iga Mainán, iwán Natán mochij tetaj iga Matata, ³² iwán David mochij tetaj iga Natán, iwán Isaí mochij tetaj iga David, iwán Obed mochij tetaj iga Isaí, iwán Booz mochij tetaj iga Obed, iwán Salmón mochij tetaj iga Booz, iwán Naasón mochij tetaj iga Salmón, ³³ iwán Aminadab mochij tetaj iga Naasón, iwán Aram mochij tetaj iga Aminadab, iwán Esrom mochij tetaj iga Aram, iwán Fares mochij tetaj iga Esrom, iwán Judá mochij tetaj iga Fares, ³⁴ iwán Jacob mochij tetaj iga Judá, iwán Isaac mochij tetaj iga Jacob, iwán Abraham mochij tetaj iga Isaac, iwán Taré mochij tetaj iga Abraham, iwán Nacor mochij tetaj iga Taré, ³⁵ iwán Serug mochij tetaj iga Nacor, iwán Ragau mochij tetaj iga Serug, iwán Peleg mochij tetaj iga Ragau, iwán Heber mochij tetaj iga Peleg, iwán Sala mochij tetaj iga Heber, ³⁶ iwán Cainán mochij tetaj iga Sala, iwán Arfaxad mochij tetaj iga Cainán, iwán Sem mochij tetaj iga Arfaxad, iwán Noé mochij tetaj iga Sem, y Lamec mochij tetaj iga Noé, ³⁷ iwán Matusalén mochij tetaj iga Lamec, iwán Enoc mochij tetaj iga Matusalén, iwán Jared mochij tetaj iga Enoc, iwán Mahalaleel mochij tetaj iga Jared, iwán Cainán mochij tetaj iga Mahalaleel, ³⁸ iwán Enós mochij tetaj iga Cainán, iwán Set mochij tetaj iga Enós, iwán Adán mochij tetaj iga Set, iwán Dios mochij tetaj iga Adán.

4

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichíwa yej ayékti

¹ Kuḗ' Jesús kisa' ipan weya' Jordán, kipiaya nokta iyEspíritoj Dios, iwán iyEspíritoj Dios kiwiga' Jesús ipan desierto kan ayá' chántitolq'. ² Ompa onoya cuarenta días, ayá' takuaj inomej días iwán mayana'. Iwán Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichíwa yej ayékti, ³ kijlij:

—Siga tejsa nokta iPiltzın Dios, xikijli inın te'ti iga mamochíwa pan.

⁴ Jesús kijtoj:

—Ijkın ijkuilijto' itájtol Dios: “Ayá' gasan tákual wel ono taga', no wel ono iga kichíwa ken kijtowa itájtol Dios.”

⁵ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan se tepe' yej pox ajko iwán kinextilij nimanınsan inochi paısmey yej ono' ipan inın tajli. ⁶ Tzitzimi' kijlij Jesús:

—Nej nimitztalıj iga xikmandaro inochi inın monsaı paısmey yej nej nemakakej iwán wel nıkmaka a'san nej nıkneki. ⁷ Siga timotankuaketaza iga tineweyimatılıtiá, inochi nimitzmkas.

⁸ Jesús kijlij:

—Tzitzimi', xicholo notenoj, iga ijkın ijkuilijto' itájtol Dios: “Xikweyimatiłti moTeko Dios iwán xikchíwa kensan yéj kineki.”

⁹ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan weyi-ıltepe' Jerusalén, kitejkawılıtij este iyıxko, kan máj ajko ipan inın weyitiıpan, iwán kijtoj Tzitzimi':

—Siga tejsa nokta iPiltzın Dios, este nıgaj ximopatınanlı tıłpan; ¹⁰ iga itájtol Dios ijkın ijkuilijto':

Dios kititanis iyangelejmej iga mamitzpalewikan.

¹¹ Mitzmajkuiiaskej,
iga amo ximokxiwiteki ipan te'ti.

¹² Jesús kijlij:

—Kijtowa nõ itájtõl Dios: “Amo xiktajtanili moTëko Dios iga makichíwa tejté iga san manesi iga wel kichíwa.”

¹³ Tzitzimi' kikajtejka Jesús kuá' kita' iga awel kichíwaltij yej ayëkti.

Jesús pëwa iga tamachtía

¹⁴ Jesús yajki sej Galilea, iwán iyEspíritoj Dios kipalewij iga nochi wel makichíwa. Ipan inõn tajli nõyan momatiá yej yéjpa kichíwa. ¹⁵ Jesús tamachtíaya ipan itiopamej israelítajmej, iwán nochi kiweyimatiáiyaj.

Jesús asi Nazaret

¹⁶ Jesús yajki Nazaret, kan moskaltij. Ipan día kuá' mosewilo, kala' tiõpan ken iga nochipa kichíwaya. Iwán moketzá' iga kileeroj itájtõl Dios. ¹⁷ Kimakakej së ama' yej kijkuiloj el profeta Isaías, iwán kuá' kitapoj, kasi' kan ijkín ijkulijito':

¹⁸ IyEspíritoj toTëko nepalewiá,

Dios nõtapejpen iga manikuiguili ye'notícial yej ayá' motapialíaj.

Nejtán iga manikachitalti yej moyolmiktijtokej,

iwán iga manikijtõki ken iga maxitomikán yej ken ilpitokej,

iwán iga maniktachalti yej pachamej.

Nejtán iga manikmanawíki yej kiknoçhíwaj.

¹⁹ Nejtán iga manikpowa iga toTëko inán tamanawíkoya.

²⁰ Iwán Jesús kikikimiloi in inõn ama' iwán kimá' yej mandarowa, iwán Jesús motalij. E' yej ompa onoyaj tiõpan, kitachílijtikakkej Jesús. ²¹ Yéj kijtoj:

—Aman amo-ixtaj mocumplíroj inõn yej nigaj ijkulijito'.

²² Nochi ye'tajtoj iga Jesús, iwán madmirádojkej iga pox mõnsaj yej kijtojtoya. Motajtaniáj:

—¿In inõn ayejtaj ipiltzin José?

²³ Jesús kijtoj:

—Amelá' anne-ijlijnekij yej mojtowa: “Médico, ximoachitalti momatika”; iwán anne-ijliskej: “Yej nikakikej yej tikchij Capernaum, xikchíwa nõ nigaj ipan mótal.”

²⁴ Iwán kijtoj sej Jesús:

—Nimitzijliáj iga nisé profeta ayá' kitajtolkuij ipan iyaltepe'. ²⁵ Nimitzijliáj iga onoyaj komati viudajmej ipan Israel kuá' onoya el profeta Elías, kuá' ayá' wetzí' tiawá' tres año y medio iwán nõyan apistajtitya; ²⁶ e', Dios ayá' kititan Elías çan nisé yej wëwejmí' de Israel, kititan iga mayawi çan se yej wëwejmí' de Sarepta yej ono' itenoj altepe' Sidón. ²⁷ Inõn vej kuá' onoya Eliseo, onoyaj nõ komati de Israel yej palantiaya inakayomej iga kipiayaj lepra.* E' nisé de Israel ayá' kipajtilij, sëtzin kipajtilij yej itõka' Naamán yej ichan ipan país de Siria.

²⁸ Kuá' inõn kikakikej, inochi yej onoyaj tiõpan, pox kuejkuesiwiwej. ²⁹ Moketzkej kan ejewatoyaj, kikixtijkej Jesús ipan altepe'; inõn altepe' onoya iyixko tepe', iwán Jesús kiwigakej este kan máj ajko ipan tepe', iga ompa makibarrancõkan. ³⁰ E' Jesús panoj tatzalan, iwán yájkíya.

Së taga' yej kipiaya malespíritoj

³¹ Jesús yajki ipan së altepe' yej itõka' Capernaum, estado de Galilea, iwán ipan día kuá' mosewilo, tamachtíaya. ³² Iwán yejemen madmirádojayaj ken iga tamachtíaya, porque kuá' tajtowaya nešiá iga kimati tẽ nemi kijtowa.

³³ Tiõpan onoya së taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán tzajtzi' iga kijtoj:

³⁴ —Xinekajtewakán; ¿tẽ tikpiá iwán nejemen, Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwalaj iga annepolõkoj? Nej nimitzixmati a'yéj tej, tejwa' yej atikchíwa yej ayëkti iwán mitztitan Dios.

³⁵ Iwán Jesús kajajwa' inõn malespíritoj, kijlij:

—¡Ayo' xitzajtzi! ¡Xikajtewa inõn taga'!

Iwán inõn malespíritoj kiwetziltij este ipan tajli in inõn taga', iyixtaj inõmej gente, iwán kisa' ipan inõn taga', iwán até kichíwilij. ³⁶ Nochi momajtijkej iwán mosesepan-ijliayaj:

—Ayí' tikakij yej ijkín matajtoj; inõn taga' pox wel tatekimaka; ¡malespíritojmej kredowaj iwán kjasaj!

³⁷ Iwán nochi yej kichíwaya Jesús, nõyan momatiá ipan inõn tajli.

* 4:27 4:27 Xikita glosario “Lepra”.

Jesús kachitialiá imonån Pedro

³⁸ Jesús kisa' tiopan iwån yajki çan Simón. Kasito imonån Simón poxsan kawanto', iwån kijlijkej Jesús iga makachitiali. ³⁹ Jesús motqloj kan wetztoya imonån Simón iwån kajajwa' kawån iwån séwi'ya ikajlo'. Iwån íkuá'san moketza' in imonån Pedro, iwån kichija tákual iga tatamá'.

Jesús taachitialiá

⁴⁰ Kuá' kála'ya tñatí', nochi yej kipiayaj ichamej yej sесе'pa iga wētitoyaj, kiwigakej kan onoya Jesús; iwån kitálij imá' ipan sejsé de yejemen iwån kachitialiťkej. ⁴¹ Mia' kipiayaj malespíritoj, iwån kuá' kįsayaj, tzajtziáj, kįtowayaj:

—Tej iPiltzın Dios.

E' Jesús kajajwaya malespíritojmej, ayá' kimakaltiya iga matajtokan, porque kimatiáj iga Jesús el Cristo yej Dios kitıtan.

Jesús kipowa itájtł Dios ipan estado de Galilea

⁴² Kuá' tanęsi', Jesús kįsa' ipan altepe' iwån yajki kan ayagaj ono'. E' la gente kitemojkej iwån asikej este kan onoya. Kinekiáj iga makáwi-o' iwån aya mayawi, ⁴³ e' Jesús kijlij la gente:

—Es que nia nq nikpowati ye'notıciáj ipan se' altepemej iga ken reinarowa Dios,† iga inon nokta neťitankej.

⁴⁴ Ijkón Jesús kipojtinemiá itájtł Dios ipan tiopamej yej ono' Galilea.

5

Topojmajkej ken ayi'pa mo-ita

¹ Se día Jesús onoya Genesaret ipan lagunajten, iwån walkej komati gente este kipipitzkowayaj Jesús iga kikakisnekiáj itájtł Dios. ² Iwån Jesús kita' ome ákal yej onoyaj ipan aten, iwån yej tamatawiáj temojkej iga kipajpakaj irredejmej. ³ Iwån Jesús tejjaj ipan se de inomej ákal yej itátkipa Simón. Iwån Jesús kijlij Simón iga achi máj makiwejkatili ákal iga ataten. Iwån Jesús motálij ipan ákal iga kimachtij yej ompa chapantokej. ⁴ Kuá' támi'ya tamachtij, Jesús kijlij Simón:

—Xikuja moákal kan majya wejkatan iwån ompa xitopojmakån iga amoatarrayaj.

⁵ Simón kijtoj:

—Tamachtiani, senyówal nitopojmajkej iwån nisé anikıtzkįkej. Ya que tej nemi tinetekimaka, nia sej nitopojmati.

⁶ Kuá' inon kichįkej, kįkįtzkįkej komati topoj, iwån este tzajtzeyani' irredejmej. ⁷ Iwån kimanotzkej yej onoyaj ipan se' ákal iga mayakan makipalewtij. Iwån yajkįj, iwån kitemįkej iyomexti ákal, iwån este ken awetziája. ⁸ Kuá' inın kita' Simón Pedro, motankuáketza' itenoj Jesús iwån kijlij:

—NoTeško, amo xineťecho iga nej ayá' niye'nemi.

⁹ Ijkón kijtoj Pedro iga pox majmatoya; ijkonsan nq nochi yej iwån nemiáj iga pox komati yej kįkįtzkįkej. ¹⁰ Nq momajtįj Jacobo iwån Juan yej ipilowan Zebedeo, yej tekipanowayaj iwån Simón. E' Jesús kijlij Simón:

—Amo ximajmawi, inán tipewas iga tiknechkowa yej manetokakan, ken inán topoj tikıtzkiá.

¹¹ Iwån kuá' kįkįxtįkeja iyakalmej ipan ataten, ómpaya kįkįjtejkej inewi iwån kitokákeja Jesús.

Jesús kachitialiá se taga' yej nemi palani ikajlo'

¹² Se día onoya Jesús ipan se altepe', walaj se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra. Iwån kuá' kita' Jesús, motankuáketza' iwån motzontoga' este ipan tajli iwån ijkın kichokįstajtanilij:

—Notęko, siga tej tikneki, wel xinepajti.

¹³ Jesús kichįjchin iga imá' iwån kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

Iwån íkuá'san pajti' kan palantiaya. ¹⁴ Jesús kijlij inon yej achitiá' iga amo agaj makįjli a' kįpajtij, iwån kijlij:

—Xaj kan ono' sacerdote iga mamızita, iwån xikmaka moofrendaj Dios, ken Moisés tatekimá', iga Dios mitzpájtija iwån iga mamomati iga tipájtija'ya.

¹⁵ Noyan momatiaya iga taachitialiaya Jesús, iwån komati gente monechkowayaj iga makikakikan yej kįjtowa iwån iga makachitaliťkan. ¹⁶ E' Jesús kįkįtęwaya la gente iga isęlti yaya tajťoti iwån Dios kan ayagaj ono'.

† 4:43 4:43 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

Jesús kachitialtiá se yej awel nejnemi

¹⁷ Se día tamachtijtoya Jesús, iwán ompa ewatoyaj fariseojmej* iwán yej tamachtiaj† ipan iley Moisés, yej wálkej de inochi altepemej yej ono' ipan estado de Galilea, de Judea iwán de Jerusalén; iwán ipoder Dios monex̄tiaya kua' Jesús taachitialtiaya. ¹⁸ Iwán asikej sekin tajtaga' yej kiwajliguilijkej ipan tapech se taga' yej awel nejnemi nokta. Kinekiáj makakikān kalijti' iga makitēkakan iyixtaj Jesús. ¹⁹ E' awel kalakkej iga pox onolo'. Tejkajkej iyixko kajli iwán kixit̄nkej ipetayo, iwán ompa kipipilojtitemowijkej ipan itapech in inōn yej awel nejnemi iga kitālkej tajkoyan, itēnoj Jesús. ²⁰ Kua' Jesús kita' ken iga moconfiarowayaj ipan yej, kijlij yej wetitoya:

—Nochi yej tikchij yej ayēkti, nimitzēlkawiliaya.

²¹ Iwán fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, kijtojkej ipan iyalmajmej: “¡In̄n taga' nemi kimalijliá Dios! Ayagaj wel taēlkawiliá yej se kich̄wa yej ayēkti, petz Dios san.”

²² E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—Amejemen, ¿te iga ijkōn ankejlāmikij ipan amoalmajmej? ²³ ¿Katiá máj wel manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayēkti nimitzēlkawiliá”, o manikijli: “Ximoketza iwán xaja”? ²⁴ An sí, nia nimitznex̄til̄tij iga nej yej iPiltz̄n Taga',‡ ipan in̄n tajli wel nikēlkawiliá yej se kich̄wa yej ayēkti.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

—Tej nimitzijliá, ximoketza, xikui motapech iwán xaja mochan.

²⁵ Iwán in̄n yej awel nejnemiá; ¡kua'san moketza' iyixtajmej, kikui' itapech kan wetztoya iwán yákiya ichan, iwán kiweyimatīltijtiaya Dios. ²⁶ Iwán nochi tajtach̄xtikajkej iwán kiweyimatīltijkej Dios. Iwán majmatitajtojkej:

—In̄n sí, tikitakej yej ayi'pa mo-ita.

Jesús kinotza Leví yej itōka' nō Mateo

²⁷ Kua' k̄sa' Jesús, kita' se yej kicobrarojtoya impuestos iga Roma. Inōn taga' itōka' Leví, ewatoya ompa kan kicobrarojtoya impuestos. Jesús kijlij:

—Xinētoka.

²⁸ Iwán Leví moketza', kikajtej inewi itekipánol, iwán kitoga' Jesús.

²⁹ Iwán Leví ichan, kichij weyi-ilwi' iga Jesús. Ompa onoyaj mia' yej nō yej kicobrarojtoya impuestos iga gobierno iwán sékino' máj yej kixn̄antoyaj mesa iwán yejemen. ³⁰ E' fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, pēwawej iga kipopowaj idiscipolomej§ Jesús, kijlijkej:

—¿Te iga ansentakua' iwán ansen-atīj iwán yej kicobrarowayaj impuestos iga Roma iwán yej kich̄waj yej ayēkti?

³¹ Jesús kijtoj:

—Yej yektitokej ayá' kinekij yej maki-achitiat̄kkan, sino que yej wetitokej. ³² Nej ayá' niwálah n̄kn̄otzako yej kijtowaj iga ye'nemij. Majwa' niwálah n̄kn̄otzako yej kich̄waj yej ayēkti iga mamoyolpatakān.

Kitajtaniy Jesús kén iga yej mayun̄arowaj

³³ Kijlijkej Jesús:

—¿Te iga yej kitokaj Juan iwán yej kitokaj fariseojmej pox mayun̄arowaj iwán pox orādowaj, e' modiscipolomej nochipa atij iwán takuaj?

³⁴ Jesús kijtoj:

—Awel mayun̄aroskej te-ikn̄iwan kan monamikt̄ilo kua' ompa ono' iwamej chokotz̄in yej monamikt̄iá. ³⁵ Ásissan día iga kiwigaskej in chokotz̄in; ¡kua' kena, mayun̄aroskej.

³⁶ Iwán kipowa' nō in̄n iga mam̄ixkūt̄ilo:

—Ayagaj kiteki tájkol inuevojw̄ipil iga makitamani iwip̄ilsósol. Siga kich̄ ijkōn, kisosol̄oj inuevojw̄ipil. Iwán ayá' ye'n̄esis w̄ip̄ilsósol iga taman̄jtos iga tájkol yej nuévojo'. ³⁷ Ipan ikypakuetaxtekon* awel nō moakiá vino yej kich̄jkejo' iga vino yej kich̄jkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetaxtekon iwán n̄empoliwis vino iwán kuetaxtekon. ³⁸ In̄n iga, yēkti iga ipan kuetaxtekon yej móchijo' mamooki vino yej kich̄jkejo'. Ijkōn apoliwis vino niga kuetaxtekon. ³⁹ Iwán ni agaj yej koniá ikypav̄inoj kinekis makoni yej kich̄jkejo', iga kijtowa: “Mataj ikypav̄inoj máj xochajya'.”

* 5:17 5:17 Xikita glosario “Fariseo”. † 5:17 5:17 Xikita glosario “Yej tamachtiaj ipan iley Moisés”. ‡ 5:24 5:24 Xikita glosario “IPiltz̄n Taga'”. § 5:30 5:30 Xikita glosario “Discipulo”. * 5:37 5:37 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

6

Idiscipolomej Jesús kito'piyoqtilantiawij trigo ipan día kuá' mosewilo

¹ Se día kuá' mosewilo, Jesús panotiyaj mañijti, iwán idiscipolomej pe' iga kitektiajkij trigo iwán koxtiayaj iga imamej iwán kikuajtiayaj. ² Sekin fariseomej kijtojkej:

—¿Te iga ankichiwaj tekípánol yej ayékti mamochiwa ipan día kuá' mosewilo?

³ Jesús kijlij:

—¿Ix ayí' ankileerojkej yej kichij David iwán yej senemiáj kuá' mayanakej? ⁴ Kala' tiopan, kikui' panmej yej itátkipa Dios. David kikuaj inoempa pan iwán kimá' nq yej iwán nemiáj, malej iga ayá' wel kikuaya námol, petz sacerdotejmej wel kikuayaj.

⁵ Iwán kijtoj Jesús:

—Nej yej iPiltzín Taga' wel nitatekimaka te wel mamochiwa ipan día kuá' mosewilo.

Taga' yej maṭakuawayaxto'

⁶ Ipan sewo' día kuá' mosewilo, Jesús kala' tiopan iwán pewa' iga tamachtij. Iwán ompa onoya se taga' yej takuawayaxto' iye'ma'. ⁷ Iwán inomej yej tamachtíaj ipan iley Moisés iwán fariseomej kipipiayaj Jesús iga makitakan siga kachitiltij ipan día kuá' mosewilo. Iga ijkón wel makasikan ken iga makitelwíkan. ⁸ E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijlij taga' yej maṭakuawayaxto':

—Ximoketza iwán xiwíki tatajkoyan.

Iwán taga' moketza'. ⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nia nimitztajtanitij: ¿Té an wel mochiwa ipan día kuá' mosewilo; yej yékti o yej ayékti? ¿Mamoachitalti agaj o mamomikti?

¹⁰ Iwán Jesús kitachilij inochi yej ompa onoyaj iwán kijlij inón taga':

—Xikmelawa moma'.

Ijkón kichij in taga' iwán yektia'ya ima'. ¹¹ Yej ompa onoyaj poxsan kuejkuesiwikey, iwán pewakej iga motatapowijkej te wel kichiwiliayaj Jesús.

Jesús kitapejpena doce yej makipowakan itájtól

¹² Ayá' wejkatí', Jesús yajki tajtoṭo iwán Dios ipan se tepe' iwán senyówal orádojtoya. ¹³ Kuá' tanési'ya, kinotza' idiscipolomej iwán kitapejpena doce de yejemen, inomej kitokawij apostolejmej.* ¹⁴ Inún itokamej: Simón yej nq kitokawij Pedro; Andrés yej iyiknín Simón, Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo yej ipiltzín Alfeo; Simón yej ipartidoj nacionalista,† ¹⁶ Judas, yej iyiknimpá Jacobo iwán Judas Iscariote yej máj despuéj kinéxtij iga makikizkíkan Jesús.

Jesús tamachtía

¹⁷ Jesús temoj iwámej ipan tepe', iwán kawitoj ipan planada. Iwán ompa onoyaj idiscipolomej iwán nq komati yej walkej ipan estado de Judea, iwán yej ichamej altepe' Jerusalén iwán nq yej ichamej lamartenoj na' altepemej Tiro iwán Sidón. Asikey ompa iga kikakitoj itájtól Jesús iwán iga maachitiakan yej wetitokej. ¹⁸ Iwán yej kipiayaj malespiritojmej nq kachitiltiayaj. ¹⁹ Iwán nochi kinekiáj makichijchimikan Jesús, iga ipan yéj kiasaya poder iwán inochi kachitiltiayaj.

Yej Dios máj kiyé'ita

²⁰ Iwán Jesús kitachilij idiscipolomej iwán kijlij:

—Xipaktokan yej ayá' anmotapialiáj, iga ankipiáj Dios iga amoTéko.

²¹ 'Xipaktokan amejemen yej inán anmayanaj iga an-ixwiskej.

'Xipaktokan yej inán anchokaj, iga anwetzkaskej.

²² 'Xipaktokan kuá' mitziyijaj, iwán kuá' mitzkixtiáj ipan amoaltepe' iga akinekij xonokan iwámej, iwán kuá' kuajkuantás mitzijliáj iwán kuá' mitzpinajtiáj iga annetokaj nej yej iPiltzín Taga'. ²³ Xipakikan este xiwíwitonikan inón día, iga ipan cielo yawij mitzmakati yej pox yékti, iga ijkonsan nq iyikyapatajmej inimej gente kipoxiknochikey profetajmej.

²⁴ 'E' anlastimajmej yej ankipoxpiáj tomín, iga nij ampákikeya.

²⁵ 'Anlastimajmej yej inán an-ixwitokej, porque anyawij anmayanati.

'Anlastimajmej yej inán anwetzkej, iga anyawij anchokati iwán anmoknotatiskej.

²⁶ 'Anlastimajmej kuá' inewi tajtaga' ye'tajtoskej iga amejemen, iga ijkonsan nq iyikyapatajmej yejemen ye'tajtojkej iga yej ayéj mela' profetajmej.

Xikchokilíkan yej ayá' mitzye'itaj

* 6:13 6:13 Xikita glosario "Apóstol". † 6:15 6:15 Kijliayaj nacionalista iga anka Simón, kuá' aya kitokaya Jesús, senemiáj wan judiyojmej yej kikixtínekiáj romanojmej yej kidominarojtoyaj país de Israel.

²⁷ 'E' amejemen yej annekaktokej nimitzijliáj: Xikchokilikán yej ayá' mitzye'itaj, xikchwilikan yej yekti yej mitzijiyaj. ²⁸ Xikye'ijlikán yej mitzmalijliáj. Xikteneşikán Dios iga inomej yej mitzpantiáj. ²⁹ Siga agaj mitzxygatatzina, xikmaka se' moxaya' iga mamitzmaga, iwán siga agaj mitzkuiliá mochamarraj, xikmaka nò mokuach iga makiwiga. ³⁰ Siga agaj mitztajtaniliá tejté, xikmaka, iwán yej mitzkuiliá yej motátkipa, amo xiktajtanili iga mamitzkuepili. ³¹ Xikchwilikan sekin ijkón ken amejemen ankinekij mamitzchwilikan.

³² 'Siga ankichokiliáj yejsan nò mitzchokiliáj, ¿té anmotaniliskej? Este yej kichiwaj yej ayekti, ijkón nò kichiwaj. ³³ Siga ankichiwiliáj yej yekti yejsan mitzchwilijá yej yekti, ¿té anmotaniliskej? Ijkón nò kichiwaj yej ayá' ye'nemij. ³⁴ Iwán siga ankitakewaltíáj tomjn inomej yejsan wel mitzkuepiliáj, ¿té anmotaniliskej? Yej kichiwaj yej ayekti nò kitakewaltíáj yejsan wel kikuepiliskej se' achón. ³⁵ E' amejemen xikchokilikán yej mitzijiyaj iwán xikchiwakan yej yekti, iwán siga antatakewaltíáj tejté, amo xikchakan iga mamitzkuepilikán. Ijkón anmotaniliskej yej pox yekti, iwán amejemen anmochiwaskej ipilowan Dios yej ajko ono', iga yéj nò kikneliá yej ayá' taagradecerowaj iwán yej kichiwaj yej ayekti. ³⁶ Amejemen xita-iknelikan kensan nò amoTaj Dios ta-ikneliá.

Amo xitajuzgarokan

³⁷ 'Amo xitajuzgarokan iwán Dios ayá' nò mitzjuzgaroskej. Amo xikijlikan ni agaj iga ayompa nemi, iwán Dios nò ayá' mitzijliskej iga ayompa annemij. Xikelkawakan yej mitzchwilijá yej ayekti, iwán Dios nò ijkón mitzchwiliskej. ³⁸ Yej ankipiáj xikmakakan sekin, iwán Dios nò mitzmasaskej. Yawi mitzmakatij ipan amomórral este temis, este tejtəkualtitos, iwán este áyo'ya kitolój amomórral. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsan nò Dios mitzmasaskej.

³⁹ Jesús ijkín kijtoj iga mamixkujtilo:

—¿Ix wel se pacha kimawilantiá se' pacha iga makojkuiliti? ¿Ix ayá' an wetziskej iyomextimej ipan se xapo'? ⁴⁰ Yej nemi momachtiá ayá' máj tamati ken yej tamachtiá, kuá' kitámijya iga momachtij, kaxilijya yej tamachtiá.

⁴¹ '¿Te iga tikixtachiliá mokinjn iga kipiá tasoltzn ipan iyix iwán ayá' tikita iga tej tikpiá tapan ipan moyix? ⁴² Siga ayá' tikita iga tikpiá weyi tapan ipan moyix, ¿kén timixewiá iga tikijliá mokinjn: "Noknín, achi manimitzkixtili tasoltzn yej tikpiá ipan moyix"? ¡Tej yej timopajpantiá iga tiye'nemi!, xikixti achto inón tapan yej ono' ipan moyix iwán ijkón wel tikye'itas iga tikixtiliá tásol ipan iyix mokinjn.

Kuawi' mo-ixmati ipan itakilka

⁴³ 'Nisé kuawi' yej mokuáliá itakilka wel kipiá itakilka yej ayá' mokua. Iwán kuawi' yej ayá' mokuáliá itakilka, awel nò kipiá itakilka yej mamokua. ⁴⁴ Sejsé kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka: ayá' moteki itakilka amakuawi' ipan witzkuawi', niga moteki uva[‡] ipan chawawitz. ⁴⁵ Taga' yej ye'nemi, ye'tajtowa, iga ipan iyalmaj kejlanto' yejsan yekti. Iwán taga' yej ayá' ye'nemi, kuajkuantas kijtowa iga ipan iyalmaj ono' yej ajayekti, iga yej ono' ipan iyalmaj inón kijtowa.

Kajli yej ye'taksato'

⁴⁶ '¿Te iga anne-ijliáj "NoTeko, noTeko", iwán ayá' ankichiwaj yej nimitzijliáj? ⁴⁷ Nia nimitzijlitij ken nesí inón yej wj' notenoj, yej kikaki notájtól iwán kichíwa yej nikijtowa. ⁴⁸ Inón ken tikita se taga' yej kichij ikal de material. Achto talichkua' wejtakan iga kajli mataksato ipan weyite'ti. Kuá' weyá' a'ti iwán wálaj arresomój yej pox tajpalej ipan kajli, niga wel koljn, iga inón kajli tokto' ipan te'ti. ⁴⁹ E' yej netajtolkaki iwán ayá' kichíwa yej nikijtowa, inón ken tikita se taga' yej kichij ikal ipan petz tajli iwán ayá' kipiá kan taksato'. Iwán kuá' weyá' a'ti, wálaj arresomój yej pox tajpalej ipan inón kajli iwán inón kajli wetzi' iwán mela'xixitini'.

7

Se taga' yej mopoxconfiarowa ipan Jesús

¹ Kuá' Jesús tami' tatátapowij, yajki áltepe' Capernaum. ² Ompa chantitoya se capitán yej kimandarowaya soldadojme de Roma, kipiaya se itekipanowaní yej kipoxchokiliaya, e' wetitoya. Aljnsan poliwiá iga mikiá. ³ Kuá' inón capitán kikagui' yej Jesús kichijto', kitán wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej iga makijlitij Jesús iga makachitalti itekipanowaní inón capitán. ⁴ Yejemen yajkij kitatoj Jesús, iwán ijkín kitejteki'ijlijkej:

—Inón capitán kajasi iga xikpalewi, ⁵ iga kiye'ita tokniwan yej nò israelitajmej, iwán yéj nechwilijkej notiopamej.

[‡] 6:44 6:44 Xikita glosario "Uva".

⁶ Jesús yajki iwamej. E' kuə' asitiáyaya çan inón capitán, inón capitán kititan iyamiğojmej iga ijkín makijlitiy:

—NoTeško, akajasi xikalaki noçan, ayá' neajasi iga xasi nokalijti'. ⁷ Inón iga ayá' nimixewij iga nimitztemoto nomatika. E' xikíjtosan iga mayektiá notekipanowani iwán yektiás. ⁸ Nej nò ono' yey nețekimaka iwán nò niktekimaka soldadojmej. Kuə' niktítani se mayawi kanaj, yawi; iwán kua' se' nikijliá iga mawiki, wí'; iwán kua' nikijliá notekipanowani iga makichíwa tejté, kichíwa.

⁹ Kuə' inón kiká' Jesús, madmiradoj, iwán kitachilij yey kitokatinemiáj, kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga anikasi' nisé israelita yey mamopoxconfiğaro ipan nej ken inín taga'.

¹⁰ Kuə' tațitanimej yajkiy ichan capitán, kasitoj tekipanowani, achitia'ya.

Jesús kiknełiá se yey wewejmí'

¹¹ Jesús iwán idiscipolójmej iwán komati gente nemi yayaj ipan se altepe' yey itoká' Nain. ¹² Kuə' asitiáyaya ipan altepe', kita' iga nemi yawij kitokatij se yey mi', yey iselpiltzín se yey wewejmí'. Mia' kipolojtíayaj yey de ompamej. ¹³ Kuə' toTeško kita', çoga' iyalmaj iga inón wiuda, iwán kijlij:

—Amo xichoka.

¹⁴ Iwán kitechoj tapechtzín kan mejmelajtiaya ánimaj iwán kichijchin. Iwán mokejketzkej yey nemi kiwigayaj. Jesús kijlij ánimaj:

—Chokotzín, nimitzijliá: iximoketza!

¹⁵ Iwán motalij in yey miktoyay iwán péwa'ya tajtoj. Iwán Jesús kima'ya iye'. ¹⁶ Iwán nochi yey ompa onoyaj momajtiykej iwán ijkín kiweymatiltíayaj Dios:

—Te-ixnamikiko se profeta yey kipoxpiá poder.

Iwán kijtowayaj nò:

—Dios walaj kipalewiko igentej.

¹⁷ Iwán yey kichij Jesús, noyan Judea momati' iwán este ipan altepemej yey najna'san onokej.

Itatitanimej Juan yey tabautizagrowa

¹⁸ Juan kimati' yey kichij Jesús iga kipowilijkej idiscipolójmej. Iwán Juan kinotza' ome idiscipolój, ¹⁹ iwán kititan iga makitajtanitij Jesús: “¿Ix teja in Cristo yey yawi wízteti, o nikcháskejo' sewo'?” ²⁰ Kuə' idiscipolójmej Juan kitechojkej Jesús, kijlijkej:

—Juan yey tabautizagrowa nețitankej iga manimitztajtanikij; “¿Ix tejyaki' in Cristo yey yawi wízteti, o nikcháskejo' sewo'?”

²¹ Iwán íkuə' Jesús kachitaltij mia' yey sese'pa iga wețitoyaj, iwán yey kipiayaj małespiritoj, iwán nò kitachaltij mia' pachamej. ²² Iwán Jesús kijoț:

—Xačan xikijlitiy Juan inochi yey ankitakej iwán yey ankikakikej: pachamej tachaja, koçomej nejnémija, yey palantiayaj inakayomej iga kipiayaj lepra, achitiákeja, yey ayá' takakiáj, inán takákija, yey miktoyaj, ojpa-isákeja. Iwán yey ayá' motapialíáj, mopowiliaya ye'noticiaj ken iga Dios tasalvarowa. ²³ Pałtos yey ayá' kikajtewa iga moconfiğarowa ipan nej.

Jesús kitajtajtani la gente te itekiyo in Juan

²⁴ Kuə' yájkija itatitanimej Juan, Jesús pe' tatatapowij de Juan; kijoț:

—¿Té ankitatoyaj ipan desierto? ¿Ix se ojta' yey kołlina ejeka'? ²⁵ Iwán siga ayá', ¿tétaj ankitatoyaj? ¿Ix se taga' yey ye'taajakijo'? Amejemen ankimatij iga yey moye'taajakiaj iwán nemij ken kinekij, chantitokej çan reyejmej. ²⁶ Iwán, ¿té nokta ankitatoyaj? ¿Ix se profeta? Kena, yéj majya sej que se profeta. ²⁷ De Juan tajtoj kan ijkín ijkuiłijto':

Niktítani notatitan iga mo-ixtaj matayakana,

iga ken kuə' mamitzojtápoya.

²⁸ Nimitznojma-ijliáj iga ateyi nisé profeta yey máj tayakanto' que Juan yey tabautizagrowa, e' yey momachiliá iga até iteki de inochi yey motemakaj iga Dios marreinağaro ipan yejemen, inón yey máj tayakanto' que Juan.

²⁹ Nochi yey kikakikej itájtó Juan este yey kicobragowayaj impuestos iga Roma, nò mobautizagrowaj iwán ijkón kichijkej ken Dios tatekimaka. ³⁰ E' fariseojmej iwán yey tamachtiáj ipan la ley, ayá' mobautizagrowaj iná' Juan, iwán ayá' kinekikej yey Dios kinekiá makichíwa iga yejemen. ³¹ Iwán toTeško kijoț:

—Amejemen yey inampa amonokej aneșij ken tikita ³² koçone' yey małwiltiáj ipan tajkoaltepe' iwán kitajztzilíáj iyikniwan: “Nejemen nimitztapitzilijkej iga aka iwán ayá' anmijtojtijkej; nejemen nimitziknotakujkilijkej iwán ayá' anchokakej.” ³³ Ijkón inimej gente; walaj Juan yey tabautizagrowa yey akikuaya pan niga koniaya vino iwán amejemen ankijtowaj iga kipiaya małespiritoj. ³⁴ Iwán niwalaj nej yey iPiltzín Taga' yey nitakua iwán nikoniá vino, iwán ankijtowaj iga nipoxtakua iwán nitawana, nimotókaki' iwán

yej ayá' ye'nemij iwán inomej yej kicobrərowaj impuestos iga Roma. ³⁵ Kuə' tikita ken iga ye'nemij yej momela'confiarowaj ipan Dios, neši iga Dios nochi kimati te kichjwa.

Jesús paxłowa çan se fariseo yej itoqa' Simón

³⁶ Se fariseo kijlij Jesús iga matakuəti ichan, iwán kala' kalijti'. Iwán kuə' kixnənto'ya mesa,* ³⁷ asito se siwa' yej ayá' ye'nemi. Inón siwa' de ompa, iwán kimati' iga Jesús yajki takuəto çan inón fariseo. Kiwiga' se iboteyajtzin yej chijto' de te'ti yej itoqa' alabastro. İpan kiwiga' aceite yej pox ajwiya'. ³⁸ Iwán itepotztajpa Jesús, çoğa' iyikxitenoj, iwán inón siwa', iga iyixa' kixxipatzoj. Iwán kiwaqiltij iga itzónkal, iwán kixxipipitzoj iwán kitajtəllij aceite yej pox ajwiya'. ³⁹ Kuə' fariseo yej nemi kitamaka Jesús, kita' yej nemi kichjwa inón siwa', kijtoj ipan iyəlmaj: "Siga inın taga' katka mela'profetaj, kimatiá katiábapa inın siwa' yej nemi kichijchimi; ayá' ye'nemi." ⁴⁰ Iwán Jesús kijlij fariseo:

—Simón, nimitzijlijneki achi tejté.

Fariseo kijtoj:

—Tamachtiani, xine-ijli.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Onoya ome taga' yej kideberowayaj yej tatakəwa tomın. Se deberowaya ke' se kitaniá quinientos días iwán se' ke' kitaniá cincuenta días. ⁴² Iwán nisé de yejemej awel kikuəpa' inón tomın, iwán inón yej tatakəwa tomın, kijlij yej deberowaj iga ay'ya makikuepakan inón tomın. Inán xine-ijli, çkatiapa de yejemej máj kichokilij?

⁴³ Simón kijtoj:

—Anka yej máj komati tomın kelkəwilij iga kideberowaya.

Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj Simón.

⁴⁴ Iwán Jesús kitachilij siwa', iwán kijlij Simón:

—Ta' xikita inın siwa'. Nikala' moçan iwán ayá' tine-ikxipaga'. E' inın siwa' ne-ikxipaga' iga iyixa' iwán ne-ijikxiwaqiltij iga itzónkal. ⁴⁵ Tej ayá' tinepipitzoj; e' inın siwa', desde que nikala', ayá' nemi kikajtəwa iga kipipitzowa nokxi. ⁴⁶ Ayá' tineçalilij aceite ipan netzontekon; e' yej neçalilij aceite yej ajwiya' ipan nokxi. ⁴⁷ Inón iga nimitzijliá, nepoxçokilij iga nikəlkəwilija yej poxsan ayekti kichij. E' yej nikəlkəwilíá alın yej kichjwa yej ayekti, inón ayá' poxsan neçokilij.

⁴⁸ Iwán Jesús kijlij inón siwa':

—Inochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkəwilija.

⁴⁹ Iwán yej iwəmej ompa takuajtoyaj, motajtankej:

—ÇA'yéj in yej wel nə kelkəwilíá yej se kichjwa yej ayekti?

⁵⁰ Jesús kijlij inón siwa':

—Iga timoconfiaroj ipan Dios, mitzmanəwija. Xiyolpaktiaya.

8

Siwatkej yej kipałewiáj Jesús

¹ Iwán Jesús yajki ipan nochi wejweyi altepəmej iwán ipan altepetzitzin iga kipojtine-miá ye'noticiaj ken iga Dios reinərowa. Nemiá iwán doce idiscipulojmej. ² Nemiáj nə sekin siwatkej yej Jesús kachitəltij yej kiplayaj malespíritoj iwán yej wetitoyaj. Se de yejemej Maria, yej itoqa' nə Magdalena yej iyakapan kjsa' siete malespíritoj. ³ Nə Juana yej isiwa' Chuza, Chuza kipałewiaya Herodes kan mandərowa. Iwán se' itoqa' Susana iwán sékino' máj yej kipałewiayaj Jesús iga kimakakej yej itatkimejpa.

Kén iga miçkuítulo ipan yej toka

⁴ Mia' kjskej ipan i-altepəmej iga kitatoj Jesús. Iwán poxsan moneçkolo'. Iwán Jesús kipowa' inın iga mamixkuítulo:

⁵ —Se taga' yajki tokatə, kipapatənəltijpa* iyol trigo. Ono' yej wetzito ipan ojtí iwán kitətakəsayaj yej ompa panowayaj. Wəłkej toqomej iwán kikuajkej. ⁶ Ono' yej wetzito tetçalan kan ono' ajalın təjli; kuə' ixwa'ya, təłwəgui'. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj. Kuə' witzyoj sen-ixwəkej iwán tatə', witzyoj ta-ijiyomiktij. ⁸ E' ono' yej wetzito ipan ye'təł. Kuə' weyakej, pox moçij; iwán ipan sejsé imiəwayo kitəllilij este cien iyol.

Kuə' tami' kijtoj inón, Jesús recio tajtoj:

—Yej annakəsyojkej, xineye'kakikan.

* **7:36** 7:36 Inón vej, kuə' takuəyaj toknimej, noçipa ken achi monagəstəkəyajpa iyəpochkəmpamej, motetoniayaj iga isətkolmej miç nemi takuaj iga iyə'məmej. Mesajmej poxsan çajçapəti'. Inón iga siwa' wel kinə'teçoj itepotztajpa Jesús. Xikita dibujo pan página 555. * **8:5** 8:5 Iga motəka trigo sekin kipapatənəltijpa.

Jesús kijtowa tejas in kan mamixkuñtilo

⁹ Idiscipulojmej Jesús kitajtankej:

—¿Té kijtjneki in inín kan m̄ixkuñtilo?

¹⁰ Kijtoj Jesús:

—Amejemen Dios mitzmat̄iltiáj ken iga yéj reinarowa, inón yej ayagaj kimati. E' sekin nikpowiliapa kan mamixkuñtikán, ijkón malej iga tachaskej, ken kuá' ayá' tacháj, iwán malej iga matakakikán ayá' kimatiskej te kijtjneki.

Jesús kijtowa te kitojneki inón yej toka

¹¹ 'Ijkín kijtjneki inón kan m̄ixkuñtilo: Íyol trigo kijtjneki itájtol Dios. ¹² Iwán yej wetzi' ipan ojtí, inón kijtjneki yej kikakikeja itájtol Dios iwán wj' Tzitzimi' iga kelkawaltíáj inón yej kikakikej iga amo makicredokán iwán amo mamomanawikán. ¹³ Yej wetzi' ipan teyoj, inón kijtjneki yej este yojyolpakij kuá' kikakij itájtol Dios; e' ayéj iga kimela'credowaj, ken tikita tato' yej ayá' nelwayoj. Inomej ayá' nochípaya kicredojtoskej, iga kuá' kitantiarowaj, kikajtewaj iyojwi Dios. ¹⁴ Inón íyol trigo yej wetzi' ipan witzyoj, kijtjneki yej kikakij itájtol Dios, e' mopoipolowaj iga kiyoltilanaj yej kejlantokej, kipoxpiasnekij tomjn iwán kichiwaj kensan iyalmaj kineki, akichiwaj yej yekti. ¹⁵ E' yej wetzi' ipan ye'tajli, inón kijtjneki yej kicredowaj itájtol Dios iga inochi iyalmaj, iwán ayí' mosemakaj ipan iyojwi Dios iwán kichiwaj yej yekti.

Ayekti iga mamoyana itájtol Dios

¹⁶ 'Ayagaj kixotaltíá icándil iwán makikontepacho, niga kitaliá tapechtampa. Majwa' kitaliá ajko iga matawi, iga matachakan yej kalakij. ¹⁷ Ateyi nité yej iyanto' yej amo mamonexti. Ateyi yej ichtákasán yej kemasán amo mamomela'mati.

¹⁸ 'Ta' xikyekakikán; yej kipiá, yawij máj kimakatij, e' yej ayá' kipiá este yej kijtowa iga kipiá yawij kikuñliti.

Iye' Jesús iwán iyokichikniwan

¹⁹ Iyokichikniwan Jesús iwán iye' yajkij kitatoj Jesús, e' awal asikej itenoj iga poxsan kipolojtoyaj. ²⁰ Iwán kijlijkej Jesús:

—Moye' iwán mookichikniwan onokej fuera iwán mitzitasnekij.

²¹ Jesús kijtoj:

—Yej kikakij itájtol Dios iwán kichiwaj ken kijtowa, inomejwa' in noye' iwán nookichikniwan.

Jesús kipacholtiá ejeka' iwán maréjal

²² Se día Jesús tejakaj ipan weyi ákal iwán idiscipulojmej, iwán Jesús kijtoj:

—Mati-apanokan.

Iwán yajkij. ²³ Kuá' nemi apanowayaj, Jesús mokochkuilij. Iwán ipan laguna kitziñtijkej se ejeka' yej pox tajpalej, iwán ákal pewa' iga atemi' iwán este ken awetziaya.

²⁴ Iwán kixitijkej Jesús, kijlijkej:

—¡Tamachtiani! ¡Tamachtiani! ¡Némiya ti-awetzij!

Iwán moketza' Jesús, kajajwa' ejeka' iwán a'ti, iwán pachiwikej, iwán santakampolijtikawí'. ²⁵ Iwán Jesús kijlij idiscipulojmej:

—¿Te iga ayá' anmoconfiarojkej ipan nej?

E' yejemen majmatikawikej iwán san tajtachixtikajkej, iwán mosepantajtankej:

—¿A'yéj an in inín taga' yej este ejeka' iwán a'ti wel kitekimaka iwán kitajtolkakij?

Se taga' de Gadara yej kipiaya mañespíritoj

²⁶ Iwán kuá' apanojkeja, asikej Gadara yej ono' iyikan laguna, iyixtaj Galilea. ²⁷ Iwán kuá' témoja Jesús, kixnamikito se taga' de ompa yej íkyaya kipiaya mañespíritoj, iwán nochípaya nemía ipetzkan iwán ay'ya katka chanej, kochá posantoj. ²⁸ Kuá' inón taga' kita' Jesús, motankuaketza' iyixtaj, iwán tzajtzi', kijtoj:

—¿Té tikneki nowan, tej Jesús yej iPiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nimitztajtaniliá iga amo xine-iknochiwa.

²⁹ Ijkón kijtoj iga Jesús kitekimakatoya mañespíritoj iga makisa ipan inón taga'. Máj achto mañespíritoj mia' vej kixitziaya, malej iga kijixxi-ilpiayaj iwán kimajma-ilpiayaj iga amo macholo; e' yéj sankikokotonaya inón cadena. Iwán mañespíritoj kiwigaya ipan desierto kan ayagaj chantito'. ³⁰ Jesús kitajtan:

—¿Té motoka'?

Iwán kijlij:

—Notoka' Mia'.

Kijtoj ijkón iga mia' mañespíritojmej onoyaj ipan inón taga'. ³¹ Kitajtanilijkej Jesús iga amo makititanikan xapoko yej ayá' kipiá kan tanto'. ³² Ipan tepe' takuajtinemíaj

mia' koyamemej, iwán maľespiritojmej kiteki'tajtanilijkej Jesús iga makalakikan ipan koyamemej; iwán Jesús ompa kiĵtan inomej maľespiritojmej. ³³ Kuą' kiskeja ipan inón taga', kalákkeja ipan koyamemej, iwán inochi momajmapetzktotj ipan barranko, wetzitj ipan laguna iwán ompa amikikej.

³⁴ Kuą' inón kitakej yej kicuidarojtinemiáj koyamemej, moķacholojkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan altepetzitzin. ³⁵ La gente yajkij kitatoj yej moĵij. Iwán yajkij kan ono' Jesús; kasitj inón taga' yej kipiaya maľespiritj este ewato' itenoj Jesús; taajakĵto'ya iwán ye'tajlánto'ya. Iwán majmawikej. ³⁶ Iwán yej kitakej, kipojkej inewi san kén kitakej iga yeĵtiá' inón taga' yej kipiaya maľespiritj. ³⁷ Noĵi gente de Gadara iwán yej najna'san ichamej kiteki'ijliĵkej Jesús iga maksaya ompa iga poxxan majmawiáj. Iwán Jesús kala' ipan ákal iwán yayay. ³⁸ Iwán inón taga' yej ipan kisa' maľespiritojmej, kiteki'tajtanilij iga mayáwiya iwán. E' Jesús kitekimá' iga makáwi, kijlij:

³⁹ —Xaj moĵan, iwán xikpowa noĵi yej Dios mitzĵiwilij.

Inón taga' yajki, iwán kipowa' noyan ipan inón altepe' yej Jesús kichij ipan yej.

Jesús kachitialtiá omen yej moconfiarowaj ipan yej

⁴⁰ Kuą' Jesús asito sej Galilea, noĵi kichixtoya iwán pakikej iga ki-omemawijkej. ⁴¹ Iwán asi' se taga' yej itoķa' Jairo yej mandarowa tiopan. Inón taga' motankuąketzato iyikxitenoj Jesús, iwán iga inewi iyalmaj kitajtanilij iga mayawi ichan ⁴² iga kipiaya iseltaochin ken de doce años yej mikisnekiaya. Kan nemi ya ya Jesús, este kipipitzkowayaj iga mia' yej kitokaj.

⁴³ Iwán nemi ya ya no ompa se siwa' yej wetitoya, doce años kistoya ken imés yej awel pachiwiá. Kitámija inewi itomın iga yajka iwán medicojmej iwán ayagaj wel kachitialtij.

⁴⁴ Inón siwa' kiteĵoj Jesús itepotztáj bapa iwán kichijchimilij itempan itzótzol, iwán ikuą' pachiwi' iga kistoya ken imés.

⁴⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—ĵA' yej neĵijchin?

Noĵi kijtojkej iga ayéj yejemęn. Pedro iwán yej iwán nemiáj, kijtojkej:

—Tamachtiani, nemi mitzpipitzkowaj iwán mitzyayagatopewaj nijnijiga, iwán tikitówa-o': "ĵA' yej neĵijchin?"

⁴⁶ E' Jesús kijtoj sej:

—Agaj neĵijchin, nikmachilij iga ipan nej kisa' poder.

⁴⁷ Kuą' siwa' kita' iga awel miyana, kuekuechkatiajki, motankuąketzato iyikxitenoj Jesús. Kinojma-ijtoj iyixtaj la gente te iga kichijchin iwán kén iga yeĵtiá' ikuą'san.

⁴⁸ Jesús kijlij:

—Nopij, iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitia'ya. Xaja tamelá.

⁴⁹ Měj tatapojtýao' Jesús, a'pa asi' yej walaĵ ichan Jairo, inón yej mandarowa tiopan, kijlij:

—Mosiwapiltzin mi'ya, ay'ya máj xikuejkuesojto toTamachtiani.

⁵⁰ E' Jesús kika' iwán kijtoj:

—Amo ximajmawi, ximoconfiaro ipan nej iwán mopiltzin yeĵtiás.

⁵¹ Kuą' asi' Jesús chan Jairo, ayá' kine' a'san neši' makalaki, petz Pedro, Santiago, Juan, itaj takotzin iwán iye'. ⁵² Noĵi moknoimatitoyaj iwán ĵokatojaj iga inón takotzin. E' Jesús kijtoj:

—Amo xichokatokan, takotzin ayá' mikto', yejwa' koĵto'.

⁵³ Iwán Jesús kiwejwetzkilijkej, iga kimatiáj iga mikto'ya in inón takotzin. ⁵⁴ E' Jesús kikitzilij imá' iwán recio kinotza':

—ĵTakotzin, ximoketza!

⁵⁵ Iwán sej ojpa-isa' iwán nimanın moketza'. Iwán Jesús tatekimá' iga mamotamakatiya in takotzin. ⁵⁶ Itaj iwán iye' san tajtachixtikajkej; e' Jesús tatekimá' iga amo agaj makimati yej moĵij.

9

Jesús kiĵtan idiscipolojmej iga makipowakan kén iga reinarowa Dios

¹ Jesús kineĵkoj doce idiscipolojmej iwán kimá' poder iga wel makixitikan maľespiritojmej, iwán no iga makachitialtikan yej wetitokej. ² Kiĵtankej iga makijtokan kén iga reinarowa Dios, iwán iga mataachitialtikan. ³ Iwán kijlijkej:

—Amo xikuĵgakan nité ipan oĵi. Niga bastón, niga mórral, niga tákual, niga tomın, iwán amo xikuĵgakan ome amokuach. ⁴ Kan amasitij agaj ichan, ómpasan xikawikan este que matami amotekipánol iwán ankisaskej ipan inón altepe'. ⁵ Iwán kan ayá' mitzomemawiskej, xikisakan ipan inón altepe', xiktzejtzelokan amokixtalpínol iga makimatikan iga ayá' kichijkej yej yeĵti.

⁶ Iwán k̄skej, yajkij ipan inewi ǎlpetetzit̄z̄in, kipojtinenkej ye'not̄iciaj kén iga Dios tasalv̄arowa iwán kachit̄ialt̄ijinenkej yej wētitokej.

Herodes kikaki yej kich̄iwa Jesús

⁷ Rey Herodes k̄iká' yej kich̄ijtinemi Jesús; iwán ay'ya kimatiá t̄e kich̄iwaya iga sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej Juan kan miktoya.

⁸ Sekin kijtowayaj:

—O mīxn̄ext̄iko el profeta Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej agaj ikyapapof̄etaj.

⁹ E' Herodes k̄ijto:

—Esi nej nitatekimá' iga makikechtekikan Juan, ¿a'yejtaj ǎn in in̄in yej nikaki kipowaj kuajkuantas iga yéj?

In̄on iga Herodes kitasnekiá Jesús.

Kua' tatamá' Jesús, takuaj cinco mil

¹⁰ Kua' mokuepkej iyapostolejmej Jesús, kipowilijkej inewi yej kich̄ijkej. Iwán Jesús kinechkoj idiscipolomej iwán kiwiga' kan ayagaj ono', na'san se ǎltepe' it̄ok̄a' Betsaida. ¹¹ E' kua' la gente kimati', kitokakej n̄o, iwán Jesús ki-omemaw̄ij in in̄omej, iwán kitatapow̄ijkej kén iga rein̄arowa Dios iwán kachit̄ialt̄ij yej wētitokej.

¹² Kua' tīota'ya, kitechotoj Jesús doce iyapostolejmej, iwán kijlijkej:

—Xikijli la gente mayákanya mamosew̄it̄ij, iwán makitem̄ot̄ij tákual ipan ǎltepe' iwán ipan ǎlpetetzit̄z̄in yej najná' onokej, iga nigaj ateyi nit̄e.

¹³ Jesús k̄ijtoj:

—Amejem̄en xiktamakakan.

Yejem̄en k̄ijtojkej:

—E', nikpiajsan se mano pan iwán ome topoj, ¿ix nikowatij tákual iga nochi in̄imej?

¹⁴ Onoyaj ken cinco mil tajtaga'. E' Jesús kijlij idiscipolomej:

—Xikijlikan iga mamotal̄ikan de cincuenta en cincuenta.

¹⁵ Ij̄k̄on kich̄ijkej, iwán nochi motajtalkej. ¹⁶ Iwán Jesús kikui' se mano pan iwán ome topoj iwán ajkotachá' iwán kimá' gracias Dios iga tákual, iwán kip̄oposte'. Iwán kimajmakakej discipolomej iga makimajmakakan la gente. ¹⁷ Takuajkej inochimej este ij̄x̄wiwej, iwán discipolomej kitem̄ijkejo' doce chikiwi' de tákual yej ay' k̄ikuajkej.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús el Cristo

¹⁸ Se día Jesús iyoka or̄adojtoya. Ompa n̄o onoyaj idiscipolomej, iwán Jesús tatajt̄an:

—In sekin, ¿t̄e k̄ijtowaj de nej?

¹⁹ Yejem̄en k̄ijtojkej:

—Sekin kijtowaj tej tīuǎn yej tabautizarow̄aya; sekin kijtowaj iga tej Elías; iwán sekin kijtowaj iga tej anka tīkyapapof̄etaj yej ojpa-isa' sej.

²⁰ Iwán kitajtankej sej:

—In amejem̄en, ¿t̄e ankijtowaj de nej?

Iwán Pedro kijlij:

—Tej tiCristoj yej itāt̄itan Dios.

Jesús kipowa iga yawi mikiti

²¹ E' Jesús kitekimá' idiscipolomej iga amo makijlikan agaj iga yéj Cristo. ²² Iwán kijlijkej:

—Nej yej iPiltz̄in Taga', yawij ne-ikn̄och̄iwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wēwetkej yej mand̄arowaj iwán ijefejmej sacerdot̄ejmej iwán yej tamacht̄iáj ipan iley Moisés. Yawij nem̄ikt̄ij iwán ipan eyi día n̄ia ni-ojpa-isati sej.

²³ Iwán Jesús kijlij nochi gente:

—Siga agaj kineki man̄etoka, ay'ya makich̄iwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi nochipa malej iga makikn̄och̄iwakan poxsan este makim̄ikt̄ikan. ²⁴ Yej ayá' kinekis mamiki, yawi mikiti; e' yej mikis iga nej netoka, nochipa onos now̄an. ²⁵ ¿Itejas in taga' siga makipiá inochi yej ono' ipan in̄in tajli, siga imāt̄uka mamopolo o mamiki?

²⁶ Siga agaj pin̄awa iga netoka iwán iga kipowa notájt̄ol, ij̄k̄on n̄o nej yej iPiltz̄in Taga', nipin̄awas iga yéj kua' niwi' nigobernar̄oki iwán iweyipoder noTaj, iwán angelejmej yej xojx̄otatiw̄it̄zej. ²⁷ Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este que makitakan kén iga rein̄arowa Dios.

Kén iga Jesús se'pay nes̄i iga taw̄iá

²⁸ Kipiá' ken ocho días iga kipojtoya inón, Jesús tejkaj ipan se tepe' oradóto. Kiwiga' Pedro, Juan iwán Jacobo. ²⁹ Kuá' orádojtoya, moxaygapata' iwán itzótol mokuepa' este ichkati' iwán mela'tawij. ³⁰ Iwán nesikoj omen tajtaga' iga tatapowakoj iwán Jesús, ikyapapofetajmej Moisés iwán Elías. ³¹ Íkuá' kiyawalojtoyaj weyi tawilkán yej ipoderpa Dios. Iwán kipojtoyaj kén iga yawi kinkochiwatij Jesús iwán kén iga yawi mikiti en Jerusalén. ³² Malej iga Pedro iwán yej iwán nemiáj pox kochisnekiáj, e' yejemen akochkej iwán kitakej itawilyo Jesús iwán inómej omen tajtaga' yej onoyaj iwán Jesús. ³³ Kuá' némiya yayaj inómej tajtaga' iga kikajtéwaja Jesús, Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ipox yekti iga nonokej nigaj! Manikchiwakan eyi ranchojtztzin, se iga tej, se iga Moisés iwán se iga Elías.

E' Pedro akimatiá te kijtowaya. ³⁴ Kuá' inino' kijtojtoya, walaj se mixti kitzakuakoj. Iwán majmawikej discipolomej kuá' mixtzakuikej. ³⁵ Iwán walaj se tájtól ipan mixti, kijtoj:

—Ininwa' nokta in noPiltzin yej nikpoxchokiliá; yéj xikakikán.

³⁶ Kuá' tami' mokagui' tájtól ipan mixti, Jesús iséltiya onoya. E' yejemen ayá' te kijtojkej iwán ayagaj kipowilijkej yej kitakej.

Jesús kachitialtiá se chokotzin yej kipiá malespíritoj

³⁷ Ipan se' día kuá' temotiwítziayaj ipan tepe', komati gente mixnankkej iwamej. ³⁸ Iwán se taga' de yejemen tajtoj recio:

—Tamachtiani, nimitztajtaniliá iga achi xikita inín noselpiltzin. ³⁹ Se malespíritoj kiyokakitzkiá iwán kitzajtztliá iwán kikuejkuekuechkaltia iwán chichalposontia. Kipoxiknochiwa iwán ayá' kikajtéwasneki. ⁴⁰ Nikijlijkaja modiscipolomej iga makikxtilikán inín espiritu, e' ayá' welitiakej.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmomela'confiarojtokej nopan iwán ayá' anye'nemij! ¿Este kémáno' máj nia nonoti iwán amejemen, iwán nia nimitzizyowijtotij? Xikuajliga nijiga mopiltzin.

⁴² Kuá' chokotzin kina'techojtiaya Jesús, malespíritoj kitájkal este ipan tajli iga kikuejkuechaltij recio. E' Jesús kajajwa' inón malespíritoj iwán kachitialtij inón chokotzin. Iwán kimá' sej itaj. ⁴³ Iwán inewi gente san tajtachixtikajkej iga kitakej iweyi poder Dios.

Jesús kijtowa sej iga yawi mikiti

Miej inewi moyolmajittoyaj iga yej Jesús kichij, kijlij idiscipolomej:

⁴⁴ —Xikye'kakikán inín, iwán amo xikelkawakan; nej yej iPiltzin Taga' yawij nekawatij ipan ima' yej ne-ijiyaj.

⁴⁵ E' yejemen ayá' kentenderowayaj yej kijliayaj, iga ken kuá' ixtzaktoyaj iga aya makentenderokan, iwán majmawiaj iga kitajtaniaj Jesús iga te kijtojneki inómej tajtolmej.

¿Ayéj máj tayakanto'?

⁴⁶ Iwán idiscipolomej pewakej iga mosejsepan-ijliáj iga a'yéj an de yejemen máj tayakanto'. ⁴⁷ E' Jesús kimati' te kejlantoyaj, kikuí' se choochin iwán kiketza' itenoj, ⁴⁸ iwán kijlijkej:

—Yej ki-qmemawia inín choochin iga netoka, nej neqmemawia; iwán yej neqmemawia nej, ki-qmemawia no yej netitan. Iga yej moalimpamati ken inín choochin, inón yej máj importante.

Yej ayá' temalita, inón tepalewia

⁴⁹ Juan kijlij Jesús:

—Tamachtiani, nikitakej se taga' yej kitengwiayapa motoka' iga kikixtiaya malespíritoj iwán niktekimakakej iga amo makichwa, iga ayá' senemi towan.

⁵⁰ Jesús kijtoj;

—Amo xikawaltikan, iga yej ayá' temalita inón tepalewia.

Jesús kajajwa Jacobo iwán Juan

⁵¹ Kuá' asitiaya iga Jesús tejkawisya sej ipan cielo, kisentajij iyalmaj iga yawi Jerusalén.

⁵² Jesús kititan sekin iga mayakan ipan se altepe' de Samaria* iga kitemotoj kan kawiskej.

⁵³ E' samaritanojmej ayá' kinekikej iga ompa makawi Jesús iga kimatikej iga nemi yayaj Jerusalén. ⁵⁴ Kuá' kitakej inón, Santiago iwán Juan yej idiscipolomejpa Jesús, kijlijkej:

* 9:52 9:52 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

—NoTeġko, ġix tikneki maniktajtaniġkan Dios iga matemo ti'ti iga makipoloġkan yejemen, ken kichij el profeta Elías?

⁵⁵ Iwán Jesús kitachilij iwán kajajwa' in inoġmej:

—Amejemen ayá' ankixmatij iyEspíritoj Dios yej mitzntentiáj. ⁵⁶ Nej yej iPiltzín Taga' ayá' niwáġaj nitapoloġko, niwáġaj nitamanawġko iga amo mapoliwilo.

Iwán yájkija ipan se' áltepe'.

Yej kitokasnekij Jesús

⁵⁷ Kuá' nemi yayaj ipan oġti, se taga' kijlij Jesús:

—NoTeġko, nej nikneki manimitztokatinemi kansan tia.

⁵⁸ Jesús kijtoj:

—Koyomej kipiáj ixapoyomej kan kochij, iwán toġomej kipiáj ixekemej, e' nej yej iPiltzín Taga', anikpiá kan achi manimokuajtetonti.

⁵⁹ Jesús kijlij se':

—Xinetoka.

E' yéj kijtoj:

—NoTeġko, maniao' achto maniktokati notaj.

⁶⁰ Jesús kijtoj:

—Xikawili yej ken miktokej iga makitokakan yej miktokej. Tej xaj, iwán xikpowa kén iga reinarowa Dios.

⁶¹ Se' kijlij:

—NoTeġko, nikneki manimitztoka, e' achto maniknawatiti yej onokej nochan.

⁶² Jesús kijtoj:

—Yej nemi aradowa iwán tatachixtiá itepotztajpa, ayá' kajasi iga matekipano iga Dios.

10

Jesús kititani setenta idiscipolojmej

¹ Iwán toTeġko kitapejpen se' setenta iwán kititan oġomen iga mayakan ipan nochi altepemej iwán noyan kan yéj yawi panoti. ² Kijlijkej:

—Mela'wa' iga ono' mia' yej wel moconfiarowaj ipan nej, e' ayá' mia' yej kipowaj ye'noticijaj. Yej aya kikakij, inoġmejwa' ken se' weyi mjili yej némiya tayoksl. Inón iga xiktajtaniġkan yej iTeġko mjili iga makititani tekipanowanimej iga makitekítijja yej ono' pan mjili. ³ Amejemen xakan; nimitztitanij ken tikita amborreġojmej itzalan koyomej.†

⁴ Amo xikuġgakan amomórral, niga kan ankenaj amotomimej, niga se' amogakmej; iwán amo ximokketztikan iga xitapojtokan iwán agaj yej iwán anmasij ipan oġti. ⁵ Kuá' ankalakiskej ipan se' kajli, achto ijkín xikijtokan: “Xonokan tamelá.” ⁶ Siga ompa ono' se' yej kineki maono tamelá, ipan yéj mochiwas inón yej ankijtowaj, e' siga ayá' kineki maono tamelá, ayá' mochiwas ken ankijtowaj. ⁷ Xikawikan ipan inonsan kajli, xikuġkan iwán xikonġkan yej mitzmakaj; pues yej tekipanowa kajasi iga makixtawakan. Amo xikalaktinemikan ipan sesé kajli.

⁸ 'Kuá' amasiskej ipan se' áltepe' iwán mitzomemawíáj, xikuġkan yej mitzmakaskej; ⁹ xikachititikan yej wetitokej yej ompa onokej, iwán xikijlikan: “Ayo' wejkatis iga reinaroj Dios ipan amejemen.” ¹⁰ E' siga amasij ipan se' áltepe' iwán ayá' mitzomemawíáj, xakan ipan callejmej, iwán xikijtokan: ¹¹ “Este talpo' yej ono' ipan amoáltepe' saliwí' ipan nokximej, niktzejtzelojkej iga manesi iga ayá' anneye'itakej. E' xikmatikan iga ayo' wejkatis iga reinaroj Dios.” ¹² Nimitzijliáj iga kuá' Dios tajuzgaroj, yej chantitokej ipan inón áltepe' máj kicastigaroskej que yej ichamej katka áltepe' Sodoma.

Yej ayá' moyolpataj

¹³ ¡Lástima yej anchantitokej áltepe' Corazín! ¡Lástima yej anchantitokej áltepe' Betsaida! Siga ipan áltepe' Tiro iwán Sidón mochiġka milagrojmej yej amejemen ankitakej, desde ikya kikajtejkaj iga kichijwaj yej ayekti, iwán monextiyaj iga kajakiyay itzotzolmej yej moakiá kuá' mikilo, iga moknoġmatij iwán motalġkaja ipan nexti. ¹⁴ E' kuá' Dios tajuzgaroj, amejemen máj yawij mitzcastigarotij que yej chantitokej altepemej Tiro iwán Sidón. ¹⁵ Iwán amejemen yej amochan áltepe' Capernaum, ħankijtowaj an anyatij ipan cielo? ¡Yáwijwa' mitzakitij kan onokej yej miktokej!‡

¹⁶ Jesús kijlij sej idiscipolojmej:

* **10:2** 10:2 Kijtojneki iga makitajtaniġkan Dios iga yéj makititani toknimej yej wel kipowaj ye'noticijaj nochi inimej gente. † **10:3** 10:3 Koyomej, español: lobos. Inún kijtojneki iga yej kitokaj Cristo, ken borreġojmej iwán yej kijiya Cristo, ken koyomej. ‡ **10:15** 10:15 El infierno.

—Yeŷ amejemen mitzkakij, neŷakij nej; iwán yeŷ ayá' mitztajtolkuij, nej ayá' neŷajtolkuij, iwán yeŷ ayá' neŷajtolkuij, ayá' kitajtolkuij yeŷ neŷitan.

Moku epaj seŷ yeŷ Jesús kititankeŷ

¹⁷ Iwán inomeŷ setenta yeŷ yajkaŷ, yolpaktiwalkeŷ, kijtojkeŷ:

—AnnoTeŷo, este tzitzimimeŷ kichiwaj ken niktetikamakaj ipan motoka'.

¹⁸ Jesús kijtoj:

—Kena, nej nikita' iga Tzitzimi' nemi wetzi ipan cielo ken se teyo'. ¹⁹ Nej nimitzmakakeŷ poder iga wel xitaksakan ipan kowameŷ iwán ipan kolomeŷ, iwán iga wel xiktanilikan nochi amoenemigoŷmeŷ, iga amo mamitzhíwilikan nité. ²⁰ E' amo xiyolpakikan iga malespíritomeŷ mitzcredowaj, xiyolpakikan iga amotokameŷ ijkulijto'ya ipan cielo.

Petz tePiltzín kimati a'yéŷ iTaj

²¹ Ikuá' Jesús yolpagui' iga iyEspíritoj Dios kiyolchikaj, iwán kijtoj:

—NoTaj yeŷ tikchij cielo iwán tajli, nimitzweyimatitíá iga tikneŷtilij yeŷ ayá' moweyimatij inón yeŷ ayá' tikneŷtilij yeŷ tamatij, iga teŷ ijkón tikne'.

²² 'NoTaj neŷma'ya inochi yeŷ ono'. Ayagaj neŷmela'ixmati nej yeŷ iPiltzín Dios, iséltisan teTaj Dios neŷmela'ixmati. Iwán ayagaj no kimela'ixmati teTaj; noséltisan nej yeŷ iPiltzín, iwán inomeŷ yeŷ nej nikneki iga makixmatikan.

²³ Iwán kitachilij idiscipoloŷmeŷ, kijlij:

—Pakiskeŷ yeŷ makitakan yeŷ ankitztokeŷ; ²⁴ iga nimitzijliáj iga mia' profetaŷmeŷ iwán reyeŷmeŷ kitanesekiáj inín yeŷ ankitztokeŷ, iwán ayá' kitakeŷ; kinekiáj makikakikan inín yeŷ amejemen nemi ankikakij, iwán ayá' kikakikeŷ.

Se samaritano yeŷ te-ijknín

²⁵ Iwán seŷ yeŷ tamachtíá ipan ileŷ Moisés, mocketza' iga tajtoj iga san kinekiá makita teŷ kijtoj Jesús iwán kitajtan:

—Tamachtiani, ¿téŷ nikchíwas iga wel manono nochipa iwán Dios?

²⁶ Jesús kijtoj:

—¿Téŷ ijkulijto' ipan la ley? ¿Kén tikentenderowa?

²⁷ Iwán yeŷ tamachtíá ipan la ley, kijtoj:

—“Xikchokili moTeŷo Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespíritoj iwán iga inewi motáŷpal iwán yeŷ nochipa xikeŷlanto, iwán xikchokili moknín kensan teŷ timochokiliá.”

²⁸ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj. Siga inón tikchíwas, nochipa tonos iwán Dios.

²⁹ E' inón yeŷ tamachtíá ipan la ley moweyimatíá iyixtaj yeŷ ompa onoyaj, iwán kitajtan Jesús:

—¿A'yejtaj in noknín?

³⁰ Jesús kijtoj:

—Se taga' kisa' Jerusalén iga yawi Jericó. Iwán ipan ojti kitachteŷkijkeŷ, este itzótzol kikulijkeŷ, kimagakeŷ, iwán este kitapolóltijkeŷ iwán ompa kikajteŷkeŷ. ³¹ E' kémpasan ipan inón ojti panotíaya seŷ sacerdote; e' san kitachilij iwán san kipatilij. ³² Seŷ levitaŷ yeŷ tekipanowa ipan weyitiopan no ompa asi', kitachilij iwán no san kipatilij. ³³ E' seŷ taga' yeŷ chantito' Samaria* nemi yaya ipan inonsan ojti, kuá' kita', kiknelij. ³⁴ Iwán kina'teŷoj iwán kipajtilij kan kimagakeŷ. Kitálij aceite iwán vino, iwán kilpilij iga tzótzol. Kiteŷkawiltij ipan iburroj iwán kiwiga' ipan seŷ kajli iwán ompa kicuidarótoya. ³⁵ Ipan se'ya día kuá' yáwiya, kikixtij tomín yeŷ walérowa ke' seŷ kitanía ome día iwán kimá' itéko kajli, iwán kijlij: “Xinecuidarowili inín taga', iwán siga máŷ tigastaróŷ, nimitzkuepilij kuá' nimokuepas.”

³⁶ Jesús kijtoj:

—De inimeŷ eyi taga', ¿a' mochij iyiknín inón taga' yeŷ kitachteŷkijkeŷ?

³⁷ Yeŷ tamachtíá ipan la ley kijtoj:

—Yeŷ kiknelij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Xaj iwán ijkonsan no xikchí teŷ.

Jesús ono' chan Marta iwán María

³⁸ Jesús ojkuí' seŷ iwán asi' ipan seŷ altepetzín ompa kan seŷ siwa' yeŷ itoka' Marta ki-omemawij ichan. ³⁹ Marta kipiaya seŷ isiwa-iknín yeŷ itoka' María, iwán motálij

iyikxiteņoj Jesús iga makikaki yej yéj kijtojtoya. ⁴⁰ E' Marta, kiyoltilantoya iga kichíwa mia' itekipánol, kiná'teĥoj Jesús iwán kijlij:

—NoTeĥo, ¿ix ayá' tikita iga nosiwa-iknĭn nešenkokawiliá notekipánol? Xikijli iga manepalewi.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Marta, Marta, mitzyoltilantó' iwán poxsan mitzyolmiktiá kuajkuantas. ⁴² E' sesan yej máj yekti. María kitapejpen yej yekti iwán ayagaj yawi kikałaltĭti.

11

Jesús kinextiliá idiscipolojmej ken iga matajtókan wan Dios

¹ Se día Jesús orađojtoya ipan se lugar iwán kuá' tami' orađoj se idiscipolój kitajtan: —NoTeĥo, xinenextilĭkan ken iga mani-orađokan, ijkón ken Juan kinextilij nō idiscipolojmej.

² Jesús kijtoj:

—Kua' antajtowaj wan Dios, xikijtoĥkan:

NoTaj yej tonó' ipan cielo,

noĥi makiweyimatiłti motóka'.

Xirreinarókiya.

Mamochíwa ken tej tikneki ipan tajli, ijkón ken moĥijto' ipan cielo.

³ Notakualmej yej nochipa níkneki, xinemakakan aman.

⁴ Xineelkawilĭkan yej níknĥikej yej ayekti, ijkón ken nejemej nō níkelkawiliáj yej neĥiwilijkej yej ayekti.

Xinepalewĭkan iga amo manikĥiwasnekikan yej ayekti; amo xinešemakakan kuá' Tzitzimi' neĥiwaltĭjneki yej ayekti.

⁵ Iwán nō kijlijkej:

—Siga se de amejemen makipiá se amigo iwán tajkoyówal makijłti: “Amigo, achi manimitztajtanili eyi moĥan ⁶ iga se noamigoj ásiĥo', walaj wejka iwán anikpiá te nikualtiá.” ⁷ Iwán yej ono' kalijti', makijto: “Amo xinekuejkuesoĥi, níkalztáĥto'ya, niwejwetzókeja iwán nopilowantzitzĭn. Awel nimoketza, awel nimitzmaka nité.”

⁸ Nimitzijliáj iga ayá' yawi moketzati iga san iyamigoj, sino que iga nemi kiteki'tajtaniliá iwán yawi kimakati inewi yej kipolowa. ⁹ Inón iga nimitzijliáj: Xiktajtanikan, iwán Dios yawi mitzmakatij, xiktemoĥkan iwán ankasiskej, xikalztotzonakan iwán kaltzaltapowiliskej. ¹⁰ Iga yej kitajtani, kimakaj; iwán yej kitemowa, kasi; iwán yej kaltzotzona, kikalzapowiliáj.

¹¹ ¿Ix wel se de amejemen antejmej kimakas ipiltzĭn se te'ti kuá' kitajtaniliá tákual? ¿O kuá' kitajtaniliá topoĥ, kimakas se kowa'?' ¹² ¿O kuá' kitajtaniliá pioteksis, ix kimakas se koło'?' ¹³ Siga amejemej yej ankichiwaj yej ayekti, wel ankimakaj yej yekti amopilowan, jamoTaj yej ono' ajko ipan cielo, majya sej kimakas iyEspĭrito Santo a'san kitajtanilij!

Kipantiáj Jesús iga kipiá ipoder Tzitzimi'

¹⁴ Jesús kikixtijtoya małespirotoĥ ipan se taga' iga inón małespirotoĥ kinonojtijlijtoya. Kuá' kĭsa' małespirotoĥ, nonoj welja tajtoj. Kuá' inón kitakej yej ompa onoyaj, san tajtachixtikajkej. ¹⁵ E' sekin kijtojkej:

—Tzitzimi'* yej ijéfeja małespirotoĥmej, kimá' poder inĭn taga' iga kikixtiá małespirotoĥmej.

¹⁶ Sekin iga makimawetzilĭkan Jesús, kitajtaniliayaj iga makichíwa tejté yej manesi iga wĭ' ipan cielo. ¹⁷ E' Jesús kimatitoyay te kełlantoyaj in inĥmej, iwán kijlijkej:

—Siga se país moĥíwa ome grupo iga mosepankuejkuesowaj, inón país poliwiya. Iwán siga se familia mosepankuejkuesowaj, akawis ni agaj. ¹⁸ Ijkón nō Tzitzimi' siga iséłtisan moĥixtiá, ¿kén yawi kipiati ipoder? Inĭn níkiĥtowa iga amejemen ankijtowaj iga nej níkiĥtiá małespirotoĥ ipan ipoder Tzitzimi'.[†] ¹⁹ E' siga annepantiáj iga nej níkiĥtiá małespirotoĥ ipan ipoder Tzitzimi', in yej mitztokaj, ¿ix iga ipoder Tzitzimi' kikixtiáj małespirotoĥ? Yejemejsan monextiáj iga ayéj ijkón ken anne-ijliáj. ²⁰ Nej níkiĥtiá małespirotoĥ iga ipoder Dios, inón kijtojneki iga ási'ya tiempo iga Dios marreinaro ipan amejemen.

²¹ 'Kua' se taga' yej pox tajpalej kipiá yej iga momanawía, ayagaj wel kitachtekiá ichan. ²² E' siga wĭ' se' yej máj tajpalej iwán kitaniliá, kikułliá inewi yej iga momanawía yej ipan moconfiarowaya iwán kichtekiliáj inewi yej kipiá.

* **11:15** 11:15 Ipan griego nij kĭjtowa Beelzebú yej kĭtojneki Satanás. † **11:18** 11:18 Ipan griego nij kĭjtowa Beelzebú yej kĭtojneki Satanás.

²³ 'Yeŷ ayá' kiye'ita yeŷ nikchíwa, inonwa' ne-ijiya; yeŷ ayá' nepalewiá; inonwa' tapojpolowa.

Mokuera sej maŷespiritoj ipan taga'

²⁴ Jesús nŷ kijtoj:

—Kua' se maŷespiritoj kisa ipan se taga', nentinemi ipan wá'tal iga kitemojtinemi kan makalaki; iwán siga ayá' kasi, kijtowa: "Nia sej nimokuepati nočan, kan niksa'."

²⁵ Kua' mokuera kasi inón taga' ken se kajli yeŷ tajtachpantolo' iwán tayejye'talijtolo'.

²⁶ Iwán yawi kikuiti se' siete maŷ espíritu yeŷ majya sej que yeŷ, iwán inochün mochantiáj ipan inón taga', iwán inón taga' kichíwas majya sej yeŷ ayękti que achto.

Mela'yoŷpakilis

²⁷ Mię tãtãpojtoýao' Jesús, se siwa' tajtojté' recio, kijtoj:

—iMayoŷpãkto inón siwa' yeŷ mitzonolij iwán mitziskaltij!

²⁸ Jesús kijtoj:

—iMáj mayoŷpakikan yeŷ kikakij itãjtŷl Dios iwán yeŷ kichíwaj ken kijtowa!

Jesús tãtãpowa de Jonás

²⁹ Máj ajasitiayaj kan onoya Jesús iwán pewa' iga kijtoj:

—Inime gente pox maŷojmej iga kinekij manikchíwa yeŷ ayi'pa mo-ita, e' ayá' nia ninkętilijitij nité, petz yeŷ Dios kichíwiliŷ Jonás.[‡] ³⁰ Ijkón ken yeŷ çãntitoyaj Nínive kitakej ipoder Dios ipan Jonás, ijkón nŷ yeŷ ámampa onokej kitaskej ipoder Dios ipan nej yeŷ iPiltzín Taga'. ³¹ Kua' Dios tajuzgaroŷ, moketzas nŷ la reina yeŷ mandaroŷ ipan tajli de Sabá iga mitzuzgaroŷkej, iwán kijtoj iga ayompa ankichijkej. Inón reina wejka nejnen iga makikaki yeŷ kimati rey Salomón;[§] iwán nej majya sej que Salomón. ³² Kua' Dios tajuzgaroŷ, yeŷ ichamej weyi-altepe' Nínive, moketzaskej iga mitzuzgaroŷkej, iwán kijtoŷkej iga ankichijkej yeŷ ayękti; iga yeŷ çãntitokej Nínive, kua' Jonás kipowa' itãjtŷl Dios, kikajtejkej iga kichíwayaj yeŷ ayękti; iwán nej majya sej que Jonás.

Lãmpara yeŷ topan ono'

³³ 'Ayagaj kixŷtãliá icãndil iwán makiyana, niga kitãliá itampa çãjon, sino que kitãliá ajko iga yeŷ kalakiskej matachakan. ³⁴ Moyix ken tikita se çãndil yeŷ mitztãwiá; siga moyix yeŷkti, mitztãwijtos. E' siga ayękti, tonos ken kua' takomichkan. ³⁵ Ximocuidaro iga inón ti'ti yeŷ tikpiá amo masęwi. ³⁶ E' siga monoyan mitztãwijto' inón ti'ti, ayá' tonos ken takomichkan, noyan titachás, ken kua' se çãndil mitztãwijtos.

Jesús kajajwa fariseojmej iwán yeŷ tamachtíaj ipan la ley

³⁷ Kua' tamí' tajtoj Jesús, se fariseo kijlij iga matakuati ichan. Jesús yajki, kala' ichan iwán kixnanya mesa. ³⁸ Iwán fariseo ayá' kiye'ita' iga Jesús ayá' achto momapá' ken kitekichíwaj kua' takuaj. ³⁹ E' toTęko kijlij:

—Amejemen fariseojmej kenkua' ankipajpakaj plato iwán posillo fuerájbapa, e' amejemen ipan amoalmamej ankejlãntokej iga antachteŷiwán ankichíwasnekij yeŷ ayękti. ⁴⁰ iAmpachŷolmej! çIx ayá' ankimatij iga yeŷ kichij fuerájbapa kichij nŷ yeŷ ta-ijtikpa? ⁴¹ Nimitzijiłiáj iga achi xikmakakan ken tejté yeŷ ankipiáj, inomej yeŷ ayá' motapialiáj iwán ijkón anye'onoskej iyixtaj Dios.

⁴² 'iAnłastimamej fariseojmej!, iga ankapartãrowiliáj Dios diez por ciento de hierba buena, de chichí'kuaxiwi' iwán de inewi kuaxiwimej yeŷ mókuapa. E' ayá' ankichíwaj ken Dios kineki iwán ayá' ankinekiŷ Dios. Inünwa' in yeŷ yeŷkti iga xikchíwakan iwán amo xikękãwakan iga xikyokatikan yeŷ itãtkipa Dios.

⁴³ 'iAnłastimamej fariseojmej!, iga kan takualo anmotãlijnekij ipan ye'asientoŷ kan motãliáj yeŷ máj tayakãntokej yeŷ onokej tiopan, iwán ankinekiŷ iga nochí mamitzsaludãrokan tajkoaltepe'.

⁴⁴ 'iAnłastimamej yeŷ antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ken tikita an-animajxapomej yeŷ anęsi, yeŷ kipapatiliá la gente iwán akitaj.

⁴⁵ Iwán se yeŷ tamachtíaj ipan la ley, kijtoj:

—Tamachtiani, iga inón tikijtoj, annępopowaj nŷ nejemen.

⁴⁶ E' Jesús kijtoj:

—iAnłastimamej, yeŷ antamachtíaj ipan la ley!, iga ankitekimakaj amogentej machíwakan yeŷ ayagaj wel kichíwa. E' amejemen niga achi ankipalewiáj.

⁴⁷ 'iAnłastimamej!, yeŷ ankichíwiliáj ikalyotzitzin kan toktokej profętajmej yeŷ kimijmiktijkej amotajwan. ⁴⁸ Iga ijkón ankichíwaj, ankiye'itaj yeŷ kichijkej amotajwan. Yeŷemen kimijmiktijkej iwán amejemen ankichíwiliáj ikalmeŷ kan toktokej.

⁴⁹ 'Inón iga Dios yej nochi kimati kijtoj: "Nia nimitzt̄itanil̄it̄ij profetajmej iwán notat̄itanimej, sekin de yejemej anyawij ankimikt̄it̄ij iwán sekin anyawij ankitalocht̄it̄ij."

⁵⁰ E' Dios yawi kikulpar̄ot̄i la gente de in̄ampa de inón i-esyomej inewi profetajmej yej kimijmikt̄ijkej este iga kūa' p̄ewa' in̄in tajli. ⁵¹ P̄ewa' este iga kimikt̄ijkej Abel iwán este iga kimikt̄ijkej Zacarias, yej kimikt̄ijkej iȳixtaj weyitiopan, it̄enoj altar. In̄an nimitzijliáj iga Dios yawi kicastigar̄ot̄i la gente yej in̄an onokej iga mikijej profetajmej.

⁵² 'Anl̄astimajmej yej antamacht̄iáj ipan la ley!, iga ankitzakuj it̄ajt̄ol Dios, amejem̄en ayá' ank̄ixmat̄ij Dios iwán ankitzakuil̄iáj yej k̄ixmatisnekij.

⁵³ Kūa' Jesús tami' kijtoj in̄in, yej tamacht̄iáj ipan la ley iwán fariseojmej p̄ewa' iga kuejkuesiwikej iwán kitajtajtankej poxsan Jesús; ⁵⁴ kimela'temowiliayaj k̄ansan makijto se t̄ajt̄ol iga wel makimawetzil̄tik̄an.

12

Jesús tan̄oqt̄za

¹ Iwán monechkojkej miles de gente este mot̄ot̄opewayaj. Iwán Jesús achto p̄ewa' kijlij idiscipol̄ojmej:

—Ta' xikakik̄an: amo xikch̄iwak̄an ken kitekich̄iwaj fariseojmej, iga yejemej n̄esiki' ye'nemij, sīempa ayá'. ² Ateyi nis̄é yej moch̄iwa icht̄ákas̄an yej ayá' mamomati, iwán ateyi nis̄é yej iȳanto' yej amo mamomati. ³ Nimitzijliáj iga inewi yej ankijtowaj k̄an takomichk̄an, yawi mokakiti k̄an tachalpan iwán siga amo-ichtakat̄atapow̄iáj ankaltzakt̄okejpa, yawi motzajtzitipowati k̄an n̄oyan mokaki.

Jesús kijtowa iga Dios mamomajmawili

⁴ 'Nokniw̄an, nimitzijliáj iga amo xikmajmawil̄ik̄an yej tamiktiáj, e' máj máj awel te kich̄iwaj. ⁵ E' nia nikij̄ot̄i iȳixtaj iȳangelejmej k̄an; xikmajmawil̄ik̄an Dios yej wel mitzm̄iktiáj iwán wel mitzm̄ot̄aj k̄an tawewelkato', in̄onwa' in yej xikmajmawil̄ik̄an.

⁶ 'Ankimat̄ij iga monamaka cinco tot̄ot̄zitz̄in iga ome tom̄intz̄itz̄in, e' Dios ayá' kel̄k̄awa nis̄é de inón. ⁷ Dios kimati ke' amotzonkalmej ankipiáj ipan amotzontekon. Amo ximajmawik̄an, amejemej máj anval̄erowaj que mia' tot̄ot̄zitz̄in.

Amo xip̄inawa iga tikijtowa iga tiktoka Jesús

⁸ 'Nimitzijliáj iga inewi yej kinojma-ijtowa iȳixtaj la gente iga n̄etoka, nej yej iPiltz̄in Taga', n̄o nia nikij̄ot̄i iȳixtaj iȳangelejmej Dios iga n̄etoka. ⁹ E' yej makijto iȳixtaj la gente iga ayá' n̄etoka, n̄o nia nikij̄ot̄i iȳixtaj iȳangelejmej Dios iga ayá' n̄etoka.

¹⁰ 'Siga agaj makijto yej aȳekt̄i iga iPiltz̄in Taga', Dios weljo' kel̄k̄awil̄ij yej kijtoj, e' yej mam̄altajto iga iyEsp̄ir̄itoj Dios, inón Dios ayo' kel̄k̄awil̄ij.

¹¹ 'Kūa' mitzw̄igask̄ej tiopan o iȳixtaj juezmej yej mand̄arowaj; amo xitayokoyak̄an iga ayá' ankimat̄ij te anyawij ankij̄ot̄ij. ¹² IyEsp̄ir̄itoj Dios yawi mitzn̄extil̄it̄ij te anyawij ankij̄ot̄ij.

Amo ximocofiq̄ro ipan tom̄in

¹³ Se tokn̄in itzalan gente kijlij Jesús:

—Tamacht̄iani, xikijli nokn̄in iga man̄emaka achi yej nek̄awil̄ijkej notajmej.

¹⁴ E' Jesús kijlij:

—Ej, ¿a'yéj n̄etalij iga juez iga manimitzmajmakak̄an yej amotatki'?

¹⁵ Kijtoj n̄o:

—Ximocuidar̄ok̄an, amo xikpoxp̄iasnekik̄an tejt̄é yej awel ankipiáj. Se taga' awel ye'ono iga san makipiá komati yej pox patiyoj.

¹⁶ Iwán kipowil̄ijkej se k̄an wel m̄ixkūtilo:

—Onoya se taga' yej poxsan motapial̄iaya iwán pox moch̄iwaya yej kitokaya pan im̄il, iwán pox moch̄iwaya yej kitokaya. ¹⁷ Inón taga' ijk̄in kijtowaya ipan iyalmaj: "¿T̄é in̄an nia nikch̄iwati? Ayá' nikpiá k̄an nik̄ana yej nik̄ixtij ipan nómil." ¹⁸ Iwán kijtoj: "Nikm̄atiya te nia nikch̄iwati, nia nik̄ixix̄it̄in̄ati k̄an nik̄ana nokosechaj iga manikch̄iwa yej máj wejweyi, iwán ompa nia nik̄anati inewi nokosechaj, iwán inewi yej nikpiá. ¹⁹ Iwán nia nikij̄l̄iti noalmaj: Noalmaj, par̄éj timotaen̄ilijto' iga mia' año; ximosewi, xitakua, xi-ati, xipaki." ²⁰ E' Dios kijlij: "Taga' yej ken atitajl̄anto', in̄nsan yówal tia timikiti, iwán yej tik̄anto', ¿a'yéj tik̄awil̄ij?" ²¹ Ijk̄ón moch̄iwa se yej kinejnechkowa itom̄in iga yejsan; e' iȳixtaj Dios ayá' kipiá nit̄é.

Dios ki-omemaw̄iá ipilowan

²² Jesús kijlij idiscipol̄ojmej:

—Nimitzijliáj iga amo xikyokoyak̄an te anyawij ankikuat̄ij iga wel xonok̄an, niga xikyokoyak̄an amotzotzolmej yej anyawij ankak̄it̄ij. ²³ Tejemej máj tival̄erowaj que

tákual iwán tocuerpoj máj sej que tzótzol. ²⁴ Ta' xikitakán toťomej ayá' mılchıwaj iwán nıga tapıxkaj iwán akıpiáj kajlı kın kınaj yej kıpıxkaj, iwán Dios kıtamakaj. ¡Puej amejemén máj anvalerowaj que toťomej! ²⁵ ¿Iwán a' de amejemey ıga san matayokoya ıga chapati', wel weyás se' alın? ²⁶ Sıga awel ankıchıwaj inın yej alın, ¿te ıga anmoyolmıkıtiáj ipan sewo'?

²⁷ 'Ta' xikitakán ken ıga weyáj xochımej, ayá' tekıpanowaj iwán nıga tajtzomaj. E' nımitzıjlıáj nıga el rey Salomón malej ıga moye'taajakıya; ayá' kaxılıj ken inomej xochımej yej mojmınsajıkej. ²⁸ Iwán sıga Dios ıjkón kımınsajchıwa kuaxıwiyoj yej aman ono' ipan akawalyoj iwán mošta tatas ipan ti'ti, ¿kén ıga ayá' mitztzotzolyotıskej, amejemén yej alın anmoçfiarowaj ipan Dios? ²⁹ Amejemén amo xıtayokoyakán ıga ayo' te ankıkuaskej o té anyawıj ankonıtıj. ³⁰ Yej ayá' kıxmatıj iyojwi Dios, tayokoyaj ıga nochi inın, e' amoTaj yej ono' ajko kımátiya te mitzpolowaj amochán. ³¹ E' xımotemakakán ıga Dios marreınaro ipan amejemén, iwán nochi inımej yej mitzpolowaj anyawıj ankipıatıj.

Amo xıkpoxneki tomın

³² Jesús kıjtoj:

—Amo xımajmawıkán, amejemén yej ken amborregoımej yej ayá' ankomatımej, e' toTaj kıneki ıga iwán xısenmandarokán. ³³ Xıknamakakán yej ankipıáj iwán xıkmakakán yej akıpiáj. ıjkón ken ankenaj amotomın ipan yej ayı' tamıs, iwán ipan cielo ken ankipıáj amotomın yej ayı'pa tami, kın ayagaj tachteki, iwán kın wechi ayá' taxıxtına. ³⁴ Kın ono' yej mitzyolılana ompa noçıpa tıkejlantos.

Matıkchıxtokán toTeko ıga wı'ya

Jesús kıjtoj:

³⁵ —Xıneçıxtokán ıga niwı', xıtaajakıjtókanya iwán maxotátoya amomeçımej. ³⁶ Xonokán ken inón tekıpanowanımej yej kıchıxtokej itekomej ıga maası, ıga yajkı kın monamıktilo, ıga kuá' asıs, kıkalıapowılıskej kuá' kaltzotzonas. ³⁷ Paktokej tekıpanowanımej ıga kuá' asıs iteko makasıkıj isatokej; nımitznojma-ıjlıáj ıga iteko yawı kıxnantıtıj ipan mesa iwán yejsan imatıka kıtalıj tákual. ³⁸ Paktokej yejemey sıga kasıtıj isatokej, malej ıga asıs tajkoyówal o kuá' isájıpasan. ³⁹ Iwán inın xıkmatıkán, sıga se iteko kajlı kımatıá katka kınman yawı yej tachteki, ayá' mokochkuılıj iwán ayá' motemakas ıga makıkalıapokán ıga makıtachtekıkán. ⁴⁰ Inón ıga amejemén xısatokán ıga xıneçıxtokán; nej yej ipiltzın Taga' niwı' kuá' ayá' ankımatıtokej.

Omén tekıpanowanı, se yej pox tacredowa iwán se yej ayá'

⁴¹ Pedro kıtajtan:

—NoTeko, ¿ıx tıkpowa' inın ıga manımıxkuıtıkán nejeımejsan o ıga inoçı?

⁴² Kıjtoj toTeko:

—¿A' yej onos ken inón ye'tekıpanowanı yej noçıpa kıchıwa ken kıjlıá iteko, yej kıtalıá ıga makımandaro sekin itekıpanowanımej ipan ıçán ıga matatamaka kuá' takualo? ⁴³ Pakto' inón tekıpanowanı ıga kuá' asıs iteko makasıkı kıchıjto' ken kıtekımakakej. ⁴⁴ Nımitzıjlıáj ıga inón tekıpanowanı yawıj kıtalıtıj ıga makımandaro inoçı yej itátkıpa iteko. ⁴⁵ E' sıga inón tekıpanowanı makıjto ipan ıyalımaj: "Noteko wejkáwaso' ıga asıs", iwán pıwas ıga kıknóçıwas sekin tekıpanowanımej, tajtaga' iwán sıwatkej. Iwán pıwas ıga takua iwán atı este tawána. ⁴⁶ Yawı asıtı iteko inón tekıpanowanı kuá' ayá' kıchıxto', iwán kuá' ayá' kımatıto', iwán yawı kıcastıgarotı, kııtıtanıs kınsan yawıj yej ayá' tacredowaj.

⁴⁷ 'Tekıpanowanı yej kımajmatı te kıneki iteko iwán ayá' kejlámıkıs ıga makıchıwa, yawıj kımagatıj poxsan. ⁴⁸ E' yej ayá' kımatıto' ıga kıchıwa yej kası ıga makıcastıgarokán, inón ayá' poxsan yawıj kımagatıj. Sıga agaj Dios kımaka komatı, nı kıtajtanılıj komatı; sıga agaj Dios poxsan kıpıalıá kıfıanza, poxsan maye'nemi.

İtechko Jesús ıga moyoyokatılo

⁴⁹ 'Nej niwıłaj nıktıkultıjko ti'ti ipan inın tajlı, iwán nejwa' nıknekiá ıga mawewelóntoya! ⁵⁰ Nıa nıpanotı ken ipan se bautısmo ıga yawıj nepoxıknoçıwıtıj, ipoxsan nımoyolmıkıtıjto' malej ga aya ası inón día ıga mamochıwa! ⁵¹ ¿Ankıjtowaj an niwıłaj ıga xonokán tamelá ipan inın tajlı? Nımitzıjlıáj ıga ayá'; niwıłaj ıga xımoyoyokatıkán. ⁵² Desde inın, cinco ipan se kajlı yawıj yoyokatıtıtıj, eyı kıjıyaskej yej omemej, iwán omén kıjıyaskej eyı. ⁵³ Tetaj yawı kıjıyatı ipiltzın iwán tepiltzın yawı kıjıyatı itaj; teye' yawı kıjıyatı isıwapiltzın, isıwapiltzın yawı kıjıyatı iye'; monanı yawı kıjıyatı isıwamon iwán sıwamon yawı kıjıyatı imonán.

Ayá' kıtaj yej Dios nemi kıchıwa

⁵⁴ Jesús kijlij nq la gente:

—Kuq' ankitaj moketza mixti ikalakayan tonatj', ankijtowaj iga yawi wjtzeti tiawq', iwán ijkón mochjwa. ⁵⁵ Iwán kuq' tejkawi ejeka', ankijtowaj iga yawi tadotónitiati, iwán ijkón mochjwa. ⁵⁶ ¡Amejemen antakajkayawaj iga ankitokaj Dios! Amejemej ankimatij yej kijtojneki mixti iwán yej mochjwas ipan tajli, ¿iwán te iga awel an kentenderowaj yej nejpa nemi nikchjwa yej Dios nemi mitznextiliáj?

Ximoyoltalikan iwán yej anmo-ijiyaj

⁵⁷ '¿Te iga ayá' amogánajsan anmo-ijliáj iga ankichijtokej yej ayekti? ⁵⁸ Siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzwiga kan mandarolo, ximoyoltalikansan ipan ojtj. Porque siga mitzwiga iyxtaj juez, juez kitekimakas policijajmej iga mitzakjskej kuákalko. ⁵⁹ Nimitzijliá iga atikjsas ompa este que xixixtawá inewi ke' mitztajtaniáj.

13

Ximoyolpatakan o anyawij ampoliwitij

¹ Íkuq'san wálkej sekin iwán kitatapowijkej Jesús iga Pilato kimijmiktij sekin tajtaga' de Galilea kuq' onoyaj tiopan, iwán inomej iyesyomej kisenetlij iwán iyesyoyo yolkamej yej kimakayaj iga iyofrendaj Dios. ² Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ankijtowaj amejemen iga ijkón kichiwilijkej inomej de Galilea iga máj kichijkej yej ayekti que sekin galileos? ³ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij nq. ⁴ ¿O amejemen ankijtowaj iga inomej dieciocho yej mikikej kuq' torre de Siloé wetzi' iwán kitepachojkej, máj kichijkej yej ayekti que sekin yej chantitokej Jerusalén? ⁵ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij nq.

Higuerajkuawi' yej ayá' takj

⁶ Jesús kijtoj inin iga mamixkujtilo:

—Se taga' kipiaya se higuerajkuawi* yej ixwatoya ipan ital, iwán yajki kitato siga ayá' takto'; e' ayá' kasilij nité. ⁷ Kijlij yej kicuidarowa tajli: “Kipiaya eyi xiwi' iga niktetekemoliki itakilka inin higuerajkuawi' iwán ayj' nikasiliá. Xiktzontékiya; ¿te iga yawi talpolojtoti, ayéj iga takj?” ⁸ Inon yej kicuidarowaya tajli kijtoj: “Patrón, achó' xikajtewa inin xiwi'; manikaxanili-o' tajli iwán nia niktaliliti abono. ⁹ Ijkón sí, anka takjsiya; e' siga ayá' takis, xiktzontekiy.”

Jesús kachitialtiá se siwa' ipan día kuq' mosewilo

¹⁰ Jesús tamachtijtoya tiopan ipan se día kuq' mosewilo ¹¹ iwán ompa onoya se siwa' yej kipiaya dieciocho año iga wetito'. Se malespíritoj kitepo'wjkolojtoya iwán ni alin awel kimelawaya itepo'. ¹² Kuq' Jesús kita', kinotza' iwán kijlij:

—Ti-achitia'ya.

¹³ Iwán kitalilij imamej ipan inon siwa' iwán íkuq'san tepo'melawaya' iwán pewa' kiweyimatiltij Dios. ¹⁴ E' yej mandarowa tiopan kuejkuesiwi' iga Jesús taachitiltij ipan día kuq' mosewilo, kijlij yej ompa onoyaj:

—Ono' seis día iga tekipanolo. Ipan inomej día xiwitzekaj, ximoachitiltikij, ayéj ipan día kuq' mosewilo.

¹⁵ Iwán toTeko kijtoj:

—Amejemen antakajkayawaj iga ankitokaj Dios, ¿ix ayá' ankixitomaj amotoroj o amoburroj ipan día kuq' mosewilo iga anyawij ankamakati? ¹⁶ Iwán inin siwa' ipiltzin ipilówampa Abraham. Iwán Tzitzimi' kenkuq' kilpitoya iga kokolis dieciocho año, ¿ix ayá' katka mamoxitoma malej iga ipan día kuq' mosewilo?

¹⁷ Kuq' Jesús tami' inin kijtoj, nochi yej ta-ijiyayaj mopinajtijkej. E' nochi pakíaj kuq' kitayaj iga Jesús kichjwaya yej ayi'pa mo-ita.

Íyol mostaza

¹⁸ Jesús kijtoj:

—¿Kén wel nimitzijliskej iga reinarowa Dios?, ¿iwán té wel nikmachotij? ¹⁹ Nikmachotia' iwán se íyol mostaza yej kitoka se taga' ipan ital, ixwa iwán weyá este que mochjwa weyikuawi', iwán totomej moxeketiáj ipan imajma'.

Levadura yej kipoşawayaltia itixyo pan

²⁰ Kijtoj nq Jesús:

—¿Iga te iwán wel nikmachotia' ken iga Dios reinarowa? ²¹ Nikmachotia' iwán levadura† yej se siwa' kaxakualowa iwán komati harina, iwán moposawa inewi tixti.

* 13:6 13:6 Xikita glosario “Higo”. † 13:21 13:21 Xikita glosario “Levadura”.

Sę kajli yej tzol'ti' ikaltenyo

²² Kuꝛ' Jesús nemi yaya Jerusalén, panotíaya ipan altepemej iwán ipan altepētitzin iga tamachtijtiaya. ²³ Iwán a'pa kijtoj:

—NoTeko, ¿ix ayá' ke' yej momanawíaj?

Jesús kijtoj:

²⁴ —Xiteki'kalakikan ipan kalten yej tzol'ti', nimitzijliáj iga mia' kalakisnekiskej iwán ayá' welitiaskej. ²⁵ Kuꝛ' iteko kajli mokéztasya iwán kitzákuasya kalten, amejemej yej amonokej fuera ankaltzotzonaskej iwán ankijtoskej: “Noków, noków, achi xinekalatapokan.” E' yéj mitzijliskej: “Ayá' nimitzixmatij.” ²⁶ Iwán ankijtoskej: “Tisentakuajkej iwán tisen-atikej, iwán annemachtijkej ipan nocallejmej.” ²⁷ E' yéj mitzijliskej: “Nimitzijliskeja iga ayá' nimitzixmatij. Xicholokan notenoy, amonochin yej ankichijwaj yej ayékti.” ²⁸ Ankitaskej Abraham, Isaac, Jacob iwán inewi profetajmej yej onokej kan reinarowa Dios, miej amejemen amonoskej fuera, anyawij anchokatiw iwán antanguetzekaskej. ²⁹ Witzeloy iwán del sur iwán kan ikisáyampa tonati' iwán ikalakíyampa iga mamotalikan iga matakukan kan reinarowa Dios. ³⁰ Yej inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij, iwán yej inán tayakantokej yawij kawitij tatepotztaj.

Jesús choka iga Jerusalén

³¹ Íkuꝛ'san asikej sekin fariseojmej iwán kijlijkej:

—Xikísaya nigaj iwán xaja iga Herodes mitzmiktijneki.

³² E' yéj kijtoj:

—Xakan iwán xikijlikan inón koyo* yej takajkayawa: “Iga aman iwán mošta nia nikijixtiti mašepiritojmej iwán nia nitaachitiatiti iwán mošta se día niktamij netekipánol.” ³³ E' kipiá iga aman, mošta iwán mošta se día nia ninejnemiti, iga awel mamiki se profeta siga ayá' ono' Jerusalén.

³⁴ ¡Amejemen, amejemen, yej anchantitokej Jerusalén, yej ankimiktíaj profetajmej iwán ankitejemiktíaj tatitanimej yej Dios mitztitaniliáj! ¡Mia' vej nikne' manim-itznechokkan ken pio-ilamaj kinechkowa ipilowantiztin iyastakapaltampa, e' ayá' ankinikeje! ³⁵ Ta' xikitakan, inán amoweyitiopan^S yawi kawiti iselti; iwán nimitzijliáj iga ayá' máj anyawij anne-itatij este kuꝛ' antajtoskej de nej ijkín: “Matikweyimatiłtikan yej wí', yej toTeko Dios kititani.”

14

Jesús kachitialiá se taga' yej pojposawa

¹ Se día kuꝛ' mošewilo, Jesús yajki takuato chan se ijefej fariseojmej, iwán sekin fariseojmej kipipixtoyaj. ² Ompa nō onoya iyixtaj Jesús se taga' yej pojposawa. ³ Iwán Jesús kitajtan yej tamachtíaj ipan la ley iwán fariseojmej:

—¿Ix wel taachitiatilo ipan día kuꝛ' mošewilo, o ayá'?

⁴ E' yejemej até kijtojkej. Jesús kikitzkij yej wetitoya iwán kachitaltij, iwán kijlij iga mayáwiya ichan. ⁵ Iwán kijlij sej fariseojmej:

—¿A'yéj de amejemen, siga iburroj o itorojwéj mawetzi xapoko, ix ayá' íkuꝛ'san kikixtij malej iga día kuꝛ' mošewilo?

⁶ Iwán ayá' nokta wel kitenkuepiliayaj.

Te-ikniwan kan monamiktilo

⁷ Kuꝛ' Jesús kitaya iga yejemej kitapejpenayaj iga mamotalikan kan motaliáj yej máj tayakantokej, ijkín kinonotzkej:

⁸ —Kuꝛ' agaj mitzinvarowa kan monamiktilo, amo ximotali kan motaliáj yej paréj tayakantokej, iga wel asi se' yej máj tayakanto' que tej, ⁹ iwán yej mitzinvaroj wel mitzijliá: “Achi ximoketza iga mamotali inin tokniñ.” Iwán tia timopinajtiti iga tia timotaliti kan motaliá námol. ¹⁰ Kuꝛ' mitzinvarowaj, ximotali kan motaliá námol; iga kuꝛ' mawiki yej mitzinvaroj, mamitziñi: “Amigo, ximotali kan motaliá yej máj tayakanto'.” Ijkón mitzye'itaskej poxsan yej kixnantoskej mesa. ¹¹ Porque yej igánajsan moweyimati, inón yawij kalimpamatitij, iwán yej moalimpamati, yawij kiweyimatiñij.

¹² Jesús kijlij nō inón yej ta-invarowa:

—Kuꝛ' tikchiwa ilwi' o se cena, amo xikinvaroj yej iwán timoye'ita, niga mokniwan, niga mopariñtejmej, niga movecinojmej yej motapialíaj; iga yejemej wel mitzinvaroskej iwán ijkón mitzmaquepaskej. ¹³ Kuꝛ' titatamakasneki, xiknotza iga mawitzekan yej ayá' motapialíaj, matepomej, koxxomej iwán pachamej. ¹⁴ Iwán

* 13:32 13:32 Español: zorro. § 13:35 13:35 Jesús kijtoj “amókal”, yej nij kijtojneki “amoweyitiopan”. Jer 22:5

tipoxpaktos iga yejemej awel mitzmakuepaskej; e' tej yawij mitzmakuepatij kuꝥ' yej ye'nemij ojpa-isaskej kan miktokej.

Se taga' kichīwa weyi-ilwi'

¹⁵ Kuꝥ' kika' inġn, se yej kixnantoja mesa kijlij Jesús:

—Pakto' yej takua ipan ilwi' yej kichīwiliáj inomej yej motemakaj iga Dios marreinaġo ipan yejemej.

¹⁶ Iwán Jesús kijlij:

—Se vej se taga' kichij komati tákual, iwán tatġtan iga makinotzatiġ mia' gente. ¹⁷ Iwán kuꝥ' takuáloja, kitġtan imonsoj iga iġkġn makijlġtija: “Xiwikġkanya, iga óno'ya nochi.”

¹⁸ E' inochi pewakej iga iġkġn kijtojkej; yej achto kijtoj: “Achi xinedisculparo, nikówago' se tajli iwán kipiá iga nia nikġtati.” ¹⁹ Se' kijtoj: “Nikówago' cinco yunta iwán nia nikġtati ken tekipanowaj. Nimitztanjaniá iga amo ximoyolmġkti iga awel ompa nonos.”

²⁰ Iwán se' kijtoj: “Nimonamġktijo' inón iga awel niáti.” ²¹ Iwán inón monsoj yajki kipowilġto iteko inewi kensan kijlijkej. Iwán tetaj kuejkesuwi', iwán kijlij imonsoj:

“Xaj tajkoaltepe' iwán ipan ojtimej, iwán xikijli iga mawitzeġan yej ayá' motapialiáj, maġepomej, koġxomej iwán pachamej.” ²² Máj máj monsoj kijtoj: “Noteko níkchija ken tine-ijlij, iwán kitolówa-o' máj kan motalilo.” ²³ Tetaj kijlij imonsoj: “Xaj ipan callejmej, ipan ojtimej iwán xikteki'yolyamanakan sekin iga makalakġkan iga maġemi nókal. ²⁴ Nimitzijiáj iga nisé de inomej yej achto níkijlijkej, yawij takuatiġ.”

Makisentġli iyalmaj iga se kitoka Cristo

²⁵ Mia' gente kitokaya Jesús, iwán yéj mokupea' iga kijtoj:

²⁶ —Siga agaj wġ' iga neġtoka, iwán ayá' neġokiliá máj que itaj, máj que iye', máj que isiwa', máj que ipilowan, iwán máj que iyiknġmej, iwán manġtoka, malej iga este makimġtġkan iga nej, inón awel mochġwa nodiscġpoloj. ²⁷ Yej kinekis manġtoka, e' ayá' kikechpanowa icruz,* awel mochġwas nodiscġpoloj. ²⁸ Siga se de amejemej kichġwasneki se torre, ġix ayá' achto kitas ke' tomġn kiwġgas iga makita ken kiyekawġltġj? ²⁹ Siga san makipewalti iwán awel makiyekawġlti, nochi yej kitas yawi kipġnajtġti. ³⁰ Iwán kijtoskej: “Inġn taga' san kipewaltġj iwán awel kiyekawġltġj.” ³¹ Kuꝥ' se rey yawi momijmġktġti iwán se' rey, ġix ayá' achto kitas siga wel kitaniá iga kimatito' iga isoldadojmej ono' diez mil, iwán yej iwán yawij momijmġktġtij onokej veinte mil? ³² Siga momachġliá iga yawi kipoloġti, kuꝥ' se' rey maónoo' wejka, kitatġtanilġj iga amo mamomijmġktġkan. ³³ Iġkġn nokta, a'san neši' de amejemej yej ayá' makikajtewa inewi yej kipiá, awel mochġwa nodiscġpoloj.

Kuꝥ' iga ista' kikajtewa ikoko'ka

³⁴ Jesús nġ kijtoj:

—Ista' pox yekti; e' siga ay'ya istaweli', ġkénó' tawelġaltġj? ³⁵ Ayo' yekti iga nité, motajkáliya. Yej kipiá inakasmej, makikakġkan. †

15

Borregoġtzġn yej poliwika

¹ Nochi yej kicobrarowayaj impuestos* iga Roma iwán yej najnamolnemiáj yayaj iná' Jesús iga kikakġtij. ² Fariseojmej iwán yej tamachtġáj ipan la ley, iġkġn kipowowayaj Jesús:

—Inġn komemáwiá yej ayá' ye'nemij, iwán este iwán sentakuaj.

³ Iwán Jesús kipowa' se kan mamixkuġtilo, kijtoj:

⁴ —Siga se de amejemej makipiá cien borrego iwán se makipolo, ġix ayá' ómpao' kikajtewas inón noventa y nueve ipan sakayoj, iwán yaj kitemoġti yej poliwġ' este kan casis? ⁵ Iwán kuꝥ' kásisya, paġkis iwán kikechpanoġja iga kiwġgas. ⁶ Iwán kuꝥ' ásisya ichan, kinechkoġ iyamġgojmej iwán iveġinojmej, kijtoj: “Matipakġkan, iga inán níkási'ya noborroġej yej níkpoloġka.” ⁷ Pues nej nimitzijiáj iga máj paġkiloġ ipan cielo kuꝥ' se yej kichġwaya yej ayekti moyolpata, que iga inomej noventa y nueve yej ye'nemij iga moyolpatakeja.

Tomġn yej poliwika

⁸ Siga se siwa' makipiá diez tomġn iwán se makipolo, ġix ayá' kixġaltġj ti'ti iwán tachpanas kalġiti', iyolpan kitemoġj este kan casis? ⁹ Iwán kuꝥ' kásisya, kinechkoġ iyamġgajmej iwán iveġinajmej, kijliskej: “Matisempakġkan iga níkási'ya notomġn yej

* **14:27** 14:27 “Kikechpanowa icruz”: anka kijtoġneki motemaka iga wel makiknġchġwakan, este mamiki iga kitoka Cristo. † **14:35** 14:35 Yej kitoka Cristo, e' ayá' de mela', ken ista' yej ayá' kokoj. * **15:1** 15:1 Xikita glosario “Impuestos”.

nikpolojka.”¹⁰ Ijkonosan no pakij iyangelejmej Dios kuə' se yej kichiwaya yej ayekti moyolpata.

Tepiltzin yej kitoloj itomın iga ayompa nemi'

¹¹ Iwán kijtoj no Jesús:

—Se taga' kipiaya ome ipilowan,¹² iwán yej tetzooyo' kijlij itaj: “Notaj, xinemákaya yej mochıwas notatki.” Iwán itaj kimá' ke' kitocarowaj sejsé.¹³ Iwán ayá' wejkatı', yej tetzooyo' kinamá' inewi yej kimakakaj, iwán yajki wejka ipan se'ya estado. Iwán ompiga kitolojo itomın iga ayá' ye'nemiá.¹⁴ E' kuə' motatámija, ikua'san no pox apıstajtıá' ipan inon estado iwán pewa' iga mayana.¹⁵ Iwán yajki çan se taga' yej de ompa iga kitajtanılto tekıpanol, iwán kitıtan rancho iga makıcuidarotı koyamemej.¹⁶ Iwán kinekiá magui' makıkuaya algarroba[†] yej itákualpa koyamemej, e' ayagaj kimakaya.¹⁷ Iwán ijkın kijtoj ipan iyalmaj: “ıNotaj kipiá mia' itekıpanowanımej iwán ompa ichan kipiáj komati tákual, e' nej nigaj nemi nimayanmiki! ¹⁸ Nej niati sej çan notaj, iwán kuə' nasiti nikılijj: Notaj, nikchij yej ayekti iyıxtaj Dios iwán no nimitzchıwılij yej ayekti. ¹⁹ Ayo' kajasi iga xine-ıta ken mopiltzin; e' achı' xineomemawı malej kenya se motekıpanowanı.”²⁰ Máj máj ojkuı' iga yajki çan itaj.

'Iwán kuə' asitiyay, tetaj wejksan kita' ipiltzin iwán kiknelij. Iwán motalojtıajki, kınçnamıkıto, kikechnapaloj iwán este kipıpitzoj. ²¹ Iwán tepiltzin kijlij itaj: “Notaj, nikchij yej ayekti iyıxtaj Dios iwán no nimitzchıwılij yej ayekti, iwán ayo' kajasi iga xine-ıta ken mopiltzin.”²² E' itaj ijkın kitekimá' itekıpanowanımej: “Xikuajlıguılıkan yej máj ye'tzózol iwán xıktaajakılıkan; iwán xıktaılılıkan se anillo ipan imájpil iwán xıkakılıtikan iga.”²³ Iwán xıkuitıj torojtzin yej máj tomaktı', iwán xıkımtıkanya iga matıtakuaın iga tiawıj tikılwichıwılijıj. ²⁴ Iga inın nopiltzin, ken kuə' mıktıoyay, iwán inın sej isa'. Polıwıkaya, iwán inın sej wııaj.” Iwán pewakej iga kilwichıwılijıkej.

²⁵ 'E' inon sewo' tepiltzin yej máj tekoko, ayá' onoya, nemiá ipan kuayoj. Iwán kuə' asitiwıtziaya ichan, kikagui' iga nento' ilwi' iwán nemi mıjtıtilo. ²⁶ Kuə' inon kikagui', kinotza' se çokotznı, kijlij: “ıTéıaj mochıwa?”²⁷ Iwán kijlij: “Asi' sej moknın yej yájkaya. Iwán motaj tatekimá' iga mamomıkti se torojtzin yej máj tomaktı', ıga ye'asi' sej ipiltzin.”²⁸ Iwán poxsan kuesıwi' iyıknın yej máj tekoko, iwán ayo' kinekiá makalaki kalıjıı'. Máj máj kısa' itaj, iwán kılıto ıga makalaki. ²⁹ Tepiltzin yej tekoko kijtoj: “Nej ikıyay nimitzpalewıjto, iwán noçıpa nikchıwa ken tine-ıılıá. Iwán ayı' tinemaka nıse çııvojtzin[‡] ıga mani-ilwichıwakan iwán noamıgojwan. ³⁰ E' inın asi' inın mopiltzin yej nemitıoyay iwán sıwatkej, yej kitoloj inewi yej tikmakaka, iwán inın tikmıktılij se torojtzin yej máj tomaktı'.”³¹ Itaj kijtoj: “Ta' xınekaki nopiltzin, tej noçıpa tono' notenoj, iwán inewi yej nej nikpiá, tej motatki. ³² E' inın yekti ıga mati-ilwichıwakan iwán matıpakıkan ıga moknın ken kuə' mıkiıay, iwán sej isa'. Polıwıkaya, iwán inın sej wııaj.”

16

Se taga' yej takajkayawa

¹ Jesús no kipowılij idıscıpolojmej:

—Onoya se taga' yej poxsan motapıalıaya, kipiaya no se iyencargadoj, iwán inon iyencargadoj yajkıj kitelwıtoj iná' ipatrón ıga nemi kımalgastarowılıá itomın. ² Iwán ipatrón kinotza', kijlij: “ıTé iteki in yej ne-ıılıá ıga tej? Xinematılıtı de inochı motekıpanol yej tikchij ıga ay'a máj tonos ıga tino-encargadoj.”³ Iwán inon encargado kijtoj ipan iyalmaj: “ıTé nikchıwas?, nopatrón némiya nekıxtıá ıga nej iyencargadoj ipan itekıpanol. Ayá' wel nıktekıpanowa tajlı, iwán nıpiná ıga manıkıtajtıantınemi toın. ⁴ Nıkmátıya te nıa nikchıwati, ıga manıkpiá a'yéj maneomemawıkan ipan ichamej kuə' ay'a nıkpiás tekıpanol.”⁵ Iwán kinotza' sejsé yej kideberowayaj ipatrón. Yej áçtosan kitajtan, kijlij: “ıKé' tikdeberowa nopatrón?”⁶ Iwán yéj kijtoj: “Nıkdeberowa cuatro mil litros de aceite.” Inon yej encargado kijlij: “Xıkuı morreçıboj iwán nımanın xıkıjkuilo ıga dos mil litros tikdeberowa.”⁷ Iwán kitajtan sewo': “In teı, ıké' tikdeberowa?” Iwán kijlij: “Cien koya'kóxtal de harına. Iwán el encargado kijlij: “Xıkuı morreçıboj iwán nımanın xıkıjkuilo ıga ochéntajsan tikdeberowa.”⁸ Malej ıga el encargado takajkayaj, ipatrón kiye'ıta' ken kichij ıga kimati kén ıga wel mopalewıá.

Wan kıtoj sej Jesús:

† **15:16** 15:16 Algarroba ken kuaxinékuil, se kuawi' yej momati Palestina. Inımej algarroba kıkuyajay koyamemej wan toknımej yej amotapıalıayaj. Jıdıyojmej ni alın akiye'ıtayaj koyamemej, inon ıga inın patrón nesi ıga ayéj jıdıo. Iga se makıcuidaro koyamemej poxsan ayéj ye'tekıpanol ıga se jıdıo, wan máj ayekti ıga makıkuá itákual koyamemej.

‡ **15:29** 15:29 Xıkıta glosario “Chivo”.

—Yej ayá' kixmatij toTeko, máj kimatij ken iga mopalewiáj que yej kixmatij toTeko. ⁹ Nej nimitznoqtaj iga amotomín yej de inín tajli, xikuikán iga xikpalewikán toknimej, iga ijkón kuá' anmikiskej, támisya tomín iga amejemen, iwán onos yej mitzomemawiskej ipan cielo.

¹⁰ 'Yej ye'nemi kuá' kipiá alín, nō ye'nemis kuá' kipiás komati; yej takajkayawa kuá' kipiá alín, nō takajkayawas kuá' kipiás komati. ¹¹ Siga ayá' ankichiwaj yej yekti wán tomín yej ono' ipan inín tajli, ayagaj wel mitzmkaskej yej máj valerowa ipan cielo ¹² Siga ipan yej ayéj amotatki ayá' ankichiwaj yej yekti, ayagaj wel mitzmakaj tejté iga amotatki.

¹³ 'Ayagaj wel kipiá ome ipatrón, iga sésanwa' in yej kiye'itas, iwán se' kijiyas, o se kitokas iwán se' kikajtewas. Inón iga awel ankitokaj Dios siga mitzyoltlanaj tomín.

¹⁴ Fariseojmej yej poxsan kipiásnekij tomín kikaktoyaj inewi inimej tájtól, iwán kipinajtiyaj Jesús. ¹⁵ Iwán Jesús kijlij fariseojmej:

—Amejemenya nokta yej ankijtowaj iyixtaj toknimej iga anye'nemij, e' Dios kixmati amoalmajmej; yej tajtaga' kipoxye'itaj, Dios ayá' kiye'ita.

Iley Moisés iwán kén iga reinarowa Dios

¹⁶ 'Este kuá' onóyao' Juan yej tabautizarowa, inón vej onóyao' iley Moisés iwán yej tanextilijkej profetajmej. Inán mopowa ye'noticiaj kén iga reinarowa Dios, iwán mia' kalakisnekij.

¹⁷ 'Máj fácil iga cielo iwán tajli mapoliwi, que iga amo mamocumpliño inochi iley Moisés.

Jesús tamachtía iga amo mamokawalo

¹⁸ 'Nochi taga' yej kiyokakawa isiwa' iwán monamiktía wán se' siwa', kichíwa yej ayekti; iwán yej monamiktía iwán siwa' yej kikajto' iwewej, nō kichíwa yej ayekti.

Lázaro iwán se taga' yej poxsan motapialiaya

¹⁹ 'Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya, kakiaya yejsan ye'tzótzol yej monajti' iwán nochipa kichíwaya weyi-ilwi'. ²⁰ Onoya nō se taga' yej ayá' motapialiaya, itoka' Lázaro, yej palantoya ikajlo' inoyan, iwán motaliaya talpan ipan ikalten inón yej motapialiaya. ²¹ Iwán kinekiá makikua ipotzkilka tákual yej xixjini ipan imesaj inón yej motapialiaya; iwán pelomej kina'techowayaj iga kipajpalowiliti ikajlo' kan palanto'. ²² E' se día migui' yej ayá' motapialiaya, iwán angelejmej kiwigakej ipan cielo itenoj Abraham. Iwán yej motapialiaya nō migui' iwán kitokkej. ²³ Inón yej motapialiaya kinknochijtoyaj ipan ti'ti yej ay' sewis, wéjkanas kita' Abraham, iwán Lázaro itenoj. ²⁴ Iwán tzajtzi': "Notaj Abraham, xine-ikneli, xiktütani Lázaro iga makapacho imajpilpuntaaj ipan a'ti, iwán mawiki makiseseliki nolenguj iga nemi ne-iknochíwa poxsan inín tiwelón." ²⁵ E' Abraham kijtoj: "Nopiltzin, xikejlamiki iga tej kuá' tísatoya, timotapialiaya, Lázaro poxsan mo-iknochij. Inán yéj yolpácto' nigaj, iwán tej inán timoknochíwa. ²⁶ Iwán awel nokta se yawi ompígapa, iga ono' se axapowewej yej teyokatía iga amo matimona'techokán, inón iga yej kineki mayawi ompí, ayá' wel, niga yej de ompí awel wítzej nijiga." ²⁷ Iwán yej motapialiaya kijtoj: "Nimitzijliá, notaj Abraham iga xiktütani Lázaro chan notaj, ²⁸ iga nikpiá cinco nokniwan, iga makitápowitij iga amo mawítzekán nigaj kan moknochíwalo." ²⁹ E' Abraham kijlij: "Ompiga ono' yej kijkuiloj Moisés iwán profetajmej, jinón makikakikan!" ³⁰ Yej motapialiaya kijtoj: "Kena notaj Abraham, e' siga agaj de inimej yej miktókeja mayawi, kipataskej kén iga nemij." ³¹ E' Abraham kijlij: "Siga ayá' kicredowaj yej Moisés iwán profetajmej kijkuilojkej, ayá' nō kitajtolkuiskej se yej mikto' malej iga maopja-isa."

17

Xikperdonaro moknin

¹ Jesús kijlij idiscipolomej:

—Nochipa onos yej kiyoltlana se iga makichíwa yej ayekti; e' ipoxsan kinknochíwaskej yej matachíwalti yej ayekti! ² Máj yekti katka makimotakan lámarko wán se weyite'ti makipilikán ipan ikech, que iga yéj itechko se de inimej yej netokaj makichíwalti yej ayekti. ³ Ximocuidarokán.

'Siga moknin mitzchíwiliá yej ayekti, xiknoqtza; siga moyolpata, xikelkawili yej mitzchíwilij. ⁴ Malej iga mitzchíwiliá yej ayekti siete vej ipan se día, iwán siete vej mamitzijliki: "Ay' inán nikchíwas ijkón." Xikelkawili yej mitzchíwilij.

Yej wel mochíwa iga moconfiarolo ipan Dios

⁵ Itatitanimej kijlijkej toTeko:

—Xinepalewikan iga máj manimoconfiarokan pan tej.

⁶ Iwán toTeko kijtoj:

—Siga anmoconfiarowaj malej alín ke' se íyol ajonjolín, wel ankijliayaj kuawewej: “Xiwiwita nigaj iwán xixwati ipan lámar”, iwán inón kuawi' mitztajtolkuiskej.

Kén makichíwa se esclavo

⁷ Siga se de amejemen kipiá se esclavo* iwán kuá' ásigo' iga yajka milpan, iga támi'ya aradojtoya o kucidaorjtoya ganadojmej, çix tikilij: “Ximopanlti iwán ximotali iga xitakua”? ⁸ Ayá', majwa' tikijliá: “Xiktali momándil wan xinechíwili iga manitakua iwán manañi. Iwán tej sej titakuaj iwán tatis.” ⁹ Anka ayá' tikilij: “Gracias”, iga moesclavoj kichij ken tiktekimá'. ¹⁰ Ijkón nò amejemen, kuá' ankitamiskej iga ankichíwaj inewi yej Dios mitztekimakaj, xikijtoqan: “Ni-esclavojmej yej awel máj te nikchíwaj, iga nikchijkej yej san netekimakakej.”

Jesús kipajtiá diez tajtaga' yej palanto' inakayomej

¹¹ Kuá' Jesús nemi yawi Jerusalén, panotiajki kan mixnanto' italmej Samaria iwán Galilea. ¹² Kuá'san asi' ipan se altepetzín, mixnan iwán diez tajtaga' yej palantokej ikajlomej iga kipiayaj lepra, e' mokejketzkej wéjkasan de kan onoya Jesús ¹³ iwán tzajtzikej:

—¡Jesús, Tamachtiani, achi xine-iknelikan!

¹⁴ Kuá' Jesús kita', kijlijkej:

—Xakan iná' sacerdotejmej.

Miej nemi yayaj, achitiakej. ¹⁵ Iwán se de yejemen, kuá' mo-ita' iga achitia'ya, mokuropa', este tzájtzi'pa iga kiweyimatiłtitiwalał Dios. ¹⁶ Motankuaketzta' iyixtaj Jesús, motzontoga' este ipan tajli, iga kimá' gracias. Inín taga' katka de Samaria.† ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ayá'taj diejmej yej pajtikey? ¿Kan onokej inomej sewo' nueve? ¹⁸ ¿Ix inñsan iselti yej ayé' israelita mokuropa' iga kiweyimatiłtiko Dios?

¹⁹ Iwán kijlij taga':

—Ximoketzta iwán xaja; tiyektia'ya iga timoconfiaroj ipan Dios.

Kén an iga reinaroj Dios

²⁰ Fariseojmej kitajtankej Jesús iga kēman pewas iga reinaroj Dios. Iwán yéj kijtoj:

—Kuá' pewas iga reinarowa Dios, ayéj ken tejté yej mo-itapa. ²¹ Ayá' yawi mo-ijtoji: “Nigaj ono”, o “Ompa ono”; iga Dios reinarowaya ipan amojalmajmej.

²² Iwán Jesús kijlij idiscopolojmej:

—Wí'o' kuá' ankinekiskej xonokan wan nej yej iPiltzín Taga', e' ayá' anne-itaskej. ²³ Sekin mitzjiliskej: “Nigaj ono”, o “Ompa ono.” E' amo xakan iwán niga xiktokakan. ²⁴ Iga ijkón ken kuá' mo-ita iga tapetani iwán kitawia nyan cielo, ijkón kuá' nia niwítzeti, nej yej iPiltzín Taga'. ²⁵ E' achto yawij ne-iknochíwajiwatj poxsan, iwán yej inán onokej ayá' netajtolkuiskej. ²⁶ Ken mochij kuá' onoya Noé, ijkonsan nò mochíwas inón día kuá' nimokuepas nej yej iPiltzín Taga'. ²⁷ Nemi takualowaya iwán nemi atilowaya, monamiktiayaj iwán kinamiktiayaj isiwapilowan, este ipan inón día kuá' Noé kala' ipan weyi ákal. Iwán walał pox recio tiawa' iwán inochin amikikej. ²⁸ Ijkonsan nò mochij kuá' onóyao' Lot: nemi takualowaya iwán nemi atilowaya, takowayaj iwán tanamakayaj, toqayaj iwán mokaltiyaj; ²⁹ e' kuá' Lot kisa' ipan altepe' Sodoma, wetzí' ti'ti iwán azufre yej walał ipan cielo, iwán kimiktij nochi. ³⁰ Ijkón yawi mochíwajiwati kuá' nej yej iPiltzín Taga' niwí'.

³¹ Íkuá', siga agaj onos iyixko kajli ipan ipetayo, ay'ya matemo iga matakijkixti; siga agaj onos imilpan, ay'ya mamokuepa ichan. ³² Xikejlamikikansan yej isiwa'pa Lot. ³³ Yej ayá' kinekis mamiki iga netoka, yawi mopoipoloti; e' yej mikis iga netoka, nochipa onos nowan.

³⁴ Nimitzjiliáj iga ipan inón yówal kuá' niwí', omēn senkochtoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej. ³⁵ Omēn siwatkej tapayantoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej. ³⁶ Ome taga' sen-onoskej milpan; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej.

³⁷ Kuá' kikakikej inín, kitajtankej:

—¿NoTēko in inón kan mochíwas?

Iwán Jesús kijtoj:

—Kan onos yej mikto', ompa monechkoskej moximěj.

* 17:7 17:7 Xikita glosario “Esclavo”. † 17:16 17:16 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

18

Kan mamixkuñtilo de se yej wewejmi' iwán se Juez

¹ Jesús kipowilij idiscipolomej kan mamixkuñtilkan, kinextilijkej iga nochipa makitenewikan Dios iwán amo mamosemakakan. ² Kijtoj:

—Ipan se altepe' onoya se juez yej ayá' kimajmawiliaya Dios niga kitajtolkuiá agaj. ³ Ipan inonnsan altepe' onoya nō se siwa' yej mi' iwéj, tekiyaya kitati el juez iwán kijliaya: “Xinepaléwi iga manikñanili yej ne-ijiya.” ⁴ Áwil wéjkaja iwán el juez ayá' nemi kichíwa nité, e' máj, máj, kijtoj: “Malej iga ayá' nikmajmawiliá Dios niga niktajtolkuiá agaj, ⁵ e' inín yej wewejmi', nekuejkwesojtinemi, nia nikmanawiti iga ayo' mawiwiki, amo santá' nemela'kuejkwesoj.”

⁶ Iwán toTeko kijtoj:

—Inón yej kijtoj juez yej ayá' ye'nemi. ⁷ ¿In Dios ix ayá' kimānawij nō yej kitapejpen, yej tanqtztokej nochipa?, in Dios, ¿ix wejkawas iga kimānawij? ⁸ Nimitzjiliáj iga ayá' wejkawas iga kimānawiskej. E' kua' nej yej iPiltzín Taga' niwi', ¿ix nikasíki-o' ipan inín tajli yej moconfiarowaj ipan nej?

Kan mamixkuñtilo de fariseo iwán yej kicobrarowa impuestos iga Roma

⁹ Jesús kipowa' inín se' kan mīxkuñtilo iga inōmej yej momachiliáj iga ye'nemij, malej iga ta-ijiyaj:

¹⁰ —Qme taga' yajkij tiopan orādoj, se fariseo katka iwán sewo' inón yej kicobrarowaya impuestos iga Roma. ¹¹ Fariseo ejkati-orādoj, kijliá Dios: “Tej tinoTaj, nimitzmaka gracias iga nej ayéj ken sekin, tachteki, ayá' ye'nemij, iwán yawij iwán siwatkej. Nej ayéj ken inín yej kicobrarowa impuestos iga Roma. ¹² Nej nimayunarowa ome vej ipan semana iwán nimitzmaka diez ipan cada cien inewi yej niktaniá.” ¹³ Yej kicobrarowaya impuestos iga Roma kawí' este ken nepa iwán ayá' mīxewiaya iga ajkotachaya, majwa' moelwitekiá iwán kijtowaya: “¡Dios, xine-ikneli iga nej nikchijto' yej ayekti!”

¹⁴ Kijtoj nō Jesús:

—Nimitzjiliáj iga kua' inín taga' tami' orādoj, yajki ichān iwán Dios kiye'íta'ya, e' inón fariseo Dios ayá' kiye'íta'. Yej moweyimati, yawij kalimpamatitij, e' yej moalimpamati, yawij kiweyimatitij.

Jesús kiye'ijliá kōkonetzitzin

¹⁵ Kiwigayaj nō kōkonetzitzin iná' Jesús, iga makitajtanili Dios iga maye'onokan; e' kua' discipolomej kitakej, pewakej iga kajajwakej yej kiwigayaj kōkone'. ¹⁶ Iwán Jesús kintzkej iwán kijtoj:

—Xikawakan in kōkone', kama manētechokan, amo xikojtzakuilikan; iga yej mochíwawa ken inimej kōkone', kajasi iga Dios marreinaño ipan yéj. ¹⁷ Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandaro ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reinarowa Dios.

Se taga' yej motapialíá tajtowa iwán Jesús

¹⁸ Se yej mandarowa kitajtan Jesús:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchíwas iga manono nochipa iwán Dios?

¹⁹ Jesús kijtoj:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichíwa yej yekti, inonwa' Dios. ²⁰ Tikmátiya yej Dios tatekimaka iga mamochíwa: “Yej namiktito' amo mayawi wan se', amo xitamikti, amo xitachteki, amo xitakajkawaya, xikye'íta motaj iwán moye'.”

²¹ Taga' kijlij:

—Inón nochipa nikchijto' desde ga aya niyolej.

²² Kua' inón kika' Jesús, kijtoj:

—Mitzpolówao' sešan: xiknamaka inewi yej tikpiá iwán xikmaka yej ayá' motapialíáj, iwán ijkōn tikpiás yej Dios máj kiye'íta; iwán xiwiki iga xinētoka.

²³ E' kua' taga' kika' inín, moknōmati' iga poxsan kipiaya tomín. ²⁴ Kua' kita' iga moknōmati', kijtoj Jesús:

—¡Pox difícil iga yej motapialíáj mamotemakakan iga Dios marreinaño ipan yejemen!

²⁵ Máj wel panowa se camello* ipan ixapoyo akōxaj que se yej motapialíáj mamotemaka iga Dios marreinaño ipan yéj.

²⁶ Yej kikakikej, tatajtankej:

—Iwán, ¿a'taj wel momānawij?

²⁷ Jesús kijtoj:

* 18:25 18:25 Xikita glosario “Camello”.

—Jey awel kichíwa tajtaga', Dios wel kichíwa.

²⁸ Pedro kijlij:

—NoTéko, nejemej nikajtejkej inewi yej notatkímejpa iga nimitztokákeja.

²⁹ Yéj kijtoj:

—Nimitznójma-ijliáj siga agaj iga san kineki iga Dios marreinaŕo ipan yéj, kikajtewa ikal, o kikajtewa isiwa', o iyiknıwın, o itaj iwán iye' o ipilowın, ³⁰ inın yawi kipiati yej yekti ipan inın tajlı, iwán ipan se' vida nochipa onos iwán Dios.

Jesús ki-ojpa-ijtowa iga yawi mikiti

³¹ Jesús kinotza' iyokamej doce idiscipolojmej iwán kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga matiakan Jerusalén, iwán yáwiya mochiwati inewi yej kijkuilojkej profetajmej iga nej yej iPiltzın Taga'. ³² Puej yawij neıtıtanıtıj itenojmej yej ayéj de Israel, iwán yawij neınajıtıtıj, iwán kuajkuantas yej ayekti ne-ijlıskej, iwán neıhıjchaskej. ³³ Nemaskej iwán yawij nemiktıtıj; e' ipan eyi día nia ni-ojpa-isati kan nimiktos.

³⁴ Yejemen ayá' kentenderojkej yej kijtoj, iwán aya wel kimatiáj te kijtojneki itájıol, iwán ayá' kentenderowayaj.

Jesús kachitıalıtıa se pacha ipan altepe' Jericó

³⁵ Kua' Jesús asıtıájkiya altepetenoj Jericó, se pacha ewatoya ojtenoj kitajtantoya tomın. ³⁶ Kua' kıká' iga poxsan nemi panolo, tatajtın te mochiwa. ³⁷ Kijlijkej iga Jesús de Nazaret nemi panowa ompa. ³⁸ Iwán tzejtızi', kijtoj:

—Jesús, iPiltzın David, achi xine-iknelı!

³⁹ Iwán yej tayakantıyayaj, kajajwayaj yej pacha iga ay'ya matzejtızo, e' yéj tzejtızi' máj:

—ıPiltzın David, áchikej xine-iknelı!

⁴⁰ Jesús moketza' iwán tatıtın iga makiwajlıgıılıkan. Kua' iná'ya onoya, Jesús kitajtıın:

⁴¹ —¿Té tikneki manimitzıhıwılı?

Pacha kijtoj:

—NoTéko, nikneki manıtachá.

⁴² Jesús kijlij:

—ıXıtachaya! Iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achıtıá'.

⁴³ İkua'san tachá' in pacha iwán kıtóga'ya Jesús, iwán kiweymatıtıjtıajki Dios. Nochi kita' inın iwán nõ kiweymatıtıjtıkej Dios.

19

Jesús wın Zaqueo

¹ Jesús kala' ipan altepe' Jericó iwán panotıaya ompa. ² Chantıtoya ompa se rıcojtaga' itóka' Zaqueo. Zaqueo ijefejmej katka yej kicobrarowaya impuestos iga Roma. ³ Yéj kinekıá makıxmatı Jesús, e' ayá' kıxasıá iga pox onolo' iwán Zaqueo chapatı' katka. ⁴ Iwán motalojtıajki iga tayakan, tejkawıto ipan amakuawi' iga makıta, iga Jesús ompa yawı panotı. ⁵ Kua' Jesús asi' ompa, ajkotachá', iwán kijlij:

—Zaqueo, xıtemo nımanın iga aman nia nikawıtı moıhan.

⁶ Zaqueo temoj imanın iwán pagui' iga komemawıj Jesús. ⁷ Kua' kitakej inın, nochi pewakej iga kipowaj Jesús iga yajki kawıto çan se yej ayompa nemi. ⁸ Iwán Zaqueo moketza', kijlij toTéko:

—Ta' xıkıta noTéko, nia nımakatı la mııad notomın yej amotapıalıáj; iwán siga agaj nıkıchtekılıj tejté, nia nıkuıpılıtı cuatro vej máj.

⁹ Jesús kijlij:

—Aman Dios mıızmanawıj tej wın mofamılıaj iga timoconfiaroj pan yéj, kensan Abraham moconfiaroj. ¹⁰ Nej yej iPiltzın Taga', niwalaj nıktemoko iwán nıkmanawıko yej polıtokej.

Kın mamıxkııtılo ken kıhıjkej wın tomın

¹¹ Kua' kıkakıkej inın, Jesús kipowa' nõ se kan mıxkııtılo, iga na'ya onoya ipan altepe' Jerusalén iwán la gente kıtojkej iga ayá' wejkatıs, wı'ya reınarokı Dios. ¹² Kijlijkej:

—Onoya se taga' yej ye'nemi iwán yajki wejka ipan se'ya paıs iga makıtalıkan iga rey iwán sej mokuepas. ¹³ Kua' aya yawı, kinotza' diez itekıpanowanımej iwán kımá' komatı tomın sejsé de yejemen, kıjlıjkej: "Xıktekıpanokın inın tomın este que manımokuepa."

¹⁴ E' ipaisanojmej kıjıyayaj iwán kıtıtınkej yej makılıjtıj: "Ayá' nıknekıj iga inın taga' manemandarokın." ¹⁵ E' taga' kıtalıkej iga rey, iwán mokuempa' ipan ipajs. Kua' asi', tatıtın iga makınotzatıj tekıpanowanımej yej kımakakej tomın, iga makımatı ke' kıtınkej sejsé de yejemej. ¹⁶ Yej achto asi', kıjlıj: "Notéko, motomın piwi' diez vej máj." ¹⁷ El rey kıjtoj: "Yektıa; tej tıye'tekıpanowanı; iga tikıhıj yej yekti ipan inın alın, nia nımıtztalıtı iga xıkmandaro diez altepe'." ¹⁸ Iwán asi' se' iwán kıjlıj: "Notéko, motomın piwi' cınco

vej máj.”¹⁹ Inón nõ kijlij: “Tej tia tikmandaroti cinco altepe’.”²⁰ E' se' asi' iwán kijtoj: “Noteko, nigaj ono' motomín. Niktzotzolkimilojtoya;²¹ puej nimitzmajmawilij iga tiyoltakuakti', iga tikui yej ayá'pa tiktekipanoj iwán titapixka kan ayá' titoga'.”²² Iwán kijlij el rey: “Tej ayéj tiye'tekipanowaní, iga yejsan kijtoj moten, nia nimitzjuzgaroti. Siga tikmatía iga nej niyoltakuakti', nikui yej ayá'pa niktekipanoj iwán nitapixka kan ayá' nitoga',²³ ¿te igataj ayá' tikawato notomín ipan banco, iga kua' nimokuepas nochan, makitani se' alín?”²⁴ Iwán rey kijlij yej ompa onoyaj: “Xikuilikan inón tomín iwán xikmakakan yej kipiwlitij diez vej máj.”²⁵ Yejemej kijlijkej: “Annoteko, ¿e' yéj kipiáy diez vej máj!”²⁶ Yéj kijtoj: “Pues nimitzjilíaj iga yej kipiá, yawij máj kimakatij; e' yej ayá' kipiá, este yej alín kipiá, yawij kikuilítij.”²⁷ Iwán yej ne-ijiyaj, yej ayá' kinekiáj iga manikgobernarokan, xikuajligakan nigaj iwán xikmiktikan no-ixtaj.”

Jesús kalaki Jerusalén

²⁸ Kua' Jesús tami' kijtoj inín, ókui'ya iga yajki Jerusalén. ²⁹ Kua' asitiáyaja altepe' Betfagé iwán Betania, iná' tepe' yej itoqa' Olivos, kititan ome idiscipolomej,³⁰ kijtoj:

—Xakan ipan altepetzín yej máj nijigasan ono', iwán kua' an-asiskej, anyawij ankasitij se burro ilpito', yej aya agaj kitejkawiliá. Xikxitomakan iwán xikuajligakan. ³¹ Siga agaj mitztajtanj te iga ankixitomaj, xikijlikan iga toTeko kineki.

³² Idiscipolomej yajkij iwán kasitoy kenya nokta kijtoj Jesús. ³³ Kua' nemi kixitomaj in burro, itekomej kitajtankej:

—¿Te iga ankixitomaj?

³⁴ Yejemej kijlijkej:

—Iga toTeko kineki.

³⁵ Iwán kiwigakej kan ono' Jesús iwán kipechtijkej burro iga yejemej itzotzolmej iwán ompa kitejkawiltijkej Jesús. ³⁶ Ken iga Jesús nemi yaya, la gente kipatawilijitajkij itzotzolmej ipan ojtí. ³⁷ Iwán kua' asikej kan pewaya iga temowaj ipan tepe' yej itoqa' Olivos, inewi idiscipolomej pewakej iga koyowilijkej iga pakij iwán kiweyimatiltijkej Dios iga nochí yej kichij yej ayá'pa mo-ita. ³⁸ Kijtowayaj:

—¡Mamoweyimatilti Rey yej kititani toTeko Dios! ¡Matikweyimatiltikan Dios iwán matiye'onokan iyxtaj!

³⁹ Iwán sekin fariseojmej yej onoyaj tatzalan, kijlijkej Jesús:

—Tamachtiani, xikijli modiscipolomej iga ay'ya matzajtzitokan.

⁴⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitzjilíaj siga inimej ay' tajtowaj, teme jzajtziškej.

⁴¹ Kua' Jesús asitiájkiya Jerusalén, iwán kita' inón altepe', choga',⁴² kijtoj:

—¡Siga ankimatiáj iga aman wel anye'onoskej iyxtaj Dios, anye'onoyaja! E' inán inón iyanto', awel ankítaj. ⁴³ Wí' día kua' yej mitzjijiyaj noyan mitzyawaloskej, nijni j mitztzakuiliskej ⁴⁴ iwán mitzxitniliskej amokalmej. Mitzmijmiktiskej iwán ayá' kawis nisé te'ti yej manekpanijto; iga ayá' ankiye'itakej kua' Dios wala j mitzmanawikoj.

Jesús kixixtiá tanamakanimej ipan weyitiopan

⁴⁵ Iwán Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan iwán pewa' kiki kixitij yej ompa tanamatatoyaj iwán yej ompa takojtoyaj,⁴⁶ iwán kijtoj:

—Ipan itájtól toTeko ijkulijto': “Nókal yawi motokawiti kajli kan oradolo”; e' amejemej ankikueptokej kan miyanaj yej tachteki j.

⁴⁷ Iwán nochipa Jesús tamachtíaya ipan weyitiopan. E' ijefejmej sacerdotejmej, iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés iwán yej mandarowaj kitemowayaj kén iga makimiktikan Jesús. ⁴⁸ E' ayá' kasiáj ken kichíwayaj, iga inochín kikakisnekiáj yej Jesús kijtojtoya.

20

¿Ix Dios yej kititan Jesús?

¹ Se día kua' Jesús tamachtijtoya ipan weyitiopan wan kipojtoya ye'noticiaj, asikoj ijefejmej sacerdotejmej, yej tamachtíaj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ² Iwán kijlijkej:

—Xine-ijlikan té moteki in tej iga tikchiwa ijkín. ¿A' mitztekimá' iga wel xikchiwa inín?

³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nõ nia nimitztajtanjitij. Xine-ijlikan: ⁴ ¿a'yéj kititan Juan iga matabautizaro?, ¿ix Dios kititan, o tajtaga'?

⁵ Iwán pewakej iga mosepantajtanj:

—Siga tikijliáj iga Dios kitítan, yawi kijtqi. “¿Te ígataj ayá' ankitajtolkakikej?” ⁶ Iwán awel tikijtowaj iga kitítan tajtaga' iga toknimej wel tetemiktiáj, iga nochi kimatij iga Juan Dios kitajtolmakaya.

⁷ Iwán kijtojkej iga ayá' kimatij a'yéj kitítan Juan iga matabautizaroqi. ⁸ Iwán Jesús tajtoj sej:

—Nej nõ ayá' nimitzijliáj a'yéj netekimaka iga manikhçwa ijkín.

Kan miçkuñtilo de tekipanowanimej yej kichiwaj yej ayekti

⁹ Iwán Jesús pewa' kipowa' inín kan mamixkuñtilo:

—Se taga' kitó' uvajvoj,* iwán kitakewaltij[†] tekipanowanimej iga makitekipanokan, iwán inón taga' kisa', wejkawato. ¹⁰ Kuá' tágui'ya uva, kitítan se imonsoj iga tekipanowanimej makimakakan yej yéjpa kikuis. E' yejemej kimagakej iwán kitítankej ijkán. ¹¹ Iwán iteko mijli kitítan se' imonsoj, e' inón nõ kijlijkej kuajkuntas, kimagakej iwán nõ kitítankej ijkán. ¹² Iwán kitítan sewo', e' tekipanowanimej nõ kimagakej in inón taítan iwán nõ kikixtijkej.

¹³ Iwán iteko uvajvoj kijtoj: “¿Té nikhçwas? Nia niktitaniti nopiltzin yej nikpoxchokliá; anka yéj kirrespetaroskej.” ¹⁴ E' kuá' tekipanowanimej kitakej, mosepan-ijlijkej: “Ininyawa' in yej yawi moçiwati iteko inín tajli yej itajpa kikajtewas, matikmiktikanya nokta iga makawi ital iga tejemej.” ¹⁵ Kikixtijkej ipan uvajvoj iwán kimiktijkej.

Iwán Jesús tatajtan:

—Amejemen, çkén ankitaj? Iteko uvajvoj, çté an kichiwilij in inomej? ¹⁶ Puej yaçi iwán yawi kimiktiti inomej tekipanowanimej iwán sékinwa' in kimakas uvajvoj.

Kuá' kikakikej inín, kijtojkej:

—¿Amo Dios monekiltij!

¹⁷ E' Jesús kitachilij inomej iwán kijtoj:

—¿Té kijtojneki in yej ijkulijto' ijkín?:

Te'ti yej ayá' kikuikkej yej kalchiwaj,

inón inán yej máj moneki.

¹⁸ A'san wetzis ipan inón te'ti, popostekis; iwán siga te'ti wetzi ipan agaj, moçiwás ken pinol.

Kimawetziltijnekij Jesús

¹⁹ Kuá' kimatikej iga inín tájtol yejemej nemi kikajkaktiáj, ijfejejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés kinekiáj makikiztkikan Jesús iga makipresojwikán. E' ayá' kichijkej nité iga kimajmawiliayaj la gente. ²⁰ Kitítankej yej makipipiakan Jesús yej nésiakji' ye'nemij iga san makimawetziltikan Jesús, yejemej kinekiáj iga Jesús makijto tejté kansan wel makiwigakan iná' gobernador. ²¹ Tatajtankej yej tapipiáj:

—Tamachtiani, nikmatij iga yej tej tikijtowa iwán yej tej titanextiliá mela'çiertoj iwán tej ayá' itayokajuzgarowa. Tej sí titanextiliá iga se manemi ken Dios te-ijliá. ²² Xine-ijlikán: ¿Ix yekti iga matikixtawakan to-impuestoj rey César[‡] de Roma, o ayá'?

²³ Jesús kimati' iga inomej kimawetziltijnekij iwán kijtoj:

—¿Te iga anneprobawoj? ²⁴ Xinextilikan se tomjn. ¿A'yéj ixaya' iwán a'yéj itoka' yej nigaj ijkulijto'?

Kijtojkej:

—Rey César.

²⁵ Jesús kijtoj:

—Puej xikmakakan rey César yej yéjpa itatki iwán xikmakakan Dios yej itatki Dios.

²⁶ Awel kimawetziltijkej iga yej kijtoj iyixtaj la gente, e' poxsan kiye'itakej yej kijtoj iwán até kijtojkej.

Kuá' ojpa-isalqj

²⁷ Iwán sekin yej kijliáj saduceojmej,[§] yajkij kitatoj Jesús. Inomej saduceojmej tamachtiáj iga ayá' ojpa-isaj yej miktokkej, inón iga kitajtankej ijkín:

²⁸ —Tamachtiani, ijkulijto' ipan iley Moisés ijkín: siga se taga' yej namiktito' miki, iwán ayá' kikajtewa nisé ipiltzin wan siwa', iyikun yej mi' mamonamikti iwán viuda iga ken makipiá ipilowan inón yej mi'. ²⁹ Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej təkoko achto monamiktij, e' migui' kuá' aya pilwaj. ³⁰ Iwán imámil monamiktij nõ iwán inonsan siwa', iwán nõ migui' kuá' aya pilwaj. ³¹ Iwán iyojпамámil nõ monamiktij iwán. Iwán inewi los siete ijkonsan nõ kichijkej iwán mikikej, nisé de

* 20:9 20:9 Xikita dibujo p. X [Mc 12:1]. † 20:9 20:9 Ikuayo uva pox wejkaŵa, wel taçi 20 años o máj, ijkín iga wel kitakewaltij uvajvoj. ‡ 20:22 20:22 Xikita glosario “César”. § 20:27 20:27 Xikita glosario “Saduceo”.

yejemej akipiá' ipiltzín. ³² Iwán máj máj siwá' nò migui'. ³³ In kuá' ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochíwas iwéj in inón siwá', iga namíktitoya iwán inochimej?

³⁴ Jesús kijtoj:

—Ipan inún tajli tajtaga' iwán siwatkej monamíktiáj. ³⁵ E' yej kajasiskej iga maasikán ipan se' vida iga ojpa-isaskej, ay'ya monamíktiskej, niga kinamíktiskej ipilowan. ³⁶ Ay'ya wel mikiskej puej yawij mochíwatij ken angelejmej, iwán yawij mochíwatij ipilowan Dios iga ojpa-isákeja. ³⁷ E' iga yej miktokej ojpa-isaskej, Moisés tenextiliá kan ijkuilijto' de inón witztako' yej wewelontoya, ompa ijkín kinotza' toTeko: “IDios Abraham, iwán iDios Isaac iwán iDios Jacob.”* ³⁸ Dios ayéj iDios yej miktokej, sino que iDios yej isatokej. Iga Dios, nochi isatokej.

³⁹ Iwán sekin yej tamachtíáj ipan iley Moisés kijlijkej:

—Ómpaya ken tikijtoj, Tamachtiani.

⁴⁰ Iwán ay'ya máj mixelwíjkej iga kitajtankej.

¿A'yéj itajwéwejpa Cristo yej kitapejpen Dios?

⁴¹ Jesús tatajtán:

—¿Te iga kijtowaj iga el Cristo ipiltzín David? ⁴² Puej Davidsan kijtoj ipan libro de los Salmos, kijtoj:

ToTeko Dios kijlij noTeko:

“Ximotali iladoj noye'má' kan nimandarowa,

⁴³ este que maniktali mokxitampa yej mitzijiyaj.”

⁴⁴ ¿Kén wel Cristo yej itatítan Dios ma-ipiltzín David, esi David nò kijliá iga iTeko?

Jesús kajajwa yej tamachtíáj ipan iley Moisés

⁴⁵ Nochi kikaktoya, iwán Jesús kijlij idiscipulojmej:

⁴⁶ —Amo mamitzkajkawawakan yej tamachtíáj ipan iley Moisés, puej kiyé'matij iga makinentíkan sotantzótzol, iwán kinekij makisaludarokan tajkoaltepe'. Yejemen motalíjnekiy tiopan-ijti' pan ye' asientoj kan motalíáj yej máj tayakantokej, iwán ijkonšan nò kinekij makichíwakan kan takualo. ⁴⁷ Iwán kichtekiliáj ikalmej wiudajmej iwán iga amo manési iga ayompa nemij, pox wejkawaj iga oradowaj. Yejemej Dios máj yawij kicastigarotij.

21

Iyofrendaj se yej wewejmí' yej ayá' motapialía

¹ Jesús kitachílijtoya yej motapialíáj kuá' nemi kakiayaj iyofrendajmej ipan se cajón kan moana tomín. ² Iwán kita' nò se yej wewejmí' yej ayá' motapialía, nemi kakiá ome tomín de cobre yej ayá' pox valerowa. ³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga inún wiuda yej ayá' motapialía, kakij máj que nochi; ⁴ puej nochi kitálijkej yej kisobrarowaj; e' yéj, malej ayá' motapialía, kimá' inewi yej kipiaya iga takuaya.

Jesús kijtowa iga weyitiopan xixitínis

⁵ Sekin tatapojtoyaj de weyitiopan iga pox mōnsaj temej yej iga chijto'. Iwán nò kijtojtoyaj de yej kimajmakakej iga mamōnsajtachá weyitiopan. Iwán Jesús kijtoj:

⁶ —Inán ankitztokej, e' wí' se dia kuá' akawis nisé te'ti yej manēnekpanijto. Nochi yawij moxixitínatij.

Yej mo-itas kuá' aya poliwiło

⁷ Iwán kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿in inún, kéman mochíwas? ¿Té an mo-itas kuá' ay'ya wejkatís iga yawi mochíwati?

⁸ Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkawawaskej; iga mia' yawij wítzetij iwán mopajpantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkín kijtóskej: “Nejya el Cristo”, iwán “Na'ya iga poliwiło.” E' amejemen amo xiktokakan. ⁹ Kuá' ankíakiskej iga kanaj némiya momijmíktilo, iwán ipan se país mokuejquesolo, amo ximajmawikan, puej inún wí' achto, e' aya yéj iga poliwiło.

¹⁰ Iwán kijtoj sej:

—Mokuejquesoskej se nación iwán se', iwán se país momijmíktiskej iwán se'. ¹¹ Pox molinas tajli, iwán pox apistajtiás, onos noyan kokolis, iwán pox majmawilój iga mo-itas ipan cielo yej ayí'pa mo-ita.

* 20:37 20:37 Kuá' ijkín kijtoj Dios, ikayaw mikikej inimej tajtaga'.

¹² 'E' kuə' aya mochiwa inin, mitzkizkjskej iwán mitzknöchjwaskej. Mitzwigaskej ipan tiopamej iga mamitzjuzgarokan, mitzakjskej kuákalko, mitzwigaskej itenoy reyemej iwán iyixtaj gobernadornej iga annetokaj. ¹³ Íkuə'ya wel antajtoskej de nej. ¹⁴ Xiksentalikán amoalmajmej iga amo xikejlanatokan te ankijoskej iga ximotajtowilikán. ¹⁵ Porque nej nimitztajtolmakaskej iga xikmatikan te ankijoskej iwán nisé yej mitzijiyaj wel mitztenkuepiljskej. ¹⁶ E' amejemej amotajsan, amoknijwan iwán yej iwán anmoye'itaj mitznexčjskej iga annetokaj. Iwán sekin de amejemen mitzmiktjskej. ¹⁷ Iwán nochi mitzijiyaskej iga annetokaj. ¹⁸ E' nisé amotzónkal yej ono' ipan amotzontekon yawi poliwiiti. ¹⁹ Nochipa ximoconfiarjotokan ipan toTeko iwán yéj mitzmañawjskej.

²⁰ 'Kuə' ankitaskej Jerusalén kiyawalóto'ya soldadojmej, xikmatikan iga yawija kixixitinatij. ²¹ Iwán yej onokej ipan estado de Judea, mayákanya ipan tepeyoj; yej onokej ipan altepe' Jerusalén, makisakan, iwán yej onokej imilpamej, amo mamokuepakán pan altepe'. ²² Iga inomej días Dios kicastigaroj yej ayompa nemij, iga yawi mochiwati inewi kensan ijkuilijto' ipan itajtol Dios. ²³ ¡Pox moknoñmatiskej siwatkej yej íkuə' xoloyojkej o yej nemi tachichitiáj! Iga Dios poxsan yawij kicastigarotij yej chantitokej Israel iga kikuesowiliáj. ²⁴ Sekin kimiktjskej iga espada iwán sekin yawij kiwigatij preso ipan sekin paismej; yej ayéj de Israel yawij kitataksatij yej chantitokej Jerusalén. Inin kichjwaskej este kuə' kijtoj Dios.

Kuə' wi' Jesús yej iPiltzın Taga'

²⁵ Jesús nq kijtoj:

—Nesis yej ayi'pa mo-ita ipan el sol, ipan metzti* iwán ipan sitalimej; iwán ipan tajli la gente ay'ya yawij kimatitij te yawij kichjwatij iwán momajtjskej iga pox tikuñto' lámə iwán maréjal. ²⁶ La gente tapoliwiskej iga majmawjskej iga kejlantoskej te nokta yawi mochiwati ipan inin tajli; iwán este sitalimej mojolinaskej. ²⁷ Iwán ne-itaskej nej yej iPiltzın Taga' iga niwí' ipan mixti, nitawijtiwí' iga noweyipoder. ²⁸ Kuə' pewas mochiwa inin yej nimitzijiljkejo', máj ximanimarokan, iwán xajkotachakan iga na'ya wí' yej mitzmañawjskej.

²⁹ Kipowilijkej nq se kan mixkuñtilo:

—Ta' xikitakan higuerajkuawi† o se' namolkuawi'. ³⁰ Kuə' ankítaj iga selkayokisay, ankimatij iga wí'ya tonalis. ³¹ Ijkonsan nq, kuə' ankitaskej iga mochiwas inin yej nimitzijiljkejo', xikmatikan iga na'ya wí' reinarokí Dios.

³² 'Nimitznojma-ijliáj iga yawi mochiwati nochi inin, kuə' aya mikij yej inán onokej. ³³ Inin cielo iwán tajli poliwiskej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³⁴ 'Xiyə'tajlantokan; amo xikyolmakakan iga ankichjwaj yej mitzyolilanaj yej ayékti, amo xitawanakan iwán amo mamitzvolmiktikan yej ankipiasnekij, iga kuə' tajuzgaroloj amo mitzwejasikij ³⁵ ken se yej wetzi ipan trampa. Yej chantitokej ipan inin tajli, inewi kiwejasikij. ³⁶ Amejemen xikchijtokan yej yékti iwán xiktenewijtokan Dios nochipa iga wel mamitzmañawikan ipan nochi yej yawi mochiwati, iwán iga wel xonokan no-ixtaj, nej yej iPiltzın Taga'.

³⁷ Jesús nochipa tamachtiaja weyitiopan, iwán tayowakan kawia ipan tepe' yej itokə' Olivos. ³⁸ Iwán nochi yayaj weyitiopan isajpa iga kikakitij.

22

Kikizkjneki Jesús

¹ Ay' wejka iga mochiwa ilwi' kuə' mokua pan yej ayá' kipiá levadura yej kijliáj nq iyilwiyo la Pascua,* ² ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés kitemowayaj ken iga wel makimiktikan Jesús, e' awel kichjwayaj iga kimajmawiliayaj la gente.

³ Iwán Tzitzimi' kala' ipan Judas yej nq kijliayaj Iscariote, se de idiscipolojpa Jesús. ⁴ Yéj yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej iwán ijefejmej policiyajmej† yej mandarowaj weyitiopan, iga kijlito iga yéj yawi kipalewiti iga makikizkikan Jesús. ⁵ Yejemej pakikej iwán kijlijkej Judas iga yawij kimakatij tomın; ⁶ Judas motemá' iga kichjwas, iwán kitemowaya kén iga makikizkikan Jesús kuə' ayagaj ono'.

La Santa Cena

⁷ Asi' día kuə' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuə' mokua pan yej ayá' kipiá levadura iwán kimiktiáj borregojtzin iga mokua. ⁸ Jesús kititan Pedro iwán Juan, kijlijkej:

* **21:25** 21:25 Metzti: luna. † **21:29** 21:29 Xikita glosario "Higo". * **22:1** 22:1 Xikita glosario "Pascua". † **22:4** 22:4 Xikita glosario "Policijamej yej tacuidarowaj weyitiopan".

—Xaḱaḱan xikchijwatij tákual iga tisentakuaskej ipan iyilwi la Pascua.

⁹ Yeje mej kitajtankej:

—¿Kaḱan tikneki manikchijwakān?

¹⁰ Jesús kijtoj:

—Kuaḱ' ankalakiskej Jerusalén, anyawij ankasitij se taga' kiwiga a'ti ipan se aḱomi'. Xiktokakan este kaḱan kalakis kalijti'. ¹¹ Iwān xikijlikan iteko kajli: "Tamachtiani mitztajtani: ¿Ipan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwān nodiscipolojmej?" ¹² Yéj yawi mitznexiltij se weyi cuarto pan segundo piso kaḱan óno'ya nochi yej ankinekiskej; ompa xikchijwakān tákual.

¹³ Yeje mej yajkij iwān kasikej nochi ken Jesús kijlijkej, iwān kichijkej tákual iga kilwichiwiliáj la Pascua.

¹⁴ Kuaḱ' asi' hora, Jesús iwān iyapostolejmej kixnaḱkej mesa. ¹⁵ Jesús kijtoj:

—¡Poxsan niknektoya matisentakuakan ipan la Pascua miej aya nimiki! ¹⁶ Iga nimitzijliáj iga ayo' máj nikchijwas, este que mamochiwa kaḱan reinarowa Dios.

¹⁷ Iwān kikui' vaso yej kipiaya vino iwān kimá' gracias Dios, iwān kijtoj:

—Xikuikan inin vaso iwān ajachi xikonikan; ¹⁸ nimitzijliáj iga ayo' nia nikoniti vino este que mawiki marreinaroki Dios.

¹⁹ Iwān kikui' paḱan iwān kimá' gracias Dios, kitajtkoloj iwān kimajmakakej sejsé de yeje mej, kijlijkej:

—Ininwa' nocueroj yej nikmaka iga nimikis iga amejemen. Xiktekiuakan inin iga amo xine-ekawakan.

²⁰ Ijkonan no kichij iwān vaso yej kipiá vino, kuaḱ' támi'ya cenarojkej, kijtoj:

—Inin yej nemi ankoniáj, kijtojneki noesyoy yej yawi toyawiti iga amejemej iga nikchijwa nuevo pacto iga wel anye'onoskej iyixtaj Dios.

²¹ 'E' inán yej yawi ne-ichtakanextiti, nigaj iwān nemi nisentakua. ²² Nimitzijliáj iga nej yej iPiltzin Taga' yawij nemiktij ken ikayay mo-ijkulioj, e' ¡Dios poxsan kinkochiwas yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan!

²³ Iwān pewakej iga mosepantajtanij iga ayéj an in yej kichtakanextiti Jesús.

A'yéj an máj tayakanto'

²⁴ Iwān idiscipolojmej mosejsepan-ijlijkej iga katiapa de yeje mej máj tayakanto'. ²⁵ E' Jesús kijtoj:

—Ipan inin tajli, rejeje mej yej mandarowaj poxsan kitajtaksa igentej, e' yejémensan mojlíaj iga kipalewiáj igentej. ²⁶ E' amejemen amo xikchijwakān ijkón, májwa' yej tayakanto', mamochiwa ken yej máj chokótzino'; iwān yej mandarowa, inon ocho makipalewi toknímej. ²⁷ Puej, ¿ayéj máj tayakanto', yej ewato' iga takua o yej taservirowa iga kitáliá tákual? ¿Ix aya'taj máj tayakanto' yej kixnanto' mesa? Puej nej nigaj nono' iwān amejemej ken se yej taservirowa.

²⁸ 'Amejemen nochipa amonoyaj nowan kuaḱ' poxsan nej tejté neyolmiktijtoya. ²⁹ Inon iga nej nimitzmakaj iga xitagoberarokan ken noTaj nemá' iga manitagoberaro. ³⁰ Iwān amejemen antakuaskej iwān an-átiskej ipan nomesaj kaḱan nitagoberaroj iwān nia nimitzmakatij iga xikjuzgarokan inomej doce tribu[‡] yej walkej ipan ipilowan Israel.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoti iga ayá' kixmati

³¹ Kijtoj sej toTeko:

—Simón, Simón, ta' xikita, Tzitzimi' kineki mamitztzejtzeloḱan ken kitzejtzelowaj trigo iga makisa itasolyo. ³² E' niktenéwija Dios iga tej, iga amo xikajtewa iga timoconfiarowa ipan nej. Kuaḱ' timomela'confiaroja, xikpalewi mokniwan iga nochipa mamocnfiarojtokan ipan nej.

³³ Simón kijlij:

—NoTeko, nej niksentalija noalmaj iga manía mowan ipan cárcel, iwān este manimiki iwān tej.

³⁴ Jesús kijtoj:

—Pedro, nimitzijliá iga amansan nokta, kuaḱ' ayapa takujka kayo, eyi vej tikijtoj iga ayá' tine-ixmati.

Ay'ya wejka iga kikitzkiáj Jesús

³⁵ Jesús kitajtan idiscipolojmej:

—Kuaḱ' nimitztitankaj iwān ayá' ankiwigakaj tomín, niga amomórral iwān niga amogakmej, ¿ix mitzpolojkej tejté?

Yeje mej kijtojkej:

—Nité.

[‡] 22:30 22:30 Xikita glosario "Tribu".

³⁶ Iwán kijlijkej sej:

—Inán sí, yej kipiá imórral makiwiga, iwán yej kipiá kan kakiá itomín, nõ makiwiga; iwán yej ayá' kipiá iyepadaj,[§] makinamaka ikuach iga makikowa. ³⁷ Iga nimitzijliáj iga yáwisan mochiwati ipan nej yej ijkuilijto': "Kijtowaj iga motoka iwán yej ayompa nemij." Puej yej ijkuilijto' iga nej, inewi mochiwas.

³⁸ Yejemej kijtojkej:

—NoTeko, nigaj ono' ome espada.

Iwán yéj kijtoj:

—Ómpasan yej ankichijtokej.

Jesús kitenewiá Dios

³⁹ Iwán Jesús yajki ken iga nochipa yaya ipan tepe' yej itoka' Olivos, iwán idiscipolójmej kitokakej. ⁴⁰ Kuá' ási'ya ompa, kijlijkej:

—Xi-oradókan iga amo mamitztanilíkan Tzitzimi'.

⁴¹ Iwán Jesús yajki achi máj wejka, ke' kan se kaxitiá iga kabentárowa te'ti, motankuaketzá' iwán tajtoj wan Dios. ⁴² Kijtoj:

—Notaj, siga tikneki, xinemanawi iga amo mane-iknochiwakán; e' amo mamochiwa ken nej nikneki, mamochiwa ken tej tikneki.

⁴³ Kuá' kijtoj inón, kixnextiliko se ángel yej wálaw pan cielo iga kiyolchikawako. ⁴⁴ Jesús máj kitenewij Dios iga pox taykoxtoya, iwán iyitón chichipikaya ipan tajli kenya esti.

⁴⁵ Kuá' moketzá' iga tami' orádoj, yajki kan onoyaj idiscipolójmej, iwán kasitój kojkochokej iga pox mokoomatij. ⁴⁶ Iwán kijlijkej:

—¿Te iga ankojkochokej? Ximoketzakan iwán xi-oradókan, iga amo mamitztanilíkan Tzitzimi'.

Kikitzkiáj Jesús

⁴⁷ Tajtojtoyao' Jesús, kuá' asiko mia' gente yej kiwajli' Judas, se de inón doce idiscipolójmej. Judas tayakantiaya iwán kiná'techoj iga kipipitzoto Jesús. ⁴⁸ Jesús kijlij:

—Judas, ¿ix tinepipitzówapa iga tinexextiá iga manekitzkikan, nej yej iPiltzin Taga'?

⁴⁹ Yej onoyaj iwán Jesús, kitztoyaj yej nemi mochiwa, kitajtankej:

—NoTeko, imaniktzozjontekikanya iga espada!

⁵⁰ Iwán se de yejemej kinagastzonte' se itekipanowani yej ijéfejpa sacerdotejmej, kitekilij inakas yej iládojpa iye'má'. ⁵¹ Jesús kijtoj:

—Xikajtewakan; ómpaya matami.

Iwán kinagaschijchin inón taga', iwán kiyektialtij. ⁵² Iwán Jesús kijlij ijéfejmej sacerdotejmej, policijaymej yej de weyitiópampa iwán yej kimandarowaj judiyójmej yej wálkej iga kikuikoj:

—¿Ix anwalkej annekuijoj ken kuá' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? ⁵³ Nochipa nonoya amowan weyitiópan, iwán ayá' annekitzkijkej, e' ási'ya hora iga amejemej, iga inán Tzitzimi' mandarowa.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

⁵⁴ Kikitzkijkej Jesús iwán kiwigakej chan ijefej sacerdotejmej; iwán Pedro kiwejkatokatiaya. ⁵⁵ Iwán titalijkej tajkopatioj, iwán kiyawalojkej inón ti'ti; Pedro nõ ompa motalij iwamej. ⁵⁶ Iwán se sirvienta kuá' kita' este ewato' iná' ti'ti, kitachilijtiká' iwán kijtoj:

—Ininwa' nõ nemiá iwán Jesús.

⁵⁷ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Nej ayá' nikixmati.

⁵⁸ Ayá' wejkati', se' kita' iwán kijlij:

—Tej nõ de yejémempa.

Pedro kijtoj:

—Ayá' ej, ayéj nej.

⁵⁹ Kipiá' ken se hora, se' kijlij:

—Mataj inin nõ onoya iwán yéj. Kéntaj nesi iga de Galilea.

⁶⁰ Pedro kijtoj:

—Ej, anikmati de te titajtowa.

Kuá' nokta tajtojtoya Pedro, takuiga' se kayo. ⁶¹ ToTeko mokuropa' iwán kitachilij Pedro. Iwán Pedro kejan yej toTeko kijlij: "Kua' aya takuika kayo, tia tikijtoti eyi yej iga ayá' tine-ixmati." ⁶² Iwán Pedro kisa' ompa iwán pox choga' este kualo' iyalmaj.

Kipinajtiáj Jesús

§ 22:36 22:36 Xikita glosario "Espada".

⁶³ Tajtaga' yej kicuidaroytoyaj Jesús, kipinajtiayaj iwán kimagayaj. ⁶⁴ Kixtzakuayaj iga tzóztol iwán kixaygatatzinayaj, iwán kitajtaniáj:

—¡Siga tiprofeťaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

⁶⁵ Iwán kuajkuantas kijlijkej yej ayékti.

Jesús ono' iyixtaj yej mandarowaj judiyojmej

⁶⁶ Kuá' tanési'ya, monechkojkej yej kimandarowaj judiyojmej, ijefejmej sacerđotejmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés iwán kiwigakej Jesús iyixtajmej. Iwán ompa kitajtankej:

⁶⁷ —Ta' xine-ijliķan, ¿ix teja in Cristo?

Jesús kijtoj:

—Siga nimitzijliáj iga kena, ayá' anñetajtolkuiskej. ⁶⁸ Iwán siga nimitztajtanskej, ayá' anñecontestaroskej, niga anñemajķawaskej. ⁶⁹ E' nej yej iPiltzin Taga' ámansan nia nimotaliti ilađoj iye'ma' Dios yej nochi wel kichíwa.

⁷⁰ Iwán nochi kitajtankej:

—¿Ix tejtaj in iPiltzin Dios?

Jesús kijtoj:

—Nejya nokta, ken amejemen ankijtojkej.

⁷¹ Iwán yejemej kijtojkej:

—Ay' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj; tomatika nokta tikakikej yej kijtoj.

23

Jesús kiwigaj kan mandarowa Pilato

¹ Nochi moketzkej, iwán Jesús kiwigakej kan mandarowa Pilato. ² Iwán iyixtaj pewayej iga kitelwiáj Jesús:

—Inín taga' nikasitoj kan kikajkayajtinemi nokniņmej, kijtowa iga ámoki' manikixtawakan impuesto iga rey César, iwán kijtowa iga yéjwa' in Cristo, se rey.

³ Pilato kitajtan:

—¿Ix teja in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijķonya ken tej tikijtowa.

⁴ Iwán Pilato kijlij ijefejmej sacerđotejmej iwán la gente:

—Inín taga' ayá' nikasiliá siga kichij yej ayékti.

⁵ E' yejemej majsan kijtojkej:

—Ijķón ken tamachtijtinemi, kikajkayajtinemi nochi ipan estado de Judea. Pewa' ipan estado de Galilea iwán asi' este nigaj.

Jesús ono' iyixtaj Herodes

⁶ Kuá' Pilato kika' inín, tatajtan siga inón taga' de Galilea. ⁷ Iwán kuá' Pilato kimati' iga Jesús de Galilea, estado kan mandarowa Herodes,* kititan Jesús iná' Herodes. Inņmej día Herodes no nemiá Jerusalén. ⁸ Kuá' Herodes kita' Jesús, poxsan yōlpagui' iga kipox-itasnekiá, puej kipoxkakiá kan kipowaj de Jesús, iwán kichaya iga makichíwa iyixtaj tejté yej ayí'pa mo-ita. ⁹ Kitajtajtan mia' vej, e' Jesús ayá' kijtoj nité. ¹⁰ Ompa no onoyaj ijefejmej sacerđotejmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley, poxsan kitelwijtoyaj. ¹¹ Herodes iwán isolađojmej kajawilkuikej Jesús, iwán iga kipinajtijkej, kajakiltijkej tzóztol yej patiyoj ken yej kikiá se rey. Iwán Herodes kititan sej kan ono' Pilato. ¹² Iwán ikuá'ya Pilato iwán Herodes moye'itakeja iga mo-ijiyayaj.

Mojtowa iga mamiki Jesús

¹³ Pilato kinechkoj ijefejmej sacerđotejmej iwán la gente iwán yej mandarowaj. ¹⁴ Iwán kijlijkej:

—Amejemej annewajliguulijkej inín taga' iwán anne-ijliáj iga takajkayajtinemi: e' nej niktajtanya amo-ixtaj iwán ayá' nemi nikasiliá yej kichij yej ayékti ken amejemej ankijtowaj. ¹⁵ Niga Herodes akasilij, puej teťitanilij sej. Ankitaj iga ayá' kichij nité yej kajasi iga mamomikti. ¹⁶ Niasan nikiknočhíwati iwán nia sej nikmajķawati.

¹⁷ Kuá' iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kimajķawaya se preso yej kitapejpenaya la gente. ¹⁸ E' inochi gente tzajtziķej:

—¡Inón xikmikti! ¡Xikmajķawa Barrabás!

¹⁹ Inón Barrabás kakijķaj ipan cárcel iga kichij revolución ipan altepe' icontraj gobernador iwán iga tamiktij. ²⁰ Pilato kimajķawasnekiá Jesús iwán sej kitajtan la gente, ²¹ e' yejemen tzajtziķej máj recio:

* 23:7 23:7 Xikita glosario "Herodes".

—¡Xikmikti ipan cruz! ¡Xikmikti ipan cruz!

²² Ipan eyi vej iga tatajtán Pilato, kijtoj:

—Puej, ¿tétaj kichij vej ayekti? Nej ayá' nikasiliá nité vej kajasi iga mamiki. Nia nicastigaroti iwán nia nikmajkawati.

²³ E' la gente iwán ijefejmej sacerdotejmej tzajtzikej máj recio iga makimiktikan ipan cruz, este que kitajtolkuikej. ²⁴ Iwán Pilato tatekimá' iga mamochiwa ken kitajtanilijtoyaj. ²⁵ Iwán kimajkaj inón taga' vej yejemen kitapejpenkej vej onoya ipan cárcel iga kichij revolución iwán iga tamiktij. Iwán Pilato kentregárojsan Jesús iga la gente makichiwilikán ken kinekiáj.

Jesús kiclavarowaj ipan cruz

²⁶ Kuá' kiwigakej Jesús iga kiclavarótija ipan cruz, nemi wítziaya ipan mlojto se taga' vej itoqa' Simón, vej ichán altepe' Cirene, iwán yéj kimakakej cruz iga makisalojtía itepotztaj Jesús.

²⁷ Kitokatiayaj Jesús mia' gente iwán siwatkej vej chokatiayaj iga Jesús, iwán tzajtziáj iga moknomatíaj. ²⁸ E' Jesús kitachilijkej iwán kijlijkej:

—Siwatkej vej anchantitokej Jerusalén, amo xichokakán iga nej; xichokakánwa' iga amejemen iwán iga amopilowan. ²⁹ Porque wí' día kuá' mojttoj: “Pakto' vej ayá' pilowa, siwatkej vej ayí' taonoltij, chichiwalmej vej ayí' tachichitij.” ³⁰ Iwán la gente de inón tiempo pewas iga kijlij tepemej: “Xinēpachokán”, iwán tepetzitzi: “Xine-yanakan.” ³¹ Siga inún nechiwiliáj nej, vej anikchij vej ayekti, ¿ix ayá' majya kinkochiwaskej vej kichijtokej vej ayekti?

³² Kiwigayaj nō omen vej kichijkej vej ayekti iga makisenmiktikan iwán Jesús. ³³ Kuá' asikeja ompa kan kijliáj Kuaomi', ompa kiclavarojkej Jesús ipan cruz. Nō kiclavarojkej ipan sej se icruz omen vej kichijkej vej ayekti, se iladoj iye'má' iwán se' iyopochkampa. ³⁴ Jesús kijtoj:

—NoTaj, xikelkawilikán vej nemi kichijwaj, iga ayá' kimatij tē kichijtokej.

Iwán soldadojmej kirrifarojkej itzótzol Jesús iga makitakan aja'yéj kikuis. ³⁵ La gente ompa tachixtoyaj. Iwán este vej mandarowaj kipinajtiayaj Jesús, kijliayaj:

—Sekin kimanawij; mamomanawi igánajsan, siga melá' iga veja in Cristo vej Dios kitapejpen.

³⁶ Soldadojmej nō kipinajtiayaj Jesús. Kitechojkej iwán kimakakej iga makoni xokō'vinoj. ³⁷ Kijlijkej:

—Siga tej in iRrey judiyojmej, moganáx ximomanawi.

³⁸ Iwán onoya se tajkuilól ikuapan ipan tájtōl griego, latín iwán hebreo, kijtowaya: “ININWA' IN IRREY JUDIYOJMEJ.”

³⁹ Se vej kichij vej ayekti, vej nō pipiloytoya ipan cruz, kimalilij Jesús:

—¡Siga tej in el Cristo, ximomanawi iwán xinēmanawikán nō nejemej!

⁴⁰ E' sewo' kajajwa' in inón, kijlij:

—¿Ni alún ayá' tikmajmawiliá Dios? Tikmatito' iga nemi nō mitzcastigarowaj. ⁴¹ Tejemej kajasi iga nemi tēcastigarowaj, iga nemi tikixtawaj vej tikchijkej vej ayekti; e' inún taga' ayá' kichij vej ayekti.

⁴² Iwán kijtoj sej:

—Jesús, xineejlamiki kuá' tiáj kan titagobernarōj.

⁴³ Jesús kijtoj:

—Nimitzijliá iga amansan tonos nowán kan paréj tayekán ipan cielo.

Miki Jesús

⁴⁴ Tajkodía takomiti' noyan ipan tajli este las tres tiqtakpan. ⁴⁵ Ay'ya tonaya iwán tastalyo' ay'ya nesía. Tzótzol' vej iga tajkutzaktoya weyitiapan de Jerusalén tzayani' itajkoyan. ⁴⁶ Jesús tzajtzi' recio iwán kijtoj:

—¡Notaj, ipan momá' niktaliá noespíritoj!

Kuá' kijtoj inún, migui'.

⁴⁷ Kuá' ijefej soldadojmej kita' vej nemi mochíwa, kiweyimatiltij Dios, kijtoj:

—Mataj melá' inún taga' ayá' kichij vej ayekti.

⁴⁸ Nochi vej ompa onoyaj, iwán kitakej vej mochij, pox moknomatitajkij. ⁴⁹ Inewi iyamigojwan Jesús, iwán siwatkej vej kitokatinemiáj este ipan estado de Galilea, wéjkasan kitachilijtoyaj.

Kitokaj Jesús

⁵⁰ Onoya se taga' pox te-ijknún iwán ye'nemiá, itoqa' José. Yéj ichán altepe' Arimatea, ipan el estado de Judea, inón taga' nō senmandarowaya iwán ijefejmej judiyojmej. ⁵¹ E'

yéj ayá' kinekíá makichíwa ken kichijkej nochi jefejmej kuá' kijtojkej iga mamiki Jesús. Inín José kichaya iga marreínaro Dios. ⁵² Yajki kitato Pilato iga kitajtaniłito icuérpoj Jesús iga makitoka. ⁵³ Kuá' kitemówija ipan cruz, kikikimiloj iga sábana iwán kakij ipan se animajtexapo' kan aya agaj motoka. ⁵⁴ Inín mochij kuá' mopreparadólo iga mostapa mosewilo iwán inón hora pewasnekiáy.

⁵⁵ Iwán siwatkej yej kitokatinemiáj Jesús este ipan estado de Galilea, yajkij kitatoj kan motó' iwán kitakej kén nokta kitáljikej icuérpoj Jesús. ⁵⁶ Kuá' mokuépkēja ichamej kichijkej yej ajwiya' iwán pomada; siwatkej mosejkej ipan día kuá' mosewilo ken iga kitekimakaj iley Moisés.

24

Ojpa-isa Jesús kan miktoya

¹ Isájpasan domingo, siwatkej yajkij sej posantoj. Kiwigakej yej ajwiya' yej yejémejsan kichijkej iwán senyajkij iwán sékino' máj siwatkej. ² Kuá' asikeja ompa, weyite'ti yej kitentzaktoya animajtexapo', kimimilójkēja. ³ Iwán kalakkej, e' ayo' kasikej icuérpoj in toTeko Jesús. ⁴ Momajjitiakawikej iwán ay'ya kimatiáj te kichíwayaj, kuá' kitakej omen tajtaga' ejejkatokej itenojmej, este pepetani itzotzolmej. ⁵ Siwatkej poxsan momajtijkej iwán motzontolójkej; e' inomej tajtaga' kijtojkej:

—¿Te iga ankitemowaj yej isato' kan ono' yej miktokej? ⁶ Ay'ya nigaj ono', yejwa' ojpa-isa'ya. Xikejlamikikánsan yej mitzijlikej kuá' onóyao' ipan estado de Galilea. ⁷ Kijtoj iga iPiltzín Taga' wetziasan ipan imamej yej kichíwayaj yej ayékti iwán kimiktiskej ipan cruz, iwán ipan eyi día ojpa-isas sej.

⁸ Iwán siwatkej kejlánkej yej kijtoj Jesús. ⁹ Kuá' mokuépkēja iga onoyaj kan animajtexapo', kipowilijkej inewi yej sucederoj inón once apostolejmej iwán yej iwamej onoyaj. ¹⁰ Inín itókamej yej kipowilijkej apostolejmej: María Magdalena, Juana, María yej iyé'pa Jacobo, iwán sekin máj siwatkej. ¹¹ E' apostolejmej kijtojkej anka lókajtíačkeja, iwán ayá' kitajtólkuikej.

¹² E' Pedro moketza' iwán motalotjiajki iga yajki posantoj. Iwán kuá' tachato texapoko, ayá' kita' nité, petz iyókaya onoya istá'tzótzolmej yej iga kimilijtoya Jesús iwán yajki sej ichan, yolmajmatiajki iga yej kita'.

Jesús mixnextiá ipan Emaús ojtí

¹³ Ipansan inón día omen discipolójmej nemi yayaj se altepe' yej itóka' Emaús. Kipiaya ken once kilómetros este Jerusalén. ¹⁴ Kipojtiajaj inewi yej mochij. ¹⁵ Kuá' nokta tãtapojtiajaj, Jesús kina'techoj inón omen, iwán némiya senyayaj. ¹⁶ E' yejemej ken tejté kixtzaktoyaj iga amo makixmatikan a'yéj in inón taga'. ¹⁷ Jesús tatajtan:

—¿Té ankipojtiawij, iwán te iga anmoknoomatij?

¹⁸ Iwán se de yejemej yej itóka' Cleofas kijtoj:

—Nochi kimati yej mochij Jerusalén inimej días. ¿Ix tejsan yej ompa tonoya yej atikmatí?

¹⁹ Yéj tatajtan:

—¿Té sucederoj?

Yejemen kijlijkej:

—Yej kichíwilikej Jesús yej ichan Nazaret, se profeta katka yej kichij yej pox yékti iga ipoder iwán iga itájtól, ijkón Dios kipoxye'ita' iwán la gente no kiye-ita'. ²⁰ Ijefejmej sacerdotejmej iwán yej mandarowaj kentregarojkej iga mamiki ipan cruz. ²¹ Nejemej nikchixtoyaj iga yéj kimanawiaja el país de Israel. Anwa' kipiáy eyi día iga panoj inewi inón. ²² E' sekin siwatkej yeguín nemajmajtijkej iga yajkaj posantoj kuá' tanestíwí'o' ²³ iwán ayá' kasikej icuérpoj Jesús. Iwán walkej nepowilijkoj iga kixnextilijkej omen angelejmej iwán kijlijkej iga Jesús isato'. ²⁴ Sekin nokniwan yajkij no posantoj, iwán yajkij kasitoy animajtexapo' kenya nokta siwatkej kijtojkej, e' ayá' kitakej Jesús.

²⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen pox ankuatakuaktikej iwán ayá' wel ankitajtólkuij profetajmej. ²⁶ E' Dios kine' iga Cristo makiknochíwakan antes iga mayawi ipan cielo.

²⁷ Iwán pewa' iga kinejnextilijkej itájtól Dios kan tajtowa de Cristo, pewa' pan ilibroj Moisés iwán kinextilijtiajkij pan inewi ilibrojmej profetajmej.

²⁸ Kuá' asitájkija ipan altepe' kan yayaj, Jesús kichij ken kuá' yaya máj wejka. ²⁹ E' yejemej kijlijkej:

—Xikawi iwán nejemej, iga tiótá'ya, némiya takomitiá.

Iwán Jesús kala' kalijti' iga kawí' iwamej. ³⁰ Kuá' kixnantóčkeja mesa, kikui' pan iwán kuá' tami' orádoj, kipoposte' iwán kimajmakakej. ³¹ Iwán íkuá' ya ixtapowikej iwán kixmatíčkeja iga Jesús: e' yéj sanpolijtewa'. ³² Iwán mosepan-ijlijkej:

—Inón iga este ye'kti tikmachiliayaj ipan to'almaj ku' tetatapowiaya ipan ojti iga tenextilijtiwiztiaya itájtol Dios.

³³ Iwán íku'á'san sej ojkuikej iga yajkij Jerusalén iwán kasitoj nechkatokej once apostolejmej iwán icompañerojwan. ³⁴ Iwán kijtojkej yej nechkatoyaj:

—Mataj kena ojpa-isa' sej toTéko, porque kixnextiliya Simón.

³⁵ Iwán inomej omén nō kipowakej yej kisucederojkej ipan ojti. Iwán kijlijkej iga kixmatikej Jesús este ku'á' kimajmakákeja pan.

Jesús kixnextiliá' idiscipolomej

³⁶ Mie' inón kipojtoyaj, Jesús mixnextiko tatajkojan iwán kisaludarojkej ijkín:

—Tamelá xonokan.

³⁷ Yejemej poxsan momajtijkej, kijtojkej iga kitztoyaj ánimaj. ³⁸ E' Jesús kijtoj:

—¿Te iga anmajmatokej?, iwán ¿te iga ijkón ankeklamikij? ³⁹ Ta' xikitakan nomamej iwán nokximej. Nej nokta. Ta'ki' xinechijchimikan iwán xine-itakan: ánimaj ayá' nakayoj iwán ayá' omiyoj, e' nej ni-omiyoj iwán ninakayoj iwán anne-itztokej.

⁴⁰ Ku'á' kijtoj inón, kinextij imamej iwán iyiximej. ⁴¹ E' yejemej iga paktoyaj iwán iga moyolmajtitoj, ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ankipiá' achi tákual?

⁴² Kimakakej tájkol ta-ixkaltopoj iwán tájkol pánal. ⁴³ Iwán yéj kikui', iwán kikuj kan kitztokej. ⁴⁴ Iwán kijtoj:

—Ininya nokta yej nimitzpowilijkej ku'á' nonóyao' amowan: iga mamochiwa ipan nej inewi yej ijkuilijto' ipan iley Moisés iwán ipan ilibrojmej profetajmej iwán ipan libro de los salmos.

⁴⁵ Iwán kichij iga makentenderokan itájtol Dios. ⁴⁶ Iwán kijtoj:

—Ijkuilijto' iga Cristo mikiasan iwán ojpa-isaya sej ipan eyi día. ⁴⁷ Iwán inin ye'noticiaj mopowas ipan notoká' desde Jerusalén iwán ipan nochi paismej. Mopowas iga mamoyolpatakān iga Dios wel makelkawili yej kichijwaj yej ayekti. ⁴⁸ Amejemēn ankita'kej inimej yej mochi. ⁴⁹ Iwán nia nimitztitanilij yej noTaj kijtoj iga mitzmakaskej. E' amejemēn xikawikan nigaj, ipan altepe' Jerusalén este que xikpiakan poder yej wí' ipan cielo.

Jesús tejkawi ipan cielo

⁵⁰ Iwán Jesús kiwiga' idiscipolomej na' altepe' Betania iwán kajajko' ima' iwán kitenewij Dios iga maye'onokan. ⁵¹ Ku'á' kitajtani'ija Dios iga maye'onokan, majkejtiajki iga yajki ipan cielo. ⁵² Iwán yejemej kiweyimatilijkej Jesús iwán paktiájkija iga yajkij Jerusalén. ⁵³ Iwán nochipa onoyaj weyitiopan iga kiweyimatilijayaj Dios. Ijkónyawa'.

Itájtł Jesucristo yej kijkuiloj San Juan

Dios mochij taga'

¹ Kua' pewa' nochi, onóyaya in Tájtł,* iwán inón Tájtł onoya iwán Dios iwán yéj in Dios. ² Puej kuá' pewa', yéj onoya iwán Dios. ³ Ipan yéj, Dios kichij nochi yej ono'; ateyi nité yej ono' yej inón Tájtł ayá' kichij. ⁴ Yéj kichij iga nochi yej isato' maonokan, wan kitawíaya pan iyalmajmej nochi gente. ⁵ Inún tawilyo'† tawíá kan takómi iwán takómitilyo' awel kisewiá.

⁶ Onoya se taga' itóka' Juan, yej Dios kititan, ⁷ wáaj kinojma-ijtoke itekiyo inón tawilyo', iga nochi makicredokan ipan tawilyo'. ⁸ Juan ayéj inón tawilyo', kitítankejsan iga ye'tajtoke de tawilyo'. ⁹ Inón mela'tawilyo' yej kitawíá nochi gente, itóka' Jesucristo, némi-o' asiá ipan inún tajli.

¹⁰ Inón Tájtł onoya ipan tajli; iwán malej iga Dios kichij ipan Jesucristo nochi yej ono', yej chantitokej ipan tajli akixmatikej. ¹¹ Jesús wáaj ipan itál, e' judiyojmej yej igéntejpa akómewijkej. ¹² E' yej kómewijkej iwán moconfiarojkej ipan yéj, yéj kichij iga inimej mamochiwakan ipilowan Dios. ¹³ Ayéj ken ipilowan namóltetajmej yej nacerowaj iga ijkón kineki taga', sino que inimej ipilowan nokta Dios.

¹⁴ Iwán inón Tájtł mochij taga', iwán chantitoya iwán nejemen, poxsan te-ijiknin iwán ayi' takajkayawa. Iwán nikitakej iweyipoder, inonwa' iweyipoder iselpiltzin toTaj. ¹⁵ Juan tajtoj de yéj, iwán kijtoj:

—De inún nitajtoj kuá' nikijtoj iga yej wi' despuéj de nej, achto que nej, iga onóyaya kuá' nej aya nono'.

¹⁶ Dios temaka yej yekti, ayéj se vej, mia' vej, iga tepoxchókiliá. ¹⁷ Dios kimá' iley Moisés iga yéj matenextili, e' ipan Jesucristo tenextilij kén iga tepochókiliá iwán ayá' təkajkayawa. ¹⁸ Aya i' nokta agaj kita Dios; iselpiltzin, yej mela'setito' iwán toTaj, yéj tenextilij kén in Dios.

Juan yej tabautizarowa tajtowa de Jesucristo

¹⁹ Judiyojmej yej ichamej Jerusalén kititankej sacerdotejmej iwán levitajmej‡ iga mayakan kan ono' Juan iwán kitajtankej:

—¿A'yéj in tej?

²⁰ Iwán Juan kinojma-ijtoj:

—Nej ayéj niCristoj.§

²¹ Iwán sej kitajtankej:

—¿A'taj yej in tej? ¿Ix tiprofetaj* Elías?

Juan kijtoj:

—Ayéj.

Iwán kitajtankej:

—¿Ixtaj tej in inón profeta yej momatiá iga asiá?

Kijtoj:

—Ayéj.

²² Iwán kijlijkej:

—¿A'taj yéj nokta in tej? Niknekij manikmatiltikan yej nejtitankej. ¿Té wel anne-ijliá de tej?

²³ Juan kijtoj:

—Nej inón yej ijkín kijtowa ipan desierto:† “Xiktapowilikan toTeko se weyi-ojti yej melakti” —ijkón ken kijtoj el profeta Isaías.

²⁴ Yej tajtooyaj iwán Juan, kititankej fariseojmej,‡ ²⁵ iwán tatajtankej:

—Sigataj ayéj tiCristoj, niga ti-Elias, niga tiprofetaj ¿Te igataj titabautizarowa?§

²⁶ Juan kijtoj:

* 1:1 1:1 Ken tenextiliá ipan versículo 14, Tájtł kijtojneki Jesucristo. Iga itájtł yej agaj kijtowa, se' wel kimati yej nemi kejlámiki. Ijkón kuá' mojtowa iga Jesucristo in Tájtł, kijtojneki iga yéj nokta tenextiliá ken Dios kejlámiki.

† 1:5 1:5 Tawilyo' nq kijtojneki Jesucristo. ‡ 1:19 1:19 Xikita glosario “Levita”. § 1:20 1:20 Xikita glosario “Cristo”. * 1:21 1:21 Xikita glosario “Profeta”. † 1:23 1:23 Xikita glosario “Desierto”. ‡ 1:24 1:24 Xikita glosario “Fariseo”. § 1:25 1:25 Xikita glosario “Bautizar”.

—Nej nitabautizárowa iga a'ti; e' iwán amejemen ono' se yej ayá' ankixmatij ²⁷ iwán ne'tokatiwí', malej iga yéj tayakánto' máj que nej. Nej aneajasi ni alín iga manikxitomili imekayo iga'.

²⁸ Inochi inín mochij pan áltepe' Betania, iyikampa weya' Jordán ikisáyampa tónati', kan Juan tabautizárojtoya.

Té itekiyo Jesús

²⁹ Ipanya se' día, Juan kita' Jesús iga kiná'techojtiwí', iwán kijtoj:

—Ta' xikitakan, inínwa' in yej Dios iCorderoj*, yej wel kiperdonárowa yej ayékti yej kichij la gente. ³⁰ De yéj nitajtoj kuá' níkiytoj: “Notepotztaj wí' se yej achto que nej, iga onóyaya achto que nej.” ³¹ Nej nq ayá' níkiymatiá; e' nej nitabautizárojtiwá' iga a'ti, iga nokta la gente de Israel makixmati.

³² Juan nq kijtoj:

—Nej níkita' iyEspíritoj Dios temoj ipan cielo ken se jojtoko, iwán sá'liwito ipan yéj. ³³ Nej aya níkmatiá a'yéj; e' yej ne'titan iga manitabautizárokí iga a'ti, ne-ijlij: “Yej tikitas ipan yéj temowa iyEspíritoj Dios iwán moketza iyakapan, inónyawa' in yej tabautizárowa iga iyEspíritoj Dios.” ³⁴ Nej níknójma-íta'ya, iwán nej níkiytowa iga yéj nokta iPiltzín Dios.

Yej áchtopa idiscipolojmej Jesús

³⁵ Ipanya se' día, Juan onoya ómpasan sej iwán ome yej kitokatinemiáj. ³⁶ Kuá' kita' nemi panowa Jesús, Juan kijtoj:

—Ta' xikitakan, inépawa' in Dios iCorderoj!

³⁷ Iyomextin yej kitokatinemiáj Juan, kikakikej iga ijkón kijtoj, iwán kitokakej Jesús. ³⁸ Iwán Jesús tachá' tatepotztaj, iwán kita' iga kitokatiawij, iwán kijlijkej:

—¿Té ankitemowaj?

Yejemén kijtojkej:

—Tamachtiani, ¿kan inán tichantito'?

³⁹ Jesús kijtoj:

—Xiwitzekán xikitakij.

Iwán yajkij iwán kitakej kan onoya. Inón hora las cuatro tiqtakpan iwán ompa tayowatiakej.

⁴⁰ Andrés yej iyiknín Simón Pedro, se de inón omen yej kikakikej Juan iwán kitokakej Jesús. ⁴¹ Andrés, lo que kichij, achto yajki kitemo'to iyiknín yej ito'ka' Simón iwán kijlij:

—Nikasíkeja in Mesías —yej kijtojneki Cristo.

⁴² Iwán Andrés kiwíga' Simón kan onoya Jesús, iwán kuá' Jesús kita' kijlij:

—Tej tiSimón, ipiltzín Jonás, e' inán tia timoto'kawí'ti Cefas —yej kijtojneki Pedro.

Jesús kinotza Felipe wan Natanael

⁴³ Ipanya se' día, Jesús kiyolmá' iga yawi ipan ital Galilea, iwán kasi' Felipe iwán kijlij: —Xinetoka.

⁴⁴ Inín Felipe ichan katka áltepe' Betsaida, kansan nq chantitoyaj Andrés iwán Pedro.

⁴⁵ Felipe yajki kitemo'to Natanael, iwán kijlij:

—Nikasíkeja inón taga' yej Moisés ikyay kijuiloj ipan libro de la ley, de Yéj nq kijuilojkej profetajmej. Inonwa' nokta Jesús yej ipiltzín José yej ichan áltepe' Nazaret.

⁴⁶ Kijtoj Natanael:

—¿Ix wel kisa tejté yej yékti ipan áltepe' Nazaret?

Felipe kijtoj:

—Ta'ki' xikitaki.

⁴⁷ Kuá' Jesús kita' iga kiná'techojtiaya Natanael, kijtoj:

—Nigaj wí' se yej mela'israelítaj, yej ayí' takajkayawa.

⁴⁸ Iwán Natanael tatajtán:

—¿Kén iga tine-ixmati'?

Iwán Jesús kijlij:

—Nej achto nimitzita' kuá' Felipe aya mitznotza, kuá' tonoya itampa higuera'jkuawi'.†

⁴⁹ Natanael kijtoj:

—Tamachtiani, tej iPiltzín Dios, tej tiRrey ipan Israel.

⁵⁰ Jesús kijtoj:

—¿Ix tinecredowa iga san nimitzijlij iga nimitzita' itampa higuera'jkuawi'? Tia-o' máj tikitati yej ayí'pa mo-íta que yej inán nimitzijlij.

⁵¹ Nq kijtoj Jesús:

* **1:29** 1:29 Cordero ken tikita borrego'jtzn. Xikita glosario “Borrego” wan “Cordero”. † **1:48** 1:48 Xikita glosario “Higo”.

—Nimitznojma-ijliáj, iga amejemen anyawij ankitatij iga cielo tapojto', iwán iyangelejmej Dios tejkawiskej iwán temoskej ipan nej yej iPiltzın Taga'.‡

2

Monamiktulo Caná de Galilea

¹ Kuá' panoj eyi día, monamiktulo' ipan altepe' Caná, ipan ital Galilea. Iye' Jesús ompa onoya. ² Jesús iwán idiscipolomej* nq motalkej kan monamiktulo. ³ Tami' vino, iwán iye' Jesús kijtoj:

—Ay'ya kipiáj vino.

⁴ Jesús kijtoj:

—Nomáw, inón tejemej ayá' tikmatij. Aya kajasi iga manimonexi a'yéj nej.

⁵ Iwán María kijlij yej kikixtijtoyaj vino:

—Xikchiwakan nochi kensan Jesús mitzijiáj.

⁶ Ompa onoya seis akomi' de te'ti, kan judiyomej kakaíj a'ti iga moewiltiyaj iga ijkón kitekichıwayaj. Ipan sejsé akomi' kitolowaya ken cien litros a'ti. ⁷ Jesús kijlij yej kikixtijtoyaj vino:

—Xiktemıkan iga a'ti inımej akomimej.

Iwán kakilijkej a'ti este yejye'temi', ⁸ iwán Jesús kijtoj:

—Inán kixixtıkan alın, iwán xikuıguılıkan yej mencargarowa inın ilwi'.

Ijkón kichijkej. ⁹ Iwán yej kitalkej iga makita te moneki ipan inón ilwi', kimachilij a'ti yej mochij vino, niga kimati' kan walaj; petz yej kikixtijtoyaj vino kimatiáj iga yejemen kajakijkej a'ti. Iwán yej mencargarowa ipan inón ilwi', kinotza' chokotzın yej monamiktıá, ¹⁰ iwán kijlij:

—Nóyansan kan monamiktulo, achto moonıá vino yej máj yekti, iwán kuá' te-ikniwan konıjkeja poxsan, moonıaya sej namolvınoj. E' tej tikena' vino yej máj yekti, este inán-o' nemi moonıá.

¹¹ Inın yej Jesús kichij Caná ipan estado de Galilea, achto-o' kichij milagro kan kinextij iweyipoder; iwán idiscipolomej kicredojkej ipan yéj.

¹² Kuá' móchija inón, yajki ipan altepe' yej itoka' Capernaum, yajki iwán iye', iyikniwan iwán idiscipolomej; iwán ayá' pox mia' día ompa onoyaj.

Jesús kikikixtıá yej tanamakaj tiopan

¹³ Kuá' na'ya iyilwi la Pascua' yej kitekichıwaj judiyomej, Jesús yajki ipan weyi-altepe' Jerusalén. ¹⁴ Iwán pan ipatıojyo weyitiopan‡ kasito yej kinamakaj tırojmej, borregojmej iwán jojtokomej, iwán yej ewatoyaj iga kipatatoyaj namoltomın iga tiopantomın. § ¹⁵ Kuá' inón kita', Jesús kikui' tájkol reata iga tamajmaga' iwán kikixtij nochi ipan ipatıojyo tiopan, iwanya iborregojmej iwán itırojmej. Iwán yej kikambiırowayaj tomın kitatıjkalilijkej talpan in tomın iwán kitzıjtızınkuepilijkej imesajmej. ¹⁶ Yej kinamakaj jojtokomej kijlij:

—ıInochi inın kixikixtıkan nigaj! ıAmo xikchiwakan iga fıkal noTaj mamokuepa ken kajli kan monamaka kuajkuantas!

¹⁷ Iwán idiscipolomej kejlınkej yej ijkuılıjto' pan itájıol Dios kan kijtowa: "Poxsan nikneki fıkal noDıos, inón iga poxsan nikuesıwi." *

¹⁸ Iwán judiyomej tatıtankej:

—ıTe wel annenextılıáj iga manesi iga wel tikchiwa inın yej tikchij?

¹⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikxıtınakan inın tiopan, iwán eyi día newıguılıj iga sej nikojpachıwas.

²⁰ Iwán judiyomej kijtojkej:

—Cuarenta y seis años tekıpanolı' iga mochij inın tiopan; ıix eyi día mitzwıguılıj iga sej tikojpachıwas?

²¹ E' inón tiopan yej Jesús kijtojtoya, kijtojneki icuerpoj. ²² Inón iga, kuá' Jesús ojpa-ısa' kan miktoya, idiscipolomej kejlınkej inın yej kijtoj, iwán kicredojkej itájıol Dios yej ijkuılıjto' iwán tajıolmej yej Jesús kijtoj.

Jesús kıxmati nochi

²³ Kuá' Jesús onoya Jerusalén, kan mo-ilwichıwılıá la Pascua, mia' kicredojkej ipan yéj iga kitayaj kichijchıwaya milagro. ²⁴ E' Jesús ayá' moconfıırowaya ipan yejemej,

‡ 1:51 1:51 Xikita glosario "ıPiltzın Taga'". * 2:2 2:2 Xikita glosario "Discipulo". † 2:13 2:13 Xikita glosario "Pascua". ‡ 2:14 2:14 Xikita glosario "Weyitiopan". § 2:14 2:14 Tiopantomın se'pa tomın iga kikowaya yej ki-ofreıgırowılııyaj Dios. Awel mokowaya iga namolıtomın. * 2:17 2:17 Sal 69:9

iga Jesús kixmatiáj nochi inomej. ²⁵ Malej iga ayagaj kijlij kén kejlámiki la gente, yéj kimatiyá ken kejlámiki nochi gente.

3

Jesús iwán Nicodemo

¹ Onoya se taga' itoká' Nicodemo, yéj fariseo* katka, se de ijefejmej judiyojmej.

² Nicodemo yajki tayowakan kipaxalowiljito Jesús, iwán kijlij:

—Tamachtiani, nikmatij iga Dios mitztitan iga xinemachtikan, iga ayagaj wel kichíwa milagro ken yej tej tikchíwa siga Dios ayá' ono' iwán.

³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliá nokta, yej ayá' opanacerowa, awel kita kan reinarowa† Dios.

⁴ Nicodemo tatajtán:

—¿Kén wel maoppanacero se taga' yej wéweja? ¿Ix wel sej ojpakalaki iyijtko iye' iga maoppanacero?

⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliá, yej ayá' naceroowa iga a'ti iwán iga Espiritu, awel kalaki kan reinarowa Dios. ⁶ Taga' wán siwá' kitaj ipilowán; e' petz iyEspíritoj Dios wel kichíwa iga ximochíwa ipiltzín Dios. ⁷ Amo ximadmirado iga nimitzjiliá: "Mitzpolowaj iga amonochin xi-oppanacerokan sej." ⁸ Ejeka' nóyansan panowa, tikaki iga nawatí, e' ayá' tikmati kan wí' niga kan yawi. Ijkonсан nō inochi yej naceroowaj iga iyEspíritoj Dios.

⁹ Nicodemo sej ki-ojpatajtán:

—¿In on, ken an iga mochíwa?

¹⁰ Jesús kijtoj:

—¿Tej yej tikmachiá israelitajmej, iwán ayá' tikmati in inín? ¹¹ Nej nimitznojma-ijliá iga nejmej nikijtowaj yejsan nikmatij, iwán niknojma-ijtowaj yej nikitákeja, e' amejemen ayá' ankirədowaj yej nejmej nimitzjiliá. ¹² Siga ayá' annerədowaj kuá' nej nimitzjiliáj de yej ono' ipan inín tajli, ¿kén anyawij annerədotij siga nimitztatapowíaj de yej ono' ipan cielo?

¹³ 'Aya agaj tejkwawí ipan cielo, sino que yej temoj ipan cielo; ken tikijtowaj nej yej iPiltzín Taga'. ¹⁴ Ijkon ken Moisés kuá' ipan desierto kajko' pan kuawí se kowa' yej chijto' iga tepos,‡ ijkon nej yej iPiltzín Taga' yawij neajkokuitij, ¹⁵ iga inochi yej mamocnfiarokan ipan nej, amo mapoliwikán, majwa' nochipa maonokan wán Dios.

Ken iga Dios kipoxchokiliá la gente

¹⁶ Dios poxsan kichokilij inochimej yej onokej ipan inín tajli, este kimá' iselpiltzín, iga inochi yej makicredo ipan yéj amo mapoliwí, majwa' nochipa maono wán Dios. ¹⁷ Dios ayá' kitítan iPiltzín ipan inín tajli iga makijto iga makicastigaró la gente, majwa' iga makimanawí.

¹⁸ Yej kicredowa ipan iPiltzín Dios, ayo' kicastigaroskej iga kichij yej ayekti; e' yej ayá' kicredowa, Dios kítjtoja iga yawi kicastigaroti iga kichij yej ayekti iga ayá' kicredowa ipan iselPiltzín Dios. ¹⁹ Yej ayá' kicredowaj, ono' iga yawij mikitij, iga kuá' wáaj yej tatáwiko ipan inín tajli, máj kinékkej maonokan kan takomichkan iga kichíwayaj yej ayekti. ²⁰ Inochi yej kichíwaj yej ayekti kijiyaj yej yekti, iwán ayá' kiná'techowaj tawilyo' iga amo mamó-ita yej kichijtokej. ²¹ E' yej kichijtokej ken kijtowa itájtol Dios, kiná'techowaj tawilyo' iga manesi iga kichijtokej ken kinéki Dios.

Juan yej tabautizarowa tajtowa sej de Jesús

²² Kua' tami' kijtoj inín, Jesús yajki iwán idiscipolójmej ipan itál Judea, kan kawí' iwamej iga tabautizarojtowa. ²³ Juan nō tabautizarojtowa ipan altepe' yej itoká' Enón, iná' altepe' Salim, iga ompa onoya weya'; iwán la gente yayaj iwán mobautizarowayaj. ²⁴ Inín mochij kuá' Juan aya kipresojiáj.

²⁵ E' sekin yej kitokatinemiáj Juan pəwakej iga motenkitzkijkej iwán sekin judiyojmej, iga san kén iga moewiljito iga maye'onolo iyixtaj Dios. ²⁶ Iwán yajkij kijlitoj Juan:

—Tamachtiani, yej onoya mowan asentápal weya' Jordán, ikisáyampa tonatí, de inón yej annetatapowijkej de yéj, inán nemi tabautizarowa iwán nochi gente kitoka.

²⁷ Juan kijtoj:

—Ayagaj wel kipiá nité siga Dios ayá' kimaka. ²⁸ Amejemén nokta anekakikej iga niknojma-ijtoj iga nej ayéj niCrístoj, nejwa' se yej kitítankej achto que yéj. ²⁹ Kan monamiktilo, chokótzinwa' in yej kipiá takotzín; iwán yej chokotzín iyamígoj yej ompa

* 3:1 3:1 Xikita glosario "Fariseo". † 3:3 3:3 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa". ‡ 3:14 3:14 Num 21:9

nə ono', san takaki, poxsan paqi iga kikakto' nemi tətəpowa chokotzin. Ijkənsan nə nej inən nipoxyolpaqi. ³⁰ Inən yěj sej yawij kiweyimətlitij, iwən nej yawij nealimpamatij.

Yej wı' ajko

³¹ 'İpiltzin Dios yej wı' ajko inən yej nochi kimandarowa. Yej ono' ipan tajli inən de nigaj, iwən kijtowa de yej ono' ipan tajli. E' yej wı' ipan cielo inən kimandarowa nochi, ³² iwən kijtowa yejsan kita' iwən yej kikagui'; e' ayagaj kicredowa yej yěj kijtowa. ³³ E' siga agaj kicredowa, kinextiá iga yej Dios kijtowa ijkonya nokta; ³⁴ pues yej Dios kiñtan, kijtowa tájtəl yej Dios kijtowa, iga Dios nokta kimaka iyEspiritoj. ³⁵ TeTaj kichokiliá iPiltzin, iwən kimá' iga wel makimandarə inochi yej ono'. ³⁶ Yej kicredowa ipan tePiltzin, nochipa yawi onoti wən Dios; e' yej ayá' kineki kicredowa ipan tePiltzin, ayá' yawi onoti wən Dios, sino que Dios yawi kicastigaroti poxsan.

4

Jesús tajtowa wən sə siwə' de Samaria

¹ Fariseojmej kimatikej iga Jesús máj komati gente kitokatinemiáj iwən tabautizarowaya máj sej que Juan ² (malej iga ayejwa' in Jesús yej tabautizarowaya, sino que idiscipolojmej). ³ Kuá' Jesús kimati' yej mojtowaya, kisa' Judea wən yajki sej Galilea.

⁴ Inən ojti kan nemi yaya, panowaya ipan itəl Samaria. ⁵ Inən iga asi' ipan sə altepe' yej itoka' Sincar yej ono' ipan itəl Samaria, nə'san itəl José yej pox icyay kimá' itaj yej itoka' Jacob. ⁶ Ompa onoya pozo yej Jacob kichij. Jesús siawi' iga nejnen, motalij posojtejoj ken tajkodía. ⁷ Wəłaj sə siwə' de Samaria atakuiko, iwən Jesús kijlij:

—Achi xinemaka a'ti manikoni.

⁸ İkuá' idiscipolojmej yájkija ipan altepe' kikowatoj te kikuaj.

⁹ Siwə' de Samaria kijtoj:

—¿Te iga tinəjtətaniliá a'ti iga xikoni, tej tjudiyoj, iwən nej nisiwə'* de Samaria? (Iga judiyojmej iwən samaritənojmej† ayá' moye'itayaj.) ¹⁰ Jesús kijtoj:

—Siga tikmatía katka yej Dios tamaka iwən a'yěj nej yej nemi nimitztətaniliá a'ti, tej tinəjtətaniliaya, iwən nimitzmakaya a'ti yej isato'.

¹¹ Siwə' kijtoj:

—Esi atikpiá ga te tikixtiá a'ti, iwən pozo poxsan wejkatan. ¿Kan tia tikasiti a'ti yej isato' iga xinemaka? ¹² Notajwewejmej Jacob nəkawilijkej inən pozo, yěj nə nigaj kikixtiaya a'ti iga koniaya iwən ipilowən iwən iyolkəmej. In tej, çix majya sej que yěj?

¹³ Jesús kijtoj:

—Nochi yej koniáj inimpa a'ti, sejo' atanekiskej; ¹⁴ e' yej makoni a'ti yej nej nia nikmakati, ayı' o' atanekis. Iga inən a'ti yej nikmakas, kistos ipan yěj ken sə atzontekon yej kichıwa iga wel maono nochipa wən Dios.

¹⁵ Siwə' kijtoj:

—Achiwa' xinemaka in inompa a'ti, iga ay'ya mani-ataneki iwən ay' manikikixtiyki nigaj.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—Xaj xiknotzati mowewej iwən xiwiki sej.

¹⁷ Siwə' kijtoj:

—Ayá' niwewejyoj.

Jesús kijlij:

—Ómpaya ken tikijtoj iga ayá' tiwewejyoj; ¹⁸ iga tikasıkaya cinco mowewej, iwən yej inən tikpiá ayěj mowewej. Ómpaya nokta ken tikijtoj.

¹⁹ Kuá' inən kikagui' siwə', kijtoj:

—Nej nikita iga tej tiprofeťaj. ²⁰ Notajwewetkej, samaritənojmej, kiweyimətlitijkej Dios nigaj ipan inən tepe'; e' amejemen anjudiyojmej ankijtowaj iga Jerusalənsan petz ómpasan wel moweyimətlitiá Dios.

²¹ Jesús kijtoj:

—Tej xinecredo, yawi asiti hora iga amejemen anyawij ankiweyimətlitij toTaj, ay'ya anwitezkej ipan inən tepe' niga anyáskejo' Jerusalén. ²² Amejemen ansamaritənojmej ayá' ankimatij a'yěj ankiweyimətlitiáj; e' nejemen nikmatij a'yěj nemi nikweyimətlitiáj, puej Dios kitapejpen judiyojmej iga pan nejemej makisa yej tasalvarowa. ²³ E' asis hora, iwən inənya nokta kua' yej kimela'weyimətlitiáj toTaj, yawij kichıwatij ijkön ken kineki iyEspiritoj Dios. Iga toTaj ijkön kineki makichıwakəñ yej kiweyimətlitiáj.

* 4:9 4:9 Judiyojmej akiye'itaya iga taga' matajto wən siwə' pan calle. † 4:9 4:9 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

²⁴ Dioswa' Espíritu, iwán yej kiweyimatiłtiáj makichiwakın ken kajasi, ijkın ken kineki Dios iyEspíritoj.

²⁵ Siwa' kijtoj:

—Nej nikmati iga yawi wıtzeti in Mesías —yej kitojneki Cristo—; iwán kuá' yéj mawıki, nochi nenojma-ıjlıskej yej ayá' nikmatij.

²⁶ Jesús kijtoj:

—Inonwa' nej, yej nemi tıtapowa mowan.

²⁷ Iwán ıkuá' asikej idiscipolojmej, iwán san tajtachıxtıkajkej iga kitakej Jesús tıtapojto' iwán siwa'. E' ayagaj mıxewij iga makitajtani te kinekiá inon siwa', o te kipojtoyaj. ²⁸ Siwa' kıkajtej iyakon iwán yajki altepe', iwán kıljij la gente:

²⁹ —Xikitatij se taga' yej nenojma-ıjlıj inochi yej nikchij. ¿Ix ayéj an inınya in Mesías?

³⁰ Iwán kıskej ipan altepe' iga yajkij kan onoya Jesús. ³¹ Mıej discipolojmej kitejteki'ıjlıjtoyaj Jesús:

—Tamachtıanı, achi xıtakua.

³² E' yéj kijtoj:

—Nej nikpiá tákual yej amejemen ayá' ankıxmatij.

³³ Iwán idiscipolojmej pewakej iga mosesepantajtani:

—¿Ix ayá' an kiwajlıguılıjkej tejté yej kıkua?

³⁴ E' Jesús kijtoj:

—Iga manıchıwa ken kineki yej neıtın, iwán manıktamili itekıpanol; inonwa' in notákual. ³⁵ Amejemen ankıjtoyaj: “Polıwi-o' cuatro meses iga la cosecha”; e' nej nımıtızılıj: Xıkitakan mıjlimej, chıka'ya yej motojtoga' iwán welja moteki. ³⁶ Yej kinechkowa yej kıkıxtıá pan mıjlı,‡ Dios yawi kimakati yej yékti. Iwán yej kicredowaj, nochipa onoskej wan Dios iga yej kipowa itajtol Dios iwán yej kinechkowa yej kıkıxtıá pan mıjlı, masempakıkan. ³⁷ Iga melá' nokta ken yej mojtowa: “Sewa' in yej kıtoka, iwán se' in yej kinechkowa yej kıkıxtıá pan mıjlı.” ³⁸ Nej nımıtızıtınkej amejemen iga xıkosecharokın kan ayá' antekıpanojkej; séwo'wa' in yej tekıpanojkej, e' amejemenwa' in yej ankiteki yej yejemen kıtokkej.

³⁹ Mia' yej chantitokej ipan inon altepe' de Samaria kicredojkej Jesús iga ijkın kijtoj siwa': “Ne-ıjlıj inochi yej nikchij.” ⁴⁰ Iwán kuá' asikej yej walkej Samaria, kitejteki'ıjlıjkej Jesús iga makáwi-o' iwán yejemen. Yéj káwi' ompa ome días, ⁴¹ iwán mia' máj kicredojkej iga kıkakıkej yej yéj kıjtoyaya. ⁴² Iwán kıljıjkej siwa':

—Inán nicredowaj, ayejsan iga inon yej tej anne-ıjlıjkej, sino que iga nejemen nı nikakıkej iwán nikmatij iga yéj nokta in Cristo yej kılalvarowa nochi gente yej ono' ipan inın tajlı.

Jesús kachıtiáltıa gobierno itekıpanowanı ipiltzın

⁴³ Kuá' pánoja inon ome días, Jesús kısıa' Samaria iwán yajki ipan itıl Galilea. ⁴⁴ Porque Jesús kijtoj iga nisé profeta ayá' kiye'ıtaj ipan iyaltepe'. ⁴⁵ Kuá' asi' Galilea, yej ompa chantıtoyaj kı-omemawıjkej Jesús, iga la gente nı yajkaj Jerusalén iga kılwichıwılıjtoyaj la Pascua iwán kitakej inochi yej ıkuá' kichij Jesús.

⁴⁶ Jesús yajki sej altepe' yej itoka' Caná yej ono' estado de Galilea, kan kichij vino iga a'ti. Iwán ompa onoya se taga' yej itekıpanowanı el rey. Inon taga' ichan altepe' Capernaum wan wetıtoyaj ipiltzın. ⁴⁷ Kuá' inon tekıpanowanı kimati' iga Jesús kısıa'ya Judea iwán así'ya Galilea, yajki kitato iwán kitejteki'ıjlıj iga mayawi ichan iga maki-achıtiáltıı ipiltzın, yej mikısnekiaya. ⁴⁸ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankıcredowaj, sıga ayá' ankıtaj tejté yej ayı'pa mo-ıta.

⁴⁹ E' inon tekıpanowanı kijtoj:

—NoTeıko, nımanın xaj, mıej aya miki nopiltzın.

⁵⁰ Jesús kijtoj:

—Xaj mochan; mopiltzın isato'.

Inon taga' kicredoj yej Jesús kıljij, iwán yajki. ⁵¹ Mıej asıtiaya ichan, itekıpanowanımej kıxnamıkıtoj iwán kıljıjkej:

—ıMopiltzın isato'!

⁵² Yéj kıtajtan itekıpanowanımej te hora pewa' iga yéktiya kimachılıj ipiltzın, iwán kıljıjkej:

—Yalwa a la una de la tarde pojpolıwi' iga kawantoya.

⁵³ Tetaj keılan iga inon hora nokta kuá' Jesús kıljij: “Mopiltzın isato'”; iwán yéj iwán inochi ifamılıaj kicredojkej ipan Jesús.

⁵⁴ Iga inınya ome vej Jesús kichij mılagro kuá' yajki Galilea iga kısıa' Judea.

‡ 4:36 Inın kitojneki, yej kipowaj ye'notıciay iga makıcredokın ipan Jesús.

5

Jesús kachitialtiá se yej takuqwayaxto' yej ichan Betesda

¹ Máj máj judiyojmej nemi ilwichiwayaj ken kitekimakaj itájtól Dios, iwán Jesús yajki sej Jerusalén kan nento' ilwi'. ² Ipan inón áltepe', itenoj puerta yej itoqá' borregoimej* onoya se ayawalwéj, ipan hebreo[†] itoqá' Betesda, kipiá cinco itasejkanyo. ³ Ompa wejwetztoyaj komati yej wētitokej, pachamej, koẋomej iwán sekin yej awel mołınayaj yej kichixtoyaj mamolına a'ti. ⁴ Iga kuq'san iyángel[‡] Dios temowaya ipan a'ti iwán kipepeyawaltiaya; iwán yej achto kalakiá ipan a'ti, kuq' pachiwiá iga pepeyawaya, achitiaya san katiapa kokolis makipiá. ⁵ Ompa onoya se taga' yej wētitoya treinta y ocho años. ⁶ Kuq' Jesús kita' iga ompa wetzto', kimati' iga ikay ompa ono', kitajtan:

—¿Ix tikneki xi-achitiá?

⁷ Yej wētito' kijtoj:

—NoTeġko, ayagaj ne-akiá atampa kuq' pepeyawaya a'ti. Kuq' nikneki manikalaki, sewo' achto kalaki.

⁸ Jesús kijlij:

—Ximoketza, xikui motapech iwán xaja.

⁹ Íkuq'san in inón taga' achitiá', kikui' itapech iwán pewa' nejnen. E' como inón día mosewilo, ¹⁰ judiyojmej kijlijkej yej achitiá':

—Inın día mosewilo; ayękti iga xikuğa motapech.

¹¹ Inón taga' kijtoj:

—Yej neachitialtij, ne-ijlij: “Xikui motapech iwán xaja.”

¹² Yejemęn kitajtankej:

—¿A'yéj in inón yej mitzijlij: “Xikui motapech iwán xaja”?

¹³ E' inón taga' ayá' kimatiá a'yéj kachitialtij, iga Jesús kajkakala' tatzatzałan, inón iga akixmati'. ¹⁴ Iwán Jesús kasi' weyitiopan in inón yej kachitialtij, iwán kijlij:

—Ta' xinekaki, inán ti-achitiá'ya, ay'ya xichıwa yej ayękti, iga amo majya sej tiwetiás.

¹⁵ Iwán inón taga' yajki, iwán kijlij judiyojmej iga Jesúswa' in yej ki-achitialtij. ¹⁶ Inón iga judiyojmej kitemowayaj Jesús iwán kimiktıjnekiáj, iga taachitialtiaya ipan día kuq' mosewilo. ¹⁷ E' Jesús kijtoj:

—NoTaj nochipa tekipanowa, iwán nej nọ nitekipanowa.

¹⁸ Inón iga judiyojmej majya kimiktıjnekiáj Jesús, ayejsan iga ayá' kichıwaya ken tatekimaka la ley iga amo matekipano ipan día kuq' mosewilo, nọ kijtowaya iga iTaj Dios, ijkón kijtojneki iga yéj nọ Dios.

Ken iga reinğrowa iPiltzın Dios

¹⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga nej yej iPiltzın Dios nosęlti awel nikchıwa nitę; nikchıwasan petz yejsan nikita iga kichıwa noTaj. Inochi yej kichıwa noTaj, nọ nikchıwa nej yej nitePiltzın. ²⁰ NoTaj nepoxchokiliá iwán nenextiliá inochi yej kichıwa; iwán yawı-o' máj nenextilıti mia' yej ayagaj wel kichıwa, iga inón ankitaskej, te anmoyolmajtıskej. ²¹ Iga ijkón ken noTaj kixitiá yej miktıkej iwán kimaka vida, nọ nej yej tePiltzın yej nej nikneki, nikmakas vida. ²² TeTaj ayá' tajuzğarowa, nej yej iPiltzınya nemá' iga wel manitajuzğaro, ²³ iga inochi gente manęweyimatılti nej yej tePiltzın kensan noTaj nọ kiweyimatıltiáj. Yej ayá' kiweyimatıltiáj tePiltzın, ayá' nọ kiweyimatıltiá noTaj yej neġıtan.

²⁴ 'Nimitznojma-ijliáj: Yej kikaki yej nikıjtowa iwán kicreğdowa ipan yej neġıtan, nochipa yawı onoti wan Dios; ayo' mojtıj iga makicastığaroğan iga kichıj yej ayękti, mikıkaya wan ojpa-ısa'ya sej. ²⁵ Nimitznojma-ijliáj, iga yawı asiti la hora, iwán ámansan nokta, kuq' yej miktıkej[§] yawij kikakitij notájtól nej yej iPiltzın Dios; iwán yej kicreğoskej yawij isatij. ²⁶ Iga noTaj Dios wel tamaka vida, nọ nemá' nej yej iPiltzın iga manitamaka vida. ²⁷ Iwán nemá' poder iga wel manitajuzğaro, iga nej iPiltzın Taga'. ²⁸ Amo ximoyolmajtıkan iga inın nikıjtowa, iga yawı asiti kuq' nochi yej miktıkej yawij kikakitij notájtól ²⁹ iwán kijkisaskej kajkan toktıkej. Yej kichıjkej yej yękti, yawij ojpa-isatij iwán nochıpayá onoskej wan Dios; e' yej kichıjkej yej ayękti, yawij ojpa-isatij iga yawij kicastığarotij.

Monęxtiá iga Jesús mandğrowa

* 5:2 5:2 Weyi-áltepe' Jerusalén tzaktoya iga tekólal wan kipiaya mia' kan kalakilo, sejsé de inımej kipiaya itoqá'.

† 5:2 5:2 Xikita glosario “Hebreo”. ‡ 5:4 5:4 Xikita glosario “Ángel”. § 5:25 5:25 “Yej miktıkej” anka kijtojneki yej aya kixmatij Dios.

³⁰ 'Nej awel nikchíwa nité yej nejsan nikneki. Nitajuzgarowa ijkón ken nețekimaka noTaj, iwán yel nej nikchíwa ijkonya nokta, iga ayá' nemi nikchíwa ken nej nikneki, sino que nemi nikchíwa ijkón ken kineki toTaj yej nețitan. ³¹ Siga nejsan katka manikijto iga ómpaya ken nikchijto', wel mojtowa iga nemi nitakajkayáwa. ³² E' ono' sewo' yej ye'tatapowa iga nej, iwán nej nikmati iga inón yej nemi ye'tajtowa iga nej, ayá' takajkayáwa. ³³ Amejemen ankititankej yej makitadnanitij Juan, iwán yej yéj kijtoj, melá' nokta. ³⁴ E' nej ayá' nikneki iga agaj maye'tajto de nej, inín nikijtowa iga xicredókan yej kijtoj Juan wán ximosalvarókan. ³⁵ Juan kuá' tamachtij, itájtól ken tikita katka se ti'ti yej wewelontoya iwán tawiáya, iwán amejemen ankinekikej xipákan iga inón ti'ti yej ayá' wejkaj mitztawijtojaj. ³⁶ E' nej nikpiá kan niktaksaltia notájtól, máj yékti que yej kijtoj Juan. Yej nej nikchíwa, inón yej toTaj ne-ijlij iga manikchíwa, iwán inón yej nikchíwa, kinextia iga kena, toTaj nețitan. ³⁷ Iwán toTaj yej nețitan, nò ye'tajtowa iga nej, iwán amejemen ayí' ankikakij itájtól, niga ayí' ankitaj, ³⁸ niga ankipiáj itájtól ipan amoalmajmej iga ayá' ankidredowaj ipan nej yej nețitan toTaj. ³⁹ Amejemen anmoye'machtiáj itájtól Dios, iga amejemen ankitowaj iga wel ompa ankasij yej mitznextiliáj kén wel xonokan nochipa wán Dios; ompa kan ijkulijto' tajtowa de nej, ⁴⁰ e' amejemen ayá' ankinekij xinexchokan iga xonokan nochipa wán Dios.

⁴¹ 'Nej ayá' nikneki agaj maye'tajto de nej. ⁴² Iwán nej nimitzixmati, iwán nikmati iga ayá' ankinekij Dios. ⁴³ Nej nețitan noTaj, iwán amejemen ayá' annetajtolkuij; iwán siga se' mayokawiki yej ayagaj kititan, inón si ankitajtolkuiliskej. ⁴⁴ ¿Kén wel ancredoskej, siga amejemens ankinekij iga toknimej mamitzweyimatitikan, iwán ayí' annemij ken kajasi iga Dios mamitzwe'itakan? ⁴⁵ Amo ankitoskej iga nej nimitztelwiskej iyixtaj noTaj; yejwa' mitztelwíaj Moisés, yej amejemen ipan anmoconfiarojtokej. ⁴⁶ Siga katka amejemen xicredókan yej Moisés kijtoj, nej nò katka ancredowayaj, iga yej kijkuiloj Moisés tajtowa de nej. ⁴⁷ E' siga ayá' ankidredowaj yej yéj kijkuiloj, ¿kén anyawij ankidredotij yej nimitzijliáj?

6

Jesús kitamaka cinco mil tajtaga'

¹ Kuá' Jesús tami' tajtoj, yajki iykampa lago de Galilea, yej nò itóka' lago de Tiberias. ² Mia' kitokatinemiáj iga kitakej kichij milagro kuá' kachitajtijnemi' yej wetitokej. ³ Iwán Jesús tejkaj ipan tepe' iwán ompa motálij iwán idiscipolomej. ⁴ Na'ya katka iga la Pascua,* yej iyilwi judiyojmej. ⁵ Kuá' Jesús kita' iga pox komati yej nemi asij, kijlij Felipe:

—¿Kan tiáskej tikowatij tákual iga inochi inimej gente?

⁶ Inón kijtoj iga makikaki te kijtoj Felipe, iga Jesús kimatiá te yawi kichiwati. ⁷ Felipe kijtoj:

—Ke' se kitaniá ocho meses ni alín ayá' kimaka iga matikowakan tákual iga matikmajmakakan ajachi inimej gente.

⁸ Iwán Andrés yej iyiknín Simón Pedro, yej nò idiscipolój Jesús, kijtoj:

⁹ —Nigaj ono' se choochin, kipiá cinco pan de cebada iwán ome topoj; e' inín ni alín ayá' kimaka iga poxsan timiakejmej.

¹⁰ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikijlikan inochi mamotajikan.

Ompa onoya sakatzitzin, iwán motajtaliykej ken cinco mil tajtaga'. ¹¹ Iwán Jesús kikuí' inimej pan, kuá' tami'ya kimá' gracias Dios, kimajmá' idiscipolomej iga yejemej makimajmakakan yej ewejatoyaj. Ijkonsan nò kichij iwán topoj, kimajmakakej este ke' kinekikej. ¹² Kuá' ixwikeja, Jesús kijlij idiscipolomej:

—Inochi xiknechokan yej ay' kikuajkej, iga amo mapetzpoliwi nité.

¹³ Yejemen nochi kikuikej, iwán kitemijkej doce chikiwimej itajajkolka yej ay'ya mokua de inón cinco pan de cebada. ¹⁴ Kuá' la gente kita' iga Jesús kichij milagro, kijtojkej:

—Kena, inín profeta yej momatiá iga yawi witezeti ipan inín tajli.

¹⁵ E' como Jesús kimati' iga kinekiáj makiteki'wigakan iga makitalikan de rey, kisa' ompa, iwán yajki iyixko tepe', iga kinekiá maono iselti.

Jesús nejnemi iyixko a'ti

¹⁶ Kuá' tayowati'ya, idiscipolomej Jesús yajkij laguna, ¹⁷ tejkajkej ipan se ákal iwán pewakej apanowaj iga maasikan Capernaum. Inón hora mela'takomichkanya nokta, iwán Jesús aya asiá. ¹⁸ Iwán íkuá' pewa' ejeka' yej pox tajpalej iwán

* 6:4 6:4 Xikita glosario "Pascua".

mopapalakachowaya a'ti. ¹⁹ Kuá' nejnénkeja ipan ákal ken cinco o seis kilómetros, kitakej Jesús iga nejnentiwí' iyixko a'ti iga kina'techojtiwí' ákal, iwán majmawikej. ²⁰ Jesús kijtoj:

—¡Nej niJesús, amo ximajmawikan!

²¹ Iwán yejemen taomemawijkej iga kitejkawiltijkej Jesús ipan ákal, iwán nimaninsan asikej ompiga kan nemi yayaj.

La gente kitemowa Jesús

²² Ipanya se' dia, yej kawikej iyikampa a'ti, kimatikej iga Jesús idiscipolomej yajkij ipan inón setzin ákal yej ompa onoya, iwán Jesús ayá' yaya iwamej. ²³ Mie' se' akalme' asikej yej kiskej ipan altepe' Tiberias, asikej na'san kan takuajke' kuá' toTe'ko kimá' gracias Dios iga tákual. ²⁴ Inón iga kuá' la gente kitakej iga ompa ateyi Jesús, niga idiscipolomej, tejtejkajke' ipan ákalme' iwán yajkij Capernaum iga kitemotoj.

Jesús kenkuá' pan yej tamaka vida

²⁵ Kuá' yejemen asikej iyikampa laguna, kasikej Jesús iwán kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿keman tiwalaj nijiga?

²⁶ Jesús kijtoj:

—Nej nikijtowa iga amejemen anetemojtinemij iga san antakuajke' este amixwikej, ayé' iga anicredojke' yej ankitakej iga nikchíwa milagro. ²⁷ Amo xitekipanokan iga san tákual yej tami, sino que iga tákual yej kichíwa iga xonokan nochipa wan Dios. Inómpawa' in tákual yej nia nimitzmakati, nej yej iPiltzin Taga', iga Dios yej tóTajpa kijlij iga ijkón makichíwa.

²⁸ Kitajtankej:

—¿Te' nikchíwaske' iga manikchíwakan ken Dios kineki?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Dios kineki iga xicredokan ipan inón yej yé' kititan.

³⁰ Iwán kitajtankej:

—¿Te' milagro wel annenextiliá' iga manikitakan iga manimitzcredokan? ¿Te' wel tikchíwa? ³¹ Ikya notajwewejme' kikuajke' maná' ipan desierto, ken kijtowa kan ijkuilijto': "Dios kimá' inomej iga makikuakan pan yej walaj ipan cielo."

³² Jesús kijtoj:

—Nej nimitzijliá': Ayé' Moisés yej tamajmaka pan yej wí' ipan cielo, sino que noTaj yej tamajmaka in mela'pan yej wí' ipan cielo. ³³ Iga inón pan yej Dios tamaka, inón yej temoj ipan cielo, iwán kimaka vida nochí gente.

³⁴ Iwán yejemen kijtojkej:

—NoTe'ko, nochipa xinemakakan inómpa pan.

³⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nejwa' in inón pan yej tamaka vida. Yej netoka ayí' yawi mayanati; iwán yej necredowa, ayí' yawi atanekiti. ³⁶ E' ken nimitzijlijkeja, ayá' annecredowaj, malej iga anne-itákeja. ³⁷ Nochi yej toTaj nemaka, netokaj; iwán yej netokaj, aniksenkokajewaskej. ³⁸ Iga nej ayá' niwalaj ipan cielo iga san manikchíwaki kensan nikneki, sino que iga manikchíwa ken kineki yej netitan. ³⁹ Iwán ijkón kineki toTaj yej netitan; iga amo manikpolo nisé' yej yé' netitanilij, sino que manikojpa-ixiti keman kuá' yé' wí' tajuzgaróki. ⁴⁰ Yej netitan kineki iga inochi yej kitachiliá' iPiltzin Dios, iwán kicredowa ipan yé', nikeman ay'ya mikis, iwán nej nia nikojpa-ixititi kuá' Dios wí' tajuzgaróki.

⁴¹ Inón iga judiyojme' pewakej kipopowakej Jesús, iga sanki' kijtoj: "Nej nipan yej temoj ipan cielo." ⁴² Iwán kijtojkej:

—¿In inón ayejtaj Jesús yej ipiltzin José? Tejemén tikixmatij itaj iwán iye'. ¿Iwán inán kijtowa igaki' temoj ipan cielo?

⁴³ Iwán Jesús kijtoj:

—Ay'ya xinepojtokan. ⁴⁴ Ayagaj wel netoka siga ayá' kiwajliga toTaj yej netitan; iwán nej nia nikojpa-ixititi kuá' Dios wí' tajuzgaróki. ⁴⁵ Ipan amamej kan kikuilijke' profetajme', kijtowa: "Dios yawi kimachtiti inochi." Nochi yej kikaki toTaj, momachtia ipan, iwán netoka.

⁴⁶ 'Ayé' iga ágaja kita' toTaj; nikita'san nej yej niwalaj de Dios. ⁴⁷ Nej nimitzijliá', yej necredowa, nochipa yawi onoti wan Dios. ⁴⁸ Nejwa' in pan yej nitamaka vida. ⁴⁹ Amo-ikyapatajwan kikuajke' maná' ipan desierto, iwán malej ijkón, mikikejsan; ⁵⁰ e' nej nitajtowa de inón pan yej temowa ipan cielo; yej kikua inón pan, ayá' mikis. ⁵¹ Nejwa' in inón pan yej isato'; yej temoj ipan cielo. Yej kikua inón pan, yawi onoti nochipa wan

Dios. Inín pan yey nia nikmakati, inínwa' nonakayo. Nia nikmakati iga makipiá vida nochi gente.

⁵² Judiyoymej pewakej iga mosesepan-ijliáj:

—¿Kén matemaka inakayo iga matikuákan?

⁵³ Jesús kijtoj:

—Nej nimitzijliáj, siga ayá' ankikuaq nonakayo nej yey iPiltzín Taga' iwán ayá' ankoniáj noesyó, awel amisatoskej iyixtaj Dios. ⁵⁴ Yey kikua nonakayo iwán koniá noesyó, nochipa yawi onoti wán Dios; iwán nia nikojpa-ixititi kuá' Dios wí' tajuzgaróki. ⁵⁵ Iga nonakayo mela'tákual nokta, iwán noesyó melá' nokta yey mooniá. ⁵⁶ Yey kikua nonakayo iwán koniá noesyó, setito' nowán, iwán nej nisetito' iwán. ⁵⁷ ToTaj yey nejtán isato', iwán nej nisato' iga yéj; ijkonsan nq yey kikua nonakayo, onos iga nej. ⁵⁸ Nej ayéj ken inón pan yey kijliáj maná yey kikuaqkej amo-ikyapatajwán, malej iga kikuaqkej, e' mikíkejsan. Nej pan yey temoj ipan cielo. Yey kikua inínbapa pan, yawi onoti nochipa wán Dios.

⁵⁹ Jesús ijkón tamachtij tiopan ipan altepe' Capernaum.

Tájtól yey kichíwa iga nochipa matonokan wán Dios

⁶⁰ Kuá' kikakikej kén iga Jesús tamachtía, mia' yey kitokatinemiáj Jesús kijtojkej:

—Inín yey kijtowa ayagaj kojasi; ¿Á' wel kitajtólkuñlj?

⁶¹ Jesús kimati' iga yey kitokatinemiáj kipopojtoyaj, tatajtan:

—¿Ix mitzkuesowaj iga ijkón nitamachtij? ⁶² ¿Te ankijtowayaj siga xine-itakan nej yey iPiltzín Taga', nemi nitejkawi kan achto nonoya? ⁶³ Espítojwa' in yey kichíwa iga matonokan; isélti tonakayo akichíwa nité, iwán tajtolmej yey nimitzijlikej wáaj ipan Espíritu iwán tamaka vida. ⁶⁴ E' ónogo' sekin de amejemen yey ayá' kicredowaj.

E' Jesús kimatiáy aja'yéj yey ayá' kicredowayaj, iwán a'yéj yawi kinextiti iga makikitzkikan. ⁶⁵ Iwán kijtoj:

—Inón iga nimitzijlijeja iga ayagaj wel wí' kan nono', siga toTaj ayá' kiwajliga.

⁶⁶ Iwán íkuá'ya, mia' yey kitokatinemiáj Jesús kikajtejkej, iwán ay'ya nemiáj iwán Jesús. ⁶⁷ Jesús kitajtan doce idiscipoloyej:

—¿Amejemen nq anyajnékija?

⁶⁸ Simón Pedro kijtoj:

—NoTéko, ¿á'ya se' maniktokakan? Motájtól nenextiliáj kén iga wel manonokan nochipa wán Dios. ⁶⁹ Nejemén nicredójkeja, iwán nikmatij iga tej tiCristoj yey iPiltzín Dios yey isato'.

⁷⁰ Jesús kijtoj:

—¿Ix ayá'taj andocnejmej nimitztapejpenkej? Iwán se de amejemen tzitzimi'.

⁷¹ Kuá' inín kijtoj, Jesús nemi tajtowa de Judas Iscariote, ipiltzín Simón, iga Judas yawi kinextiti iga makikitzkikan, malej iga yéj se de inón doce idiscipoloy Jesús.

7

Iyikniwán Jesús akicredowayaj

¹ Kuá' nochi inín panoj, Jesús nemiá ipan itál Galilea; ayá' kinekiá maono ipan itál Judea, iga ompa judiyoymej kimiktijnekiáj Jesús. ² E' como asitiayay iyilwi ranchojtztzín*, se ilwi' yey kichíwayaj judiyoymej, ³ iyikniwán kijlijkej:

—Amo xikáwi nigaj; xaj Judea iga yey mitztokaj yey ompiga onokej, nq makitakan yey tikchíwa yey ayí'pa mo-ita. ⁴ Siga agaj kineki makixmatikan, ayá' kichíwa tejté ichtákan, e' siga tikneki mamitziimatikan, yey tikchíwa, xikchíwa kan nochi mamitziita.

⁵ Niga iyikniwán ayá' kicredowayaj. ⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Aya asi nohoraj, e' iga amejemen malej iga námól hora, nochi yekti. ⁷ Yey ayá' necredojtokej, amejemen awel mitziyiyaj, e' nej, kena ne-ijiyaj, iga niknextiliáj iga kichijtokej yey ayekti. ⁸ Amejemen xakan ilwitaj; nej ayá' nia iga aya asi nohoraj.

⁹ Kuá' tami' inín kijtoj, Jesús kawi' Galilea.

Jesús yawi ipan iyilwi ranchojtztzín

¹⁰ E' kuá' yájkija iyikniwán, Jesús yajki nq ilwitaj, malej iga ayagaj kita', ken kuá' ichtakayajki. ¹¹ Judiyoymej kitemowayaj Jesús ilwitaj, iwán kijtowayaj:

—¿Ix kan an ono' in inón taga'?

¹² Iwán poxsan mia' tãtapowayaj de Jesús. Sekin kijtowayaj: “Inín taga' pox kichíwa yey yekti”, e' sekin kijtowayaj: “Inín ayá' kichíwa yey yekti; takajkayawa.”

* 7:2 7:2 Xikita glosario “Tabernáculos o iyilwi ranchojtztzín”.

¹³ E' la gente ichtákasán tajtawayaj de Jesús iga kimajmawiliayaj judiyojmej yey mandarowayaj.

¹⁴ Kuá' nâwiya día iga nentoya ilwi',[†] Jesús kala' tiopan-ijti' iwán pe' iga tamachtiá.

¹⁵ Judiyojmej madmiradowayaj, iwán kijtawayaj:

—¿Kén kichíwa in inín taga' iga pox wel tamachtiá? Ayá' momachtij.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—Ken nimitzmachtiáj ayéj nejsan nikijtowa, iga ijón kijtowa yey nejtán. ¹⁷ Siga agaj kinéki makichíwa ken kinéki Dios, yawi kixmatiti siga yey nitamachtiá wí' de Dios o nejsan nikijtowa. ¹⁸ Siga nogánajsan niknekiá manimoweyimati, nejsan nimotajtowiliaya. E' nikneki mamoweyimatilti yey nejtán. Inón iga yey nikijtowa, ijkonya nokta iwán ayá' nitakajkayawa.

¹⁹ '¿Ix ayejtaj Moisés mitzmakakej la ley? Iwán nisé de amejemen ayá' kichíwa ken ijkuilijto'. ¿Te iga annemiktijneki?

²⁰ La gente kijtojkej:

—iTinemi wán Tzitzimi! ¿A'yéj mitzmiktijneki?

²¹ Jesús kijtoj:

—Igasan nikhij yey yekti ipan día kuá' mosewilo, ayá' ankiye'itakej. ²² E' Moisés mitznexhtilijkej iga ximocircuncidarokan,[‡] (malej iga ayéj ocho Moisés yey tatekimá' iga mamocircuncidarolo, yajkij amo-ikyapatajwán), inón iga amejemen ankiircuncidarowaj se choochin malej iga ipan día kuá' mosewilo. ²³ Iwán inán amejemen iga san anchiwaj ken kijtowa iley Moisés, ankiircuncidarowaj se choochin ipan día kuá' mosewilo, ¿te igataj mitzkuesowaj iga nitaachitiltij ipan día kuá' mosewilo? ²⁴ Amo xitajuzgarokan san ken ankitaj, kuá' agaj ankijuzgarowaj, xitaye'juzgarokan.

Jesús kijtowa kan wálaw

²⁵ Sekin yey chantitoyaj Jerusalén, pewakej tatajtankej:

—¿Ix ayéj inín in yey kitemojtinemij iga makimiktikan? ²⁶ Ta' xikitakan, ne tatajtojtó' kan onolo', iwán ayagaj kijliá nité, in yey mandarowaj, ¿ix an kimela'kredójkeja iga inín taga' in Cristo? ²⁷ E' tejemen tikmatij de kan wí'; iwán kuá' mawiki Cristo, ayagaj yawi kimatiti de kan wí'.

²⁸ Kuá' Jesús kikagui' inín, tamachtijtoya tiopan-ijti', iwán tajtoj recio:

—iWántaj ankijtowaj iga anne-ixmatij wán ankimatij kan niwálaw! E' ayá' niyokawálaw, sino que nejtán se yey ayí' takajkayawa, yey amejemen ayá' ankiixmatij. ²⁹ Nej sí nikixmati iga ipan yéj nikísa', iwán yéj nejtán.

³⁰ Iwán kinékiáj makiktizkikan, e' ayagaj kimałalilij iga Dios aya kine'. ³¹ Mia' yey kicredojkej ipan yéj, iwán kijtojkej:

—Kuá' mawiki Cristo, ¿ix majya yawi kichiwati milagro que inín taga' kichíwa?

Fariseojmej kitekimaka policijajmej iga makiprešojwikan Jesús

³² Fariseojmej kikakikej yey la gente kipojtoyaj de Jesús; iwán fariseojmej iwán ijefejmej sacerdotejmej kitánkej policijajmej[§] yey tacuidarowaj weyitiopan iga makiktizkikan Jesús. ³³ Iwán Jesús kijtoj:

—Ayá' niwejkawas iga amowan nia nonoti, iwán niati sej kan ono' yey nejtán.

³⁴ Amejemen annetemoskej, e' ayá' anneasiskej, iga awel anyaskej kan nej nonos.

³⁵ Judiyojmej pewakej iga mosesepantajtanj:

—In inín, ¿kan an yatí iga ay'ya wel tikasiskej? ¿Ix an yatí kimachtiti judiyojmej yey chantitokej ipan itál griegojmej, inomej yey papayintinemij iwán kimachtij no griegojmej? ³⁶ ¿Ix te an kijtojneki in inón yey kijtoj: "Annetemoskej, e' ayá' anneasiskej, iga awel anyaskej kan nia nonoti"?

Weyamej yey kipiá q'ti yey isato'

³⁷ Kuá' así'ya día iga tami ilwi', inón día nokta yey máj weyi-ilwi'; inón día, Jesús moketza' iwán tajtoj recio:

—Siga agaj ataneki, mawiki kan nono' iwán maati. ³⁸ Xicredokan notájtól iwán ipan amoalmajmej kistos ken weyamej yey kichiwaj iga xonokan nochipa wán Dios. Ijón kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios.

³⁹ Iga inón kijtoj Jesús, kijtoj iga yey kicredoj itájtól, kipiás iyEspíritoj Dios; ikua' aya wítziá iyEspíritoj Dios, iga Jesús aya kiweyimatiltiyaj ipan cielo iga aya ojpa-isa.

Moyojoykatilo

⁴⁰ Sekin yey ompa onoyaj kuá' kikakikej inín, kijtojkej:

[†] 7:14 7:14 Lev 23:33-36 [‡] 7:22 Xikita glosario "Circuncisión". [§] 7:32 7:32 Xikita glosario "Policijajmej yey tacuidarowaj weyitiopan".

—Inĭn taġa' profeta nokta yej tikchixtoyaj.

⁴¹ Sekin kĭtowayaj:

—Inĭnya in Cristo.

E' sekin kĭtojde:

—ĶIx wel Cristo ma de Galilea? ⁴² Kan ĭkkuilĭto' kĭtowa iga Cristo yawi kĭsati ipan ĭpilowampa ĭpilowan rey David iwān nacerōj Belén, ĭpansan inōn altepe' kan ichan David.

⁴³ Inōn iga moyojyokatilo' iga itechko Jesús. ⁴⁴ Sekin kinekiāj makĭpresojwĭkan Jesús, e' ayagaj mĭxewĭj.

Tekiwaymej akicredowaj Jesús

⁴⁵ Policiyamej yajkĭj kan onokej fariseojmej iwān ĭjefejmej sacerdotejmej, iwān kitajtankej:

—ĶTe iga ayá' ankiwayligakej?

⁴⁶ Policiyamej kĭtojde:

—ĶAyí' nikakĭj agaj matajto ken inĭn taġa'!

⁴⁷ Iwān fariseojmej kĭtojde:

—ĶAmejemēn noya mitzkajkayajkej? ⁴⁸ ĶIx ágaja de tofejmej o de tejejejpā fariseojmej kicredōja ipan yéj? ⁴⁹ E' inĭmej yej kitokaj Jesús akĭxmatĭj ĭley Moisés, inōn iga Dios yawi kicastigarōti.

⁵⁰ Nicodemo yej se vej yajka tayowa kitatoya Jesús, yej nō katka fariseo, kĭtoj:

⁵¹ —Toley tatekimaka iga awel tikĭtowaj iga mamiki se taġa' siga ayá' achto tikakĭj wan tikmatĭj te kikometeroj.

⁵² Iwān kĭlijkej:

—ĶIn tej nō tĭgalileo? Ximomachti kan ĭkkuilĭto', iwān tikitas iga nisē profeta ayá' wāłaj de Galilea.

Siwa' yej najnamōlnemi

⁵³ Iwān sejsē de yejemej yājkiĭja ichamej.

8

¹ E' Jesús yajki ipan tepe' yej itōka' Olivos. ² Ipan se' día, yowalti' yajki tiopan. Iwān nochi gente kitechoj, iwān Jesús motālĭj iwān pewa' tamachtĭj. ³ Iwān yej tamachtĭāj ipan la ley iwān fariseojmej, kiwajliguĭlĭkej Jesús se siwa' yej kimawetziltĭjkej wan se taġa' yej ayá' iwān namĭktito' iwān kitālkej itajkoyan la gente, ⁴ iwān kĭlijkej Jesús:

—Tamachtĭani, inĭn siwa' nikmawetziltĭjkej iwān se taġa' yej ayá' iwān namĭktito'.

⁵ ĭley Moisés tetekimaka iga ĭkĭmpa siwa' matiktemĭktĭkan. ĶIn tej, ken tikĭtowa?

⁶ Inōn kĭlijkej kansan makimawetziltĭkan, iga ĭkĭn wel makitelwĭkan. Iwān Jesús mokototzoj iwān pewa' tajkuiloj ipan tajli iga imájpil. ⁷ E' como kitajtantōyajsan, moketza' iwān kĭtoj:

—Agaj de amejemej yej momachĭliá iga ayí' kichĭj yej ayēkti, inōn achto makĭpatanaltĭli te'ti inĭn siwa'.

⁸ Iwān sej mokototzoj iwān majo' tajkuiloj ipan tajli. ⁹ E' yejemej kuā' inĭn kikakikej, momachĭlĭjkej iga ayē'nemĭj, iwān sejsē sejsē kĭstĭajki. Achto kĭskej yej wewētkeja. Iwān kuā' nóchiya kĭskej, Jesús káwi'san iwān siwa' iga ompay kĭkajtejkej. ¹⁰ Iwān Jesús moketza' iwān como kita' iga petz siwa'san onoya, kĭlij:

—Siwa', Ķkan onokej in yej mitzmĭktĭjnekiāj? ĶIx ayagaj kĭtoj iga ximiki?

¹¹ Siwa' kĭtoj:

—Ayagaj, noTēko.

Jesús kĭtoj:

—Nej nō ayá' nikĭjtowa iga ximiki; inān xaja iwān ayo' xĭchĭwa yej ayēkti.

Jesús yej tetawĭá pan tołmaĭ

¹² Jesús tajtoj sej iwān la gente, iwān kĭtoj:

—Nej yej nĭktawĭá nochi gente pan ĭyalmajmej; yej netoka ayí' nemis kan takomichkan, majwa' kĭpiás yej kitawĭá ipan ĭyalmaj iwān kĭpiás nokta vida.

¹³ Fariseojmej kĭtojde:

—Tejsan timotajtowĭliá, iwān iga mogánajsan timotajtowĭliá, avalerowa.

¹⁴ Jesús kĭtoj:

—Malej iga nejsan nimotajtowĭliá, e' kena valerowa, iga nikmati kan niwāłaj iwān nikmati kan nia, e' amejemej ayá' ankimatĭj kan niwāłaj nĭga kan nia. ¹⁵ Amejemej antajuzgarowaj ken kiye'ita taġa'. Nej ayagaj nĭkĭuzgarowa, ¹⁶ e' siga nitajuzgarowa, nĭchĭwa ken kajasi iga ayá' nĭchĭwa nosēlti, sino que iwān noTaj yej nejtĭtan, iwān

nitajuzgarowa. ¹⁷ Ipan amoley ijkuilijto', iga kuá' ome kitakej te mochij iwán sansé kijtowaj yej kitakej, inón yej kijtowaj, ijkonya. ¹⁸ Nej nimotajtowiliá, iwán noTaj yej neŕitan mochíwa se' yej neŕajtowiliá.

¹⁹ Iwán kitajtankej:

—¿Kán ono' moTaj?

Jesús kijtoj:

—Amejemej ayá' ane-ixmatij, iwán ayá' nq ankixmatij noTaj, siga ane-ixmatiaj, nq ankixmatiaj noTaj.

²⁰ Inín tajtolmej kijtoj Jesús kuá' nemi tamachtiá weyitiqpan, iteñoj cajontzín kán moakiá tomín iga ofrenda. E' ni agaj ayá' kikitzkij, iga Dios aya kine'.

Kán nej niáj amejemen awel anyawij

²¹ Jesús kijlij sej judiyojmej:

—Nej niáti, iwán amejemej aneŕetemoskej, e' anyawij anmikitiy iga ankichijtokej yej ayekti wán ayá' mitzperdonarowiliskej yej ankichiwaj. Kán nej nia, amejemej awel anyawij.

²² Iwán judiyojmej kijtojkej:

—¿Ix anka kejlámiki iga momiktij, anka inón iga kijtowa iga awel tiáskej kán yéj yawi?

²³ Jesús kijtoj:

—Amejemen nigaj amochan ipan inín tajli, nej nochan ajko. Amejemej de inín tajli, iwán nej ayéj de inín tajli. ²⁴ Inón iga nimitzijlijkej iga amejemej anyawij anmikitiy iga ankichijtokej yej ayekti wán ayá' mitzperdonarowiliskej yej ankichiwaj. Siga amejemej ayá' ankičredoskej iga nej niCristoj,* anmikiskej wán ayá' mitzperdonarowiliskej yej ankichiwaj yej ayekti.

²⁵ Iwán kitajtankej Jesús:

—¿A'taj yej in tej?

Jesús kijtoj:

—Inonsan ken nimitzijlijkej achto. ²⁶ Ónogo' komati yej wel nimitzijliáj yej ayompa ankichiwaj. E' yej neŕitan ayá' takajkayawa iwán nikijliá la gente kensan nikagui' kijtowa yej neŕitan.

²⁷ E' yejemej ayá' kimatikej iga nemi tajtowa de Dios yej iTaj. ²⁸ Inón iga Jesús kijtoj:

—Kua' amejemej anyawij aneajkokuitij ipan cruz, nej yej iPiltzín Taga', íkuá' ankimatiskej a'yéj nej. Ayá' nikchíwa yej nej níkneki, níkjítowa kensan noTaj neŕextilij.

²⁹ Iga yej neŕitan ono' nowán; noTaj ayá' neŕemaka, iga nochipa níknchíwa yej yejpa kiyé'ita.

³⁰ Kua' Jesús kijtoj inimej tájtól, mia' kicredoj ipan yéj.

Ipilowan Dios iwán yej kichijtokej yej ayekti

³¹ Jesús kijlij judiyojmej yej kicredojkej ipan yéj:

—Siga amejemej amoconfiarojtoskej ipan notájtól, anmochiwaskej anomela'discipolomej. ³² Iwán ankixmatiskej yej melá' nokta, iwán ken kuá' ayo' nité mitzilpitoskej.

³³ Yejemej kijtojkej:

—Nejemej ipilowan ipilowampa Abraham iwán ayí' nimochiwaskej agaj iyescławoj;† ¿te iga tej tikijtowa iga neŕixomaskej?

³⁴ Jesús kijlij judiyojmej:

—Nimitzijliáj iga inochi yej kichíwa yej ayekti, ilpito' iga inón yej kichíwa yej ayekti. ³⁵ Se esclavo ayá' nochipa onos ipan se kajli. E' se tepiltzín, kena, kajasi maono nochipa pan se kajli. ³⁶ Inón iga, siga nej yej iPiltzín Dios nimitzxitomaj, amejemen anmela'xitontoskej. ³⁷ Nikmati iga amejemej ipilowampa Abraham. E' aneŕemiktijnekij iga ayá' ankichiwaj ken níkjítowa. ³⁸ Nej níkjítowa yej neŕextilij noTaj, iwán amejemej ankichiwaj yej amotaj mitzŕextilijkej.

³⁹ Yejemej kijtojkej:

—Notájmejwa' Abraham.

Iwán Jesús kijtoj:

—Siga katka amejemej ipilowan Abraham, ankichíwayaj ken yéj kichij. ⁴⁰ E' inán amejemen aneŕemiktijnekij iga san nimitzijlijkej yej melá', yej Dios neŕextilij. ¡Abraham ayí' íjkón kichij! ⁴¹ Amejemej ankichiwaj ken kichíwa amotaj.

Iwán yejemej kijtojkej:

* **8:24** 8:24 Español: Soy yo; judiyojmej kimatiáj iga Dios nq motokawij: "Yo Soy". Ex 3:14; 6:2. Jesús kuá' kijtowa "Yo Soy", monextiá iga yéj el Cristo yej Dios kiŕitan. † **8:33** 8:33 Xikita glosario "Esclavo".

—Nejemej ayéj nipejpejmej. Nikpiáj seşan notajmej, inonwa' Dios.

⁴² Jesús kijtoj:

—Siga melá' iga Dios amotaj, amejemej annenekíaj, iga nej neşitan Dios. Ayá' niyokawáaj, sino que Dios neşitan. ⁴³ ¿Te iga ayá' an kentenderowaj yej nikijtowaj? Iga ayá' nokta ankikakisnekij notájtól. ⁴⁴ Amejemej amotaj tzitzimi', iwán ankichíwasnekij ken amotaj kineki. Tzitzimi' nochipa tamiktiá iwán takajkayawa. Ayí' kijtowa yej melá' nokta, wán kua' takajkayawa momela'neştiá ken iga yej nokta. Yéjwa' takajkayawa nokta iwán kichíwa iga matajakayawalo. ⁴⁵ E' nej nimitzijiá yej melá' iwán amejemej ayá' anneređowaj. ⁴⁶ ¿Ayéj de amejemej wel neşextiliá iga nikchij yej ayekti? Iwán siga nej nikijtowa yej melá', ¿te iga ayá' anneređowaj? ⁴⁷ Yej itatki Dios, kikaki itájtól Dios. E' iga amejemej ayéj de Dios, inón iga ayá' ankikakij notájtól.

Cristo onoyay kua' aya onoya Abraham

⁴⁸ Iwán judiyojmej kijtojkej:

—Ómpaya ken nikijtowaj iga tej tisamaritānoj[‡] iwán tikpiá iyepíritoj tzitzimi'.

⁴⁹ Jesús kijtoj:

—Ayá' nikpiá nisé maşepíritoj. Nej nikweyimatiá noTaj iwán amejemen anealmpamatij. ⁵⁰ Nej ayá' niktemowa iga maneweyimatiltikan, e' ono' se yej kineki iga maneweyimatiltikan, iwán yej tajuzgarowa. ⁵¹ Nimitznojma-ijliáj siga agaj kichíwa ken nej nikijtowa, nikeman ayá' mikis.

⁵² Iwán judiyojmej kijtojkej:

—An sí nikmatij iga tikpiá maşepíritoj. Abraham iwán nochi profetajmej mikikej iwán tej tikijtowa: “Siga agaj kichíwa ken nej nikijtowa, nikeman ayá' mikis.” ⁵³ ¿In tej, ix majya sej que to-ikyapatajwewej Abraham? Porque yej migui', iwán profetajmej no mikikej, ¿a'taj yej timomachiliá in tej?

⁵⁴ Jesús kijtoj:

—Siga nejsan nimoweyimatiltiá, ijkón ayá' movalerowa. E' noTaj yej neweyimatiltiá, inonsan yej ankiytowaj iga amoDios. ⁵⁵ E' amejemej ayá' ankixmatij. Nej sí nikixmati; iwán siga nikijtoj iga ayá' nikixmati, no tewán nitakajkayawas ken amejemej. E' nej sí nikixmati iwán nikchíwa ken yej kijtowa. ⁵⁶ Abraham, yej amo-ikyapatajmej, pagui' iga kitasnekiá iga niwiztiá; iwán kita', iwán poşsan yolpagui'.

⁵⁷ Judiyojmej kijlijkej Jesús:

—Aya tikpiá niga cincuenta años, ¿iwán tikijtowa iga tikita'ya Abraham?

⁵⁸ Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga kua' aya teyá Abraham, nej nonoyay.

⁵⁹ Iwán kikuikéj te'ti iga kitemiktiayaj Jesús; e' Jesús miyan, iwán kisa' ipan weyitiopan; panoj tatzalan iwán yajki.

9

Jesús kachitialiá se pacha

¹ Kan panotíaya Jesús, kita' se taga' yej itékiya iga pacha. ² Iwán idiscipolójmej kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿te iga an itékiya ga pacha inın taga'? ¿Ix iga itaj o iye' kichijkej yej ayekti, o iga yej nokta kichij yej ayekti?

³ Jesús kijtoj:

—Ayéj iga yej kichij yej ayekti, niga itaj niga iye' kichijkej yej ayekti, sino que iga ipan yej mamonexti yej Dios wel kichíwa. ⁴ Mieş nono' amowan nia nikchíwati itekipanól yej neşitan, iga kua' yawi tayowatiati, ayágajo' wel tekipanój. ⁵ Mieş nono' ipan inın tajli nej kenkuá' niktawía la gente pan iyalmajmej.

⁶ Kua' Jesús tami' inın kijtoj, chijcha' talpan wán kichij alın soki' iga ichíchal, iwán inón soki' kitálilij ipan iyix yej pacha. ⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xaj ximo-ixpakati ipan ayawalwéj yej itoka' Siloé —Siloé kijtojneki “yej kitajtankej”. Pacha yajki iwán mo-ixpaga', iwán kua' mokuepa', welja tachaya. ⁸ Iwán yej najna'san ichamej iwán yej kixmatiajya iga pacha, kijtojkej:

—¿Ix ayéj inın yej motáliaya iga kitajtaniá tomın?

⁹ Sekin kijtojkej:

—Kena, yéjya.

Sekin sej kijtojkej:

—Ayéj yej, e' ijkómpasan ken yej.

E' yej katka pacha kijtoj:

[‡] 8:48 8:48 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

—Nejya yej katka nipacha.

¹⁰ Iwán kitajtankej:

—¿Te mitzch̄iwilijkej iga wel xitachá?

¹¹ Yéj kijtoj:

—Inón taga' yej itoká' Jesús, kichij alín soki' iwán neṭalilij ipan noyix iwán ne-ijlij: "Xaj ipan ayáwal yej itoká' Siloé iwán ximo-ixpaka." Nej niajki iwán kuá' nimo-ixpaga', welja nitachá'.

¹² Iwán kitajtankej:

—¿Kan ono' inón taga'?

Iwán yéj kijtoj:

—Anikmati.

Fariseojmej kitajtaniy pacha yej achitiá'

¹³ Iwán yej katka pacha kiwigakej iyixtaj fariseojmej. ¹⁴ E' kuá' Jesús kichij soki' iga kachitaltij pacha, inón día katka kuá' mosewilo, ¹⁵ inón iga fariseojmej sej kitajtankej yej katka pacha kén iga ixtapowi'. Yej katka pacha kijtoj:

—Neṭalilij soki' ipan noyix, iwán nimo-ixpaga' inán welja nitachá.

¹⁶ Sekin fariseojmej kijtojkej:

—Inón taga' yej kichij ijkón, ayéj Dios kititan, iga tekipanowa malej iga día kuá' mosewilo.

E' sekin kijtojkej:

—¿Kén wel kich̄iwas milagro se taga' yej ayompa nemi?

Iwán ayá' sansé kijtowayaj, ¹⁷ iwán sej ki-ojpatajtankej inón yej katka pacha:

—Tej, ¿te tikijtowa de inón yej mitzixtapoj?

Iwán yéj kijtoj:

—Nej nikijtowa iga yéj profeta.*

¹⁸ E' judiyojmej ayá' kicreṭowayaj iga inón taga' pacha katka, iwán inán welja tachá, este que kinotzkej itaj iwán iye'. ¹⁹ Iwán kitajtankej:

—¿Ix inún in amopiltzín yej ankijtowaj itékiya iga pacha? ¿Kén iga inán welja tachá?

²⁰ Itaj iwán iye' pacha kijtojkej:

—Nikmatij iga inún nopiltzín, itékiya iga pacha. ²¹ E' ayá' nikmatij ken kichij iga inán welja tachá, niga nō nikmatij a'yéj kixtapoj. Yéj xiktajtanikan, yéjwa' yóleja, wel imatika mitzijliáj ken kichij iga inán ay'ya pacha.

²² Itaj iwán iye' ijkín kijtojkej iga kimajmawiliayaj judiyojmej, iga judiyojmej motajtolitjaka iga kikixtiayaj ipan tiopan yej kijtowaya iga Jesús el Mesias. ²³ Inón iga itaj iwán iye' kijtojkej: "Yéj xiktajtanikan, yéjwa' yóleja."

²⁴ Iwán judiyojmej sej kinotzkej yej katka pacha, iwán kijlijkej:

—Xinejojma-ijlikan iyixtaj Dios; nejemej nikmatij iga inón taga' kichijto' yej ayékti.

²⁵ Yej katka pacha kijtoj:

—Nej anikmati siga kichijto' yej ayékti o ayá', yej sí nikmati iga nej katka nipacha iwán inán welja nitachá.

²⁶ Sej kitajtankej:

—¿Te mitzch̄iwilij? ¿Kén iga mitzixtapoj?

²⁷ Yéj kijtoj:

—Nimitzijlijkejakej, e' amejemej ayá' anncreṭowaj, ¿te iga ankinekij iga sej manikojpa-ijto? ¿Ixtaj nō ankinekij xiktokakan?

²⁸ Judiyojmej kajajwakej yej katka pacha, iwán kijlijkej:

—Tej sí tiktoka nokta in inón taga'. E' nejemej niktokaj Moisés. ²⁹ Nejemej nikmatij iga Dios tajtoj iwán Moisés, e' inón taga' anikmatij kan wálaj.

³⁰ Taga' yej katka pacha kijtoj:

—¡Nej inún sí anikojasi! Amejemej ayá' ankimatij kan wálaj iwán nej ne-ixtapoj.

³¹ Tikmatij iga Dios ayá' kikaki yej kich̄iwa yej ayékti, kikákanan yej kiweyimatiṭtiáj iwán kich̄iwaj ken kineki Dios. ³² Nikeman ayí' mokaki iga se yej itékiya iga pacha, agaj wel makixtapo. ³³ Siga katka inún taga' ayá' wálaj de Dios, awel nité kich̄iwaya.

³⁴ Iwán judiyojmej kijtojkej:

—Tej yej motékiya iga tikch̄ijto'ya yej ayékti, ¿tikneki xinemachtikan?

Iwán kikixtijkej ipan tiopan.

Yej tacháj moch̄iwaj ken pachamej

³⁵ Jesús kimati' iga kikixtijkej ipan tiopan inón yej pacha katka, iwán kuá' Jesús kasi', kitajtan:

* 9:17 9:17 Xikita glosario "Profeta".

—¿In tej, ix ticreḏowa ipan iPiltzın Dios?

³⁶ Yej pacha katka kijtoj:

—Nokoḱo, xine-ijli a'yéj ın iga nej manicreḏo ipan yéj.

³⁷ Jesús kijtoj:

—Tikíta'ya, nej yej nemi niṭatapowa mowan.

³⁸ Iwán inón taga', motankuaketzta' itenoj Jesús, iwán kijtoj:

—Nicroḏowa, noTeko.

³⁹ Jesús kijtoj:

—Nej niwáľaj ipan inın tajli iga maniknıxti katiapa yej yekti iwán katiapa yej ayekti. Nej niwáľaj iga yej pachamej matachakan, iwán yej iga tacháj, mamochiwakan ken pachamej.

⁴⁰ Iwán sekin fariseojmej yej onoyaj itenoj Jesús, kuá' inın kikakikej, kitajtankej:

—¿In nejemej, nı nipachamej?

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Siga amejemej katka ampachamej, Dios ayá' mitzitayaj iga ankichijkej yej ayekti. E' iga ankijtowaj iga antacháj, Dios mitzitaj iga ankichijtokej yej ayekti.

10

Kan mixkuıtilo pan borregoımej

¹ Jesús sej kijlij fariseojmej:

—Nimitznıjma-ijliáj iga yej ayá' kalaki ipan ipuertajyo kólal kan onokej borregoımej, majwa' kalaki se' lado, inonwa' yej tachteki, iwán tamaga iga kikui yej ayéj itatki. ² E' yej kalaki ipan puerta, inonwa' in pastor yej kicuidarowa borregoımej. ³ Yej tacuidarowa pan puerta, kitapowiliá puerta iga makalaki pastor, iwán borregoımej kitajtolkakij. Pastor kinotza ipan itokamej, iwán kikikixtıá kólalko. ⁴ Iwán kuá' kikikixtıja inochi borregoımej, in pastor tapanowa, iwán borregoımej kitokaj iga kitajtolkakij. ⁵ E' ayá' kitokaj se' yej akıxmatij, majwa' senchollowaj, iga ayá' kitajtolkakij yej námol.

⁶ Jesús kinıxtilij kan mamıxkuıtıkan, e' yejemej akımatikej te kijtojneki.

Jesús yej kiye'cuidarowa borregoımej

⁷ Inón iga Jesús sej kijlij fariseojmej:

—Nimitznıjma-ijliáj iga nej ken nipuertaj kan kalaki borregoımej. ⁸ Inochi yej walkej achto que nej, inomejwa' yej tachtekij iwán tamagaj iga kikui yej ayéj itatkimej; e' borregoımej ayá' kitajtolkakikej. ⁹ Nej nipuertaj, yej ipan nej kalaki, momanıawıá, ken tikita inón borregoı yej kısa iwán kalaki iwán kasi saka'.

¹⁰ 'Yej tachteki wı' iga san tachtekiki, tamıktıá iwán tapolowa, e' nej niwáľaj iga xiye'onokan nochipa, wan amo mamıtzpolokan nité. ¹¹ Nej yej nikye'cuidarowa borregoımej. Pastor yej kiye'cuidarowa borregoımej este motemaka iga mamiki. ¹² E' yej tekıpanowa iga san tataniá, kuá' kita wı' se' weyi koyo',* ompa kikajtewa borregoımej, iwán cholowa, iga ayéj pastor iwán iga ayéj itatki borregoımej. Iwán weyi koyo' kitatalochtıá borregoımej, iwán sempapayınij. ¹³ Inón taga' cholowa iga yéj kinékisan tomın, ayéj borregoımej.

¹⁴ 'Nej yej nikye'cuidarowa borregoımej, inón iga nikıxmati noborregoımej iwán noborregoımej nı ne-ıxmatij. ¹⁵ Ijkón ken noTaj ne-ıxmati nej nı nikıxmati noTaj; iwán nej nimotemaka iga manımiki iga noborregoımej. ¹⁶ Nikpiá nı se' noborregoımej, yej ayá' ono' ipan inın kólal, iwán nıa nı nıkuajligati ipan inın kólal. Ijkón yejemej nı neıtajtolkakiskej, iwán onos seısan kólal iga borregoımej iwán seısan pastor.

¹⁷ 'Inón iga noTaj nechokılıá, iga nimotemaka iga nimiki iga noborregoımej iwán sej ni-ıjpa-ısas. ¹⁸ Ayagaj wel nemıktıá, sino que nej nimoyokatemaka iga nimiki. Nej wel nimotemaka iga manemıktıkan iwán wel sej ni-ıjpa-ısa. Ijkón neıekimá' noTaj.

¹⁹ Kuá' judıyoımej kikakikej inón tajtolmej, sej moyoyokatıjkej. ²⁰ Mia' kıjtowayaj:

—¿Te iga ankichıwıliáj caso, yejwa' kipiá maıespirıtoj iwán loıojıtıto'?

²¹ E' sekin kıjtowayaj:

—Ayagaj yej kipiá maıespirıtoj wel ijkón tajtowa. ¿Ix wel se' maıespirıtoj kıxtapowa pachamej?

Judıyoımej ta-ıjıyaj

²² Inón vej sektaj, iwán Jerusalén nemi kilwichıwıliıyaj weyıtııpan. ²³ Jesús onoya weyıtııpan, ilaıoj kalten yej itoká' Salomón, ²⁴ iwán judıyoımej kıyawaloıkej Jesús, iwán tataıtankej:

—¿Este kėman nıkmela'matıskej a'yéj in tej? Siga tej tiCrıtoj xinınojma-ıjlııkan nokta.

* 10:12 10:12 Español: lobo. Lobo ken weyi koyo'.

²⁵ Jesús kijtoj:

—Nimitzijljikeja iwán ayá' annęcredojkej. Jej ankitaŋ nikchjwa iga ijkón nokta netekimaka noTaj, inón kimela nęxtiá a'yéj in nej. ²⁶ E' amejemej ayá' ankcęredowaj iga ayéj anoboręgojmej, ijkón ken nimitzijljikeja. ²⁷ Noboręgojmej nętajtłkakiŋ, iwán nej nę nikjmatij iwán nętokaj. ²⁸ Nej nikchjwa iga nochipa maonokan iwán noTaj, iwán ayagaj nekułij. ²⁹ Nochi noboręgojmej nęmá' noTaj, yéj máj kipiá poder que nochi, iwán ayagaj wel kikułiá jej kipiá ipan imá'. ³⁰ Nej iwán noTaj sęsan.

³¹ Iwán judiyojmej sej kikułkej te'ti iga kipaťanaltiliáj Jesús. ³² Iwán Jesús kijtoj:

—Nikchija mia' jej yękti amo-ixtaj iga ipoder noTaj; ģiga katiapa de inón jej nikchij annetemitijnekiŋ?

³³ Judiyojmej kijtojkej:

—Ayá' niawij nimitzewitij iga tikchij jej yękti, sino que iga timałtajtoj iga Dios; teŋ titaga' iwán tikjowa iga tiDios.

³⁴ Jesús kijlij judiyojmej:

—Ipan amoley ikułijto' jej Dios kijtoj: "Amejemeŋ andioŋmej." † ³⁵ Tikmatij iga jej kijtowa itájtłł Dios ijkonya nokta, iwán Dios kitokawij diosmej inomej jej kikakikej itájtłł. ³⁶ Siga Dios nętapejpen iwán nęťitan ipan inin taji, ģkén ankijtoŋkej iga nimałtajtoj iga nikijtoj iga nej iPiltzın Dios? ³⁷ Siga ayá' nikchjwa jej kichjwa noTaj, amo xinęcredokan. ³⁸ E' siga nikchjwa jej kichjwa noTaj, malej ayá' annęcredowaj nej, e' xinęcredokan jej nikchjwa, iga xikmela'matikan nokta iga noTaj ono' nowan iwán nej nono' iwán noTaj.

³⁹ Sej kiwięasnekiáj preso, e' Jesús choloj.

⁴⁰ Iwán Jesús yajki ipan weya' Jordán ikisáyampa tonati', iwán ompa kawı', kan Juan tekitabautizarowaya. ⁴¹ Mia' gente yajkij kitatoj, iwán kijtowayaj:

—Melá' iga Juan ayá' kichij nisę milagro, e' nochi ken kijtoj Jesús, ómpaya nokta.

⁴² Mia' kicređoj Jesús ompa kan onoyaj.

11

Miki Lázaro

¹ Onoya sę taga' jej wętitoya jej itoká' Lázaro. Isiwa-iknimej itoká' María iwán Marta, Lázaro iwán isiwa-iknimej ichamej Betania. ² Inın María jej isiwa-iknın Lázaro jej wętitoya, inınya María jej kitoyawilij aceite jej ajwiya' ipan iyikxi toTeko iwán kiwaķilitij iga itzónkal. ³ Inomej ome siwatkej taťitankeŋ iga ijkın makijlitij Jesús:

—NoTeko, moamıgoj jej tikpoxchokiliá, wętito'.

⁴ Kua' Jesús inón kikagui', kijtoj:

—Inın kokolis ayá' kimiktij, inınwa' iga mamoweyimatılti Dios kua' monęxtiá jej yéj wel kichjwa iwán iga nę mamonęxti iga nej iPiltzın Dios.

⁵ Malej iga Jesús kipoxchokiliaya Marta, María iwán Lázaro, ⁶ kua' kijlijkej iga Lázaro wętito', Jesús káwigo' ome día ompa kan onoya. ⁷ Iwán kijlij idiscipolomej:

—Tiakan sej Judea.

⁸ Idiscipolomej kijlijkej:

—Tamachtıanı, ikın judiyojmej mitztemiktijnekiáj, ģinán sej tiaņeki ompiga?

⁹ Jesús kijtoj:

—ĤIx ayá'taj ankimatij iga día kipiá doce hora? Siga sę nejnemi ipan día, ayá' mokxiwıteki iga taťılpan. ¹⁰ E' siga sę nejnemi tayowakan, mokxiwıteki iga ayá' taťılpan.

¹¹ Iwán Jesús kijtoj:

—Toamıgoj Lázaro kóchi'ya, e' nia nikixitıti.

¹² Discipolomej kijtojkej:

—NoTeko, siga kóchi'ya, inón kitojneki iga yawi achitiatı.

¹³ E' Jesús inın kijtoj iga Lázaro mıgui'ya, iwán idiscipolomej keĵlantoyaj anka kochtoya. ¹⁴ Iwán Jesús kinojma-ijtoj:

—Lázaro mıgui'ya. ¹⁵ Nipaki iga ayá' ompa nonoya, iga ijkón máj yękti iga amejemej xinęcredokan. E' tiakan matikitatij.

¹⁶ Iwán Tomás jej kijliáj Kuatej, kijlij sekin jej nę discipolomej:

—Tiakan nę iga matimikikan wan Jesús.

Jesús wel ki-ojpa-ixitiá jej mikto'

¹⁷ Kua' asi' ompiga, Jesús kimati' iga Lázaro kiwięaya naŋı día iga kitokakej. ¹⁸ Betania onoya itęnoj Jerusalén, mo-itztoyaj ken eyi kilómetro; ¹⁹ iwán mia' judiyojmej yajkij kipaťalowlıtoŋ Marta iwán María iga kiyolchikawatoj, iga mıgui' iyiknın. ²⁰ Kua' Marta

kimati' iga Jesús nemi asi, yajki komemawito, e' María kawı' kalijti'. ²¹ Iwán Marta kijli Jesús:

—NoTeko, siga nigaj katka tonoya, noknı́n ayá' mikiá. ²² E' malej ijkón, nej nikmati iga Dios yawi mitzmakati nochi yej tej tiktajtaniłij.

²³ Jesús kijtoj:

—Moknı́n yawi ojpa-isati.

²⁴ Marta kijtoj:

—Kena, nej nikmati iga yawi ojpa-isati kuá' yej miktókeja ojpa-isaskej ipan último día.

²⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nejwa' in yej nı́taojpa-ixitiá iwán yej nitamaka vida. Yej kicredowa ipan nej, malej iga mamiki, ojpa-isas, ²⁶ iwán nochi yej isatokej iwán kicredowaj ipan nej, ayá' mikiskej nikeman. ¿Ix ticredowa yej nikijtowa?

²⁷ Marta kijtoj:

—Kena noTeko, nej nicredowa iga tej el Cristo yej iPiltzın Dios, yej wı́tziá ipan inın taji.

Jesús choka itenoy kan motoga' Lázaro

²⁸ Kuá' tami' inın kijtoj, Marta yajki kinotzato María yej iyknı́mpa iwán ki-ichtaka-ıljı́:

—In Tamachtı́ni nı́gaja ono' iwán mitznotza.

²⁹ Kuá' María inón kikagui', nı́manın moketza' iwán yajki kan ono' Jesús. ³⁰ Jesús aya asiá ipan inón altepe', onoya ompa kan Marta kını́mikito. ³¹ Kuá' kitakej María moketza' iwán kistewa', judiyojmej yej onoyaj çan María iga kiyolchikawaj, kitokakej, yejemej kijtojkej anka yawi kan motoga' Lázaro iga çokati.

³² Kuá' María asi' kan ono' Jesús, motankuaketzta' itenoy iwán kijlij:

—NoTeko, siga nigaj tonoya, noknı́n ayá' mikiá.

³³ Kuá' Jesús kita' iga çokato' María iwán judiyojmej yej iwán walkej, Jesús poxsan moknı́mati' este kualo' iyalmaj. ³⁴ Iwán Jesús tatajtan:

—¿Kan ankitokakej in Lázaro?

Yejemej kijtojkej:

—NoTeko, xiwı́ki xikitaki.

³⁵ Iwán Jesús çoga'. ³⁶ Judiyojmej kijtojkej:

—Ta' xikitakan ken iga kipoxçokiliaya Lázaro.

³⁷ E' sekin de yejemej kijtojkej:

—In inın yej kitachaltij yej pacha, çix awel katka tejté kichij iga Lázaro amo mamiki?

Ojpa-isa Lázaro

³⁸ Jesús sej çoga' iyalmaj, kitechoj animajxapo', inón xapo' tentzaktoya iga se weyite'ti. ³⁹ Jesús kijtoj:

—Xı́kanakan inón te'ti.

E' Marta yej iyknı́n yej migui', kijlij Jesús:

—NoTeko, anka machaya an in noknı́n, iga kiwigaya nawi día iga migui'.

⁴⁰ E' Jesús kijtoj:

—¿Ix ayá' nimitzı́lij, siga ticredowa tia tikitati ı́weyipodęr Dios?

⁴¹ Iwán kenakej te'ti kan kitalkaj yej mikto'. Iwán Jesús ajkotachá' ipan cielo iwán kijtoj:

—NoTaj, nimitzmaka gracias iga tinekagui'. ⁴² Nej nikmati iga nochipa tinekaki, e' nikijtoj inın iga inı́mej gente yej nij onokej makicredokan iga tej tineğı́tan.

⁴³ Kuá' tami' inın kijtoj, tzájtzi'pa iga kijtoj:

—ı́Lázaro, xıkı́sa ompa!

⁴⁴ Lázaro yej miktoyay, kı́sa', majma-ılpitoya iwán ijikxiılpitoya iga tzótzol iwán xaygatzaktoya iga tzótzol. Jesús kijtoj:

—Xıkı́xitomakan iwán mayáwiya.

Motajtołtıáj iga kipreojwiáj Jesús

⁴⁵ Iwán mia' judiyojmej yej senyajki iwán María kuá' kitakej yej kichij Jesús, kicredojkej ipan yéj. ⁴⁶ E' sekin de yejemej yajki kitatoj fariseojmej, iwán kipowilijkej yej kichij Jesús. ⁴⁷ Iwán fariseojmej iwán ijefejejej sacerdotenjej monechkojkej wan yej kimandarowaj judiyojmej iga motatapowijkej iwán kijtojkej:

—¿Te tikçı́waskej? Inın taga' nemi kichı́wa mia' mı́lagro. ⁴⁸ Siga ijkonsan tikajtejaw, nochi gente yawi kicredotı́ ipan yéj, iwán yej mandarowaj Roma wı́tzej iga kixı́ıtinakij toweyitiopan iwán topajs.

⁴⁹ E' se de yejemej yej itoká' Caifás yej inón año onoya iga ijefej sacerdotenjej, kijtoj:

—Amejemej ayá' ankimatij nité,⁵⁰ niga ankimatij iga máj yékti mamiki se taga' iga nochi gente, e' amo mapoliwi nochi toknijwan.

⁵¹ E' Caifás ayejsan iga yéj kiyoka-ijtoj; iga yéj katka ijefej sacerdotejmej inón año, kijtoj ijkón iga Dios kitajtólma' iga Jesús yawi mikiti iga inewi judiyojmej.⁵² Ayejsan iga judiyojmej, sino que yawi mikiti iga makinechko nochi ipilowan Dios yej papayintokej noyan pan tajli.⁵³ Inón iga este íkuá', yej kimandarowaj judiyojmej motajtoltijkej iga makimiktikan Jesús.

⁵⁴ Inón iga Jesús ay'ya monextiaya iyxtaj judiyojmej, sino que kisa' ipan inón itaj Judea iwán yajki itenoj desierto ipan se altepe' yej itoka' Efraín. Iwán ompa kaw' iwán idiscipoljmej.

⁵⁵ Ay'ya wejka iga judiyojmej kichijawaj ilwi' yej kijliáj Pascua,* iwán mia' gente de mia' altepemej yajki Jerusalén iga kichijawaj yej moneki' iga wel makiweyimatiłtikan Dios, inín kichijawaj kua' aya pewa iyilwi la Pascua.⁵⁶ Kitemojtinemiáj Jesús, iwán kua' onoyaj tiopan, mosesepantajtaniáj:

—¿Kén ankijtowaj? ¿Ix wj' an ilwitaj, o ayá'?

⁵⁷ Fariseojmej iwán ijefejmej sacerdotejmej tatekimakakej iga si agaj kimati kan ono' Jesús, makijto, iga makikiztkikan.

12

Se siwá' kixxipatzowa Jesús

¹ Poliwiao' seis día iga mochiwa ilwi' yej kijliáj la Pascua. Jesús yajki Betania kan chantitoya Lázaro, inón yej ki-ojpa-ixitij kan miktoya.² Ompa kichijkej tákual iga komemawijkej Jesús; Marta kitajtaliaya tákual, iwán Lázaro se de inomej yej takuajtojaj iwán Jesús ipan mesa.³ Iwán María kiwajli' ken medio litro aceite yej ajwiya' yej chijto' de se xochi' yej itoka' nardo, yej poxsan patiyoj iwán kitoyawilij Jesús ipan iyikxi, iwán kiwałtilij iga itzónkal. Iwán noyan kalijti' taajwiyayaya.⁴ Iwán Judas Iscariote, yej ipiltzín Simón, se de idiscipolj Jesús yej yawi kinextiti Jesús iga makikiztkikan, kijtoj:

⁵ —¿Te iga ayá' monamá' inín yej ajwiya' iga mamopalewi yej amotapialíaj? Inín ipatiyo ke' se kitaniá ipan trescientos días.

⁶ E' Judas kijtoj inín, ayéj iga kineki mamopalewi yej amotapialíaj, sino que iga tachteki, como yéj kinechkowaya tomín, kichtekiá yej ompa kenaya.⁷ Iwán Jesús kijtoj: —Xikajtewa, iga yéj nemi machtowia iga netajtalilia yej netaliliskej kua' netokaskej.⁸ Yej amotapialíaj, nochipa onos amowan, e' nej ayá' nochipa nij anepiaskej.

Motajtoltiáj iga makimiktikan Lázaro

⁹ Mia' judiyojmej kimatikej iga Jesús ono' Betania, iwán yajki ompiga, ayejsan iga kitatoj Jesús, nq kitatoj Lázaro yej Jesús ki-ojpa-ixitij kan miktoya.¹⁰ Iwán ijefejmej sacerdotejmej motajtoltijkej iga nq yawij kimiktij Lázaro,¹¹ iga itechko yéj, mia' judiyojmej kikajtejkej iga kitokaj sacerdotejmej iga kitókaja Jesús.

Jesús asi weyi-altepe' Jerusalén

¹² Mia' gente yajki Jerusalén iga kilwichiwiliáj la Pascua; ipan se'ya día kimatikej iga Jesús yawi asiti ipan inón altepe'.¹³ Iwán kimajmatekkej soya' iwán yajki kixnamikitoj Jesús, tazjtiztiajkij:

—¡Mamoweyimatilti Dios! ¡Mamoweyimatilti yej kititani toTeko Dios! ¡Maye'tajtolo iga iRrey Israel!

¹⁴ Jesús kasi' se burro iwán tejkaj ipan, ken kijtowa kan ikuilijto' itájtql Dios:

¹⁵ Amo ximajmawikan yej anchantitokej ipan altepe' Jerusalén; xikitakan iga wj' moRrey, tejkatiw' ipan se burro.

¹⁶ Kua' inón kichij Jesús idiscipoljmej ayá' kentenderowayaj, e' máj máj kua' Jesús yajkiya ipan cielo, kejlánkej iga nochi inón ikuilijtoya de yéj, inón iga ijkón mochi.

¹⁷ La gente yej onoyaj kua' Jesús kinotza' Lázaro xapoko iwán kitakej kén iga ki-ojpa-ixitij, kipowayaj yej kitakej.¹⁸ Inón iga la gente kixnamikitoj Jesús, iga kimatikej iga kichij inón milagro.¹⁹ Iwán fariseojmej mosepan-ijlijkej:

—Ankitákeja, awel te tikchijawaj. Ta' xikitakan, nochi gente kitoka Jesús.

Sekin griegojmej kitemowaj Jesús

²⁰ Yajki nq sekin griegojmej iwán inomej gente yej yajki Jerusalén ilwitaj iga kiweyimatiłtitoj Dios.²¹ Inimej griegojmej kitechojkej Felipe, yej de Betsaida, estado de Galilea, iwán kitajtankej:

* 11:55 11:55 Xikita glosario "Pascua". † 11:55 11:55 Maltiayaj wan kitajtanilijkej perdón. Lev 15

—Ej, niknekij manikitakan Jesús.

²² Felipe yajki kijlito Andrés iwán iyomextimej yajkiy kijlitoj Jesús. ²³ Iwán Jesús kijtoj: —Ási'ya hora iga iPiltzın Taga' yawij kiweyimatłtıtij. ²⁴ Nimitziłliáj siga se' iyól trigo ayá' wetzi ipan tajlı iwán miki, seguirówasan iga ono sesan; e' siga miki yawi piwiti komati iyól. ²⁵ Yej iga'najsan moçokiliá, yawi poliwiiti, e' yej ipan inın tajlı motemaka iga makisufriro iga nej netoka, noçipa yawi onoti wán Dios. ²⁶ Siga agaj kineki matekipano iga nej, mançtoka; iwán kan nej nonos, ompa nç onos yej tekipanowa iga nej. Siga agaj tekipanowa iga nej, noTaj yawi kiye'itati.

Jesús kijtowa iga yawi mikiti

²⁷ 'Inán pox nitayokoxto'; çte nia nikijtoti? çIx manikijto: "NoTaj, xinemanawi ipan inın yej yawij nechıwılıttij inán?" E' iga inón nokta niwálaj. ²⁸ NoTaj, kixçıwa iga makiweyimatłttikan motoka'.

Iwán moká' se' tájtól ipan cielo yej kijtoj:

—Nikçija iga mamoweyimatłti, iwán sej nia nikweyimatłttij.

²⁹ Yej ompa takaktoyaj, kijtowayaj iga tatikuini', iwán sekin kijtowayaj:

—Se' ángel kinotza'.

³⁰ Iwán Jesús kijtoj:

—Ayéj iga nej mokagui' inın tájtól, sino que iga amejemej. ³¹ Amanya nokta, Dios yawi kijuzgaroti noçi yej onokej ipan inın tajlı, iwán aman yawi kikixttij tztizimi' yej mandarowa ipan inın tajlı. ³² Iwán kuá' neajkokuiskej ipan cruz, noçi yawi neçredoti.

³³ Iga inın yej Jesús kijtoj, kijtoj kén iga yawi mikiti. ³⁴ Iwán la gente kijtoj:

—Kan ijkuılıto' la ley kijtowa iga Cristo noçipa onos. çTe iga'taj tikijtowa iga iPiltzın Taga' yawij kajkokuitij ipan se' cruz? çA'yéj in inón iPiltzın Taga'?

³⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Yej tawía ónoso' iwán amejemej, e' ayá' wejka'was iga onos amowan. Xinemikan miej ankipiajo' inón yej tawía, iga amo mamitzteçokan yówal; iga yej nejnemi takomichkan akimati kan yawi. ³⁶ Xicredokan ipan yej mitztawíaç, miej ónogo' amowan, ijkón annemiskej kan taxotlpan.

Kuá' tami' inón kijtoj, Jesús yajki kan awel kasikej.

Judiyojmej akicredowaj ipan Jesús

³⁷ Malej iga Jesús kichija mia' milagro iyixtaj yejemej, ayá' kicredojkej ipan yéj ³⁸ iga mamochıwa ken kijkuılıo' el profeta Isaías:

NoTeko, ça'yéj kicredoj notájtól?

çA'yéj kinçxtılıj toTeko ipoder? *

³⁹ Inón iga awel kicredowayaj iga ijkın nç kijkuılıo' Isaías:

⁴⁰ Dios kipajpachatilij iwán kiyoltakuawılıj,

iga amo matachakan iga iyixmej,

niga makentenderokan iga iyalmajmej,

niga mawıtzekan notenoj iga manikachıtialttikan.†

⁴¹ Isaías kijtoj inón iga kita' iweyipoder Jesús, iwán tajtowaya de yéj.

⁴² E' malej ijkón, mia' judiyojmej kicredojkej Jesús, este yej máj tayakantokej, e' ayá' momela'nexıayaj iga kimajmawiliayaj fariseojmej iga amo makikixttikan tiopan.

⁴³ Akicredojkej ipan Jesús iga máj kinekiáj iga la gente makiye'itakan, que Dios makiye'ita.

Itájtól Jesús yawi kijuzgaroti la gente

⁴⁴ Jesús tajtoj recio:

—Yej kicredowa ipan nej, ayá' ipansan nej kicredowa, nç ipan noTaj yej neçitan. ⁴⁵ Yej nej ne-ita, nç kita yej neçitan. ⁴⁶ Nej yej nitawía, niwálaj ipan inın tajlı iga yej neçredowa amo maono kan takomichkan. ⁴⁷ E' siga agaj kikaki notájtól iwán ayá' kichıwa ken nikijtowa; ayéj nej yej nikjuzgarowa iga nej ayá' niwálaj iga nitajuzgaroko, sino que iga nitalvaroko. ⁴⁸ Yej aneye'ita iwán ayá' netajtolkuı, óno'ya a' kijuzgarowa: notájtól yej nikijtoj, inón yawi kijuzgaroti ipan último día. ⁴⁹ Iga yej nikijtowa, ayá' nejsan niktENCHıwa; noTaj yej neçitan netekimaka iwán nençxtılıá te manikijto. ⁵⁰ Nikmati iga inón yej tatekimaka noTaj, kichıwa iga yej kicredowaj noçipa maonokan wán yéj. Yej nikijtowa, nikijtowa ken noTaj netekimaka.

13

Jesús kixçipaqa idiscipolojmej

* 12:38 12:38 Is. 53:1 † 12:40 12:40 Is. 6:10

¹ Kua' mǝstápayá iyilwiyo la Pascua, Jesús kimatiáy iga ási'ya hora iga yawi kikajǝwati inǝn tajli iga yáwiya ǝan ono' toTaj. Yéj nochipa kichǝkiliy yej kitokatinemiáj, yej onoyaj ipan inǝn tajli, iwán iga mikis nesis iga kipoxchǝkiliá inǝmej yej yéj itatki.

² Nemi cenarowayaj. Ompa nǝ onoya Judas Iscariote yej ipiltzǝmpa Simón. Tzitzimi' áchtoya kijlij Judas ipan iyalmaj iga makinex̄ti Jesús iga makikǝtzkǝkan. ³ Jesús kimatiáy iga toTaj kima'ya nochi poder, kimatiá iga yéj kitǝtan iwán yawi sej ǝan ono' Dios. ⁴ Mocketza' ǝan nemi cenarowa, kikǝxtij isotǝntzǝtǝzol iwán motajko-ilpij iga toalla. ⁵ Iwán kakij a'ti ipan sǝ xǝkal iwán pǝwa' kikxipǝka idiscipolǝmej, iwán kijikxiwatztiajki iga tzǝtǝzol yej iga tajko-ilpitoya.

⁶ Kua' asi' itenǝj Simón Pedro, Pedro kijtoj:
—NoTǝko, ¿ix ǝajasi iga tej xine-ikxipǝka?

⁷ Jesús kijtoj:

—Inán ayá' tikentenderowa yej nemi nikchǝwa, e' ǝeman tikentenderǝj.

⁸ Pedro kijlij:

—Ayí' nimomakas iga xine-ikxipǝka.

Jesús kijtoj:

—Siga ayá' nimitzixipǝka, awelwa' timochǝwa tinodiscipolǝj.

⁹ Simón Pedro kijtoj:

—NoTǝko, ámosanwa' xine-ikxipǝka; nǝ xinǝmapǝka iwán nǝ xinǝkuapǝka.

¹⁰ E' Jesús kijtoj:

—Yej máltijo' kinékisan mamó-ikxipǝka iga inǝyan ejto'. Iwán amejemen an-ejtokej, malej iga ayá' amonochǝn.

¹¹ Kijtoj iga ayá' inochǝn ejtokej, iga kimatiá a'yéj yawi kinex̄titi iga makikǝtzkǝkan.

¹² Kua' tami' ta-ijikxipaga', Jesús sej kakij isotǝntzǝtǝzol, iwán sej ǝixnǝn mesa iwán kijtoj:

—¿Ix an kentenderowaj yej nimitzchǝwilijkej? ¹³ Amejemen anne-ijliáj iga nej amoMaestroj iwán iga amoTǝko, iwán ómpaya iga ijkón anne-ijliáj. ¹⁴ Siga nej amoMaestroj iwán amoTǝko, nimitzixipǝkakej, ijkónsan nǝ amejemen ximosepan-ikxipǝkakan. ¹⁵ Nej nimitznex̄tilijkej ken xikchǝwakan, iga ijkónsan nǝ xikchǝwakan ken nimitzchǝwilijkej. ¹⁶ Nimitznojma-ijliáj iga nisé tekipanowaní awel mochǝwa majya sej que ipatrón, iwán nisé yej kitǝtankej ayá' majya sej que yej tatǝtan. ¹⁷ Siga an kentenderowaj inǝn yej nimitzijlijkej iwán ankichǝwaj, anyǝlpaktoskej.

¹⁸ Inǝn ayá' nemi nimitzijliáj amonochǝn, iga nikye'ixmati aja'yéj niktapejpen. E' yawi mochǝwati yej kijtowa ǝan ijkulijto': "Yej takua nowǝn, ne-ijiyay." ¹⁹ Áchtoya inǝn nimitzijliáj iga kua' mochǝwas, amejemen xikmatikan a'yéj nej. ²⁰ Nimitznojma-ijliáj iga yej ki-ǝmemawía yej nej niktǝtani, nej neǝmemawía, iwán yej neǝmemawía, ki-ǝmemawía yej neǝtan.

Judas yawi kinex̄titi Jesús iga makikǝtzkǝkan

²¹ Kua' tami' inǝn kijtoj, Jesús poxsan moyǝlmiktij, iwán kinojma-ijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj, iga sǝ de amejemen yawi nenex̄titi iga manekǝtzkǝkan.

²² Iwán discipolǝmej moseseptachǝlijkej iga ayá' kimatiáj de a'yéj nemi tajtowaya.

²³ Sǝ de idiscipolǝj, yej Jesús kipoxchǝkiliaya, takuajtoyaj itenǝj; ²⁴ iwán Simón Pedro kimǝntza' iga kitajtan de a'yéj nemi tajtowa. ²⁵ Iwán inón discipulo máj kinǝtechoj Jesús, iwán kitajtan:

—NoTǝko, ¿a'yéj?

²⁶ Jesús kijtoj:

—Nia nitapalǝti iga tájkol ǝan, iwán yej nikmakas, inǝnya nokta.

Iwán tapalǝj iga tájkol ǝan iwán kimá' Judas Iscariote, yej ipiltzǝn Simón. ²⁷ Kua' Judas kikui' ǝan, Tzitzimi' kala' ipan iyalmaj. Iwán Jesús kijtoj:

—Yej tia tikchǝwati, xikchǝwaya sémiya.

²⁸ E' ni agaj yej ǝixnǝntoyaj mesa akimati' te iga ijkón kijlij. ²⁹ Judas kinentiaya kuetaxǝlsaj ǝan ǝenaya tomǝn, sekin kijtojkej anka Jesús nemi kijliá iga makikowa tejté yej moneki ipan ilwi' o makimaka tejté yej ayá' motapialiáj. ³⁰ Kua' Judas kikui'ya in ǝan, ǝisa'. Ikuá'wa takǝmiya.

Yej Jesús tatekimaka

³¹ Kua' Judas ǝisa'ya, Jesús kijtoj:

—Inán monex̄tiá iweyipoder iPiltzǝn Taga', iwán iweyipoder Dios monex̄tiá ipan yéj. ³² Siga iPiltzǝmpa Taga' kinex̄tiá iweyipoder Dios, Dios kinex̄tj iweyipoder iPiltzǝn, iwán inǝnwa' yáwiya kinex̄titi. ³³ Nopilowantzǝtǝzǝn, ayo' máj nonos amowan. Amejemen anǝtemǝskej; e' inǝnsan yej nikijlij judiyojmej, inǝnsan nǝ nimitzijliáj

amejemen: Ayá' wel anyaskej kan nej nia. ³⁴ Nimitzmakaj inin nuevo mandamiento: ximosepanchokilikan. Ijkón ken nej nimitzchokiliáj, amejemen no ximosepanchokilikan. ³⁵ Siga anmosepanchokiliáj, nochi kimatis iga amejemen annodiscipolojmej.

Pedro kijtoj iga akixmati Jesús

³⁶ Simón Pedro kitajtan Jesús:

—NoTeko, ¿kan tia?

Jesús kijtoj:

—Kan nej nia; inán awel tinetokas, e' kēman tinetokas.

³⁷ Iwán Pedro kijtoj:

—NoTeko, ¿te iga inán awel nimitztokas? Nej niksentalija noalmaj iga manimiki iga tej.

³⁸ Jesús kijtoj:

—¿Ix melá' iga tiksentalija moalmaj iga timikis iga nej? Nimitznojma-ijliá iga kuá' áyapa takujka kayo, tia tikijotí eyi vej iga ayá' tine-ixmati.

14

Jesús kijtowa iga yéj ojti yej yawi kan ono' toTaj

¹ Kijtoj Jesús:

—Amo xitayokxotokan, ximoconfiarokan ipan Dios iwán ipan nej no. ² Ipan ikal noTaj pox ono' kan wel mochantilo, siga ayéj ijkón, nimitzjiliayaj katka. Niáo'wa' nikchiwati kan ximochantikan. ³ Kuá' niája iwán nimitzchiwiliskeja kan amonoskej, niwí' sej iga nimitzkuikij, iga kan nonos nej, ompa no xonokan amejemen. ⁴ Amejemen ankimatij kan nia, iwán ankixmatij ojti.

⁵ Tomás kijtoj:

—NoTeko ayá' nikmatij kan tia; ¿kén nikmatiskej in inón ojti?

⁶ Jesús kijtoj:

—Nejwa' in inón ojti, nej yej anitakajkayawa, wan nitamaka vida. Ayagaj wel asi kan ono' toTaj Dios siga ayá' moconfiarowa ipan nej. ⁷ Siga katka xine-ixmatikan, no ankixmatiaj noTaj; iwán inán ankixmatija, iwán ankitakeja.

⁸ Felipe kijtoj:

—NoTeko, xinenextilikanwa' in toTaj, iwán ayo' máj nimitztajtantoskej.

⁹ Jesús kijtoj:

—Felipe, ikay ninemi iwán amejemen, ¿iwán áyataj tine-ixmati? Yej ne-íta'ya, kita' no toTaj; ¿te igataj tine-ijliá iga manimitznextilikan toTaj? ¹⁰ ¿Ayá' ticredowa iga nej nisetito' wan toTaj iwán toTaj setito' wan nej? Yej nimitzjiliáj, ayá' nejsan niktenchwa, toTaj yej iwán nisetito', netajtqlmaka. Nochi yej nikchwa, yéjwa' in yej kichijto'. ¹¹ Xinecredokan iga nej nisetito' wan toTaj, iwán toTaj setito' wan nej; siga ayá' annecredowaj, xicredokan ipan yej ankitaj nikchwa. ¹² Nimitznojma-ijliáj, yej necredowa, yawi no kichiwati yej nej nikchwa; iwán yawi kichiwati majya sej que nej nikchij, iga nej nia kan ono' toTaj. ¹³ Iwán nochi yej ankitajtaniliskej toTaj iga anmoconfiarowaj nopan, nej nimitzmakaskej, iga ipoder toTaj mamonexti ipan nej yej iPiltzjn. ¹⁴ Nej nikchwas nochi tesan amejemen annetajtaniliskej iga anmoconfiarowaj nopan.

Jesús kijtowa iga kititanis el Espíritu Santo

¹⁵ Jesús no kijtoj:

—Siga amejemen annechokiliáj, xikchiwakan ken nimitztekimakaj. ¹⁶ Iwán nia niktajtanilíti toTaj iga mamitzitanilikan se' yej mamitzpalewikan, iwán mamitzylchikawakan iga nochipa maono amowan: ¹⁷ inin iyEspíritoj Dios yej ijkonya nokta ken tanextiliá. Yej akixmatij Dios awel kipiasej iyEspíritoj, iga ayá' kitaj iwán akixmatij; e' amejemen ankixmatij iga yéj ono' iwán amejemen iwán nochipa onos ipan amejemen. ¹⁸ Ayá' nimitzsenkokajtewaskej; niwí' sej iga nonos iwán amejemen. ¹⁹ Alin poliwi iga la gente ay'ya máj ne-itas, e' amejemen anne-itaskej; iwán iga nej nisato', amejemen no an-isatoskej. ²⁰ Íkuá' amejemen ankimatiskej iga nej nisetito' wan noTaj, iwán nej nisetito' iwán amejemen, iwán amejemen ansetitokej wan nej. ²¹ Yej kimati iwán kichwa ken nitatekimaka, nesi iga nechokiliá nokta, iwán noTaj kichokilij inón yej nechokiliá iwán nej no nichokiliá, iwán nimonextij iyixtaj kén nokta in nej.

²² Judas (ayéj yej kitokawiaj Iscariote) kijtoj:

—NoTeko, ¿te iga tia timonextiti no-ixtajmej iwán ayéj iyixtajmej la gente yej amitzixmatij?

²³ Jesús kijtoj:

—Yej neçhokiliá, neťajtolkaki; iwán noTaj yawi kichokiliti, iwán noTaj iwán nej niwítzej iga nisen-onokij wan yéj. ²⁴ Yej ayá' neçhokiliá, ayá' neťajtolkui; yéj inán nemi nimitzijliáj ayéj nejsan nikyoka-ijtowa, sino que noTaj yéj neťitan neťajtolkama.

²⁵ 'Nemi nimitzijliáj nochi inín miej nónego' amowan; ²⁶ e' iyEspiritoj Dios yéj mitzylchikawaj, yéj toTaj mitzítaniliskej iga makui notekipánol, yawi mitznextilitij nochi, iwán mitzejlantiskej inewi yéj nimitzijlikej.

²⁷ 'Nej niaya, e' nikchíwas iga xonokan tamelá. Ijkón iga amonoskej tamelá, ayéj ken onokej inomej yéj ayá' kixmatij Dios. Amo ximoyolmiktikan niga ximajmawikan. ²⁸ Annekakikeja iga nimitzijlikej iga niaya, iwán niwí' sej iga nonoki iwán amejemen. Siga melá' iga annenekij, ampakiáj iga ankimatij iga nia kan ono' toTaj iga yéj majya sej que nej. ²⁹ Inín áchtoya nimitzijliáj iga kuá' mochiwas, ximoconfiarokan pan nej.

³⁰ 'Ay'ya máj nitajtoj iwán amejemen; iga wí'ya Tzitzimi' yéj mandarowa ipan inín tajli. Malej iga nej ni alín awel te neçhíwiliá, ³¹ ijkón nokta yawi mochiwati, iga la gente yéj ayá' kixmatij Dios, makimatikan iga nikpoxneki toTaj iwán nikchíwa ken iga yéj netekimá'. Ximoketzakan, matiákanya.

15

Imekayo uva iwán imajma'

¹ Kijtoj Jesús:

—Nejwa' kenkuá' imela'mekayo uva,* iwán noTaj kenkuá' yéj kicuidarowa inón imekayo. ² Nomajma' yéj ayá' takilyowij, kimajmachijchíwaj; e' yéj kita iga takí, kitejekiliá imajmatiztín kajkan kineki iga máj mataki. ³ Amejemen kenkuá' imajma' uva yéj kitejekilikeja imajmatiztín iwán anye'onókeja iga inón yéj nimitzmachtijkej. ⁴ Ijkón xisetitokan iwán nej, ken nej nisetito' iwán amejemen. Ken ima' uva awel takí iséltisan siga ayá' salijto' ipan imekayo; ijkonsan no amejemen, awel ankichíwaj nité yéj yekti, siga ayá' ansetitokej wan nej.

⁵ 'Nejwa' in uvajmeka', iwán amejemen imajma'. Yéj setito' wan nej, nej nisetito' iwán yéj iwán poxsan takí. Siga ayá' amonokej nowan, awel ankichíwaj nité. ⁶ Yéj ayá' setito' iwán nej, yawij kitajkalitij, iwán wakís ken tikita imajma' kuawi' yéj monejnechkowa iwán kitatiáj.

⁷ 'Siga amejemey ansetitokej iwán nej, iwán ankichíwaj kensan nimitznextilijkej, xiktajtanikan yéj ankinekij iwán noTaj mitzmakaskej. ⁸ NoTaj poxsan kiweyimatiátiáj kuá' amejemen ankichíwaj yéj yekti, iwán ijkón neši iga annemela'tokaj. ⁹ Nej nimitzpoxchokiliáj ken noTaj nepoxchokiliá; nochipa xikchíwakán ken nimitzijliáj iga nimitzpoxchokiliáj. ¹⁰ Siga ankichíwaj ken nimitzijlikej, nochipa nimitzchokiliskej, ijkón ken noTaj neçhokiliá iga nikchíwa yéj yéj netekimaka.

¹¹ 'Nimitzijliáj nochi inín iga xipaktokan ken nej, ijkón anmela'paktoskej. ¹² Ininwa' in nimitztekimakaj iga xikchíwakán: ximosepanchokilikan ken nej nimitzchokiliáj. ¹³ Ayagaj máj wel kinextij iga kichokiliá iyamigojmej sino que yejsan momaka iga mamiki iga yejemej. ¹⁴ Amejemen amochíwaskej anoamigojmej siga ankichíwaj yéj nimitztekimakaj. ¹⁵ Ay'ya nimitzijliskej iga annosiervoimej, iga siervo ayá' kimati yéj kichíwa ipatrón. Nimitzijliáj iga anoamigojmej, iga nimitznextilikeja nochi yéj noTaj ne-ijlij. ¹⁶ Ayéj amejemen yéj annetapejpenkej; sino que nej yéj nimitztapejpenkej iga nimitzijliáj iga xakan iwán xikchíwakán yéj yekti ken tikita se uvajmeka' yéj pox takí iwán itakilka ayá' nimanín palanis. Ijkón toTaj mitzmakaskej nochi yéj ankitajtaniliskej iga ammoconfiarowaj pan nej. ¹⁷ Inín yéj nimitztekimakaj iga xikchíwakán: iga ximosepanchokilikan sewo' iwán se'.

Yej ayá' kixmatij Dios kijiyaj Jesús iwán yéj kitokaj

¹⁸ 'Siga yéj ayá' kixmatij Dios mitzijiay, xikmatikan iga nej achto ne-ijiyakej. ¹⁹ Siga amejemen aya katka ankixmatiáj Dios, yéj ayá' kixmatij Dios mitzchokiliayaj, ken kichokiliáj yéj de yejémepasan. E' nej nimitztapejpenkej kan amonoyaj itzalan yéj ayá' kixmatij Dios, inón iga yejemej mitzijiay iga ay'ya ankichíwaj ken yejemej. ²⁰ Xikejlamikikan inín yéj nimitzijlikej: "Nisé tekipanowani máj mandarowa que ipatrón." Siga nej ne-ijiyakej, amejemen no yawij mitzijiay; siga inomej kichijkej ken ninkextilijkej, no kichíwaskej ken ankinextiliskej. ²¹ Nochi inín yawij mitzchíwilitij iga annetokaj, iga ayá' kixmatij yéj neťitan.

²² 'Siga ayá' niwítziá iga nikpowiliayaj notájtól, ayá' kimatiáj siga kichijtokej yéj ayekti, e' inán awel kijtowaj iga ayá' kichijtokej yéj ayekti. ²³ Yéj nej ne-ijiyaj, no kijiyaj noTaj. ²⁴ Ayá' nešía siga kichijtokej yéj ayekti siga nej ayá' nikchijka iyixtajmej milagroimej yéj

* 15:1 15:1 Xikita glosario "Uva".

ayagaj wel kichjwa, e' kitákeja yej nikchij; e' malej ijkón, ne-ijiyaj iwán nq kijiya noTaj. ²⁵ E' inín mochij iga mamochjwa ken ijkulijto' ipan iley yejemej: "Ne-ijiyakej malej ayá' nemi nikchjwa yej ayekti."

²⁶ Nia niktajtaniłiti toTaj iga mamitztitanili iyEspiritoj. Inón iyEspiritoj mitzpalewiáj iwán mitzylchikawaj iga mitznextiliáj yej mela'ciertoj de nej, ²⁷ iwán amejemen nq ankipowaskej de nej, iga este kua' pewa' iga nij ninemi, ansenemikej nowan.

16

¹ Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Inín nimitzijliáj iga amo xikajtewakan iga ximoconfiarokan ipan nej. ² Yawij mitzkixtiti ipan amotiopamej, iwán kua' agaj de yejemej mitzmiktiskej, yejemej kejlantoskej iga ijkón kichjwaj, nemi kichjwaj ken Dios kineki. ³ Inín kichjwaskej iga aya kixmatij toTaj niga nej. ⁴ Nimitzijliáj inín, iga kua' ijkón mochjwas, xikejlamikikan iga nej nimitzijliájkeja.

Yej kichjwa el Espíritu Santo

'Inín animitzijliájke ahto iga nonoya amowan. ⁵ E' inán nia iga manono iwán yej nejtitan; iwán nisé de amejemen ayá' nejtaitani kan nia. ⁶ Majwa', amoknoamatikej iga yej nimitzijliájke. ⁷ E' ayá' nimitzkajkawajaw: yekti iga mania, iga siga ayá' nia, el Espíritu Santo yej mitzylchikawaj ayá' wj' iga maonoki amowan; e' siga nia, nia nimitztitanilij. ⁸ Kua' yéj wj', yawi kinextiliti la gente iga kichjtokej yej ayekti iwán kinextiliskej iga ono' se ojti kan ye' nemilo iwán iga Dios yawi tajuzgaroti. ⁹ Kichjtokej yej ayekti iga ayá' moconfiarowaj nopan; ¹⁰ kimatiskej katiapa in ye'ojti iga nej nia kan ono' toTaj, iwán amejemen ay'ya anne-itaskej. ¹¹ Kimatiskej iga Dios yawi tajuzgaroti, iga yej mandarowa nowan ipan inín tajli ono'ya iga yawij kicastingaroti.

¹² 'Majo' nimitzijlijneki, e' amejemen inán aya wel an kentenderowaj. ¹³ Kua' wj' iyEspiritoj Dios, yéj mitzmachtiskej nochi yej mela'ciertoj, iwán ayá' tajtoj kensan yéj kineki, yawi kijtoti inewi yejsan kikakis, iwán yawi mitzmatilijti nochi yej mochjwas. ¹⁴ Yéj yawi neweyimatilijti, iga kikuis yej nej notájtól, iwán mitznextiliskej amejemen. ¹⁵ Inewi yej kipiá toTaj, notatki nq; inón iga nikijtoj iga el Espíritu kikuis notájtól iwán mitznextiliskej amejemen.

Yej moknoamatij, pakiskej

¹⁶ 'Alín poliwi iga ay'ya ane-itaskej, e' panoj se' alín tiempo anyawij sej anne-itatij iga nia kan ono' toTaj.

¹⁷ Iwán sekin idiscipolojmej mosepantajtankej se' iwán se':

—¿Ix te an te-ijlijneki iga te-ijliá? "Alín poliwi iga ay'ya ane-itaskej, e' panoj se' alín tiempo anyawij sej anne-itatij", iwán te iteki on, "Nia kan ono' toTaj." ¹⁸ ¿Te an kijtojneki in inón "alín tiempo"? Ayá' tikmatij de te nemi tajtowa.

¹⁹ Jesús kimati' iga kitajtanisnekiáj, iwán kijlijkej:

—Nej nimitzijliájke iga poliwi alín iga ayo' anne-itaskej iwán panoj se' alín tiempo sej anne-itaskej. ¿Ix inín in yej anmotajtantokej amejemen? ²⁰ Nimitznojma-ijliáj iga anyawij anchokatiw iwán anmoknoamatiskkej, e' yej akixmatij Dios yawij pakitij. E' malej iga anmoknoamatiskkej, anyawij ampakitij. ²¹ Kua' se siwa' yawi taonoliti, pilkualoto', iga ási'ya hora; e' kua' nacéroja xolo' kelkawayá iga pilkualo', iga pákto'ya iga kíta'ya ixolo'. ²² Ijkón nq amejemen amoknoamatij inán; e' nej nimokuepas iga nimitzitakij sej, iwán anyolpakiskkej, iwán ayagaj wel mitzkawaltiskej iga ampakij.

²³ 'Ipan inón día ay'ya anejtaniskej nité. Nimitznojma-ijliáj iga toTaj yawi mitzmakatij inewi yej xiktajtaniłikan iga annoconfiarowaj ipan nej. ²⁴ Este inán ayá' nemi ankitajtanił nité ipan notoka'; xiktajtaniłkan, iwán mitzmaskej iga ximela'pakikan.

Jesús kitaniliá nochi yej ono' ipan inín tajli

²⁵ Jesús kijtoj:

—Nimitzijliájke nochi inín kan ximixkułitikan, e' yawi asiti hora iga ay'ya nimitzmachtiskej kan ximixkułitikan, iga nimitzmela'tatapowiskkej de toTaj. ²⁶ Inón día amejemen ankitajtaniłiskej ipan notoka', iwán ayá' nikijtowa iga nia niktajtaniłiti toTaj iga amejemen, ²⁷ iga toTaj mitzpozchokiliáj. Mitzchokiliáj iga amejemen annehokiliáj, iwán ankređojkej iga nej niwajaj de Dios. ²⁸ Nikjisa' iyixtaj toTaj iga niwajaj ipan inín tajli, e' inán nikajtewa inín tajli iga nia sej kan ono' toTaj.

²⁹ Iwán idiscipolojmej kijtojkej:

—Inán sí nemi anne-ijliáj yej wel niken tenderowaj, ayejo' kan manimixkułitikan. ³⁰ Inán niktaj iga nochi tikmati, iwán ay' kineki iga agaj mamitztajtani, inón iga nicredowaj iga tiwajaj kan ono' Dios.

³¹ Jesús kijtoj:

—¿Inán ankirédowaja? ³² Pues ásiya la hora, iwán inanya nokta kuá' amejemen ampapayiniskej iwán nijnijiga anyaskej, iwán annessenkokajtewaskej. E' ayá' nosélti nonos, toTaj ono' nowan. ³³ Nimitzijiá' inín iga xonokan tamelá' iga ansetitókeja nowan. Ipan inín tajli amejemen yawij mitziknqchíwatij; e' xiksentalíkan amoalmaj ipan nej, nej niktanilija nochi yej ono' ipan inín tajli.

17

Jesús oráwowa iga idiscipolojmej

¹ Kuá' tami' inín kijtoj, Jesús tachá' cielojkbapa iwán kijtoj:

—NoTaj, ási'ya hora. Xikweyimatilti moPiltzín, iga nej yej moPiltzín nō manimitzweyimatilti. ² Puej tej tikchij iga moPiltzín makipiá poder ipan inewi gente, puej tej tikmá' iga wel makijto iga nochi yej tej tikmá' nochipa maonokan wan tej. ³ Iga se maono nochipa mowan, kineki mamitzixmati, tej yej moséltisan timela'Diós, iwán nej Jesucristo yej tej tiktítan.

⁴ 'Nej nimitzweyimatiltija nij ipan inín tajli, iwán niktámija yej tineñtan manikchíwaki. ⁵ NoTaj, inán xinemaka inón poder yej nikpiaya kuá' nonoya mowan kuá' aya teyá tajli.

⁶ 'Inimej yej tiktapepen ipan inín tajli iwán tinemá' iga manetokakan, nikmatiltíjkeja a'yéj tej. Tejpa katka motatki, iwán tej tinemá', iwán kichijkej ken kijtowa motájtól.

⁷ Inán kimatij iga inewi yej nikpiá, tej tinemá'. ⁸ Puej nikpowilij motájtól yej tej tinemá', iwán yejemen kiye'kuikej. Kicredójkeja iga tej nokta tineñtan.

⁹ 'Nimitztajtaniliá iga yejemen; ayá' nimitztajtaniliá iga yej ayá' mitzixmatij, sino que iga inomej yej tinemá' iga tej motatki. ¹⁰ Inewi yej notatki, tej nō motatki, iwán yej motatki, notatki nō; neweyimatiltiá iga yejemen moconfiarowaj ipan nej.

¹¹ 'Nej ay'ya máj nonos ipan inín tajli; e' yejemej kena, káwijo' ipan inín tajli, iwán nej nia iga manono mowan. NoTaj yej mitzajasi iga mamitzweyimatiltikan, iga mopoder xikomemawi yej tinemá', iga maonokan sesan iyalmajmej kensan tej iwán nej. ¹² Kuá' nonoya iwamej ipan inín tajli, nicuidarowaya iga mopoder inomej yej tej tinemá', iwán nikomemawiyaj. Iwán nisé de yejemen apoliwi', petz inón yej walaj iga yawi mela'poliwi, iga mamochiwa ken kijtowa kan ijkulijto' motájtól.

¹³ 'Inán nia kan tej tono'; iwán nikijtowa inín miej nóno' ipan tajli, iga yejemej nō mapakikan ken nej nipakto'. ¹⁴ Nej nikpowilíjkeja motájtól, e' yej amitzixmatij kijiay yej mitzixmatij, iga yejemej ayo' kichíwaj ken yej ayá' mitzcredowaj, kensan nej nō ayá' nikchíwa ken yej ayá' mitzcredowaj. ¹⁵ Ayá' nimitztajtaniliá iga xikixti ipan inín tajli, sino que xikmanawikan iga Tzitzimi' amo makina'techo yejemej. ¹⁶ Ijkón ken nej ayá' nikchíwa ken yej amitzcredowaj, yejemen nō ayá' kichíwaj ken yej amitzcredowaj. ¹⁷ Motájtól mela'ciertoj; xikchíwa iga kuá' kikakij, makisentalíkan iyalmajmej iga makichíwakan ken tej tikneki. ¹⁸ Ken nej tineñtan kan onokej yej ayá' mitzixmatij, ijkón nō niktítanij yejemen kan onokej yej ayá' mitzixmatij. ¹⁹ Niksentaliá noalmaj iga manikchíwa ken tej tikneki. Nikchíwa iga yejemen, iga yejemej nō makisentalíkan iyalmajmej iga makichíwakan ken kijtowa motájtól yej mela'ciertoj.

²⁰ 'Ayá' nimitztajtaniliá iga yejemejsan, nō iga yej necredóskejo' kuá' kikakiskej motájtól yej kipowaskej. ²¹ Nimitztajtaniliá iga yejemej maonokan sesan iyalmajmej kensan tej tinoTaj, tisetitokej. Iwán makipiakan sesan iyalmajmej ipan tejemej, iga yej aya mitzixmatij makicredokan iga tej tineñtan. ²² Nikmakakej inonsan poder yej tej tinemá', iga maonokan ken sesan, ijkón ken tej iwán nej tisetitokej. ²³ Nej nono' ipan yejemen, iwán tej tono' ipan nej, iga yejemej mamela'setiakan, iwán ijkón yej ayá' mitzixmatij, makimatikan iga tej tineñtan, iwán tikpoxchokiliá yejemej kensan nej tinechokiliá.

²⁴ 'NoTaj, inimej yej netokaj, tej tinemá', nikneki maonokan kan nej nonos, iga makitakan inón weyipoder yej tinemá'; iga tinechokilij desde kuá' aya mochiwa inín tajli. ²⁵ NoTaj, yej nochipa tikchíwa yej yekti, yej amitzcredowaj, ayá' mitzixmatij; e' nej nimitzixmati, iwán inimej yej netokaj kimatij iga tej tineñtan. ²⁶ Niknextilíjkeja a'yéj tej, iwán ijkón nia nikchijtoti, iga ken tej tinechokiliá, ijkónsan nō yejemen makichokilikan sekin inón masetitokan wan nej.

18

Kikitzkiá' Jesús

¹ Kuá' tami' inín kijtoj, Jesús kisa' iwán idiscipolojmej iga yajkij iyikampa atzín yej itoká' Cedrón. Ompa onoya se huerto kan Jesús kala' iwán idiscipolojmej. ² Iwán Judas

yej yawi kinextiti Jesús iga makikitzkikan, nõ kixmatia inõn huerto iga mia' vej Jesús ompa monechkoj iwån idiscipolomej. ³ Iwån Judas asiko iwån komati soldadojmej iwån sekin policiyajmej* yej tacuidarowaj weyitiopan yej kititankej ijefejmej sacerdotejmej iwån fariseojmej, kinentiayaj iyepadajmej,† iwån mechomej iwån candilmej. ⁴ E' Jesús kimatiaya te yawij kichiwilitij, iwån tatajtan:

—¿A'yéj ankitemowaj?

⁵ Yejemen kijtojkej:

—Jesús de Nazaret.

Jesús kijtoj:

—Nejya nokta.

Judas yej nemi kinextia Jesús iga makikitzkikan, ompa nõ onoya iwån yejemej. ⁶ Kua' Jesús kijtoj: “Nejya nokta”, tzincholokkej iwån wejwetzikej este ipan tajli. ⁷ Jesús sej tatajtan:

—¿A'yéj ankitemowaj?

Yejemen kijtojkej:

—Jesús de Nazaret.

⁸ Jesús kijtoj:

—Nimitzijlįkeja iga nej nokta. Siga nej annetemowaj xikajtewákanya inımej iga mayakan.

⁹ Inın mochij iga mamochıwa yej Jesús kijlij iTaj: “Yej tinemá', nisé ayá' nikpoloj.”

¹⁰ Iwån Simón Pedro kipiaya se espada, kikıxtij, iwån kitekilij inakas yej iládojpa iye'ma' se yej itoká' Malco, yej itekipanowanı ijefej sacerdotejmej. ¹¹ E' Jesús kijlij Pedro:

—Xikaki sej moespadaş pan ikajlo'. Siga toTaj kinekis iga mane-iknoçhiwakån, çix ayá'taj mane-iknoçhiwakån?

Jesús ono' iyıxtaj ijefeş sacerdotejmej.

¹² Iwån soldadojmej iwån icomandantejmej iwån judiyojmej ipoliciyajmej, kikitzkijkej Jesús iwån kilpijkej. ¹³ Kiwigakej ichån Anás yej imontaj Caifás, yej inõn año onoya iga ijefeş sacerdotejmej. ¹⁴ Inın Caifás inõnsan yej kijlij judiyojmej iga máş yękti mamiki seşan taşa' iga inochi gente.

Pedro kijtowa iga akıxmati Jesús

¹⁵ Simón Pedro iwån se' discıpolo kitokatiayaj Jesús. Inõn se' discıpolo kixmatia ijefeş sacerdotejmej, inõn iga kala' iwån Jesús ipan ipatıoj ijefeş sacerdotejmej. ¹⁶ E' Pedro kaşı' kaltenoş. Inõn iga inõn sewo' discıpolo yej kixmati ijefeş sacerdotejmej kışa' iwån tajtoj iwån takotşın yej tacuidarojtowa pan kalten, iwån ijkõn iga wel kala' Pedro. ¹⁷ Takotşın kitajtjan Pedro:

—¿Ayéş tej se idiscıpoloj Jesús?

Pedro kijtoj:

—Ayéş, ayéş nej.

¹⁸ Pueş sektaj katka, tekıpanowanımej iwån policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiopan, titálkej, iwån ompa moskojtoyaj. Pedro nõ ompa ejkatoya iwameş iga moskojtoya.

Ijefeş sacerdotejmej kitajtani Jesús

¹⁹ Ijefeş sacerdotejmej pewa' kitajtani Jesús iga de te tamachtıaya iwån aşa'yéş idiscıpolojmej. ²⁰ Jesús kijtoj:

—Neş nitajtoj iyıxtaj nochi gente; nochıpa nitamachtıj tiopameş iwån ipan weyitiopan yeş ono' Jerusalén kan monechkowaj nochi judiyojmej, iwån até nikichtaka-ıjtoj. ²¹ ¿Te iga nej tinetajtani? Xikajtani yeş nekakıkej, iwån yejemen makıjtoşan te nikıjtoj. Yejemen kimatıj te nikıjtoj.

²² Kua' Jesús kijtoj inın, se policıa yeş kicuidarowa weyitiopan, yeş ompa onoya, kixaygatatşın, iwån kijlij:

—¿Ijkõn tiktenkuepılıa ijefeş sacerdotejmej?

²³ Jesús kijtoj:

—Siga ayompa nitajtoj, xikıjto te nikıjtoj yeş ayękti; e' siga ompay ken nikıjtoj, ¿te iga nemi tinemaga?

²⁴ Iwån Anás kitıtan Jesús, ilpitiaşki kan mandarowa Caifás, yeş ijefeşpa sacerdotejmej.

Pedro sej kijtowa iga ayá' kışmati Jesús

²⁵ Mıej Pedro ómpasan ejkatoya iga moskojtoya titenoş, kitajtjankej:

—¿In tej ayéş se idiscıpoloj Jesús?

Pedro kijtoj iga ayá' kışmati Jesús, kijtoj:

* **18:3** 18:3 Xikita glosario “Policiyajmej yeş tacuidarowaj weyitiopan”. † **18:3** 18:3 Xikita glosario “Espada”.

—Ayá', ayéj nej.

²⁶ Iwán kitajtán itekipanowáni ijéfejpa sacerdotejmej ipariętej inón taga' yej kinagastajkolojka Pedro:

—¿Ix animitzita' iga iwán tonoya ipan huerto?

²⁷ Pedro kijtoj sej iga akixmati, iwán ikua'ya takuiga' kayo.

Jesús ono' iyxtaj Pilato.

²⁸ Iwán kikixtijkej Jesús ichan Caifás iga kiwigakej ipan palacio kan ono' gobernador yej itoqa' Pilato. Ikuá' tanęstiwitziayay, judiyojmej ayá' kalakikej ipan palacio igaki' wel kimopaj[‡] iga ompa onokej yej ayéj judiyojmej, iwán ijkón awel cenarowayaj pan iyilwi la Pascua. ²⁹ Inón iga Pilato kisa' iga tajtoj iwamej; iwán kijtoj:

—¿In inín taga' te kichij yej ayekti?

³⁰ Yejemej kijtojkej:

—Siga inín katka ayá' kichij yej ayekti, ayá' katka nimitzwajliguiliayaj.

³¹ Pilato kijtoj:

—Xikuigakan amejemen iwán xikchiwilikan ijkón ken tatekimaka amoleymej.

Judiyojmej kijtojkej:

—E' nejemej nijudiyojmej nemandarowajsan[§] nq iwán awel nitatekimakaj iga agaj mamiki.

³² Ijkón mochij yej Jesús kijtoj iga ken iga yawi mikiti. ³³ Pilato sej kala' ipan palacio, kinotza' Jesús iwán kitajtán:

—¿Ix tejya in irrey judiyojmej?

³⁴ Jesús kijtoj:

—¿Ix pan tejsan ijkón tinętajtani o agaj mitztatapowij de nej?

³⁵ Pilato kijtoj:

—Tikmati iga ayéj nijudiyoj. Yej mogętejpa iwán ijfejmej sacerdotejmej mitzkawakoj nij no-ixtaj. ¿Tętaj tikchij yej ayekti?

³⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Kan nirreinarowa ayéj ipan inín tajli. Siga ijkón katka, yej netokaj wel nemanawiyaj iga amo manękitzkikan judiyojmej. E' norreinoj ayá' ono' nigaj.

³⁷ Iwán Pilato kijtoj:

—¿In tejtaj se rey?

Jesús kijtoj:

—Nej nirrey, ken tej tikjtowa. Nej inón iga ninaceroj iwán niwalaj ipan inín tajli iga nikjtojo yej melá' nokta. Nochi yej kixmatij iwán kijtowaj yej mela'ciertoj, nejtajolkakij.

³⁸ Pilato kijtoj:

—¿Te iteki in yej mela'ciertoj?

Mojtowa iga miki Jesús

Kua' tami' kitajtajtán, Pilato sej kisa' iga tajtojo iwán judiyojmej, iwán kijtoj:

—Nej ayá' nikasiliá siga inín taga' kichij yej ayekti. ³⁹ E' amejemen nochipa ankitekimajkawaj se preso kua' iyilwiyo la Pascua, zinán, ix ankinekij manikmajkawa irrey judiyojmej?

⁴⁰ Iwán sej nochi tzajtzikej:

—¡Inón amo xikmajkawa! ¡Xikmajkawa Barrabás!

E' Barrabás se yej tachteki.

19

¹ Iwán Pilato tatekimá' iga makimagakan Jesús. ² Soldadojmej kitililijkej ipan itzontekon Jesús se corona* de witzti yej kiyawalchijkej iwán kakiltijkej se tzótzol yej este ken tatá'chapoti'. ³ Iwán kina' techojkej iga kijlitoj:

—¡Nimitzweyimatiltiáj tej iRrey judiyojmej!

Iwán kixęygatatzinkej.

⁴ Pilato kisa' sej, iwán kijtoj:

—Ta' xikitakan, nikixtij iga xikmatikan iga ayá' nikasiliá siga kichij yej ayekti.

⁵ Iwán kisa' Jesús iwán icoronaj yej chijto' iga witzti ipan itzontekon iwán kakijtiaya tzótzol yej chilti' yej este achapoti'. Pilato kijtoj:

—¡Nija ono' in inín taga'!

[‡] **18:28** 18:28 Se judio yej onoya wan agaj yej ayéj judio awel kikuaya inón cena yej kijliá la Pascua iga kijtojkej iga yej ayéj judio, Dios akiye'ita, wan ken kimopa iga sen-onokej iwán. Inón iga akalakiáj ipan palacio iga Pilato ayéj katka judio. [§] **18:31** 18:31 Romanojmej mandarowayaj ipan itaj judiyojmej. * **19:2** 19:2 Xikita glosario "Corona".

⁶ Kuá' kitakej ijefejmej sacerdotejmej iwán policijajmej, pəwakej iga tzajtzikey:

—¡Xikmikti ipan cruz! ¡Xikmikti ipan cruz!

Pilato kijtoj:

—Puej xikuigákanya iwán xikmiktikan ipan cruz amejemen, nej ayá' nikasiliá siga kichij yej ayekti.

⁷ E' judiyojmej kijtojkej:

—Nejemen nikpiáj se ley, inón ley kijtowa iga yawi mikiti, iga igánajsan mojliaya iga yéj iPiltzin Dios.

⁸ Kuá' inín kíká' Pilato, majya majmawi'. ⁹ Kala' sej al palacio iwán kitajtan Jesús:

—¿Kántaj in tej močan?

E' Jesús até kijtoj.

¹⁰ Iwán Pilato kijtoj:

—¿Iwán aya'taj tinəntza? ¿Ix ayá' tikmati iga nej wel nitatekimaka iga mamitzmiktikan ipan cruz iwán wel nq nimitzmajkawa?

¹¹ Jesús kijtoj:

—Awel tikchíwa nité ipan nej siga Dios ayá' kineki; inón iga yej nij nekawakoj mo-ixtaj, máj kichijkej yej ayekti que tej.

¹² Desde íkuá' Pilato kitəmowaya ken iga makimajkawa Jesús; e' judiyojmej tzajtzikey:

—¡Siga tikmajkawa, tej ayéj iyamigoj el rey César!† ¡Nochi yej mochíwa rey, mochíwasneki iyenemigoj el rey César!

¹³ Kuá' Pilato inín kíká', tatekimá' iga makikixtikán Jesús, iwán Pilato motajij ipan iweyi-asientoj kan mandarowa, ompa kan ipan hebreo itqka' Gabata, yej kijtojneki piso de te'ti. ¹⁴ Inón mochij kuá' kipolowaya se día iga mochíwa iyilwi la Pascua, ken tajkodía. Iwán Pilato kijlij judiyojmej:

—¡Nigaj ono' amorrey!

¹⁵ E' yejemen tzajtzikey:

—¡Mamiki! ¡Mamiki! ¡Xiclaváropa ipan cruz!

Pilato tatajtan:

—¿Ix nikmikiá ipan cruz amorrey?

E' ijefej sacerdotejmej kijtoj:

—Nejemen ayá' nikpiáj se' rey, petz iséltisan rey César.

¹⁶ Iwán pilato kentregaroj Jesús iga makimiktikan ipan cruz, iwán yejemej kiwigagej.

Jesús kiclavarowaj ipan cruz

¹⁷ Iwán Jesús kisa', kiwigaya icruz iga yajki kan itqka' Kuaomi', ipan hebreo kijliáj Gólgota. ¹⁸ Ompa kiclavarojkej Jesús ipan cruz. Nq kiclavarojkej itənoj ome tajtaga' ipan sejsé icruz, se de cada lado, Jesús onoya tatajkoyan. ¹⁹ Pilato tatjtan iga makitajlijitj se tajkuólol ipan icruz, yej kijtowaya: “JESÚS DE NAZARET, IRREY JUDIYOJMEJ.” ²⁰ Kan kiclavarojkej Jesús ipan cruz, na'san weyi-altepe' Jerusalén, inón iga mia' judiyojmej kitajtoltijkej inón tajkuólol yej ijkuilijtoya ipan hebreo, ipan griego iwán ipan latín.

²¹ Inón iga ijefejmej sacerdotejmej kijlijkej Pilato:

—Amo xikijkuilo “iRrey judiyojmej”; máj yekti xikijkuilo “Inín mojliá iga iRrey judiyojmej.”

²² E' Pilato kijtoj:

—Yej nikijkuiloja, ijkonya makawi.

²³ Kuá' kiclavarojkeja Jesús ipan cruz, nawi soldadojmej morrepartirowilijkej it-zotzolmej Jesús. Ijkon nq kichíwayaj wan isotantzótzol, e' como inón tzótzol ayá' sasaljitoya, sesan iga ijkititoya desde ajko wan este tani, ²⁴ soldadojmej mosepan-ijlijkej:

—Amo matiktatzayanakan; matik-rifarokan iga matikitakan a'yéj kikuis.

Ijkon mochij ken ijkuilijto' itajtłol Dios kan kijtowa: “Motatajkolowilijkej notzótzol iwán kirrifarojkej nosotantzótzol.”‡ Ijkon kichijkej soldadojmej.

²⁵ Iyē' Jesús iwán isiwa-iknín iyē' onoyaj itənoj cruz kan Jesús onoya, nq onoyaj María yej isiwa' Cleofas iwán María Magdalena. ²⁶ Kuá' Jesús kita' iyē' iwán iná' ono' idiscípuloj yej máj kichókiliaya, kijlij iyē':

—Nomáj, inəpa xikita ken mopiltzin.

²⁷ Iwán kijlij inón idiscípuloj:

—Xikneki noye' ken moye'.

Iwán desde íkuá', íchan inón discípulo ki-qməməwij María.

Miki Jesús

²⁸ Kuꝗ' nochi panoj inín, Jesús kimati' iga nóchiya mochij, iwán iga mamochiwa ken ijkuilijto', kijtoj:

—Nataneki.

²⁹ Ompa onoya se jarro yej tentoya iga xokó'vinoj, iwán kapachojkej tejté yej ken ichka' ipan xokó'vinoj, iwán kilpijkej ipan se imꝗ' kuawi' yej itóka' hisopo[§] iwán kitenwiltijkej iga makichichina. ³⁰ Kuꝗ' Jesús konij xokó'vinoj, kijtoj:

—Móchija nochi.

Iwán motzompiloj, ikuꝗ'ya migui'.

Se soldado kisolowa Jesús isekatan iga ilanzaj

³¹ Kipolowaya se día iga mochíwa iyilwi la Pascua, iwán judiyojmej ayá' kinekiáj iga animajmej makawikan ipan icruzmej ipan día sábado, iga inón día kipoxweyimatiáj. Inón iga kijlijkej Pilato iga matatekimaka iga makipojpostekilikan iyikximej yej onokej ipan icruzmej iga máj nimanín mamikikan iwán makitemowikanya. ³² Iwán soldadojmej yajkij, iwán kipopostekilijkej iyikximej yej ocho taga', iwán se' taga' yej onoya nꝗ ipan icruz iná' Jesús. ³³ E' kuꝗ' kina'tejojkej Jesús, kitakej iga míkto'ya, inón iga ayá' kijikxipostekikej.

³⁴ E' se soldado kisoloj isekatenoj iga ilanzaj, iwán kisa' esti iwán a'ti. ³⁵ Inín kipowa yej kita', iwán ijkonya ken kijtowa, yéj kimati iga ijkonya nokta yej kijtowa iga amejemen nꝗ xicredokan. ³⁶ Inín mochij iga mamochiwa ken ijkuilijto': "Ayá' kipopostekilijkej nisé iyomiyo." ³⁷ Iwán se' kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa: "Kitaskej yej kisolojkej."

Kitokaj Jesús

³⁸ Kuꝗ' nochi inín mochij, José yej ichan altepe' Arimatea, kitajtaniij Pilato iga wel makiwiga icuerpoj Jesús iga makitoka. José nꝗ kitokaya Jesús, malej iga ichtákanan iga kimajmawiliaya judiyojmej. Pilato kijlij iga wel kiwiga' icuerpoj Jesús, iwán José yajki kikuito. ³⁹ Asi' nꝗ Nicodemo yej se yówal yajka tajtotoya iwán Jesús, kiwajli' ken treinta kilos yej ajwiya', nelijto' iga mirra iwán áloes.* ⁴⁰ Ijkón iga José iwán Nicodemo kikuikej icuerpoj Jesús, iwán kikikimilijkej iga venda yej kakalijto' iga yej ajwiya', ken iga kitekichíwayaj judiyojmej iga kitokaj animajmej. ⁴¹ Ompa kan kimiktijkej Jesús ipan cruz onoya se huerto, iwán ipan huerto onoya se animajtexapo'† yej kichíjkejo', kan aya agaj kitokaj. ⁴² Ompa kakijkej icuerpoj Jesús, iga inón animajtexapo' nꝗ'san onoya, iwán pewasnekiáj inón día kuꝗ' mosewiáj judiyojmej.

20

Ojpa-isa Jesús

¹ Ipan domingo, María Magdalena yajki isájpasan posantoj, kuꝗ' takómi-o'; iwán kita' iga ay'ya teyá weyite'ti yej kitentzaktoya animajtexapo'.* ² Iwán motalojtiajki kan ono' Simón Pedro iwán se' discípulo, inón yej Jesús kipoxchokiliaya, iwán kijlijkej:

—¡Kichtékkeja toTeko ompa kan onoya ipan animajtexapo', iwán inán atikmatij kan kiwigakej!

³ Pedro iwán sewo' discípulo yajkij kan ono' animajtexapo'. ⁴ Iyomextimej mosen-talojtiajki; e' sewo' motaloj máj nimanín que Pedro iwán máj ocho asi' kan ono' animajtexapo'. ⁵ Iwán motoloj iga kitachilij, iwán kita' iga ompa ono' tzotzolmej yej iga kikimilijtoya Jesús, e' inón discípulo ayá' kala' este ta-ijti'. ⁶ Iwán Simón Pedro asi' nꝗ iwán kala' ipan animajtexapo'. Yéj nꝗ kita' iga ompa ono' tzotzolmej, ⁷ iwán tzótzol yej iga kikuakimilijtoj Jesús, ay'ya onoya sekan iwán se' tzotzolmej, iyokay kimilijtoya. ⁸ Iwán kala' ipan animajtexapo' se' discípulo yej ocho asi' iwán kita' nꝗ yej mochij iwán kicredoj. ⁹ Puej aya kentenderowayaj yej kitojwa itájtól Dios iga Jesús ojpa-isas kan miktos. ¹⁰ Iwán inomej discipolomej yajkij sej ichamej.

Jesús kixnextiliá María Magdalena

¹¹ E' María chokatikawi' fuera itenoj animajtexapo' iwán motoloj iga tachá' xapo-ijti'. ¹² Iwán kita' omén angelejmej yej este ijchkatí' itzotzolmej, ejewatokej kan kitalkaj icuerpoj Jesús; se ewato' kan katka ikuapan iwán se' iyikxitan. ¹³ Angelejmej tatajtankej:

—In tej, ¿te iga tichokato'?

Yéj kijtoj:

—Iga kiwigakej noTeko, iwán anikmatí kan kikawatoj.

§ 19:29 19:29 Xikita glosario "Hisopo". * 19:39 19:39 Mirra iwán áloes kikuikej iga kembalsamarowaj animaj.

† 19:41 19:41 Xikita dibujo pan página 266. * 20:1 20:1 Xikita dibujo p.

¹⁴ Tami' kijtoj inĭn, kuā' tachá' itepotztajpa, ompa kita' Jesús, e' ayá' kimatiá siga Jesús.

¹⁵ Jesús kitajtan:

—In tej, ¿te iga tichokato'? ¿A'yéj tiktemowa?

Yéj kijtoj anka yej kicuidarowaya huerto, iwán kijlij:

—Nokój, siga tej tikuiga' animaj, xine-ijli kan tikawato iga manía manikuiti.

¹⁶ Iwán Jesús kijlij:

—¡María!

Yéj mokupepa' iwán kijlij ipan hebreo:

—¡Raboni! —yej kijtojneki Tamachtiani.

¹⁷ Jesús kijtoj:

—Xinemajkawá iga aya nitejkawi kan ono' noTaj. E' xaj iwán xikijli noknijwan iga nia kan ono' noTaj iwán amoTaj nō amejemen, noDios iwán amejemen nō amoDios.

¹⁸ Iwán María Magdalena yajki kimatiltito discipolomej iwán kijtoj:

—Nikita' toTeko.

Iwán kijlijkej nochi yej toTeko kijtoj.

Jesús kixnextiliá idiscipolomej

¹⁹ Inonsan domingo, kuā' tayoway, discipolomej nechkatoyaj iwán kaltzaktoyaj iga kimajmawiliayaj judiyoymej. Jesús kala' iwán moketza' itajkoyan discipolomej, iwán kijtoj ijkĭn:

—¡Tamelá xonokan!

²⁰ Tami' kijtoj inĭn, kinextilijkej kan kisolojkej, ipan imamej iwán isekatenoj. Iwán yejemen pakikej kuā' kitakej toTeko. ²¹ Iwán Jesús kijtoj sej:

—Tamelá xonokan. Ijkĭn ken toTaj neĭĭtan, nej nō nimitztĭtanij amejemen.

²² Iwán Jesús kipitza' yejemen, iwán kijtoj:

—Manimitzmakákanya iyEspíritoj Dios. ²³ Yej amejemen ankiperdonarowiljskej agaj yej kichij yej ayékti, Dios nō kiperdonarōj; yej ayá' ankiperdonarowiljskej, inōn Dios nō ayá' kiperdonarōj.

Tomás kita toTeko iga ojpa-ísa'ya

²⁴ E' Tomás se de inomej doce idiscipolōj, yej kijliayaj Kuatej, ayá' ompa onoya kuā' asi' Jesús. ²⁵ Iwán sekin discipolomej kijlijkej:

—Nikitákeja toTeko.

E' Tomás kijtoj:

—Siga ayá' nikitaliá imamej kan panoj clavojmej, iwán ayá' nikakiá nomájpil kan kisolōj clavojmej, iwán siga anikakiá noma' kan kisolōjkej isekatan, ayá' nicredowa.

²⁶ Kuā' panoj ocho días, discipolomej sej nechkatoyaj kalijti', iwán íkuā' Tomás ompa nō onoya. Malej iga tzajztaktoya kalten, e' Jesús kala', moketza' tajkoyan kan onokej yejemen iwán ijkĭn kijtoj:

—Tamelá xonokan.

²⁷ Iwán kijlij Tomás:

—Xikaki nigaj momájpil, iwán xikita nomamej; iwán xikuajliga moma' iwán xikaki nosekatan. Amo xiyoltakuakti', sino que xicredo ipan nej.

²⁸ Iwán Tomás kijtoj:

—¡TinoTeko iwán tinoDios!

²⁹ Jesús kijtoj:

—Tomás, inán ticredowa iga tine-ita'. ¡Pakij yej necredowaj malej iga ayá' ne-itaj!

Tejas in inĭn libro

³⁰ Jesús kichijo' mia' milagro iyixtaj idiscipolomej, e' ayá' ijkuijito' ipan inĭn ama'.

³¹ E' inĭn mo-ijkuijito' iga xicredokan iga Jesús in Cristo, iPiltzĭn Dios, iga ankicredowaj ipan yéj, wel nochupa xonokan wan Dios.

21

Jesús kixnextiliá siete idiscipolomej

¹ Kuā' tami' inĭn, Jesús kixnextilij sej idiscipolomej ipan lagunajten. Inōn laguna itōka' Tiberias. Ijkĭn kichij: ² Sekan onoyaj Simón Pedro, Tomás yej kijliayaj Kuatej, Natanael yej de Caná del estado de Galilea, ipilowān Zebedeo iwán sewo' máj omēn discipolomej.

³ Simón Pedro kijtoj:

—Nia nitōpojmatĭ.

Yejemej kijtojkej:

—Nejemej nō niawij mowan.

Tejkajkej ipan se ákał, iwán yajkij; e' inón yówal ayá' kikítzkijkej nisé. ⁴ Kuá' tanéstiwiłziayay, Jesús nešiko ipan ațen, e' idiscipolojmej ayá' kimatiáj siga yéj. ⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nokniwán, ¿ix acha ankikítzkijkej topojo?

Yejemęn kijtojkej:

—Ni se.

⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikmótakaņ amorredej iladoj moye'kampa amoákał iwán ankikítzkjskej.

Ijkón kichijkej, iwán ay'ya wel kikixtiayaj redej iga komati topojo kipiaya.

⁷ Iwán inón discipulo yej Jesús kipoxchokiliaya, kijlij Pedro:

—¡Inonwa' toTeko!

Kuá' kiká' Simón Pedro iga toTeko, motaajakij, iga ayá' kakijtoya itzótzol, iwán momoța' ațampa. ⁸ Sekin discipolojmej asikej ipan playa iwán ákał, kitilantiajkij redej yej kipiaya komati topojo, puej onoyaj ken cien metros iga ațen. ⁹ Kuá' temójkaja ipan ákał kasitoj Jesús kipiá paņ iwán nemi kixka se michin paņ tékol. ¹⁰ Jesús kijtoj:

—Xikuajligakaņ achi topojo yej ankikítzkijkejo'.

¹¹ Simón Pedro tejkaj ipan ákał iwán kiwawatatzoj este ipan playa inón redej yej kiwajligaya ciento cincuenta y tres wejweyi topojo; malej iga komati, e' redej ayá' tzaȳani'

¹² Iwán Jesús kijtoj:

—Xitakuákija.

Iwán nisé de idiscipolojmej amixewiaya iga kitajtaniáj a'yéj in yéj, iga kimatiáj iga toTeko. ¹³ Iwán Jesús tana'techoj, kikiui' paņ iwán kimajmakakej yejemęn; ijkonsan no kichij iwán topojo.

¹⁴ Iga inın eyi veja iga Jesús kixnextilij idiscipolojmej kuá' ojpa-isa'.

Jesús tajtowa iwán Simón Pedro

¹⁵ Kuá' tami' takuajkej, Jesús kitajtan Simón Pedro:

—Simón, ipiltzın Jonás, ¿ix tinechokiliá máj que inımej?

Pedro kijtoj:

—Kena noTeko, tej tikmati iga nimitzchokiliá.

Iwán Jesús kijtoj:

—Xinecuidarowiliwa' noborregojtztzın.*

¹⁶ Sej kitajtan, iga inın ome veja:

—Simón, ipiltzın Jonás, ¿ix tinechokiliá?

Pedro kijtoj:

—Kena noTeko, tej tikmati iga nimitzchokiliá.

Jesús kijtoj:

—Xicuidaro noborregojmej.

¹⁷ Iga inın eyi veja kitajtan:

—Simón, ipiltzın Jonás, ¿ix tinechokiliá?

Pedro moknomati' iga eyi veja kitajtaniáj iga si kichokiliá; iwán kijlij:

—NoTeko, tej nochi tikmati; tej tikmati iga nimitzchokiliá.

Jesús kijtoj:

—Xicuidaro noborregojtztzın. ¹⁸ Nimitznojma-ijliá iga kuá' tichokótzino', timo-taajakiaya iga tiaya kaņ tej tikneki; e' kuá' tiwéweja, tikmelawas moma' iwán se' mitztaajakiltij iwán mitzwigas kaņ ayá' tikneki.

¹⁹ Iga inın kijtoj, Jesús nemi kijtowa kén iga Pedro yawi mikiti iwán ijkón kiweyimatiłtij Dios. Iwán Jesús kijtoj:

—¡Xinețoka!

Discipulo yej Jesús kipoxchokiliá

²⁰ Kuá' Pedro tachá' itepotztajpa, kita' iga kitokatiwalał inón yej Jesús kipoxchokiliaya, inonsan yej ewatoya itenoj kuá' cenaroytoyaj iwán kitajtan: “NoTeko, ¿a'yéj in yej yawi mitznextiti iga mamitzkítzkikaņ?” ²¹ Kuá' Pedro kita', kitajtan Jesús:

—NoTeko, in inın ¿te yawi kipașaroti?

²² Jesús kijtoj:

—Siga nikneki ma-isato este kuá' nej niwi', inón tej atikmati. Tej xinețoka.

²³ Iwán mopowa' iga inón discipulo ayá' mikis. E' Jesús ayá' kijtoj iga ayá' mikis, sino que kijtoj: “Siga nikneki ma-isato este kuá' nej niwi', inón tej atikmati.”

²⁴ Nejsan in inón discipulo yej nikpowa nochi inın yej nikita', iwán nikijkuiloj. Iwán nikmati iga ayá' nitakajkayawa.

* 21:15 21:15 Kuá' Jesús kijtoj “noborregojtztzın”, kijtojneki nochi yej ipan kicredowaj iwán kitokaj.

²⁵ Ónogo' máj yej Jesús kichij; siga mamó-ijkuilo katka sejsé sejsé, anka ipan inewi tajli akitoloj amamej yej mo-ijkuiløj. Ijkónyawa'.

Ken kichijkej iyapostolejmej Jesús Hechos

Jesús kijtowa iga wí' el Espiritu Santo

¹ Teófilo yej nimitzpoxye'ita, ipan yej achto noljbroj, nimitzijkuilowilij nochi ken iga Jesús kichij wān tamachtij este iga pewa' itekipānōl, ² iwān este iga tejkaj ipan cielo. Kuā' aya yawi ipan cielo kitapejpen iyapostolejmej* wān iga el Espiritu Santo kitekimakakej te makichiwakan. ³ Kuā' Jesús ojpa-isa' kān miktoya, yej imatika mīxnēxtij iyixtaj yejemej, iwān cuarenta día kixnēxtilijtoya iga makitakān iga melá' iga isato'. Kitāpawōwiyaj kēn iga reinārowa† Dios.

⁴ Mieĵ Jesús sen-onoyaj iwān iyapostolejmej kijlij iga aya makisakan Jerusalén, kijtoj: —Xikchakan este iga maasi yej toTaj kijtoj iga yawi mitzmakatiĵ, iĵkōn kensan nimitzijlijkej. ⁵ Melá' iga Juan tabautizaroĵ‡ iga a'ti, e' amejemēn ayo' ke' poliwi iga Dios yawi mitzbautizaroĵtij iga el Espiritu Santo.

Jesús tejkawi ipan cielo

⁶ Yej ompa nechkatoyaj iwān Jesús, kitajtankej: —NoTēko, ĵix āmānya tikchīwas iga sej iselti mamomandaro topaĵs Israel?

⁷ Iwān Jesús kijtoj: —Inōnwa' ayá' kajasi iga amejemēn xikmatikān kēman mochīwas, petz toTaj kimati kēman yawi kichiwati. Inōn yéjsan wel kichīwa. ⁸ E' kuā' el Espiritu Santo onos ipan amejemēn, ankipiāskeja poder, iwān ankiāskej iga antāpawaskej de nej. Anyatij Jerusalén iwān noĵyan ipan estado de Judea, iwān este Samaria,§ iwān este kān máĵ wejwejka ipan nochi tajli.

⁹ Kuā' tami' kijtoj inōn, mieĵ kitajtachĵilijtoyaj, Jesús pe' tejkaj iga yaĵki ipan cielo; iwān se mixti kitzakuako iwān ayo' máĵ kitakej. ¹⁰ Iwān mieĵ ajajkotachĵitoyaj iga Jesús nemi tejkawi, ikuā'ya nesikoj itenoĵmej omen tajtaga' yej este ijista' itzotzolmej, ¹¹ iwān kijlijkej:

—Tajtaga' de Galilea, ĵte iga antajtachĵitokej ipan cielo? Inĵnsan Jesús yej amo-ixtaj tejkaj ipan cielo, yawi sej wĵtzeti kensan inān ankitakej yaĵki.

Apōstolejmej kitapejpenaj Matías iga ipatka Judas

¹² Iwān kĵskej ipan tepe' yej itōka' Olĵivoĵyoj iga yaĵkij Jerusalén. Ayá' pox wejka nejnenkej, ken se kilómetro, ke'san la ley tatekimakaya iga wel maneĵnemilo ipan día kuā' mošewilo. ¹³ Kuā' asikej Jerusalén, tejkajkej ipan segundo piso ipan kajli kān kawāĵ. Ompa onoyaj Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo yej Alfeo ipiltzĵn, Simōn yej ipartĵidoĵ nacionalista, iwān Judas yej iyiknĵn Jacobo. ¹⁴ Nochi yejemej nochipa monechkowayaj iga orāḍowayaj iwān iyiknĵwān Jesús iwān María yej iye'pa Jesús iwān sekin siwātkej.

¹⁵ Inōmej días Pedro moketza' tajkoyān kān nechkatokej ken ciento veinte yej kitokaj toTēko, wān kijtoj:

¹⁶ —Noknĵwān, sānyasan mochīwaya yej iĵkuilijto' yej el Espiritu Santo áchtōya kitajtolmá' David, iga tajtoj de Judas yej kojkuiltij inōmej yej kikĵtzkijkej Jesús. ¹⁷ Judas teĵemēmpa katka, iwān tisentekipanoĵtoyaj iwān. ¹⁸ Yéĵ kikowa' se tajli iga inōn tomĵn yej kimakakej iga kichij yej ayekti, iwān ompa tzontōktiaĵki, este talaxpoĵoni', kĵisa' nochi ikuitáxkol. ¹⁹ Kuā' yej chantitokej Jerusalén kimatikej, kitōkawĵijkej inōn tajli Acéldama, yej ipan itajtolmej yejemeĵn kijtojneki Tajli yej Esyoj. ²⁰ Iga ipan Salmos kĵtowa iĵkĵn:

Íkal makāwi iselti,
ayo' agaj mamochānti ompa.
Iwān kijtowa nō:

Se' makikui yej yejpa katka itekipānōl.

²¹ Nĵgaj iwān teĵemej onokej tajtaga' yej nemiāĵ nochipa iwān teĵemej kuā' toTēko Jesús onoya towān, ²² este iga Juan kibautizaroĵ iwān este iga tejkaj ipan cielo. Yeĵkti iga se de yejemej mamosetili wān teĵemej iga nō makipowa iga ojpa-isa' toTēko Jesús.

²³ Iwān kitapejpenkej omen de yejemej: Matías wān José yej nō kipiaya se' ome itōka': Barsabás iwān Justo. ²⁴ Iĵkĵn kitēnewĵijkej Dios:

* 1:2 1:2 Xikita glosario "Apóstol". † 1:3 1:3 Xikita glosario "Kén iga Dios reinārowa". ‡ 1:5 1:5 Xikita glosario "Bautizar". § 1:8 1:8 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

—NoTeko, tej yej tikixmati nochi noalmajmej, xinexnextilikan de inimej omen katiapa tiktapejpena ²⁵ iga matekipano ken apóstol, yej katka itekipánol Judas yej kipoloj iga kichij yej ayekti iwán yajki kan kajasi.

²⁶ Iwán kichijkej rifa iwán kitani Matías. Iwán desde íkuá' mosetiliya iwán inomej once apóstolejmej.

2

Asi el Espíritu Santo

¹ Kua' asi' iga mochiwa ilwi' yej kijliáj Pentecostés,* nochi yej kitokaj Jesús, sékansan onoyaj. ² Kua' kikakikej wejtikuiniko yej wálah ipan cielo ken se ejeka' yej pox tajpalej. Iwán nawatitoya noyan kalijti' kan ejewatoyaj. ³ Iwán nesiko ken tilengua, xojxotato ipan sejsé sejsé de yejemej. ⁴ Iwán el Espíritu Santo asi' ipan yejemen, iwán pe' tajtojkej ipan sese'pa tájtól kensan el Espíritu Santo kitajtoltiayaj.

⁵ Inomej días Jerusalén onoyaj judiyojmej yej kitekiweyimatiayaj Dios, yej noyan walkej ipan paismej. ⁶ Kua' kikakikej tatikuinto', monechkolq' iwán ayo' kimatiáj te kichjwayaj, iga kikaktokej nemi tajtowaj ipan sejsé itajtolmej yejemej. ⁷ Madmiradojkej, iwán este moyolmajtijkej, iwán mojliayaj:

—In inimej, ¿ayejtaj de Galilea in yej nemi tajtowaj? ⁸ ¿Kéntaj welij tikakij nemi tajtowaj ipan sejsépa totajtól? ⁹ Nigaj onokej yej walkej Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto iwán tajli yej itoka' Asia, ¹⁰ Frigia iwán Panfilia, Egipto, wan altepemej África yej ono' iyikan Cirene. No yej walkej Roma yej nigaj chantitokej; sekin de yejemej mela'judiyojmej, sekin yej kicredojkej ken kicredowaj judiyojmej. ¹¹ Onokej no yej walkej Creta iwán Arabia; e' tonochin tikakij ipan totajtólmej tepowiliáj yej Dios kichjwa yej pox yekti.

¹² Inochin moyolmajtijtoyaj este ay'ya kimatiáj te kichjwayaj, iwán motajtaniáj:

—¿Nochi inin, té an kijtojneki?

¹³ E' sekin kipinajtiayaj iwán kijtowayaj:

—Inimejwa' tawamej.

Pedro kitatapowiá la gente

¹⁴ Iwán Pedro moketza' iwán inomej once apóstolejmej; kijtoj recio:

—Judiyojmej iwán nochi yej anchantitokej Jerusalén; xikmatikan iwán xikye'kakikan inin yej nia nimitzijlitij. ¹⁵ Inimej ayá' tawamej ken amejemen ankijtowaj, ¿ix ayá' ankitaj iga yowáltigo'? Las nuévejo'. ¹⁶ Ininwa' nemi mochiwa yej el profeta† Joel ikyaya kijtoj ijkín:

¹⁷ Kijtoj Dios; kua' ayo' wejka iga nitajuzgaroki,

nia nikmakati noEspíritoj nochi gente,

amookichpilowan iwán amosiwapilowan nia niktajtolmakatij,

iwán chokomej kitaskej yej nej Dios niknextiliskej,

iwán yej wewetkej temikiskej.

¹⁸ Inomej días nikmakas noEspíritoj tajtaga' wan siwatkej yej netokaj,

iwán yawij tajtotij de nej.

¹⁹ Nia niknextiti nopoder ajko ipan cielo,

iwán tani ipan tajli onos yej tanextiliá:

esti, ti'ti iwán mixti de pokti.

²⁰ El sol ay'ya tawij,

iwán metzti[‡] mochiwas ken tikita esti,

inón mochiwas kua' aya asi inón día kua' poxsan majmawilolj iga wí' toTeko.

²¹ E' nochi yej kitenevia itoka' toTeko, momanawiskej.

²² Noknimej yej no an-israelitajmej, xikakikan yej nia nimitzijlitij: Dios kiye'ita' Jesús yej ichan Nazaret. Iwán amo-ixtaj Jesús kichij mia' milagro, iwán yej pox yekti iga Dios kipalewij. Inin amejemen ankimátija. ²³ Dios kejlantoya desde ikya iga Jesús makinochiwakan wan mawetzi pan imamej yej kijiyaj. Amejemen ankikizkijkej iwán ankikawatolj ipan imamej tajtaga' yej poxsan ayompa nemij, wan kimiktijkej Jesús ipan cruz. ²⁴ E' Dios sej kixitij, ijkón iga kikixtij kan miktoya, porque Jesús wel ojpa-isa' kan miktoya. ²⁵ El rey David tajtoj ijkín de Jesús:

Nochipa toTeko ono' no-ixtaj;

iga yéj ono' noná', nité anekuekuechkaltia.

²⁶ Inón iga nipoxyolchikajto' iwán nitakuika iga nipakto',

* 2:1 2:1 Xikita glosario "Pentecostés". † 2:16 2:16 Xikita glosario "Profeta". ‡ 2:20 2:20 Metzti: luna.

malej iga se día nimikis, niye'ono' iga nimoconfiarowa ipan Dios.

²⁷ Ayá' tinekajtewas kan ono' yej miktokoje;

ayá' nō tiknekis iga nej yej nochipa nimitzweyimatiltiá, mapalani nonakayo.

²⁸ Tinēxtilij ojtimej yej newiga kan wel niye'onos,

iwán poxsan niyolpakis iga tono' nowan.

²⁹ Pedro nō kijtoj:

—Nokniwan, nochi kimati iga to-ikyapatajwewej David migui' iwán motoga', iwán este inán tikmatij kan toktō'. ³⁰ E' David yajki profeta, iwán kimatitoyay iga Dios kinojma-ijlij iga ipan se de ipilowan ipilowampa yawi kisati Cristo^S yej yawi mochiwati rey. ³¹ Inón iga David, este ikayay kenkuá' kitztoyay, kijtoj iga Cristo yawi ojpa-isati iwán ayá' kawis kan onokej yej miktokoje iwán ayá' palanis inakayo. ³² Pues Dios ki-ojpa-ixitij ininya Jesús, iwán inón nonochimej nikmela'itakej. ³³ Jesús yajki ipan cielo iga Dios kiwiga' iwán motalij iladoj iye'ma', iwán toTaj Dios kimá' iyEspíritu Santo kensan kijtoj. Inún yej inán amejemen nemi ankitaj iwán ankikakij wj' de yéj. ³⁴ E' ayéj David yej tejka j ipan cielo; puej yejsan kijtoj ijkín:

ToTēko kijlij noTēko:

"Ximotali iladoj noye'ma' kan nimanarowa,

³⁵ este que maniktali mokxitampa yej mitzijiyaj."

³⁶ 'Amonochimej an-israelitajmej, xikmatikan iga inón Jesús yej ankimiktijkej ipan cruz, Dios kitālij iga mamochiwa toTēko iwán iga mamochiwa Cristo.

³⁷ Kua' inón kikakikej, pox moknoomatikej iwán kitajtankej Pedro iwán sekin apostolejmej:

—Nokniwan, ¿tē wel manikchiwakan?

³⁸ Iwán Pedro kijtoj:

—Xikajtewákanya iga ankichiwaj yej ayēkti wan xikna'techokan Dios iwán ximobautizarokan sejsé de amejemen ipan itōka' Jesucristo, iga mamitzperdonarowilikan yej ankichijkej yej ayēkti; iwán Dios mitzmasukkej iyEspíritu Santo. ³⁹ ToTēko Dios mitzijliáj, iga inún mitzmasukkej amejemen iwán amopilowan, iwán inomej yej wejka onokej; sanké' toTēko kinotzas.

⁴⁰ Ayejsan ijkón tanonotza' Pedro, majo' nō tanonotza' ijkín:

—Ximowanawikan iga Dios amo mamitziknochiwakan ken kinkochiwaskej inomej yej kimiktijkej Jesús.

⁴¹ Yej kitajtolkuilij Pedro, mobautizarojkej; yej ikuá' kicredojkej Jesús, asi' este ken tres mil. ⁴² Iwán inochin kichiwaj kensan apostolejmej kinextiliayaj, iwán sesan iyalmajmej kipiayaj, sekan kichiwaj la Santa Cena* wan sen-oradowajaj.

Ken iga nemij yej ocho kitokaj Jesús

⁴³ Iwán inochin madmiradojkej iga kitayaj iga Dios kinextiaya ipoder ipan apostolejmej kuá' kichiwaj mia' milagro. ⁴⁴ Iwán inochin yej kicredojkej toTēko sesan iyalmajmej kipiayaj iwán nochi yej itatkimej kitempiayaj. ⁴⁵ Iwán kinamakayaj nochi yej itatkimejpa, iwán itomjnyo moparturowiliayaj ke'san iga se kipolowa. ⁴⁶ Iwán nochipa monechkowayaj weyitiopan,† iwán sentakuayaj ichamej sekin, inochin paktoyaj iwán ayagaj moweyimatiá. ⁴⁷ Kiweyimatiliayaj Dios iwán nochi gente kiyē'taya yej kichijtokej; iwán toTēko cada día kichiwaj iga makomatiakan yej momanawijkej iga moconfiarojkej ipan Jesús.

3

Kachitiltiá se yej awel nejnemi

¹ Pedro iwán Juan nemi senyayaj weyitiopan tiota' las tres, iga inón hora nokta kitenewiayaj Dios. ² Ompa tiopan onoya se taga' yej itēkiya nokta iga awel nejnemi, nochipa katka kikawatij tiopan, ipan kalten yej itōka' Monsajti' iga kitajtaniliaya tomjñ yej ompa kalakiáj. ³ Kua' inón yej awel nejnemi kita' Pedro iwán Juan iga nemi kalakij tiopan, kitajtanilijkej tomjñ. ⁴ Entonces Pedro iwán Juan kitachilijkej inón yej awel nejnemi, iwán Pedro kijlij:

—Xinetachilikan.

⁵ Yej awel nejnemi tachixtikisa', yéj kijtoj anka yawij kimakatij tejté. ⁶ E' Pedro kijtoj: —Anikpiá plata niga oro, e' yej nikpiá nia nimitzmasukati: Jesucristo yej de Nazaret nochi wel kichiwa iwán yéj nejtān, inón iga nimitzijliá, ximoketza wan xinejnemi.

^S 2:30 2:30 Xikita glosario "Cristo". * 2:42 2:42 Xikita glosario "Santa Cena". † 2:46 2:46 Xikita glosario "Weyitiopan".

⁷ Pedro, kíkítzkilij iye'ma' iwán kiketza', iwán ikua'san tojtomi' inochi iyikxi. ⁸ Iwán inón yej awel nejnejmiá wítóni'pa iga moketza', iwán pe'ya nejnen, senkalákkeja tiópan iwán Pedro wán Juan, wíwítóntinemiá iwán kiweyimatiltitjinemiá Dios. ⁹ Nochi kitakej iga nejnemiaya iwán kiweyimatiltiaya Dios. ¹⁰ Kixmatiáj iga inonya taga' yej motálaya ipan tiópan ikaltenyo yej itōka' Mōnsajti' iga kitajtaniá tomjn, iwán poxsan madmirádojkej wán moyolmajtijkej iga inón kitakej.

Pedro kitatapōwiá la gente ipan tiópan icorredōryo

¹¹ Inón yej awel nejnejmiá, ayo' kinekiá makikajtewa Pedro iwán Juan, iwán nochi gente madmirádojkej iwán yakjij weyitiópampa kan ikaltenyo yej itōka' Salomón kan yejemēn onoyaj. ¹² Inón kita' Pedro, kijtoj:

—Nokñimej yej nō an-israelitajmej, ¿te iga anmoyolmajtiáj? ¿Te iga nejemen annetachiliáj kenkuá' nejemej nikachitiltijkej inín taga'? ¿Ix nikachitiltijkej iga nejemej niwelitij o iga niye'nemij iyixtaj Dios? ¹³ Ayéj ijkón, majwa' inōnsan iDios to-ikyapatajwán Abraham, Isaac iwán Jacob kichij inín iga kipoxye'ita Jesús yej iPiltzjn. Inón Jesús yej amejemēn ankijiyakej iwán ankikawatoj ipan ima' Pilato yej gobernador. Kuá' Pilato kinekiá makimajkawá, amejemēn ayá' ankinekikej. ¹⁴ Amejemej katka xiktajtowilíkan iga makimajkawakan Jesús yej ayá' kichij yej ayekti, majwa' ankijtojkej iga makimajkawakan se' taga' yej tamiktij. ¹⁵ Ijkón iga ankimiktijkej inón yej temaka vida. E' Dios ki-ōjpa-ixitij kan miktoya, inón nejemej niknojma-itakej. ¹⁶ Iga nimoconfiarowaj iga Jesús wel nochi kichíwa, achitiá' inín taga' yej inán ankitaj iwán ankixmatij. Igasan nimoconfiarowaj ipan Jesús inón nokta iga mela'achitiá' in inín taga' yej ono' amo-ixtaj.

¹⁷ 'Nokñiwan, nikmati iga kuá' amejemēn iwán yej mitzmandarowaj ankimiktijkej Jesús, ayá' ankimatiáj te nemi ankichíwayaj. ¹⁸ E' ijkón Dios kichij iga mamochíwa ken ikya kijtojkej profetajmej iga Cristo yawij kinkochiwatij. ¹⁹ Inón iga xikajtewákanya iga ankichíwaj yej ayekti wán xikna'techokan Dios, iga mamitzperdonarowilíkan yej ankichijkej yej ayekti. Iwán toTeko kichíwas iga xiye'onokan. ²⁰ Iwán Dios nō mitztitanilískej Jesús yej el Cristo yej íkyaya kitapejpen iga mitztitaniliayaj. ²¹ Malej iga inán Jesucristo káwiso' ipan cielo este que Dios makiyejye'tali nochi, ken kijtoj ipan iprofetajmej yej ye'nemikej yej íkyay onoyaj. ²² Ijkón Moisés kijlij to-ikyapatajwán: "ToTeko Dios yawi mitztitanilítij se profeta yej de amejemēmpa, ijkón ken nej neñitan. Xikchíwakan nochi yej yéj mitzijlískej, ²³ iga nochi yej ayá' kitajtolkuis inón profeta, ay'ya wel onos kan onoskej ipilowan Dios."

²⁴ 'Iwán nochi profetajmej desde Samuel iwán yej despueja tajtojkej, nō kijtojkej yej inán nemi mochíwa. ²⁵ Yej Dios kijlij profetajmej iga kichíwas, inón iga amejemēn xiye'onokan. Dios kichij se pacto iwán to-ikyapatajwewetkej, kuá' ijkón kijlij Abraham: "Nej nikchíwas iga pan mopilowan ipilowampa, nochi gente yej onokej ipan inín tajli maye'onokan." ²⁶ Kuá' Dios ki-ōjpa-ixitij iPiltzjn, amejemej achto mitztitanilijkej iga mamitzjolchikawakan iwán iga xikajtewakan iga ankichíwaj yej ayekti.

4

Pedro iwán Juan onokej iyixtaj yej mandarowaj

¹ Mij Pedro iwán Juan tatapojtóyajo' iwán la gente, asikej sacerdotejmej iwán saduceojmej* iwán ijefej policiayajmej' yej kicuidarowaj weyitiópan. ² Kuesitoyaj iga Pedro iwán Juan tanextillitoyaj iga kena, ojpa-iasaskej yej miktokaj iwán inón monextij kua' ojpa-isa' Jesús. ³ Kíkítzkijkej Pedro iwán Juan e' iga tióta'ya katka kiwigakej ipan cárcel, iwán senyówal ompa onoyaj, kíkíxtijkej este iga taneš'. ⁴ E' mia' yej kikakikej yej kipojtoya Pedro, kicredojkej; iwán yej kitokaj Jesús masi' ken cinco mil, petz tajtága'san iyoka siwatkej.

⁵ Ipan se'ya día, monechkojkej Jerusalén ijefejmej judiyojmej, totajwewetkej yej mandarowaj iwán yej tamachtíáj ipan la ley. ⁶ Ompa nō onoya Anás yej kimandarowa sacerdotejmej, Caifás, Juan, Alejandro, iwán inewi iyikniwan sacerdotejmej yej mandarowaj. ⁷ Iwán kikuitoj Pedro iwán Juan, iwán kitálkej tajkoyan, iwán ijkón kitajtankej:

—¿A' mitzijlijkej iga wel antamachtíáj ijkón? ¿A'yéj mitzmakej poder iga wel antaachitiltiáj?

⁸ Iwán el Espíritu Santo kitajtólma' Pedro, kijtoj:

* 4:1 4:1 Xikita glosario "Saduceo". † 4:1 4:1 Xikita glosario "Policiajajmej yej tacuidarowaj weyitiópan".

—Amejemen yej anmandarowaj, iwán notajwewetkej de Israel: ⁹ ya que amejemen annetajtanij te iga nichijwilijkej yej yekti inin taga' yej wetitoya iwán ankinekij xikmatikan kén iga achitiá', ¹⁰ niknojma-ixtowa amo-ixtaj iga makimati nochi israelitajmej, iga inin taga' yej to-ixtaj ono', achitiá' iga ipoder Jesucristo de Nazaret, inon Jesús yej amejemej ankimiktijkej ipan cruz iwán Dios ki-ojpa-ixitij kan miktoya. ¹¹ Amejemej yej ken ankalchijwaj, inin Jesús ken se te'ti yej ankitajkalkkej, e' inin te'ti kitakej iga majya sej yekti iwán kikuikkej iga ipan pewa' iga mochij kajli. ¹² Petz Jesús wel temañawia; iga Dios tetitanilij Jesús iwán ateyi se' ipan inin tajli, yej ipan wel timoñawiaj.

¹³ Kuá' yej mandarowaj kitakej iga Pedro iwán Juan pox tajtolmatij, madmiradojkej iga kimatiáj iga Pedro wán Juan, ñamolmej yej ayá' pox momachtijkej; wán kicredojkej iga nemiáj wán Jesús. ¹⁴ Ompa ejkatoya iwán yejemen inon taga' yej achitiá', inon iga awel te kijliayaj.

¹⁵ Entonces kitekimakakej Pedro iwán Juan iga makisakan kan monechkojaw yej mandarowaj iga kinekiaj yejemensan makawikan iga matatapowakan. ¹⁶ Kijtoyawaj:

—¿Te yej tiawij tikchijwilij inimej tajtaga'? Nochi de Jerusalén kimatij iga kichijkej inin milagro, inon awel tikijtowaj iga ayá'. ¹⁷ E' iga ayo' máj mapíwi inin tájtól ipan altepe', matikmajmajtikán iga ayo' agaj makipowilikan de Jesús.

¹⁸ Iwán kinotzkej, kitekimakakej iga ayo' nokta matajtokan niga matamachtikan de Jesús. ¹⁹ Pedro iwán Juan kijtojkej:

—Amejemen, ¿kén ankitaj?, ¿ix máj yekti iyixtaj Dios manimitztajtolkuilikan amejemen o maniktajtolkuilikan Dios? ²⁰ Puej nejemej awel nikajtewaj iga nikijtowaj yej nikitakej iwán nikakikej.

²¹ Iwán yej mandarowaj kimajmajtijkej Pedro wán Juan iwán kimajkajkej. Akasikej kén iga wel makiknochjwakan iga nochi gente kiweyimatiñtiaya Dios iga inon taga' yej achitiá'. ²² Inon taga' yej ipan yéj mochij milagro iga achitiá', kipiayay máj de cuarenta años.

Yej kitokaj Jesús kitajtanilij Dios iga makipalewikan

²³ Kuá' Pedro iwán Juan kimajkajkeja, yajkij kan onokej yej kicredowaj Jesucristo, iwán kipowilijkej inewi yej kijtojkej ijefejmej sacerdotejmej iwán wewetkej yej mandarowaj. ²⁴ Kuá' inon kikakikej, inochin kisentenewijkej Dios, kijtojkej:

—NoTeko, tej tiDios yej tikchij cielo, tajli, lámár iwán inewi yej ono'. ²⁵ Tej iga moEspíritu Santo tiktajtolmá' David yej mitzoka, kijtoj:

¿Te iga kuejkuesiwilo ipan paismej, iwán la gente kejlamikij iga kichijwaj yej ayekti yej niga kipalewiáj?

²⁶ Reyejmej yej onokej ipan inin tajli inochin monechkojkej,

yej mandarowaj ipan altepejmej mosenechkojkej,

yajkij icontraj toTeko wán icontraj Cristo yej kititan.

²⁷ 'Melá' iga nigaj ipan inin altepe' mosenechkojkej Herodes[‡] iwán Poncio Pilato iwán la gente de Israel iwán yej ayéj de Israel, motalkej icontraj moPiltzin Jesús yej tej tiktapejpen iga marreinaro. ²⁸ Iga inon, yejemej kichijkej nochi yej tej tikejlantoya iga ijkón yawi mochjwati. ²⁹ NoTeko xikita iga nemiktijnekij iwán xinepalewikan iga amo manimajmawikan iga manikpowakan motájtól. ³⁰ Iwán iga mopoder maachitiakan yej wetitokej iwán mamochiwa weyi milagrojmej ipan itoka' moPiltzin Jesús yej ayí' kichij yej ayekti.

³¹ Kuá' tami' oradojkej, ompa kan nechkatoyaj takuekuechka'; iwán inochimej kipiayaj nokta el Espíritu Santo, iwán ay'a majmawikej iga kipowaj itájtól Dios.

Nochi yej kipiayaj isentatkimej

³² Nochi yej kicredojkej toTeko sesan iyalmajmej kipiayaj. Ayagaj motatkinekiá tejté yej kipiaya, majwa' inewi yej kipiayaj, kijtoyawaj iga nochi isentatkimej. ³³ Iwán apostolejmej kipowilijkej nochi gente iga toTeko Jesús ojpa-isa', iwán kicredojkej. Dios poxsan kipalewiayaj inochimej. ³⁴ Ateyá ni agaj de yejemen yej amakipiá tejté, iga inochimej yej kipiayaj italmej o ikalmej kinamakayaj, iwán itominyo kiwigayaj ³⁵ iwán kimakayaj apostolejmej, iwán yejemej kimajmakayaj nochi tokñiwan sanké' kipolowayaj. ³⁶ Ijkón kichij se levita[§] yej itoka' José, yej naceroj ipan tajkotal* yej itoka' Chipre. Apostolejmej kitallilijkej José se' itoka', kitokawijkej Bernabé, yej kijtojneki Yej Tayolchikawa; ³⁷ inin taga' kipiaya se ital iwán kinamá', iwán itominyo kikawilito apostolejmej.

‡ 4:27 4:27 Xikita glosario "Herodes". § 4:36 4:36 Xikita glosario "Levita". * 4:36 4:36 Xikita glosario "Tajkotal o Isla".

5

Ananías iwán Safira kichijway yej ayekti

¹ E' se taga' yej itoqa' Ananías iwán Safira yej isiwa', kinamakakej italmej. ² Inín taga' kikui' achi inón tomín, iwán achi kikawilítoj apostolejmej ken tikita achónya nokta iga kinamakakej. Iwán isiwa' nochi kimatiá. ³ Iwán Pedro kijtoj:

—Ananías, ¿te iga kala' Tzitzimi' ipan moalmaj iwán tikne' xikajkayawa el Espiritu Santo iga tikui' achi itomíno inón tajli yej tiknamá'? ⁴ ¿Ix ayéj motatki katka in tajli? Iwán siga tiknamá', ¿ix ayéj motatki nō in tomín? ¿Te iga ijkōn tikchij? Ayéj nejemej annekajkayajkej, Diōswa' in tikne' xikajkayawa.

⁵ Kuá' inón kika' Ananias, mikiwétzi'ya. Iwán nochi yej kimatikej, poxsan majmawikej. ⁶ Iwán asikej sekin chokomej, kikimilojkej iga tzótzol iwán yajki kitokatoj.

⁷ Panōj ken eyi horas, kalakito isiwa' Ananías, yej aya kimatiá iga migu'ya iwéj. ⁸ Pedro kitajtan:

—Ta' xine-ijli, ¿ix achón iga ankinamakakej in amótal ke' ankijtowaj?

Iwán siwa' kijtoj:

—Kena, achón.

⁹ Iwán Pedro kijlij:

—¿Te iga annotajtoltijkej iga ankinekikej xikajkayawakan iyEspiritoj toTēko? Ta' xikita, ne wítzej yej kitokatoyaj mowéj; inán tej nō yawij mitzwigatij.

¹⁰ Iwán íkuá'san mikiwétzi' iyikxitēnoj Pedro. Kuá' kalakkej chokomej kasitōj siwa' míkto'ya, iwán kikixtijkej iwán kitōkkej itēnoj iwéj. ¹¹ Iwán inochimej yej kicredojtoyaj Jesucristo iwán nochi yej kimatikej yej mochij, poxsan majmawikej.

Dios kichjwa mia' milagro

¹² Iga Dios kipalewij apostolejmej, kichijwayaj mia' milagrojmej iyixtaj la gente. Inochín yej kicredowayaj toTēko monechkowayaj weyitiopan, itēnoj puerta yej itoqa' Salomón. ¹³ Ni agaj yej ayá' kicredowaya Jesucristo mīxewiaya iga masen-onokan iwamej, e' la gente poxsan kiye'itayaj inōmej tokñjmej. ¹⁴ Yej kicredowayaj toTēko, majya miakiayaj, tajtaga' iwán siwatkej. ¹⁵ Este kikixtiayaj ipan calle yej wetitokej, kitekayaj ipan tapech iwán ipan peta', iga kuá' panōj Pedro, malej itōnal maasi ipan sekin de yejemej. ¹⁶ Iwán mia' nō yej najna'san iyaltepemej, yayaj Jerusalén, kiwigayaj iyenfermojmej iwán yej kinkochijtoyaj malespiritōjmej iwán nochi achitiakej.

Pedro wan Juan kiwigaj preso

¹⁷ Iwán ijefej sacerdotējmej iwán nochi saduceojmej yej iwán onoyaj, kixitayaj apostolejmej. ¹⁸ Iwán kikitzkijkej apostolejmej iwán kipresojiwikej. ¹⁹ E' se iyángel* toTēko yajki tayowakan kitapowilítoj cárcel, iwán kikixtijkej, kijlijkej:

²⁰ —Xaqañ, ximoketzatij weyitiopan iwán xiktatapowitij la gente ken iga wel manejnemikan ipan iyojwi Dios.

²¹ Iga inón kikakikej, ipan se'ya día isájpasan kalakkej weyitiopan iwán pewakej tamachtijkej.

E' ijefej sacerdotējmej iwán yej iwán ompa onoyaj, kinechkōjkej nochi yej ki-mandarowaj israelitajmej, iwán tatekimakakej iga mamokuiti apostolejmej kanki' onokej cárcelijiti'. ²² Kitātankej policijajmej yej tacuidarowaj weyitiopan. E' kuá' asitōj ipan cárcel, akasikejo', iwán mokuepkēj iga tamatiltōtoj. ²³ Kijtojkej:

—Nikasitōj cárcel ye'tzakto' iwán ipan kalten ejejkatokej policijajmej. E' kuá' niktapojkej, ompa ayagaj onoya.

²⁴ Kuá' inón kikakikej ijefej sacerdotējmej iwán ijefej policijajmej yej tacuidarowaj weyitiopan iwán inōmej sacerdotējmej yej nō mandarowaj, mojliayaj: atikmatij keman tamatis inín. ²⁵ Íkuá' asito se taga' iwán kijtoj:

—Tajtaga' yej ankakikaj ipan cárcel onókeja weyitiopan, némiya tamachtíaj.

²⁶ Ijefej policijajmej iwán policijajmej yej takuidarowaj, yajki kikuitōj tamelá iga kimajmawiliayaj la gente iga wel kitemiktiáj. ²⁷ Kuá' kaxitōj, kiwigakej iyixtaj yej kimandarowaj judiyojmej, iwán ijefej sacerdotējmej kijlij apostolejmej:

²⁸ —Nejemēn nimitzijlijkeja iga ayo' nokta xitamachtikan yej kichij Jesús. ¿Iwán te ankichijkej? Amejemēn antamachtijtinénkeja noyan Jerusalén iwán ankinekij xinepantikan iga nejemej nikmiktijkej inón taga'.

²⁹ Iwán Pedro iwán sekin apostolejmej kijtojkej:

—Máj yekti manikchjwakan ken kijtowa Dios, que manikchjwakan ken kijtowaj tajtaga'. ³⁰ IDios to-ikyapatajwan, ki-ōjpa-ixitij Jesús; inón yej ankiavarojkej ipan se cruz iga ankimiktijkej. ³¹ Dios kiwiga' ajko iwán kitālij ilādoj iye'ma', kitālij

* 5:19 5:19 Xikita glosario "Ángel".

iga mamandarō iwān matasalvarō. Ijkōn israelitajmej wel makikajtewakan iga ayompa nemij iga Dios makiperdonarō wejemej. ³² Inōn nejemej niknojma-itakej iwān nimitzpowiliáj, iwān nō mitznextiliáj el Espíritu Santo. Inōn Espíritu, Dios kimaka wejsan kichíwa ken yéj kijtowa.

³³ Kuá' inōn kikakikej, kuejkuesiwekej iwān kinekiáj makimiktikan. ³⁴ Iwān ompa kan nechkatoyaj wej mandarowaj onoya se fariseo[†] wej itōka' Gamaliel wej tamachtia' ipan iley Moisés, inōn taga' poxsan kiye'itayaj. Moketza' iwān kijtoj iga achi alin makisakan apostolejmej. ³⁵ Iwān Gamaliel kijlij wej mandarowaj:

—Nokniwan de Israel, cuidáj tejté ankichiwiliáj inimej tajtaga'. ³⁶ Xikejlamikikan ken ikya kichij Teudas, yéj kiyolmakatoya iga mamandarō. Iwān kitokakej ken cuatrocientos tajtaga'; e' yéj kimiktijeksan, iwān nochi wej kitokayaj papayinikej iwān ompa nochi tami'. ³⁷ Máj despuéj, kuá' nemi mocensarqlo, Judas wej de Galilea poxsan mia' kinechkoj wej kitokayaj; e' yéj nō kimiktijkej, iwān wej kitokayaj inochimej papayinikej. ³⁸ Inōn iga nimitzijiliáj iga xikajtewakan kama manemikan inimej tajtaga', amo te xikchijwilikan. Porque siga nemi kichíwaj kensan wejemen kinekij, yáwisan tamiti. ³⁹ E' siga kichíwaj wej Dios kineki iga mamochíwa, amejemen awel te ankichijwiliskej. Achi xitamajmawilikan, amo santá' ankikuejkuesojtoskej Dios.

⁴⁰ Iwān nochi kitajtolkuilij inōn taga'. Iwān kinotzkej apostolejmej, kimagakej iwān kitekimakakej iga ayo' máj matatapowakan ipan itōka' Jesús; iwān kimajkajkej. ⁴¹ Iwān apostolejmej kiskeja iyixtaj wej mandarowaj, poxsan paktiakij iga Dios kita' iga wel kiyjowiáj kua' kinkochijkej iga moconfiarojkej ipan Jesús. ⁴² Iwān nochipa tamachtia'yaj iwān kipowayaj itájtōl Jesucristo. Yayaj ipan weyitiopan, iwān nō tamachtijtinemiáj ipan kajlimej.

6

Kitapejpenaj siete diaconojmej

¹ Iwān inōn vej wej kitokaj Jesucristo nemi máj miakiayaj. Iwān wej tajtowaj hebreo* nochipa tamajmakayaj tákual. Iwān wej tajtowaj griego motelwijkej wan wej tajtowaj hebreo. Kijtojkej iga kuá' momajmakayaj tákual, ayá' kiye'atenderowaj siwatkej wej tajtowaj griego wej mikikeja iwewejmej. ² Iwān inōmej doce apostolejmej kinechkojkej nochi wej kitokaj Jesús iwān kijtojkej:

—Akajasi iga manikajtewakan iga nikpowaj itájtōl Dios iga san tákual manikmajmakakan tokniwan. ³ Inōn iga nokniwan, xiktapejpenakan siete tajtaga' wej ankita'yemij, iwān wej kimatij te kichíwaj, iwān wej kipiáj nokta el Espíritu Santo iga wejemen makichíwakan inin tekipánol. ⁴ Nejemen niktenewijtoskej Dios, iwān nitamachtijtoskej ipan itájtōl.

⁵ Iwān nochi kiye'itakej wej kijtojkej apostolejmej. Iwān kitapejpenkej Esteban, se taga' wej poxsan moconfiarowaya ipan Dios, iwān kipiaya nokta el Espíritu Santo. Nō kitapejpenkej Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas iwān Nicolás de Antioquia wej ayéj judio, yéj ikyaya kicredoj ken iga tanextilia'yaj judiyojmej. ⁶ Iwān kiwigakej itenoj apostolejmej, wejemej kitaljikej imamej ipan itzontekomej inōmej siete tokniwej iwān ki-oradowilijkej.

⁷ Iwān itájtōl Dios mia'ya nemi kicredowaya, iwān wej kitokaj Jesús poxsan miakiakej ompa Jerusalén. Este nō mia' sacerdotejmej wej judiyojmej kicredojkej Jesús.

Kipresowiáj Esteban

⁸ Dios kimá' poder Esteban iga makichíwa milagrojmej iga la gente makicredokan Jesús. ⁹ E' sekin judiyojmej wej asij tiopan wej itōka' "Esclavojmej wej itekomej kimajkajkeja", iwān sekin wej de Cirene, de Alejandría, de Cilicia, de Asia, pewayej iga motenkitzkiáj iwān Esteban. ¹⁰ E' awel kitanilijkej iga el Espíritu Santo kipalewij Esteban iga kimá' tájtōl wej ómpaya nokta ken kijtoj. ¹¹ Iwān inōmej kixtawakej sekin iga makijtōkan iga Esteban maltajtowa iga iley Moisés, iwān maltajtowa iga Dios. ¹² Ijkōn kichijkej iga makuejkuesiwan la gente iwān nochi wewetkej wej mandarowaj iwān wej tamachtia'j ipan la ley iwān ki-onkawijkej Esteban; kikitzkijkej iwān kiwigakej iyixtaj kan monechkowaj wej kimandarowaj nochi judiyojmej. ¹³ Iwān nō kitemojkej wej tapantiáj, kijtojkej:

—Inin taga' atami iga maltajtowa iga inin toweyitiopan kan moweyimati Dios, iwān tajtowa icontraj iley Moisés. ¹⁴ Nikakikej kijtojto' iga Jesús de Nazaret yawi kixitinatini inin weyitiopan iwān yawi kipatati ken tiktekichíwaj ken Moisés tenextilij iga matikchíwakan.

† 5:34 5:34 Xikita glosario "Fariseo". * 6:1 6:1 Xikita glosario "Hebreo".

¹⁵ Jej mandarowaj iwán nochi yej ompa ewatoyaj, kuá' kitachilijkej Esteban, kitakej iga ixaya' kenya se ángel.

7

Esteban motajtowiliá

¹ Ijefej sacerdotejmej ijkín kitajtan Esteban:

—¿Ix melá' iga ijkón?

² Iwán yej kijtoj:

—Nokniwan iwán annotajwewetkej, xinekakikan yej nia nimitzijliti. Inón toDios yej nochi wel kichíwa, kixnextilij to-ikyapatajwewej Abraham kuá' onoya ipan tajli yej itoka' Mesopotamia, kuá' aya yawi mochantiti altepe' Harán. ³ Iwán Dios kijlij: “Xikajewa mótal iwán mokniwan iwán xaj ipan inón tajli yej nej nia nimitznexiltiti.” ⁴ Iwán Abraham kisa' pan país yej itoka' Caldea iwán yajki mochantito altepe' Harán. Kua' Abraham mi'ya' itaj, Dios sej kikixtij ompa iwán kiwajli' kan inán amejemen anchantitokej. ⁵ E' ayá' kimá' ital yej ma-itátkipay; ni alín nokta ayá' kimá' kan wel matakxa. E' Dios kijlij iga yawi kimakati yej mochíwas itatki, iwán kuá' mikisya, kawis iga ipilowan ipilowampa, malej ikuá' Abraham aya kipiaya ipilowan. ⁶ Iwán Dios kijlij iga yej ipilowan ipilowampa yatij mochantitij ipan se' tajli yej ayéj itatkimej. Ompa yawij onotij iga esclavojmej iwán kinkochitoskej cuatrocientos años. ⁷ Iwán Dios no kijlij: “Nej nia nicastigaroti yej mitzesclavotijliskej. Iwán mopilowan ipilowampa yawij kiasatij ompa, iwán witezéj neweyimatiltikij nigaj.” ⁸ Dios motajtolitij iwán Abraham, kimá' inón costumbre yej mojlía circuncisión* iga manesi iga motajoltij iwán. Inón iga kuá' Isaac kipiaya ocho días iga naceroj, Abraham kicircuncidaroj, iwán ijkónsan no kichij Isaac iwán ipiltzin yej itoka' Jacob. Iwán ijkónsan no kichij Jacob iwán ipilowan, inomej doce ipilowan yej mochijkej iga tetajmej ipan nación de Israel.

⁹ Inomej ipilowan Jacob yej yajkij to-ikyapatajwan kijiyakej itzoyomej yej itoka' José, iwán kinamakakej, iwán inomej yej takojkej kiwigakej Egipto. E' Dios onoya iwán José ¹⁰ wan kimanawij kuá' kinkochiwayaj. Dios kinexiltij ken wel makichíwa iga wel makiye'ita Faraón el rey de Egipto. Inón iga Faraón kitalij José iga mamochíwa gobernador ipan Egipto iwán no mandarowaya chan Faraón.

¹¹ Iwán poxsan apistajtiá' iwán tayokoyayaj noyan ipan ital Egipto iwán Canaán, wan totajwan akasajo' te kikuayaj. ¹² Kuá' Jacob kimati' iga Egipto ono' trigo, kititan ipilowan yej to-ikyapatajwan matakowatij. Ijkón iga achto vej yajkij Egipto. ¹³ Entonces kuá' se' vej yajkij yejemen, José motenxitonya iyixtaj iyikniwan, wan ikuá'ya el rey Faraón kimati' katipa itaj wan iyiknimej José. ¹⁴ Iwán José tatitan makikuitij Jacob yej itajpa iwán inochi iyikniwan; iga inochimej masi' setenta y cinco. ¹⁵ Ijkón iga Jacob yajki mochantito Egipto iwán ompa migui', iwán ompa mikikej no ipilowan yej to-ikyapatajwan. ¹⁶ Iwán iyomiyomej Jacob kiwigakej ipan tajli yej itoka' Siquem, iwán kitokakej ipan animajtexapo' yej Abraham kikowilij ipilowan Hamor.

¹⁷ Kuá' ayo' wejka iga mochíwas yej Dios kijlij Abraham iga yawi kichiwati nokta, judiyojmej poxsan piwikej Egipto. ¹⁸ Ompa Egipto pe' mandaroj se' rey yej akixmatía José. ¹⁹ Inín rey kikajkayaj totajwan iwán kinkochijkej, kitekimakakej iga makisenkokajewakan seli' choollin iga mamijmikikan.† ²⁰ Ikuá' naceroj Moisés. Yéj kuá' séligo', Dios poxsan kiye'ita'. Itaj iwán iye' kiskaltijkej eyi mes ompa ichamej. ²¹ Kuá' tatekimakakej iga kikajtejkeja iselti iga mamiki, isiwapiltzin el rey de Egipto kasi' iwán kiskaltij ken ipiltzin. ²² Inón iga Moisés momachtij ken momachtiaj egipciojmej. Yéj mandarowaya poxsan iwán nochi ken tatekimakaya mochíwaya.

²³ Kuá' kipiaya cuarenta años, Moisés yajki kipaxalowilito iyikniwan, inomej yej de Israel. ²⁴ Ompa kita' se egipcio kimagatoya se yej iyiknimejpa. Iwán kimanawito iwán kimiktij inón egipcio yej tamagatoya. ²⁵ Yéj kijtoj anka iyikniwan kimatiskej iga Dios kititan iga makimanawikan, e' yejemen ayá' kimatikej. ²⁶ Iwán ipan se'ya día, Moisés kasito omen israelita nemi momagaj, iwán kitakawaltiyaj, kijlijkej: “¿Te iga anmomagaj? Esi de amejemmpasan.” ²⁷ Kuá' kika' inón yej tamagatoya, este kiyagatopej Moisés, kijlij: “Tej ayagaj mitztalij iga tijefej o tijeuz iga xinetakawaltikan. ²⁸ ¿Ix tikneki no xinemikti ken yalwa tikmiktij inón egipcio?” ²⁹ Kuá' Moisés inón kika', cholej iwán yajki mochantito ipan tajli yej itoka' Madián. Ompa onoya ken yej wejchanej iwán kipiá' omen ipilowan.

³⁰ Kuá' pánoja cuarenta años, Moisés onoya ipan desierto‡ iná' tepé' yej itoka' Sinaí. Ompa kixnextilij se ángel ipan se witztako' yej wewelontoya. ³¹ Moisés momajtij

* 7:8 7:8 Xikita glosario “Circuncisión”. † 7:19 7:19 Ex 1:22 ‡ 7:30 7:30 Xikita glosario “Desierto”.

iga inón yej kitztoya, iwán kuá' kitechoj iga makiye'ita, kíká' itájtól toTęko, kijlij: ³² "Nej yej iDiospa amo-ikyapatajwewetkej, Abraham, Isaac, iwán Jacob." Iwán Moisés kuekuechkatoya iga majmawiá, iwán ayo' mixewiaya iga kitachiliaya. ³³ Iwán toTęko kijlij: "Xikixti moga' yej tikakijto', porqwe nij kan titaksato', nej nono'." ³⁴ Nikitzto' ken iga kinkochiwaj nogentej yej onokej Egipto, nikaki iga este tejtenaj. Inón iga niwalaj iga nikmanawikoj. Inán xiwiki iga nia sej nimitztitaniti Egipto."

³⁵ Malej iga yejemen kimajlijlilkej Moisés, kuá' kijlijkej: "¿A'yéj mitztalij iga tijefej o tijuej?" E' Dios kititan ken jefe iga makimanawiti igentej. Kititan iyángel makixnextilijti Moisés ipan witztakó'. ³⁶ Moiséswa' in yej kikixtij Egipto to-ikyapatajwan. Yéj kichij milagro ompiga Egipto iwán ipan inón Chilti' lámár iwán ipan Moisés yej tekixtij Egipto." ³⁷ Inonsan Moisés kijlij israelitajmej: "Dios yawi mitztitanilijti se profeta yej de amejémmpasan, ken nej nejtitan. Xikakikan yej yéj mitzjilijá." ³⁸ Inín Moisés yej onoya iwán la gente ompiga ipan desierto, iwán el ángel yej kinotza' ipan tepe' Sinaí. Iwán onoya wan to-ikyapatajwan, Moisés yej kimakakej itájtól yej tamaka vida iga tejemej sej matemakakan.

³⁹ E' inomej totajwan ayá' kinekikej makichiwakan ken kijtowa, majwa' kinekiáj sej mamokuepakan Egipto. ⁴⁰ Iwán kijlijkej Aarón: "Niknekij xinéchijwilikan diosmej iga mateojkultitijtiakan tejemej. Porqwe atikmatij te kichij iwán Moisés yej tekixtij Egipto." ⁴¹ Iwán kichijkej ken se torojtzin iga idiosmej iga makiweyimatiłtikan, iwán kikuikej mia' yolqamej iga kimiktijlilkej tepostorojtzin iwán yejemen pakikej iga kichijkej inón. ⁴² Iwán Dios kikajtej yejemen, kisemakakeja iga makiweyimatiłtikan sitalimej. Ijkin ijkuilijto' ipan ilibroj profetajmej: Amejemen de Israel, ¿ix amejemen ankimiktijkej yolqamej iga annemakakej ofrenda kuá' amonoyaj ipan desierto cuarenta años?

⁴³ ¡Ayá'! Majwa' ankinentiayaj ikuetaxtiopan dios Moloc, iwán ankinentiayaj sitalin yej kijlijá dios Renfán.

Inomej imágenes yej amejémensan ankichijkej iga xikweyimatiłtikan.

Inón iga niawij nimitzkixtijti kan amonokej; nimitzwigaskej este iyikampa país de Babilonia.

⁴⁴ Ipan desierto to-ikyapatajwan kipiayaj se kuetaxtiopan^s kan kanayaj inón ome patachte'ti kan ijkuilijtoya la ley. Inón kuetaxtiopan kichij Moisés kensan Dios kinextilij iga makichijwa. ⁴⁵ To-ikyapatajwan kimakakej inón kuetaxtiopan ipilowan iwán kaxitijkej este nigaj. Senwalkej iwán Josué iga kitalkuilikoj se gente yej nigaj chantitoyaj. Inomej gente Dios kikixtij iga kimakakej itál totajwan. Ijkonya iga kawiko inón kuetaxtiopan este iga mandaroj el rey David. ⁴⁶ Dios poxsan kiyé'ita' el rey David iwán yéj kine' makichijwili se ikal Dios yej iDiospa Jacob, kan wel maono. ⁴⁷ E' rey Salomón in yej kichij Dios ikal. ⁴⁸ Malej iga Dios yej kipoxpiá poder, ayá' mochantiá ipan tiopamej yej kimachijawja tajtaga'. Ken kijtoj se profeta:

⁴⁹ Ipan cielo nimotaliá iga nimandarowa, iwán ipan tajli nimokxitetoniá.

¿Katiábapa nókal nechijwiliskej?

¿Kan wel nimosewij?, kijtowa toTęko.

⁵⁰ ¿Ixtaj ayéj nej nikchij iga noma' nochi yej ono'?

⁵¹ Esteban kijtojo' no:

—E' amejemen nochipa anyoltakuaktikej, amonakas iwán amoalmaj ken yej ayá' kixmatij Dios. Nochipa ankichijwaj yej ayá' kineki el Espíritu Santo. Amejemen kensan amo-ikyapatajwan. ⁵² Amo-ikyapatajwan kinkochijkej nochi profetajmej, este kimijmik-tijkej yej kijtojkej iga yawi witzeti Cristo, yej ye'nemi. Iwán kuá' walaj, amejémensan sej an kentregarojkej iwán ankimiktijkej. ⁵³ Malej iga angelejmej mitzmakakej iley Dios, e' amejemen ayá' ankichijkej ken kijtowa.

Miki Esteban

⁵⁴ Kuá' kikakikej yej kijtojtoya Esteban, poxsan kuejkuesiwiwej este kigueuetzkaltil-ijkej itamej iga kijiyaj Esteban. ⁵⁵ E' yéj kimela'piaya el Espíritu Santo, ajkotachá' ipan cielo iwán kita' kan Dios tawijto', wan kita' ompa ejkato' Jesús iládoj iye'ma' Dios. ⁵⁶ Iwán kijtoj:

—¡Ta' xikitakan! Nikitzto' tapojto' cielo, iwán ompa ono' Jesús* iládoj iye'ma' Dios.

⁵⁷ E' yejemej monajnagastzakkej iga imamej, tzajtziwej iwán kisempoljkej Esteban. ⁵⁸ Kiwawatatzotjikixtijkej ipan altepe' iga kitemiktijtoj. Iwán inomej yej nemi

§ 7:44 7:44 Xikita glosario "Kuetaxtiopan". * 7:56 7:56 Esteban kijtoj "iPiltzin Taga", tqka' yej Jesús kijtoj kuá' motokawij. Lc 5:24

tatemiktiáj kikaŵatoyaj isotañtzołmeĵ† iyikxitenoj se taga' yej itoĵa' Saulo iga makicuidarowilĵkan. ⁵⁹ Mijej nemi kimemiktiáj, Esteban kitenewij Dios, kijtoj:

—NoTeĵo Jesús, xikomemawı noespırıtoj.

⁶⁰ Iwán motankuaketzta', iwán tajtoj recio, kijtoj:

—NoTeĵo, amo xikwelkuĵı yej ayekti yej nemi neĵıwiliáj.

Kuą' tami' inón kijtoj, mígui'ya.

8

Saulo kitemowa iga kıknoĵıwa yej kıkredowaj Jesús

¹ Saulo kiye'ıta' iga kimiktıjkej Esteban.

Inónsan día peŵakej iga paréj kitemojkej iga kıknoĵıwaj yej kıkredojtokej Jesús yej ichamej Jerusalén. Nochi papayınıkej, ono' yej yajki ipan itaĵ Judea iwán Samaria. Apostolejmejsan kajkej Jerusalén. ² Sekin tajtaga' yej kıkredojtokej Dios, kitokkej Esteban, iwán poxsan ĉokakej. ³ Iwán Saulo kıknoĵıwaya yej kıkredojtokej Jesús, kalakıá ipan sejsé kajlı iga kiŵawatatzojtikıxtıaya tajtaga' iwán siwatkej iwán kiwıgayaj preso.

Mopowa ye'notıciay Samaria

⁴ E' yej cholojkej Jerusalén, noyan san kan yajki kipowayaj itájtoĵ Dios yej tasalvarowa,

⁵ Se de yejemen yej itoĵa' Felipe, yajki se altepe' yej ono' ipan itaĵ Samaria,* iwán ompa peŵa' kipowa' itájtoĵ Cristo. ⁶ Ompa moneĉkolowaya iwán nochi kıkakiáj yej kıtowaya Felipe, iwán no kitayaj iga kıĉıwaya milagro. ⁷ Mia' yej kipiaya maĵespırıtoj aĉıtıakej, iwán maĵespırıtojmej kua' kısayaj ipan inomej este tzañtıtıkısayaj. Iwán no aĉıtıakej yej takuawayaxtoyaj iwán yej koĵomej. ⁸ Inón iga poxsan paĵtoyaj ipan inón altepe'.

⁹ E' onoya no se taga' yej itoĵa' Simón yej motamatılıá iwán kıkajkayajtoya la gente de Samaria, kinekiá iga makita la gente iga yej ayéj námol. ¹⁰ Kitajtoĵkakiá yej máj aya yolej este yej máj yóleja, kıtowayaj:

—Inın Simón kinentiá nokta iweyipoder Dios.

¹¹ Kitajtoĵkuĵıliayaj iga inón itamatılıs, ıkıyaya kıkajkayajtokej. ¹² E' kuą' kıkredojkej inón ye'notıciay yej Felipe kipowa' ken iga reinarowa Dios, iwán iga mamosalvarokan ipan itoĵa' Jesucristo, mobautizarojkej tajtaga' iwán siwatkej. ¹³ Kıkredoj no inón Simón, iwán mobautizaroj, iwán kitokatinemiáy Felipe, madmiradojtoya iga kitaya iga kıĉıwaya milagros.

¹⁴ Kuą' apostolejmej yej onoyaj Jerusalén kimatıkej iga yej ichamej Samaria kıkredojkeja itájtoĵ Dios, kıtıtankej mayakan ompıga Pedro iwán Juan. ¹⁵ Asıtoj ompıga, orađojkej iga inomej yej kıkredojkej Jesús iga makıpiakan el Espırıtu Santo. ¹⁶ Porque aya wıtziá iyEspırıtoj Dios nıga ipan se de yejémempa, onóyajsan bautizado ipan itoĵa' toTeĵo Jesús. ¹⁷ Iwán Pedro iwán Juan kıtalkej imamej ipan inomej, iwán inomej kipiákeja iyEspırıtoj Dios.

¹⁸ Kuą' Simón kita' iga ıalaj iyEspırıtoj Dios iga apostolejmej kıtalıjkejsan imamej ipan inomej, Simón kinekiá makıxtawa apostolejmej; ¹⁹ kijtoj:

—Xınemakakan no inón poder iga a'san ipan manıktalılı nomą' makıpiá no iyEspırıtoj Dios.

²⁰ Iwán Pedro kilij:

—Xımıki ıan motomın iga tikowasneki imakokta Dios. ²¹ Tej ayá' mıtızajasi iga kıkpiá; iyıxtaj Dios tej tikĉıjto' yej ayekti. ²² Xıkajtewayaya iga tikĉıwaya yej ayekti, iwán xıktajtanılı Dios sıga wel mıtızelkawılı inón yej tıkejlan ipan moĵmaj. ²³ Nımıtızıta iga ipan moĵmaj ıtıapox-ıxtıa, iwán tikĉıjto' yej ayekti, inón kenkuą' mıtızılpto'.

²⁴ Iwán kijtoj Simón:

—Amejemen xıktenewıkan Dios iga nej iga amo mamochıwa inón yej anne-ıjlıjkej.

²⁵ Kua' apostolejmej tami' tatapowakej ipan itájtoĵ Dios, mokupekej Jerusalén. Ipan ojti kipojtiwalkej ye'notıciay ipan mia' altepetzıtızın yej onokej ipan itaĵ Samaria.

Felipe iwán se taga' de Etiopıa

²⁶ Después se iyángel toTeĵo kilij Felipe:

—Xımoketza, iwán xaj tanıbapa ipan ojti yej kısa Jerusalén iwán yawı altepe' Gaza.

Inón ojti panowa ipan desierto. ²⁷ İjkón Felipe moketza' ıan yajki ompıga; iwán ipan ojti ması' iwán se taga' yej ichan ipan tıjlı Etiopıa. Inón taga' poxsan tayakanıtoya, yej kenılıjtoya itomın la reina de Etiopıa yej itoĵa' Candace. Inón taga' yajka Jerusalén iga

† 7:58 7:58 Anka iga sektaj kinentiayaj soñantóztol, ıan kıkıxtıjkej iga máj wel matatemıktıkan. Ayéj iga onoyaj ipetzkañej. * 8:5 8:5 Xıkıta glosario "Samaria, Samaritanos".

kiweyimatiłtıtıyoa Dios. ²⁸ Inón taga' némiya yaya íchān; ewatiyaia ipan ikuacarretaj, kileerojtıyaia inón libro yej kijekuloj el profeta Isaías. ²⁹ IyEspíritoj Dios kijlij Felipe:

—Xiktecho inón kuacarretaj iwān xisenyawı itenoj.

³⁰ Kuā' Felipe kitechoj, kıká' iga kileerojtıyaia inón libro yej kijekuloj Isaías, iwān kitajtan:

—¿Ix tikmati te kijtojneki in yej tikleerojtıa?

³¹ Iwān kijtoj inón taga':

—¿Kén nıa nikmatıti sı ayagaj ne-ıjlıá te kijtojneki?

Iwān kijlij Felipe iga matejkawi iga mamotalı itenoj.

³² Kan kileerojtıyaia ijkın ijkuılıto':

Kiwıgakej kimiktıtoj ken se borrego;†

iwān ken borregojtın kuā' kitejtekiłıá itzojmiyo, atzajtzi, ijķonsan yej nō atajtoj.

³³ Kalımpamatıkej, ayá' kitajtolkuılıj yej kijuzgarowa.

¿Iwān a' tajtowa iga ipılowān?,

iga kimiktıjkej ipan inın tajlı.

³⁴ Iwān inón taga' de Etiopıa kitajtan Felipe:

—Achi xıne-ıjlı de a'yej tajtowa inın profeta. ¿Ix iga yejsan o iga sewo'?

³⁵ Iwān Felipe pewa' tajtoj de inón yej kileerojtıyaia inón taga' de Etiopıa, iwān kipowılıj ye'notıciaj de Jesús. ³⁶ Kan nemi yawıj, asıtoj kan ono' a'tı. Kijtoj inón taga':

—Nıj ono' a'tı; ¿ıx awel tınebautızaroj?

³⁷ Felipe kijtoj:

—Sıga tıkmela'cređowa iga inewı moalmaj, wel.

Iwān kijtoj:

—Nıcređowa iga Jesucristo ipıltın Dios.

³⁸ Iwān kiketzeltıj ikuacarretaj; iwān iyomextımej yajkıj a-ıjti'. Iwān ómpaya Felipe kibautızaroj inón taga'. ³⁹ Kuā' kıskeja a-ıjti', iyEspíritoj toTeko kiwıga' Felipe. Inón taga' ayo' máj kıta' Felipe; e' taga' kıkui' iyojwi este paķtiajki. ⁴⁰ Felipe asıto seı este ipan altepe' yej itoka' Azoto, iwān panotıajki ipan sejsé altepe' iga kipojtınemi' ye'notıciaj de Jesús este que asi' altepe' Cesarea.

9

Saulo pewa iga kitoka Jesús

¹ Saulo kijtojtıyasan iga yawı kimiktıti yej kitokaj Jesús. Inón iga yajki kitato ijefeıj sacerđotejmej,* ² kitajtanıto amamej kan makıjto iga yejemeı kitekimakaj iga mayawi Damasco iga makıtemotı ipan itıopameı judıyojmej yejsan kitokaj iyojwi Jesucristo. San a' casıs, kiwıgas preso este Jerusalén, tajtaga' o sıwatkej. ³ E' kua' nemi yaya ipan ojtı iga asıtıayay Damasco, walaı ipan cielo seı tı'tı yej kiwejtawıķo. ⁴ Saulo wetzi' este talpan, kıká' a'pa ijkın kijlij:

—Saulo, Saulo, ¿te iga tıne-ıknocııwa?

⁵ Saulo kijtoj:

—¿A'yejtaj in tej?

Iwān kijlij:

—Neı nıJesús. Neıwa' in yej nemi tıne-ıknocııwa. Iga ijkın tikcııwa, teısan momatıka nemi tımo-ıknocııwa, ken kuā' seı toro kıtılıksa ipuntaj kuawi' yej iga momajmajtıá.

⁶ Iwān Saulo este kuekuecķa' iga majmawi, kijlij:

—NoTeko, ¿tetaj tıkneki manıķcııwa?

ToTeko kijlij:

—Xımokétzaya, xaj Damasco. Ompıga yawıj mitziłıtıj teı tia tikcııwati.

⁷ Inomeı tajtaga' yej nemi yayaj iwān Saulo pox momajtııtikajkej iga kıkakıkej a'pa tajtoj, e' aķıtıkej nı agaj. ⁸ Iwān Saulo moketza' kan wetztıya, kuā' mıxtapoj, ayo' wel tachaya. Iwān kımawılantıajkıj. İjķón kaxıtıtoj Damasco. ⁹ Ompa onıya eyı día, awel tachaya, atakuaj nıga konıj nıté.

¹⁰ Ompa Damasco onıya seı yej itoka' Ananıas yej kitoka Jesucristo, wān toTeko kıxnextılıj, kijlij:

—ıAnanıas!

Iwān yej kıjlij:

—Nıgaj nono' noTeko.

¹¹ Iwān toTeko kijlij:

† 8:32 8:32 Xıkıta glosarıo "Borrego". * 9:1 9:1 Inın ijefeıj sacerđotejmej, íchān Jerusalén.

—Xi-ójkuiya, xaj ipan calle yey itoqa' Melakti'. Ompa çan Judas, xiktemoti se de Tarso yey itoqa' Saulo, yéj inán nemi neṭenewiá. ¹² Nikixnextilija iga kalakito se taga' yey itoqa' Ananías iwán kitálijilij ima' iga sej matachá.

¹³ Kuá' inón kíká' Ananías, kitenkuepilij:

—Noṭeko, e' inón taga', mia' tokniṃej ne-ijlijkej kén iga yéj poxsan kinkoçhij inomej yey Jerusálén mitztokaj. ¹⁴ Iwán inán wáaj no yey de Israel. Este kiwajli' se ama' kan ijefej sacerdoṭejmej kitekimá' iga wel makiwigakan preso yey mitzweyimatiṭliáj.

¹⁵ E' toṭeko, kijlij:

—Xaja, iga yéj niktapejpen iga makipowa notájtól. Makipowiliti yey ayéj de Israel iwán irreyejmej, iwán no yey de Israel. ¹⁶ Nej nia nikneṭtiliti iga yéj yawij poxsan kinkoçhíwatij iga neṭoka.

¹⁷ Iwán Ananías yajki ipan inón kajli kan onoya Saulo. Kuá' kala', kitálijilij ima', iwán kijlij:

—Saulo, tinokniṃ, toṭeko Jesús yey mitzixnextilij ipan ojti kan nemi tiwítziá, neṭitan iga wel sej xitachá, no iga xikpiaya el Espíritu Santo.

¹⁸ Íkuá'san kojkopé' ipan iyixmej tejté ken topoj iyajwayo; ijón iga welya sej tachá'. Iwán yajki mobautizaroto; ¹⁹ tami' inón, takuaj wan kikui' sej itájpál.

Saulo kipowa itájtól toṭeko ipan Damasco

Iwán aho' ompa kawí' wan tokniwan yey kitokaj Jesucristo yey ichamej Damasco. ²⁰ Íkuá'san pewa' iga kipowa itájtól Jesucristo ipan itiopamej judiyojmej, kijtojtinemiá iga Jesús, Dios nokta iPiltzín. ²¹ Iwán nochi yey kikaktoyaj madmiradowayaj, kijtowayaj:

—¿Ix ayejtaj inín taga' yey Jerusálén kitemojtinemiá iga makiknoçhíwa yey kitenewiáj itoqa' Jesús? ¿Ix ayéj yejsan no yey wáaj nigaj iga makijilpitiwiga katka itenoj ijefejmej sacerdoṭejmej?

²² E' Saulo máj kiyolmakaya iga kipowa toṭeko itájtól ipan altepe' Damasco. Kinojma-ijtowaya iga makimatikan iga Jesúsya nokta in el Cristo yey Dios kitapejpen; judiyojmej este akojasiáj ken iga makitenkuepilikan.

Saulo kicholowiliá judiyojmej

²³ Kuá' pánoja mia' día, judiyojmej motajtojtijkej iga makimiktikan Saulo; ²⁴ e' yéj kimati' iga kimiktijnekiáj. Kichixtoyaj kajkan kjsalo ipan altepe' semilwi' iwán senyówal iga makimiktikan; ²⁵ e' yey kitokaj Saulo, tayowakan kakijkej ipan se panchikiwéj, iwán kipipilojtitemowijkej ipan muro yey iga koláititoya altepe', ijón iga choloj.

Saulo asi Jerusálén

²⁶ Kuá' Saulo asito Jerusálén, kinekiá mamosenechkoçkan iwán yey no kitokaj Jesús; e' inochimej kimajmawiliyayaj iga akicredowayaj siga yéj no kitókaya Jesús. ²⁷ E' Bernabé kiwiga' kan ono' apostolejmej. Iwán kipowa' kén iga ipan ojti toṭeko kixnextilij Saulo, iga toṭeko kinotza', iwán kén iga kuá' onoya Damasco, Saulo amajmawi' iga kipowa' itájtól Jesús. ²⁸ Ijón Saulo kawí' Jerusálén, yayaj iwamej kansan kinekiá. ²⁹ Amajmawiá iga kipowaya itájtól toṭeko, este motenkizkiaya iwán judiyojmej yey tajtowayaj griego. E' yejemen kinekiáj makimiktikan. ³⁰ Kuá' yey kitokaj Jesús kimatikej iga kimiktijnekiáj Saulo, kiwigakej Cesarea iwán kititankej iga mayawi Tarso.

³¹ Iwán tokniwan yey kicredoṭtoyaj Jesús yey onoyaj noyan Judea, Galilea iwán Samaria, tamelá onoyaj iga ay'ya kinkoçhíwayaj, majya kisentaliyayaj iyalmajmej ipan Dios. Ye'nemiáj ken tatekimaka toṭeko iwán nemi miakiyay iga el Espíritu Santo kipalewiayaj.

Eneas yektiá

³² Kuá' Pedro kipaxalowilijtinemiá yey kitokaj Jesús, yajki no kitato yey çantitokej altepe' Lida. ³³ Ompa kasito se taga' yey itoqa' Eneas yey wetztoya ipan itapech ocho años, awal moketzaya iga takuawayaxtoya. ³⁴ Iwán Pedro kijlij:

—Eneas, Jesucristo mitzachitiáltija. Ximoketza iwán xi'yetáliya kan tiwetztoya.

Eneas nimanán moketza'. ³⁵ Iwán nochi kitakej yey çantitokej altepe' Lida wan ipan tajli de Sarón, iwán kitokákeja toṭeko Jesús yey el Mesías.

Dorcas ojpa-isa

³⁶ Ipan altepe' Jope onoya se siwa' yey kitoka Jesucristo, itoqa' Tabita. Ipan griego kijtojneki Dorcas.† Yéj nochipa kichijtoya yey yekti; kipalewiaya yey ayá' motapialiyayaj.

³⁷ Iwán inomej días wetiá' wan migui'. Kuá' kaltijkeja, kiwigakej ajko ipan se' piso.

³⁸ Iwán Jope ayá' wejka iga Lida; kuá' yey kitokaj Jesús kimatikej iga Pedro ono' Lida, kititankej omen iga ijón makijlitij:

—¿Ix wel sémisán tiáj Jope nowamej?

† 9:36 9:36 Ipan mela'tájtól Dorcas kijtojneki Masatzín.

³⁹ Iwán Pedro motemá', yajki iwamej. Kuá' asikej Jope, kiwigakej kan ono' animaj, iwán nochi yej wejemikikej chojchokatókejpa iga kiyawalojkej Pedro, kinextilijkej wipilmej iwán kuachtimej yej Dorcas kichij kuá' aya miki. ⁴⁰ Iwán Pedro kikikixtij nochi yej ompa onoyaj iwán motankuaketzá' iga kitenewij Dios; iwán kitachilij animaj, kijtoj:

—Tabita, ximoketza.

Iwán kitapoj iyix, kita' iga ompa ono' Pedro, motalij. ⁴¹ Iwán Pedro kimakitkizj iga kiketza'. Iwán kinotzkej yej kitokaj Jesús, wan yej wejemikikej, iga makitakan iga Tabita isa' sej. ⁴² Inón momati' noyan ipan altepe' Jope, iwán mia' kicredojkej ipan toTeko Jesucristo. ⁴³ Iwán Pedro wejkej achi kawí' ipan inón altepe' chan se yej itoká' Simón, yej kichíwa kuajkuantas iga kuetax.

10

Pedro iwán Cornelio

¹ Ipan altepe' Cesarea onoya se taga' yej itoká' Cornelio yej ikapítan cien soldado romanojmej, inómejwa' kijliayaj Italiano. ² Inón taga' wan nochi yej ono' ichan kicredowayaj wan kimajmawiliayaj Dios. Nə kipalewiaya mia' judiyojmej yej amotapialiyaj iwán nochipa kitenewiaya Dios. ³ Se tiqta' ken las tres, kixnexitliko se iyángel Dios, kinojma-ita' kalakiko kan yéj ono', kijlij:

—¡Cornelio!

⁴ Iwán yéj kitachilijtikisa' el ángel wan kimokatajtan:

—¿Anka tejté iga?

El ángel kijtoj:

—Dios mitzkaki kuá' tiktenewiá iwán mitzita kuá' tikpalewiá yej ayá' motapialiaj.

⁵ Inán xiktítani sekin tajtaga' iga mayakan Jope, iga makinotzatij Simón, yej itoká' no Pedro, ⁶ ono' chan sewo' Simón yej tekipanowa iga kuetax, yej chantito' lamartenoj. Yéj yawi mitzilijti yej tia tikchuwati.

⁷ Kuá' yájkíya el ángel yej tajtojtoya iwán, Cornelio kinotza' omən itekipanowanimej iwán se soldado yej kiye'itaya, yej nə kicredowa Dios. ⁸ Iwán kuá' támí'ya kipowilij nochi kén iga kita', kitítan iga mayakan altepe' Jope.

⁹ Ipan se'ya día miej nemi yawij ipan ojti iwán asitiáyaja Jope, Pedro tejkej iyixko kajli* ken tajkodía iga kitenewiá Dios. ¹⁰ Iwán poxsan mayanaya, kinekiá magui' matákuaya. Kuá' nemi kichiwiliáj itákual, Dios kinextilij Pedro tepa iteki en visión. ¹¹ Kimela'ita' iga cielo tapowi', pilojtiwitziá te tani se ken tikita weyimántial, ijilpitiwitziá ipan nawí inakas. ¹² Ipan inón weyimántial onoya sese'pa yolqamej; yej kipiáj nawí iyixkimej, yej moelwawatatzowaj iwán yej patanjij.† ¹³ Iwán kikagui' se tájtəl yej kijlij:

—Pedro, ximoketza, xikmikti iwán xikua.

¹⁴ E' Pedro kijtoj:

—NoTeko, awel, iga nej ayí' nikua yej kijtowa motájtəl iga amokua.

¹⁵ Iwán inón yej kinotza', sej kijlij:

—Yej Dios kijtowa iga wel mokua, tej amo xikijli iga ayékti.

¹⁶ Ijkon mochij eyi vej, iwán inón weyimántial sej tejkej ipan cielo. ¹⁷ Kuá' Pedro tayokoxtoya iga akimatiá te kijtojneki inón yej Dios kinextilij, asitoj tajtaga' yej Cornelio kitítan. Tatajtantiwalkej kan ichan Simón, este asikej ipan ikalten. ¹⁸ Tanotzkej, tatajtankej:

—¿Ix nigaj ono' se yej itoká' Simón yej nə itoká' Pedro?

¹⁹ Kuá' Pedro kejlántogo' inón yej kita', el Espíritu Santo kijlij:

—Ta' xikaki; eyi tajtaga' mitztemowaj. ²⁰ Ximokéztaya, iwán xitemo. Amo te xikejlamiki, xaj iwamej iga inomej nej niktítan.

²¹ Iwán Pedro temoj, kitechoj inomej tajtaga' yej Cornelio kitítan. Kijlij:

—Nejwa' in yej annetemowaj; ¿te iga anwalkej?

²² Iwán yejemen kijtojkej:

—Niwalkej iga nejtankej el capitán Cornelio. Yéj poxsan ye'nemi iwán kiweyimantilitá Dios. Nochi judiyojmej kipoxye'itaj Cornelio iwán kipoxnekij. Se iyángel Dios kitekimá' iga mamitznotzaki iga xajki' ichan, iga makikaki yej tej tia tikijliti.

²³ Iwán Pedro kijlij iga makalakikan kalijti', iwán ompa kawikej iga kochkej.

Kuá' tanésí'ya, Pedro yajki iwán yejemen; yajkij nə sekin yej kitokaj Jesús yej ompa ichamej Jope.

* **10:9** 10:9 Ikalmey judiyojmej itechoj kikuaij iga mejekawiyaj kuá' pox tadotoni wan iga oradowayaj. † **10:12** 10:12 Iley Dios kijtowa iga judiyojmej awel kikuaj sekin inimpa yolqamej. Lev 11

²⁴ Ipan se' día asitoy Cesarea kan Cornelio kichixtóyaya iwán sekin iyikniwampa wan iyamigojmej yey iwán moye'itaj, yey yéj kijlij iga ompa maonokan. ²⁵ Kuá' Pedro asito, Cornelio kixnamikito, iwán motankuaketza' iyxxtaj iga katka makiweyimatilti. ²⁶ E' Pedro kiketza', kijlij:

—Ximoketza. Nej no nitaga' kensan tej.

²⁷ Iwán tãtapojtiajkij te kalijti', ompa kensitoy mia' yey nechkatokej. ²⁸ Iwán Pedro kijtoj: —Amejemen ankimatija iga nej yey nijudiyoj, noley nenextilia iga awel manimonechko iwán yey ayéj judío, niga manikalaki ichan; e' Dios nenextilij iga amo manikijli ni agaj iga akajasi iga makina' techo Dios. ²⁹ Inón iga kuá' nenotzatoj, niwalaj; ayá' nikijtoj iga ayá' nia. Inán nikmatisneki te iga annenotzakej.

³⁰ Cornelio kijtoj:

—Kipiá nawi dias, ken las tres tiotakpan, nigaj nochan nimayunarojtoya iwán niktenewijtoya Dios ken tiktekichiwaj,[‡] iwán ne-ixnẽxtiliko se taga', nikita' iga kinentia itzõtzol yey este pepetani. ³¹ Iwán nenotza', ne-ijlij: “Cornelio, Dios mitzkaki kuá' tiktenewia iwán mitzitzto' iga tikpalewia yey amotapialiaj. ³² Inán xiktütani yey mayakan Jope iga makikuitij Simón yey itõka' no Pedro. Ono' chan sewo' Simón yey kicurtirowa kuetax, yey chantito' lamartenoj. Kuá' ásisya, mitzãtapowij.” ³³ Inón iga imanin nimitzãtanilij, iwán yektia iga tiwalaj. Inán nigaj nonokej nonochin iyxxtaj Dios wan niknekij manikakikan nochi yey Dios mitztekimá' iga xine-ijlikan.

Pedro kipowa itãjtõl Jesús chan Cornelio

³⁴ Iwán Pedro pewa' tajtoj:

—Inán sí nikmela'mati iga Dios ayá' sesan kiye'ita, ³⁵ kiye'ita yey kimajmawiliáj iwán kichíwa yey yektí, judío o a'san nesí yey ono' ipan tajli. ³⁶ Dios kinõza' ipilowan ipilowampa Israel, kipowilijkej iga wel onoj tamelá iyxxtaj siga moconfiarowaj pan Jesús yey Mesías, yey tonochin toTeko. ³⁷ Amejemen ankimatij yey mochij noyan ipan itãl judiyojmej, pewa' Galilea kuá' Juan kipowa' itãjtõl Dios iwán tabutzãrojo. ³⁸ Ankimatij no ken iga Dios kimá' Jesús de Nazaret iyEspíritu Santo iga wel makichijtinemi yey yektí iwán makachitãltijtinemi nochi yey tzitzimi' kinkõchijtoya. Jesús kichíwaya inón iga Dios onoya iwán.

³⁹ 'Nejemej sí nikitakej inochi yey kichijtinemi' Jesús ipan estado de Judea wan ipan altepe' Jerusalén. Ompa kimiktijkej, kiclavãrojkejpa ipan kuacruz. ⁴⁰ Inón Jesús, Dios ki-ojpa-ixitij ipan tercer día, iwán kichij iga mane-ixnẽxtilikãkan nejemej. ⁴¹ Ayá' inochin kixnẽxtilikkej, ne-ixnẽxtilikkej nejemensan yey ikayay netapejpenkej iga manikpowakan iga isato' Jesús. Nejemen nisentakuaqkej iwán nisen-ãtikej iwán yéj, kuá' ojpa-isa' ya kan miktõya. ⁴² Iwán netãtankej iga manikpowakan, manikijlij nochi iga Dios kitalij Jesús iga makijuzgaro yey isatokej iwán yey miktokej. ⁴³ Iwán te ikayay profetajmej tajtowaj iga Jesús, kijtowaj iga nochi yey kisentãliáj iyãlma' ipan Jesús, kiperdonarowa yey kichijkej yey ayekti.

Dios kimaka iyEspiritoy yey ayéj judiyojmej

⁴⁴ Tãtapojtõyao' Pedro, kuá' walaj el Espíritu Santo ipan inochin yey takaktõyaj. ⁴⁵ Iwán judiyojmej yey kitokaj Jesús yey walkej wan Pedro, san tajtachixtikajkej iga Dios no kimá' iyEspíritu Santo yey ayéj judiyojmej, ⁴⁶ iga kikakiáj iga tajtojtokej ipan sesé'paya tãjtõl iwán kiweyimatiltijtojaj Dios. ⁴⁷ Iwán Pedro kijtoj:

—¿Ix wel agaj kijtowa iga amo mamobautizãrokan ipan a'ti inimej yey Dios kimajma'ya no iyEspíritu Santo kensan tejemen temajmá'?

⁴⁸ Iwán tatekimá' iga mamobautizãrokan ipan itõka' Jesucristo. Kuá' tami' mobautizãrojkej, kijlijkej Pedro iga makãwi-o' achõ' días māj iwán yejemen.

11

Pedro tajtowa iwán yey kitokaj Jesús yey chantitõkej Jerusalén

¹ Apostolejmej iwán yey kitokaj Jesús yey onoyaj Judea, kimatikej iga no kicredõjkeja itãjtõl Dios yey ayéj judiyojmej. ² Kuá' Pedro asi' Jerusalén, judiyojmej yey tatekimakaj iga mamocircuncidãrokan* yey ayéj judiyojmej, pe' ta-ijixko-ijlijkej, ³ kijtojkej:

—Tejémejpa tijudiyojmej, ¿te iga tikpaxãlowilõto inõmej yey ayéj judiyojmej, iwán este titakuaj iwãmej?

⁴ Iwán Pedro kipowa' inochi yey mochij este kan pewa', kijtoj:

⁵ —Nej nonoya Jope, iwán kuá' niktenewijtoya Dios, yéj ne-ixnẽxtilij tejté. Nikita' ken se weyimãntiaq, temõtíwalaj ipan cielo, ijilpitiwalaj ipan nawi inajnakastan, temoj este

[‡] **10:30** 10:30 Judiyojmej teki-orãdowayaj a las nueve yowalti' wan a las tres tiotakpan. * **11:2** 11:2 Xikita glosario “Circuncisión”.

kan nej nonoya. ⁶ Niktachilijitkawi' iga manikita' te kipiaya, ompa nikita' yolkamej yej kipiá nawi iyikxi, yej tekuaj, yej moelwawatatzowaj iwán yej patanij. ⁷ Iwán níká' se tájtól ne-ijlij: "Ximoketza Pedro, xikmikti iwán xikua." ⁸ E' nej nikijlij: "Awel noTeko, iga nej ayí' níku yej kijtowa motájtól iga amokua." ⁹ Iwán sej níká' inón tájtól yej wáaj ipan cielo, ne-ijlij: "Yej Dios kijtowa iga wel mokua, tej amo xikijli iga ayekti." ¹⁰ Ijkon nikita' eyi vej, iwán nochi sej tejkaj ipan cielo. ¹¹ Íkuá'san asikej kalijti' kan nonoya eyi tajtaga' yej wálkej Cesarea iga netemokoj. ¹² IyEspíritoj Dios ne-ijlij iga manía, e' amo manimajmawi. No yajkaj inimej seis yej kitokaj Jesús, iwán nikalakkej çan se taga' ¹³ yéj nepowilijkej ken iga ichan kita' se iyánel Dios ejkatoya iwán kijlij: "Agaj xiktítani ipan áltepe' Jope iga makinotzati Simón yej no itoká' Pedro; ¹⁴ yéj yawi mitzijliti ken iga wel ximomanawi, tej iwán inochi mofamíliaj." ¹⁵ Kuá' pe' niktatapowijkej, el Espiritu Santo wáaj iyakapamej, kensan tejemej no kuá' achto asi' ipan tejemej. ¹⁶ Íkuá'ya nikeljan yej kijtoj toTeko: "Juan tabautizarowa iga a'ti, e' amejemen mitzbautizaroskej iga el Espiritu Santo." ¹⁷ Siga Dios kimakakej yejemej yej tejemej no temakakej yej ticredojkej toTeko Jesucristo, çte noteki in nej iga amo manikchiwa ken kineki Dios?

¹⁸ Iwán kuá' yej de Jerusalén yej kitokaj Jesús kikakikej inón, ate-o' kijtojkej, iwán kiweymatiltijkej Dios, kijtojkej:

—¡Mataj no yej ayéj judiyojmej Dios kine' iga no makikajtewakan iga kichijwaj yej ayekti iga no maonokan nochipa itenoj!

Yej ichamej áltepe' Antioquia yej kitokaj Jesús

¹⁹ Kuá' kimiktíjkeja Esteban, pewakej kinkochijkej yej kitokaj Jesús, sekin cholojkej iwán yajkij Fenicia, Chipre iwán Antioquia.† Ompa kipowilijkej itájtól Dios yejsan judiyojmej, e' yej ayéj judiyojmej ayá' kipowilijkej. ²⁰ E' sekin yej kitokaj Jesucristo yej ichamej Chipre iwán Cirene asikej pan áltepe' Antioquia iwán no kitatapowijkej yej ayéj judiyojmej, kipowilijkej ye' noticiaj de Jesús yej toTeko. ²¹ Ipodéj toTeko onoya wan yejemej. Iwán mia' kicredojkej toTeko iwán kikajtejkej ken ikya kicredojtoyaj.

²² Kuá' toknijwan de Jerusalén yej kicredojtokej toTeko, kimatikej nochi inin yej mochij, kitítankej Bernabé iga mayawi Antioquia. ²³ Kuá' ompiga asito, kita' kén iga Dios kiyé'ita' inomej, iwán poxsan yolpagui'. Kinonqtzkej iga makicredokan toTeko iga nochi iyalmajmej iwán makichiwakan ken yéj kineki. ²⁴ Bernabé poxsan te-ijknin, kipiaya el Espiritu Santo, iwán poxsan moconfiarojtoyaj ipan Dios. Iwán mia'ya gente kicredojkej toTeko iga yéj kitatapowij.

²⁵ Iwán Bernabé yajki Tarso iga kitemoço Saulo; iwán kuá' kasi' kiwiga' Antioquia. ²⁶ Ompa monechkojtoyaj se año iwán toknijwan iwán kimachtijkej mia' gente; ompa Antioquia achto vej kitokawijkej cristianojmej yej kitokaj Jesucristo.

²⁷ Inón tiempo sekin profetajmej[‡] kiskej Jerusalén iga yajkij Antioquia. ²⁸ Se de yejemej yej itoká' Agabo moketztikisa' kan nechkatoyaj yej kitokaj Jesús, iwán kijtoj ken iga Dios iyEspíritoj kitajtólma' iga yawi apistajtiati noyan. Inin mochij kuá' gobernarojtoyaj rey Claudio.§ ²⁹ Entonces yej kitokaj Jesús yej ichamej Antioquia kijtojkej iga yawij kitítanilitij tomín iga kipaléwiáj yej kitokaj Jesús yej çantitokej Judea, ke'ya iga se wel kimaka. ³⁰ Iwán ijkon kichijkej, iwán inón tomín kikawatoj Bernabé iwán Saulo, kimakakej iyancianojmej* inomej yej kicredowaj Jesucristo yej onokej Judea.

12

Miki Jacobo iwán kipresojiwáj Pedro

¹ Inón vej el rey Herodes* pewa' iga kikítkij sekin yej kitokaj Jesucristo iga kinkochiwaj. ² Iwán iga espada kimiktijkej Jacobo yej Juan iyiknin. ³ Iwán kuá' el rey kita' iga nochi judiyojmej kiyé'itakej iga kimiktijkej Jacobo, tatekimá' iga no mamokítki Pedro. Inón mochij kuá' nentoya ilwi' yej kijliáj Pascua[†] kuá' mokua pan yej ayá' kipiá levadura.‡ ⁴ Kuá' kikítkíjkeja Pedro, Herodes kipresojiwáj, ompa kicuidarojtoyaj nawi grupo soldadojmej, ipan cada grupo onoya nawi soldadojmej. Herodes kejlantoya iga kiwigaya iyixtaj la gente kuá' pánojya iyilwiyo la Pascua. ⁵ Iwán Pedro onoya preso, e' paréj kicuidarojtoyaj. E' toknijwan yej kitokaj Jesucristo ayá' siawiáj iga kitenewijtoyaj Dios iga makipaléwi Pedro.

† 11:19 11:19 Fenicia ken estado, Chipre tajkótál iwán Antioquia áltepe'. Xikita mapa pág. X ‡ 11:27 11:27 Xikita glosario "Profeta". § 11:28 11:28 Claudio katka itoká' rey o emperador, wan kijliáj César iga kigobernaroj nochi itál Roma. Xikita glosario "César". * 11:30 11:30 Xikita glosario "Anciano". † 12:1 12:1 Xikita glosario "Herodes". † 12:3 12:3 Xikita glosario "Pascua". ‡ 12:3 12:3 Xikita glosario "Levadura".

Dios kixixtiá Pedro ipan cárcel

⁶ Inonsan yówal antes iga Herodes makiwiga Pedro iyixtaj la gente, Pedro kochtoya itajkoyan ome soldado, majma-ilpitoya iga ome cadena, iwán sekin soldadojmej kicuidarotjoyaj ikaltenyo cárcel. ⁷ Iwán wejkisako se iyángel toTeko, este tawilpanya onoyaj carcelijiti'. Iwán inón ángel kichijchin Pedro ipan iyákol iga kixitij iwán kijlij:

—Nimanún ximokéztaya.

Iwán inomej cadena yej iga ma-ilpitoya, xixxitomi'. ⁸ Iwán el ángel kijlij:

—Ximotajko-ilpiya iga mocintoron iwán xikajákiya moga'.

Kua' Pedro kichija ijkón, el ángel kijlij:

—Xikaki mosotantzótzol iwán xinétoxa.

⁹ Pedro kisa' iwán kitokatiaya el ángel, e' ayá' kitawelcredowaya yej el ángel nemi kichywa. Yéj kijtowaya anka kitēmiktoya.

¹⁰ E' kua' kita' kipatiliijkeja yej áchtopa guardia, kua' kita' se'ya kipatiliijkej, iwán kua' asikeja kan kalten de tepos yej ono' callejtenoj, inón kalten yokatapowi', kiskej, iwán kua' kipatiliijkej se calle, el ángel ómpaya kikajtej Pedro. ¹¹ Íkua'ya Pedro kimati', iwán kijtoj:

—Inán sí niknojmamati' iga toTeko kititan iyángel iga manemanawi ipan ima' Herodes iwán de inochi yej judiyojmej kinekiáj manechiwilikán.

¹² Mie' inón kejlantoya, Pedro yajki çan María, yej iye' Juan yej itoka' nò Marcos, ompa nechkatoyaj mia' yej kitēnewijtoyaj Dios. ¹³ Kua' Pedro kaltzotzon ipan puerta yej ono' ojtenoj, se takotzin yej itoka' Rode yajki kitato a'yéj tanótztoya. ¹⁴ Kua' kitajtolkagui' iga Pedro, ayá' kikaltapoj, sino que iga yolpagui', motalojtiajki kalijti' iga tamañtito iga Pedro óno'ya ipan kalten. ¹⁵ Iwán kijlijkej:

—Tej anka ay'ya titajlanto'.

E' yéj kijtowaya iga kena. Iwán yejemen kijtojkej:

—Anka ayéj yéj; anka iyángel.

¹⁶ E' Pedro tanótztóyasan ipan kalten. Iwán kua' kikaltapowilijkej iwán kitakej, momajtijkej. ¹⁷ E' Pedro tamanótzta' iga ayo' matajtojtokan, iwán pe' kipowa' kén iga toTeko kixixtij ipan cárcel; iwán kijtoj:

—Inún xikmatiltikan nò Jacobo^S iwán yej kitokaj Jesús.

Después kisa' ompa; yajki se' lado.

¹⁸ Kua' taneši', soldadojmej ay'ya nokta kojasiáj te kichiwajaj iga ayá' kimatiáj kan yajki Pedro. ¹⁹ Herodes tatekimá' iga makitemotij, e' como ayá' kasikej, kua' támi'ya kitajtajtankej in soldadojmej, tatekimá' iga makimijmiktikan soldadojmej igaki' itechkomej choloj Pedro. Iwán Herodes kisa' Judea iwán yajki mochantito Cesarea.

Miki Herodes

²⁰ Herodes kikuesowilijtoya la gente yej çantitoyaj altepemej Tiro iwán Sidón, e' inomej gente kikowajaj te kikuaj ipan ipajs el rey Herodes. Inón iga sekin de yejemej yajkij kitatoj se taga' yej itoka' Blasto yej kipiaya itekipánol kan mandarowa Herodes, iwán yéj kitajtowilijkej iga maonokan tamelá. ²¹ Se día Herodes kitatitanilij inomej, iwán inón día Herodes kajib ye'tzótzol iga manesi iga rey; iwán motalij ipan iweyi asiento kan mandarowa iwán tajtoj iyixtaj la gente. ²² La gente pe' tzajtzikej iga kijtojkej:

—¡Inún yej nemi tajtowa, se nokta dios, ayéj namóltaga'!

²³ Iwán íkua'san wälaj se iyángel toTeko, kichij iga Herodes mamenfermaro iga ayá' kiweyimatiiltij Dios. Iwán máj máj okuilyowi' iwán migui'.

²⁴ E' itájtöl toTeko majya momatiá, iwán nóyanya momatitiaya.

²⁵ Kua' Bernabé iwán Saulo tami' itekipanólmej, yajkij Jerusalén, senyajkij iwán Juan yej itoka' nò Marcos.

13*Bernabé wän Saulo yawij wejka iga kipowatij itájtöl Dios*

¹ Ipan altepé' Antioquia kan monechkojawaj yej kitokaj Jesucristo onoya profetajmej* iwán yej tamachtiajay. Onoya Bernabé iwán Simón (yej kijliayaj Písti'taga'), iwán Lucio de Cirene, Manaén (yej moskaltijkej sekan iwán Herodes el gobernador de Galilea) iwán Saulo. ² Se día, kua' inomej monechkojtoyaj iga kiweyimatiiltiáj toTeko, iwán mayunarojtoyaj, kijtoj el Espíritu Santo:

—Xinetapepenilikán Bernabé iwán Saulo, iga makichiwatij tekipanól yej iga ni-knoztakej.

^S 12:17 12:17 Ayéj in apóstol Jacobo yej mi'ya (v 2), inún iyiknün Jesús. Mt 13:55; Jn 7:3-5; Hch 1:14

Xikita glosario "Profeta".

* 13:1 13:1

³ Iwán kuá' támi'ya orádojkej, iwán mayunarojkej, kitalilijkej imamej ipan itzon-tekomej, iwán kinawatijkej Bernabé iwán Saulo.

Apostolejmej kipowaj itájtɔl Cristo ipan tajkótɔl Chipre

⁴ Iwán iyEspiritoj Dios kitátnankej Bernabé iwán Saulo iga mayakan áltepe' Seleucia iwán ompa tejkajkej ipan weyi ákɔl iga yajkij tajkótɔl† Chipre. ⁵ Kuá' asikej Salamina kan moketza ákɔlmej, pəwakej iga kipowaj itájtɔl Dios ipan itioamej judiyojmej. Juan ompa no nemiá iga kipalewijnemiá inomej. ⁶ Nejenkej noyan ipan inón tajkótɔl este asikej ipan áltepe' Pafos. Ompa kasikej se judío wej itóka' Barjesús. Motamatiliá iwán takajkayajtnemiá, kijtowaya iga Dios kitajtolmakaya. ⁷ Inón wej motamatiliá moye-itaya iwán el gobernador Sergio Paulo. Inón gobernador poxsan kuayamani', wan kinotzkej Bernabé iwán Saulo, iga kinekiá makikaki itájtɔl Dios. ⁸ Wej motamatiliá, ipan tájtɔl griego no itóka' Elimas. Elimas ayá' kiye'ita' inomej iwán akine' iga el gobernador makicredo itájtɔl Dios. ⁹ Iwán Saulo wej no itóka' Pablo, poxsan kipiaya nokta iyEspiritoj Dios, kitachilijtiká' ¹⁰ iwán kijlij:

—iTejya wej poxsan itakajkayajto' iwán tikchijto' wej ayekti, tej motaj Tzizimi' wej kijliya nochi wej yekti! ¿Te iga tiktzakuilíá iga sekin amo makicredokan Dios? ¹¹ Inán yawi mitzcastigaroti toTeško; tia tipachatiati. Wejkawas iga atikitas tonati'.

Iwán ikuá'san pachatiá'; mela'takompachijtikawi'. Kitemojtnemi' a'yéj wel makimawilantiá. ¹² Kuá' el gobernador kita' inón wej mochij, kicredoj iga madmirádoj kén iga kipowakej itájtɔl toTeško.

Pedro wan Bernabé onokej Antioquia wej ono' ipan estado de Pisidia

¹³ Iwán Pablo iwán wej senemiáj tejkajkej ipan weyi ákɔl ompa Pafos, yajkij asitoy ipan áltepe' wej itóka' Perge, wej ono' ipan estado de Panfilia. E' Juan kikajtej wejemej, mokupepa' Jerusalén. ¹⁴ Pablo iwán sekin kiskej Perge, iwán asitoy ipan áltepe' Antioquia, wej ono' ipan estado de Pisidia. Kuá' asi' día kuá' mošewilo, yajkij ipan itioamej judiyojmej, kalakkej iwán motálkej. ¹⁵ Kuá' molešeroja iley Moisés iwán wej kijkuiljojkej profetajmej, wej mandarowaj tiopan kinotzkej Pablo iwán sekin, kijlijkej:

—Noknimej siga tejté anne-ijlijnekij wej nigaj nonokej iga annenonotzaj, xine-ijlijkan inán.

¹⁶ Iwán Pablo moketza' iwán tamanozta' iga amo agaj matatapojo, iwán kijtoj: —Xinekakikan, amejemen tajtaga' de Israel iwán wej ankimajmawiliáj Dios: ¹⁷ IDios israelitajmej kitapejpen to-ikyapatajwan, iwán kichij iga mapiwikan poxsan ipilowan kuá' chantitoyaj ipan tajli wej itóka' Egipto. Iwán imatika kikixtijkej ompiga. ¹⁸ Dios kijyowij cuarenta años ken kichijtnemiáj ipan desierto, ¹⁹ iwán kipoloy siete naciones wej onoyaj ipan itál Canaán, iwán inón tajli kimá' to-ikyapatajwan. ²⁰ Iwán máj máj, cuatrocientos cincuenta años mandarojtiwalkej juezmej este iga profeta Samuel onoko. ²¹ Iwán la gente kinekikej iga makipiakan se rey iga makimandarokan. Iwán Dios kitalij Saúl iga mamandaro cuarenta años, wej ipiltzimpa Cis. Inón Cis irrazaj Benjamín. ²² Después Dios kikixtij Saúl, iwán kitalij David iga rey. Dios we'tajtoj iga David, kijtoj: “Nikasi' David, wej ipiltzimpa Isai, se taga' wej nikpoxye'ita iwán yéj yawi kichiwati ken nej nikneki.” ²³ Jesús yajki se de ipilowan ipilowampa David. Jesús wej Dios kitapejpen iga makimanawi israelitajmej kensan kijtoj. ²⁴ Kuá' aya wí' Jesús, Juan kipowiliaya itájtɔl Dios nochi israelitajmej. Kijliayaj iga makikajtewakanya iga kichijaw wej ayekti iwán mamobautizarokan. ²⁵ Kuá' Juan ay'ya wejka iga mikis, kijtoj: “Nej ayéj inón wej amejemen ankeljantokej; yéj wí' o. Nej ayá' neajasi iga manikxitomili imekayo iga.”

²⁶ Nokniwan wej ipilowampa Abraham, iwán amonochin wej ankimajmawiliáj Dios: iga amejemnya nokta mitzitanilijkej inún tájtɔl wej mitzmanawiáj. ²⁷ Iga wej chantitoyaj Jerusalén iwán wej ompa mandarowayaj ayá' kimatikej a'yéj in Jesús. Niga kentendorowajaj itajtolmej profetajmej, wej molešerowa nochipa pan día kuá' mošewilo; ijkón kuá' kimiktijkej Jesús kichijkej ken kijkuiljojkej profetajmej. ²⁸ Malej akasilijkej te iga makimiktikan, e' kiteki'tajtanilijkej Pilato iga matatekimaka iga makimiktikan Jesús. ²⁹ Kuá' kichijkeja nochi kensan ijkuilijto' itájtɔl Dios kan tajtowa de yéj, kitemowijkej ipan cruz, iwán kitókatoja. ³⁰ E' Dios ki-ojpa-ixitij kan miktoya. ³¹ Iwán mia' días Jesús kixnexitilij wej iwán senemiáj Galilea iwán Jerusalén. Inán wejemej wej kitatapoawiáj la gente ken iga kitakej.

³² Inán nejemej nemi nimitzpowiliáj we'noticiaj de inón wej Dios kijlij to-ikyapatajwan. ³³ Tejemej ipilowampa wejemej, Dios kichija wej kijtoj iga ki-ojpa-ixitij Jesús kan miktoya, ijkón ijkuilijto' ipan salmos dos: “Tej tinopiltzin; aman nej nikchij iga wel xono.”

³⁴ Dios kijtoj iga yawi ki-ojpa-ixititi kan mikto' iga amo mapaláni, ijkón kijtowa kan

† 13:4 13:4 Xikita glosario “Tajkótɔl o Isla”.

ijkuilijto' pan itájtɔl Dios: "Nia nimitzmakatij yej yekti ken nikijlij David." ³⁵ Inón iga nɔ ipan se' salmo, kijtowa ijkín: "Tej Dios, ayá' tiksemakas iga mapalaní inakayo motekipanowani yej tikpoxneki." ³⁶ Melá' iga David kimandarɔj la gente de inón tiempo, ken kitekimá' Dios iwán máj máj migui', kitokatoj kan toktokej itajwan, iwán palani' inakayo. ³⁷ E' inakayo inón yej Dios kixitij kan miktoya, ayá' palani'. ³⁸ Nokniwan, inón yej nimitzmatiltiáj: Jesús wel mitzperdonarowiliáj yej ankichijkej yej ayekti. ³⁹ Iley Moisés awel tepalewía kua' tikchijaw yej ayekti, e' Dios teperdonarowiliá yej tikchijkej yej ayekti iga ticredowaj ipan Jesús. ⁴⁰ Xikchijwakan iga amo mawiki ipan amejemen yej kijkluiojkej profetajme, kan kijtojkej ijkín:

⁴¹ Ta' xikitakan amejemen yej ankajawilmatij itájtɔl Dios, ximomajtikan, iwán xipoliwíkanya;

iga nej yej niDios, nikchijwa ipan inimej días,

yej ayi' ankitaj, este ayá' anikredoskej, malej iga agaj mitzpowiliskej.

⁴² Kua' Pablo iwán yej iwán nemiáj kiskej ipan itiopamej judiyojme, la gente kitajtanilijkej iga ipan se'ya dia kua' mosewilo makitatapowikan de inómpasan. ⁴³ Kua' mojmoyawilo'ya tiopan, mia' judiyojme iwán yej ayéj judiyojme e' kicredojkej ken tamachtiaj judiyojme, kitokatiajkij Pablo iwán Bernabé. Iwán yejemej kinonotzkej iga amo makikajtewakan iyojwi Dios yej teneki.

⁴⁴ Ipan se'ya semana, ipan dia kua' mosewilo, monechkɔj nochi gente de inón altepe' iga kikakitoj itájtɔl Dios. ⁴⁵ E' kua' judiyojme kitakej komati gente nechkatokej, kixitakej iwán pewakej kipopowakej Pablo iwán kajawakej. ⁴⁶ Iwán Pablo iwán Bernabé ayá' majmawikej iga tajtojke; kijtojkej:

—Yekti katka achto amejemen manimitzpowilikan itájtɔl Dios, amejemen yej anjudiyojme; e' ayá' anikakiskénékijo' iwán ayá' anikinekij xonokan kan nochipa onolj wan Dios. Inán niawij niktatapowitij yej ayéj judiyojme. ⁴⁷ Iga ijkón netekimakakej toTeko, kijtoj:

Tej nimitztapejpen iga xiktawi nochi yej ayéj judiyojme,

iga xikpowilítij nochi yej ono' ipan inón tajli iga mamomawanikan.

⁴⁸ Kua' kikakikej yej ayéj judiyojme pakikej, pewakej kijtojkej iga itájtɔl toTeko pox yekti. Iwán kicredojkej inochin yej ijkonya onóyaya iga yejemen yej yawij onotij nochipa wan Dios. ⁴⁹ Iwán ijkón iga itájtɔl Dios mopowa' noyan ipan inón tajli. ⁵⁰ E' judiyojme tajtojkej iwán sekin siwatkej yej kiye'itaj iwánki' kimajmawiliáj Dios. Judiyojme nɔ tajtojkej iwán tajtaga' yej tayakantokej yej ompa ichamej, kitejtekimakakej iga makitalochtikan Pablo iwán Bernabé este que maksakan ompa. ⁵¹ Iwán Pablo iwán Bernabé kitejtzelojkej iyixxitalpinolmej iga makitakan iga ayompa kichijkej judiyojme, iwán yajkij asitɔj Iconio. ⁵² E' yej kitokaj Jesús, pox paktɔyaj iwán kiplayaj el Espiritu Santo.

14

Pablo iwán Bernabé onokej altepe' Iconio

¹ Ipan altepe' Iconio, Pablo iwán Bernabé senyajkij ipan itiopan judiyojme iwán tɔtapowakej de Jesús, iwán pox mia' kicredojkej. Kicredojkej nɔ sekin yej ayéj judiyojme. ² E' judiyojme yej ayá' kicredojkej Jesús kijilijkej yej ayéj judiyojme iga amo makiye'itakan yej kitokaj Jesús. ³ Inón iga Pablo iwán Bernabé wejkejkej iga ompa onoyaj, amajmawikej iga tɔtapojkej, iga yejemen moconfiarɔtojaj ipan toTeko. Iwán toTeko kipalewiayaj iga manesi iga teneki Dios, iwán kimá' poder iga kichijwayaj mia' milagro. ⁴ E' la gente yej chantitokej altepe' Iconio, yojoykatitoyaj; sekin kitajtowiliayaj judiyojme iwán sekin apostolejme. ⁵ Iwán judiyojme iwán yej ayéj judiyojme motajtoltijkej iwán yej mandarowaj, motajtoltijkej iga makajawakan iwán makitemiktikan apostolejme. ⁶ E' kimatikej Pablo iwán Bernabé; cholojkej, yajkij altepejmej Listra iwán Derbe, yej ono' ipan itaj Licaonia. Nentinemikej ipan altepetzitzin yej ómpasan najná' ono', ⁷ ompa nɔ kipojtinenej itájtɔl Jesucristo.

Kitewiáj Pablo ipan altepe' Listra

⁸ Ompa Listra kasitɔj se taga' ewato', koxo. Awel nejnemi iga itékiya. ⁹ Kua' Pablo nemi tɔtapowa, inón taga' takaktɔya. Pablo kitachilij iwán kita' iga inón taga' moconfiarɔj iga wel maachitiá. ¹⁰ Iwán kitzajtzilijpa iga kijlij:

—Ximoye'ketza.

Iwán taga' moketza', este tzikuini' iwán péwa'ya iga nejnen. ¹¹ Kua' kitakej yej kichij Pablo, pe' tzajtzikej; tajtojkej ipan itájtɔl yej de Licaonia, kijtojkej:

—¡Mataj temójeja in diosmej ken tajtaga'! ¡Nija onokej iwán tejemen!

¹² Iwán Bernabé kitokawijkej dios Júpiter, iwán Pablo kitokawijkej dios Mercurio,* iga yéjwa' in yej tajtowaya. ¹³ Iwán isacerdotej Júpiter yej kipiaya itiofan ipansan taten altepe', kiwiguilijkej torojmej iwán koskamej de xochi'. Iwán sacerdote iwán la gente kinekiáj makiweyimatiłtikan, makimijmiktilkampa torojmej. ¹⁴ Kuą' inon kimatikej apostolejmej Bernabé iwán Pablo, kitzatzayankej itzotzolmej, yajkij kan nechkatokej la gente, este tajkoyan, iwán tzajtzikej:

¹⁵ —¡Ayombrej amejemen! ¿Te iga ijkón nemi ankichijwaj? Esi nejemen no nitajtagamej kensan amejemen, inon iga niwalkej nimitzijlikoj iga xikajtewakan iga ankichijwaj yej ajayekti iwán xiktokákanya inon Dios yej isato', yej kichij cielo, tajli iwán lámár iwán nochi yej ono' ipan inin tajli. ¹⁶ Ikyá Dios kisemá' nochi gente iga manemikan ken yejemej kinekij, ¹⁷ malej iga nochipa tenextiliayaj a'yéj in yéj iga techiwiliayaj yej yekti. Dios tewetziltiliá kiawá' iga mamochiwa yej tiktokaj. Temaka komati yej matikuakan iga matipakikan.

¹⁸ E' malej apostolejmej ijkón kijtojkej, alin poliwiá iga awel kikawaltiayaj iga makimiktikan torojmej iga makiweyimatiłtikan.

¹⁹ Iwán asikej sekin judiyojmej de Antioquia iwán de Iconio, inomej kiyolyamankej la gente yej ompa ichamej iga makitemiktikan, iwán kitewijkej Pablo. Yejemej kijtojkej anka kimiktijkeja iwán kiwawatatzojkej, kikixtijkej ipan altepe'. ²⁰ Kuą' yej kitokaj Jesucristo kiyawalojkej Pablo, yéj moketza' iwán yajki sej ipan altepe'. Kuą' tanesi', Pablo iwán Bernabé yajkija altepe' Derbe.

²¹ Kuą' kipójkeja itajtł Jesús ipan altepe' Derbe, ompa mia' kicredojkej. Iwán yajkij sej altepemej Listra, Iconio iwán Antioquia. ²² Ompa kaniमारojtinenkej tokniwan yej kitokaj Jesús, kilijtinenkej iga nochipa mamocnfiarokan pan toTeko; kilijkej iga poxsan kinkochwaskej iga wel makalakikan kan reinarowa Dios. ²³ Iwán no kitalkaj ancianojmej† yej mandarokan sejsé kan monechkowaj yej kitokaj Jesucristo. Kuą' tami'ya oradojkej iwán mayunarokaj, kikajtjkeja ipan ima' toTeko yej ipan kicredojkej.

Pablo wan Bernabé yawij sej Antioquia yej ono' ipan ital Siria

²⁴ No panojkej pan estado de Pisidia iwán asikej ipan estado de Panfilia. ²⁵ Kipojkej itajtł Jesucristo ipan altepe' Perge, iwán yajkija altepe' Atalia. ²⁶ Ompa tejkajkej ipan weyi ákal iga mokupekkej sej altepe' Antioquia. Ipan inon altepe', toknimej yej kitokaj Jesucristo kititankej Pablo wan Bernabé iga mayakan wejka iga makipowatij itajtł Dios, iwán kitajtanilijkej Dios iga makicuidarokan. Inon yej tami' kichijkej inon tekipanol, inon iga mokupekkej sej.

²⁷ Kuą' Pablo wan Bernabé asikej Antioquia, kinechkojkej yej kitokaj Jesucristo iwán kipowilijkej nochi ken Dios kichij iwán yejemen, iwán kén iga Dios kichij iga yej ayéj judiyojmej no makicredokan. ²⁸ Iwán Pablo iwán Bernabé wejkajkej iga ompa onoyaj iwán tokniwan yej kitokaj Jesucristo.

15

Monechkolo Jerusalén

¹ Inon tiempo asikej Antioquia sekin tajtaga' yej walkej ipan tajli de Judea. Ijkin kilijkej yej kitokaj Jesucristo:

—Awel anmomawaniskej siga ayá' anmocircuncidaroskej* ijkón ken tatekimaka iley Moisés.

² Pablo iwán Bernabé motenkizkijkej iwán inomej yej walkej Judea. Después Pablo iwán Bernabé iwán sekin tokniwan kitapejpenkej iga mayakan Jerusalén iga matajtotij iwán apostolejmej iwán yej iyancianojmej† inomej yej kicredowaj Jesucristo ipan inon altepe'.

³ Tokniwan yej kitokaj Jesús yej chantitokej Antioquia, kititankej; wan kua' panojkej ipan italmej Fenicia iwán Samaria kipojkej ken iga yej ayéj judiyojmej kikajtejkej ken ikyá kichijwayaj iga kitokákeja Dios. Iwán kuą' inon kikakiaj tokniwan yej kitokaj Jesús, poxsan pakikej.

⁴ Kuą' Pablo iwán Bernabé asikej Jerusalén ki-omemawijkej yej kitokaj Jesús, apostolejmej iwán ancianojmej. Pablo iwán Bernabé kipojkej nochi yej Dios kichij iwán yejemen. ⁵ E' sekin fariseojmej yej no kicredojtokej Jesús, moketzkej iwán kijtojkej:

—No mamocircuncidarokan yej kicredowaj Jesús yej ayéj judiyojmej iwán mamoteki-maka iga makichiwakan ken kijtowa iley Moisés.

* **14:12** 14:12 Júpiter iwán Mercurio katka idiqsmej romanojmej. Griegojmej kitokawijkej inomejsan diqsmej Zeus wan Hermes. † **14:23** 14:23 Xikita glosario "Anciano". * **15:1** 15:1 Xikita glosario "Circuncisión". † **15:2** 15:2 Xikita glosario "Anciano".

⁶ Iwán monechkojkej apostolejmej iwán ancianojmej iga tajtojkej de inón. ⁷ Kua' wéjkaja iga tãtapowakej, Pedro moketza', iwán kijtoj:

—Nokniwan, amejemen ankimátija ken iga Dios ikya netapejpen iga manikpowili yej ayéj judiyojmej ye'noticiaj yej tasalvarowa iga nõ makicredokan Dios. ⁸ Iwán Dios, yej kixmati nochi iyalmaj, tanextilij iga nõ kinekij inomej gente iwán kimakakej iyEspíritoj kensan tejemen nõ temakakej. ⁹ Dios ayá' tejémensan teye'ita, nõ yejemen kiyé'itaj. Iga yejemen moconfiarojkej ipan Jesús, kajkej ken tikita yej ayá' kichijkej yej ayékti. ¹⁰ Inán, ¿te iga ayá' ankitawelcredowaj yej Dios kichij, iwán ankitekimakaj tokniwej yej kitokaj Jesús iga makichiwakan yej niga tejemej awel tikchijwaj, niga to-ikyapatajwan awel kichijkej? ¹¹ Majwa' tejemej ticredowaj iga toTeko Jesús temañawij iga tepoxnegui', ayéj iga tikixtawaj; ijkonan nõ yejemen momañawiáj iga kicredowaj.

¹² Iwán ayagaj tajtoj. Tajtakaktikajkej kua' pe' tãtapowakej Bernabé iwán Pablo. Kipojkej kén iga Dios kipaléwíjkej iga makichiwakan milagrojmej ipan inomej yej ayéj judiyojmej iga mamixkuikikan iwán makicredokan. ¹³ Kua' tami' tãtapowakej Bernabé iwán Pablo, Jacobo kijtoj:

—Nokniwan, ta' xinekakikan: ¹⁴ Simón Pedro tepowilij kén iga Dios achto vej ki-omemawij inomej yej ayéj judiyojmej iga nõ mamochiwakan itatki. ¹⁵ Inín nemi mochíwa ijkon ken kijkuilojkej profetajmej. Ijkin kijtowa kan ijkuilijto':

¹⁶ Nej amoteko Dios,

iwán niwí' sej.

Nikchíwas iga marreinaoj sej

se ipiltzin yej ipilówampa David.

¹⁷ Iga nochi manetemokan,

iga yej ayéj judiyojmej makitenewi notoka'.

¹⁸ Ijkon kijtowa toTeko, yej desde ikayay kijtoj iga mochíwas.

¹⁹ Jacobo nõ kijtoj:

—Inón iga nej nikijtowa iga yej ayéj judiyojmej amo matiktekimakakan iga makichiwakan yej akipaléwiáj; yejemej kikajtéjkeja yej ikya kichíwaya iga kitókaja Dios. ²⁰ Majwa' matikijkuilowilíkan iga amo makikuakan naka' yej momiktliapa idolomej, iwán amo agaj mamasi iwán yej ayá' iwán namiktito', iwán amo makikuakan inakayo yolkamaj yej mokechmekánajpa, iwán amo nõ makikuakan esti. ²¹ Porque desde ikya ono' ipan sejsé altepe' yej tanextiliá ken ijkuilijto' ipan iley Moisés, cada día kua' moséwilo moleerowa ipan itiopamej judiyojmej.

Kititaniáliáj se ama' yej ayéj judiyojmej

²² Apostolejmej iwán ancianojmej iwán nochi yej kitokaj Jesucristo kijtojkej iga mamotapejpena sekin de yejémempasan iga masenyakan Antioquia iwán Pablo iwán Bernabé. Iwán kitapejpenkej Judas, yej itoka' nõ Barsabás, nõ kitapejpenkej Silas. Yejemen achi máj tayakantokej ipan yej kitokaj Jesús. ²³ Iwán yejemen kiwígakej ama', ijkin kijtowa:

“Nejemej apostolejmej, ancianojmej iwán amokniwan yej nõ kitokaj Jesús, nimititaniáliáj saludos amejemen anokniwan yej ayéj anjudiyojmej, yej anchantitokej Antioquia iwán yej anchantitokej ipan italmaj Siria iwán Cilicia. ²⁴ Nikmatikej iga yájkajki' ompiga sekin de nijpamej, e' ayéj nejemej niktitankej. Yajkij mitzylpatatoj iga mitzilijtoj iga ximocircuncidarokan wan xichijitokan ken kijtowa iley Moisés. ²⁵ Nejemen nitãtapowakej, iwán nikye'itakej iga niktapejpenkej sekin yej kitokaj Jesús yej yawij mitzitatij, senyawij iwán tokniwej yej nikpoxnekij, Bernabé iwán Pablo. ²⁶ Inímej tajtaga' kisentálkej iyalmajmej malej kanaj kimijitjnékija iga kitokaj toTeko Jesucristo. ²⁷ Inón iga nimititaniáliáj Judas iwán Silas. Yejemej inatikamej yawij mitzãtapowitij de inín yej nimitzijlijkej. ²⁸ Iyespíritoj Dios nenextilijkej iwán nejemej nikye'itaj iga amo mamitztekimakakan iga xichijwakan nochi yej tatekimaka iley Moisés, xichiwákansan inín yej niawij nimitzijlijtj: ²⁹ Ayo' xikuakan naka' yej momiktliajpa idolomej, iwán amo nõ xikuakan esti, niga inakayo nõ animal yej mokechmekánapa, iwán amo agaj mamasi iwán yej ayá' iwán namiktito'. Siga anchijwaj ken nimitzijliáj, anye'nemiskej. Xiye'onokan.”

³⁰ Iwán inomej yej kitapejpenkej yajkij Antioquia, ompa kinechkojkej tokniwej yej kitokaj Jesucristo iwán kimakakej ama'. ³¹ Kua' yej kitokaj Jesús kileerojkej inón ama', poxsan yolpakikej iga kiyolchikajkej. ³² Wan como Judas iwán Silas nõ profetajmej, kaniwarojkej iwán kiyolchikajkej yej kitokaj Jesús kua' kitãtapowijkej. ³³ Kua' inomej yej walkej Jerusalén wejkájkeja iga onokej Antioquia, yej kitokaj Jesús kinawatijkej iga maye'yakan sej kan onokej yej kititankej. ³⁴ E' Silas kijtoj iga makáwi-o' ompa. ³⁵ Nõ

Pablo iwán Bernabé kawikej Antioquía. Yejemen wán komati toknimej tamachtijkej itájtł toTeko.

Pablo yawi sej wejka iga kipowati itájtł Jesucristo

³⁶ Kuá' achá wejkatı' iga ompa onokej, Pablo kijlij Bernabé:

—Matıakán matıkpaxalowılıtij yej kitokaj Jesús noyan ipan altepemej kajkan tikpojkej itájtł toTeko iga matıkitakan ken onokej.

³⁷ Iwán Bernabé kinekiá iga mayawi nō Juan, yej itōka' nō Marcos; ³⁸ e' Pablo ayá' kine' iga mayawi Marcos iwamej, iga Marcos ikya takajtej ipan tajlı de Panfilia, ay'ya tapalewıj iga kipowaj itájtł Dios. ³⁹ Iwán awel motajtolkuılıjkej iwán mokakajtejkej. Bernabé yájkisan iwán Marcos. Tejkajkej ipan weyi ákal iga yajkij tajkótł[‡] Chipre, ⁴⁰ e' Pablo kitapejpen Silas. Iwán yej kitokaj Jesús kitajtanılıjkej toTeko iga maye'yakan iwán makıpalawıkan. ⁴¹ Iwán panojkej ipan tajlı de Siria iwán Cilicia iga kanımarojtinenkej kajkan monechkowaj tokniwan yej kitokaj Jesucristo.

16

Timoteo yawi wán Pablo wán Silas

¹ Pablo iwán Silas asikej ipan altepemej yej itōka' Derbe iwán Listra, ompa kasikej se yej itōka' Timoteo yej nō kitoka Jesús, ipiltzın se siwa' judía yej nō kitoka Jesús, e' itaj irrázajpa griego. ² Iwán tokniwan de Listra iwán de Iconio ye'tajtowayaj de Timoteo. ³ Pablo kine' iga Timoteo mayawi iwán, e' achto kicircuncıdaroj iga makiye'itakan judiyojmej yej de ompıgapa, iga nochi kimatiáj iga itaj Timoteo irrázajpa griego. ⁴ Iwán kajkan panotıayaj ipan altepemej, kijliayaj iga makichıwakan tokniwan kensan kijtojkej apostolejmej iwán ancıanojmej* yej onokej Jerusalén. ⁵ Iwán tokniwan yej kitokaj Jesús kimela'sentalıjkej iyalmajmej ipan yej, iwán cada día máj komatiayaj.

Dios kinextılıá Pablo iga mayawi ipan estado yej itōka' Macedonia

⁶ IyEspıritoj Dios akımakaltıj iga mamopowa itájtł Dios ipan el estado de Asia. Inón iga panojkej ipan estado de Frıgia iwán estado de Galacia. ⁷ Iwán asikej kan tanto' estado de Mısa. Kejlankej iga mayakan estado de Bitınia, e' iyEspıritoj Jesús akımakaltıj iga mayakan ompıga. ⁸ Iwán sanpanojkej Mısa iwán asikej altepe' yej itōka' Troas kan moketza ákalmej. ⁹ Ompa tayowakan Pablo kita' se visıón. Kita' iga ejkato' se taga' del estado de Macedonia, kijlij: “Xaj Macedonia iga xınepalawıtıj.” ¹⁰ Kuá' Pablo kita' inón visıón, nımanın nımajabıarojkej,† iga nıkmatıkej iga Dios nemi neñotzaj iga ompıga manıkpowatıj itájtł Jesucristo.

Pablo iwán Silas onokej Filipos

¹¹ Ompa Troas nitejkajkej ipan weyi ákal iga nıajkij ipan tajkótł[‡] yej itōka' Samotracia. Iwán ipan se'ya día nasıkej altepe' Neápolis. ¹² De ompa nıajkij Filipos, inón weyi-altepe' yej ono' ipan estado de Macedonia, ompa ayá' nıpoxwejkajkej. ¹³ Se día kuá' mosewılo, nıkskej ipan weyi-altepe' iwán nıajkij ipan aten kan nochıpa oradło. Nımotajtalkej, iwán nıkpowılıjkej itájtł Jesucristo sıwatkej yej ompa monechkojkej. ¹⁴ Iwán ompa onoya se sıwa' yej wıalaj altepe' Tıatıra yej itōka' Lidia, yej kınamakaya áxokotzótł yej este xolaktı'. Inón sıwa' nō kiweyimatılıtiaya Dios. Takaktoya, iwán toTeko kichıj iga inón sıwa' makıtajtolkuı Pablo. ¹⁵ Iwán mobautızaroj iwán inochi ifamıliaj. Después kine' manıakan ichan; neteki'ıjlıjkej:

—Sıga ankıtaj iga nıcređoja toTeko Jesús, xakan nochan iwán ompa xıkawıkan.

Iwán neteki'ıjlıjkej iga ompa manıkawıkan.

¹⁶ Iwán se día kuá' nemi nıayaj kan ni-oradotıj, nımasıkej iwán se takotzın yej kipiaya espıritu yej tanextılıaya yej mochıwaso'. Kipiaya itekomej yej kıkıojtoyaj. Iga takotzın taadıvınarowaya itekomej kıtanıayaj komati toın. ¹⁷ Inón takotzın netokatiayaj kan nemi nıayaj iwán Pablo; kıjtojtiaya recıo:

—Inımej tajtaga' yej kısırvırowaj mela'Dıos yej ono' pox ajko, yejemen mıtzıjlıáj katiapa ojti xıktokakan iga xımosalvarokan.

¹⁸ İjkón kichıjtoya mıa' días este que Pablo kuejkuesıwi', iwán kijlij inón espıritu yej onoya ipan inón takotzın:

—Nımitztekımaka ipan itōka' Jesucristo iga xıkısa ipan inın takotzın.

Iwán ikua'san kısa' inón espıritu.

‡ 15:39 15:39 Xıkıta glosarıo “Tajkótł o İsla” * 16:4 16:4 Xıkıta glosarıo “Ancıano”. † 16:10 16:10 Lucas, yej kıkıulıoj inın libro de Hechos, senemiá iwamej inın vej. ‡ 16:11 16:11 Xıkıta glosarıo “Tajkótł o İsla”.

¹⁹ Kuə' itəkomej inón takotzjn kitakej iga ay'ya wel kitatanilskej, kikítzjkijkej Pablo iwán Silas, iwán kiwigakej tajkoaltepe', kan ono' yej mandarowaj. ²⁰ Kuə' asikeja iyixtaj juəzmej, kijtojkej:

—Inimej judiyojmej nemi kikuejkuesowaj togentej. ²¹ Iwán tanəxtiliáj iga mamochiwa ken yejemej kichiwa, inón tejemen awel tikchiwa iga tejemej tirromanojmej.[§]

²² Iwán la gente ki-onkawijkej Pablo iwán Silas. Iwán yej mandarowaj tatekimakej iga makikixtilikan itzotzolmej iwán makimagakan iga kuatakə'. ²³ Kuə' póxsanya kimagakej, kakijkej ipan cárcel. Iwán yej kicuidarowa presoimej kijlijkej iga makiye'cuidarokan iga amo choloskej. ²⁴ Kuə' inón kiká' yej kicuidarowa presoimej, yajki kakitoj kan máj ta-ijti' ipan cárcel, kijikxi-ilpijkej iga cadena ipan kuawi' yej pox etj'.

²⁵ E' tajkoyówal, Pablo iwán Silas orədojtoyaj iwán kitakuikilijtoyaj Dios, iwán sekin presoimej yej ompa onoyaj takaktoyaj, ²⁶ iwán paréj wejmolínako tajli. Iwán mojolínkej itaketzalyomej cárcel. Iwán ikuə' tapowikej nochi kaltemej, iwán xixitomikej nochi cadena yej iga ijilpitoyaj presoimej. ²⁷ Kuə' isatəwa' yej kicuidarowa presoimej, kita' iga tapóto'ya cárcel, iwán kikixtij iyespəđaj, * momiktiáyaya, iga yéj kijtoj anka cholójkeja presoimej.† ²⁸ E' Pablo kitzajtzilij:

—Amo ximomikti, nigaj nonokej nonochin.

²⁹ Iwán yej kicuidarowaya presoimej kitajtan ti'ti, iwán motalojtikalakito kan onokej Pablo iwán Silas, kuekuechkatiajki, motankuəketzato itenojmej. ³⁰ Iwán kikixtij Pablo iwán Silas, iwán yej kicuidarowa cárcel tatajtan:

—¿Té nikchiwas iga manimosalvaro iga Dios amo mane-iknochiwa?

³¹ Yejemej kijtojkej:

—Xicredo toTəko Jesucristo iwán timosalvaroj, tej, mosiwa' wan mopilowan.

³² Iwán kipowilijkej itajtəl Dios inón yej kicuidarowa presoimej iwán inochin nə yej onokej ompa ichan. ³³ Iwán inonsan yówal inón yéj kicuidarowa presoimej kipakilij ikajlo' Pablo iwán Silas kan kimagakej. Después mobutzarəj iwán nochi yej ono' ichan. ³⁴ Iwán kiwiga' ichan kitamakatoj. Inón yej kicuidarowa presoimej iwán inochi yej ono' ichan pakikej iga kicredójkeja Dios.

³⁵ Kuə' tanəsi'ya, yej mandarowaj kititankej policiyajmej iga kijlitoj yej kicuidarowa presoimej iga makimajkawakan Pablo iwán Silas. ³⁶ Iwán yej kicuidarowa presoimej kijlij Pablo:

—Yej mandarowaj netekimakakej iga manimitzmajkawakan. Iwán welja anye'yawij.

³⁷ E' Pablo kijlij policiyajmej:

—Nejemen niciudadanojmej romano.‡ Iwán iyixtaj la gente neyokamagakej iwán neakijkej ipan cárcel kuə' aya mojtowa siga ayompa nikchiykej. ¿Iwán inán kinekij manemajkawakan ichtakasan? ¡Ijkon awel! Mawitzekan yejemej iga manekixtikān.

³⁸ Iwán policiyajmej inón yajki kijlitoj yej mandarowaj. Kuə' yej mandarowaj kimatikej iga Pablo iwán Silas nə ciudadanojmej romano, majmawikej. ³⁹ Iwán yej mandarowaj yajki kitatoj Pablo iwán Silas iga kijlitoj iga amo makiwelkujlikan iga kipresoijwikej. Kijlijkej iga makisákanya ipan inón altepe'. ⁴⁰ Kuə' kiskej ipan cárcel, yajki chan Lidia. Ompa tatapojkej iwán tokniwan iga kanimarəjkej, iwán yajkija.

17

Mokuejkuesolo altepe' Tesalónica

¹ Pablo iwán Silas panojkej ipan altepemej yej itokə' Anfípolis iwán Apolonia. Iwán asikej Tesalónica. Ompa onoya se itioipan judiyojmej. ² Pablo, ken iga nochipa kichiwaya, yajki tiopan iga tatapowaj iwán nojemej. Eyi semanas ijkon kichijtoya cada día kuə' mosewilo. ³ Kuə' tatapowaya, itajtəl kitaksaltiyaga kan ijkuilijto' itajtəl Dios, kan kijtowa iga Cristo yawi kinknochiwatij iwán yawi mikiti iwán yawi sej ojpa-isati. Pablo kijlijkej:

—Injnsan Jesús yej nemi nimitzijliáj, yéjyawa' in Cristo.

⁴ Iwán sekin judiyojmej kicredójkej iwán senemikej iwán Pablo iwán Silas. Nə kicredójkej mia' griegojmej yej kiweyimatiáj Dios. Iwán nə kicredójkej mia' siwatkej yej tayakantokej ipan inón altepe'. ⁵ E' judiyojmej yej akicredowajay ipan Jesús ta-ixitakej, iwán kitemojkej tajtaga' yej ayá' ye' nemij yej akipiáj te kichiwa, kinechkojkej mia' gente de inón altepe' iga kiyokachijkej iga ooyowaj iwán iga takuejkuesowaj. Iwán

§ 16:21 16:21 Xikita glosario "Roma". * 16:27 16:27 Xikita glosario "Espada". † 16:27 16:27 Inón tiempo, se yej kicuidarəj presoimej kimiktijkej siga kikaitej iga macholokan presoimej. ‡ 16:37 16:37 Ciudadano romano se yej naceroj Roma, o yej kipia' ama' kan neši iga kipertenečerowa Roma. La ley de Roma kimañawiyaya iciudadanojmej.

yajkij çan Jasón iga makikixtikan Pablo iwán Silas iga makiwigakan iyixtaj la gente. ⁶ E' como ayá' kasikej ompa, kiwawatatzotiajkij Jasón iwán sekin toknimej iyixtaj yey mandarowaj ipan inón altepe'; ijkín tzajtzikey:

—Pablo wan Silas tayojoyolxelojtinemij noyan ipan inin tajli, inán este nígaja nõ asikej, ⁷ iwán Jasón ki-omemawij ichan. Nochi yejemej ayá' kichiwaj ken tatekimaka torrey César,* iga kijtowaj iga ono' se' rey yey itoká' Jesús.

⁸ Kua' inin kikagui' la gente iwán yey mandarowaj este yolchichiyakej. ⁹ E' Jasón iwán sekin kixtajkej iga wel makimajkawáqano' iwán kimajkajkej.

Pablo iwán Silas asij altepe' Berea

¹⁰ Iwán tayowakan yey kitokaj Jesús nimanin kikixtijkej Pablo iwán Silas iga mayakan Berea. Kua' asitoj ompiga yajkij itiopan judiyojmej. ¹¹ Inimej judiyojmej poxsan te-ijknimej ayéj ken de Tesalónica, iga yolpakikej iga kicredojkej yey kipowa' Pablo, iwán nochipa momachtiajay ipan itájtól Dios iga makimatikan siga ijkónya ken kinextilijkej. ¹² Ijkón iga mia' judiyojmej kicredojkej, iwán nõ mia' tajtaga' iwán siwatkej yey tayakantokej yey irrázajpa griego. ¹³ E' kua' judiyojmej de Tesalónica kimatikej iga Pablo nõ nemi kipowa itájtól Dios ipan altepe' yey itoká' Berea, yajkij ompiga iga kijichtakawtoj la gente iga amo makiye'itakan Pablo. ¹⁴ E' tokniwan kititankej Pablo iga mayawi lamartenoj, miej Silas iwán Timoteo kawikejo' Berea. ¹⁵ Yey kojmakatoj Pablo kikawatoj este ipan altepe' Atenas. Iwán ompay mokupekej; Pablo kijlij yey kojmakatoj iga makijlikan Silas iwán Timoteo iga sémiya ompigaya makasitij.

Pablo ono altepe' Atenas

¹⁶ Miej Pablo kichixtoya Silas iwán Timoteo ipan altepe' Atenas, tatatzkay iyalmaj iga ompa kita' poxsan idolojmej. ¹⁷ Inón iga kitatapowiajay judiyojmej ipan itiopan, iwán ompa nõ kitatapowiajay sekin yey kiweyimatiaj Dios. Iwán nochipa kitatapowiaja gente yey monechkowayaj plaza. ¹⁸ Iwán sekin yey momachtiajay yey kijliayaj epicúreos,† iwán sekin yey momachtiajay yey kijliayaj estoicos,‡ pewa' tatapowakej iwán Pablo. Kijtowayaj:

—¿Ix te an te-ijlijneki in inin taga' yey pox tajtowa?

Iwán sekin kijtowayaj:

—Ñesi ken tepowiliá de sé'paya diqsmej.

Ijkón kijtokej iga Pablo kitatapowiajay itájtól Jesús iwán kijtowaya nõ iga ojpa-isalo. ¹⁹ Iwán kiwigakej kan kitokawiaj Areópago, kan nochipa monechkowayaj sekin yey tamachtiajay, iwán kitajtankej Pablo:

—¿Ix wel nikmatikej te iteki yey nemo' annexextiliaj? ²⁰ Iga nemi annepowiliaj yey ayi'pa nokta nikakij, iwán niknekij manikmatikan té nokta kijtojneki.

²¹ Iga nochi yey ichan Atenas iwán tilitikmej yey ompa chantitoyaj poxsan kiyolmakayaj iga makikakikan yey ayapa i' mokaki.

²² Iwán Pablo moketza' iyixtaj yey monechkojkej iwán kijtoj:

—Amejemen de Atenas, nej nikita iga poxsan ankiaredojtokej ipan diqsmej. ²³ Kua' nej nipanoj iwán nitachá' kan amejemen anmonechkowaj iga ankiweyimatitiaj amodiqsmej, nikasi' nõ se altar§ kan ijkulijto' inin tájtól: “DIOS YEJ AYÁ' MO-IXMATI”. Poes de inón Dios yey amejemen ankiweyimatitiaj malej iga ayá' ankixmatij, inónyawa' nokta nemi nimitzpowiliaj.

²⁴ 'Dios yey kichij inin tajli iwán nochi yey ono' ipan, yéj itatki cielo iwán tajli. Ayá' mochantia ipan tiopamej yey tajtaga' kichiwaj. ²⁵ Yéj akipolowa nité iga matikpalewikan. Iga yeywa' in yey kichíwa iga matonokan iwán wel matimijneltikan iwán yéj temaka nochi yey tejemej tikpiaj.

²⁶ 'Ipan se taga' Dios kichij iga mapiwilo noyan ipan inin tajli. Iwán yéj kijtoj keman se nación yawi onoti iwán kan yawij mochantitij. ²⁷ Dios ijkón kichij iga makitemokan malej ken tamamatemojtinemija iga makasikan, malej iga Dios ayá' wejka ono' ipan sejsé de tejemej. ²⁸ Iga Dios tonokej, tinejnemij, iwán tonoskej. Achi ijkón kijtoja se yey de amejemempa yey wel kichíwa monsahtájtól, kijtoj: “Tejemen nõ ipilowan Dios.” ²⁹ Siga tejemen ipilowan Dios, awal tikuiskej iga todiqsmej tejté yey chijto' de oro o de plata o de te'ti, yey kichíwa taga' kensan yéj kejlamiki. ³⁰ Desde ikuya Dios ayá' kinknohij la gente ken iga kajasiá iga yejemej aya kimatiaj itájtól. E' inán tatekimaka iga nochi gente noyan kan onolo', makikajtewakan iga kichijtokej yey ayékti. ³¹ Iga Dios kitapejpen

* 17:7 17:7 Xikita glosario “César”. † 17:18 17:18 Epicúreos kitokakej se taga' yey kimachtij iga wel se nochipa paqi. ‡ 17:18 17:18 Estoicos kitokakej se taga' yey kimachtij iga se amo makichíwasan ken kinekij iyalmaj, sino maye'nemi. § 17:23 17:23 Xikita glosario “Altar”.

se día kuə' yawi kijuzgaroti inochi gente kensan iga kichijkej. Dios kitapéjpenya se taga' yej yawi tajuzgaroti, inon monextij kuə' ki-ojpa-ixitij kan miktoya.

³² Kuə' kikakikej iga ojpa-isaj yej miktokej, sekin kajawilmatikej iwán sekin kijtowayaj: —Anka se' día niawij nimitzkakitij de injnsan sej.

³³ Iwán Pablo kisa' kan nechkatoyaj. ³⁴ E' sekin kitokakej Pablo iwán kicredojkej itájtól Jesús. Se de yejemej itōka' Dionisio, yéj de inomej yej mandarowaj yej monechkojkej ipan se tepe' yej kijliáj Areópago, iwán se siwa' yej itōka' Dámaris, iwán sekin máj nō kicredojkej.

18

Pablo ono' altepe' Corinto

¹ Kuə' nochi inin panoj, Pablo kisa' Atenas, iwán yajki Corinto. ² Ompa kasi' se taga' judío yej itōka' Aquila, yej naceroj ipan itál Ponto. Aya kipiaya días iga asikej, walkej de Italia iwán isiwə' yej itōka' Priscila. Kjskej Italia iga rey Claudio César tatekimá' iga makisakan Roma nochi judiyojmej. Iwán Pablo yajki kipaxalowiltoj. ³ Iwán como inompasan tekipánol kipiaya ken yejemen iga kichiwaj kajli de kueta, inon iga ompa kaw' iwán yejemej iga sentekipanowaj. ⁴ Iwán cada día kuə' mosewilo, Pablo yaya itiojan judiyojmej. Ompa kipowaya itájtól toTeko iga kinekiá makiyolyamana judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej.

⁵ Kuə' Silas iwán Timoteo asikej iga walkej ipan estado de Macedonia, Pablo kikajtej se' tekipánol iga kipetzpowáyan itájtól Dios; kijliaya judiyojmej iga Jesús nokta in el Cristo yej yejemej kichixtoyaj. ⁶ E' yejemej motalkej a contra iwán kuajkuantas kijlijkej Pablo. Iwán Pablo kitzejtzeloz itzótzol iga makimatikan iga ayompa kichijkej iwán kijtoj: —Siga ampoliwiskej iyixtaj Dios, amejemen amotechko; nej ayo' nikmati. Amansan nia nikpowiliti ye' noticiaj yej ayéj judiyojmej.

⁷ Pablo kisa' tiopan iwán yajki chan se taga' yej itōka' Ticio Justo, yej ichan tiopantenoj, yéj nō kiweyimatiya Dios. ⁸ Iwán Crispo, yej mandarowa tiopan, iwán inochi yej ono' ichan kicredojkej toTeko. Iwán nō mia' de Corinto, kuə' kikakikej itájtól Dios, kicredojkej wan mobautizarojkej. ⁹ Iwán se yówal toTeko ijkin kijlij Pablo ipan visión:

—Amo ximajmawi; xa xikpowa notájtól iwán amo xitensewi. ¹⁰ Iga nej nono' mowan, iwán ayagaj wel tejté mitzchwilij yej ayekti, ipan inin weyi-altepe' ono' mia' yej yawij necredotij.

¹¹ Iwán Pablo ompa kaw' Corinto se xiwi' iwán tajko iga kipowilijtoya la gente itájtól Dios.

¹² E' kuə' Galión gubernarowaya ipan estado de Acaya, judiyojmej ki-onkawijkej Pablo. Kiwigakej kan tajuzgarolo, ¹³ iwán kijlijkej el gobernador:

—Inin taga' kiyolyamana la gente iga se'pa makiweyimatiťkan Dios, ayo' ken kijtowa toley.

¹⁴ Pablo tajtowayaj kuə' Galión kijlij judiyojmej:

—Siga kichij tejté yej pox ayekti, ijkon si nimitztajtolkuiliayaj amejemen yej anjudiyojmej; ¹⁵ e' como iga san tajtolmej iwán tokamej iwán de amoleymej, ompaya amejemen xikitakan, nej inon awel nikjuzgarowa.

¹⁶ Iwán kikixtijkej ompa kan tajuzgarolo. ¹⁷ Wan nochi griegojmej kikixtijkej Sóstenes yej mandarowa tiopan iwán kimagakej ompasan iyixtaj gobernador. E' Galión mochi kenkuə' ayá' kitzto'.

Pablo mokupea sej altepe' Antioquia

¹⁸ Pablo kawigo' mia' días ompa Corinto. Después monawatijkej iwán yej kitokaj Jesús iwán tejkaj ipan weyi ákal iwán yajki itál Siria, senyajki iwán Priscila iwán Aquila. Ompa altepe' Cencrea mokuatetexoj Pablo. Ijkon kichij yej kijtoj iyixtaj Dios iga tejté kichiwaya.* ¹⁹ Kuə' asikej altepe' Éfeso, ompaya kawikej Priscila iwán Aquila. Pablo yajki tiopan iwán tatapowa' iwán judiyojmej yej ompa monechkowayaj. ²⁰ Yejemen kijlijkej iga makawi-o' ompa, e' yéj ayo' kine'. ²¹ Sino que monawatij iwamej, kijtoj:

—Nia Jerusalén, iga ompa manetecho ilwi'; e' siga Dios kineki niwi' sej nimitzitikij.

Después tejkaj ipan weyi ákal, yajki, kisa' Éfeso. ²² Kuə' asi' altepe' Cesarea, Pablo yajki Jerusalén kisaludarotoj tokniwan yej kitokaj Jesús, iwán yajkiya altepe' Antioquia. ²³ Kuə' acha wejkej iga ompa ono', yajki kipaxalowilto tokniwan yej onokej itál Galacia iwán yej onokej itál Frigia, iwán ipan sejsé altepe' kipalewijkej iga máj mamoonfiarokan yej kitokaj Jesucristo.

* **18:18** 18:18 Anka Pablo kijlij iyixtaj Dios iga mawejkawa iga akoniaya vino niga motzonkixtiaya, e' atikmatij te iga.

Apolos kipowa itájtɔl Dios ɔltepe' Éfeso

²⁴ Inón tiempo asi' ompa Éfeso se judío yey itɔkə' Apolos. Yéj íchan katka ipan ɔltepe' yey itɔkə' Alejandria. Poxsan wel predicarowaya iwán poxsan kimatiá itájtɔl Dios. ²⁵ Yéj machtitoya ipan toTeko iyojwi iwán kipoxyɔlmakaya iga taye'nextiliá itájtɔl Dios kan tajtowa de Jesús, malej iga kimatiasan ken iga tabautizaroj Juan. ²⁶ Apolos pewa' iga tajtoj tiopan-ijti' ken kuə' nochi kimati; e' kuə' kikakikej Priscila iwán Aquila kén iga tamachtitoya, kinotzkej, iwán kiwigakej kan iseltimej iga kinextilijkej yey aya kimatiá de iyojwi Dios. ²⁷ Kuə' Apolos kine' mayawi ipan estado de Acaya, tokniwan de Éfeso yey kitokaj Jesús kichiwilijkej se ama' iga tokniwan de ompiga maki-omemawikan Apolos. Kuə' Apolos asi' Acaya pe' tamachtij. Ijkón poxsan kipałewijkej tokniwan yey Dios kichokilij iga makicredokan. ²⁸ Porque Apolos motenkitzkij wan judiyojmej yey akicredojkej ipan Jesús, iwán awel kitenkuepiliayaj. Iwán iyixtaj la gente Apolos kinextiliayaj iga itájtɔl Dios kijtowa iga Jesús in el Cristo yey yejemej kichixtoyaj.

19*Pablo ono' Éfeso*

¹ Mij Apolos onoya Corinto, Pablo panoj ipan tepeyoj iwán asi' ɔltepe' Éfeso, ompa kasi' mia' yey kitokaj Jesús. ² Iwán Pablo tatajtan:

—¿Ix Dios mitzmakakej iyEspíritu Santo kua' anicredojkej ipan Jesús?

Yejemej kijtojkej:

—Nejemen ayí' nikakiáj siga ono' el Espiritu Santo.

³ Pablo kitajtan tokniwan:

—¿Kéntaj anmobautizarojkej?

Yejemen kijtojkej:

—Kensan tabautizaroj Juan el Bautista.

⁴ Pablo kijtoj:

—Kena, Juan kibautizaroj yejsan kikajtejkej iga kichiwaj yey ayekti, e' kijliayaj iga makicredokan ipan itɔkə' yey wí'o' tatepotztaj, ken tikijtowaj ipan Jesús yey el Cristo.

⁵ Kuə' inón kikakikej, mobautizarojkej ipan itɔkə' toTeko Jesús; ⁶ iwán kua' Pablo kitajlij imə' ipan sejsé de inomej, iyEspíritoj Dios walaj ipan yejemej, iwán sejsé'paya iga tajtojkej ay'yéj ipan itajtolmej, iwán kijtojkej kensan Dios kitajtolmakakej. ⁷ Iga inochimej, ken doce tajtaga'.

⁸ Pablo yayajtoya tres meses itiopan judiyojmej, ompa kipowaya itájtɔl Dios iwán ayá' majmawia. Iwán kuə' tajtowaya, kiyolyamanaya la gente iga kinextiliayaj ken iga reinarowa Dios. ⁹ E' sekin moyoltakuawilijkej iwán ayá' kicredojkej, majwa' iyixtaj la gente kijtojkej iga kijiyaj itájtɔl Jesucristo. Pablo kikajtej yey maltajtowaj, iwán kiwigaj' yey kitokaj Jesús kan tamachtia se yey itɔkə' Tiranno, iwán ompa kitatapowiayaj cada día. ¹⁰ Iwán ijkón kichijtoya dos años, ijkón yey chantitoyaj ipan tajli de Asia kikakikej itájtɔl toTeko Jesús, yey judiyojmej iwán yey ayéj. ¹¹ Iwán Dios kipałewij Pablo iga kichij milagrojmej. ¹² Malej se panyitoj o se tzótzol yey Pablo kichijchimiá, kitaliayaj ipan yey wetitokej iwán achitiayaj, iwán malespíritojmej kisasaj.

¹³ E' sekin judiyojmej yey nejnenka' yey kixixtiliáj la gente malespíritojmej, no kiyeyekojkaj iga kitenewiáj itɔkə' toTeko Jesús iga makikixtikān malespíritojmej, kijtowayaj:

—Ipan itɔkə' Jesús yey Pablo kipowa, nimitztekimajak iga xikisakan.

¹⁴ Ijkón kichiwajaj siete ipilówampa Eseva, se judío yey ijéjeja sacerdotejmej. ¹⁵ E' kuə' kichijkej, malespíritoj kijtoj:

—Jesús nikixmati, iwán no nikmati a'yéj in Pablo; e', ¿a'yéj in amejemen?

¹⁶ E' inón taga' yey kipiaya mal sepirito mopatanaltij iyakapamej, iwán como yéj máj tajpalej, nochi kitānilij, iwán paréj kimagakej iwán cholojtikiskeja ipejpetzkamej iwán espatitiájkiya. ¹⁷ Nochi kimatikej yey chantitokej Éfeso, judiyojmej iwán yey ayéj judiyojmej iwán pox momajtijkej. Ijkón iga itɔkə' toTeko Jesús majya kiweyimatiłtijkej.

¹⁸ Iwán mia' yey kicredowayaj Jesús, witzaiayaj iga motenxitomayaj iga kichijkej yey ayekti. ¹⁹ Iwán mia' yey motamatiliáj kiwigakej ilbrojmej, kitajtoj iyixtajmej la gente. De inomej libro ipatiyo masi' ken cincuenta mil tomín de plata. ²⁰ Ijkón iga itájtɔl toTeko noyan momatitiaya iwán nesia' iga kipiá poder.

²¹ Kuə' pánoja nochi inón, Pablo kełan iga yawi estado de Macedonia iwán Acaya iwán yawi este Jerusalén. Kua' pánoja noyan ipan ɔltepemej kełan no iga yawi Roma. ²² Iwán kititan Macedonia omen yey kipałewiáj, Timoteo iwán Erasto, e' Pablo achə' kawí Asia.

Mokuejkuesqlo ɔltepe' Éfeso

²³ Inón tiempo Éfeso monechkolò' iwán mokuesojkej iga mopowa' yej aya i' mopowaya de iyojwi Jesucristo. ²⁴ Mokuesojkej itechko se taga' yej itoka' Demetrio, yej kitekpanowaya plata. Inín taga' kichiwaya kaltzitzin de plata kensan tachaya itioipan se diosa yej itoka' Diana, iwán poxsan tataniayaj yej tekpanowayaj iwán Demetrio. ²⁵ Iwán inomej kinechkoj, iwán sekin yej nò kipiáj inómpasan tekipanól. Demetrio kijlijekej:

—Nokniwan, amejemen ankimatij iga ipan inín tekipanól titataniáj. ²⁶ E' amejemen ankita' iwán ankikakij iga Pablo kijtojtinemi iga diosmej yej kichiwajpa taga' ayéj diosmej; iwán mia'ya gente kicredoltijkej, ayejsan nigaj Éfeso sino que casi noyan ipan inín tajli de Asia. ²⁷ Inón poxsan ayekti, wel tikpolowaj totekipánól, iwán itioipan kan ono' weyi dios Diana ay'ya agaj kiweyimatis. Inán nochi yej chantitokej ipan tajli de Asia iwán inewi de inín tajli kiweyimatiáj, e' siga ijkón ken kijtowa Pablo, nochi kelkawaskej Diana.

²⁸ Kuá' inón kikakikej yej ompa nechkatoyaj, kuesiwiwej poxsan, iwán tzajtzikejpa iga kijtojkej:

—iMamoweyimatilti Diana yej idijsmej efesiojmej!

²⁹ Iwán nochi ipan weyi-altepe' ayo' kimatiáj te kichiwayaj. Kikitzkitoj Gayo iwán Aristarco omen tajtaga' de Macedonia yej senemiáj iwán Pablo. Iwán kiwawatatzojtjajkij este ipan wekal kan motekinechkolo. ³⁰ Pablo kinekiá makalaki ompa iga matajot iwán la gente, e' tokniwan yej kitokaj Jesús ayá' kikalaktijkej. ³¹ Nò sekin yej mandarowaj Asia yej iyamigojmej Pablo, tatitankej iga amo mayawi kan chapantolo'. ³² Ompa kan nechkatolo', sekin tzajziáj iga kijtowayaj tejté iwán sekin tzajziáj iga se'pa kijtowayaj iga kuejkuesitoyaj, iwán mia' ayá' kimatiáj te iga ompa nechkatoyaj. ³³ E' sekin yej ompa chapantoyaj kimatiájkej Alejandro te nemi mochíwa, iwán yej judiyojmej kitopejkej iga kitálkej tatajkoyan. Iwán Alejandro kajko' ima' iga ayo' matzajztitolo iga makitajtowilikan judiyojmej iyixtaj la gente. ³⁴ E' kuá' kimatikej iga Alejandro nò judío, nochi tzajzitoyaj ken dos horas. Kijtojtoyaj:

—iMamoweyimatilti Diana idijs efesiojmej!

³⁵ Iwán tajkuilowani yej ompa ichan, kuá' kiyoltálija yej tzajzitoyaj, kijtoj:

—Nokniwan de Éfeso, amejemen ankimatij iga noyan momati iga inín altepe' kicuidarowa itioipan weyi diosa Diana iwán imagen yej wáaj ipan cielo. ³⁶ Ayagaj wel kijtowa iga ayá'. Inón iga ay'ya xi-oyojtokan, amo xikchiwakan nité siga aya ankimatij te nemi mochíwa. ³⁷ Iga inimej tajtaga' yej ankiwajligakej, até nemi kijtowaj yej ayekti, niga nemi maltajtowaj de tejemen todios Diana. ³⁸ Siga Demetrio iwán yej iwán tekpanowaj, kitełwijneki agaj, inonya iga ono' juezmej iwán kan tajuzgarolo iwán wel motajtowiliáj itenojmej yejemej iga makimakakan yej kinekij. ³⁹ E' siga se'pa yej ankitajtani, mamochíwa kuá' monechkowaj yej mandarowaj ipan inín altepe'. ⁴⁰ Porque iga ijkón tikchiwaj, wel tepantiáj iga tikuejkuesowaj la gente iga inón yej mochij aman. Iwán awel timotajtowiliskej siga tetajtaniskej te iga nemi mukuejkuesolo.

⁴¹ Kuá' tami' inín kijtoj, mojmoyawilo'ya.

20

Pablo yawi Macedonia iwán Grecia

¹ Kuá' pachíwi'ya iga mukuejkuesolo', Pablo kinotza' yej kitokaj Jesucristo iga kinonotzkej. Iwán kinajnapalój tokniwan iga monawatijkej, iwán yájkia estado de Macedonia. ² Kipaxálowilítój altepemej yej onokej Macedonia iga kitatapowijtinemi' yej kitokaj Jesús iga amo makikajtewakan iyojwi Dios, iwán asito ipan país de Grecia. ³ Ompa onoya tres meses, ay'ya ke' poliwiá iga majkiltiaya pan weyi ákal iga yawi Siria, kuá' kimati' iga sekin judiyojmej kinekiáj makikitzkikan. Inón iga ayo' yajki Siria, ikxinejnen iga yajki sej Macedonia. ⁴ Iwán senyajkij inimej tajtaga': Sópater yej ichan Berea, iwán Aristarco iwán Segundo yej ichamej Tesalónica, Gayo yej ichan Derbe, iwán Timoteo iwán yajkij nò Tíquico iwán Trófimo yej chantitokej ipan itál Asia. ⁵ Inimej tokniwan tayakankej iga yajkij nechatoj ipan altepe' Troas. ⁶ Nejemej, kuá' pánoja iyilwi kuá' mokia pan yej akipiá levadura, nimajkiltijkej Filipos ipan weyi ákal. Iwán este ipan cinco días nikasitój ipan altepe' Troas tokniwan yej ompí nechatoj. Ompa nikajkej siete días.

Pablo kipaxálowiliá altepe' Troas iga monawatiá

⁷ Ipan achto día de la semana nimonechkojkej wan tokniwan yej kitokaj Jesús iga sekan nikuajkej la Santa Cena.* Pablo kimachtijtoya tokniwan. E' como kimatiá iga yawi kiasati mostapa, inón iga tãtapojtoya este tajkoyówal. ⁸ Ompa ajko ipan se' piso

* 20:7 20:7 Xikita glosario "Santa Cena".

kan ninechkatoyaj, paréj taxojxotatoya. ⁹ Iwán se chokotz'in itoqa' Eutico ewatoya ipan ventana este ipan tercer piso. E' como Pablo pox wejkaj iga tatapojtoya, chokotz'in pox kochisnekiá iwán mokochkuilij iwán wetzi'. Iwán kuá kiketzejtoj, míkto'ya. ¹⁰ Iwán Pablo temoj, kiná'tejoj wan kinapaloj. Iwán kijtoj:

—Amo ximajmawikan; isato'.

¹¹ Iwán Pablo tejkaj sej ajko iwán kikui' pan wan kitatajkoj, iwán kimajmá' tokniwan, iwán tamachtijtoya este ijkón tanesi', iwán yájkia. ¹² E' inón chokotz'in yej wetzi', kiwigakej ichan isatiajki, iwán nochi pakikej.

Pablo kisa Troas iga yawi altepe' Mileto

¹³ Nejemej nitapanojkej iwán niajkij ipan weyi ákal este ipan altepe' yej itoqa' Asón iga ompa nikuitewaskej Pablo, iga yej kine' matalnejnémipa, áchtoya ijkón nimojlijkej. ¹⁴ Iwán ompigaya Asón, nimasikej wan Pablo, ómpaya tejkaj ipan weyi ákal iwán niajkij este ipan altepe' Mitilene. ¹⁵ Ompa nikiskej, iwán ipan se'ya día napanojkej itennoj tajkótal† yej itoqa' Quío. Iwán ipan se' día nasikej ipan altepe' yej itoqa' Samos, ompa kan moketza ákalmej. Nq nimoketzej altepe' Trogilio, iwán ipan se'ya día nasitoj altepe' Mileto. ¹⁶ Ijkón nikchijkej iga Pablo ayá' kine' mawejkawa poxsan ipan tajli yej itoqa' Asia, ayá' kine' mayawi Éfeso iga kinekia magui' maasiya Jerusalén iga maono ompa siga wel kuá' mochawas ilwi' yej kijliáj Pentecostés.‡

Pablo monawatiá wan yej ichamej Éfeso

¹⁷ Kuá' asikej Mileto, Pablo tatjan iga mawitzekan yej tayakantokej yej kitokaj Jesucristo yej chantitokej Éfeso. ¹⁸ Kuá' asikej, Pablo kijtoj:

—Amejemen ankimatij ken iga ninemi' este kuá' achto nasi' Asia. ¹⁹ Nochipa nonoya amowan iwán nikchij ken netekimaka toTeko, iwán ayá' nimoweyimati. Ne-iknochijkej wan este nemiktijnekiáj sekin judiyojmej. ²⁰ E' ayá' nikajtej iga nimitznextiliáj nochi yej mitzpalawiáj. Nimitzmachtijkej tajkoaltepe' kan anmiakejmej anntakaktojaj iwán nq amochajchamej. ²¹ Niknextiliaya judiyojmej iwán nq yej ayéj judiyojmej iga makikajtewákanya iga kichijwaj yej ayekti wan makiná'tečokan Dios iwán makicredokan toTeko Jesucristo. ²² Inán netekimaka el Espíritu Santo iga manía Jerusalén, e' nej ayá' nikmati te yawij nechwilijij ompiga. ²³ Nikmátisan iga el Espíritu Santo ne-ijliá iga ipan nochi altepemej kansan niati yawij neprešojwitij iwán yawij ne-iknochijwatij. ²⁴ E' nej nité ayá' neyolmiktia malej iga manimiki; san nikneki manikyé'tami notekipánol yej toTeko Jesús nemá'. Inón tekipánol iga manikpowa ye'noticiaj yej nextiliá iga Dios tepoxchokiliá, iwán nipa iga inón nikchjwa.

²⁵ 'Iwán inán nikmati iga nisé de amejemen yej nimitzpowilijkej ken reinarowa Dios, nikeman ayo' anne-itaskej. ²⁶ Inón iga nikneki manimitzijlikan iga ayéj nej notechko siga agaj ayá' kicredoj. ²⁷ Nej nochi nimitzijlikkej ken Dios kineki iga xikmatikan, nité ayá' jyantikawi'. ²⁸ Inón iga xikitakan ken iga xiye'nemikan. Ijkonsan nq xikitakan iga maye'nemikan tokniwan yej kitokaj Jesucristo. Porque amejemen el Espíritu Santo mitztałkej iga xikitakan tokniwan yej toTeko Jesucristo kikowa' iga iyesyó. ²⁹ Pues nej nikmati iga kuá' nimitzkajtewáskeja, witzeskej sekin yej kinekiskej mamitzpojpolokan amejemen yej ankitokaj toTeko. Ayompa mitzmachtijkej iga xikksakan pan ye'ojti, ken tikita mitzkuajnekij ken loboymej§ kikuaj borrejoymej. ³⁰ Iwán onoskej de amejémensan yej yawij mitzmachtij, e' takajkawáskejpa kansan makitokakan tokniwan yej kitokaja Cristo. ³¹ Inón iga ximocuidarokan iwán xikejlamikikan iga eyi años, semilwi' iwán senyówal este nichokaya iga nimitznonotztojaj sejsé de amejemen.

³² 'Inán nokniwan nimitztiliáj ipan ima' Dios iga mamitzomawikan iga yej poxsan mitzchokiliáj. Amo xikelkawakan itajtól yej tepaléwiá iwán te-ijliá iga Dios poxsan tečokiliá iwán mitzmakaskej yej yekti kua' tonoskej sekan wan nochi tokniwej yej yej kitapejpen. ³³ Ayí' nikne' manikuili agaj itomün niga itzótzol. ³⁴ Majwa', amejemen ankimatij iga nej nitekipanoj iga wel manikpiá yej nepolowa iwán iga yej iwán nisenemiáj. ³⁵ Ijkón nochipa nimitznextilijkej iga se matekipano. Ijkón wel tikpaléwiáj yej akipiáj nité, amo matikelkawakan itajtól toTeko Jesús, kan kijtoj: "Máj pa igej tamaka, que yej kimakaj."

³⁶ Kuá' tami' inón kijtoj, Pablo motankuaketz'a, iwán sen-oradojkej iwamej. ³⁷ Nochi chokakej, kikechnapalojkej, iwán kipipitzojkej Pablo. ³⁸ Iwán poxsan moknohatikey iga Pablo kijtoj iga ayo' máj kitaskej. Iwán kojmakatoj este kan tejkaj ipan weyi ákal.

† 20:15 20:15 Xikita glosario "Tajkótal o Isla". ‡ 20:16 20:16 Xikita glosario "Pentecostés". § 20:29 20:29 Lobo ken weyi koyó'.

21

Pablo yawi Jerusalén

¹ Kuá' nikajtéjkeja tokniwan yej kitokaj Jesucristo, nitejkajkej ipan weyi ákal iwán niajkij ipan altepe' yej itóka' Cos. Ipan se'ya día niajkij ipan se'ya altepe' yej itóka' Rodas. Iwán después nasitoy ipan altepe' yej itóka' Pátara. ² Ompa Pátara nikasikej se weyi ákal yej yawi Fenicia, iwán ipan nitejkajkej iwán niájkija. ³ Kua' nemi nipanowaj nikitakej tajkótal* yej itóka' Chipre, inón tajkótal kawi' noopochkampamej, iwán niajki este Siria. Iwán nitemojkej altepe' Tiro porque inón weyi ákal kan niyay ompa kitatemowijkej. ⁴ Ompa nikasitoy tokniwan yej kitokaj Jesucristo, iwán nikajkej iwámej siete días. Iwán el Espíritu Santo kitajlantijkej inomej tokniwan iga makijlikan Pablo iga amo mayawi Jerusalén. ⁵ E' kuá' pánoja siete días, nikiskej ompa. Iwán nochi tokniwan iwán isiwámej iwán ipilowan, neojmakatoj este playa. Ompa nimotankuágetzkej iga ni-orádojkej. ⁶ Iwán nimonawatijkej este nimonapalojkej iwán nitejkájkeja ipan weyi ákal; iwán tokniwan yájkija ichamej.

⁷ Nikiskej Tiro iwán nasitoy ipan altepe' yej itóka' Tolemaida, ompa tamati' iga ninemiáj ipan weyi ákal. Ompa niksaluđertoj tokniwan yej kitokaj Jesucristo, iwán se día ompa nikawikej iwámej. ⁸ Ipan se'ya día, Pablo iwán yej iwán nonoyaj nikiskej wan nasikej altepe' Cesarea. Ompa niajkij çan Felipe yej kipowa ye'noticiaj de Jesucristo, yejwa' se de inomej siete diaconojmej yej kitapejpenkej apostolejmej; iwán nikajkej ichan. ⁹ Felipe kipiaya nawi itakomej yej Dios kitajtolmakayaj. ¹⁰ Iwán kuá' mia'ya días ompa nonokej, asito se profeta yej wálah Judea, itóka' Agabo, ¹¹ wálah nepaxalowilikoj. Iwán kikui' icintoron Pablo, mokxi-ilpij iwán moma-ilpij iwán kijtoj:

—IyEspíritu Dios kijtowa iga Jerusalén judiyojmej ijkin yawij kilpitij yej itatki inin cintoron, iwán yawij kentregarotij ipan ima' yej ayéj judiyojmej.

¹² Kuá' inón nikakikej nejemej iwán inomej yej ompa ichamej Cesarea, nikijlijekej Pablo iga ayo' mayawi Jerusalén. ¹³ E' Pablo kijtoj:

—¿Te iga anchokaj?, ijkon anneçhokismakaj. Nej niksentálija nokta noalmaj ayejsan iga mane-ilpikan sino que nõ niksemaka noalmaj iga manemiktikan ompiga Jerusalén iga niktoka toTeko Jesús.

¹⁴ Iwán como awel nikyolyamankej, ijkon nikajtejkej iwán nikijlijekej:

—Mamochiwa ken kineki toTeko.

¹⁵ Kuá' nochi panoy inin, nimajabiárojkej wan niajkij Jerusalén. ¹⁶ Senyajki nowámej sekin tokniwan de Cesarea yej kitokaj Jesús. Yaya nõ se taga' yej naceroj tajkótal Chipre yej itóka' Mnasón. Mnasón ikyay kicredojto' Jesús iwán ompa nikajkej ichan.

Pablo kipaxalowiliá Jacobo

¹⁷ Kuá' nasikej Jerusalén, yej kitokaj Jesucristo neqmemawijkej iwán poxsan pakikej. ¹⁸ Ipan se'ya día niajkij wan Pablo iga nikpaxalowilijtoj Jacobo, ompa nõ nechkatoyaj nochi ancianojmej.† ¹⁹ Pablo tasaludaroj iwán kipowa' nochi ken iga Dios kichij iga kicredojkej nõ kesiá yej ayéj judiyojmej kuá' yéj kipowa' itájtól Dios. ²⁰ Kuá' kikakikej inón, kiweyimatáltijkej Dios, iwán kijlijekej Pablo:

—Ta' xikitawa' nokniñ, nigaj ono' miles yej judiyojmej yej kicredójkeja ipan Jesús, iwán yejemej kijtówajo' iga mamochiwa ken tatekimaka iley Moisés. ²¹ Inomej kimatáltijkej iga tej tikmachtijtjinemi nochi tokniwan yej ayéj judiyojmej, teyki' tikijtowa iga ayo' mamochiwa ken tatekimaka Moisés, iwán titatekimaka iga ayo' makircuncidarokan ipilowan, niga ayo' makichiwakan ken tejemey tikekichiwaj. ²² ¿Tej, té tikijtowa? Porque la gente yawij monechkotij kuá' kimatiskej iga nigaj tono'. ²³ Máj yekti ijkin xichíwa ken nimitzijliáj: Onokej nigaj iwán nejemej nawi tokniwan yej yawij kichiwatij ken motajoltijkej wan Dios. ²⁴ Xikuigan inimej nawi tokniwan, iwán xichíwa ken kijtowa la ley iga ximochipawakan.‡ Iwán tej xixixtawa iga yejemej mamokuatagalokan. Ijkon yawij kitatij iga ayéj cierto yej mitzpantiáj; kisaskej iga tej tikchíwa ken kijtowa iley Moisés. ²⁵ E' iga inomej yej ayéj judiyojmej, yej nõ kicredojkej ipan Jesús, nejemej nikijkuilowilijkeja iga ininsan makichiwakan: Amo makikuakan naka' yej momiktliapa idolojmej, iwán amo nõ makikuakan esti, niga inakayo yolka' yej mokehmeánapa, iwán amo agaj mamotéka iwán yej ayá' iwán namiktito'.

Pablo kikítzkiáj ipan weyitiopan iga kipresojiwáj

²⁶ Iwán Pablo yajki iwán inomej nawi tajtaga', iwán ipan se' día kichijkej ken kijtowa iley Moisés iga mamochipawakan§ iyixtaj Dios iwán kala' weyitiopan-ijti'. Después

* **21:3** 21:3 Xikita glosario "Tajkótal o Isla". † **21:18** 21:18 Xikita glosario "Anciano". ‡ **21:24** 21:24 Atikmatij te kichijkej, ankita kichijkej ken iga tanextiliá ipan Números 6:1-21. § **21:26** 21:26 Xikita v 24.

yajki kijto to kēman yawi tamiti iga inōn kichijoskej, iga sejsé de yejemej yawi kimakati iyofrendaj.

²⁷ E' kua' asiaya siete día, sekin judiyojmej yej walkej ipan tajli de Asia kitakej iga Pablo ono' weyitiopan iwán kiyokachijkej iga makuejkuesiwikan nochi gente, iwán ki-onkawijkej Pablo ²⁸ iwán tzejtzikej:

—iNokniwan de Israel, xinepalewikan! Porque inin taga' tamachtijtinemi noyan iga ayá' tiye'nemij tejemen tjudiyojmej, iga ayekti iley Moisés iwán ay' kiyé'ita toweyitiopan. Iwán ayejsan iga inōn, sino que inán nō kakij weyitiopan-ijti' sekin griegojmej.* Iga ijkōn kichiwaj yej ayekti kan moweyimatiltiá Dios.

²⁹ Ijkōn kijtowayaj iga kitakej senemiáj iwán se yej itōka' Tróximo yej ichan Éfeso, yejemej kijtojkej anka senkalakkej ipan weyitiopan.

³⁰ Iwán la gente kuejkuesiwikej, motalojkej iga kikitzkijto Pablo. Kiwawatatojtilkixtijkej weyitiopan-ijti', iwán nimanin kitzajtzakkej kaltemej. ³¹ Kimiktiáyaja Pablo kua' kimaťiltijkej comandante yej kimandarowa soldadojmej iga nochi gente de Jerusalén kuejkuesitokej. ³² Iwán comandante kinechkoj isoldadojmej iwán soldadojmej yej máj tayakantokej. Iwán motalojtjajkij kan monechkōlo'. Kua' kitakej iga némiya asij soldadojmej, ayo' máj kimagakej Pablo. ³³ Iwán comandante yej kimandarowa soldadojmej kikitzkij Pablo iwán tatekimá' iga mamoiipi iga ome cadena. Iwán tatajtan a'yéj in, iwán te kichij. ³⁴ E' la gente tzejtziyoj, iwán ayá' sansé kijtowayaj, sekin kijtowayaj se', iwán sekin se'pa kijtowayaj. Iwán akojasiá te kijtojtoyaj la gente iga oyojtoyaj. Iwán tatekimá' iga makiwigakan Pablo iwékal soldadojmej kan chantitokej. ³⁵ Kua' asitoj kan iyescalerajo wékal, soldadojmej kajkoktjajkij Pablo iga amo te makichiwilikan iga poxsan kuesitoyaj. ³⁶ Porque itepotztajmej nochi tzejtziwiztáj. Kijtowayaj:

—iMamikiya!

Pablo motajtowiliá iyxtaj la gente

³⁷ Kua' némiya kakiáj Pablo ipan iwékal soldadojmej, kijlij comandante:

—¿Ix wel nitajtoj mowan?

Iwán comandante kijtoj:

—iMataj wel nō titajtowa griego! ³⁸ Mataj tej ayéj inōn egipcio yej ikya kipewaltijka guerra iwán kiwiga' ipan desierto cuatro mil yej tamiktiáj.

³⁹ Pablo kijtoj:

—Nej nijudiyoj. Nej ninaceroj Tarso, se altepe' yej ayéj námol yej ono' ipan itajl Cilicia. E' nimitztajtaniliá iga achi manitajto iwán la gente.

⁴⁰ Iwán comandante kijlij iga wel. Entonces Pablo moketza' ompa kan onoya ipan iyescalerajo wékal. Iwán kajko' ima' iga la gente ay'ya matzajtzitokan. Iwán ni agaj ayo' tajtoj iwán Pablo tajtoj ipan hebreo, kijtoj:

22

¹ —Nokniwan iwán tetajwan, xikakikan ken iga nia nimotajtowilijti amo-ixtaj.

² Kua' kikakikej iga nemi tajtowa ipan hebreo, ay'ya nokta semi te kijtojkej, san takaktikajkej. Iwán Pablo kijtoj:

³ —Nejwa' nijudiyoj. Ninaceroj altepe' Tarso yej ono' ipan itajl Cilicia, e' nimoskaltij nigaj Jerusalén iwán nemachtij Gamaliel. Ijkōn nimomachtij ken iga motoka la ley yej Dios tamá', kimá' to-ikyapatajwan. Nochipa nikyolmaka iga manikchiwa ken kineki toDios, ijkōn kensan inán amejemen ankichiwaj. ⁴ Ikya nej niktēmojtinemiáj iga niktēmojtinemiáj yej kitokaj iyojwi Jesús iwán nikpresojwiayaj tajtaga' iwán siwatkej. ⁵ Ijefej sacerdotejmej iwán wewetkej yej tayakantokej ipan topajs kimela'matij iga inin nikchiwaya. Yejemej nemakakej ama' iga manikuiguli yej mandarowaj Damasco. Niajki ompiga iga niktēmoto yej kitokaj Jesús iga manikuajligakan Jerusalén iga manikiknochiwakan.

Pablo kipowa ken iga moyolpata'

⁶ E' kua' nemi nia ipan ojtj iwán nasitayay Damasco, ken tajkodía newejtawiko se ti'ti yej walaj ipan cielo. ⁷ Iwán niwetzi' este talpan. Iwán nikagui' a'pa ijkōn ne-ijlij: "Saulo, Saulo, ¿te iga tinetēmojtinemi iga tine-iknochiwa?" ⁸ Iwán nej niktajtan: "¿A'yéj in tej, noTēko?" Iwán ne-ijlij: "Nej niJesús de Nazaret yej nemi tine-iknochiwa." ⁹ Yej iwán nisenayaj kitakej inōn ti'ti iwán majmawikej; e' ayá' kikakikej itajtoj yej nenotza'.

* **21:28** 21:28 Inimej taga' kijlijáj griegojmej iga walkej de se' país yej itōka' grecia iwán judiyojmej ayá' kiyé'itakej. Nō kijlijayaj griego a'san neši yej tilti'. Yej ayéj judio awel kalakis tiopan, siga makalaki, kimiktijkej.

¹⁰ Iwán niktajtan: “¿NoTeġko, te nikchíwas?” Iwán toTeġko ne-ijlij: “Ximoketza, iwán xaj Damasco. Ompiga yawij mitziilij nochi te tia tikchíwati.” ¹¹ E' como inón ti'ti nepachatilij, yej iwán ninemiáj newilantiajkij este Damasco.

¹² 'Ompa onoya se taga' yej itoġka' Ananías, yej nochipa kichíwa ken kijtowa iley Moisés, nochi judiyojmej yej ompa ichamej Damasco ye'tajtowayaj iga inón Ananías. ¹³ Ananías walaġ ne-itako. Kuá' asi' ne-ijlij: “Noknġn Saulo, seġya xitachá.” Iwán íkuá'san sej nitachá', iwán níkita'ya Ananías. ¹⁴ Iwán ne-ijlij: “IDiós to-ikyapatajwan mitztapejpen ikay iga xikmati te kichíwasneki iwán tej, iwán iga xikixmati Jesús yej ayé' kichíwa yej ayékti iwán iga xikaki imatika tajtowa. ¹⁵ Porque tej tia titajtoti de yej iyixtaj nochi gente iwán tikpowas yej tikita' iwán yej tiká'.” ¹⁶ Ne-ijlij: “¿Teo' máj tikchá? Ximoketza iwán ximobautizaro, xiktajtanili toTeġko Jesús iga mamitzelkawili yej tikchij yej ayékti.”

Pablo kipowa ken iga kititankej kan onokej yej ayéj judiyojmej

¹⁷ 'Kuá' niájkiya Jerusalén, niáki weytiopan iga ni-oradóto, iwán níkita' se visión. ¹⁸ Níkita' toTeġko iwán ne-ijlij: “Xikísaya nimanġn Jerusalén, porque ayá' mitztajtolkuiskej kuá' titajtoj de nej.” ¹⁹ Nej níkjilij: “NoTeġko, yejemej kimatij iga nej niaya ipan nochi itiopamej iga nikpresojwiayaj iwán níkmagayaj yej mitzcređojtokej. ²⁰ Iwán kuá' kimiktijkej Esteban yej kipowaya motájtól, ompa nonoya iwán nō níkjitowaya iga makimiktikan. Iwán inomej yej tamiktijkej, nej nicuidarowilijtoyaj itzotzolmej.” ²¹ E' toTeġko ne-ijlij: “Xaja, porque nia nimitztitaniti wejka iga xiktatapowitij yej ayéj judiyojmej.”

Kikitzkiáj Pablo

²² Ompa tamati' iga santakaktoyaj la gente, pe' tzajtzikej iga kijtojkej:
—¡Mamikiya! ¡Inġn taga' akajasi iga maono!
—Majsan tzajtziáj, kitzejzelowayaj itzotzolmej iwán kipaťanaltiyaj talpínol.*
²⁴ Comandante tatekimá' iga Pablo makakikan ipan iwékal soldadojmej, iwán tatekimá' iga makimagakan iga wel makijto te iga nokta ijkón kitzajtziáj. ²⁵ E' kuá' kilpitókeja in Pablo iga yawija kimagatij, kijlij capitán yej kimandarowa sekin soldadojmej:
—¿Ix yékti iga anneyokamagaj kuá' aya ankimatij siga ayompa níkhij? Nej niciudadano romano. †

²⁶ Kuá' inón kikagui' capitán, yajki kitato comandante, iwán kijlij:

—¿Tetaj nemi tikchíwa? Matajki' inġnwa' taga' se ciudadano romano.

²⁷ Entonces inón comandante yej máj mandarowa yajki kitajtanito Pablo, kijlij:

—¿Ix melá' iga tej ciudadano romano?

Pablo kijtoj:

—Kena.

²⁸ Entonces inón comandante kijtoj:

—Nej newigulij komati tomġn iga manimochíwa ciudadano romano.

Pablo kijtoj:

—E' nej ijkón nokta ninaceroj iga notaj nō ciudadano.

²⁹ Iga inón kijtoj, yej kimagayaj Pablo kikajtékeja iwán este inón comandante momajtij iga kimati' iga Pablo ciudadano romano iwán iga kilpitoyaj iga cadena.

Pablo iyixtaj yej kimandarowaj judiyojmej

³⁰ Ipan se'ya día, comandante kinekiá makimati te iga judiyojmej kitelwijkej Pablo, iwán kixiton kan ilpitoya iga cadena, iwán kinechkoj yej kimandarowa sacerđotejmej iwán nochi judiyojmej yej mandarowaj. Entonces kikixtij Pablo kan ilpitoya, iwán kiwigakej kan nechkatokej.

23

¹ Pablo kitachilij yej kimandarowaj judiyojmej, iwán kijtoj:

—Noknġwan, nej níkmati ipan noalmaj iga este inán, niye'nemi iyixtaj Dios.

² Entonces Ananías yej kimandarowa sacerđotejmej tatekimá' iga yej onoyaj iná' Pablo makitentatzinakan. ³ E' Pablo kijtoj:

—Dios yawi mitzmagati tej. Ígasan timoweyimati iga tiye'nemi, sien ayá'. Siga tej ompa tewato' iga titajuzgarowa kensan kijtowa la ley, ¿te iga titatekimaka iga manemagakan?, ayá' ijkón kijtowa la ley.

⁴ Yej ompa onoyaj kijtojkej:

* **22:23** 22:23 Ijkġn kichijkej iga manesi iga akiye'itayaj yej kijtoj Pablo. † **22:25** 22:25 Ciudadano romano se yej naceroj Roma o yej kipiá' ama' kan nesi iga kiperteneçerowa Roma. La ley de Roma kimaňawiyaya icudadanojmej.

—¿Iwán ijkón tiktenkuepiliá ijefej sacerdotejmej yej kiservirowa Dios?

⁵ Iwán Pablo kijtoj:

—Nokniwán, nej anikmatíá siga inín in yej kimandarowa sacerdotejmej. Pues ijkón kijtowa kan ijkulijto: “Amo xikmalijli yej kimandarowa mogentej.”

⁶ Entonces Pablo kita' iga ompa onoyaj saduceojmej* iwán sekin fariseojmej.† Iwán tajtoj recio:

—Nokniwán, nej nō nifariseo, iwán notajwán nō fariseojmej. Nemi annejuzgarowaj iga nicredowa iga ojpa-isaskej yej mikrotojkej.

⁷ Kua' inón kijtoj Pablo, fariseojmej iwán saduceojmej pe' iga mokuękuejkuesojkej iwán moyojyokatijkej. ⁸ Porque yej saduceojpa kijtowaj iga ay'ya ojpa-isaskej yej mikikej. Kijtowaj iga ateyi angelejmej niga espiritojmej; e' yej fariseo kena kicredowaj inimej. ⁹ Iwán nochi tzajtzikej iga tajtajtojkej; iwán sekin fariseojmej yej tamachtíaj ipan iley Moisés moketzkej iwán kijtojkej:

—Inín taga' ayá' nemi kichíwa yej ayękti. ¿Qué tal si se espíritu o se ángel kimá' iga ijkón matajto? Amo tiaskej icontraj Dios.

¹⁰ E' como némiya máj kuejkuesiwilo, comandante majmawi' iga wel kitatajkoztayanaj Pablo. Iwán kitekimá' isoldadojmej iga makiwigakan sej Pablo ipan iwékal soldadojmej.

¹¹ Iwán inonsan yówal Pablo kixnextilij toTeko iwán kijlij:

—Pablo, amo ximajmawi. Kensan titajtoj Jerusalén iga nej, ijkonsan nō tia titajtoj Roma.

Kejlamikij iga kimiktiáj Pablo

¹² Kua' tanési'ya, sekin judiyojmej motajtojtijkej iga yawij kimiktijit Pablo. Iwán kijtojkej iyixtaj Dios iga ayá' nokta yawij takuątij niga konįskej nitę este que makimiktikan Pablo. ¹³ Máj de cuarenta tajtaga' yej ijkón kijtojkej. ¹⁴ Yajkij kitatoj ijefejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej, kijlijtoj:

—Nejemej nimotajtojtijkeja iwán nikijtojkej iyixtaj Dios iga ayá' nokta niawij nitakuątij siga aya nikiimiktíaj Pablo. ¹⁵ Inán amejemen iwán nochi yej anmandarowaj, xikijlikan comandante iga mošta mamitzwajliguilikan Pablo, ximopajpantikan iga ankimatisnekij máj yej kichij; iwán nejemej nikchixtóskeja iga niawij nikiimiktijit ipan san-ojti.

¹⁶ E' ipiltzin isiswa-iknín Pablo, kimati' iga kimiktijnékija Pablo. Yajki kimatiltito este kan pęsojito'. ¹⁷ Entonces Pablo kinotza' se capitán yej kimandarowa soldadojmej iwán kijlij:

—Xikuąja inín chokotzin kan ono' comandante, porque yę yawi kijliti tępa iteki.

¹⁸ Entonces in capitán kiwiga' inón chokotzin kan ono' comandante iwán kijlij:

—Pablo, yej ono' preso, ne-ijlij iga manimitzwajliguili inín chokotzin, porque tępa mitzijlijneki.

¹⁹ Inón comandante kiwilantiajki inón chokotzin iga kiwiga' kan iyokamej, iwán kitajtan:

—¿Tę tine-ijlijneki?

²⁰ Inón chokotzin kijtoj:

—Judiyojmej motajtojtijkej iga yawij mitztatitaniłitij iga mošta xikuąja Pablo iná' yej kimandarowaj judiyojmej, kansanki' makimatiltikan tę nokta kichij. ²¹ E' amo xiktajtolkuılı. Porque máj de cuarenta tajtaga' yej yejemępa kojchaskej. Kijtójkeja iyixtaj Dios iga atakuąskej niga konįskej nitę este que makimiktikan Pablo, iwán inán kichixtokej iga makimatikan tę tia tikijtoj te.

²² Iwán comandante kijtoj iga welja yawi chokotzin; e' kijlij iga amo agaj makijli nitę yej kijtojotaj.

Pablo kititanij iyixtaj el gobernador Félix

²³ Entonces inón comandante kinotza' ome yej nō kimandarowa soldadojmej iga makitekimaka mamalistarokan doscientos soldadojmej yej nejnentiaskej iwán setenta soldado yej mayakan ipan kawayoj, iwán doscientos yej makiwigakan ilanzajmej‡ iga mayakan altepe' Cesarea tayowakan las nueve. ²⁴ Iwán kijlijkej nō iga makixilajtikan se kawayoj kan Pablo tejkatiaj. Iwán tatekimá' iga makitakan iga Pablo maye'asiti itęnoj gobernador Félix. ²⁵ Iwán inón comandante kititan wan yejemej se ama':

²⁶ “Annogobernadormej Félix yej nimitzpoxye'itaj, mitzsaludarowa Claudio Lisias. ²⁷ Inín taga' kikiťzkijkej judiyojmej iga kimiktiajaja. Iwán kua' nikiimati' iga nō ciudadano romano, niajki iwán nosoldadojmej iwán nikmanawij. ²⁸ Iwán nikuąja' itęnoj yej

* 23:6 23:6 Xikita glosario “Saduceo”. † 23:6 23:6 Xikita glosario “Fariseo”. ‡ 23:23 23:23 Xikita glosario “Lanza”.

kimandarowaj judiyojmej iga maniknati te iga kikiztkijkej. ²⁹ Iwán nikmati' iga kikiztkijkej iga san itechko ileymej, e' akajasi iga mamomikti niga mayawi kuákalko. ³⁰ E' kuá' nikmati' iga judiyojmej motajtołtjkeja iga yawij kimiktjtij, inán ompiga nimitztitaniliá. Iwán nikijlij yej tatelwiáj iga makijtołkan motenoj te kikuesowaj. Xiye'ono."

³¹ Iwán soldadojmej kichijkej kensan kitekimakakej iwán tayowakan kiwigakej Pablo, este ipan se altepe' yej itoqa' Antípatris. ³² Ipan se'ya dia inomej soldadojmej yej ikxinejntiajkij ómpaya mokupejkej, yájkija se jiwékal soldadojmej, iwán yej nemiáj ipan kawoyoj yajkij iwán Pablo. ³³ Kuá' asikeja Cesarea, ama' kimakakej el gobernador, iwán ompa no kikaawatj Pablo. ³⁴ Kuá' el gobernador tami' kilegeroj inón ama', tatajtjan kan ichan Pablo. Kuá' kimati' iga Pablo ichan estado de Cilicia, ³⁵ kijlij:

—Nimitzkakis kuá' witzeskej yej mitzelwijkej.

Iwán tatekimá' iga makakijtjo' kuákalko ipan ipalacioj Herodes.

24

Pablo motajtowiliá iyixtaj Félix

¹ Kuá' pánoja cinco días, Ananias, yej kimandarowa sacerdotejmej yajki Cesarea iwán sekin ancianojmej* iwán se yej tatajtowiliá yej itoqa' Tértulo. Inimej yajkij itenoj el gobernador iga kitelwijtoj Pablo. ² Kuá' ómpaya kiwajligakej Pablo, Tértulo pewa' iga tatelwiá. Ijkn kijlij Félix:

—Señor gobernador, nimitzmakaj gracias, porque iga tej inán nonokej tamelá. Iwán iga tikmati ken iga titamandarowa, noyan ye'onolo'. ³ Nochi inin yej tikchiwa poxsan nikye'itaj iwán poxsan nimitzagradecerowaj tej weyi tekiwaj Félix. ⁴ E' aniknekij máj manimitzatrasarokan, nimitztajtaniá achí xinekakikan. ⁵ Pues nikasikej inin taga' tayojoykatijinemi noyan inin tajli iwán kichjwa iga mamoyojoyokatikan judiyojmej, iwán yéjwa' in yej ken tzontekon de inomej yej kitokaj Jesús de Nazaret, yej motokawiaj nazarenos. ⁶ No kichjinekiá yej pox ayekti iyijtiko noweyitiopamej de nejemén, inón iga nikiztkijkej iwán niknekiáj manikjuzgarokan ken kijtowa inón ley yej Moisés nemakakej. ⁷ E' comandante Lisias kala' iwán neteki'tilanilijkej iga nekuilijkej, ⁸ kijtoj iga yej kitelwiáj Pablo mawitzekan motenoj. Inán tej momatika wel tiktajtani iga xikmati te iga niktelwiáj.

⁹ Iwán judiyojmej yej ompa onoyaj kijtowayaj iga ijkon nokta. ¹⁰ Iwán el gobernador kimanozta' Pablo iga matajto, iwán Pablo kijtoj:

—Kena, nipaki iga manimotajtowili mo-ixtaj, nej nikmati iga tej desde ikay tonon' iga juez ipan inin país. ¹¹ Tej momatika wel titatajtani iga kipiao' doce día iga nasi' Jerusalén iga nikweymatiltjiko noDios. ¹² Iwán ayagaj neasito nimokuesojto' iwán agaj, niga nikuejkuesojtoya la gente, niga ipan weyitiopan, niga ipan itiopamej, niga kanaj ipan altepe'. ¹³ Inimej gente awel mitznextiliaj kan neasitoj nemi nikchiwa inón yej nepantiáj. ¹⁴ E' kena, nikijtowa iga niktoka iyojwi Jesucristo, inón yej yejemej kijtowaj iga ayompa tamachtiá. Nikservirowa iDios notajwan iwán nicredowa nochi yej ijkuilijto' ipan la ley iwán yej ijkuilijto' profetajmej. ¹⁵ Iwán nikchixto', kensan inimej yej nepantiáj kichixtokej, iga kemas Dios yawi ki-ojpa-ixititij yej miktokaj, yej kichijkej yej yekti iwán no yej kichijkej yej ayekti. ¹⁶ Inón iga nikneki nochipa maniyolchikipaktito iyixtaj Dios iwán iyixtaj la gente.

¹⁷ 'Mia' xiwí' ninentinemi' wejwejka, inán niwalaj ipan nopajs nikua'jli' tomín iga nikmakaj yej amotapialiaj iwán nikmakako ofrenda noDios. ¹⁸ Inón nikchijtoya kuá' sekin judiyojmej yej ichamej ipan estado de Asia neasitoj weyitiopan-ijti', nemi nimochipawa' ken kijtowa iley Moisés, e' ayá' nimitakejmej niga ni-oyoytojaj. ¹⁹ Inomej judiyojmej katka nigaj maonokan iga manetelwijkan motenoj niga kitakej iga nemi nikchiwa yej ayekti. ²⁰ Siga ayéj ijkon, inimej makijtołkan sigo neasilijkej tejté yej ayekti kuá' nonoya itenoj yej kimandarowa judiyojmej. ²¹ O anka netelwiáj iga nikijtoj recio iyixtaj yejemej: "Aman annejuzgarowaj iga nicredowa iga ojpa-isaskej yej miktokaj."

²² Kuá' inón kika' Félix, iga kipoxmati de iyojwi Jesucristo, kijtoj:

—Ijkon' makawi este que maasi in comandante Lisias iga yáwi-o' nepowiljiti ken kita' yej ankichijkej.

²³ Iwán Félix kitekimá' capitán iga Pablo ompa makipiakan, e' achí makichjwa ken kinekis wan kuá' asij yej kipaxalowiliáj wel mapanokan iga makiyolchikawakan.

Pablo tajtowa iyixtaj Félix iwán Drusila

* 24:1 24:1 Xikita glosario "Anciano". † 24:18 24:18 Hch 21:24

²⁴ Kuə' pánoja achi mia' días, Félix iwán Drusila yej isiwa'pa yej nō judío, walkej kan ono' Pablo. Entonces Félix tatitan iga makinotzatiy Pablo iwán kikakikej yej kijtoj iga kén se wel mamoonfiaro ipan Jesucristo. ²⁵ Tatapowa' ken iga se taga' maye'nemi, iwán ken iga se wel mamoyotakuawili iga amo makichjwa yej ayekti, iwán ken iga Dios yawi tajuzgaroti kəman. Kuə' inón kika' Félix, momajtij. Kijtoj:

—Inán xaja. Kuə' até nikchijtos nimitztatitanilij se iga xiwiki.

²⁶ Félix kinekiá iga Pablo makimaka tomjn iga wel makimajkawa. Inón iga kinotza' mia' vej iga matatapowa iwán. ²⁷ Kuə' pánoja ome años kisa'ya Félix iga gobernador iwán kaw'i Porcio Festo. E' Félix kinekiá makiye'itan judiyomej, inón iga kikajtej preso Pablo.

25

Pablo iyixtaj Festo

¹ Festo asi' altepe' Cesarea iga móchija gobernador. Iwán kuə' pánoja eyi días kisa' Cesarea iga yákiya Jerusalén. ² Ompa yej ijefejmej sacerdoteymej iwán judiyomej yej máj tayakantokej yajkij kan onoya Festo iga kitelwitoy Pablo. ³ Kijlijkej iga achi matatekimaka iga Pablo makiwigakan Jerusalén. Inomej kejlantoyaj iga Pablo makimiktikan ipan ójtisan. ⁴ E' Festo kijtoj iga Pablo presojtito' Cesarea. Iwán kijtoj iga awejkawas imatika yaj ompiga. ⁵ Ijkin kijtoj:

—Mayakan nowan yej mitzmandarowaj, iwán siga inón taga' kichij tejté yej ayekti, ompigaya makitelwikan.

⁶ Festo onoya Jerusalén ken ocho o diez días iwán mokuepa' Cesarea. Ipan se'ya día yajki motalito kan tajuzgarowa iwán tatekimá' iga mamokuiti Pablo. ⁷ Kuə' asi' Pablo, kiyawalojkej inomej judiyomej yej walkej Jerusalén. Kijtojkej iga kichij kuajkuantas yej ayekti kansan makimawetziltikan, e' awel nokta kinextijkej iga kichij tejté. ⁸ Pablo ijkín motajtowilij:

—Nej ayá' nemi nikchjwa nité yej ayekti, niga icontra' ileymej judiyomej, niga icontra' weyitiapan, niga icontra' rey César yej kigobernarowa Roma.

⁹ E' Festo kinekiá makiye'itakan judiyomej. Entonces kitajtan Pablo:

—¿Ix tajneki Jerusalén iga ompiga manikita ix ijkonya ken nemi mitzpantiáj?

¹⁰ Pablo kijtoj:

—Nija nono' kan rey César mitzta'lij iga xitajuzgaro, kajasi iga nigaj manejuzarokan. Tej tikmati iga judiyomej ayá' nemi nikchjwiliá yej ayekti. ¹¹ Siga nikchij yej ayekti yej kajasi iga manemiktikan, puej manemiktikan; e' siga nemi nepantiajsan, ijkón ayagaj wel maneyokawiga ipan imamej judiyomej. Niktajtani iga manejuzarog imatika rey César.

¹² Festo tajtoj iwán yej tanontzaj iga makimati te kichjwas, wan kijlij Pablo:

—Tiktajtan iga mamitzuzgaro rey César, pues nia nimitztitaniti ompiga kan ono' yéj.

Pablo iyixtaj rey Agripa

¹³ Kuə' panoy sekin días, rey Agripa* iwán Berenice yej isiwa' yajkij Cesarea iga kipaxalowlitoy Festo. ¹⁴ Como ompa onoyaj mia' días, Festo kipowilij Agripa te iga Pablo ono' preso, kijlij:

—Nigaj ono' se taga' yej Félix kikajtej preso. ¹⁵ Kuə' nonoya Jerusalén ne-itatoj yej kimandarowaj sacerdoteymej iwán ancianojmej† yej kimandarowaj judiyomej. Nejtaitaniliayaj iga manikijto iga kajasi iga mamomikti Pablo. ¹⁶ Nej nikijlij iga yej mandarowa Roma ay' tatekimaka iga mamomikti agaj siga yej kitelwiáj aya motajtowiliá iyixtaj yej tatelwiáj. ¹⁷ Inón iga kuə' inomej walkej nigaj, ay'a máj te nikijtoj sino que kuə' tanesi' niajki kan nitajuzgarowa, iwán nitatekimá' iga makiwajligakan inón taga'. ¹⁸ E' kuə' ómpaya onokej yej tatelwiáj, ayá' kijtojkej nité ken nej nikelantoya. ¹⁹ Sino que kitelwiayaj iga kén iga yéj kicredowa Dios, iwán iga se yej itoká' Jesús yej migui'. Iwán Pablo kijtowa iga injn Jesús isato'. ²⁰ E' como nej ay'a nikmatia te nikchjwaya, niktajtan Pablo siga kinekiá iga mayawi Jerusalén iga ompiga makijuzgarokan iga inón yej kitelwiáj. ²¹ E' yéj kitajtan iga makijuzgaro el rey César, iwán nitatekimá' iga mapresojtito este kuə' niktitanis iyixtaj César.

²² Iwán Agripa kijtoj:

—Nej nō nikakisneki ken iga tatapowa inón taga'.

Iwán Festo kijtoj:

—Mošta tikakis.

* 25:13 25:13 Xikita glosario "Herodes". † 25:15 25:15 Xikita glosario "Anciano".

²³ Ipan se'ya día asitoy Agripa iwán Berenice iwán sekin yej mandarowaj ipan weyi-altepe' nq kitokatiayaj yej kimandarowaj soldadojmej. Kilwichiwilijtiakij este ijkón kalakkej kan mandarolo. Iwán Festo tatekimá' iga makiwajligakan Pablo. ²⁴ Festo kijtoj:

—Rey Agripa, iwán amejemen yej nij amonokej, nija ono' in inún tağa'. Mia' judiyojmej yej de Jerusalén iwán nq yej de nigaj Cesarea kitelwijkej iwán este tzejtzikej iga netajtanilijkej iga mamomikti. ²⁵ E' nej anikasilij tejté yej ayekti yej kajasi iga mamomikti, e' como yéj kitajtan iga makijuzgaro rey César Augusto, inón iga nia niktjtanilijti yéj. ²⁶ E' como anikasi te nikiykuilowiliá rey César iga anikasiliá nité yej ayekti kichij inún tağa', inón iga nimitzwajliguilijkej amejemen. Nimitzwajliguilá tej nokta Rey Agripa. Tej xikita siga kichij tejté yej ayekti, ijkón welja tejté nikiykuilowilij. ²⁷ Porque akajasi iga maniktjtanani se preso siga anikmatani te nokta kichij.

26

Pablo motajtowiliá itenoj el rey Agripa

¹ Iwán Agripa kijlij Pablo:

—Wel ximotajtowili.

Iwán Pablo kajko' ima', iwán pe' tajtoj, kijtoj:

² —Nipaki iga nono' motenoj rey Agripa, iga wel manimotajtowili de inochi yej nepantiáj judiyojmej. ³ Porque tej tikmati nochi ken nohipa kichijawaj judiyojmej iwán nq tikixmati ileymej. Inón iga nimitztajtaniliá acho' xinekaki.

Pablo kipowa ken iga nemiá kuq' aya kicredowa Jesucristo

⁴ 'Nochi judiyojmej ne-ixmatij este kuq' aya niyojlej. Kimatij ken iga ninemi' ipan nótal wan ipan Jerusalén. ⁵ Iwán kimatij iwán wel kinojma-ijtowaj siga kinekij, iga nejwa' nokta nifariseoj este iga nichokótzino'. Inómejpa fariseojmej yej máj kichijawaj ken nemachtiaj noleymej nejemej nijudiyojmej. ⁶ Inán nigaj nono' iga nejuzgarowaj iga san nikchixto yej Dios kijlij no-ikyapatajwan iga yawi ki-ojpa-ixititi yej miktokej. ⁷ Nonochimej de Israel, nikchixtokej iga yawi mochjwati inón yej kijtoj Dios. Inón iga judiyojmej kiweyimatiltiaj Dios iwán kichijawaj ken yéj kinekí, semilwi' iwán senyówal. Inán gobernador Agripa, sekin judiyojmej nej netelwijkej iga nikchixto' nq ipan inón yej kijtoj Dios. ⁸ ¿Ix amejemen ayá' anikredowaj iga Dios wel ki-ojpa-ixititi yej miktokej?

Pablo kipowa ken kinkochjwaya yej kitokaj Jesucristo

⁹ 'Nej nq ikya nikijtowaya iga manikchjwa nochi yej wel iga manikiknochjwakan yej moconfiarowaj ipan Jesús de Nazaret. ¹⁰ Iwán ijkón nikchij Jerusalén. Ijefejmej sacerdotejmej kiyé'itakej wan kijtojkej iga manikpresojwikan yej kitokaj Jesucristo; iwán kuq' kimiktiajaj nq nikijtowayaj iga mamomikti. ¹¹ Iwán mia' vej nej nikičnochjwayaj kansan makikajtewakan iga moconfiarowaj ipan Jesucristo. Inón nikchjwaya noyan ipan tiopamej iwán poxsan nikijiyayaj iwán niktēmowayaj este ipan altepemej yej onokej ipan se'ya país.

Pablo sej kipowa ken iga kicredoj Jesucristo

¹² 'Iga inón nokta nej niayaj weyi-altepe' Damasco. Niknentiáyaya ama' kan netekimakakej ijefejmej sacerdotejmej ken manikchjwa. ¹³ E' ipan ojti, tej tinorrey, ken tajkodía, nikita' ipan cielo kisa' se ti'ti yej tawia majya sej que tonatj', netawij nej iwán yej iwán nisenayaj. ¹⁴ Iwán nisenwetzikej nonochin este talpan, iwán nikagui' se tájtól, nenotza' ipan hebreo; ne-ijlij: "Saulo, Saulo, ¿te iga tine-iknochjwa? Tejsan momatika nemi timo-iknochjwa, ken kuq' se toro kitiliksa ipuntaj kuawi' yej iga momajmajtiá." ¹⁵ Iwán nej nikijlij: "¿A'yéj in tej, noTeko?" Iwán toTeko kijtoj: "Nej nijesús yej tej nemi tine-iknochjwa. ¹⁶ Inán ximoketza. Nimitzixnextilij iga kichjwa ken nimitzijiá iwán iga xiknojma-ijto yej inán tikita' iwán yej niao' nimitznextilijti. ¹⁷ Kan inán nimitztjtanani xaj, nia nimitzmānawjiti ipan imajej judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej. ¹⁸ Nimitztjtanani kan onokej yejemej iga ken kuq' xikixtapokan iga ayo' manemikan kan takomichkan sino que manemikan ipan tawjlpān, iwán ayo' makimandarajtokan Tzitzimi', sino que makitokakan Dios; iwán iga mamocnfiarokan ipan nej iwán ijkón nikperdonarowiliáj yej kichijawaj yej ayekti. Ijkón onoskej ken itatki Dios."

Pablo kichjwa ken kita'

¹⁹ 'Inón iga rey Agripa, nej nikchij ken ne-ijlij inón yej nikita' yej wāaj ipan cielo. ²⁰ Iwán pewa' iga nikpowa' itájtól Dios ipan altepe' Damasco. Después niajki Jerusalén iwán noyan ipan itāl Judea. Iwán niktatapowijkej nq yej ayéj judiyojmej. Nej nikijlijkej iga makikajtewakan iga kichijawaj yej ayekti, iwán makicredokan Dios, iwán

makichiwákanya yey yekti iga manesi iga kipatákeja ivídjajmej. ²¹ Inón iga judiyojmej nekitzkikejé ipan weyitiopan, iwán kinekiáj manemiktíkan. ²² E' Dios nepalewíj, iwán este inánsan niktátapowíaj la gente, yey motapialiáj iwán yey ayá' motapialiáj. Nikpowa kensan kijtojkej profetajmej iwán Moisés iga yawi mochíwati. ²³ Yejemen kijtojkej iga Cristo kinkochíwayaj iwán kimiktíayaj iwán yéj yey achto ojpa-isas, iwán yawi kipowati itájtól yey ken kuá' tetáwiá iga wel mamosalvarokan judiyojmej iwán yey ayéj judiyojmej.

Pablo kiyolyamánasneki el rey Agripa iga makitoka Cristo

²⁴ Kuá' inón kijtoj Pablo iga motajtowilij, Festo kijtoj recio:

—¡Tej, Pablo, anka ay'ya titajlanto'! Iga póxsanya timomachtij, inón iga ay'ya titajlanto'.

²⁵ E' Pablo kijtoj:

—Ayéj iga ay'ya nitajlanto', rey Festo; majwa' nemi nikijtowa yey ayá' nemi nikténchíwa wán yey mela'ciertoj. ²⁶ Nigaj ono' rey Agripa, yéj kimati nochi de inímej, inón iga animajmawi iga nikijtowa iyixtaj iga nikmati iga yéj nō kimati nochi, porque inín ayá' mo-ichtakachij. ²⁷ In tej rey Agripa, ¿ix ticredowa yey kijtojkej profetajmej? Nej nikmati iga ticredowa.

²⁸ Agripa kijtoj:

—Alín poliwiá iga tineyolyamana iga nō maniktoka Cristo.

²⁹ Pablo kijtoj:

—Dios makijto iga alín o komati, amo tejsan, sino que inochi nō yey nigaj nekaktokej mamochíwakán ken nej, e' amo ma-ilpitokán iga cadéna.

³⁰ Kuá' tami' inón kijtoj Pablo, el rey iwán el gobernador iwán Berenice, mokejketztejkej iwán nochi yey ompa ewatoyaj ³¹ iwán yajkij iyokamej iga motátapowítoj, mosepan-ijlijkej:

—Inín taga' ayá' kichij nité yey ayékti yey kajasi iga mamomikti niga mamoprešojwi.

³² Iwán Agripa kijlij Festo:

—Inín taga' wel katka momajkawaya siga ayá' kijtojka iga makijuzgaro rey César.

27

Pablo yawi weyi-áltepe' Roma

¹ Kuá' motajtolitíkeja iga neítanískeja Italia, Pablo iwán sekin prešojmej kitítankej iwán se capitán yey itōka' Julio yey kimandarowaj sekin isoldádojmej rey César. ² Nitejkajkej ipan weyi ákal kan moketzaj ákalmej, inón áltepe' itōka' Adramitio. Inón weyi ákal némiya kiasaya iga yawi atén Asia. Tejkaj nowamej se yey itōka' Aristarco yey ichán Tesalónica, yey ono' ipan estado de Macedonia. ³ Ipan se'ya día nasikej se áltepe' yey itōka' Sidón kan moketzta weyi ákalmej ompa inón capitán yey itōka' Julio, kiyé'ita' Pablo, kimá' permiso iga makipaxálowilíti iyamígojmej, iga yejemej maki-omemawíkan.

⁴ Después nikískej Sidón, iwán nipanojkej na' tajkótal* Chipre iga ompigapa ayá' nikíxtajmakaj ejeka' yey paréj tajpalej. ⁵ Nipanojkej ipan lámár, itenoj áltepejmej yey itōka' Cilicia iwán Panfilia. Iwán nasitōj ipan áltepe' yey itōka' Mira yey ono' ipan itál Licia.

⁶ Iwán yey kimandarowa soldádojmej kasi' se weyi ákal de Alejandría yey yawi Italia. Iwán ipan inón netejkawíltijkej. ⁷ Mía' días noyolpamej niajkij. Wán nasikej Gnido e' ijkonya j'pasan niajkij iga poxsan ejekataj. E' como nikíxnamikíajpa ejeka' inón iga nipanojkej iyixtaj áltepe' Salmón, nikyawalojkej tajkótal yey itōka' Creta. ⁸ Iwán ijkón j'san niajkij, nikweya'kuikej atén este que nasikej ipan se áltepe' yey itōka' Buenos Puertos, yey ono' itenoj áltepe' yey itōka' Lasea.

⁹ E' como nikpolojkej mia' tiempo iga j'san niwalkej ay'ya wel máj niawij ipan weyi ákal iga asitiwí' invierno kuá' poxsan ejekataj. Inón iga Pablo tanonqta', ¹⁰ ijkín kijtoj:

—Nokniwán, nikita siga majsan tiawij, wel motzínkuepa weyi ákal. Poliwis weyi ákal iwán yey kiwíga, iwán wel nō tejemej ti-ámikij.

¹¹ E' capitán yey kimandarowa soldádojmej akitajtolkuilij Pablo, máj kitajtolkuilij yey iteko weyi ákal iwán capitán yey kinentiaya ákal. ¹² Iwán ompa Buenos Puertos kan moketzta ákalmej, kitakej iga awel onoskej kuá' pox ejekataj. Iwán nochi kijtojkej iga anka máj yekti iga makísakan ompa iwán mayakan áltepe' Fenice kan moketzta weyi ákalmej. Fenice ono' ipan tajkótal Creta wán kipiá qme kan wel kiasaj ákalmej, se al noroeste iwán se al suroeste iwán ompa wel kipanólúskej kuá' ejekataj wán sektaj.

Ejeka' yey pox tajpalej ipan lámár

* 27:4 27:4 Xikita glosario "Tajkótal o Isla".

¹³ Iwán nemi pewayá se ònalejekatzin, inón iga kijtojkej welja sej ojkuiaj. Ojkuikej, yajkij aten yej ono' Creta. ¹⁴ E' aya wejka yawij kuá' tzinti' se ejeka' yej poxsan tajpalej yej itòka' Nordeste wán kitepej ákal. ¹⁵ Iwán como inón weyi ákal kixnamiaktiáyapa ejeka', ay'ya wel máj niajkij, niájkijisan ken iga ejeka' kitepejtia weyi ákal. ¹⁶ Nipanojkej iyikan se tajkotaltzin yej itòka' Claudi. Ompa weyi ákal ayá' poxsan kiwitekiá ejeka'. Weyi ákal kitilantiwiztiaya se akaltzin kan se wel momanawia iwán yoli' nikakijkej akaltzin akalijiti' iga amo maawetzi ákaltzin. ¹⁷ Kuá' nikakijkeja in inón akaltzin, kitajko-ilpijkej inón weyi ákal iga maréjal amo makitapaná. Iwán kitemowilijkej tzotzolmej yej ajko pajpatajtiayaj ipan weyi ákal iga amo poxsan makitopewa ejeka' iga majmawikeja iwán iga amo kuakawiti weyi ákal ipan xalyoj yej itòka' Sirte. Iwán yajkij san ken inón weyi ákal kitepejtiajkij ejeka'. ¹⁸ Ipan se'ya día, nentóyasan ejeka' yej tajpalej iwán pewa' iga kipajpatanaltijkej ipan lámár yej kiwigaya weyi ákal. ¹⁹ Ipan eyi días, nejemej nikijixtilijkej inekiyomej weyi ákal iwán nikpatanaltijkej ipan lámár. ²⁰ Mia' día tamixtzaaktoya anikitáyajo' ònatá' niga sitalimej, iwán ayo' nikmatiáj siga nimomanawiyaj iga póxsanya nentoya ejeka' iwán tiawa'.

²¹ Kuá' kiwigaya mia' días iga ayo' nitakuayaj, Pablo moketza' tajkoyan kan onolo', kijtoj:

—Noknijwan, maséj annécredojkej ken nimitzijlijkej iga amo matikisakan Creta iga san timoknoçhíwakoj iwán timotapolowilíkoj. ²² Inán nimitzijliáj iga amo ximajmawikan, ayagaj yawi mikiti, weyi ákal, kena yawi xixitini. ²³ Pues yowan ne-ixnextilíkoj se iyángel Dios, inón Dios yej noTeño yej niktoka. ²⁴ Iwán el ángel ne-ijlij: “Amo ximajmawi Pablo, iga tiati itenøj el rey César, iwán iga tej Dios yawij kimanawitij nõ inomej yej mowan amonokej ipan weyi ákal.” Ijkón ne-ijlij el ángel. ²⁵ Inón iga nimitzijliáj xipakikan, nej nimoconfiarowa ipan Dios iga yawi moçhíwati ijkón ken ne-ijlij. ²⁶ E' ejeka' yawi tetajkalitij ipan se tajkótal.

²⁷ Nikuigáyaja catorce días iga nemi niawij. Nonoyaj ipan lámár yej itòka' Adriático, nijnijiga newigayaj ejeka'. Tajkoyówal yej tekipanowaj ipan weyi ákal kitakej iga na'ya kiwiga talten. ²⁸ Kimótakej ipan lámár yej iga wel makimedirokan iwejkatanka; kipiaya treinta y seis metros. Achi máj nejnenkej sej kimedirojkej. Ompa sí kipiayasan veintisiete metro. ²⁹ Iga majmawiáj iga wel motawitekij ipan te'ti, kimajkawilijkej nawi anclas† itzinkóbapa weyi ákal iga ayo' manejnemi. Iwán ijkón majmatoyaj, kichakej este que matanesi. ³⁰ Marinerojmej* kinekiáj macholokan. Inón iga pewa' iga kitemowiáj akaltzin kan momanawilo, kichichijtoyaj ken kuá' yawij kimajkawitij ancla ikuapan weyi ákal. ³¹ E' Pablo kijlij capitán yej itòka' Julio iwán isoldadojmej:

—Siga marinerojmej ayá' kawiskej ipan weyi ákal, amejemen awel anmomanawiskej.

³² Iwán soldadojmej kitekilijkej reatajmej yej iga ilpitoya akaltzin iga mawéziya ipan a'ti.

³³ Isajpa kuá' tanestíwí'o', Pablo tanonotza' iga nochi matakuañkan, kijtoj:

—Kiwigaya catorce días iga anemi ankoçhij niga ankikuaj nité. ³⁴ Inón iga nimitzijliáj iga xitakuañkan, iga ijkón wel anmomanawiskej. Nimitzijliáj iga nisé amotzónkal yawi poliwiiti.

³⁵ Kuá' inón kijtoj, Pablo kikui' se pan iwán kimá' gracias Dios iyixtaj yej ompa onokej, kiposte' iwán pe' iga takuaj. ³⁶ Iwán nochi moyolkuikej iwán takuajkej nõ. ³⁷ Iga nochi yej nonoyaj ipan weyi ákal doscientos setenta y seis. ³⁸ Kuá' ixwíkeja, kimojmótakej trigo lamarijiti' iga maajkatia weyi ákal.

Awetzi weyi ákal

³⁹ Kuá' tanesi', marinerojmej ayá' ta-ixtalijkej. Kitakej iga ono' playa kan xomoltito' lámár. Iwán kijtojkej siga ompa wel kinejma'wigayaj weyi ákal. ⁴⁰ Kitekilijkej ancla irreatajyo iga welya mayawi weyi ákal, anclajmej ompaya kawikej, iwán kixaxanilijkej renojmej yej iga kitenkuepaltiajpa weyi ákal. Kitejkawiltilijkej weyi ákal itzotzolyo yej yawi ikuapan. Ijkón iga nikteçhojtiajkij playa. ⁴¹ Nasitøj kan máj tajpalej iga mosekantia ome corriente iwán weyi ákal kuakawito itzontekon ipan xalyoj yej ono' atampa. Niga weljo' molin. Iwán yej itzinkóbapa, pe' xixitini' iga tajpalej maréjal. ⁴² Soldadojmej kimiktijnekiáj presoimej iga amo agaj maapatanticholo. ⁴³ E' yej kimandarowa soldadojmej akine' iga makimiktikan Pablo. Inón iga tatekimá' iga amo makimiktikan presoimej, majwa' tatekimá' iga yej wel apatani, yejemen achto mamomótakan a-ijti' iga wel maasikanya ipan tajli. ⁴⁴ Iwán sekin, majkiltijkej ipan tabljamej o ipan itatajkolka weyi ákal. Ijkón nochi asikej ipan tatén.

† **27:29** 27:29 Ancla se tepos yej çhijto' ken akawalon yej tejtentito' imajma', kilpiliáj reata iwán kimótaj atampa iga kiketaltia ákal. * **27:30** 27:30 Marinerojmej: ijkón kijliáj tajtaga' yej kinentiayaj ákal.

28

Pablo ipan tajkótal Malta

¹ Kuá' nonochimej nimomawíjkeja, nikmatikej iga inón tajkótal* itóka' Malta. ² Yej ompa ichamej poxsan neqmemawíjkej nejemen. Kitálkej ti'ti, iwán ne-ijlijkej iga manimoskókán nonochimej, iga tiawátaj iwán sektaj. ³ Iwán Pablo kipejpen kuajkuáwil yej wáktó', iwán nemi kakiya tiko. Ompa kistéwa' se kowa' ipan kuajkuáwil iga kimachilij iga nemi totonía, iwán kimatankuaj Pablo. ⁴ Iwán yej ompa ichamej, kuá' kitakej iga kowa' pipilojtiká' ipan i' Pablo, mojlijkej yejemen:sa

—Anka inín taga' tamiktij, malej momanawij ipan lámar, e' anka todiqs yej tajuzgarowa akineki iga ma-isátoo'.

⁵ E' Pablo kitzejtzeloy ima', iwán kowa' wetzi' tiko wan até kichiwilij. ⁶ Inomej gente kejlantoyaj iga yawi posawayati ima' o miktiwetzis. Kichakej, e' kua' kitakej iga até nemi kichiwiliá, kipatakej ken iga kejlamikiaj wan kijtojkej iga Pablo se dios.

⁷ Ompa kan inón sucederoj, na'san onoya ital se taga' yej itóka' Publio. Yej yej kimandarowaya inón tajkótal. Neqmemawíjkej nejemen, iwán niye'onoyaj ichan eyi dias. ⁸ Iwán itaj Publio wetztoya iga kawantoya, iwán kimakatoya kjsalis. Pablo yajki kitato, iwán kuá' tami' ki-orádoj, kitálilij ima' iwán kachitiatij. ⁹ Iga inón kichij, wálkej no sekin yej ichamej inón tajkótal yej wetitokej, asikej kan ono' Pablo iwán achitiaej.

Pablo asi áltepe' Roma

¹⁰ - ¹¹ Nonoyaj eyi mej ipan inón tajkótal. Iwán pox neye'itakej, iwán kuá' niáwija nimajkilítij, nemajmakakej nochi yej niknekiskej ipan ojtí. Nikuikej weyi ákal yej no ompa onoya kuá' sektaj. Inón weyi ákal wálaj áltepe' Alejandria wan motókawij Cástor iwán Pólux. ¹² Iwán nasitoy kan moketzta ákalmej, itóka' Siracusa, ompa nikawikej eyi dia. ¹³ Iwán niajkij taten taten este que nasikej kan moketzaj ákalmej, ompa itóka' Regio. Ipan se'ya día, nentoya tonalejeka', iwán ipan se'ya día nasitoya ipan áltepe' Puteoli. ¹⁴ Ompa nimasikej iwán sekin yej kitokaj Jesucristo. Yejemen ne-ijlijkej iga manikawikan iwámej se semana. Iwán despuéj niájkija Roma. ¹⁵ Yej kitokaj Jesucristo yej ichamej Roma ne-ixnamikikoj ipan ojtí, iga kimatitoyaja iga niawij nasitij. Ne-ixnamikitoj iwámej kan kijliáj Foro de Apio iwán Tres Tabernas. Kuá' Pablo kita' tokniwan, pagui' iwán kimá' gracias Dios. ¹⁶ Kuá' nasikeja Roma, el capitán kentregaroj presoymej ijefej yej tacuidarowaj. E' Pablo kiyokatijkej, kitálkej sesan soldado yej makitzto.

Pablo kipowiliá itájtól Jesús yej ichamej Roma

¹⁷ Kuá' kiwigaya eyi dia iga nasikej, Pablo kinechkoj judiyojmej yej ompa ichamej Roma yej máj tayakantokej iwán kijlijkej:

—Nokniwan, malej iga nej ayá' nikchiwilij yej ayekti judiyojmej, niga nikmalijlij ken tamachtiayaj to-ikyapatajwan, e' nekitzkijkej Jerusalén iwán nekajtejkej ipan imamej romanojmej. ¹⁸ Iwán kuá' netajtatankej, kinekiaj manemajkawakan iga ayá' neasilijkej tejté yej kajasi iga manemiktikan. ¹⁹ E' judiyojmej akinekikej manemajkawakan, inón iga niktajtan, manejuzgaro el rey César, malej iga nej anikpiá nité yej nikijtowa icontraj nogentej. ²⁰ Inón iga nimitznotzkej. Niknekiá manimitzitan kan iwán manimitztaopwikan iga tikmatij iga tejemej yej ti-israelitajmej tikchixtokej iga timomanawiskej kuá' wí' toTeko, inón nikpowa, iwán inón iga ne-ilpitokej iga cadena.

²¹ Iwán kijlijkej:

—Nejemej ayá' nemi nemakaj nisé ama' yej mawiki de Judea yej matajto iga tej, iwán nisé tokniwan judiyojmej anemi wí' ne-ijlikij iga tikchij yej ayekti. ²² Niknekij manikakikan te tikijtowa tej iga nikmatij iga nóyansan maltajtowaj de inín nuevo grupo yej nemi tikchjwa.

²³ Ijkón iga kitálkej se dia iga yawij monechkotij. Iwán poxsan asilo' kan Pablo onoya, iwán desde yowalti' iwán este tiqta' tajtojtoya ken iga Dios reinarowa. Kinekia makiyolyamanakan ipan iley Moisés iwán yej kijkuilojkej profetajmej iga makicredokan Jesús. ²⁴ Iwán sekin kitajtolkuikej Pablo iwán sekin ayá'. ²⁵ Iwán como ayá' sesan iyalmajmej kipiayaj, pewakej iga kijkiskej. Iwán Pablo kijtoj:

—Ómpaya ken el Espíritu Santo kijlij to-ikyapatajwan ipan profeta Isaías, kijtoj:

²⁶ Xaj xikijlitij inomej gente:

Ankikakiskej, e' ayá' ankimatiskej te kijtojneki.

Ankitaskej, e' ayá' ankixmatiskej.

²⁷ Iga inimej poxsan moyoltakuawilijkej, ayá' ye'takakij,

* 28:1 28:1 Xikita glosario "Tajkótal o Isla".

ijixtzaktokej;

iga amo matachakan iga iyixmej,

niga matakakikan iga inakasmej,

niga ipan iyalmajmej wel makentenderokan,

niga mawitzekan notennoj iga manikachitiltikan.

²⁸ Inan si, xikmatikan iga yawi mopowiliti itajtöl Dios iga mamosalvarokan yej ayéj judiyojmej. Yejemén kena yawij kikakitij.

²⁹ Kuá' Pablo tami' kijtoj inón, judiyojmej poxsan mosepankuesojtiajkij.

³⁰ Pablo kawí' ome años ipan inón kajli yej kitakejtoya iwán yéj ki-omemawiaya nochi yej yawi kitatij. ³¹ Iwán ayagaj tē kijliaya iga kipowaya ken iga reinarowa Dios iwán tanextiliaya itajtöl toTēko Jesucristo.

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Roma Romanos

Pablo kijkuilowiliá tokniwan yej kitokaj Cristo yej ichamej Roma

¹ Neĵ niPablo, niĵĵiwa ken neĵekimaka Jesucristo.* Dios nenotza' iwán neĵapejpen iga manimochiwa iyapóstol[†] iga manikpowa ye'noticiaj yej tasalvarowa.

² Dios ipan profetajmej[‡] ikyay tamałtĵij iga asis inĵ ye'noticiaj, iĵkón iĵkuilĵto' ipan itájtłł Dios, ³ ompa pan ye'noticiaj tajtowa de toTeĵo Jesucristo yej Dios iPiltzĵn, yej naceroĵo pan ipilówampa ipilowan el rey David. ⁴ Iwán Dios kiĵtoj iga Jesucristo yej iPiltzĵn iwán kimá' poder, ken iyEspiritoj Dios tanextilĵj iga ki-ojpa-ixitĵj ĵan miĵtoya. ⁵ Jesucristo neĵapejpen iga manimochiwa iyapóstol iga manía ipan noĵi paĵsmej iga makicredokan, iwán makichiwakan noĵi ken Dios kineki. ⁶ Iwán amejemenwa' in sekin de inomej yej Dios kinotza' iga ximochiwakan itatki Jesucristo.

⁷ Nimitzĵkuilowiliáj amonochĵn amejemen yej anchantitokej ipan weyi-altepe' Roma. Amejemen yej Dios mitzneĵij, iwán mitzapejpenkej iga ximochiwakan itatki. Dios yej toTaj wan toTeĵo Jesucristo mamitzmakakan yej yeĵti iwán makichĵwa iga xonokan tamelá.

Pablo paxłojneki Romá

⁸ Aĵto niĵmaka gracias Dios ipan itoĵa' Jesucristo iga noĵi amejemen, iga noĵan mojtowa iga anmoconfiaroĵtokej ipan Cristo. ⁹ Dios kita iga ayĵ' niĵajteĵwa iga niĵtajtaniliá iga mamitzpalewĵkan amejemen. Niĵyolmaka iga nitekipanowa iga Dios iga niĵpoĵto' ye'noticiaj de iPiltzĵn. ¹⁰ Noĵĵipa niĵtajtaniliá Dios siĵa yej kineki, wel manía manimitzpaĵłowilĵtĵj. ¹¹ Iga pox nimitzitasneĵij iga wel manimitzpaĵłowĵkan pan Dios itájtłł, iga máj ximoconfiarokan pan Dios; ¹² ken tikĵtowaj, matimosepan-palewĵkan iga majja seĵ matimoconfiarokan ipan toTeĵo.

¹³ Nokniwan, xikmatikan iga mia' vej niĵne' manimitzitatĵj, e' este inán awelsan nia. Niĵjneki pan amoaltepe' Roma iga manikpowa itájtłł Dios iga makicredokan mia', kensan niĵĵĵij kajkán niĵpowilĵj sekin yej ayéj judiyojmej. ¹⁴ Niĵmachĵliá ken niĵdeberowa Dios, inón iga manikuĵguili Dios itájtłł noĵi gente, yej grięojmej iwán yej ayéj, yej tejté iteki o ayá'. ¹⁵ Inán pox niĵyolmakato' iga manikpowati ye'noticiaj iga noĵi yej anchantitokej Roma.

Itájtłł Dios tasalvarowa

¹⁶ Ayá' niĵinawa iga niĵpowa ye'noticiaj, iga inón tájtłł ipoder Dios iga kisalvarowa noĵi yej yej kicredowa; aĵto judiyojmej iwán no yej ayéj. ¹⁷ Ipan inĵn ye'noticiaj tenextiliá iga san ticredowaj iwán timoconfiarowaj ipan Cristo, teye'ita Dios. ĵan iĵkuilĵto' iĵkón kiĵtowa: "Yej kichĵwa ken kineki Dios, Dios kiye'ita iwán yawi onoti noĵĵipa wan yej."

Tonochimej ayompa tikĵĵitokej

¹⁸ Inón iga Dios kinextiá desde ipan cielo iga kikuesowilĵto' inomej yej kichĵtokej yej ayękti, iga iĵkón kichĵwaj, kitzakulĵiáj iga sekin makixmatikan Dios. ¹⁹ Yejemej kimatĵj yej wel momati de Dios, iga Dios imatika kinextilĵjkeja; ²⁰ puej Dios awel tikitaj, e' wel tikixmatĵj pan yej kichĵj. Este ĵua'san Dios kichĵj inĵn tajli, ompa monojma-ita' iga yej nokta Dios iwán noĵi wel kichĵwa; inón iga yejemej awel motajtowilĵskej. ²¹ Puej malej iga kimatiayaj iga ono' Dios, e' ayá' kiweyimatĵtĵjkej ken Dios, niĵa kimakakej gracias. Majwa' keĵlamikĵj yej ajayeĵti, iwán yolpoliwikej ken se yej ayá' ye'tajlamiki. ²² Kiĵtowaj iga noĵi kimatĵj, e' xętoktikej. ²³ Kikajtejkej yej mela'Dios, yej noĵi wel kichĵwa, wan ayĵ'pa miki, iga kiweyimatĵtĵiáj idolojmej yej tamachĵwal. Ono' idolo yej tacháj ken taga', e' taga' miĵisan, ono' idolo yej tacháj ken toĵto', ono' idolo yej tacháj ken yej moelwawatatzowaj iwán ono' idolo yej tacháj ken yolĵamej yej naĵi iyikxi.

²⁴ Inón iga Dios kisenkokajtej inomej iga makichiwakan yej pox ayękti, yej keĵlamikĵj iga makichiwakan. Iwán yejemenan mosepanĵiwilĵjkej yej poxsan ajayeĵti yej este tipĵnawaj iga tikitaj. ²⁵ Inomej ayá' kikuĵkej iyojwi Dios, majwa' mokajkayajkej ipan yej ayéj ye'oĵti iga kiweyimatĵtĵjkej yej Diospa kichĵj, en lugar iga makiweyimatĵtĵikan Dios, yej noĵi kichĵj, yej kajasi iga mamoweyimatĵtĵi noĵĵipa. Iĵkónyawa'.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Cristo". † 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol". ‡ 1:2 1:2 Xikita glosario "Profeta".

²⁶ Inón iga Dios kisenkokajtej inomej iga makichiwakan ken kineki iyalmajmej, iga siwatkej ayo' motekayaj iwán taga', iga motekáyaja iwán yej siwa' nò iga kichiwaj yej ayekti. ²⁷ Iwán ijksansan nò tajtaga' kikajtejkej iga motekaj iwán siwa', iga motekaj iwán itaga-ikniwan iga kichiwaj yej ayekti. Poxsan moelëwijkej se' iwán se', iwán Dios kicastigaroj inomej iga mosepanchuwiliáj yej ayekti.

²⁸ Iwán yejemen ay'ya kinেকেj nitë wan Dios. Dios kisenkokajtej inomej iga makichiwakan kensan kineki iyalmajmej iga makichiwakan yej ayekti. ²⁹ Nochipa kichiwaj nochi yej ayekti, masij wan yej ayá' iwán namiktitokej, motekaj iwán itaga-ikniwan, kipoxnekiy tomjn, namqlnemij, ta-ixitaj, tamiktiáj, mokuesowaj, takajkawaj iwán kejlamikij iga kichiwaj yej ayekti. ³⁰ Tapopowaj, tapantiáj, kijiyaj Dios, taajawaj, moweyimatij, mokichmatij, pox welitij iga kichiwaj yej ayekti, akichiwaj ken kitekimakaj itajmej. ³¹ Xetoktikej, kijtowaj tejtë iwán akichiwaj, ayéj te-ijknimej, poxsamej iwán ayá' ta-ikneliáj. ³² Yejemej kimatij yej Dios tatekimaka iga mamochiwa, kimatij iga yej kichiwaj yej ayekti, kajasi iga mamikikan, e' malej ijkn, majsan kichiwaj, wan este kiyé'itaj kuá' kitaj agaj kichywa yej ayekti.

2

Dios tajuzgarowa ken kajasi

¹ Kuá' tikijliá se' iga kichij yej ayekti, mogánajsan timotikomota iga tej nò tikchijto' ijkn ken se' nemi tikjuzgarowa. Inón iga ay'ya wel timotajtowilij, a'san nesi in tej. ² E' tikmatij iga Dios kichywa ken kajasi kuá' kijuzgarowa inomej yej ijkn kichiwaj. ³ Tej yej tikijliá sekin iga kichiwaj yej ayekti iwán tej nò tikchywa ijkn, tej an tikjotowa anka wel timjyanas iyxtaj Dios kuá' tajuzgaroj ⁴ ¿Anka tikijiya yej Dios mitzmaka iga Dios pox tachokiliá wan ayá' nimanjn kuesiwi? ¿Ix atikmatij iga pox ta-icneliá iga mitznextiliá iga xikajtewa iga tikchywa yej ayekti? ⁵ E' tej timoyoltakuawiliá, iwán ayá' tikneki tikajtewa iga tikchywa yej ayekti. Inón iga nemi tikuesowa Dios iwán mogánajsan nemi timochiwiliá iga mamitzuzgarokan kuá' kemas Dios wj' iga tacastigaroki ken kajasi. ⁶ Iwán yawi kixtawati sejsë kensan kichij. ⁷ Ono' yej nochipa kitemowaj iga kichiwaj yej yekti iga Dios makiye'ita. Dios yawi kitaliti inomej iga iyxtaj maye'onokan nochipa iwán nochipa onoskej wan yéj. ⁸ E' Dios kuesiwi iwán yawi kicastigaroti yej ayompa kichijtokej iwán ijkn kineki makichiwakan ken Dios kineki, majwa' kichiwaj yej ayekti. ⁹ Yawij kinkochiwatij iwán yawij moyolmiktitij nochi yej kichiwaj yej ayekti; achto judiyojmej iwán nò yej ayéj. ¹⁰ Dios yawi kitaliti iga iyxtaj maye'onokan, iwán mapaktokan wan maonokan tamelá nochi yej kichiwaj yej yekti; achto judiyojmej iwán nò yej ayéj.

¹¹ Iga Dios ayá' sesan kiyé'ita. ¹² Inochi yej kichiwaj yej ayekti, yej ayá' kixmatikej iley Moisés ijkn mikiskej; iwán yej kixmatikej iley Moisés iwán kichiwasej yej ayekti; iga inón ley yawij kijuzgarotij. ¹³ Iga Dios awel kiyé'itas inomej yej iga san kikakij iley Moisés, yéj kiyé'ita yej kichiwaj ken kijtowa inón ley. ¹⁴ Kuá' inomej gente yej ayéj judiyojmej, kichiwaj ken kijtowa la ley, malej iga ayá' kixmatij inón ley. Yejémensan iseltimej kichiwaj ken la ley tatekimaka; ¹⁵ iga ken nemij kinextiáj iga ijkuilijto' sè ley ipan iyalmajmej, iwán momachiliáj siga kichijkej yej yekti o ayekti. ¹⁶ Inón mochiwas inón día kuá' Dios kimakas iga Jesucristo makijuzgaro inewi yej kichtakachijkej nochi tokniwan, kensan kijtowa ye'noticiaj yej nej nikpowa.

Judiyojmej iwán iley Moisés

¹⁷ Tej yej timokichmati iga tijudiyoj, iwán tikchywa ken kijtowa iley Moisés, iwán timoweyimati iga tiye'ono' iwán Dios. ¹⁸ Tej yej tikjotowa iga tikmati katiá yej Diospa kineki iga mamochiwa, iwán la ley mitznextiliá iga wel tikye'tapejpena katiapa yej yekti. ¹⁹ Timomachiliá iga wel tikye'ojkuiltiá yej ayá' ye'nemij iwán ken tiktwiá yej onokej ken kan takomichkan. ²⁰ Tikjotowa iga wel tikmachtiá yej ayá' kixmatij itajtöl Dios, iwán yej némi-o' pewa kixmati iyowji Dios, iga san tikpiá la ley iwán timomachiliá iga tej yej wel titamachtiá noka. ²¹ Tej yej tikmachtiá se', ¿ix ayá' achto tej ximomachti? Tej titamachtiá iga amo matachtekilo, ¿in tej, te iga titachteki? ²² Tej tikjotowa iga ayekti iga yej namiktito' mayawi wan se', ¿in tej, te iga ijkn tikchywa? Siga tej tikijiya idolojmej, ¿te iga titachteki ipan itipamej idolojmej? ²³ Timoweyimati iga tikpiá la ley, e' tikajawilmati Dios iga ayá' tikchywa ken tatekimaka la ley. ²⁴ Yej igawa' ijkn kijtowa kan ijkuilijto': "Amotechko amejemen iga yej ayéj judiyojmej kipopowaj Dios."

²⁵ Melá'wa' siga timocircuncidarowa,* mitzpaléwiá achi, e' siga tikchijto'san ken tatekimaka iley Moisés; e' siga ayá' tikchywa nochi, ken tikita ayá' timocircuncidaroj.

* 2:25 2:25 Xikita glosario "Circuncisión".

²⁶ Iwán siga yej ayá' ono' circuncidado makichíwa ken tatekimaka la ley, inón mo-itas ken tikita yej mocircuncidaroj, malej iga ayá' ono' circuncidado. ²⁷ Iwán yej ayá' ono' circuncidado, iga ayá' tekto' ikajlò', iwán makichíwa ken tatekimaka la ley, yéj yawi mitzjuzgarotí iga ayá' tikchíwa ken kijtowaj la ley, malej iga tikpiá la ley iwán tono' circuncidado. ²⁸ Sə ayéj judío iga san ijkón nesi, malej sə mamocircuncidaro, iga mamoteki ipan ikajlò'. ²⁹ Majwa' yej mela'judiyoj kicredowa Dios este ipan iyalmaj, wən yej ono' circuncidado ayejsan ipan ikajlò' sino que nò este ipan iyalmaj, iwán inón awel kichíwa la ley, sino que iyEspíritoj Dios. Yej ijkón ono', Dios kiye'ita malej iga tajtaga' ayá' kiye'itaj.

3

¹ ¿Tə motaniliá siga sə majudiyoj?, ¿o tə motaniliá siga sə maono circuncidado?* ² Poxsan, iwán ono' mia' yej wel nimitznextiliá iga ijkón nokta; achto nimitzjiliá iga Dios kiye'ita' judiyojmej iwán kimá' iley. ³ ¿Tə kichij siga sekin de yejemej kikajtewaj iga moconfiarowaj ipan Dios? ¿Ix iga inonsan Dios kikajtewas iga kichíwas yej kijtoj? ⁴ ¡Ayéj ijkón! Majwa' Dios kichíwa nochi kensan kijtoj, malej iga nochi tajtaga' matakajkawakan; iga kan ijkulijto' itajtól Dios kijtowa: Pan motajtól nesis iga ompay ken tikijtowa, iwán tiktanilij yej mitztelwiskej.

⁵ Kua' tikchíwaj yej ayekti, tiknəxtiáj iga Dios kajasi makuesiwi iwán matecastigaró. ¿Ix wel iga inón tikijtowaj iga Dios kichíwa yej ayekti kua' tecastigarowa? (Nemi nitajtowa ken sə taga' tajlamiki.) ⁶ ¡Ayéj ijkón! Siga Dios katka kichíwaya yej ayekti, ¿kén wel kijuzgaroj nochi yej onokej ipan inón tajli?

⁷ Ono' sekin nò yej ayá' ye'tajlamikij yej kijtowaj: "Kua' nej nitakajkawawa, máj nesi iga kajasi iga Dios mamoweyimatilti iga yéj ayí' takajkawawa. Wel an nikijtowa, ¿te iga Dios mane-itaó' ken sə yej ayekti kichíwa?" ⁸ Siga ijkón, ¿te iga ayá' tikijtoskej iga matikchíwakan yej ayekti iga mawiki yej yekti? Ken nejemej sekin nepantiáj iga ijkón nitamachtíáj. Inomej yej ijkón nepantiáj, kajasi iga Dios makicastigaró.

Ateyi nisé yej maye'nemi

⁹ ¿Kéntaj? ¿Ix tejemen judiyojmej yej máj tiye'nemij que yejemej? ¡Ayéj ijkón! Nimitznextilijkeja iga kensan judiyojmej kensan yej ayéj, nò kichijtokej yej ayekti. ¹⁰ Kan ijkulijto' itajtól Dios kijtowa:

Ateyi nisé yej ye'nemi, nisé nokta;

¹¹ Ateyi ni agaj yej kimatisneki yej yekti,

niga yej kitekowa Dios iga makitoka iyojwi.

¹² Inewi kiskej ipan ye'ojti, iwán inochi momela'pojpolojkej.

Ateyi yej kichíwa yej yekti, ateyi nisé nokta.

¹³ Itoskamej ken tikita animajxapo' yej tentapojto';

iga ompa kisasj ken iga takajkawawaj.

Itajtólmej yej kisasj ipan itemej kualo ken tikita kowa' iyayo.

¹⁴ San kijtojtokej yej ajayekti iwán san tayolmiktijtokej.

¹⁵ Nimanjnsan kuesiwij este wel tamiktiáj;

¹⁶ san kan iga yawij, tapolowaj iwán tayolmiktíáj,

¹⁷ iwán ayá' kixmatij ojti yej tenextiliá iga matonokan tamelá.

¹⁸ Ni alín ayá' kimajmawiliáj Dios.

¹⁹ Nochi inón ijkulijto' ipan itajtól Dios. Tikmatij iga yej kipiáj iley Dios makichíwakan ken kijtowa. E', como ayá' kichíwaj, ayagaj wel kijtowa iga ye'nemi, iga ipan inón ley nesi iga tonochin ayompa tinemij wən kajasi iga Dios matecastigaró. ²⁰ Ayagaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga san kichíwa ken kijtowa la ley, iga la ley tenextiliajsan iga tonochin tikchíwaj yej ayekti.

Sə wel momanawía iga san moconfiarowa ipan Jesucristo

²¹ E' inón Dios tenextiliá iga iga wel tiye'onoj iyixtaj yéj, ayéj iga tikchíwaj ken kijtowa la ley; inón wel timomachtíáj kan ijkulijto' pan la ley iwán kan kijklujtokej profetajmej.

²² Yej moconfiarowa ipan Jesucristo, Dios nochi kiye'ita, a'san nesi yej kicredowaj ipan yéj. ²³ Tonochin tikchijkej yej ayekti iwán inón iga timoyokatijtokej wən Dios. ²⁴ E' Dios kiyokachij iga matiye'onokan iyixtaj iga san tepochiliá. Te-iknelij iwán temanawij

iga Jesucristo migui' iga tejemej. ²⁵ Dios kititan iPiltzin iga mikiko; kitoyaj iyeso iga totechko iga wel mateperdonarowili yej tikchijkej yej ayekti. Inón teperdonarowiliá iga san ticredowaj ipan Cristo. Ijkón Dios kichij yej yekti iga kiperdonaró yej ikay la gente

* 3:1 3:1 Xikita glosario "Circuncióón".

kichijkej yej ayekti. ²⁶ Inán iga Cristo migui' tenextiliá iga nochi yej ayekti kichijkej la gente, kiperdonarowilijkeja. Iwán momela'mati iga ijkonya nokta ken Dios tajuzgarowa, iga ayo' kejlanto' yej ayekti yej kichijkej yej inán moconfiarowaj ipan Jesucristo.

²⁷ ¿Kántaj kawí iga pox timokichmatij iyixtaj Dios? Támi'ya. ¿Te iga an? Ayéj iga tikchijkej ken kijtowa la ley, majwa' iga ticredójejsan. ²⁸ Ijkon tikawij; se wel ye'ono iyixtaj Dios iga kicredowa Jesucristo, ayéj iga kichíwa ken kijtowa la ley.

²⁹ ¿In Dios, ix iDiossan judiyojmej? ¿Ix ayéj iDios nq yej ayéj judiyojmej? Kena, yejemen nq. ³⁰ Iga Dios sesan ono' iwán kichíwas iga nochi maye'onokan iyixtaj yéj iga san moconfiarowaj ipan, até kichij siga judiyojmej o ayéj. ³¹ Iga timoconfiarowaj ipan Cristo, ¿ix ay'ya te iteki la ley? ¡Ayéj ijkon! Majwa' tiknextiáj te nokta iteki la ley.

4

Matimixkuítikan pan yej kichij Abraham

¹ ¿Inán te tikijsotkej, te motanilij to-ikyapatajwewej Abraham? ² Siga Dios kiyé'ita' Abraham iga san yej kichij, kajasi iga mamoweyimati, e' Abraham ayí' moweyimati' iyixtaj Dios. ³ Puej ¿te kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios? "Dios kiyé'ita' Abraham ken se yej akichij yej ayekti iga moconfiaroj ipan Dios." ⁴ E' siga se tekipanowa, itomün ayá' san kipetzmakaj, majwa' kajasi iga makimakakan iga tatánija. ⁵ E' siga agaj yej niga te kichíwa iga maye'nemi iwán kicredowa ipan Dios iga yéj wel kiyé'itas, Dios kiyé'ita iga san kicredowa ipan yéj. ⁶ Ijkonсан nq kijtowa David iga mapaki yej Dios kiyé'ita, malej iga ayá' kichij nité iga makiye'ita. ⁷ David kijtoj:

Yolpáktokeja yej Dios kiperdonarowilija yej kichijkej yej ayekti iwán kelkawilija yej ayompa kichijkej.

⁸ Yolpáкто' taga' yej toTéko ay'ya kejlámikiliá inón yej ayekti kichij.

⁹ ¿Ix yolpáktokej inómejsan yej onokej circuncidado, o nq yolpáktokej yej ayá' onokej circuncidado? Tikitákeja iga Dios kiyé'ita' Abraham ken se yej akichij yej ayekti iga moconfiarojsan ipan Dios. ¹⁰ E' ¿këman ijkon kita? ¿Ix kuá' Abraham onoyay circuncidado, o kuá' aya? Áchtosan, kuá' aya mocircuncidarowa. ¹¹ Iwán Abraham mocircuncidaroj iga manesi iga Dios ki-omemáwija ken se yej ye'nemi, iga san moconfiaroj ipan Dios. Ijkon iga Abraham mochij ken tetajwéj de inochi yej moconfiarowaj ipan Dios, malej iga ayá' onokej circuncidado; ijkon Dios kita nochi inomej ken kuá' ayá' kichijkej yej ayekti. ¹² Abraham nq tetajwewej de inomej yej onokej circuncidado, e' yej nq moconfiarowaj kensan totajwewej Abraham moconfiaroj kuá' aya onoya circuncidado.

Dios kichíwa yej kijtoj iga se moconfiarówasan ipan

¹³ Pues Dios kijlij Abraham iwán ipilowampa ipilowan iga yejemen yawij kimakatiij nochi tajli iga mamochíwa itatikimej. E' inún mochij ayéj iga Abraham kichijtoya ken kijtowa la ley, sino que iga moconfiaroj ipan Dios, iwán Dios kita' Abraham kenkuá' ayá' kichij nité yej ayekti. ¹⁴ Siga katka yejsan kichíwaj ken kijtowa la ley kimakaskej yej Dios kijtoj, baldejsan iga timoconfiarowaj ipan Dios. Iwán ay'ya walergoj yej Dios kijtoj iga temakas. ¹⁵ Iga atikchíwaj ken kijtowa la ley, kajasi iga matecastigarokan; e' kan ateyi la ley, ayagaj itechko iga akichíwa ken tatekimaka la ley.

¹⁶ Inón iga yej Dios kijlij Abraham iga kimakaskej nochi ipilowan ipilowampa, san kipetzmakaskej iga Abraham moconfiaroj ipan yéj. Ijkon nochi ipilowan ipilowampa Abraham kimatiij iga kimakaskej yej Dios kijtoj; ayéj iga yejsan kichíwaj ken kijtowa la ley, sino que nq iga nochi yej kicredowaj ken kicredoj Abraham. Yéj mochij tetaj iga nochi tejemej. ¹⁷ Itájtól Dios tajtowa de Abraham: "Tej nimitztalij iga itetajwewej mia' naciomej." Inún itájtól, Dios kimá' Abraham iga Abraham kicredoj ipan Dios yej wel ki-ojpa-ixitiá yej miktokwe, iwán iga itájtól kichíwa yej aya teyi.

¹⁸ Malej iga nesía iga isiwá' akitaya ipiltzín, Abraham kicredoj iga mochíwas nochi yej Dios kijlij. Ijkon iga mochij "tetaj iga mia' paismej", ijkon ken Dios kijlij: "Poxsan pijwis ipilowan mopilowan." ¹⁹ Abraham ayá' kikajtej iga moconfiaroj ipan Dios, malej iga kipiayay ken cien años, iwán yéj kimatiá iga yéj iwán Sara ayo' wejka iga mikiaja wan poxsan yolejkej iga makipiakan ipilowan. ²⁰ Yéj ayá' kijtoj iga akicredowa yej Dios kijlij, majwa' moconfiaroj poxsan ipan itájtól Dios iwán kiweyimatiiltij, ²¹ kimela'mati iga Dios wel kichíwa inewi yej kijlij. ²² Inón iga Dios kita' Abraham ken se yej ye'nemi iyixtaj iga moconfiaroj ipan yéj.

²³ Iwán ayejsan iga Abraham inún mo-ijkuilij iga Dios kita' ken se yej ye'nemi iyixtaj; ²⁴ sino iga tejemen nq. Puej Dios nq te-ita ken yej tiye'nemij iyixtaj iga timoconfiarowaj ipan yéj, yej ki-ojpa-ixitij Jesús toTéko. ²⁵ Dios kine' iga makimiktikan Jesús iga yej tikchijkej yej ayekti, iwán ki-ojpa-ixitij iga matiye'onokan iyixtaj yéj.

5

Wel tiye'onokej iyixtaj Dios

¹ Inán welja teye'ita Dios iga timoconfiarowaj ipan yéj, tonókeja tamelá wán yéj iga yej kichij toTéko Jesucristo iga tejemen. ² Inán iga timoconfiarokkej ipan Cristo, tikmatij iga Dios te-ikneliá iga welya tiye'onoj iyixtaj. Iwán tipakij iga tikmatij iga wí' día kuá' tikitaskej yej yekti yej Dios temakas. ³ Iwán ayejsan iga inón tipaktokej, sino que no tipakij kuá' te-iknochiwaj, iga tikmatij iga kuá' te-iknochiwaj ompa timomachtiáj ken iga wel matikijyowikán kuá' te-iknochiwaj. ⁴ Iwán iga tikijyowiáj kuá' te-iknochiwaj, Dios teye'ita, iwán siga teye'ita Dios, wel tikmatij iga kēman tonoskej iwán. ⁵ Iwán iga tikmatij iga kēman tonoskej iwán, ayá' tipinawaj iga tikmatij iga temá' iyEspíritoj yej tenextiliá ken iga yéj tepoxchokiliá.

⁶ Kuá' awel timomanawiyaj toganaj, ikuá'wa' in Cristo migui' iga tejemen yej tikchiwaj yej ayekti. ⁷ Ayí' agaj kiyolmaka iga mamiki iga se', niga wel miki iga se yej ye'nemi; anka wel ono se yej wel mamiki iga se yej mela'ye'nemi nokta. ⁸ E', Dios tenextiliá iga tepoxchokiliá iga Cristo migui' iga tejemen, malej iga tikchijtokej yej ayekti. ⁹ Inán Dios teye'ita iga Cristo kitoyaj iyesyó kuá' migui' iga tejemen; majya sej Cristo wel temānawij kuá' Dios kuesiwis wán kicastigaroj yej ayompa nemij. ¹⁰ Siga kuá' tejemej aya teye'itaya Dios, Cristo kichij iga teye'itaya iga mi' iga tejemej, kuantí máj iga inán teye'itaya, nō tēsalarowa iga Cristo ojpa-isa' sej. ¹¹ Ayejsan iga inón, sino que no tipaktokej ipan Dios iga ticredowaj pan toTéko Jesucristo, iwán iga Cristo kichij iga matonokān tamelá wán Dios.

Adán iwán Cristo

¹² Ijkón inán, iga itechko se taga' yej akichij ken Dios kine', ómpaya pēwa' iga mochíwa yej ayekti ipan inán tajli, inón iga mikílo, iwán inán nochi miki iga nochi kichíwaj yej ayekti. ¹³ Achtosan kuá' aya onoya ley, mochijtoyay yej ayekti ipan inán tajli; e' kuá' ateyi ley, ayagaj wel kitelwiá iga kichijto' yej ayekti. ¹⁴ Desde iga onoya Adán este iga Dios kimá' ley in Moisés, mikikej nochi gente. Mikikej malej iga ayá' kiyokachijkej yej Dios kijtoj iga amo mamochíwa; Adán, kena, kiyokachij yej Dios kijtoj iga amo mamochíwa.

Wel mojtowa iga Adán achi ijkompan ken Cristo. ¹⁵ E' yej kichij Adán awel tikijtowaj iga ijkompan iwán inón yej Dios tepetzmakokawij. Iga itechko Adán mia' mikikej, e' majya sej Jesucristo iselti kichij iga Dios matye'ita iwán temakokawij iga tēsalarowa. ¹⁶ Inón yej Adán kichij yej ayekti, awel tikijtowa iga ijkompan ken imakōka Dios yej temaka iga tēsalarowa. Iga se yej Adán kichij yej ayekti, mojtowa iga kajasi iga nochi mamocastigaro; e' imakōka Dios kichíwa iga wel teye'ita, malej iga tikchijkej mia' yej ayekti ¹⁷ Puej siga itechko sēsan taga' yej kichij yej ayekti, nochi gente miki; iga yej kichij se taga' yej itōka' Jesucristo, majya sej wel tepalēwiá iga ayí' timikiskej iga Dios te-ikneliá.

¹⁸ Ijkón ken itechko Adán iga kichij yej ayekti, nochi gente mikij, ijkonsan nō iga Cristo yej kichij yej pox yekti, kichij iga Dios makiye'ita nochi gente wán maonokān iwán nochipa. ¹⁹ Ken tikijtowaj igasan se taga' ayá' tacerdoj iga kichij yej ayekti, nochi kimopa'; ijkonsan nō iga se taga' yej itōka' Jesús tacerdoj, kichij iga Dios makiye'ita pox miakejmej.

²⁰ Dios kimá' iley Moisés iga matikmatikan iga tikchiwaj yej ayekti. E' malej iga pox neši iga mochíwa yej ayekti, majya sej Dios kinextij iga te-ikneliá. ²¹ Ijkón iga nochi tejemen tikchiwaj yej ayekti, iwán inón iga nochi timikij; e' inán iga Dios pox te-ikneliá iwán teye'ita iga timoconfiarowaj pan toTéko Jesucristo, nochipa tonoskej wán yéj.

6

Tisenmikikeja iwán Cristo, ijkonsan nō iwán tisen-oppa-isaskej

¹ ¿Te tikijtoskej? ¿Ix tikteki'chijtoskej yej ayekti iga Dios majo' mateperdonaro? ² ¡Ayá! Tejemen ken kuá' timikikeja iga tikajtéjkeja iga tiktekichíwaj yej ayekti; ¿kén weljo' matikchijtokānsan yej ayekti? ³ ¿Ix ayá' ankimatij iga yej timobautizarojkej* iga ticredojkej ipan Cristo Jesús, nō ken kuá' tisenmikikeja iwán? ⁴ Iga kuá' timobautizarojkej, ikuá' timosentokkej iwán. Ijkón ken toTaj ki-oppa-ixitij Cristo iga iweyi poder, ijkon inán teoppa-ixitij iga matiye'nemikānya pan iyowji.

⁵ Siga kuá' timobautizarojkej, tisenmikikeja iwán Cristo, ijkonsan nō iwán tisen-oppa-isaskej. ⁶ Tikmatij iga to-ikyapanemilis moclavaroj wán Cristo ipan cruz, iga inón yej teyoltilanaya iga matikchíwakān yej ayekti mamikiya iga ayo' máj matikchijtokān yej ayekti. ⁷ Yej mi'ya, ayo' kichíwa yej ayekti. ⁸ Siga tisenmikikeja

* 6:3 6:3 Xikita glosario "Bautizar".

iwán Cristo, tikmatij nõ iga tonoskej iwán. ⁹ Tikmatij iga kuá' Cristo ojpa-isa'ya kan miktoya, ayo' sej mikis nikeman. ¹⁰ Cristo migui' sesan vej iga makiperdonaro nochi yej mochiwa yej ayekti; e' inán iga sej isato', kichijto' ken Dios kineki. ¹¹ Ijkõsan nõ amejemen ximomachilikan kenkuá' anmiktókeja iga ayo' wel ankichiwaj yej ayekti, e' xisatokan iga kichiwakan ken kineki Dios, iga ansetitokej wán Cristo Jesús yej toTëko.

¹² Amocuëpoj këman mikis, e' inán mitztekimakasnekij iga xichiwakan yej ayekti, inón iga amo ximoyolyamanakan iga xichiwakan yej ayekti ken mitzyoltilanaj amocuëpoj. ¹³ Ni alín amocuëpoj amo makichíwa yej ayekti. Majwa' xichiwakan yej Dios kineki iga manësi iga anmikikeja wán an-ojpa-isákeja sej. Ximomakakan iga nochi amocuëpoj makichíwa yej yekti ken Dios kineki. ¹⁴ Ijkón ay'ya wel mitztekimakaj amocuëpoj iga xichiwakan yej ayekti iga ayo' mitztekimakatokej la ley, sino que inán amonokej iga Dios mitzikenliáj.

Matimixkuítikan ipan toknimej yej təkoyojkej, yej kijliáj esclavo†

¹⁵ ¿Kén tikijtoskej? ¿Ix tiawij tikchíwatij yej ayekti iga ay'ya tetekimaka la ley, iwán iga san Dios te-ikneliáj? ¡Ayéj ijkón! ¹⁶ Amejemen ankimatij siga ankitemowaj iga agaj mamochíwa amoteko, amonoskej ken iyesclavojmej iwán ankichíwaskej ken yéj mitztekimakaj; siga mitztekimakaj iga xichiwakan yej ayekti, anmiskeskej. E' siga ankichíwaskej iga Dios maono iga amoTëko, ankichíwaj ken yéj kiye'ita. ¹⁷ Nikmaka gracias Dios, malej iga ikay ankitekichijtoyaj yej ayekti, e' inán ankimela'credójekeja iga inochi amoalmaj kensan mitzmachtijkej. ¹⁸ Inán ken kuá' anxitomikeja iga ay'ya ankichitokej yej ayekti, inán ankichíwaja ken mitztekimakaj amoTëko Dios. ¹⁹ (Nimitzijkuilowiliáj ijkín iga ximixkuítikan ipan toknimej yej esclavojmej iga amejemen máj wel xikentenderokan nochi.) Ijkón ken ikya ankioylmakakej iga ankichijkej kuajkuantas yej ayekti iga amocuëpojmej, ijkón inán ximomakakan iga xiye'nemikan, iwán xonokan petz san iga Dios.

²⁰ Kuá' amejemen an-ilpitóyajo' iga nochipa ankichijtoyaj yej ayekti, ayá' katka ankichíwayaj ken kineki Dios; ²¹ e' ¿të anmotanilijkej ipan yej ikya ankichijkej, yej inán mitzpinajtiáj? Nité. Yej nemij ipan inón ojti, yawij mikitij. ²² E' inán ayo' an-ilpitokej iga ayo' ankitekichitokej yej ayekti, majwa' ankichíwaja ken kineki Dios. Inín sí, mitzpalewiáj iga inán annemiskej ken kineki Dios, wán después nochipay amonoskej iwán Dios. ²³ Yej kichíwa yej ayekti, motaniliá iga mamiki, e' yej temakopatiá Dios, inón iga nochipa matonokan iwán iga tisetitókeja wán Cristo Jesús yej toTëko.

7

Mixkuítulo ipan yej namiktitokej

¹ Nokniwán yej ankixmatij la ley, ankimátija iga la ley kimandarowa së miej iga isátogo'. ² Wel timixkuítijá ipan se siwá' yej namiktito'; la ley kijtowa iga awel yawi wán se' taga' miej ónogo' iwewej, e' siga miki iwewej, la ley kixitoma iga wel mamonamikti wán se'. ³ Siga së siwá' kitoka se' taga' miej isátogo' iwewej, kijliskej iga najnamolnemi; e' siga miki iwewej, siwá' xitomi de la ley, iwán wel monamiktia iwán se' taga' iwán ayá' mojtowa iga najnamolnemi.

⁴ Ijkõsan nõ amejemen nokniwán, ken ansenmikikeja wán Cristo, ay' mitzjuzgarowaj la ley. Inán amejemen itatki se'ya, inõnwa' toTëko yej ojpa-isa' kan miktoya, inón iga matikchijtókana ken Dios kineki. ⁵ Mie j tikchijtoyaj yej ayompa kensan kinekiá toalmaj, la ley tètajlantiko iga máj tikelewijkej yej ayekti iga matikchíwakan iga tocuëpoj, iwán ijkón tewíga' kan matimikikan. ⁶ E' inán iga tisenmikikej wán Cristo, ay'ya tejuzgarowa la ley. Inán timoyolpatákeja iwán tikchíwaj ken kineki iyEspíritoj Dios, iga ay'ya tonokej ipan ima' inón ley yej ikay ijkuilijto'.

Ipan nej chantito' yej ayekti

⁷ ¿Tëtaj tikijtoskej inán? ¿Ix ayekti in la ley? ¡Ayá! Ayéj ijkón. E' nej ayá' katka nikixmatia yej ayekti siga ayéj iga la ley. Nej ayá' nikmatia siga ayekti iga manikpianeki yej ayéj notatki siga la ley ayá' ijkín kijtowaya: "Amo xikpianeki yej ayéj motatki." ⁸ E' el pecado momatij de la ley, iwán itechko yej tatekimaka la ley, pan nej kixitij iga manikyolmaka iga manikchíwa nochi yej ajayekti. Siga ateyi la ley, el pecado ken mikto' iga até wel kichíwa. ⁹ Ikya nej aya nikixmatia la ley wán nitawelonoya; e' kuá' nikixmatia la ley, ken kixitij iga manikchíwa yej ayekti, iwán nimigui' iga neyokatij wán Dios. ¹⁰ Iwán nikasi' iga inõnsan ley yej katka manemaka vida, majwa' nemiktij iga neyokatij wán Dios. ¹¹ Iga el pecado momatij de yej tatekimaka la ley, nekajkayaj iwán iga inõnsan yej tatekimaka, nemiktij iga neyokatij wán Dios.

† 6:14 6:14 Xikita glosario "Esclavo".

¹² Inán tikijtowaj iga la ley nokta walaĵ de Dios, iwán nochi wej tatekimaka pox yeĵti, Dios kiye'ita wan tanextiliá ken iga se maye'nemi. ¹³ La ley yeĵti, e' inantaj, ĵix iga itechko la ley iga nimigui'? ¡Ayéj iĵkón! Nej notechko iga nimigui' iga nikchij wej ayekti kuá la ley neñextilij wej yeĵti; iwán iĵkón iga ipan la ley neši iga wej ayekti nikchjwa, poxsay sej ayekti neši.

¹⁴ Tikmatij iga la ley wi' de Dios; e' nej ninakajoj wan nochipa neyoltilana iga nikchjwa wej ayekti. ¹⁵ Nej anikojasi wej nikchjwa, iga ayá' nikchjwa wej nikneki, majwa' nikchjwa wej nikijiya. ¹⁶ Malej iga ayá' nikchjwa wej yeĵti wej nikchjwasneki, kena, nikmati iga pox yeĵti la ley. ¹⁷ Iĵkón ayo' nej wej nikchjwa, sino que wej ayekti wej chantito' pan noalmaj neyoltilana. ¹⁸ Iwán nej nikmati iga ayá' chantito' wej yeĵti pan noalmaj, iga nochipa neyoltilana iga manikchjwa wej ayekti; puej nej nikchjwasneki wej yeĵti, e' awel nikchjwa. ¹⁹ Anikchjwa wej yeĵti ken nikneki, majwa' nikchjto'san wej anikneki. ²⁰ Iwán siga nikchjwa wej ayá' nikneki, ayo' nej wej nikchjwa, sino que wej ayekti wej chantito' pan noalmaj.

²¹ Iĵkón inán nikmati; malej iga nej nikneko' manikchjwa wej yeĵti, nej nikchjto'san wej ayekti. ²² Ipan noalmaj nikye'ita iley Dios; ²³ e' nikita iga chantito' ipan nej ken tejté wej netekimakato' wej akineki manikchjwa ken nikeljamiki; inonwa' wej ayekti wej chantito' pan nej wej nepresojwijo'.

²⁴ ¡Nimoknomati ken nono'! ¿A' nemanawij de inán nocuerpoj wej ken mikro'ya? ²⁵ ¡Gracias nikmaka Dios iga toTeko Jesucristo nemanawij!

Iĵkón inán, nikneki iga manikchjwa wej kijtowa iley Dios, e' ipan nocuerpoj ono' se' ken tejté wej netekimakato' iwán nechjwaltiá wej ayekti.

8

IyEspíritoj Dios teojmaka

¹ Inón iga, Dios ayj' kicastigaroj wej setitokej wan Cristo Jesús, wej ayo' nemij ken yejemej kinekij, sino que nemij ken kineki iyEspíritoj Dios. ² Iga tisetitokej wan Cristo Jesús, iyEspíritoj Dios temaka vida iga ay'ya tikchjwaj wej ayekti; tesalvaroj iwán ay'ya tetekimaka inón ley wej kijtowa iga timikiskej iga tikchjwaj wej ayekti. ³ Iga Dios kichij iga tejemej wej ileypa Moisés awel kichjwaya. Inón ley awel tepalewiá iga tikchjwaj wej tatekimaka, iga nochipa toalmaj kineki matikchjwakan wej ayekti. Dios kitĵtan iPiltzĵn wej mochij taga' wej nešiá kensan tejemej, wej ayekti tikchjwaj,* iga mamiki iga totechko. Dios ipan icuerpoj iPiltzĵn kipolow nochj wej ayekti tikchjwaj. ⁴ Inón kichij iga tejemej wel matikchjwakan ken kijtowa la ley, puej ayo' tikchjtokej ken tiknekij tejemej sino que ken kineki iyEspíritoj Dios.

⁵ Puej wej kichjtokej wej kiyoltilantokej wej ayekti, kejlantokej iga kichjwaj ken wej yejemejpa kinekij; e' wej kichjtokej ken kineki iyEspíritoj Dios, kejlantokej iga kichjwaj ken kineki Dios. ⁶ Siga matikchjtoĵkan ken teyoltilana wej ayekti, inón temiktiá, e' siga matikchjtoĵkan ken kineki el Espíritu Santo, nochipa tonoskej wan Dios iwán tonoskej tamelá. ⁷ Iga wej kejlamikjnsan wej ayekti, inómejwa' kijiya Dios; iga akichjwaj ken kineki iley Dios, niga welitij kichjwaj. ⁸ Inón iga, wej kichjtokej wej kiyoltilanaj wej ayekti, Dios awel kiye'ita.

⁹ E' amejemen ay'ya ankichjtokej ken mitzyoltilanaj wej ayekti, sino ken kineki iyEspíritoj Dios, iyEspíritoj Dios ono' ipan amejemen. Wej ayá' kipiá iyEspíritoj Cristo, inón ayéj de Cristo. ¹⁰ Malej iga amocuerpoj mikis iga ankichjwaj wej ayekti, e' siga Cristo chantito' pan amejemej, amoespíritoj isato' iga anye'onokej iyixtaj Dios. ¹¹ Iwán siga chantito' pan amejemej iyEspíritoj Dios, inón wej ki-ojpa-ixitij Jesús ken miktoya; inonsan nq Dios wej ki-ojpa-ixitij, nq mitzojpa-ixitjskej iga iyEspíritoj wej chantito' pan amejemej.

¹² Iĵkón nokniwan, inán Dios kineki iga matikchjwakan ayéj ken toalmaj kineki iga matikchjwakan wej ayekti. ¹³ Siga amejemen ankichjtokej ken amoalmaj kineki iga xikchjwakan wej ayekti, anyawij anmikitij iga anyokatitoskej de Dios; e' siga iyEspíritoj Dios mitzkawaltiá iga ayo' xikchjwakan wej ayekti, nochipa amonoskej wan Dios.

¹⁴ Ipilowan Dios momakaj iga kitokaj ken kinextiliá iyEspíritoj Dios. ¹⁵ Puej iyEspíritoj Dios wej mitzmakakej, ayéj se espíritu wej mitzeslawojtiliá iga sej ximajmawikan, sino que Espíritu wej kichjwa iga ximochjwakan ipilowan Dios. Iwán inán Espíritu kichjwa iga matikijlikan Dios: ¡Nopáj! ¹⁶ Inĵnsan Espíritu mosetiliá iwán toespíritoj iwán kijtowa iga tejemen ipilowanya Dios. ¹⁷ Iwán iga tejemen ipilowan Dios, kajasi iga nq matemakakan

* 8:3 8:3 Ayéj iga Jesús kichij wej ayekti; Heb 4:15 kijtowa iga Jesús ayj' kichij wej ayekti.

yej itatki Dios, yej kijtoj iga temakas, iwán tosentatki mochíwas wan Cristo, siga inán iwán tiksufrirowaj, wel nõ tonoskej ipan cielo kan ono' yéj.

¹⁸ Puej nikmati iga inán tejemej yej tiksufrirowaj, ni alín ayá' kaxiliá iwán inón, kuá' kemas tisen-onoskej wan Jesús. ¹⁹ Inochi yej ono', yej kichij Dios kichixtokej iga magui' maásiya inón día kuá' Dios kichíwas iga manesi aja'yéj ipilowan. ²⁰ Iga inochi yej ono', yej kichij Dios yéj kijtoj iga amo maye'onokan,† ayéj iga kinekij, sino iga Dios ijkón kijtoj; e' weljo' sej kemas moye'talij ²¹ iga nochi yej kichij Dios ay' yawij mikitiy niga palaniskej, wan paktoskej nõ kensan ipilowan Dios. ²² Tikmatij iga inán nochi yej Dios kichij tenatokej iwán kimachiliáj ken se siwa' yej pilkualoto' iga taonoltiá. ²³ Iwán ayejsan nochi yej Dios kichij yej kualtokej, sino que tejemen nõ, e' tikpiaja iyEspírotj Dios yej achto temá'. Iwán tikmatij iga inón kijtojneki iga temákas'o' máj. Tikmachiliáj iga poxsan tikualtokej, iwán tikchixtokej iga kemas techíwas ipilowan Dios, ikuá' timomachiliskej ijkanya iga tikpiaskej sé'paya tocuerpoj. ²⁴ Iga tikchixtokej Dios tikmatij iga timomanawíkejya; e' siga se kichixto' yej kítzto'pa, inón ayo' kichixto'. Yej se kítzto'ya, ztėjaso' iga makichixto? ²⁵ E' siga tikchixtokej yej aya tikitaj, melá'wa' iga atisiawij iga tikchixtokej.

²⁶ Ijkonsan nõ iyEspírotj Dios tepalewiá kuá' timosemakasnékija. Iga kuá' titajtowaj wan Dios ayá' tikmatij te tiktajtaniáj, e' iyEspírotj Dios tetajtowiliá iyxatj Dios, te ken ténapa iga kijtowa yej tejemej atikojasij kén tikijtowaj. ²⁷ Iwán Dios yej kixmati te tikejlantokej, kimati te nemi kijtowa iyEspírotj Dios; iga iyEspírotj Dios kitajtowiliá yej kicredowaj Dios, ijkón iga Dios kinéki iga maye'onokan.

Nochipa tiktaniáj iga Cristo tepalewiá

²⁸ Tikmatij iga Dios tekipanowa iga nochi maye'kisa inomej yej kichokiliáj, inomej yej Dios kitapejpen iga mamochíwa ken yéj nochipa kejlanto'. ²⁹ Iga yejemej yej Dios ikayay kixmati', áchtoya nõ kitapejpen iga mamochíwakan kensan Jesucristo yej iPiltzjn Dios, iga Jesucristo mamochíwa tekoko pan nochi tokniwan. ³⁰ Iwán yej desde áchtoya Dios kitapejpen, kinotza' nõ, iwán yej kinotza', nõ ki-omemawij, iwán yej ki-omemawij, nõ kitajij iga maono itenoj yéj.

³¹ Inán, zte tikijtoskej de inín? Siga Dios de tejémempa, za'yéj yej wel techiwilij yej ayektij? ³² Dios kine' iga mamiki iPiltzjn iga nochi tejemej; kén iga ayá' yawi nõ temakati nochi yej kipiá? ³³ ¿A'yéj wel kitelwij yej Dios kitapejpen? Ayagaj, iga Diqswa' in yej kijtowa a'yéj ye'nemi; ³⁴ ¿A'yéj wel tecastigaroj? Ni agaj, iga Cristojwa' in yej migui' iga tejemen, ayejsan iga inón, sino que ojpa-isa' iwán ono' iladoj iye'ma' Dios iga tetajtowilijto'. ³⁵ ¿A'yéj wel kikawaltij iga Cristo matechokilij? Ayagaj, niga nité wel kikawaltij iga Cristo matechokili. ¿Ix wel kuá' tecastigarowaj, o kuá' tejté teyolmiktijto', iwán kuá' tetemojtinemij iga matecastigarokan, o kuá' apistaj, o kuá' ayo' tikpiáj toztótzol, o kuá' temiktijneki? ³⁶ Ken kijtowa kan ijkuilijto':

Iga san nimitztokaj, nochipa nemiktijneki.

Ne-itaj ken borregojmej‡ yej yawij kimiktijij.

³⁷ E' ipan nochi inán, nochipa tiye'kisaj iga tepalewiá Cristo yej techokiliá. ³⁸ Inán nikmela'mati iga ateyi nité yej wel kikawaltij iga Dios matechokili. Niga matemiktikan, niga kuá' tisatokej, niga angelejmej,§ niga Tzitzimi' iyangelejmej, niga yej ono' inán, niga yej wı' o', ³⁹ niga yej ajko ono', niga yej ono' taltampa. Nité yej Dios kichij, awel kikawaltiá iga Dios matenekij ken yéj tenextilij ipan Cristo Jesús yej toTeko.

9

Ken iga Dios kitapejpen la gente de Israel

¹ Nej niktoka Cristo, iwán iyEspírotj Dios nenextiliá pan noalmaj iwán ne-ijliá iga ayá' nemi nitakajkayawa; nemi nimitzijliáj nokta iga ² poxsan nimoknomati, iwán nochipa kualoto' noalmaj. ³ Niknekiá katka manikpalewikan nokniwan israelitajmej yej de nejémempasan. Este katka Dios ayo' manye'ita iwán manikajtewa iyojwi Cristo, e' siga katka inón kipałewiayaj yejemej iga makina'techokan Dios. ⁴ Yejemej israelitajmej, iwán Dios kitapejpen iga mamochíwakan ipilowan. Dios kinextilij ipoder iga onoya iwamej kuá' kichij pacto iwán yejemej. Dios kimá' iley Moisés. Dios kinextilij ken iga makiweyimatlikan kuá' monechkowaj tiopan, iwán kijlij yej yawi kimakatij. ⁵ Yejemej ipilowan ipilowampa to-ikyapatajwewetkej, ipan inomej walał Cristo, iwán yéj Dios yej kimandarowa nochi, nochipa mamoweyimatilti. Ijkónyawa'.

⁶ Ayéj iga Dios ayá' kichij ken kijlij israelitajmej; iga ayéj nochi gente yej israelitajmej imela'pilowan Dios, iga ayá' nochi moconfiarowaj ipan Dios ken iyikyapatajwewejmej

† 8:20 8:20 Gn 3:17

‡ 8:36 8:36 Xikita glosario "Borrego".

§ 8:38 8:38 Xikita glosario "Ángel".

Israel* yej nq itoqa' Jacob. 7 Niga nochi ipilowan Abraham ayéj nochi imela'pilowan; sino que Dios ijkún kijlij: "Petz mopiltzn Isaac yawi kipiwti mopilowan."† 8 Inín te-ijljineki iga ijkón ken Isaac naceroj iga Abraham moconfiarowaj ipan yej kijtoj Dios; tejemej nq ipilowan Dios ayéj iga tejemej ipilowan Abraham, majwa' iga timoconfiarowaj ipan yej kijtoj Dios. 9 Dios kijlij Abraham yej yawi mochjwati: "Se xiwi' seji niwi', iwán ikuá' Sara kitasya se ipiltzn."‡

Dios wel kichjwa ken kiye'ita

10 Amo kixelkawakan yej mochij wan kuatejmej yej ipilowan Rebeca wan Isaac yej to-ikyapatajwewej; 11-13 kuá' aya katka onoyaj kuatejmej, niga kichijkaja yej yekti niga yej ayekti, e' Dios kijlij Rebeca: "Yej tekoko yawi kichjwati ken kineki tetzoyo'." Inón nq senyawu wan se' kan ijkuilijto', kijtowa: "Nikne' Jacob, e' Esaú nikijiya'." Ijkón nesi iga Dios wel kitapejpena ken kineki, ayéj iga agaj kichjwa tejté, sino que iga Dios kiyokanotza'.§

14 Inán zt'é tikijtosej? In Dios, zix kichjwa yej ayekti? ¡Ayéj ijkón! 15 Iga Dios kijlij Moisés: "Nia nikchokiljiti yej nej nikneki manikikneli, iwán nikiknelij yej nej nia nikikneliti."* 16 Inón iga ayejsan iga agaj makineki, niga mamoteki'topewa iga makalaki, tájma'wa' Dios yej yéj kikneliá. 17 Iga kan ijkuilijto' kijliá Faraón: "Nimitztalij iga rey iga nimitznextilij nopoder iwán iga ipan inín tajli noyan mane-ixmatikan." 18 Inón iga Dios kikneliá a'ya iga yéj kiknelijneki, iwán kiyoltakuawiliá, a'ya iga yéj kiyoltakuawilijneki.

19 Iwán tej tine-ijlij: "Siga ijkón, zte iga Dios kijtowa iga itechko taga? ¿A'yéj wel kijtowa iga amo mamochjwa ken Dios kineki?" 20 ¡E' tej taga! ¿Te moteki in tej iga ximokueso iwán Dios? ¿Ix wel an se komi' makijli yej kichij: "¿Te iga ijkún tinechij?"† 21 Pues yej kichjwa komi' wel kichjwa ken yej kineki, iwán ipan inonsan konsoki' wel nq kichjwa yej námql awel kiki, iwán se' yej a'san nesi wel kiki.

22 ¿Iwán te tikijtosej?, Dios kine' matanextili ken tacastigarowa iwán iga nochi makitakan ipoder, inón iga Dios ayá' kikuesowilij yej kajasiá iga makicastigarokan yej onóyaja ga poliwisej. 23 Ijkón kichij iga kinextij iweyipoder ipan tejemen yej te-iknelij, yej desde áchtosan tetapejen iga matonokan kan yéj ono'. 24 Dios tenotza', akita siga tijudiyojmej o ayéj. 25 Ken ijkuilijto' ipan ama' yej kijkuilowj Oseas: Yej ayéj katka nopilowan, nia nikijljiti iga nopilowan.

Yej aniknekiá, niknekis.‡

26 Iwán ompa kan mitzijlijkej: "Amejemen ayéj nopilowan",

ompa yawij mitzijlij ipilowan Dios yej isato'.§

27 E' iga israelitajmej, Isaías kijtoj ijkún: "Malej iga israelitajmej pox miakej ken tikita xajli yej ono' lamartenoj, petz alín kawiskej yej yawij mosalvarotij. 28 Ayá' wejkwatis toTeko yawi kijuzgaroti nochi yej onokej ipan inín tajli."* 29 Ken Isaías ikya kijtoj:

Siga toTeko yej nochi wel kichjwa, ayá' katka kikajteyawa alín toknimej iga tejemej matonokan,

tipoliwíkaja ken yej chantitoyaj altepe' Sodoma† iwán Gomorra.‡

Judiyojmej akentenderojkej

30 ¿Te tikijtosej? Iga yej ayéj israelitajmej yej ayá' kitemowayaj iga maye'onokan iyixtaj Dios, yejémejwa' in yej máj ye'onokej iyixtaj Dios iga moconfiarowaj. 31 E' israelitajmej yej kitokayaj la ley, yej katka maye'onókanya iyixtaj Dios, awel kichijkej ken kijtowa inón ley. 32 ¿Te iga? Iga ayá' kitemojkej iga maye'onokan iyixtaj Dios iga san moconfiarowaj ipan Cristo, majwa' kinekiá iga Dios makiye'ita yej kichjwayaj. Inón iga ken mokxiwitekikej ipan te'ti, iwán inonwa' te'ti kijtojneki Cristo.§ 33 Ken kijtowa kan ijkuilijto':

Nej niktaliá ipan altepe' Sion* se te'ti kan mokxiwitekilo, se te'ti yej tawetziltiá.

Yej moconfiarowa ipan inón te'ti ayá' mopinajtij.†

10

1 Nokniwan, noalmaj kineki iga israelitajmej mamosalvarokan, iwán kuá' nikteweniá Dios, inón niktajtaniá. 2 Niyé'tajtowa iga yejemej, poxsan kiweyimatiátiáj Dios, e' ayá' kimatij ken iga makiye'chjwakan. 3 Iga ayá' kimatij ga Diqssan yej kichjwa iga

* 9:6 9:6 Israel; taga' yej nq itoqa' Jacob. † 9:7 9:7 Gn 21:12 ‡ 9:9 9:9 Gn 18:10 § 9:11-13 9:11 Gn 25:23; Mal 1:2,3 * 9:15 9:15 Ex 33:19 † 9:20 9:20 Is 29:16 ‡ 9:25 9:25 Os 2:23 § 9:26 9:26 Os 1:10 * 9:28 9:28 Is 10:22, 23 † 9:29 9:29 Dios kitatij yej chantitoyaj altepej Sodoma iwán Gomorra iga kichijkej yej ayekti. Gn 19. ‡ 9:29 9:29 Is 1:9 § 9:32 9:32 Is 18:14 * 9:33 9:33 Sion se' itoqa' Jerusalén. † 9:33 9:33 Is 28:16

se maye'ono iyixtaj yéj, majwa' yejemensan kitemowayaj imatikamej iga maye'onokan iyixtaj Dios, e' ayá' kichiwaj ken yéj kijtowa. ⁴ Iga wálaw Cristo, kitamiko iley Moisés, inán nochi yej moconfiarowaj pan Cristo ye'onoskej iyixtaj Dios.

⁵ Iga se maye'ono iyixtaj Dios iga kichíwa ken kijtowa la ley, Moisés ijkín kijuiloj: "Yej kichíwa ken kijtowa la ley, iga inón mosalvaroj." ⁶ E' yej kisentaliá iyalmaj pan Dios iga maye'ono iyixtaj, ayí' tatajtani: "¿A'yéj tejkawis ipan cielo? —inín kijtojneki iga matikemowíkan Cristo, ⁷ niga ayí' tatajtani: ¿A'yéj temoj kan onokej iyalmajmej yej miktokej?" —inín kijtojneki iga matikojpa-ixitikan sej Cristo ken kuá' mikto'o'. ⁸ ¿Wan tetaj kijtojneki? "Itájtól Dios mona'san ono', iga ono' ipan moten iwán ipan moalmaj." Inínwa' in itájtól yej ipan matimoconfiarokan, yej nejemej nikpowaj. ⁹ Siga tikijtowa iga Jesús toTeko, iwán ipan moalmaj ticredowa iga Dios ki-oppa-ixitij kan miktoya, mitzsalvaroj. ¹⁰ Puej iga toalmaj ticredowaj, iwán ijkón iga tiye'onoj iyixtaj Dios, e' iga toten tiknojma-ijtowaj iga Jesús toTeko iwán ijkón iga Dios tesalvarowa.

¹¹ Kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa: "Nochi yej kisentaliá iyalmaj pan yéj, ayá' mopinajij." ¹² Dios kriye'ita judiyojmej wan yej ayéj judiyojmej; puej tonochin tikpiáj sesan toTeko, iwán a'san nesí kipalewía yej kitajtaniá. ¹³ Iga ijkín kijtowa itájtól Dios kan ijkuilijto': "Nochi yej kitenewía itoka' toTeko yawi mosalvaroti." ¹⁴ E' ¿kén yawij kitenewitij toTeko Jesucristo siga ayá' nemi kicredowaj ipan yéj? ¿Iwán kén kicredoskej ipan yéj siga aya nemi kikakij de yéj? ¿Iwán kén yawij kikakitij siga ayagaj nemi kitatapwíaj de yéj? ¹⁵ ¿Kén yaskej kipowatij ye'notíciáj siga ayagaj kititani? Ken kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios: "¡Pox monsa' kuá' asij yej kipowaj ken iga matonokan tamelá, yej tematiltikoj ye'notíciáj!" ^{*}

¹⁶ E' ayá' nochi kicredojkej ye'notíciáj. Ken kijtowa profeta Isaías: "NoTeko, ¿ix agaj nejtájtólkuilijkej yej nikpojkej?" [†] ¹⁷ Ijkón yej moconfiarowaj ipan Cristo, achto kikakij itájtól. Iga makikakikan, kineki agaj makipowa inón ye'notíciáj.

¹⁸ E' nimitztajtani: ¿Ix an kikakikej in itájtól Dios? ¡Kena, kikakikej! Kan ikyay ijkuilijto' kijtowa:

Itájtól yejemen mokagui' noyan ipan tajli,
iwán itájtól así'ya este ipan itajtamiyan inín tajli. [‡]

¹⁹ E' sej nitatajtani: In israelitajmej, ¿ix an aya kimatij? Moisés áchtowa kijtoj:
Nia nikchíwati iga xiyolkuesiwi iga se país yej ayéj niga país;

nikchíwas iga ximokuejkuesokan wan se país yej pox yoltakuakti'. ^S

²⁰ Isaías sej mixelwía iga kijtowa:

Yej ayá' netemowayaj, neasikej;

iwán nikixnextilijkej yej ayá' netemowayaj. ^{*}

²¹ Iwán kuá' tajtowa de israelitajmej, Isaías kijtowa: "Semilwi' nimapatajtowa iga niknotztowaj yej pox yoltakuaktikej iwán akineki manetokakan." [†]

11

Dios ayá' kisenkokajtej israelitajmej

¹ Inán nitatajtani: ¿Ix an Dios kitepo'má' israelitajmej? ¡Ayéj ijkón! Nej no ni-israelitaj yej ipilowampa Abraham ipilowan, iwán itribuipa Benjamín. ² Dios ayá' nemi kitepo'maka yej yéj kitapejpen, inón yej pox ikyay kixmati. ¿Ix ayá' ankimatij kan ijkuilijto' ipan itájtól Dios yej kichij Elias, kén iga yéj kuá' kitenewij Dios kitelwij israelitajmej? Kijtoj: ³ "NoTeko, kimijmiktíjkeja moprofetajmej, inewi moaltar kixixitijneki, iwán nejsan nikawí' noselti, e' nej no nemiktijnékija." ^{*} ⁴ E' Dios kijlij: "Nikpiao' siete mil tajtaga' yej netokaj, yej ayá' motankuaketzaj iyixtaj idolo yej kijliáj dios Baal." [†] ⁵ Puej ijkonsan no inán, achó' kawikej sekin israelitajmej yej Dios kiknelij iwán kitapejpen. ⁶ Iwán siga san kitapejpen iga yéj ijkón kiknelij, ayejwa' iga se kichij yej yékti; porque siga se makichíwapa yej yékti, ayejwa' iga ta-ikneliá Dios.

⁷ Inán, ¿kén tikijtoskej? Israelitajmej ayá' kasikej yej kitemowayaj, e' yej Dios kitapejpen, kena kasikej. Sekin moyoltakuawilijkej. ⁸ Ken kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios: "Dios kikuatapololijt inomej; kimá' iyixmej, e' kixtzakua' iga amo matachakan iwán kimá' inakasmey, e' ayá' takakij, iwán este inán ijkón onokej." [‡] ⁹ David no kijtowa: Kua' nemi ilwichíwaj, mamawetzikan ken toto' yej kawí ipan kuakakax iga makikitzkikan iga makicastigarokan. ^S

^{*} 10:5 10:5 Lv 18:5 † 10:8 10:8 Dt 30:12-14 ‡ 10:11 10:11 Sal 34:22 § 10:13 10:13 Jl 2:32 * 10:15 10:15 Is 52:7 † 10:16 10:16 Is 53:1 ‡ 10:18 10:18 Sal 19:4 § 10:19 10:19 Dt 32:21 * 10:20 10:20 Is 65:1 † 10:21 10:21 Is 65:2 * 11:3 11:3 1 R 19:14 † 11:4 11:4 1 R 19:18 ‡ 11:8 11:8 Is 29:10 § 11:9 11:9 Sal 69:22

10 Iyixmej, mapajpachatiakan, iga amo matachakan, matepotzwijkoliwikan iwán ijkón makawikan.*

Kén iga mosalvarowaj yej ayéj judiyojmej

11 Nimitztajtani inán: ¿Ix an mela'wetzikej in israelitajmej wan ayí' moketzaskej? ¡Ayá'!, e' kua' israelitajmej ayá' kichijkej ken kijtowa Dios, iga inón mosalvarojkej yej ayéj israelitajmej, iga inán mamixkujtikan israelitajmej iga makicredokan nq. 12 Iwán siga pan yej ayompa kichijkej judiyojmej, moye'chijkej nochi tokniwan yej onokej ipan inin tajli, iwán siga kan wetzikej judiyojmej, moye'chijkej yej ayéj judiyojmej, ¡majya sej moye'chijwaskej siga judiyojmej inochimej sej makitokakan Dios!

13 E' nimitzijljinkej tejté amejemen yej ayéj anjudiyojmej. Nej iyapóstoł Dios iwán yéj netitan iga itájtól manikpowili yej ayéj judiyojmej, pox nikye'ita iwán nikyolmaka iga nikchjwa yej netekimakakej. 14 Nikneki iga tokniwan nej de nejemēnpanan judiyojmej makichjwasnekikan yej amejemen ankichjwaj iga ankixmatij Cristo, iwán ijkón wel mamosalvarokan. 15 Puej siga kua' judiyojmej moyokatijtoyaj wan Dios, ompa pewa' iga yej ayéj judiyojmej wel moyolaliáj wan Dios, ¿ix aya'taj majya sej kua' yejemej mamokuepakán? Iga ijkón kichjwaskej, ken ojpa-isaskej sej kan mukttoyaj.

16 Puej siga agaj kimaka iga ofrenda Dios yej áchtopa pan yej mochjwa iga itixyo trigo, inón kijtójneki iga nochi tixti nq Dios kiye'ita. Iwán siga agaj kimaka iga ofrenda Dios inelwayo se kuawi, nq nochi imajma' inón kuawi' Dios kiye'ita.

17 Sekin judiyojmej yej ken imela'majma' oljvojkuawi',[†] kimajmatzontekkej iga Dios ay' kiye'ita'. Iwán tej ken se imajma' oljvojkuawi' yej momati ipan kuayoj yej ipan mitzinjertarokkej. Ijkón iga tej tixwato' ipansan inón inelwayo iwán wel tono' iga san inón iyayo. 18 E' amo ximomachili iga tej majya sej que imela'majma' olivo, yej kitójneki judiyojmej. Siga timomachiliá iga tej majya sej, xikejlamiki iga ayéj mopan ixwato' inelwayo, sino tej tixwato' pan inelwayo mela'oljvoj.

19 Anka tikijtoj: "Kena, e' imajma' kitzotzontekkej iga nej mane-injertarokan ipan oljvojkuawi'." 20 Ijkón; e' kitzotzontekkej iga ayá' moconfiarojkej ipan Dios, iwán tej ompa tono' iga san timoconfiaroj ipan Dios. Inón iga amo ximoweyimati, sino que achi xikmajmawili Dios. 21 Siga Dios ayá' kiknelij imela'majma' olivo, welsan nq tej ijkón mitzchjwilij. 22 Ta' xikita kén iga Dios pox ta-ikneliá, e' nq kikuesowa yej ayá' kichjwa ken yéj kijtowa. Ijkón kichj wan inomej yej wetzikej, e' tej pox mitziknelij. Dios mitzikneliao' mēj timoconfiarowa ipan yéj; e' siga ayá', tej nq yawij mitzontekitij. 23 E' siga judiyojmej sej kicredowaj, yejemej sej ki-injertaroskej pan oljvojkuawi'; iga Dios kipiá poder iga sej makichjwa. 24 Siga tej yej ayéj tijudiyoj, mitzontekkej ipan kuayojoljvoj, iwán mitzinjertarokkej ipan ye' oljvojkuawi', malej iga tej ayéj de inómbapa kuawi', ¡majya sej judiyojmej, yej imela'majma' oljvojkuawi', yawij ki-injertarotij kan achto onoyaj!

Kén iga yawij mosalvarotij judiyojmej

25 Puej nokniwan, nikneki xikmatikan yej aya momatiá, yej Dios kichjwasneki, iga amo ximomachilikan iga poxsan antamatij: israelitajmej ayá' momela'yoltakuawilijkej inochimej, e' ijkón onoskej este que mamasí yej ayéj judiyojmej, yej yawij kicredotij ipan Cristo. 26 Kuá' inón mochjwas, ¡kuá' nochi israelitajmej mosalvaroskej, puej kan ijkulijto' kijtowa:

Yej tasalvarowa yawi wjtzeti de Sion,[‡]

iwán yej ayékti kichijkej israelitajmej, yawij kiperdonarotij.§

27 Iwán inin nikchjwas wan yejemen,

kuá' nikperdonarowilij yej kichijkej yej ayékti.

28 Iga judiyojmej akicredojkej ye'noticiaj, kijiyakej Dios, ijkón inán mitzotjapowilijkej amejemen yej ayéj anjudiyojmej iga wel xicredokan ye'noticiaj. E' Dios kinéki-o' in judiyojmej iga Dios kitapejpen iyikyapatajmej. 29 Puej yej Dios temaka, ayo' sej tekuliá, niga yej kinotza', ayá' ompay kisenkokajtewa. 30 Amejemen ikya ayá' ankichijkej ken kinéki Dios, e' iga judiyojmej ayá' kichijkej ken Dios kinéki, inón iga inán amejemen Dios mitzikneliáj. 31 Ijkonsan nq yejemen inán ayá' kichjwaj ken Dios kinéki, e' iga san Dios makinextili iga wel kikneliáj yejemen, kensan nq amejemen mitziknelijkej. 32 Dios kikajtej nochi iga makichjwakan yej ayékti, iga inán Dios nochi wel makikneli.

33 ¡Poxsan weyi itamatilis Dios inowan Yéj pox kojasi yej kichjwa! Ayá' wel tikojasij ken yéj kejlámiki, niga wel tikentenderawaj yej yéj kichjwa. 34 Puej, ¿a'yéj kimati yej toTéko kejlámiki? ¿O a'yéj kimachtij? 35 ¿Ix ono' an agaj yej achto kimá' tejté toTéko iga yéj

* 11:10 11:10 Sal 69:23

† 11:17 11:17 Xikita glosario "Olivo".

‡ 11:26 11:26 Sion se' itoká' Jerusalén.

§ 11:26 11:26 Is 59:20,21

* 11:34 11:34 Is 40:13,14

inán kenkuá' kixtawa yej kimakakej? ³⁶ Nochi itatki Dios, iga yéj nochi kichij iga yéjsan. ¡Nochipa mamoweyimatilti Dios! Ijkónyawa'.

12

Xiksentalikán amoalmaj ipan Dios

¹ Nokniwan, Dios te-ikneliá, inón iga nimitztajtaniliáj iga amejemen nochipa xiye'nemikan ipan iyojwi. Iga ijkón ankichiwaj, ken tikita ankimakaj Dios se ofrenda yej isato'. Inón Dios kiye'ita, ijkón nokta kajasi iga matikye'weyimatiltikan. ² Ayo' xikchiwakan ken kichijtokej tokniwej yej ayá' kixmatij Dios, majwa' ximomakakan iga Dios mamitzyolpatakan iga se'ya ken antajlamikij, ijkón ankimatiskej yej Dios kineki iga xikchiwakan, yej pox yekti, yej kiye'ita Dios.

³ Nikmati iga Dios poxsan ne-iknelij iga netalij iga iyapóstol, inón iga nimitzijliáj iga sejsé de amejemen, amo agaj mamomachili iga majya sej que se'. Majwa' sejsé de amejemen ximomachilikán kén amonokej, ke'san Dios mitzchiwaltíáj iga ximoconfiarokan ipan yéj. ⁴ Ijkón ken tejemej ayá' tikpiáj petz tokxi wan tomá', sino que tikpiájo' máj sekin miembros iwán nochi inomej ayá' sesan itekipanolmej kipiáj, ⁵ ijkonsan nō tejemen, malej iga timiakejmej, e' pan Cristo sesan timochiwaj, iwán tonochin tisetitokej ipansan se.

⁶ Dios temá' sese'pa yej wel tikchiwaj, kensan yéj kiye'ita temá'. Siga Dios tetajtoltmaka iga matikijtokan itájtol, matikchiwakan san ke' iga timoconfiarowaj pan yéj. ⁷ Siga Dios temá' iga wel matikchiwakan tejté iga agaj, matikye'chiwakan. Siga Dios temá' iga wel titamachtiáj, inón nokta matikchijtokan. ⁸ Siga Dios temá' iga wel titayolchikawaj, inón matikchijtokan. Siga Dios temá' iga wel matitamakokawikan tejté, matikyolmakakan iga tikchiwaj. Yej ono' iga ken tzontekon pan tejté kan Dios kitalij, makiye'chíwa itekipánol; yej kipaléwiá yej amotapialiáj, mapaki iga kichíwa.

Kén makichíwa yej kitoka Cristo

⁹ Ximomela'sepanchokilikán wan amokniwej. Xikijiyakan yej ayékti iwán xikchiwakan yej yekti. ¹⁰ Ximosepanchokilikán wan amoknin ken sesan amotaj; xikita moknin majya sej que tej.

¹¹ Amo ximosemakakan, xikyolmakakan yej ankichiwaj, te xiyolpaktokan iga xikchiwakan yej Dios kineki.

¹² Mie j ankichixtokej toTeko, xipaktokan. Kuá' tejté mitzyolmiktíáj, xikijowíkan iwán amo xikajtewakan iga ankitenewiáj toTeko.

¹³ Xikpalewíkan tokniwan yej kitokaj Dios yej amotapialiáj. Xikomemawíkan wejkachanej yej akipiáj kan kochij.

¹⁴ Xiktajtanelikan Dios iga maye'onokan yej mitziknochíwaj iwán ayá' xikmalijlikán.

¹⁵ Xipakikan wan yej paktokaj, iwán xisenchokakan wan yej nemi chokaj.

¹⁶ Xonokan ken sesan amoalmaj wan amokniwan. Amo ximoweyimatikan, ximomachilikán kensan inomej yej ayá' motapialiáj. Amo pansan amejemen ximomachilikán iga poxsan antamatij.

¹⁷ Siga agaj mitzchíwiliáj yej ayékti, amo nō ijkón xikchíwiliikan. Nochipa xiktemokan yej yekti iga xikchíwiliikan nochi tokniwan. ¹⁸ Xikchiwakan este kan máj anwelitij iga xonokan tamelá iwán nochi. ¹⁹ Nokniwan yej nimitzpozchokiliáj, amo ximomajikan kuá' agaj mitzchíwiliáj yej ayékti, xikajtewílikan iga Dios makicastigaro yej mitzchíwilikej yej ayékti; iga ijkón kijtowa kan ijkulijto': "Nejwa' in yej nitacastigarowa; nej nia nimomajiti wan inón yej kichij yej ayékti, kijtowa toTeko."* ²⁰ Iwán nō kijtowa: "Siga yej mitzijiya mayana, xiktamaka, siga ataneki, xikamaka; iga inón tikchíwas, este xajxaygatatawías iga pinawas."† ²¹ Amo ximoyolyamana iga xikchíwa yej ayékti, majwa' xiktanili yej ayékti iga xikchíwa yej yekti.

13

¹ Nochi toknin makichíwa ken tatekimaka tekiwajmej. Iga ateyi nisé tekiwaj yej ayá' kitalij Dios, iwán yej inán mandarowa, Dios kitalij. ² Inón iga yej ayá' kichíwa ken tatekimaka tekiwajmej, ayá' nemi kichíwa ken Dios tatekimaka. Yej akichíwa ken tatekimaka tekiwajmej, inón yawij kicastigartij. ³ Tekiwajmej ayá' onokej iga makimajmajtikán yej kichíwaj yej yekti, yejemen onokej iga yej kichíwaj yej ayékti. Siga ayá' tikneki xikmajmawilijto tekiwajmej, xitawelono, iwán tekiwajmej mitzye'itaskej. ⁴ Tekiwajmej nemi kichíwaj ken Dios kineki iga xitawelono. E' siga ayá' tiye'nemi, ijkón sí ximajmawi; tekiwaj ayá' báldejsan mandarowa, wel nō tacastigarowa. Tekiwaj kichijto'

* 12:19 12:19 Dt 32:35 † 12:20 12:20 Pr 25:21, 22

ken Dios kineki iga kicastigarowa yej kichíwa yej ayekti. ⁵ Inón iga matiktajtólkuikan tekiwajmej, ayejsan iga amo matecastigaro, sino que tikmatitokej ipan toalmaj iga matiye'nemikan nokta. ⁶ Inón iga amejemen ankixtawaj yej kijliáj impuestos,* iga Dios ompa kitálij tekiwajmej iga makichíwakan itekipanólmej ken kajasi.

⁷ Nochi yej mo-ixtawá, xixixtawakan, san katiapa impuesto yej ono', xik-respetarokan nochi yej kajasi.

Matimosepanchokilikán

⁸ Amo agaj xikdeberokan ni alín, majwa' ximosepanchokilikán; iga yej kichokiliá iyiknín, kichija ken tatekimaka la ley. ⁹ Ijkn tatekimaka Dios: "Siga tinámiktito', amo xaj wán se'; amo xitamikti, amo xitachteki, amo xitanámolpanti, amo xikpiasneki yej se' itatki"; e' siga "tikchokiliá moknín kensan tej timochokiliá", nemi tikchíwa nochi ken tatekimaka la ley. ¹⁰ Yej kichokiliá iyiknín awel kichiwiliá yej ayekti; inón iga, siga tiknekij toknín, pan inón tikchíwaj ken kijtowa nochi la ley.

¹¹ Xikchíwakan nochi inín iga ankimatij na'ya wí' toTeko. Akajasi iga matikochtokan, majwa' matisatokan iga majwa na' ono' iga temañawiki Dios que kuá' iga achto ticredojkej itájtól. ¹² Ken tikita pox tayówaya, iwán ayo' wejkáj iga tanesis; inón iga matikajtewakan iga tikchíwaj yej ayekti, yej kichíwa yej ayekti ken kuá' ono' kan takomichkan. Matikchíwákanya yej yekti ken kichíwa yej nemi kan tawilpan iwán nochi kita. ¹³ Matiye'nemikanya ken se' nejnemi kuá' tanesto'. Amo matitawakan niga matikan ilwitaj kan tawanalo, niga mati-ajapanemikan iwán amo matikchíwakan nité yej ajayekti, amo matitakuejkuosokan, niga matita-ixitakan. ¹⁴ Iga ijkn ankichíwaj, toTeko Jesucristo mitzpalewíaj iga anye'nemij, iwán amo xikejlamikikan iga ankichíwaj yej ayekti ken mitzyótilanaj amoalmaj.

14

Amo xikpowa moknín

¹ Siga se' aya momela'confiarowa ipan* Cristo, xikomemawikan iwán amo ximotenkizkikan iwán igan ayá' kichíwa yej amejemen ankiye'itaj. ² Sekin kijtowaj iga wel kikuaj nochi tákual, e' sekin yej aya momela'confiarowaj ipan Dios, kikuaj petz verdura. ³ Yej kikuwa nochi, amo makipinajti yej akikua nochi, iwán yej akikua nochi, amo makijto iga ayompa kichijto' yej kikuwa nochi, iga Dios ijkn kiye'ita inón toknín. ⁴ In tej, ¿te moteki iga tikijtowa iga ayompa kichijto' yej se' itekipanowaní? Siga kichij yej yekti o ayekti, inonwa' kimati iteko. Iwán toTeko Dios kena kiye'itas inón toknín, iga Dióssan ayel wel kichíwa iga matiye'onokan iyixtaj.

⁵ Ono' sekin yej máj kiye'itaj se' día† que se' día, iwán sekin kimatij iga nochi día kensan nochi día. Sejsé makimela'matito iga ijknnya ken kejlanto'. ⁶ Yej máj kiye'ita se' día que se', inonwa' iga kiweyimatiá toTeko; iwán yej ayá' máj kiye'ita nisé día, no kiweyimatiá toTeko. Wán yej nochi kikuwa yej mókuapa, kuá' kikuwa, kiweyimatiá toTeko iga kimaka gracias Dios; wán yej kikuasan petz verdura, akikua naka' iga kiweyimatiá toTeko iwán kimaka gracias Dios.

⁷ Ayagaj de tejemej ono' iga yejsan mamoweyimati, niga agaj mateweyimati kuá' timikikeja. ⁸ Puej siga tisatokej, matonokan iga matikweyimatiá toTeko, iwán siga timikij, mamoweyimati toTeko. Inón iga siga tisatokej o timiktoskej, tejemej itatki toTeko. ⁹ Inón iga Cristo migui' iwán sej ojpa-isa', iga mochij iTeko yej miktokaj iwán yej isatokej.

¹⁰ In tej, ¿te iga tikijtowa iga ayompa kichijto' moknín? ¿O te iga tikpinajtiá? Tonochin tiawij tonotij iyixtaj Cristo kuá' yéj yawi tejuzgaroti. ¹¹ Kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa ijkn:

Niknojma-ijtowa nokta iga inín mochíwas, kijtowa toTeko, iga no-ixtaj yawij motankuáketzatij nochi,

iwán nochi kitenewij notoká' iga yawij kiweyimatiá toTeko.‡

¹² Inón iga sejsé de tejemej tiawij tikijtotij iyixtaj Dios yej tikchijkej.

Amo xikwetzilti moknín ipan iyowji Dios

¹³ Inón iga ayo' matikijtokan iga toknín ayompa kichijto'. Majwa' xiksentalikan amoalmajmej iga amo xikchíwakan nité yej makixipolo moknín niga makixixti ipan

* **13:6** 13:6 Xikita glosario "Impuestos". * **14:1** 14:1 Español: "débil en la fe", kijtojneki iga anka némi-o' pewa iga moconfiarowaj ipan Jesucristo yej achto katka judiyojmej iwán awel kikuayaj nochi tákual iga ijkn kijtowa iley Moisés. † **14:5** 14:5 Judiyojmej motekisewiyaj el sábado wán kipiayaj sekin máj día iga kilwichiwilayaj Dios, e' ayá' nochi yej kitokayaj Jesús ijkn kichíwayaj. ‡ **14:11** 14:11 Is 45:23

iyojwi toTeko. ¹⁴ Nej nikmati iga toTeko Jesús nenextilij iga ateyi tákual yej ayá' nokta mokua; e' siga agaj kejlámiki iga iley Moisés te-ijliao' iga se tákual ayekti iga mokua, amo makikua. ¹⁵ Iwán siga yej tej tikua, iga inón tikyolmikiá moknín, ayekti tikchíwa iga ompa neši ayo' tikneki moknín. Cristo migui' iga inón moknín, iwán amo xikchíwa iga san yej tikua, mapoliwi moknín. ¹⁶ Amo xikchíwakán iga mamájtajtoló iga inón yej amejemen ankiye'itaj iga ankichíwaj. ¹⁷ Iga inán Dios reinarowa^S pan tejemen, ayéj máj importante tákual niga yej mooniá, majwa' matiye'nemikan, matonokan tamelá iwán matipaktokan. Inón kichíwa iyEspíritoj Dios pan tejemen. ¹⁸ Yej ijkón kichíwa iga kitoka Cristo, Dios kiye'ita iwán toknimej nq.

¹⁹ Inón iga matiktemokan yej kichíwa iga matonokan tamelá, iga ijkón wel timosepam-palewiáj iga máj matimoconfiarokan ipan Cristo. ²⁰ Amo matikawaltikan yej Dios nemi kichíwa ipan se' toknín, iga san yej tikua. Nochi tákual yekti, e' siga tikua tákual wan se' mitzita yej kimati iga ayekti mamokua, iga inón tikchíwa, toknín tikchíwaltiá yej ayekti. ²¹ Yekti iga amo mamokua naka', niga mamooni vino, nité amo xikchíwa yej moknín makichíwalti yej ayekti. Amo matikchíwakán nité yej makixipolo toknín ipan iyojwi toTeko. ²² Ken iga timoconfiarojto', te' ijkón xikchijto iyixtaj Dios. ¡Mapakto inón taga' yej kimatito' iga yej nemi kichíwa ijkonya nokta! ²³ E' siga agaj kikua tejté iwán ayá' kimela'mati iga yekti mamokua, yéj itechko siga kichíwa yej ayekti iga kikua, iga ayá' sesan iyalmaj iga kikua. Iwán nochi yej se' kichíwa kuá' kimatito' iga amo makichíwa, inón ayekti nokta.

15

Kichíwakán ken kiye'ita amoknín

¹ Tejemej yej timoconfiarowaja ipan toTeko, matikpalewíkan tokniwan yej aya momela'confiarowaj ipan toTeko. Amo matikchíwakán yejsan tejemej tiknekij. ² Sejsé de tejemej matikchíwilíkan yej toknín kiye'ita iga maye'ono, iwán matikpalewíkan iga mamocoñiaro máj pan Dios. ³ Niga Cristo ayá' kichij yej yéj kine'; majwa' mochij ken kan ijkuilijto' Dios itájtól: "Yej mitzmaliijlikej, inán nej nq nemaliijlikej."* ⁴ Puej nochi yej ikay ijkuilijto' itájtól Dios, mo-ijkuilijto iga matimomachtíkan iwán tepalewiá iga amo matimosemakakan. Inón tájtól teyolchikawa wan tenextiliá iga keman Dios temakas yej kijtoj. ⁵ Dioswa' in yej tepalewiá iga amo matimosemakakan iwán teyolchikawa, yéjwa' in yej niktajtaniliá iga mamitzpalewíkan iga xikpiakan sesan amoalmaj, ijkón ken kineki Cristo Jesús, ⁶ iga amonochín xisentakujkakan iga xikweyimatiłtikan Dios yej iTaj toTeko Jesucristo.

Mopowiliá ye'noticiaj yej ayéj judiyojmej

⁷ Inón iga ximosepan-omemawíkan, ijkón kensan Cristo nq teomemawij, iga ijkón Dios makiweyimatiłtikan. ⁸ Puej nimitziiliáj iga Cristo walaj iga makipalewi judiyojmej iga mamochíwa ken Dios ikya kijlij iyikyapatajwan, iga ijkón Dios kinextij iga kichíwa yej kijtoj. ⁹ Cristo walaj nq iga yej ayéj judiyojmej makiweyimatiłtikan Dios iga kinkneliáj, ken kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios:

Inón iga nia nikpowati motájtól ipan pajsmej, iwán nimitztakujkilij iga nimitzweyimatiłtj.†

¹⁰ Ono' se' kan ijkuilijto', kijtowa:

Xisempakikan amejemen yej ayéj anjudiyojmej, xipakikan iwán inomej yej itatki Dios.‡

¹¹ Ono' se' kan ijkuilijto', kijtowa:

Nochi pajsmej, xiktakujkilíkan toTeko,

iwán nochi xikweyimatiłtikan Dios.§

¹² Isaías nq kijkuilijto':

Kísas ipan ipilowan ipilowampa Isaí,*

se yej yawi kigobernaroti yej ayéj judiyojmej;

yej ayéj judiyojmej moconfiaroskej ipansan yéj.†

¹³ Niktajtaniliá Dios yej tepalewiá iga wel timoconfiarowaj ipan yéj iga nochi ye'kisas, mamitzyolchikawakan iwán makichíwa iga xonokan tamelá iga pan yéj ankisentaliíkej amoalmaj. Inón iga wel máj anmoconfiarowaj ipan yéj iga nochi ye'kisas iga mitzpalewiáj iyEspíritoj Dios.

§ 14:17 14:17 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa". * 15:3 15:3 Sal. 69:9 † 15:9 15:9 Sal 18:49 ‡ 15:10 15:10 Dt 32:43 § 15:11 15:11 Sal 117:1 * 15:12 15:12 Cristo de la familia de David yej ipiltzin Jesé yej nq itoká' Isaí. Mt 1:6, 1 Sam 16:10-13 † 15:12 15:12 Is 11:1,10

¹⁴ Nokniwan nej nikmati iga amejemen poxsan ante-ijiknimej iwán ankimátija itájtól Dios iwán welya anmosepannoŋotzaj. ¹⁵ E' ipan inín ama' nimixewij sej iga nimitzijkuilowilijkej inimej tajtolmej iga amo xikelkawakan. Inín nikchiwa iga Dios ne-iknelij iwán nemá' inín tekipánol ¹⁶ iga nej itekipanowaní Jesucristo. Nikuiguiliá itájtól Dios yej ayéj judiyoymej iga inón notekipánol. Ijkón yej ayéj judiyoymej Dios makikui iga ofrenda yej makiye'ita. El Espíritu Santo mitztapejpenkej iga xonokan ken ofrenda iga Dios.

¹⁷ Iga nej Cristo Jesús netapejpen iwán niyolpaki iga nikchiwa itekipánol Dios. ¹⁸ Yej nikijtowa, petz yej Cristo kichij iga nepaléwíj iga manikchiwa, iwán manikpowa itájtól iga ijkón yej ayéj judiyoymej makichiwakan ken kineki Dios. Yej ayéj judiyoymej kicredojkej yej nikijtoj wan yej nikchij. ¹⁹ Yejemen kicredojkej iga kitakej milagro wan yej ayi'pa mo-ita yej mochij iga ipoder iyEspíritoj Dios. Noyan nikpówa'ya itájtól Cristo yej tamanawía, nipéwa' Jerusalén iwán najka este ipan itál Ilirico. ²⁰ Ijkón nochipa nikne' manikpowa itájtól Dios yej tamanawía kan aya i' kikakij itoka' Cristo, iga amo manitekipano kan se'ya kipewaltij tekipánol. ²¹ Majwa', mochij ken kijtowa kan ijkulijtoj' Dios itájtól:

Yawij kitatij inomej yej ayi' kimatikej de yéj,
iwán kentenderoskej yej ayi' kikakikej de yéj.‡

Pablo yajneki Roma

²² Inón iga nokta ayá' nemi nia nimitzpaxalowilitij, malej iga mia' vej nijajnekiá. ²³ E' inán iga niktámija notekipánol nigaj kan ninemi, ay' te netzakuilíá, iwán íkyaya niknektó' iga manono amowan. ²⁴ Kua' niaj España, niaj nimitzpaxalowilitij. Nikneki iga ompa manipano iga matisenyolpakikan, malej iga nimanansan, iwán kua' ni-ójkuisya, nikijtowa iga achi xinepaléwíkan. ²⁵ Inán nia Jerusalén, nikuiga tomín iga tokniwan yej amotapialíaj yej ompa onokej. ²⁶ Iga yej chantitokej estado de Macedonia iwán Acaya kejlánkej iga kinechkojkej achi tomín iga kititaniliáj tokniwan yej amotapialíaj yej onokej Jerusalén. ²⁷ Kiyé'itakej iga kichiwaj inín, iwán yejemej nokta kimántokej in judiyoymej; iga judiyoymej yej kicredowaj Jesús kimakokatiŋkej no itájtól Dios yej ayéj judiyoymej, inán yejemej no makipaléwíkan iga tomín judiyoymej. ²⁸ Inón iga, kua' tamis nikchiwas inín, iwán nikmakáskeja tomín, nijaya España, e' ompa nipanoj iga nimitzpaxalowilíскеj. ²⁹ Nikmati iga kua' niaj ompiga Roma, ayo' tepoloskej nité iga Cristo tšenyolchikawas.

³⁰ Nokniwan, iga timoconfiarowaj ipan toTeko Jesucristo, iwán iga iyEspíritoj Dios kichija iga matimochokilíkan, nimitztajtaniilíaj iga achi xinepaléwíkan iga xiktajtaniilíkan Dios iga nej. ³¹ Xiktajtaniilíkan Dios iga manemawí ipan inomej yej akicredowaj Dios yej onokej Judea. Xiktajtaniilíkan no iga inín tomín yej nikuiguiliá tokniwan yej onokej Jerusalén wel manewelkuliŋkan. ³² Iwán siga Dios ijkón kineki, nia nipakti-asiti wan amejemen iga nimitzitaskej, iwán ompay timoyolchikawaskej. ³³ Dios yej kichija iga matonokan tamelá, maono wan amejemen. Ijkónyawa'.

16

Pablo tanŋotza

¹ Nimitzmatilíaj iga xikye'itakan la hermana Febe. Yéj kitálkej* iga makipaléwi yej kicredowaj Dios yej chantitokej áltepe' Cencrea. ² Xikye'omemawíkan ken kajasi iga mamochiwili yej tiksentokaj toDios, iwán xikpaléwíkan siga tejté kipolowa, iga yéj mia'ya kipaléwíj, iwán nej no nepaléwíj.

³ Xikijlíkan la hermana Priscila wan el hermano Aquila' iga nikejlamikij; iwamej nisentekipanojkej iga nikpojkej itájtól Cristo Jesús. ⁴ Yejemej ayá' majmawikej iga mamikikan kua' nemanawijkej. Inón iga nikmakaj gracias, ayejsan nej, nochi tokniwan kajkan monechkolo yej ayéj judiyoymej, yej kitokaj Dios. ⁵ Ijkonsan no xikijlíkan tokniwan yej monechkowaj chan Priscila iwán Aquila iga nikejlamikij. No xikijlíkan noamigoj Epeneto iga nikejlamiki, yéj achto yej kicredoj Cristo ipan estado de Acaya. ⁶ Xikijlíkan no María iga nikejlamiki iga yéj poxsan tekipanoj iga amejemen. ⁷ Xikijlíkan no nikejlamiki Andrónico iwán Junias, yejemen no judiyoymej kensan nej, iwamej nonoyaj carcelijti'. Poxsan kiyé'itakej apostolejmej, iwán yejemej máj achto kicredojkej Cristo que nej.

⁸ Xikijlíkan no nikejlamiki Amplias, yéj noamigoj yej no kitoka toTeko. ⁹ Xikijlíkan no nikejlamiki Urbano, yej iwán nisentekipanojkej iga nikpojkej itájtól Cristo Jesús,

‡ 15:21 15:21 Is 52:15 * 16:1 16:1 Español: diaconisa, xikita glosario "Díacono wan diaconisa". † 16:3 16:3 Hch 18:2

iwán Estaquis yey nikipoxchokiliá. ¹⁰ Xikijlìkan nò nikeljamiki Apeles, yey monéxtija iga kisantáljto'ya iyalmaj pan Cristo. Iwán xikijlìkan nò nikeljamiki tokniwan yey onokej íchàn Aristóbulo. ¹¹ Xikijlìkan nò nikeljamiki Herodión yey nò judío kensan nej, iwán yey onokej íchàn Narciso, yey kitokaj toTeko. ¹² Xikijlìkan nò nikeljamiki Trifena iwán Trifosa, yey tekipanowaj iga kipowaj itájtól toTeko, iwán la hermana Pérsida, yey poxsan tekipanoj ipan iyojwi toTeko. ¹³ Xikijlìkan nò nikeljamiki Rufo yey toTeko kitapejpen iwán xikijlìkan nò nikeljamiki iye', iye' Rufo ken tikita noye' nò. ¹⁴ Xikijlìkan nò nikeljamiki Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes iwán tokniwan yey onokej iwamej. ¹⁵ Xikijlìkan nò nikeljamiki Filólogo iwán Julia, Nereo wan isiwa-iknìn, iwán Olimpás iwán nochi tokniwan yey kitokaj toTeko yey onokej iwamej.

¹⁶ Ximopipitzokan iga ximosaludarokan ken Dios kiyé'ita. Nochi tokniwan yey kitokaj Cristo, nò mitzejlamikij.

¹⁷ Nokniwan, nimitztajtaniáliá iga amo xikwelkuilìkan itajtólmej yey tayojoyokatiá iwán tapojpolowaj, iga tamachtiá ayéj ijkón ken mitzmachtijkej. Amo ximotokakan iwamej, ¹⁸ iga inomej ayá' kichiwaj ken kineki toTeko Jesucristo, majwa' kichiwaj ken kinekij yejemej, iwán kiyolyamanaj tokniwan yey aya kojasiy iyojwi Dios, iga tajtólmej yey te tzojtzopéli'san este teyé'asi, e' takajkawawaj. ¹⁹ Nochi kimati iga ankichijkej ken mitztekimakakej. Inón iga nipaki iwán nikneki iga xikyé'tapejpenakan iga ankichiwaj yey yékti, e' xikajtewakan yey ayékti. ²⁰ Iwán Dios yey kichíwa iga matonokan tamelá ay' ké' poliwi, yawi kitaniłiti Tzitzimi' iwán kitalij amokxitan. ToTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan.

²¹ Mitzejlamikij nò Timoteo yey iwán nisentekipanowa, iwán nò Lucio, Jasón wan Sosípater, yey judiyojmej nò kensan nej.

²² Nej notóka' Tercio, yey nemi nikijkuilowa itajtólmej Pablo pan inín ama', nò nimitzejlamikij ipan itóka' toTeko.

²³ Mitzejlamikij nò Gayo. Nej Pablo nono' íchàn Gayo, iwán nij íchàn motekinechkowaj nochi tokniwan yey nij kitokaj Cristo. Nò mitzejlamikij Erasto yey kena tomìn iga tekiwajmej de inín altepe', iwán mitzejlamikij nò toknìn Cuarto.

²⁴ ToTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan amonochìn. Ijkónyawa'.

Pablo kiweyimati toDios

²⁵ Inán matikweyimatiłtikan Dios yey kichíwa iga máj ximoconfiarokan ipan yéj. Dios mitzpaléwiá iga ankiçredojkej kuá' nimitzpowilijkej itájtól Jesucristo yey tamánawia. Inín ijkónsan ken Dios kinéxtij yey kichíwasnekiá yey aya momatiá, inón iyantoya este pox icyay este iga aya ono' inín tajli, ²⁶ e' inán momátiya. Dios yey nochipa ono', tatekimá' iga profetajmej makijkuilokan itájtól Dios iga mamomátiya ipan nochi paismej iga makicredokan iwán makichiwakan ken yéj kineki.

²⁷ ;Dios ateyi se' ken yéj, iwán yéj nochi kimati te kichíwa; mamoweyimatiłti nochipa iga yey kichíwa Jesucristo! Ijkónyawa'.

Áchtopa ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Corinto Corintios

Pablo kijkuilowiliá yej chantitokej altepe' Corinto

¹ Nej niPablo, nenotza' Dios iga kine' manimochiwa iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj se yej yéj nokta kititan. Nej iwán tokniñ Sóstenes, ² nimitzijkuilowiliáj inñn ama' amejemen yej ankitokaj Dios yej amochan altepe' Corinto, yej itátkipa Dios iga ansetitokej iwán Cristo Jesús. Dios mitznótzakej iga xiye'nemikan, kensan yej noyan kitenewiáj itoka' toTeko Jesucristo, yej iTekomej wan toTeko nq tejemej. ³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzmakakan yej yékti, iwán xonokan tamelá.

Cristo teyqlchikawa

⁴ Nochipa nikmaka gracias Dios iga amejemen, iga Dios mitzmakokawijkej Jesucristo. ⁵ Iga ansetitokej iwán Jesucristo, Dios mitzmakakej nochi yej poxsan yékti, mitzpalawijkej iga ankipowaj itájtól wan ankiye'entenderowaj. ⁶ Inón iga yej mopowa de Jesucristo momela nextij ipan amejemen. ⁷ Inón iga, miej ankichixtokej iga mawiki toTeko Jesucristo, ayá' mitzpoloskej nité yej Dios temaka. ⁸ Yéj yawi mitzpalawijtotij iga xonokan ipan iyojwi este que yéj mawiki, iga kuá' wj' toTeko Jesucristo amo agaj mamitziplikán iga ayá' anye'nemij. ⁹ Dios nochipa kichíwa yej kijtowa, iwán yejwa' in yej mitznótzkej iga xonokan iwán toTeko Jesucristo yej iPiltzin Dios.

¿Ix yokatito' in Cristo?

¹⁰ Nokniwan, nimitzijliáj ipan itoka' toTeko Jesucristo iga xikpiakan sesan amotájtól, amo xiyojyokatitokan. Majwa' xonokan tamelá iwán sesan xikejlantokan ken sesan amoalmajmej. ¹¹ Nokniwan, inñn nimitzijliáj iga iyikniwan Cloé ne-ijlijkej iga anmokej-juesojtokej. ¹² Inón nikijtojneki iga sejsé de amejemen sese'pa ankijtowaj; sekin kijtowaj: "Nej niktoka Pablo"; sekin kijtowaj: "Nej niktoka Apolos"; sekin kijtowaj: "Nej niktoka Pedro"; iwán sekin: "Nej niktoka Cristo." ¹³ ¿Ix yojyokatito' in Cristo? ¿Ix kimiktijkej Pablo ipan cruz iga amejemen? ¿O ix anmobautizarojkej' ipan itoka' Pablo? ¹⁴ Nikmaka gracias Dios iga nisé de amejemen ayá' nikbautizaroj, nikbautizarojnsan Crispo iwán Gayo; ¹⁵ ijkón ayagaj wel kijtowa iga mobautizaroj ipan notoka'. ¹⁶ Kena, nq nikbautizaroj ifamiliáj Estéfanas, e' ayá' nikejlamiki si agaj máj nikbautizaroj. ¹⁷ Iga Cristo ayá' neñitan iga manitabautizaro, sino que iga manikpowa itájtól iga mamosalvarolo, e' ayá' nikpowa iga manesi iga poxsan wel nitajtowa, siga nikpowa iga nej maneye'itakan, iwán ayéj Cristo makiye'itakan, ijkón, báldejsan migui' Cristo ipan cruz.

Cristo nochi wel kichíwa

¹⁸ Yej poliwiskej akojasij te kijtojneki kuá' mopowa iga Cristo migui' ipan cruz, kijtowaj iga xeto'tájtól; e' iga tejemej yej tiawij timomanawitij, kijtojneki iga Dios nochi wel kichíwa. ¹⁹ Ken kijtowa kan ijkuilijto' ipan itájtól Dios:‡
Nia nikchíwati iga amo mamochíwa yej kejlantokej yej kijtowaj iga tamatij, ayá' niktajtólkuilij yej machtitokej.

²⁰ Ono' yej kijtowaj iga tamatij, ono' yej kimatij iga wel tamachtíáj iwán ono' yej kijtowaj iga nochi kimatij ipan inñn tajli, e' Dios kijtowa iga inimej tamatilismej, xeto'tajlamikilis. ²¹ Dios, yej kimati te kichíwa, kichij iga yej onokej ipan inñn tajli amo makixmatikan iga itamatilismej; majwa' kine' Dios iga makimanawi yej moconfiarowa ipan iga inón ye'notíciáj yej mopowa, malej iga yej ayá' kicredowaj inón ye'notíciáj, nesi ken xeto'tájtól.

²² Judiyojmej kinekij makitakan milagro, iwán griegojmej kitemowaj tamatilis; ²³ e' nejemej nikpowaj itájtól Jesucristo yej migui' ipan cruz. Inimej tajtolmej ayá' kiye'itaj judiyojmej, iwán yej ayéj judiyojmej kitaj ken xeto'nemilis; ²⁴ e' iga yej Dios kinotza', judiyojmej iwán griegojmej, kimatij iga ipan Cristo monexiá iga Dios nochi kimati iwán nochi wel kichíwa. ²⁵ Malej iga itájtól Dios wel nesi ken xeto'nemilis, e' majya sej tamati que nochi; iwán yej ipan Dios nesi ayá' kipiá poder, inón yej majya sej wel kichíwa que inochi yej kichíwa taga'.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † 1:13 1:13 Xikita glosario "Bautizar". ‡ 1:19 1:19 Is 29:14

²⁶ Nokniwan, xikmatikan iga Dios mitznqtzkej, malej iga ayá' mia' de amejemen yey antamatiáj ken momachtilo ipan inin tajli, iwán ayá' mia' yey anmandarowaj, niga mia' de amejemen ayéj ipilówampa yey motapialiáj. ²⁷ E' Dios kitapejpen yey iyixtaj la gente neši iga xetokti' iga makipinajti yey tamati; Dios kitapejpen yey iyixtaj la gente ayéj te iteki iga makipinajti yey kipiáj poder. ²⁸ Dios kitapejpen yey ipan inin tajli ayá' te itekimej iwán kipinajtiáj, ken tikijowaj yey nité nokta itekimej, iga inimej makalimpamatikan yey tayakantokej. ²⁹ Ijkón ayagaj mokichmatis iyixtaj Dios. ³⁰ E' Dios mitzsetilijkej wan Cristo Jesús, iga ipan Cristo wel matikmatikan yey yekti; iwán iga matiye'onokan iyixtaj Dios, tiyokatitókeja iga timochiwaskew itátkipa Dios iwán ayo' te-ilpito' yey ayekti. ³¹ Ijkin ijkulijto': "Siga agaj moweyimatisneki, mamoweyimati iga yey kichij toTeko."

2

Mopowa iga Cristo migui' ipan cruz

¹ Nokniwan, kuá' nimitzitatoyaj iga nimitzpowilijtoj itájtól Dios, ayá' nitajtoj ken se yey pox ye'tajtowa iga manesi iga nipoxtamati. ² Kuá' nonoya iwán amejemen, ayá' nikne' manimitzmatilijkan de se', petz de Jesucristo, inón Jesucristo yey migui' ipan cruz. ³ Kuá' nasi' amotenoj, nikmachilij iga ayá' nitajpalej iwán nikuekuechkatoya iga nimajmawi. ⁴ Iwán kuá' nimitztaťapowijkej iga nimitzpowilijkej itájtól Dios, ayá' nikne' manimitzolyamanakan iga tajtolmej ken tajtowaj yey tajtolmatij. Majwa' iyEspíritoj Dios mitzolyamankej iga ipoder. ⁵ Iga amo ximoconfiarokan ipan yey kimati tajtaga', majwa' ipan yey Dios wel kichjwa.

Dios monextiá iga iyEspíritoj

⁶ E' kuá' nitatapowaj iwán yey kimela'tókaja iyojwi Dios, nitajtowa ken se yey pox tajtolmati, e' ayéj iga itamatislis námól taga' iwán yey gobernarowaj ipan inin tajli, iga inomej tamatislismej yawij poliwitij. ⁷ Majwa' nitajtowaj de inón tamatislis yey Dios kiyantoya este ikayay kuá' aya kichjwa inin tajli, iwán tenextilij iga wel nochipa matisen-onokan iwán kan tawijto' iweyipoder. ⁸ Nisé yey mandarowaj ipan inin tajli kimatiá inin; siga katka kimatiáj, ayá' kimiktijkaj ipan cruz toTeko yey nochi temakato' vida. ⁹ E', ken kijtowa itájtól Dios:

Iga yey kitokaj iyojwi, Dios kimakas yey ayí' agaj kita iwán yey ayí' mokaki, ni agaj akejlantoya.

¹⁰ Inón Dios tenextilij iga iyEspíritoj, iga iyEspíritoj Dios kita inewi, este no kixmati inewi yey Dios kimati.

¹¹ Iga tajtaga', ¿a'yéj wel kimati yey ono' ipan iyalmaj se' taga'? Petz iyEspíritoj inón taga' kimati. Ijkonsan no, petz iyEspíritoj Dios kimati yey kejlanto' Dios. ¹² Iwán tejemen ayá' temakakej espíritu yey ono' ipan inin tajli, majwa' Espiritu yey wi' ipan Dios iga matikmatikan yey Dios temá' iga tepoxchokiliá. ¹³ Nejemej nitajtowaj de inin iga itájtól yey iyEspíritoj Dios nenextilijkej, ayéj tajtolmej yey kisa ipansan nejemej. Ijkon iyEspíritoj Dios nepalewiáj iga nikmachtiáj yey kipiáj iyEspíritoj Dios.

¹⁴ Yey ayá' kipiá iyEspíritoj Dios, ayá' kineki yey wi' ipan iyEspíritoj Dios, iga yéj kita ken xeto'nemilis. Iwán no awel kentenderowa, wel kentenderówasan yey kipiá iyEspíritoj Dios. ¹⁵ E' yey kipiá iyEspíritoj Dios wel kijuzgarowa inewi yey mochwá ipan inin tajli iwán yéj ayagaj wel kijliá: "Tej ayompa tikchijto'." ¹⁶ Pues ipan itájtól Dios kijtowa: "¿A'yéj kimati te kejlanto' toTeko? ¿A'yéj wel kimachtiá Dios?" Cristo tepalewiá iga matitajlamikikan ken yéj.

3

Yey sentekipanowaj iga Dios

¹ Nokniwan, awel nimitztaťapowijkej ken yey kimela'tókaja iyojwi Cristo, sino ken annamólmej, iga kenkuá' aya anyolejkej ipan inón ojti. ² Nimitzmachtijkej ken iga máj wel xikentenderokan, ken tikita ankókonomej yey anchichijo' iga amejemen kenkuá' aya wel antakuayaj. Iwán este inán ijkon amonokej, ³ iga ankichjwajo' ken kineki amoalmaj. Mij anmokejkwesówajo', anmo-ixitaj, anmoyoyokatiáj, nemi ankichjwaj ken yey ayá' kixmatij Dios, iga ankichjwaj ken kichjwa namóltaga'. ⁴ Iga kuá' se kijtowa: "Nej niktoka Pablo", iwán se' kijtowa: "Nej niktoka Apolos", iga ijkon nemi ankichjwaj ken kichjwa namótoknjin.

⁵ Puej, ¿a'yeytaj in Pablo? ¿A'yéj in Apolos? Nejemen petz itekipanowanimej Dios yey nimitzpowilijkej itájtól toTeko yey ankidredojkej. Sejsé de nejemej nikchijkej notekipanólmej ken toTeko ne-ijlijkej. ⁶ Nej niktoga' iwán Apolos kaapachoj, e' Dioswa' in yey kiweyaltij. ⁷ Inón iga, niga yey kitoka niga yey kaapachowa ayéj té iteki; e'

Diqswa' in yej kichjwa nochi, pues yéj kiwelyaltia' tatq'.⁸ Jej tqkaj iwán yej taapachowaj inomej petz tekipanowanimej, iwán Dios kixtawas sejsé de yejemen san ke' kichijkej.⁹ Nejemej nisentekipanowaj iga Dios, iwán amejejen ken tikita inón tajli yej Dios nemi kitekpanowa.

Wel nq nikijtowa iga amejejen kenkuq' kajli yej Dios nemi kichjwa.¹⁰ Nej ken ni-albáñil yej kine' Dios iga maniktali basejmej, iwán se' nemi kalchjwa ipan inón basejmej. E' sejsé makita ken iga kichjwas iga amo ayompa kisas.¹¹ Ayagaj wel kitaliá se' base kan chíjto'ya, inqnwa' Jesucristo nokta;¹² Iyxko inón base, se wel kichjwa kajli de oro, plata o de te'ti yej mojmónsajti', de kuawi', de saka' o de ojta'.¹³ Itekipánql de sejsé nesiti kuq' tajuzgaroj Dios; iga inón día wí' wán ti'ti, iwán ti'ti yawi kinextiti katiábapa tekipánql yej kichij sejsé.¹⁴ Siga agaj kichij se kajli yej ayá' tatas, yawij kixtawatij.¹⁵ E' siga inón kajli yej kichij tatas, yawi kipoloti nochi yej kichijka, malej iga yéjsan momanawij kenkuq' se cholotikisa ipan tiwelón.

¹⁶ ¿Ix ayá' ankimatij iga amejejen ikal Dios, iwán iyEspíritoj Dios chantito' ipan amejejen? ¹⁷ Siga agaj kixitina ikal Dios, Dios nq kipoloj yej taxitina, iga itiofan Dios yéj itatki, iwán inqnwa' kajli amejejen.

¹⁸ Amo agaj mamokajkayawa. Siga agaj de amejejen momachiliá iga tamati ipan námql tamatilis de inñ tajli, mamachili ken yej ayá' kimati nité, iga wel makimati yej Dios tanextiliá.¹⁹ Pues yej tokñimej de inñ tajli kijtowaj iga pox tamatij, inón Dios kita ken xeto'nemilis. Itájtql Dios kijtowa: "Dios kimawetziltia' yej tamatij kuq' kinekij matakajkayawakan."²⁰ Nq kijtowa: "ToTeko kimati iga ayá' valerowa ni alñ yej kejlantokej yej tamatij."²¹ Inón iga amo agaj mamoweyimati iga kitoka yej tanextiliá taga'. Nochi yej ono', amejejen amotatki.²² Pablo, Apolos, Pedro, inñ tajli, la vida, la muerte, yej ono' inñ iwán yej wí'o', nochi amejejen amotatki.²³ Iwán amejejen itákipa Cristo iwán Cristo itatki Dios.

4

Itekipánql apostolejmej

¹ Amejejen xine-itakan nejemej ken yej petz nikpalewiáj Cristo, yej netekimakakej iga manitanextilkan yej iyantoya, yej Dios kejlantoya iga kichjwas.² Iwán yej kitekimakakej iga makichjwa tejté, manesi iga inón nokta kichjwa.³ Nej ayá' poxsan nikchjwiliá caso kén iga annejuzgarowaj o kén iga nejujzgarowaj yej mandarowaj pan inñ tajli. Niga nej, ayá' nimojuzgarowa.⁴ Malej iga noalmaj akimati siga nikchij yej ayekti, e' inón ayá' kijtjneki iga niye'óno'ya iyxxtaj Dios. ToTékowa' in yej yawi nejujzgaroti.⁵ Inón iga amo agaj xikjuzgarokan, mij aya asi hora; xikchakan este que mawiki toTeko. Yéj yawi kinextiti yej iyantoya kan takomichkan. ToTeko kinextij yej sejsé kejlanto' ipan iyalmaj. Iwán Dios kixtawas sejsé kensan iga kichij.

⁶ Nokñiwan, inñ nimitzjiliáj iga xiye'onokan, nimitznextiliáj de nej iwán Apolos iga ompa ximixkuñtikán iga xikchjwakan ken ijkuñlito' itájtql Dios. Amo xikijtqkan iga nej o Apolos majya sej que se'.⁷ ¿A' yéj kichjwa iga tej majya sej que sekin? Nochi yej tikpiá, ¿ix ayéj Dios mitzmá'? Siga Dios mitzmá' nochi yej tikpiá, ¿te iga timokichmati, iga yej tikpiá kenkuq' moganaj tikasi'?

⁸ Nesi amejejen anmotapialiaja, ankipiaja nochi yej ankinekij. Amomachiliaja ken anreymej, iwán nejemej ayo' anne-itasnekij. ¿Yekti katka iga melá' nokta xonokan iga anreymej iga achi nq manisenreinarokan wán amejejen! ⁹ Pues nej nikita iga nejemej yej ni-apostolemej, Dios neñalkej ken yej ayá' valerowa. Nonokej ken inomej tajtaga' yej onókeja iga yawij kimiktij iwán kitayawalqtiáj iga makita la gente iwán angelejmej.¹⁰ Nejemej ne-itaj ken nixeto'mej iga niktokaj Cristo, miej amejejen ankijtowaj iga poxsan ankimatij de Cristo. Nejemej ne-itaj san nikuñkueñanj, e' amejejen pox antajpalejkej. Nejemej pox nepinajtiáj, e' amejejen mitzweyimatij.¹¹ Este inñ nimayantokej, nañanekij, ankipiáj notzotzolmej; nemagaj iwán ayá' nikpiáj nokalmej,¹² iwán nisiawaj iga nitekpanowaj iga nitataniáj. Ne-ijjiliáj kuajkuantas, e' nejemej nikye'ijliáj. Nemiktijnekij iwán nejemej nikijyowiáj.¹³ Kuq' agaj maltajtowa iga nejemej, nejemej niktawelnqntzaj. Este inñ ne-itaj ken inón tásol yej ayá' moneki, ken tejté yej nochi kitajkali.

¹⁴ Inñ nimitzjikuñlowiliáj ayéj iga nimitzpinajtiáj, sino que iga nimitznqntzaj iga ken annopilowan yej pox nimitzchokiliáj.¹⁵ Pues malej iga xikpiakan diez mil yej mitzmachtiaj ipan itájtql Cristo, e' ayá' mia' amotaj ankipiáj, iga nej achto

* **3:12** 3:12 Inñimej yej iga mochjwa kajli ken oro, plata o te'ti yej mojmónsajti', kuawi', saka' o ojta' kijtjneki ken iga kichjwa se iyxxtaj Dios, siga valerowa o ayá'. * **4:9** 4:9 Xikita glosario "Ángel".

nimitznęxtilijkej ye'noticijaj yej tamañawia, nej ken amotaj iga annoconfiarojkej ipan Cristo Jesús. ¹⁶ Inón iga nimitztajtaniliáj iga ximixkujtiqan ipan yej nej nikchjwa.

¹⁷ Inón iga nimitztitaniliáj Timoteo yej nikpoxchokiliá ken nopiltzın, yej akikajtewa iga moconfiarowa ipan toTeko. Yéj yawi mitzejlantitij kén iga nej ninejnemi ipan iyojwi toTeko, ijkón ken nitanęxtiliá noyan kan monechkowaj tokniwan. ¹⁸ Sekin de amejemen anmoweyimatij, ankjotowaj an ay'a niaj nimitzitatij; ¹⁹ e', siga toTeko kinek, ayá' wejkatıs niaj nimitzitatij. Íkuá', nia nikitati tē wel kichjıwaj yej moweyimatij, amo ıgasan matajtoqan. ²⁰ Kuá' Dios reınarowa ipan agaj ivıdaj, neşı ipan yej kichjıwa, ayéj petz tájtołsan. ²¹ ¿Te ankinekij amejemen? ¿Ix manimitzajawatij o manimitzye'ıtatij iga nimitzchokiliáj?

5

Sę yej kitoka Cristo kichjıwa yej ayekti

¹ Momati iga sę de amejemen motęka iwansan itakpaye'. Inón sı pox ayękti, niga yej ayá' kicredoitokej Dios kichjıwaj ijkón. ² İwán amejemen majwa' anmokichmatij. ¡Majwa' katka ximoknoimatokan! Taga' yej ijkón kichijto' mamokıxti kan anmonechkowaj. ³ Malej iga ayá' ompa nono' amowan, e' nimitzejlantokej kenkuá' ompa nono'. İwán nikjuzgaroja inón yej kichij yej ayekti, kenkuá' ompa nono'. ⁴ Amejemen ximonechkokan ipan itoka' toTeko Jesucristo, xikejłantokan iga kenkuá' nō ompa nonos iwán amejemej, iwán toTeko Jesucristo mitznęxtilįskej tē wel ankichjıwaj. ⁵ İwán inón taga' yej motęka iwán itakpaye', xikajtwakan ipan ima' Tzitzimi' iga makicastigaro icuęrpoj iga wel mamosalvaro iyalmaj kuá' wı' toTeko Jesucristo.

⁶ Amejemen amo ximoweyimatikan iga yej mochiј. ¿Ix ayá' ankimatij yej mojtowa: "Alın levadura* kipoşawaltia nochi tixti kuá' mochiwa pan"? ⁷ Xikıxtikan inón taga' yej ken tikita ikypa levadura iga amo mitzmopaskej. İjkón anmochiwaskej ken pan yej mokua ipan iyilwi la Pascua,† yej mochiwa iga tixti yej akipiá levadura, ijkonwa' nokta in amejemen. Iga Cristo kimiktijkej iga totechko, iga yéj mochiј ken Cordero‡ yej kimiktijkej ipan iyilwi la Pascua. ⁸ Inón iga, kuá' tikchjıwaj ilwi' yej kijlıáj la Pascua, amo matikuakan pan yej kipiá levadura. Iga inón nikijtojneki iga amo matinamolnemikan. Majwa' matikhiјtokampa yej yękti wan matikijtoqan yej mela'cięrtoj, ijkón timochjıwaj ken pan yej akipiá ikypa levadura yej kijtojneki yej tikchjıwaj yej ayękti.

⁹ İpan se' ama' yej nimitzijkuilowilįkej, nimitzijlıįkej iga amo ximotokakan iwán yej motękaj wan yej ayá' iwán namiktito'. ¹⁰ Ayá' nikijtojneki iga ximoyokatikan wan nochi inomej yej ipan inın tajlı kichijtokej yej ayękti, ken yej kipoxpiasnekij tomın, yej tachtekiј, yej kiweyimatılıáj idolojmej; pues iga ximoyoyokatikan iwamej, amejemen katka xikısakan ipan inın tajlı. ¹¹ Nimitzijlıįkejwa' iga amo ximotokakan iwán inomej yej kijtowaj iga kitokaj Cristo iwán kichıwajo' yej ayękti, kipoxpiasnekij tomın, kiweyimatılıáj idolojmej, tapopowaj, tawanajo', o tachtekiј. İwán inomej niga xitakuakan iwamej. ¹² Iga awel nikijlıáj iga kichijtokej yej ayękti yej akitokaj Cristo. Amejemen xikjuzgarokan yejsan nō kitokaj Cristo. ¹³ Porque yej akitokaj Cristo, Dios yawi kijuzgaroti inomej. Xikıxtikan inón taga' yej kichijto' yej ayękti iga amo xisen-onakan iwán.

6

Amo matiakan iyıxtaj juez yej akicredowa Dios

¹ Kuá' agaj de amejemen kitęlwıjneki agaj, ¿te iga metelwıtij iná' yej mandarowaj yej ayá' kıxmatij Dios, kuá'pa wel mayawi iwán tokniwan yej kitokaj Dios? ² ¿Ix ayá' ankimatij iga yej kitokaj Dios yawij kijuzgarotij nochi yej onokej ipan inın tajlı? Siga amejemen anyawij ankijuzgarotij yej onokej ipan inın tajlı, ¿ix awel amejemen ankijuzgarowaj kuá' achi mokuejkuesolo? ³ ¿Ix ayá' ankimatij iga tejemej nō tiawij tikjuzgarotij angelejmej? ¿Te iga yej nij mochiwa awel ankijuzgarowaj? ⁴ Kuá' amokuejkuesowaj, ¿te iga anmetelwıtij iná' yej ayá' kıxmati Dios? ⁵ Nikijtowa inın iga xipınawakan. ¿Ix ateyi nisę de amejemen yej wel makijuzgaro kuá' mokuejkuesowaj sekin yej kitokaj Cristo? ⁶ ¿Ix yękti iga sę toknın tatęłwia iná' yej tajuzgarowaj yej ayá' kicredoito' Dios?

⁷ E' ayękti nokta iga amejemen ximokuejkuesokan, iga ijkón ankichjıwaj anmopojpolowaj. ¿Te iga ayá' matikijyowıkan kuá' tejtę tęchıwiliáj yej ayękti? ¿Te iga ayá'

* 5:6 5:6 Xikita glosario "Levadura". † 5:7 5:7 Xikita glosario "Pascua". ‡ 5:7 5:7 Cordero ken tikita borregoıtjin. Xikita glosario "Borrego" wan "Cordero".

ximomakakan iga mamitztachtekikan? ⁸ E' amejemen, majwa' ankichiwaj yej ayekti, iwán ankitchektiáj amokniwan.

⁹ ¿Ix ayá' ankimatij iga yej ayá' ye'nemij ayá' kalakiskej kan reinarowa* Dios? Amo mamitzkajkawakan; akalakiskej yej motekaj iwán yej ayá' iwán namiktito', akalakiskej yej kiweyimatiłtiáj idolojmej, niga yej namiktitokej wan motékajo' wan se', niga tajtaga' yej mosiwatiliáj, niga tajtaga' yej motekaj wansan itaga-iknjin yej mosiwatiliáj, ¹⁰ niga yej tachtekij, niga yej kipoxpiasnekij tomjin, niga yej tawanaj, niga yej tamalijliáj, niga yej taxijxikowaj, inimej ayá' kalakiskej kan reinarowa Dios. ¹¹ Ijkón katka ankichiwaj sekin de amejemen; e' inán Dios mitzperdonarójkeja, mitztapejpenkeja iga ximochiwakan ipilowan, iwán anye'onókeja iyixtaj Dios iga yej kichij toTeko Jesucristo iwán iyEspíritoj Dios.

Matinemikan ken kineki Dios

¹² Mojtowa: "Se wel kichíwa yej kineki." Inón sí kena, e' ayá' nochí teye'chíwa. Kena, se wel kichíwa ken kineki, e' nej animomaka iga tejté yej ayekti mane-ilpito. ¹³ Ómpaya ken ankijtowaj, iga tákual iga tojti iwán tojti iga tákual; e' Dios yawi kipoloti iyomexti. E' ayá' tikpiáj tocuerpoj iga se mamoteka wan yej ayá' iwán namiktito'; tocuerpoj tikpiáj iga matikchíwakan ken kineki toTeko, iga tocuerpoj itatki toTeko. ¹⁴ Ijkón ken Dios ki-ojpa-ixitij toTeko, tejemej no yawi teojpa-ixitiji iga ipoder.

¹⁵ ¿Ix ayá' ankimatij iga sejsé de amejemen imiembroj icuerpoj Cristo? ¿Awel tikuj tájkol de inón icuerpoj Cristo iga matiksetilikan iwán icuerpoj siwa' yej moteka wan sesé? ¡Amo ijkón matikchíwakan! ¹⁶ ¿Ix amejemen ayá' ankimatij iga kuá' se taga' mosekantiliáj iwán se siwa' yej moteka wan sesé, inomej omen mochíwaj sesan cuerpo? Pues itájtol Dios kijtowa: "Iyomextimej mochíwaskej ken sesan cuerpo."† ¹⁷ E' kuá' agaj moná'techowa iwán toTeko, sesan mochíwa iwán toTeko ipan iyalmaj.

¹⁸ Amo nokta nikeman ximosentekakan wan yej ayá' iwán annamiktitokej. Tejté se' yej mochíwa yej ayekti yej se kichíwa, ayá' iganaj kichíwaltiáj icuerpoj yej ayekti, e' yej moteka iwán yej ayá' iwán namiktito', inón sí iganaj kichíwaltiáj icuerpoj yej ayekti. ¹⁹ ¿Ix ayá' ankimatij iga amejemen amocuerpoj itipon iyEspíritoj Dios; inonsan Espíritu yej Dios mitzmakakej iwán yej ono' ipan amejemen? Amejemen ayéj amotatki in amocuerpoj, ²⁰ iga pox patiyoj iga Dios mitzkojkej. Inón iga matikweyimatiłtikán Dios iga tocuerpoj iwán iga toespíritoj, iga iyomexti itatki Dios.

7

Nqótzal iga yej monamiktíáj

¹ Inán nia nimitziłtiji de inón yej amejemen annetajtankej kuá' anne-ijkuilowilijkej. Yekti katka iga taga' amo mamonamikti; ² e' iga amo agaj mamoteka wan yej ayá' iwán namiktitokej, sejsé taga' makipiá se isiwa', iwán sejsé siwa' makipiá se iwewej. ³ Taga' mamoteka iwán isiwa' ken kitajtani iyalmaj, ijkonsan no siwa' mamoteka iwán iwéj ken kitajtani iyalmaj. ⁴ Siwa' icuerpoj ayejsan yéj itatki, no itatki iwewej. Ijkonsan no taga' icuerpoj ay' yej yejsan itatki, sino que no itatki isiwa'. ⁵ Amo ximo-iyaniłikan amocuerpoj, petz kuá' amomextin ankijoskej iga ayá' amosentekaskej se tiempo iga an-oradojtoskej. Iwán se ximosentekakan iga amo santá' ayá' ankijyowiskej iwán wel mitzaniłiáj Tzitzimi' iga xikchíwakan yej ayekti.

⁶ Inin nimitziłiáj yej wel xikchíwakan, ayéj iga nimitztekimakaj. ⁷ Nej niknekiáj iga nochí xonokan ken nej iga ayá' ninamiktito'; e' Dios kichij iga ayá' sansé iga tiwalkej, sekin monamiktíáj iwán sekin sej ayá'.

⁸ Inin nikijliáj yej aya monamiktíáj iwán no iga yej wewemikikej, yekti katka yejemej amo mamonamiktikan, ijkón ken nej. ⁹ E' siga awel kijyowiáj iga iselti onokej, mamonamiktikan, iga máj yekti mamonamiktikan iga amo makichíwakan yej ayekti iga inón san keejlantokej.

¹⁰ E' yej namiktitokeja, nitatekimaka iga siwa' amo makikajtewa iwéj. Inin ayéj nej nokta nitatekimaka, sino que toTeko. ¹¹ E' siga siwa' kikajtewa iwéj, yéj ayo' mamonamikti, o sej makitoka iwéj. Iwán ijkonsan no taga' amo makikajtewa isiwa'.

¹² Iwán iga sekin no nikijliáj, inón sí nej nikijtowa, ayéj toTeko, siga se toknin yej kicredowa toTeko, e' isiwa' ayá' kicredowa toTeko iwán kineki manamiktitoo' iwán, toknin amo makikajtewa isiwa'. ¹³ Siga se siwa' iwéj ayá' kicredojto' toTeko, iwán yéj kineki manamiktitoo' iwán, yéj amo makikajtewa iwéj. ¹⁴ Pues taga' yej ayá' kicredojto' Dios, Dios kiyé'íta'ya iga namiktito' iwán siwa' yej kitoka Dios; iwán siwa' yej ayá' kicredojto' Dios, Dios kiyé'íta'ya iga namiktito' iwán iwéj yej kitoka Dios. Siga ayéj

* 6:9 6:9 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa". † 6:16 6:16 Gn 2:24

ijkón, amopilowan mochiwaskej ken ipilowan inomej yej ayá' kicređojtokej Dios, e' inán Dios kiyé'ítaja amopilowan. ¹⁵ E' siga taga' o siwa' yej ayá' kicređojtokej Dios, kinekij mamokawakan, ijkón makichiwakan. Iga ijkón taga' o siwa' yej kikajtejkej, káwiya iselti, iga Dios tēnōtza' iga matonokan tamelá. ¹⁶ Porque tej siwa', ¿kén tikmatis siga wel tikmanawij mowéj?, o tej taga', ¿kén tikmatis siga wel tikmanawij mosiwa'?

¹⁷ Sejsé de amejemen maono ken Dios kimá', ijkón kensan Dios kinōtza'. Ijkón nitatekimaka noyan kajkan monechkowaj yej kitokaj Dios. ¹⁸ Siga Dios kinōtza' agaj yej ono' circuncidado,* inón ijkón maono circuncidado; iwán siga Dios kinōtza' agaj yej ayá' ono' circuncidado, amo mamocircuncidaro. ¹⁹ Até kichij siga ono' circuncidado o ayá'. Inán yej máj moneki, matikchiwakan ken Dios tetekimaka. ²⁰ Sejsé de amejemen maono kensan onoyaj kua' Dios mitznōtzkej. ²¹ Siga ti-esclavoj† kua' Dios mitznōtza' amo xitayokoya; e' siga wel timaxitomi, inón máj yekti. ²² Yej katka esclavo kua' kicređoj itájtōl toTēko, inán xitómi'ya iwán kichíwaja ken kitekimaka toTēko; iwán ijkonsan nō siga se taga' ayéj katka esclavo kua' Dios kinōtza', inán móchija kenkua' iyesclavoj Cristo, iga kichíwa yej Cristo kineki. ²³ Dios mitzkowa' kua' Cristo mi' ipan cruz, inón iga amo matimomakakan iga taga' matechíwa iyesclavoj. ²⁴ Inón iga nokniwan, sejsé de amejemen xonokan iyixtaj Dios kensan amonoyaj kua' Dios mitznōtzkej.

²⁵ E' iga inomej yej aya monamiktíaj, ayá' tē ne-ijlij toTēko; e' wel nikjítowa tejté, ken se yej ipan wel amocoñarowaj iga toTēko ne-iknelij. ²⁶ Nej nikjítowa iga taga' makáwi ken iga ono', iga inán nemi tipanowaj ipan kuajkuajtas yej ayekti. ²⁷ Siga tinamiktito' wan mosiwa', amo xikajtewa; siga ayá' tikpiá mosiwa', amo xiktemo. ²⁸ E' siga timonamiktíaj, ayá' tikchíwa yej ayekti; siga se takotzín monamiktíaj, ayá' nō kichíwa yej ayekti. E' yej monamiktíaj panoskej ipan kuajkuantax yej kiyolmiktiskej, iwán nej ayá' niknekiá ximoyolmiktikan.

²⁹ Nokniwan, ininwa' in yej nimitzijlijnekij: Ay' ke' poliwi iga wí' toTēko. Inón iga inán yej namiktitokej maonokan ken tikita yej ayá' siwayojkej. ³⁰ Yej chōkatokkej manemikan ken tikita ayá' chōkatokkej. Yej nemi ilwimatij mamomachilikan ken kua' ayá' paktokej, iwán yej takowaj maonokan ken tikita ayéj itatkimej yej kikojkej. ³¹ Yej motapialiá ipan inin tajli, maonokan ken kua' akipiáj nité iga ayá' inón kiyoltilantō', iga yej tikitztokej ipan inin tajli ayo' ke' poliwi iga támisya.

³² Nej nikneki amo xitayokoxtokan. Kua' se taga' aya namiktito', kejlámiki iga kichíwa ken kineki toTēko iwán kineki iga maye'ono iyixtaj; ³³ e' kua' namiktito'ya, tayokoya iga kejlámiki yej ono' ipan inin tajli iwán iga makichíwa iga mapakto siwa'. ³⁴ Siwa' yej namiktito' se'pa iga tajlamiki, iwán yej aya wewejoj se'pa nō iga tajlamiki. Yej aya wewejoj yej kichíwa iga kichíwa ken kineki toTēko, iga nochi iwidaj yokatiti' iga matekipano iga Dios, e' yej wewejoj kejlámiki yej ono' ipan inin tajli iwán iga makichíwa iga mapakto iwéj.

³⁵ Nimitzijliáj inin iga xiye'onokan, ayá' nimitztekimakaj iga amo ximonamiktikan, sino que iga xiye'nemikan iwán nochipa xikchijtokan ken kineki toTēko.

³⁶ E' siga agaj kita iga ayekti iga isiwapiltzín yej takotzino' némiya chantakotzintíaj, makinamiktíaj siga inón máj kiyé'ita, makichíwa ken kiyé'ita; wel kinamiktíaj, iga inón ayá' kichíwa yej ayekti. ³⁷ E' se', ayágajpa kitekimaka, igánajsan kichíwasneki ken yéj kineki, ipan iyalmaj kejlantō' nokta iga isiwapiltzín ayá' yawi monamiktiti, ijkón yekti kichíwa. ³⁸ Inón iga yej kinamiktíaj isiwapiltzín, kichíwa yej yekti; e' yej ayá' kinamiktíaj, inón máj kichíwa yej yekti.

³⁹ Siwa' yej namiktito', ipan la ley kenkua' ilpito' miej iwéj ónogo'; e' siga iwewejoj miki, inón siwa' wel monamiktíaj iwán san a' kinekis, yej makicređojto Dios. ⁴⁰ E' inón máj ye'onos siga ayo' monamiktíaj. Ijkón nej nikjítowa, iwán nej nikjítowa iga nō nikpiá iyEspíritu Dios.

8

Tákual yej mochiwa iga idolojmej

¹ Inán nia nimitzijlijtj iga tákual yej mochiwa iga yolqamej yej kimiktíaj idolojmej; melá' iga inin nochi tikmatij, e' kua' se kimati tejté, wel iga inón moweyimati. E' iga matikchōkilkikan tokñimej, máj timopalewiáj ipan iyojwi toTēko. ² Siga agaj momachilíaj iga kimati tejté, inón nité aya kimela'mati. ³ E' siga agaj kichōkiliá Dios, Dios kixmati yéj.

⁴ E', iga tákual yej kichijkej iga yolqamej yej kimiktíajkejpa idolojmej, tikmatij iga ídolo ayá' isato', iwán ono' sesan Dios, ateyi se'. ⁵ Sekin kijtowaj iga ono' yej kijliáj

* 7:18 7:18 Xikita glosario "Circuncisión". † 7:21 7:21 Xikita glosario "Esclavo".

diqsmej ipan cielo iwán ipan tajli. Malej iga maono mia' yej kijliajpa idiqsmej iwán itekomej, ⁶ iga tejemey ateyi se', ono' sesan Dios, yej tóTajpa, yej kichij nochi yej ono', iwán tejemey tonokej iga yéj. Ono' sesan toTeko yej itōka' Jesucristo, iga yéj ono' nochi, este tejemey nō tēchij.

⁷ E' ayá' nochi kimatij inín. Sekin yej inán kitokaj Dios, kitekiweyimatlīayaj idolojmej, kikuajo' tákual yej mochīwa iga inakayo yolqamej yej kimiktīliáj idolojmej, iga akimatij katiapa yekti iwán katiapa yej ayekti iwán momachīliáj iga ayompa kichīwaj kuá' kikuaj.

⁸ Iga san yej tikuaj, ayá' kichīwa iga wel tikna'techowaj Dios. Ayá' máj tiye'onoskej iga tikuaj, niga ayo' tiye'onoskej siga ayá' tikuaj.

⁹ Inán iga amejemen ankimatij iga wel ankikuaj nochi, xiye'nemikan iga amo ankichīwaltīskej yej ayekti amokniwan yej aya táwel kentenderowaj inīmpa, iga aya motawelconfiarowaj ipan Dios. ¹⁰ Ta' xikaki, siga tej yej tikmátiya inīmpa, timotaliá iga tikua tákual yej chijto' iga inakayo yolqamej yej kimiktīlijkej idolojmej, iwán mitzita se tokniñ yej aya motawelconfiarowa ipan Dios, inón tokniñ wel nō mixewiá iga kikuá tákual yej kimiktīlijkej idolojmej, malej iga kejlamiki iga ayompa kichīwa iga kikua. ¹¹ Iwán iga inón tikchīwa tej yej tikmátiya, tikpojpollowa mokniñ yej aya kimati inīmbapa; iwán Cristo nō mi' iga yéj. ¹² Iwán iga ankipojpollowaj tokniwan yej aya motawelconfiarowaj ipan Dios, ijkōn nemi ankichīwaj yej ayekti iyixtaj Cristo. ¹³ Inón iga, siga notecho nokniñ kichīwa yej ayekti iga san yej nikua, máj yekti amo manikua naka', iga amo agaj manikpojpolo.

9

Yej kajasi iga makimakakan se yej tekipanowa iga Dios

¹ Nej wel nikchīwa ken nikneki. Nej iyapóstol Jesucristo iwán kajasi iga nō mane-itakan ken se apóstol iga nikita' Jesús yej toTeko. Ipan amejemen neši yej nikchij iga annetajtōlkuikej kuá' nimitzpowilijkej itájtōl toTeko. ² Anka sekin ayá' ne-itaj ken iyapóstol Dios, e' amejemen kajasi iga ijkōn xine-itakan; iga amejemen ankitokaj iyojwi toTeko, ompa nesi notekipánōl iga nej iyapóstol Dios.

³ Ijkín nikijliá inomej yej nepopowaj: ⁴ Nej kajasi iga manemakakan tákual iwán yej nikoniá, ⁵ iwán nej kajasi iga manikpiá nosiwa' yej kicredoito' Dios iga mayawi nowan kan nipaxaloti, ijkōn ken kichīwaj sekin iyapostolejmej Dios, iwán iyikniñmej toTeko, iwán Pedro. ⁶ ¿Ix amejemen ankijtowaj iga Bernabé iwán nej, nejémensan nokta yej awel nikajtewaj námōl tekipánōl iga manikpowakan petz itájtōl Dios? ⁷ ¿A'yéj ono' iga soldado iwán iga itomñ kikowa itákual? ¿A'yéj kitōka uva iwán ayá' kikua itakilka? ¿A'yéj kicuidarowa borregoymej iwán ayá' koniá chīchiwala' yej kikixtiliá borregoymej? ⁸ Iwán amo ankijtskej iga inín nejsan nemi nikijtowa, iga iley Moisés nō ijkōn kijtowa. ⁹ Ijkín ijkuijito' ipan iley Moisés: "Amo xikten-bosaliti toro iga amo matakua kuá' nemi tekipanowa iga kitāksa trigo kuá' nemi koya." Dios inín kijtoj ayéj iga petz kejlanto' tōrojmej, ¹⁰ sino que kijtoj iga matimixkujīkan. Inín ley mo-ijkuijtoj iga matiye'onokan; ijkōn ken yej ki-aradowa tajli iwán yej kitāksa trigo iga koya, kimatij iga motanilīskej tejté kuá' tāmisyá itekipánōl. ¹¹ Iwán siga nejemen niktōkkej itájtōl toTeko ipan amoalmajmej, ¿ix awel achi xinemakakan yej nepolowaj, iga ken kuá' achi manitapixkakan? ¹² Siga sekin ankimakaj yej mitztajtaniliáj, nejemen máj kajasi iga xinemakakan.

E' nejemen malej iga kajasi manimitztajtanilīkan, e' ayí' nimitztajtanilīkej nité. Majwa' nikijyowiáj kuá' ateyi yej moneki, iga amo nité makitzakuili iga mopowa itájtōl Cristo. ¹³ Amejemen ankimatija iga yej tekipanowa weyitiopan,* ompa takuaj. Ken tikijtowaj, yej kimiktīáj yolqamej ipan altar† iga kimakaj Dios iga ofrenda, kikuaj inakayo inomej yolqamej. ¹⁴ Ijkōnsan nō, toTeko kijtoj iga yej kipowaj itájtōl Jesucristo, ipan inón tekipánōl matakuaqan. ¹⁵ E' nej ayí' niktajtan tejté iga nikpowa itájtōl Dios, nimitzijkuilowiliáj inín ayéj iga xine-ixtawakan. ¡Máj yekti manimiki que agaj manekawalti ken nikchijto'!

¹⁶ E' nej ayéj iga nimoweyimati iga nikpowa ye'notīciaj yej tamanawíá, iga inón nokta netītankej. ¡Lástima iga nej siga ayá' nikpowa ye'notīciaj! ¹⁷ Inón iga, siga nikchīwa iga nikyolmaka, nia nimotanilīti tejté; e' siga nikpowa iga san netēkimakaj, málesan nokta Dios nemá' inín notekipánōl. ¹⁸ ¿Te nimotaniliá? Pues nimotaniliá iga nipaki kuá' nikpowa itájtōl Dios iwán ayá' nicobrarowa nité, malej kajasi manitakua ipan inón tekipánōl.

* 9:13 9:13 Xikita glosario "Weyitiopan". † 9:13 9:13 Xikita glosario "Altar".

¹⁹ Malej iga nej ayagaj katka iyesčavoj, e' nimochij ken kuá' iyesčavoj inochi iga manikpaléwi máj toknįwaj iga makitokakan Cristo. ²⁰ Kuá' nono' iwán judiyojmej nimochįwa ken nŃ nijudiyoj, iga wel manikyolyamaņa vejemej; ken tikįjtowaj, yej kichįtokej ken tatekimaka iley Moisés, nej nŃ nichįwa ken yej kichįwa ken tatekimaka la ley iga manikyolyamaņa vejemej, malej iga la ley ayá' nemandarowa. ²¹ Iwán iga manikpaléwi yej ayá' kįxmatij ken tatekimaka iley Moisés, nŃ nimochįwa ken vejemej, malej iga iley Dios nemandarowa, puej nej nemandarowa iley Cristo. ²² Kuá' nono' iwán yej aya táwel moconfarowaj ipan Dios, nimochįwa nŃ ken vejemej, iga wel nŃ manikpaléwįkan iga mamosalvarŃkan. Ken tikįjtowaj, nej nimochįwa ken sejsé de inŃmej, iga wel manikmaņawi sekin. ²³ Nochi inįn nichįwa iga mamŃ-xmati itájtŃl Dios yej tasalvarowa, iga wel nŃ manikita yej yękti ken kįjtowa inįn ye'notįciaj.

²⁴ Amejemen ankimatij iga kan motalŃlo nochi motalowaj, e' sésanwa' in yej kitaniá. IjķŃn nŃ amejemen, ximotalŃkan iga nŃ xiktanjkan yej Dios temaka. ²⁵ Nochi yej momachtiáj iga motalŃskej, kįkįjtewaj nochi yej wel kichįwiliáj yej ayękti. Iwán vejemej kichįwaj inŃn iga san makitanįkan se corona[‡] yej chįjto' iga iyiswayomej laurel, yej nimanįn palani; e' tejemen tiawij tiktanjtij yej ayį' nokta tamis. ²⁶ Iwán nej ayá' san nimonamŃltalowa; ayá' nitamaga ken inŃn yej san tananjamŃlmaga. ²⁷ Majwa', nikiknŃchįwa nocuerpoj iwán niktękimaka iga makichįwa ken nej nikneki, iga amo santá' nįkawis mal iyįxtaj Dios, kuá'pa nej nikmactij sekin ken iga mamŃconfarŃo ipan toTęko.

10

TanŃŃtalo iga amo matikweyimatiłtikān idolo

¹ Noknįwaj, nikneki xikmatikan iga to-ikyapatajwan yayaj inochįn itampa se mixti, iwán inochįn kipatiliķej Tatá'lamar. ² Iwán iga inochįn senemiáj itampa mixti, iwán iga sempanŃkej ipan lamar, ken kuá' mosenbautizarŃkej iga makisentokakan Moisés. ³ Iwán inochįn kikuayaj tákual yej Dios kimakayaj, ⁴ iwán inochįn koniayaj a'ti yej Dios kimakayaj. Iga inochįn koniayaj a'ti yej ķsaya ipan inŃn weyite'ti yej yaya iwamej. Iwán inŃnwa' weyite'ti, Cristo. ⁵ E' mia' israełitajmej akichįkej ken Dios kineki, iwán inŃn iga mikikej ipan desierto.

⁶ Inochi inŃn mochij iga matimįxkuįtikān, iga amo matikchįwakan yej ayękti ken vejemen kichįkej. ⁷ InŃn iga amejemen amo xikweyimatiķan įdolojmej, ken sekin de vejemen kichįkej. Kįjtowa kan įkuiłįjto' itájtŃl Dios: "Vejemen motalķej iga takuaj iwán atįj, iwán mįjtŃtįkej."* ⁸ Amo matimŃtekakan wan yej ayá' iwán tinamiktitokej ken sekin de vejemen kichįkej iwán veintitrés mil mikikej ipansan se dia. ⁹ Amo matikyokachįwakan yej ayękti kansan matikitakan ke' te-įjyowiá toTęko, ken sekin de vejemen kichįkej, iwán mikikej iga kowa' kitajtankuajkej. ¹⁰ Niga xikppowakan Dios, ken sekin de vejemen kipŃpojkej, iwán ipan cielo walaļ se ángel yej tamiktiá iwán inochįn kimįmiktįkej.

¹¹ Nochi inįn yej mochij iwán to-ikyapatajwan iwán mo-įkuiłoj, iga ompa matimįxkuįtikān tejemej yej inān tonokej kuá' ayo' wejka wį' toTęko. ¹² InŃn iga yej momachįliá iga ye'nemi, mamocuidaro iga amo mawetzi. ¹³ Amejemej ampanowaj ipan inŃmpasan prueba ken sekin kimachįliáj. Iwán wel ammoconfarowaj ipan Dios, yej ayá' kineki iga xikpiakan prueba yej ayá' wel ankįjyowiáj. Majwa' Dios mitzpalewiskej iga wel xįksakan ipan prueba.

¹⁴ InŃn iga noknįwaj, ni alįn amo xikejlamikikan iga xikweyimatiłtikān įdolojmej. ¹⁵ Nimitzįliáj inįn iga ankimatij te nemi nimitzįliáj, iwán amejemen wel ankitaj siga yej nikįjtowa Ńmpaya o ayá'. ¹⁶ Kuá' tikoniáj vino ipan vaso iwán tikmakaj gracias Dios iga Cristo kitoyaj įyesyo iga tejemen, tisen-onokej wan Cristo. Iwán kuá' tiksenkuaj pan yej tiktatajkolowaj, timochįwaj sešan ipan icuerpoj Cristo.† ¹⁷ Malej iga timiakejmej, tonochįn tikuaļ inŃnsan pan, inŃn iga timochįwaj ken sešan cuerpo.

¹⁸ Ta' ximįxkuįtikān ipan país de Israel: yej kikuaj inakayo yolķamej yej kimiktįáj ipan altar iga iyofrendaj Dios, kenkuá' kisenkuaj wan Dios. ¹⁹ Inįn nikįjtowa, ayęj iga idolo kipiá poder niga inakayo yolķa' yej kimiktįliáj įdolojmej mochįwa majya sej que nāmŃl naka'. ²⁰ Nimitzįliajwa' iga kuá' yej ayá' kįxmatij Dios kimiktįliáj yolķa' se idolo, inŃnwa' kimiktįliáj maļespiritojmej, ayęj Dios; iwán nej ayá' nikneki iga amejemen xiktokakan maļespiritojmej. ²¹ Siga antakuaj iwán amatįj kan kilwichįwiliáj maļespiritojmej, akajasi iga nŃ xitakuākan iwán xatikān kan keļlamikįj iga mi' toTęko

‡ 9:25 9:25 Xikita glosario "Corona". * 10:7 10:7 Ex 32:19 † 10:16 10:16 Xikita glosario "Santa Cena".

Jesucristo iga tejemen.‡ 22 ¿Ix tiknekij matikuejkuesokan toTeko iga se' tikweyimatiltiáj? ¿Ix tejemen máj titajpalejke que yej?

Xikchiwakan inewi iga mamoweyimati Dios

23 Ijkonya ken mojtowa, iga se' wel kichíwa yej kineki, e' ayá' nochi teye'chíwa. Kena, se' wel kichíwa yej kineki, e' ayá' nochi tepalewía iga tiktokaj toTeko. 24 Matikpalewíkan sekin, amo tejémensan matimopalewíkan.

25 Amejemen xikuakan de inochi yej monamaka kan monamaka naka', niga xitajat-tanikan iga amo xikejlan tokan siga yekti o ayekti iga mokua. 26 Iga nochi tajli iwán nochi yej ono' ipan, itatki toTeko.

27 Siga agaj yej ayá' kicredojo' Dios mitzijliá iga xitakuati iwán, iwán amejemen anyajnekij, xikuakan nochi yej mitzmakaskej, niga xitajatnikan iga amo xikejlan tokan siga yekti o ayekti. 28 E' siga agaj mitzijliáj: "Inin animál kimiktijijke jidolomej", inón amo xikuakan, iga amo xikyolmiktikan yej kijtoj, iga yéj kimatito' iga ayekti. 29 Nemi nitajtowa ken kejlanto' se', ayéj ken te' tikejlan to'.

E' agaj wel tajatani: "¿Te iga se' mane-ijli iga ayompa nikchíwa kuá' nej nikye'ita?" 30 Siga nikmaka gracias Dios iga yej nikua, ¿te iga nepopowaj iga nikua? 31 Puej siga antakuaj o amajij o ankichíwaj tejté iteki, xikchiwakan nochi iga mamoweyimatilti Dios. 32 Amo xikchiwakan tejté iga agaj mamopojpolo: niga judiyojmej, niga yej ayéj judiyojmej, niga yej kitokaj Dios. 33 Nej nochi yej nikchíwa, nikchíwa iga nochi makiye'ita, ayéj iga nej manimoye'chíwa, sino que iga mia' mamomanawíkan.

11

1 Amejemen ximixkujítikan ipan nej, ken nej nq nimixkujítia ipan Cristo.

Ken iga mochíwa kuá' monechkolo tiopan

2 Nokniwan, pox yekti ankichíwaj iga nochipa aneejlamikij iwán iga nemi ankichíwaj inochi kensan nimitznextilijke. 3 E' nikneki xikmatikan iga Cristo tzontekon iga nochi taga', iwán taga' tzontekon iga siwa', iwán Dios tzontekon iga Cristo. 4 Siga kan moweyimatiltiá Dios, se' taga' mokuatzakua kuá' nemi tajtowa iwán Dios o kuá' kipowa yej Dios kitajtolmaka, inón kalimpamati Cristo. 5 E' siga se' siwa' ayá' mokuatzakua kuá' tatapowa iwán Dios o kuá' nemi kipowa yej Dios kitajtolmaka, inón kalimpamati itzontekon; inón ken tikita motzonkixtij. 6 Siga se' siwa' ayá' mokuatzakua, máj yéktiwa' mamotzonkixti. E' siga pinawa iga motzonkixtiá, puej mamokuatzákua'wa'. 7 Taga' amo mamokuatzakua, iga Dios kichij taga' kensan yéj, iga makiweyimatilti Dios. E' siwa' mochij iga makiweyimati taga'. 8 Kuá' Dios kichij taga', ayá' kikixtij ipan siwa', sino que siwa' kisa' ipan taga'. 9 Siwa' mochij iga taga', ayéj taga' mochij iga siwa'. 10 Inón iga siwa' mamokuatzakua iga manesi iga ipan yéj mandarowa taga', iwán iga angelejmej makiye'itakan. 11 E' iga tejemej yej tiktokaj Cristo, awel ono' taga' siga ateyi siwa', siga ateyi siwa', ateyi taga'. 12 Porque ijkón ken achto siwa' kisa' ipan se' taga', ijkonsan nochi taga' nacerowa ipan siwa', e' Dios in yej kichij nochi.

13 Amejemen xikijtokan siga yekti siwa' makitene'wi Dios ikuapetzkan. 14 Tejémensan timomachiliáj iga se' taga' ayá' kajasi makiwejweyalti itzónkal, 15 e' siwa' kajasi iga makiwejweyalti itzónkal, iga inón itzónkal kipiá nokta iga makuatzakto. 16 Siga agaj akiye'ita yej nij nikijtoj, makimati que ni nejemej, niga yej kitokaj iyojwi Dios akixmatij se'pa ken niktekichíwaj.

Ayompa kichíwaj kuá' monechkowaj

17 E' iga inin nimitzijkuilowiliáj, awel nimitzye'ijliáj iga nikmati kuá' anmonechkowaj, ayá' anmoye'chíwaj. 18 Ne-ijliáj iga kuá' anmonechkowaj tiopan iga ankiweyimatiltiáj Dios, anmoyojyokatíáj; iwán anka melá' iga ijkón ankichijtokej. 19 Pues anka yekti iga ximoyojyokatikan iga manesi katiapa yej kimela'credojo' Dios. 20 Kuá' anmonechkowaj iga ankichíwaj Santa Cena,* ayá' ankichíwaj ken kineki toTeko. 21 Porque kuá' antakuaj, sejsapa machto'wía iga kiku itákual; miéj sekin mayantikawij, iwán sekin este tajtawanaj. 22 ¿Ix ayá' anchanejkej iga ompa xitakuakan iwán xatikán? Iwán ijkón ankalimpamatij yej kitokaj iyojwi Dios, iwán ankichíwaj iga mopinajtiáj yej akipiáj nité. ¿Te nimitzijliskej? ¿Ix manimitzye'ijlikán? Iga ijkón ankichíwaj, ¡awel nimitzye'ijliáj!

Ken iga mamochíwa la Santa Cena yej teejlantia iga migui' toTeko

23 Inin yej nemi nimitznextilij, toTeko nenextilij: inón yówal kuá' Jesús aya kikizkiáj, kikui' pan iwán kimá' gracias Dios. 24 Kuá' támí'ya kimá' gracias Dios, kitajtikolowaj, iwán kijtoj: "Xikuakan inin; ininwa' nocuerpoj yej motajtkolowa iga amejemen.

‡ 10:21 10:21 Xikita glosario "Santa Cena". * 11:20 11:20 Xikita glosario "Santa Cena".

Xiktekiŭaŭkan inŭn iga amo xine-ŭkawaŭkan.”²⁵ Kuŭ' tami' takuajkej, kikui' vaso yej kipiŭa vino, iwŭn kijtoj: “Inŭn vaso kijtojneki iga nikchŭwa iga noesyos nuevo pacto wŭn Dios. Nochipa kuŭ' ankonŭskej, nochipa xineeŭlantokaŭn.”²⁶ Inŭn iga nochipa kuŭ' ankiuŭskej inŭmpa paŭn, iwŭn xikonŭkan inŭmpa vino, antanexŭtilijoskej iga migui' toTeko, este que yej mawŭki.

²⁷ Inŭn iga yej kikua paŭn o koniŭa vino yej teeljantiŭa iga mi' toTeko, e' aya'pa kimajmawŭliŭa Dios, kichŭwa yej ayeŭkti iga kalŭmpamati icuerpoj iwŭn iyesyos Jesŭs.²⁸ Inŭn iga sejsŭ mamomachŭliŭa siga ayŭ' kichijto' yej ayeŭkti, miej aya kikua paŭn iwŭn aya koniŭa vino.²⁹ Dios yawi kicastingarŭti agaj yej kikua paŭn wŭn koniŭa vino, siga akimajmawŭliŭa Dios iga inŭnwa' paŭn kijtojneki icuerpoj toTeko.³⁰ Inŭn iga mia' de amejemeŭn anweŭtitokej iwŭn ankuetantokej, iwŭn nŭ sekin mikŭkeja.³¹ E' siga achto matimomachŭliŭa ken iga tinemij, toTeko ayŭ' wel teŭcastigarŭj.³² E' siga toTeko kita iga ayompa tinemij, teŭcastigarowa, iga matimokajkawaŭkan ken tikchijtokej, iga kemaŭn amo mateŭcastigarŭkan iwŭn inomej yej ayŭ' kixmatij Dios.

³³ Inŭn iga nokniwŭn, kuŭ' anmonechkowaj iga ankichŭwaj la santa cena, ximochŭkano'.³⁴ Siga agaj mayana, matakua ichaŭn, iga Dios amo mamitzcastigarŭkan iga ayompa ankichŭwaj kuŭ' anmonechkowaj. Kuŭ' nasis, niao' nimitzijlitij kŭn anyawij ankichŭwatij yej aya ankimatij.

12

IyEspŭritoj Dios tepalewiŭa sejsŭ de tejemej

¹ Nokniwŭn nikneki xikmatikaŭn yej aya ankimatij yej iyEspŭritoj Dios temaka, yej sejsŭ de tejemej wel tikchŭwaj.

² Amejemeŭn ankimatij iga kuŭ' aya ankiŭreŭdojtowaj Dios, mitzchŭwaltiayaj iga xikweyimatiŭliŭa idolojmej yej niga wel tajtowaj.³ Inŭn iga inŭn xikmatikaŭn iga yej kimaljiliŭa Jesŭs, ayŭ' nemi kitajŭlmaŭa iyEspŭritoj Dios. Iwŭn ayagaj wel kijtowa: “Jesŭs noTeko” siga ayŭ' nemi tajtowa iga iyEspŭritoj Dios.

⁴ Ono' sese'pa yej se wel kichŭwa iga tekipanowa iga Dios, e' inŭnsan iyEspŭritoj Dios yej tamaka.⁵ Ono' sese'pa iga titekipanowaj iga Dios, e' inŭnsan toTeko yej tiktokaj.⁶ Ono' sese'pa yej wel tikchŭwaj, e' inŭnsan Dios yej tekipanowa ipan nochi tejemej.⁷ Sejsŭ de tejemeŭn Dios temachŭliŭa iyEspŭritoj, iga matŭkpalŭwiŭaŭn nochi yej kiŭreŭdowaj.⁸ IyEspŭritoj Dios kichŭwa iga sekin wel makimatikaŭn te makijtoŭkan yej melŭ' nokta, iwŭn sekin iga inŭnsan Espŭritu wel kipalewiŭa iga se' makentendero yej Dios tanexŭtiliŭa.⁹ Sekin iga iyEspŭritoj Dios wel moconŭfŭrowaj poxsan ipan Cristo, sekin se iga inŭnsan Espŭritu kichŭwa iga wel matachŭtialtiŭa.¹⁰ Sekin se wel kichŭwaj milagrojmej, iwŭn sekin wel kijtowaj yej Diŭspa kimakaj iga makijtoŭkan. Sekin se wel kimatij katiapa yej iyEspŭritoj Dios iwŭn katiapa yej namŭlespŭritoj. Ipan sekin se iga Dios kichŭwa iga wel matajtoŭkan ipan sese'pa tajtoŭl, iwŭn sekin se wel kichŭwa iga wel makijtoŭkan yej kijtojkej ipan sese'pa tajtoŭl.¹¹ E' nochi inŭn kichŭwasan iyEspŭritoj Dios yej tamajmaka sese'pa yej wel se kichŭwa, kensan yej kineki.

Tonochŭn tonokej ipan seŭsan cuerpo

¹² Ijŭn ken tocuerpŭj seŭsan iwŭn kipiŭa mia' miembro, e' nochi inomej miembro malej iga mia', mochŭwa seŭsan ipan se cuerpo, ijŭnsan nŭ Cristo.¹³ Nochi tejemej, judiyojmej o yej ayŭj, esclawojmej o yej ayŭj, kuŭ' timobautizarŭrojkej timochŭkijkej ken seŭsan cuerpo ipan seŭsan Espŭritu, iwŭn tonochŭn Dios temŭ' inŭnsan Espŭritu.

¹⁴ Se cuerpo ayŭ' seŭsan miembro kipiŭa, sino que kipiŭa mia'.¹⁵ Siga ikxi katka makijtoj: “Nej ayŭj nimayi', inŭn iga nej ayŭj de inŭn cuerpo”, iwŭn nochi tikmatij iga inŭn ayŭ' kikajteŭwasya iga salijos ipan inŭn cuerpo.¹⁶ Iwŭn siga nakas makijtoj: “Nej ayŭj niŭxti inŭn iga nej ayŭj de inŭn cuerpo”, malej ijŭn ayŭ' kikajteŭwasya iga salijos ipan inŭn cuerpo.¹⁷ Siga noyan ipan tocuerpŭj maono petz ixti, ŭkŭn titakakiskej? Siga tonoyan maono nakas, ŭkŭn tita-ijnekuiskej? ¹⁸ E' Dios kitalij sese'pa miembro ken yej kine' iga mamochŭwa se cuerpo.¹⁹ Awel maono cuerpo siga akipiŭa mia' miembro.²⁰ Malej iga tikpiŭaŭ mia' tomiembroj, e' seŭsanwa' in tocuerpŭj.

²¹ Ixti awel kijliŭa mayi': “Ayŭ' nikneki xinepalewi iga nochi wel nikchŭwa noselti”; niga nŭ tzontekon awel kijliŭa ikximej: “Ayŭ' nikneki xinepalewi iga nochi wel nikchŭwa noselti.”²² Majwa' inomej imiembroj tocuerpŭj yej mŭj ayŭ' tajpalej, mŭj moneki.²³ Iwŭn tomiembroj yej ayŭ' mŭj kajasi iga mamŭ-ita, inŭn yej mŭj motzakua iga tzŭtzol. Iwŭn tomiembroj yej ayŭ' tiknekij manŭsi, inŭn yej mŭj moye'tzakua.²⁴ Tomiembroj yej mŭj tiknextiŭa, inŭn yej ayŭ' mŭj tiktzakua. Ijŭn Dios kichij iga tomiembroj yej ayŭ' mŭj moye'ita, inŭn yej mŭj moneki,²⁵ iga amo mayojyokatito ipan tocuerpŭj, sino que sejsŭ tomiembroj mamosepaŭn-itakaŭn wŭn se'.²⁶ Siga kanaj ipan tocuerpŭj kualo,

tonoŷan tikmachiliáj iga kualo; waŋ siga kanaj ipan tocuerpoj yekti kimachiliá, yekti tikmachiliáj tonoyan.

²⁷ Pues amejemen icuerpoj Cristo, iwán amejemen sejsé mochiwa se imiembroj icuerpoj Cristo. ²⁸ Ijkón Dios kimajmá' itekipanolmej sejsé tokniwan yej kitokaj Cristo: achto apostolejmej; ono' yej kitajtolmaka Dios; de ompa kitoka yej tamachtiáj; de ompa yej kichiwaj milagro, de ompa yej taachitialiáj, yej tapalewiáj, yej tanextiliáj te mamochiwa iwán yej tajtowaj ipan se'pa tájtól. ²⁹ ¿Ix inochin apostolejmej? ¿Ix inochin kijtowaj tájtól yej Diospa kimakaj? ¿Ix inochin tamachtiáj? ¿Ix inochin kichiwaj milagro? ³⁰ ¿Ix inochin wel kachitialiáj yej wetitokej? ¿Ix inochin wel tajtowaj ipan se'pa tájtól? ¿Ix inochin wel kijtowaj te kijtojneki yej mo-ijtoj ipan se'pa tájtól? Ayá'. ³¹ E' amejemen xiktajtanilikan Dios iga mamitzwelitilikan iga xikchiwakan tejté yej pox yekti. E' nej nia nimitznextilitij se ojti yej majya sej yekti.

13

Matiknekikan toknimej

¹ Siga nej katka manitajto ipan mia' tájtól ken tajtowaj tajtaga' iwán ken tajtowaj angelejmej, e' ayá' nikneki noknin, nimochiwa ken wewe' yej san petznaŷati o campana yej san petztzilini. ² Siga nikijtowa tájtól yej Dios nemaka iga manikijto iwán maniknati yej Diosan kimati, iwán maniknati nochi yej taga' tamachtiá, waŋ pox nimoconfiarowa ipan Dios este wel nikena tepeyoy kan onokej, e' ayá' nikneki noknimej, nej ayéj te noteki. ³ Siga nitamajmaka nochi yej nikpiá, iwán siga nimomaka iga manetajikan, e' ayá' nikneki noknin, iga inón nikchiwa ni alin ayá' nepalewiá.

⁴ Yej kichokiliá iyiknin, ayá' nimanin kuesiwi; pox te-ijiknin, ayá' ta-ixita iwán ayá' moweyimati. ⁵ Ayá' kuajkuantas kijtowa iwán ayá' kineki tejté inochi iga san yéj; ayá' kuesiwi niga ayá' inonya kejlanto' kuá' tejté kichiwiliáj. ⁶ Ayá' paŋi kuá' mochiwa yej ayékti, petz kipakiliasan yej mela'ciertoj. ⁷ Yej te-ijiknin, ayá' mosemaka iga moconfiarowa ipan Dios, nochi kimati iga Dios kipalewiáj, iwán siga kikuejkuesowaj, ayá' kuesiwi.

⁸ Yej te-ijiknin ayá' tami iga kichokiliá iyiknin. Yawi asiti kuá' Dios ayo' agaj kimakas tájtól iga makijto, niga tajtoloj ipan se'pa tájtól, nochi yej momati moelkawas. ⁹ Inán aya nochi tikmatij, iwán aya nochi tikpowaj yej Dios tetajtolmaka; ¹⁰ e' kuá' nochi tikmatiskej, inón yej inán aya nochi tikmatij, yawi tamiti.

¹¹ Kuá' aya niyolej, nitajtoŷaya iwán nitajlamikiá ken yej aya yolej; e' kuá' niyolasi', nikajtej nochi yej nikchiwaya kuá' aya niyolej. ¹² Ijkonsan no inán tejemen ayá' tiktawelixmatij Dios; ken tikita itónal yej ayá' tawelnesi ipan teska'; e' íkuá' tikmela'ixmatiskej. Inán kakanajsan tikmatij, íkuá' sí nia nikmela'ixmatiti in Dios, ijkón ken yéj nokta ne-ixmati. ¹³ Inán ono' eyi yej matikchiwakan; matimoconfiarokan ipan toTeŋo, matikchixtokan iga toTeŋo kichiwaw ken kijtoj iwán matikchokilikan toknin, inimej ayá' tami, e' de inón eyi, yej máj importante, matikchokilikan toknin.

14

Yej tajtowa sé'bapa tájtól yej ayá' moentenderowa

¹ Nochipa ximochokilikan, iwán xiktajtanilikan iyEspíritoj Dios iga mamitzmakakan sejsé de amejemen yej wel anchiwaj, e' máj yekti katka iga xikijtokan yej Dios mitztajtolmakaj. ² Puej yej tajtowa ipan sé'bapa tájtól, tajtowa waŋ Dios, ayéj waŋ toknimej, iwán ayagaj kentenderowa. Yej yéj kijtowa, kijtowa yej iyEspíritoj Dios kijliá, e' inón ayagaj kimati. ³ E' yej kipowa yej Dios kitajtolmaka, inón kipowiliá sekin iga máj mamocfiarokan ipan Dios, kinonotzaj iwán kiyolchikawaj. ⁴ Yej tajtowa ipan se'pa tájtól yej ayá' moentenderowa, iséltin mopalawiá iga máj mamocfiarowaj ipan Dios, e' yej kipowa yej Dios kitajtolmaka, inón sí kipalewiá nochi yej kitokaj Dios.

⁵ Nej niknekiá iga amonochin xitajtokan ipan se'pa tájtól yej ayá' ankentenderowaj; e' yej máj nikneki iga wel xikijtokan yej Dios mitztajtolmakaj; máj yekti iga inón xikchiwakan que iga xitajtokan ipan se'pa tájtól, inón no yekti katka, e' siga agaj makijto te kijtojneki yej ankijtowaj. Ijkón yej kitokaj Cristo, máj mamocfiarokan ipan. ⁶ Siga kuá' nimitzpaxalowiliáj nimitznotzaj ipan se'pa tájtól yej ayá' moentenderowa, ni alin ayá' nimitzpalawiáj. Wel nimitzpalawiáj siga manimitzijlikan tejté yej Dios nenextilij, o manimitznextilikan tejté yej aya ankimatij, o manimitzijlikan tejté yej Dios netajtolmaka o manimitzmachtikan, inón sí mitzpalawiáj.

⁷ Matimixkuñtikan ipan tejté yé iga toçarolo, ken aka o arpa;* siga monañamolpizta o siga monañamolztotzona ayá' moye'kaki inawatilka. ⁸ Iwán kan momijmiktilo, siga tapítzal ayá' ye'nawati, soldadojmej ayá' moketzaj iga yawij tamijmiktítij. ⁹ Ijkonan no mochiwa wan amejemen, siga antajtowaj ipan tájtól yé ayá' moentenderowa, çken yawi momatiti te nemi ankijtowaj? ¡Ijkon kenkuá' san antabojbobolotzaj! ¹⁰ Ono' mia' ken iga tájtól ipan inún tajli, iwán nochi yé tajtowaj kimatij te nemi kijtowaj. ¹¹ E' siga anikaki te nemi kijtowa ipan itájtól kua' nemi nenotza, iga ijkon iyixtaj inón toknñ nimochiwa ken wejkachanej wan iga nej no inón toknñ mochiwa ken wejkachanej. ¹² Inón iga siga amejemen pox ankiyołmakaj iga xikpiakan yé iyEspíritoj Dios temaka, yé sejsé de amejemen wel ankichiwaj, xikpiasnekikan yé wel kipalewiáj yé kitokaj Dios.

¹³ Inón iga yé tajtowa ipan tájtól yé akixmati, makitajtanili Dios iga makipalewi iga wel makijto te kijtojneki inón tájtól. ¹⁴ E' siga niktenevia Dios ipan tájtól yé anikixmati, melá' iga nemi niktenevia Dios ipansan noespíritoj, e' ayá' nikentenderowa te nemi nikijtowa. ¹⁵ ¿Tétaj nichiwás? Manitajto wan Dios iga noespíritoj, e' no manikmatij te nemi nikijtowa. Manitakuika no iga noespíritoj, e' no manikmatij te nemi nikuika. ¹⁶ E' siga tikweyimatiltijto' Dios ipansan moespíritoj, toknñ' yé takakto' awel kijtowa "ijkonyawa" kan nemi titajtowa wan Dios iga tikmaka gracias ipan se'pa tájtól, iga ayá' antenderowa. ¹⁷ Anka ompaya ken tej nemi tikweyimatiltia Dios iga tikmaka gracias, e' se' ayá' tikpalewia iga máj mamocnfiaro ipan Dios. ¹⁸ Nikmaka gracias Dios iga wel nitajtowa ipan se'pa tájtól máj sej que amejemen; ¹⁹ e' kan monechkowaj toknñwan anka yéki manikijtosan cinco tájtól yé wel mamocntendero que manikijto diez mil tájtólmej ipan tájtól yé ayá' moentenderowa.

²⁰ Nokniwan, ximochiwakan ken ankokonemej iga yejemej aya kichiwaj yé ayéki, e' amo xitajlamikikan ken yé aya yolej. Xiye'tajlantokan ken yé yoleja yé kimatiya te kichíwa. ²¹ Kijtowa kan ijuulijto' la ley: "Nia niknotzati nogentej de Israel ipan se'pa tájtólmej, nichiwás iga mitznótzaskej yé de se' país, e' malej ijkon ayá' nejajtólkuiskej, kijtowa toTeko." ²² Yé tajtowa ipan se'pa tájtólmej yé ayá' moentenderowa, inón kichíwa iga mamadmiraðokan yé ayá' kicredowaj Dios, ayéj iga yé kicredojtókeja. ²³ Siga nochi yé kitokaj Dios monechkowaj sékansan, iwán nochi tajtowaj ipan se'pa tájtól yé ayá' moentenderowa iwán kalakij sekin yé ayá' mitzixmatij o ayá' kicredojtókej Dios, çix ayá' an kijtoskej iga anlokojtiakeja? ²⁴ E' siga se yé aya kicredojtó' Dios kalakiti kua' nemi ankijtowaj yé Dios mitztajtólmakaj, iga inón kikakis, yawi mokuñiti iga kichijto' yé ayéki. ²⁵ Ijkon yé iyanto' ipan iyalmaj yawi kinextiti, iwán yawi motankuaketzati iga kiweyimatiltij Dios, iwán yawi kijtoji iga Dios, kena ono' iwán amejemen.

Xikchiwakan nochi ken kajasi

²⁶ Iwán inán xikakikan yé nimitzijliáj: Kuá' anmonechkowaj, sekin wel antakuikaj, sekin wel antamachtiáj, o ankijtowaj yé Dios ikuá' mitznextiliáj, o xitajtokan ipan se'pa tájtól yé ayá' moentenderowa, o xikijtokeki yé sekin kijtokej ipan se'bapa tájtól; e' nochi inón xikchiwakan iga máj ximoconfiaroðkan ipan Dios. ²⁷ Kua' antajtowaj ipan se'pa tájtól yé ayá' moentenderowa, matájtosan ome o eyi, e' sejsépa matajto; iwán se de amejemen makijto te kijtojneki inón yé kijtokej. ²⁸ Siga ateyi yé wel kijtowa te kijtojneki inombapa tájtól, inomej amo matajtokan ipan se'pa tájtól kan annekhatokej, sino que sejsé matatapowa iwán Dios ipansan iyalmaj. ²⁹ Siga ono' yé kijtowa tájtól yé Diospa nemi kimaka, matajtokan este ome o eyi, e' kua' se de inomej nemi tajtowa, sekin sanmatakakikan iga makitakan siga melá' iga Diospa itájtól o ayéj. ³⁰ Siga se yé ewato', Dios kimaka itájtól iga makijto, inón yé achto tajtojtaya, ompasan matamati iga tajtowa. ³¹ Ijkon amonochin amejemen yé mitztajtólmakaj Dios, wel ankijtowaj itájtól sejsé sejsé iga amonochin ximomachtikan, iwán amonochin ximanimaroðkan. ³² Inomej yé Dios kimakaj tájtól iga makijtokan, yejemej kimatij te hora yawij tajtoñij, ³³ iga Dios ayá' kiyé'ita kua' nijnijiga oyovalo, sino que yé kichíwa iga matonokan tamelá.

Matikchiwakan ken kichiwaj noyan ipan tiopamej kan monechkowaj yé kitokaj Dios, ³⁴ siwatkej amo matatapojoðokan kua' nechkatolo' tiopan-ijti', ayéki iga ijkon makichiwakan, sino que makichiwakan ken tatekimaka iley Dios. ³⁵ Siga kinekij makimatikan tejté, makitajtanikan iwewejmej ichamej, iga ayá' kajasi iga siwa' matajto kua' nechkatolo' tiopan-ijti'.

³⁶ Xikmatikan, iga ayéj amejemen yé achto ankixmatikej itájtól Dios, niga ayéj amejemensan yé mitzpowilijkej. ³⁷ Siga agaj momachiliá iga Dios kitajtołmaka, o momachiliá iga tajtowa iga iyEspíritoj Dios kipalewia, makimati iga yé nemi

* **14:7** 14:7 Xikita glosario "Arpa". † **14:16** 14:16 Anka inñ toknñ, se yé akentenderowa se'pa tájtól yé Diospa kimaka.

nimitzjkuilowiliáj, inonwa' netekimaka toTeko. ³⁸ E' siga ayá' kiyé'ita yej nemi nikijkuilowa, amejemen no amo xiktajtolkakikan.

³⁹ Inón iga nokniwan xikyolmakakan iga xikijtočan tájtól yej Dios mitzmakaj, iwán amo xikijtočan iga amo matajtóllo ipan se'pa tájtól yej ayá' moentenderowa. ⁴⁰ E' nochi xikye'chíwakan ken Dios kiyé'ita.

15

Ojpa-isa Cristo kan miktoya

¹ Inán nokniwan, nikneki xikejlamikikan itájtól Dios yej tasalvarowa yej nimitzpowilijkej; inún ye'notíciáj yej ankičredojej iwán inán ankičredojtókejsan. ² No iga inún itájtól Dios anmosalvarowaj, siga ankičredojtókejsan ijkón kensan nimitzpowilijkej. Siga ay'ya, báldejsan ankičredojkaj.

³ Achto nimitznextilijkej ye'notíciáj yej nenextilijkejsan no. Nimitzpowilijkej iga Cristo migui' iga totechko, ijkón kijtowa kan ijkulijto' itájtól Dios. ⁴ Iwán kitokakej, iwán sej ojpa-isa' kua' asi' eyi dias, ijkón kijtowa kan ijkulijto' itájtól Dios; ⁵ iwán achto kixnnextilij Pedro, iwán despuéj mixnnextij iyixtaj doce apostolejmej. ⁶ Despuéj kixnnextilij máj de quinientos tokniwan ikuá'san, iwán mia' de yejemej onókejo', e' sekin mikikeja. ⁷ Después kixnnextilij Jacobo, iwán despuéj no kixnnextilij nochi iyapostolejmej.

⁸ Iwán nej yej últimoja ne-ixnnextilij, nej ken kua' se xolo' yej naceroj kuá' aya iyonolis. ⁹ Nej niknachiá yej máj ni-álmpa de inochi apóstol, iwán aneajasi iga mane-ijlikan apóstol, iga nej nicastigarowaj yej kicredojtókej Dios. ¹⁰ Inán ken iga nono', nono' iga Dios ne-iknełij, iwán ayá' báldejsan iga ne-iknełij, majwa' nitekipanoj máj que sekin apostolejmej; malej iga ayéj nej, sino que ipoder Dios yej nepalewiá. ¹¹ Ijkón, até kichij siga nej o sekin apostolejmej yej kipojkej itájtól Dios; nonochimej nikpojkej itájtól Dios yej amejemen ankičredojej.

Ojpa-isaskej yej miktokej

¹² E' siga nimitzpowilijkej iga Cristo ojpa-isa' kan miktoya, ¿te iga sekin de amejemen kijtowaj iga ayá' ojpa-isaskej yej miktokej? ¹³ Siga ayá' ojpa-isaj yej mikij, Cristo no ayá' ojpa-isa' kan miktoya. ¹⁴ Iwán siga Cristo ayá' ojpa-isa' kan miktoya, báldejsanwa' iga nikpowaj itájtól, iwán báldejsan no iga anmoconfiarowaj ipan yéj. ¹⁵ Siga ijkón, nitakajayáwajwa' ipan yej Dios kichij, iga nikijtojkej iga Dios ki-ojpa-ixitij Cristo kan miktoya. Siga ayá' ojpa-isaj yej miktokej, ayejwa' cierto iga Dios ki-ojpa-ixitij Cristo. ¹⁶ Siga yej mikij ay'ya sej ojpa-isaj, niga Cristo no ayá' ojpa-isa'. ¹⁷ Iwán siga Cristo ayá' ojpa-isa', báldejsan iga anmoconfiarojtokej ipan yéj, iwán áyasanwa' mitzperdonarowiliáj yej ankičijkej yej ayekti. ¹⁸ Siga ijkón, yej mikikeja iwán no kicredojej Cristo, mela'poliwikejawa'. ¹⁹ Siga timoconfiarowaj ipan Cristo iga matepalewikán petz ipan inún vida, tejemej máj kajasi iga matelestimajmatikan que inochi gente iga ticredojej yej ayompa.

²⁰ E' Cristo kena ojpa-isa' kan miktoya, yéj yej achto ojpa-isa' kan miktól. ²¹ Ijkón ken ipan se taga', yej itoká' Adán, pewa' iga mikilo ipan inún tajli, no ipan se taga' pewa' iga ojpa-isalo. ²² Ijkón ken Adán itechko inochi gente mikij, ijkón no inán nochi yej kitokaj Cristo ojpa-isaskej. ²³ E' sejsépa iga ojpa-isatiáj: Cristo yej achto ojpa-isa', iwán kuá' Cristo mawiki, ojpa-isaskej yej yéj itatki. ²⁴ Iwán tamis nochi yej ono' kuá' Cristo kitanilija nochi iyenemigojmej yej espíritujmej yej kioxpiáj poder. Kuá' Cristo inóchiya kimandarowa, inón poder yej Cristo kipia' yawi kipanóliti Dios yej toTaj. ²⁵ Iwán Cristo yawi mandarototi, este que makitanili inochi iyenemigojwan, iwán inochi makitaksato; ²⁶ iwán yej últimoja iyenemigoj, yej Cristo yawi kitaniliti, inonwa' mikilis. ²⁷ Dios kitalij Cristo iga makitaksato nochi iyenemigojmej. E' kan ijkulijto' itájtól Dios kijtowa iga Cristo kitaksatos nochi, mamomati iga kuá' kijtowa "nochi", ayá' kijtowa iga Cristo no kitaksato' Dios, iga Diqswa' in yej nochi kigobernarowa. ²⁸ Iwán kuá' Cristo nóchiya kitaksato' iyenemigojmej, entonces imațika Cristo yej tēPiltzın, momakas iga makimandarō Dios, yej kitalij iga Cristo makitaksato nochi iyenemigojmej. Ijkón Dios nóchiya kimandarōj.

²⁹ Achi manitajto de sé'paya, sekin mobautizarowaj ipan itoká' yej miktokej, ¿te iga ijkón kichijwaj? Siga yej miktokej ayá' ojpa-isaj ¿téjastaj mobautizarowaj ipan itoká' yej miktokej?

³⁰ Iwán siga ayá' ojpa-isalo, ¿te iga nochipa nikijyowiáj yej wel nemiktiáj? ³¹ Nochipa nemiktijnekij, inón si melá' nokniwan, kensan melá' no iga nipaki iga ankičredojtókej toTeko Jesucristo. ³² Ken tikijtowaj nej nimokítzkija iwán tekuanimej ipan altepe' Éfeso; ¿té nimotanilij iga ijkón nikichij? Siga cierto katka iga yej mikij ay'ya ojpa-isaj,

ómpayawa' yej kijtowa, "Matitakuakan, iwán matatikan, porque keman tiáwijsan timiktij."

³³ Amo ximokajkawakan. Ken mojtowa: "Siga timotokaj wan yej ayá' ye'nemij, tenextiliáj yej ayekti iwán tikajtewaj iga tikchijtokej yej yekti." ³⁴ Amejemen xiye'tajlamikikan iga wel xiye'nemikan iwán amo xikchiwakan yej ayekti. Ne jnikmati iga sekin de amejemen ayá' ankixmatij Dios, inin nikijtowa iga xipinawakan.

Ken iga ojpa-isaskej yej miktokaj

³⁵ Anka agaj an tajatjanis: "¿Ix kén an ojpa-isaskej yej miktokaj? ¿Ix kémpa an icuerpojmej kipiaskej?" ³⁶ ¡Xeto'tajlamikilis! Kuá' motoka tejté iyol, inon palani nochi inakayo, ixwasan iyix. ³⁷ Yej motoka ayéj yej ixwátowa iga maolja-ixwa, sino que iyol, wel de trigo o de se'pa iyol. ³⁸ Iwán ipan inon iyol, Dios kichíwa ken yéj kineki, iwán sejsé yawi nesiti kensan ikuayo. ³⁹ Ayá' nochi cuerpo ijkómpasan; icuerpoj gente se'pa tachá, iwán animálmej se'pa no, iwán de totómej se'pa no, iwán de topojmej se'pa no. ⁴⁰ Ijkonan no ono' cuerpojmej yej ono' ipan cielo wan yej ono' ipan tajli; e' cuerpojmej yej onokej ipan cielo se'pa iga ye'nesij, ayéj ken yej onokej ipan tajli. ⁴¹ Tónati' se'pa ga tawiá, la luna no se'pa ga tawiá, sítalimej sese'pa no iga tawiá; iwán sejsé sítalin sese'pa iga tawiá. ⁴² Ijkonan no kuá' ojpa-isaskej yej miktokaj. Motoka tejté yej palani, iwán ojpa-isas yej ay'ya miki. ⁴³ Motoka cuerpo yej ayá' moyé'ita, iwán kuá' ojpa-isa, pox monsj. Motoka yej kuetanti', iwán ojpa-isa yej tajpalej. ⁴⁴ Motoka se cuerpo yej nakayoj, e' iga ojpa-isas, se'pay; onos ken kajasi iga maono ipan cielo. Ijkon ken ono' cuerpo yej nakayoj, no ono' cuerpo yej kajasi iga maono ipan cielo.

⁴⁵ Ijkin kijtowa kan ijkulijto' itájtól Dios: "Yej áchtopa taga', itóka' Adán, kimakakej vida"; ono' se' Adán yej no itóka' Cristo, yej tamaka vida iga nochipa matonokan wan Dios. ⁴⁶ E' ayá' wálaj achen yej kajasi iga maono ipan cielo, achto tikpiáj cuerpo yej nakayoj; iwán despuéj yej tikpiaskej ipan cielo. ⁴⁷ Yej achto taga', chijto' de talpínol; iwán se' taga', yej toTéko, wálaj ipan cielo. ⁴⁸ Tonochimej yej tonokej ipan tajli tikpiáj tocuerpoj ken kipia' Adán, yej chijto' iga tajli. Nochi yej ono' ipan cielo kipiaj cuerpo ken kipia' Cristo, yej wálaj ipan cielo. ⁴⁹ Ijkon ken tonokej ken inon achto taga' yej chijto' iga tajli, ijkon no tonoskej ken inon yej wálaj ipan cielo.

⁵⁰ Nimitzijlijneki nokniwan, iga yej nakayoj iwán omiyoj awel kalakij kan reinarowa Dios; iga yej palani awel yawi ipan cielo kan onokej yej nochipa onoskej. ⁵¹ E' nikneki xikmatikan yej ayagaj kimatiá: Ayá' tonochimej timikiskej, e' nochi tiawij timochiwatij sé'paya, ⁵² nimaninsan, ken kuá' timichpaj, mopatas ken tonokej. Inin mochíwas kuá' mokakis yej último tapitzas. Nawatis tapitzal iwán yej miktokaj yawij ojpa-isatij iwán ayo' mikiskej; iwán tejemej timochíwaskej sé'paya. ⁵³ Pues tonakayo yej palani, mopatas iga yej ayí' palanis, iwán tocuerpoj yej miki, mopatas iga yej ayí' mikis. ⁵⁴ Iwán kuá' tonakayo mopatas iga yej ayí' palani, iwán kuá' tocuerpoj yej miki mopatas iga ay'ya mikis, entonces ikuá'ya mochíwas ken kijtowa kan ijkulijto': "Ay'ya agaj mikis iga Dios kitanilij yej temiktiá." ⁵⁵ Mikilis ayá' tetaniliá. Mikilis até wel techiwiliá." ⁵⁶ Yej ayompa kichijtokej kajasi iga mamikikan. Kuá' atikchíwaj ken tatekimaka la ley, tikmatij iga ayompa tinemij. ⁵⁷ E' poxsan tikmakaj gracias Dios iga yej kichij toTéko Jesucristo, ijkon mikilis ay'ya tetanilij iga Cristo mi' iga tejemen.

⁵⁸ Inon iga nokniwan, nochipa ximoconfiojtokan, xitekipanojtokan nochipa ipan itekipánol toTéko, iga amejemen ankimatij iga inon tekipánol yej ankichíwaj ayéj báldejsan.

16

Ken iga mamonechko tomín iga makipaléwikan tokniwan

¹ Iwán kuá' ankechqoskej tomín iga tokniwej yej kitokaj toTéko, xikchíwakan kensan nikijlijkej makichíwakan tokniwan yej kitokaj Dios yej onokej ipan provincia de Galacia. ² Cada domingo, sejsé de amejemen makana alin tomín según ken iga se kitaniá, iwán makento iga ijkon kuá' nasís ayá' ikuá' o' monechkojtos tomín. ³ Xiktapejpenakan sekin iga mayakan Jerusalén, makiwigakan inon tomín yej ankimakaskej tokniwan yej onokej Jerusalén. Kuá' nasís, nikmakas sejsé iyamamej yejemej iga ijkon tokniwej de Jerusalén makimatikan iga amejemen amotatitanimej. ⁴ Siga kajasis iga manía, anka niáj no iwamej.

Pablo kipaxálowilijneki sekin altepemej

⁵ Kuá' nipaxálojtinemis, nipanoy ipan estado de Macedonia, iwán násisya amoaltepe' Corinto. ⁶ Anka achi nikáwis iwán amejemen, o anka ompiga nikpanoltij nochi mej kuá' tasektaj, iwán wel anepaléwiskej iga aneojmakaskej. ⁷ Ayá' nikneki san

manimitzitzetwakan kuꝥ' nipanøj, sino que nikneki maniwejkꝥawa iwꝥn amejemen siga toTeko kineki. ⁸ E' nia nikawiti nigaj Éfeso, este mapano iyilwiyo Pentecostés.* ⁹ Iga nigaj ken kuꝥ' nekaltapowilijkeja iga mia' wel kicredowa itajtøl toTeko kuꝥ' nikpowiliáj, malej ono' mia' yej ne-ijiyaj.

¹⁰ Siga asis ompiga Timoteo, xikitakan iga mayolpakto iwꝥn amejemen, amo te makiyolmikti iga yéj nõ tekipanowa iga kipowa itajtøl toTeko ken nej nikchíwa. ¹¹ Inon iga ni agaj amo makalimpamati, majwa' xikpalewíkan iga maye'wíki iga mane-itaki, iga nigaj nikchixtokej iwꝥn sekin tokníwan.

¹² Toknín Apolos nikteki'ijlij iga mamitzpaxalowlitij iwꝥn tokníwan, e' inán aya kineki mayawi;† yátiki' kuꝥ' welitís.

Pablo tasaludagowa

¹³ Xisatokan, iwꝥn ximoconfiarjotokan ipan Cristo. Xiye'nejnemikan ipan iyojwi Dios iwꝥn amo ximosemakakan. ¹⁴ Nochi yej ankichíwaj, xikchíwakan iga ankichókiliáj amokníwan.

¹⁵ Inán nokníwan, amejemen ankimatij iga Estéfnas ifamíliaj, yejemej achto yej kicredojkej ye'noticiaj ipan estado de Acaya, iwꝥn kipalewíáj tokníwan yej moconfiarowaj ipan toTeko. ¹⁶ Ijkonsan nõ nimitztajtaniáliáj iga xiktajtølkakíkan Estéfnas iwꝥn nochí tokníwan yej tekipanowaj iga toTeko. ¹⁷ Nipaki iga walkej Estéfnas, Fortunato wan Acaico, yejemej nepalewíkej kan amejemen awel ankichíkej iga ayá' nigaj amonokej. ¹⁸ Yejemej neyolchikajkej, kensan amejemen nõ mitzyolchikajkej, inon iga yejemej kajasi iga xikye'itakan.

¹⁹ Tokníwan yej kitokaj toTeko yej onokej ipan provincia de Asia mitztjtaniáliáj saludos. Aquila iwꝥn Priscila iwꝥn inochi yej ichan monechkowaj nõ mitztjtaniáliáj saludos ipan itokꝥ' toTeko. ²⁰ Nõ inochi tokníwan yej de nijpa mitztjtaniáliáj saludos. Ximopitpøkan iga ximosaludagokan ken Dios kiye'ita.

²¹ Nej, Pablo, nimitztjtaniáliáj inún saludo yej nomatika nikijkulowa.‡

²² Siga agaj ayá' kichókiliá toTeko Jesucristo, inon Dios yawi kicastigarøti. ¡Mawíki toTeko!

²³ ToTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan. ²⁴ Amonochin amejemen nimitzchókiliáj iga tisetitokej wan Cristo Jesús. Ijkonyawa'.

* **16:8** 16:8 Xikita glosario "Pentecostés". † **16:12** 16:12 O: e' inán Dios akineki mayawi; yátiki' kuꝥ' welitís.

‡ **16:21** 16:21 Neši iga Pablo kijkulioj inímejsan tajtøl imatika, anka se tajkulowani kijkulioj ipan ama' nochí lo demás yej Pablo kijoitiajki.

Ómeya ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Corinto

Pablo kijkuilowiliá yej chantitokej altepe' Corinto

¹ Nej niPablo, Dios kine' iga manimochiwa iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj se yej yej nokta kititan. Nej iwán Timoteo nimitzijkuilowiliáj inin ama' iga amejemen yej amonokej Corinto iwán estado de Acaya yej anikredoitokej Dios. ² Dios yej tóTajpa iwán toTeko Jesucristo mamitzyolchikajtokan iwán makichíwa iga xonokan tamelá.

Dios teyolchikawa

³ Matikweyimatiltikan Dios yej iTaj toTeko Jesucristo, iga yéj yej tēTaj nokta yej te-ikneliá iwán nochipa teyolchikajto'. ⁴ Dios teyolchikawa kuá' timoknoqmatij iga tejemən wel nō matikyolchikawakan yej nō moknoqmatij, tikyolchikawaj nō yejemən, ijkón kensan Dios teyolchikawa. ⁵ Siga poxsan tiksufrirowaj ijkón ken Cristo kisufriroj, ijkonsan nō Cristo poxsan teyolchikawa. ⁶ Niksufrirowaj iga amejemen xiyolchikajtokan iwán iga ximosalvarokan. Siga Dios neyolchikawaj, inón iga amejemen xiyolchikajtokan iwán wel xikijyowikan kuá' mitziknoqchíwaskej ken nejemej ne-iknoqchíwaj. ⁷ Nimoconfiarowaj ipan amejemen, iwán nikmatij siga amejemen nō ankisufrirowaj, nō Dios mitzyolchikawaj.

⁸ Nokniwan, nikneki manimitzimatiltikan iga onoya yej neyolmiktijtoyaj kuá' nonoyaj ipan provincia de Asia. Nipanojkej ipan se weyi prueba yej este ay'ya wel nikijyowiyaj, iwán nikijtojka anka niáwija nimikitij. ⁹ Nímomachiliáyaj iga yáwija nemiktij. E' inin yej nikmachilijkej, nenextilikej iga amo manimoconfiarokan ipan nejemej, sino que manimoconfiarokan ipan Dios yej ki-ojpa-ixitiá yej miktokaj. ¹⁰ Dios nemanawijkej iwán nemi nemanawij kan nemiktijneki, iwán nimoconfiarowaj iga nochipa nemanawiskej ¹¹ siga amejemen ankitajtaniá Dios iga manepalewikan. Siga mia' oradowaj iga nejemej, mia' nō yawij kimakatij gracias Dios iga kichíwa yej motajtaniá.

Te iga Pablo ayá' yajki Corinto

¹² Nipakij iga nikmatij ipan noalmajmej ayá' nikchijkej yej ayekti iyxtaj la gente, iwán nochipa nikchijkej yej yekti amo-ixtaj, iwán inin ayéj noseltimej nikchijkej, sino que Dios nepalewijkej iwán ayi' nimitzijkayajkej. Wel nikchijwaj ijkín ayéj iga niktokakej ken kiyé'ita tajtaga', sino ken Dios ne-iknelijkej. ¹³ Ipan amamej yej nimitzijkuilowilijkej ayá' nikijkuliojkej tejté yej awel ankileerowaj iwán awel ankentenderowaj, majwa' nikneki iga xikmela'entenderokan ¹⁴ ijkón ken ankentenderójkeja kakanaj. Ijkón kuá' mawiki toTeko Jesús, amejemen ampaktoskej iga nejemen, kensan nō nejemen nipaktoskej iga amejemen.

¹⁵ Iga nikmatij iga ijkón anneye'itaj, nej nikelantoya iga achto amejemen niayaj nimitzitatij, iwán ijkón nimitzixalowiliáyaj ome vej, iga ome vej xipakikan. ¹⁶ Nikejantoya nimitzixalowiliáyaj kuá' némi-o' nia estado de Macedonia, iwán sej kuá' némiya sej niwi'. Ijkón amejemen wel annepalewiyaj iga mania' Judea. ¹⁷ ¿Amejemen an ankijtowaj anka ayá' achto nikye'eijan yej nia nikchiwati? ¿O ix ankijtowaj iga nej ken inomej yej akixmatij Dios, yej kijtowaj, "kena", malej iga ipan iyalmaj kijtojto' iga "ayá'"? ¹⁸ Ayéj ijkón. Dios kimati iga kuá' nejemej nikijtowaj, "kena", inón nikchíwaskej. ¹⁹ Porque Cristo Jesús, yej iPiltzin Dios, yej nejemej, Silvano, Timoteo wan nej nimitzpowilijkej itájtól, ayi' kijtoj "kena" kuá' kijtojneki iga "ayá'", iwán nochipa kichíwa yej kijtowa. ²⁰ Nochi yej Dios kijtoj iga kichíwas, Cristo kichíwa. Inón iga, kuá' tikweyimatiltiáj Dios ipan itoká' Jesucristo, tikijtowaj, "Inkónyawa'",† ²¹ Dios kichij iga amejemen iwán nejemej matimoconfiarojtokan ipan Cristo. Iwán yéj tetapejpen ²² iwán temarcaroj iga mangsi iga tejemən imela'tátkiya iwán kitalij iyEspíritoj ipan toalmaj, yej kijtojneki iga Dios yáwi-o' temakati máj.

²³ E' si aya nia Corinto ken nikelantoya, inón nikchij iga nimitzikneliáj, Dios manemikti siga nimitzijkayawaj. ²⁴ Ayéj iga manimitztekimakakan katiapa yej xicredokan, iga amejemen ankiaredojtokeja ipan Cristo. Niáwijsan nimitzyolchikawatij iga amo ximoknoqmatikan.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † 1:20 1:20 "Amén" kijtojneki "ijkónyawa".

2

¹ Inón iga nikijtoj iga aya manimitzpaxəlowilijij iga anikneki ximoknoqmatikan. ² Porque siga nimitzikonqmatiltiáj, ¿a'ya yéj yawi kichiwati iga maniyolpakto? Ayagaj máj, petz amejémensan. ³ Inón iga nimitzijkuilowilijkej inón se' ama' ken iga nikchij, porque ayá' niknekiá manía iga san xine-iknoqmatiltikan amejemen, majwa' amejemen xineyolchikawakan. Nej nikmatiaya siga nej manipaki, amonochin no ampakiskej. ⁴ Kua' nimitzijkuilowijkej inón ama', poxsan nimoyolmiktijtoya este nichokaya. Iwán nimitzijkuilowilijkej ayéj iga ximoknoqmatikan, sino que iga xikitakan iga poxsan nimitzchokiliáj.

Kiperdonarowaj yej kichij yej ayekti

⁵ E' siga agaj ne-iknoqmatiltij, ayejsan nej neqchiwilij, amejemen no amonochin, e' ayá' poxsan; nikijtowa "ayá' poxsan" iga anikneki manikpoxjuzgaro. ⁶ E' achonsan ke' ankiknoqchijkej inón toknün ken anmotajtoltijkej kuá' anmonechkojkej, ayo' máj xikiknoqchiwakan. ⁷ Inán xikperdonarokan iwán xikyolchikawakan, amo santá' poxsan moknoqmatik iwán menfermaroj iga poxsan moyolmiktia. ⁸ Inón iga nimitztajtaniáj iga xikojpanextilikan iga ankichokiliáj inón toknün. ⁹ Nimitzijkuilowilijkej iga manikita siga inochi ankichiwaj ken nimitztekimakakej. ¹⁰ Siga amejemen agaj ankiperdonarowiliáj tejté, nej no nikperdonarowiliá. Iwán nikperdonarowiliá, siga kichij nokta tejté yej kinekiá mamoperdonaro, inón nikchij iga nimitzikneliáj amejemen iyxтаж Cristo, ¹¹ ijkón Tzitzimi' ayá' yawi tetaniliti, iga tikmatij yej yéj nochipa kichiwaskineki.

Pablo moyolmiktijtoya kuá' onoya Troas

¹² Kuá' nasi' ipan weyi-altepe' Troas iga manikpowa ye'noticiaj iga Cristo tasalvarowa, toTeko kichij iga wel ompa manitekipano, ¹³ e' nimoyolmiktijtoya iga ayá' nikasi' toknün Tito. Inón iga niknawatijtewa' tokniwan iwán niajki estado de Macedonia.

Wan Cristo ti-onkısaj ipan nochi

¹⁴ E' gracias a Dios iga nochipa wel tiye'kisaj iga Cristo tepalewiá. Dios tepalewiá iga tikpowaj itajtöl iga sekin makixmatikan Cristo, inón ken tikita tejté yej noyan ajwiyaya. ¹⁵ Iga tejemen ken tikita iyajwiyaxka inciense yej Cristo kimaka Dios, iwán kijnekuij yej momanawiskej wan yej mopoipolowaj. ¹⁶ Iga yej mopoipolowaj, inün iyajwiyaxka, machá ken yej miktó', e' iga yej momanawiáj, inón iyajwiyaxka inciense kichíwa iga se nochipa maono wan Dios. Ayagaj nokta wel kichíwa inüpa tekipánol. ¹⁷ Nejemen ayá' niknamakatinemij itajtöl Dios, ken kichiwaj sekin; majwa' niknojma-ijtowaj iyxтаж Dios iga nejemen itatitanimej Dios iga nisetitokej iwán Cristo.

3

Ken iga Dios teye'ita

¹ Kuá' inün nikijtowaj, ¿ix ankikakij iga nemi nimoweyimatij noseltimejsan? Ono' yej kineki ama' yej makijto iga se ye'nemi iga maki-qmemawikan, ¿ix anikineki manimitznextilikan ama' kan netajtowiliáj o amejemen manimitztajtaniłikan ken sekin kichiwaj? ² Amejémewa' in annocartajmej, amejemen an-ijkuilijtokej ipan noalmajmej iwán nochi wel kita wan kilegerowa. ³ Amejémewa' ken icartaj Cristo yej nejemen nikijkuilojkej, ayéj iga tinta, sino que iga iyEspiritoj Dios yej isato'; ayá' mo-ijkuiloj ipan patachte'ti, sino que ipan iyalmajmej tokniwej.

⁴ Wel nikijtowaj iga melá' nokta nochi inün, iga Cristo nepalewiáj iga nimoconfiarowaj ipan Dios. ⁵ Ayéj iga nimokichmatij iga nomatikamej wel nikchiwaj tejté, sino que inochi yej nikchiwaj, Dios nepalewiáj. ⁶ Yéj kichij iga wel manitamachtikan ipan nuevo pacto, e' ayéj iga matikchiwakan tejté yej tatekimaka kan ijkuilijto', majwa' matikchiwakan ken tenextiliá iyEspiritoj Dios. La ley yej ijkuilijto' kijtowa: Siga tikchiwaj yej ayekti, inonsan nokta ley kijtowa iga matimikikan; e' iyEspiritoj Dios temaka este.

⁷ Siga inün ley yej ijkuilijtoya ipan patachte'ti, walaj iwán poder iwán este pepetaniá, este israelitajmej ni alin awel kixaygatachiliayaj Moisés iga poxsan petaniá este ta-ixsewiaya,* malej iga inón yej pepetaniá sewiasan. E' inón ley yej temiktia kuá' tikchiwaj yej ayekti, walaj iwán weyi poder, ⁸ ¡majya sej kipiá poder in ye'noticiaj yej tewajliquliá iyEspiritoj Dios! ⁹ Siga kipiá' poder iga walaj inón ley yej tecastigarowa kuá' tikchiwaj yej ayekti, ¡majya sej kipiá poder inón yej kichíwa iga tiye'onókeja iyxтаж Dios! ¹⁰ Iwán inón poder yej xotaya ipan ixaya' Moisés ken kuá' ay'a valerowa ken inón yej inán poxsan kipiá poder, inón yej nuevo pacto. ¹¹ Siga walaj iwán weyi poder

* 3:7 3:7 Ex 34:29

inón ley yej tamiasan, majya sej kipiá poder inón pacto yej teşalvarowa iwán nochipa onos.

¹² Iwán iga tikmatij iga mela'ciertoj nochi inín, ayá' timajmawij iga tikpowaj itájtól toTëko. ¹³ Iwán ayá' timoxaygatzakuaj iga se tzótzol ken kichíwaya Moisés iga israelítajmej amo makitakán kén iga sewiá inón yej xotatoya, yej ayá' wel nochipa xotatos. ¹⁴ E' yejemej ayá' kentenderowayaj. Este inánsan kua' kileerowaj inón icyapa pacto áyasan kentenderowaj, iga kenkuaj' kixtzaktokej inón tzótzol. Inón yej kixtzaktokej aya kopewi, inón kopewi siga timoconfiarowaj ipan Cristo. ¹⁵ Este inánsan kua' kileerowaj iley Moisés, ayá'san kentenderowaj, ken kuaj' inón tzótzol kixtzaktokej. ¹⁶ E' kuaj' se kicredówaya toTëko, inón tzótzol kopéwiya. ¹⁷ Porque toTékowa' in Espíritu, iwán kan momati iyEspíritoj toTëko, ay'ya majmawilo. ¹⁸ Inón iga nochi tejemej yej ticredojtokej Cristo, ay'ya ti-ixtzaktokej iga tzótzol iwán neşi ipoder Dios ipan toxaya', toxaya' ken tikita se espejo. Iwán iyEspíritoj toTëko kipatatiá tovidajmej este que timochíwaj kensan Yéj.

4

¹ Dios ne-iknelijkej iwán kine' iga manikpowakan itájtól, inón iga ayá' nimosemakaj. ² Nejemej ayá' nikchíwaj yej mochiwa ichtákasán, yej wel nepinajtiáj; iwán ayagaj nikajkayawasnekij. Niga nitanextiliáj sé'paya itájtól Dios. Majwa' iyixtaj Dios nikijtowaj yej cierto iwán yej ne-ixmatij kimatij iga ayá' nitakajkayawaj. ³ E' siga ye'notíciáj yej tasalvarowa yej nikpowaj, ayá' moentenderowa, inón akentenderowaj yejsan yawij poliwtij. ⁴ Iga Tzitzimi', yej mandarojto' ipan inín tajli, ken kua' kixtzaktokej yej akicredowaj itájtól Dios. Iwán ijkón akitaj ken tetáwiá in ye'notíciáj yej tajtowa de Cristo; Cristo in yej kinexitiá ken nokta in Dios. ⁵ Kua' nikpowaj itájtól Cristo, ayá' nitajtowaj de nejemej, sino que nikpowaj iga Cristo nokta toTëko. Jesús teçokiliá wan yéj nejtitankej iga manimitzpalewíkan. ⁶ Kua' Dios pewa' kichij inín tajli, kijtoj: "Maxotá ti'ti kan takomichkan."* Yejsan nō kitálij yej xota ipan toalmaj, iga ijkón matikixmatikan ipoder Dios yej xota ipan ixaya' Jesucristo.

Matinemikan ken yej moconfiarowaj ipan toTëko

⁷ Inín tájtól yej Dios temá' ken tejté yej pox valerowa, e' tejemen ken tikita námol akómi', iga manesi iga inón poder wí' ipan Dios, ayéj ipan tejemej. ⁸ Inón iga malej iga ono' yej teyolmiktia, e' inón panówasan; iwán siga timoyolmiktijtokej, e' malej ijkón ayí' timosemakaj. ⁹ Malej ono' yej temiktijnekij, Dios ayá' tesenkokajtewa. Malej ono' yej tewetziltiáj este talpan, e' ayá' tepolowaj. ¹⁰ Kansan tiaskkej, nóyansan temiktijnekij ken Jesús kichíwiliijkej, iga nō manesi iga ipan tejemej ono' Jesús. ¹¹ Tejemen miej aya timikij nochipa temiktijnekiskej iga ticredojtokej toTëko Jesucristo, iwán ijkón nesi iga Jesucristo ono' ipan tejemej. ¹² Ijkón malej ono' yej nemiktijnekij iga nikpowaj itájtól Dios, inón amejemen mitzpalewiáj iga xonokan nochipa wan toTëko.

¹³ Kan ijkulijtoj itájtól Dios kijtowa: "Nicrodoj itájtól Dios, inón iga nitajtoj." Ijkonsan nō nejemej, nicredowaj wan nikpowaj ye'notíciáj. ¹⁴ Porque tikmatij iga Dios yej ki-opja-ixitij toTëko Jesús kan miktoya, inón Dios nō teojpa-ixitiskej ken kichij wan Jesús iwán yawi tewigati itenoj. ¹⁵ Inochi yej nejemen niksufrujrojkkej, mochiwa iga amejemen xiye'onokan. Porque miej máj komati de amejemen ankicredowaj Cristo, máj nō miakiá yej kimakaj gracias Dios, iwán máj nō kiweyimatiáj Dios.

¹⁶ Inón iga ayí' nimosemakaj, malej iga nocuerpojmej nemi wewejtiá, e' noalmajmej cada día nemi máj nuevojtiá. ¹⁷ Yej inán tiksufrirowaj pánqjsan; e' iga tiksufrirowaj alín, inón ayá' tikejtímatij kuaj' tikmatij iga tonoskej se día ipan cielo, iwán nikeman ay'ya timikiskej. ¹⁸ Inón iga ayá' tiktachiliáj yej mo-ita, sino que yej awel mo-ita, iga yej mo-ita panówasan, e' yej awel mo-ita, inón nochipa onos.

5

¹ Tikmatij iga tocuerpoj ken se kajli kan inán tonokej ipan inín tajli iwán yawisan xitíniti, e' Dios tepialiá se kajli yej ayí' xitínis, iwán inón kajli ayéj tamachíwal. ² Inón iga miej nigaj tonokej ipan inmpa tókal, titenaj; e' tejemenwa' magui' matiákanya ipan inón kajli yej Dios tepialiá ipan cielo. ³ Ijkón kua' tikpiaskej sé'paya tocuerpoj, toespíritoj ayéj iga akipiás icuerpoj, majwa' toespíritoj ken taajakijtos iga amo matonokan topetzkan. ⁴ Miej tonokej ipan inín kajli yej tocuerpoj, titenaj iwán tisiawij, e' ayéj iga tiknekij matimikikan iga tikajtewaj inín tocuerpoj. Tiknékijwa' matikpiakan inmpa tocuerpoj yej nochipa onos. ⁵ Dios inón nokta kichíwas iga makipata tocuerpoj, iwán tema'ya iyEspíritoj, ompa tenextiliá iga melá' iga kichíwas iga nochipa tonoskej.

† 3:16 3:16 Ex 34:34

* 4:6 4:6 Gn 1:3

⁶ Inón iga timoconfiarojectokej nochipa. Tikmatij iga miej matonokan nigaj ipan inín tocuerpoj, wejka tonokej iga toTeko. ⁷ Iwán malej awel tikitaj, e' timoconfiarowaj ipan yéj. ⁸ Amo matimoknoomatikan, malej iga tiknekij matikajtewakanya katka iga nij tonokej ipan inín tocuerpoj, iga matimochantútija kan ono' toTeko. ⁹ Inón iga nochipa matiktemokan iga tikchiwaj yej toTeko kiye'ita, siga nij tichantitokej o siga tichantitokej kan ono' toTeko. ¹⁰ Porque tonochin tiawij tonotij iyixtaj Cristo kan tajuzgarowa, iga sejsé de tejemen matemakakan yej timotanielijkej, kensan iga tikchijkej ipan inín vida, yej yekti o yej ayekti.

Wel tiye'onoj iyixtaj Dios

¹¹ Inón iga nejemen nikmajmawiliáj wan nikweyimatij toTeko, iwán itájtól nikpowiliáj la gente iga no makicredokan Dios. Dios nemela'ixmatij nejemen, iwán nikneki iga amejemen no xine-ixmatikan. ¹² Inín ayéj iga nejemensan nemi nimoweyimatij, sino que niknekij xiyolpakikan iga nejemej. Ijkón xikmatikan te ankijskej inomej yej moweyimatij iga momachiliáj iga sekin kiye'itaj, malej iga ipan iyalmajmej ateyi yej Dios kiye'ita. ¹³ Siga nesi iga nilokojmej, inón iga nitekipanowaj iga Dios. Iwán siga niye'tajlamikij, inón iga amejemen manimitzpalewikan. ¹⁴ Iga Cristo nechokilij, nikchiwaj ken yejsan tatekimaka, puej nikmela'matij iga Cristo migui' iga tonochin, inón iga ken tonochin timikikej.* ¹⁵ Iwán Cristo migui' iga tonochin, inón iga yej tonokej ay'ya matonokan iga tejemej, sino que matonokansan iga Cristo, yej migui' iwán oja-isa' iga tejemen. ¹⁶ Inón iga nejemej desde inán, ay'ya nikjuzgarowaj ni agaj petz iga ken nesi. Malej iga ikyá ijkón nikjuzgarojkej in Cristo, inán ay'ya ijkón nikeljamikij de yéj. ¹⁷ Yej setito' iwán Cristo, ken se'ya toknin mochíwa. Yej ikyá kichijtoya, támi'ya; ta' xikita, inán pewa sé'paya vida.

¹⁸ Inochi inín kichíwa Dios iwán teye'itaya iga migui' Cristo, iwán yéj tenotza' tejemen iga itájtól matikpowikan nochi yej aya kimatij, iga no wel maye'onokan iyixtaj Dios. ¹⁹ Ininwa' in yej Dios ne-ijlikej iga manikpowakan; Dios nemi kichíwa ipan Cristo iga maye'onolo iyixtaj, iwán kiperdonarowiliskej inochi yej ayekti kichijkej. ²⁰ Nejemen itájtanimaj Cristo iwán imatika Dios mitznótzaj ipan nejemen. Ipan itoka' Cristo nimitzijliáj xicredokanya iga Dios wel mamitzye'itakan. ²¹ Cristo ayi' kichij nité yej ayekti; e' iga san totechko, Dios kitalij ipan inochi yej tejemej tikchijkej yej ayekti. Ijkón iga tisetitokej wan Cristo wel tonoj iyixtaj Dios ken kuá' ayá' tikchijkej yej ayekti.

6

¹ Nejemen nisentekipanowaj wan Dios, nimitzijliáj iga inán ankimatij iga Dios mitzikneliáj, amo báldejsan xikmatikan. ² Porque Dios kijtowa:

Kuá' asi' hora iga manimitzikneli, nimitzkagui';

kuá' nokta tiknektoya iga manimitzmanawi, nimitzpalewij.*

Inán Dios kineki mamitzmemawijkan; aman wel mitzmanawíaj.

³ Nejemej aniknekij agaj makipopowa notekipanolmej. Inón iga ayá' nikchiwaj nité yej agaj makikixti ipan iyojwi toTeko. ⁴ Majwa' nimomela'nexitiáj iga nejemen itekipanowanimej Dios, nikijyowíaj kuá' ne-iknochiwaj, kuá' ayá' nikpiáj nité, iwán kuá' ono' tejté yej neyolmiktíaj. ⁵ Nemagakej iwán nepresojuwikej. Ne-iknochiwej kuá' nesempolojkej. Poxsan nitekipanowaj, a veces senyówal ayá' nikochij iwán a veces ayá' nitakuaj. ⁶ Malej iga nipanowaj ipan nochi inín, niye'nemij. Nikixmatij itájtól Dios iwán nikijyowíaj nochi yej neyolmiktíaj. Nite-ijiknimej, iga ipan nejemej ono' iyEspíritoj Dios wan nikmela'chokiliáj nokta toknimej. ⁷ Dios nepalewíaj iga nikpowaj ye'noticiaj. Kuá' nimotenkitzkiáj wan agaj, iga nikmanawíaj ye'noticiaj, nikijtowaj yej mela'ciertoj. ⁸ Ono' kan neye'itaj, kanaj nepopowaj, kanaj ye'tajtolo iga nejemej, kanaj ayá' ye'tajtolo iga nejemej, kanaj ne-ijliáj iga nitakajkawaj, malej iga nejemej nikijtowaj petz yej cierto. ⁹ Malej ne-ixmatij, e' ne-itaj ken ayá' ne-ixmatij. Kanaj nemiktijnekij, e' malej ijkón, nonókejo'. Ne-iknochiwaj, e' ayá' nemela'miktiaja. ¹⁰ Nésiki' nimoknoomatij, e' nochipa niyolpaktokaj. Malej animotapialiáj, e' mia'ya ye'onokej iyixtaj toTeko iga nejemej nikpowilijkej de Cristo. Nésiki' ayá' nikpiáj nité, siempa nikpiáj nochi.

¹¹ Nokniwan yej anchantitokej Corinto, nimitznojma-ijlikej yej cierto; nochi yej nikpiayaj ipan noalmajmej, ankimátija. ¹² Nejemej ayá' nikajtewaj iga nimitzchokiliáj, e' nesi amejemen ayá' ijkonsan no iga annehokiliáj. ¹³ Nimitzteki'tajtaniáj ken tikita nej amotaj, iga xinechokilikan kensan nejemen nimitzchokiliáj.

Tejemen ken kuá' itioqan Dios

* 5:14 5:14 Ro 6:2-11 * 6:2 6:2 Is 49:8

¹⁴ Amo ximoseṭiljikan iwán yej ayá' kicreḍojtokej Cristo. ¿Ix wel sen-onos se yej kichíwa yej yekti wán se yej kichijto' yej ayekti? ¿o ix wel sen-onos ṭawilyo' wán takomitilyo'?

¹⁵ ¿Ix Cristo wel moye'ita wán Tzitzimi'? Niga yej kicreḍojto' Dios awel kipiá sesan iyalmaj wán yej ayá' kicreḍojto' Dios. ¹⁶ Iwán kan itiopan Dios awel nō ono idolomej, porque tejemen ken kuá' itiopan Dios yej isato' iwán yéj kijtoj;

Nia nichantitoti iwán yejemen wán nia ninemiti iwán yejemen;

nej nimochíwas iDigs

iwán yejemen yawi mochíwatij notatki.

¹⁷ Inón iga ijkín kijtowa toTeko:

Xikísakan kan amonokej itzalan yejemej, ximoyokatikan;

amo xikchijchimikan yej ayekti.

Iwán nej nia nimitzomemawitij.

¹⁸ Iwán nej nimochíwas amotaj,

iwán amejemen anmochíwaskej nopilowan.

Kijtowa toTeko yej nochi wel kichíwa.

7

¹ Nokniwán, inún yej Dios kijtowa iga kichíwa iga tejemej. Inón iga matikajtewakan yej ayekti ken yej welpa ṭemopa iga tikchíwaj iwán tikejlamikij. Matikchíwakán iga máj matiyé'nemikan ken kineki Dios iga tikmajmawiliáj.

Pablo kiyé'ita ken kichijkej yej chantitokej Corinto

² ¡Nejemej nimitztajtaniáj iga achi xineejlantokan! Ayagaj nemi nikchíwiliáj yej ayekti, niga nikchíwaliáj yej ayekti, niga ayagaj nemi nikajkawaj. ³ Inún nikijtowa ayéj iga nemi nimitzijliáj iga ankichijtokej yej ayekti; ken nimitzijlijkeja iga nejemej nimitzchokiliáj, malej iga matisen-onokan o matisenmikikan. ⁴ Poxsan nimoconfiarowa ipan amejemen iwán niyolpaki iga amejemen. Poxsan nipaki malej ne-iknochíwaj.

⁵ Desde que nasikej estado de Macedonia, ayá' nemi nimosewiáj. Majwa' nikufrirowaj iga nōyansan nikasikej yej ne-ijiyaj iwán nimajmawikej. ⁶ E' Dios yej kiyolchikawa yej mosemakasnekij, neyolchikajkej kuá' asi' Tito. ⁷ Iwán ayejsan iga asi', sino que iga nikmati' iga amejemen poxsan ankiyolchikajkej. Tito ne-ijlijkej iga amejemen poxsan ankinekij xine-itakan, iwán ne-ijlijkej iga anmoknoomatij iwán anneyokoyaj, iwán iga inón nikagui', poxsan niyolpagui'.

⁸ Malej iga inón ama' yej nimitzijkuilowilijkej mitziknoomatiltijkej, e' inán ayá' nimoyolmiktia' iga nikchij. Achto kena neyolmiktij iga nikita' iga inón yej nimitzijkuilowilijkej poxsan mitziknoomatiltijkej, e' pánojsan. ⁹ Inán niyolpaki, ayéj iga anmoknoomatikej, sino que iga kuá' anmoknoomatikej, kichij iga anmoyolpatakej iga ankejlamikikej ken Dios kineki. Amejemen anmoknoomatikej ijkón ken iga kiyé'ita Dios. Iwán nejemen ayá' nimitzchíwilikej nité yej ayekti iga ijkón nimitzijkuilowilijkej. ¹⁰ Kuá' se moknoomati iwán kichíwa ken Dios kiyé'ita, inón kichíwa iga moyolpata iwán ijkón wel mosalvarowa, iwán inón ayá' teyolmiktia'. E' yej moknoomati iga tejté yej ono' ipan inún tajli; inón sí, ṭemiktia'. ¹¹ Yektiá iga amejemen anmoknoomatikej ken iga Dios kiyé'ita, iwán xikitakan inán este kan an-asikej! Inán ankiyolmákaja iga ankichíwaj yej nimitztekimakakej, iwán anṭejajtowilijkej. Nō ankuesiwikej iga yej mochij yej pox ayekti, wán anmajmawikej. Ankinekij magui' xine-itákanya, wán ankiknochijkej yej kichij yej ayekti. Ijkín ankinextijkej iga amejemen até nemi ankichíwaj yej ayekti. ¹² Inón iga kuá' nimitzijkuilowilijkej inón ama', aya'san nikejlantoya ipan yej kichij yej ayekti, niga ipan yej kichíwilikej yej ayekti, sino que iga manesi iyixtaj Dios iga anneyokoyaj nejemej. ¹³ Iga inón poxsan anneyolchikajkej nejemej.

E' ayejsan iga anneyolchikajkej, nō nipaki iga Tito yolpako' iga amejemen ankipalewíjkej iga amo mamoyolmiktijto. ¹⁴ Nej nikijlijkay Tito iga nikyé'ita ken ankichíwaj, iwán Tito ijkón nokta kita' iga ankichijtokej. Kensan nochi yej nejemej nimitzijlijkej mela'ciertoj, ijkónsan nō Tito kita' iga nochi yej nikijlij de amejemen, nō mela'ciertoj. ¹⁵ Iwán yéj máj mitzchokiliáj kuá' kejlámiki iga amejemen amonochin ankichijkej yej mitztajtaniájaj, iwán kejlámiki ken iga ankiyé'itakej, iwán anki-omemawíjkej. ¹⁶ Niyolpaki iga nochipa wel nimoconfiarowa ipan amejemen.

8

Monechkowa tomin iga yej amotapialiáj

¹ Inán nokniwán, niknekij manimitzpowilijkan ken iga toknimej yej kicreḍowaj Dios, yej onokej estado de Macedonia kinextilijkej sekin kén iga Dios te-iknejiá.

² Malej iga yejemen pox onoya yej kiyolmiktijkej, e' yejemen poxsan paḱtokej; iwán

malej iga amotapialiáj, e' kimakaj komati tom̄in iga iyofrendajmej, ken tikita yey motapialiáj. ³ Iwán nej ompa nonoya iwán nikita' iga kimakakej iyofrendajmej iga inochi iyalmajmej este kan máj welitij kimakakej, este inejnewiyoy. ⁴ Netejteki'ijlijkej igaki' achi manikuigakan tom̄in yey monechkoy iga kinekiy nō makipalewikan tokniwan yey onokej Jerusalén.* ⁵ Iwán kichijkej este póxsanya de lo que nejemēn ayá' nikmatitoyaj. Acho kijtōkej iga kichiwaskej ken kineki toTēko iwán nō kijtōkej iga kichiwaskej ken nejemej niknekij. Ijkón kichijkej ken iga Dios kiye'ita. ⁶ Kuá' nikitakej inin yey kichijkej toknimej de Macedonia, nikijlijkej Tito iga manimitztajtaniłkan sej iga xiktamiłkan iga ankinechkowaj ofrenda yey yéj pe' kinechkoy wan amejemen. ⁷ Amejemēn nochi wel ankichiwaj: poxsan amnoconfiarowaj ipan Dios, anye'tajtowaj, anmachtitokej, iwán ankiyolmakaj iga ankipalewiáj toknimej wan annehokiliáj nejemej; ijkonsan nō xikyolmakakan iga xikmakakan ofrenda.

⁸ Inin nimitzijliáj ayéj iga nimitztekimakaj; sino que iga xikitakan ken iga sekin toknimej ofrendarowaj iwán iga manesi iga amejemen melá' iga ante-ijiknimej. ⁹ Porque amejemen ankimatija iga toTēko Jesucristo ye'onoya ipan cielo iwán kuá' wáaj pan tajli, mochij ken yey amotapialiá iga mitzchokiliáj, iwán iga yéj amotapialij, mochij iga amejemen xiye'onokan ipan cielo.

¹⁰ Inin nimitzijliáj iga amejemen ximoye'chjwakan. Yasexiwi' amejemen achto yey an-ofrendarōkej, iwán ankichijkej iga inochi amoalmaj. ¹¹ Ijkón ken ankiyolmakakej kuá' ampejkej iga ankinechkowaj tom̄in, ijkón xiktamiłkan inán. Xikmakakan ke'san iga anwelitij. ¹² Porque siga agaj kiyolmakato' iga ofrendarōjneki, Dios kikui inōn ofrenda yey kimaka ke' iga se kipiá. Dios ayá' kitajtanił se yey ayá' kipiá.

¹³ Ayéj an iga agaj ankipalewiskej iga tom̄in, amejemen ay'ya anyawij ankipiatij nité. ¹⁴ Nikijtowa inán amejemen ankipiáj iwán wel ankimakaj achi yejemēn; anka kēman se' vej wel amejemen sej ayá' ankipiaskej iwán yejemēn sej wel mitzpalēwiáj, iwán siga katka ijkón ankichiwaskej, ajachonsan ankipiaskej. ¹⁵ Iga ijkón kijtowa kan ijkuiłito' itájtōl Dios: "Yej kipejpen máj komati, nochi kitamij; yey alintzin kipejpen, kimá' iga kikuajkej."†

Pablo kijtowa iga makiye'itakan Tito

¹⁶ Nikmaka gracias Dios iga Tito nō mitzyokoyayaj kensan nō nej nimitzyokoyaj. ¹⁷ Tito kiyolmakatoya iga mamitzpaxalowilikan, inōn iga motemá' kuá' niktajtanił iga mayawi, wan inán yawi mitzpalēwilitij.

¹⁸ Nimitztitaniliáj se toknin wan Tito. Inin toknin kiye'itaj inochi yey kicredowaj Cristo iga yéj tekipanowa iga kipowa itájtōl Dios yey tasalvarowa. ¹⁹ Iwán tokniwan yey kicredowaj Cristo kitapejpenkej inin toknin iga iwán manisenyakan Jerusalén iga manikuigakan tom̄in yey igamakakej tokniwan. Inōn tom̄in niawij nikałilitij tokniwan yey onokej Jerusalén. Iga ijkón nikchjwaskej moweyimatiltiá toTēko iwán yawi nesiti iga tejemej tikyolmakaj iga titapalewiáj iga tom̄in. ²⁰ Iga ayá' niknekij agaj manepopowakan iga kēn nemi nikchjwaj wan inin komati tom̄in yey ankinechkoykej. ²¹ Niknekij manikchjwakan yey yekti, ayejsan iyixtaj Dios, sino que nō iyixtaj nochi.

²² Nō iwán yejemej nimitztitaniliáj se' toknin yey nikixmatij iga ye'nemi iyixtaj Dios iwán poxsan kiyolmaka iga tapalewiá. Inán máj kineki mamitzpalēwikan iga poxsan moconfiarowa ipan amejemen. ²³ Siga agaj tatajtani iga Tito, xikijliłkan iga iwán nisenemi iwán nisentekipanowaj iga manimitzpalēwikan amejemen. Siga tatajtani iga inomej omen tokniwan, xikijliłkan iga kititankej tokniwan yey kicredowaj Cristo iwán inomej nō kiweyimatiltiáj Cristo. ²⁴ Inōn iga xiknextilikan iga ankichokiliáj tokniwan yey yawij asitij, iga manesi te iga nipakij iga amejemen iwán te iga nikijtowaj iga poxsan ante-ijiknimej.

9

Pablo tajkuilowa sej iga monechkowa tom̄in iga yey amotapialiáj

¹ Iga ankimakaskej tom̄in toknimej yey kicredojtokej Cristo, ayo' kajasi manimitz-ijkuilowilikan ² iga nikmātiya iga amejemen poxsan ankiyolmakaj iga ankipalewiáj toknimej. Nikijlija tokniwan yey chantitokej estado de Macedonia iga amejemen yey amonokej estado de Acaya yasexiwi'ya ankiyolmakatokej iga ankititanij tom̄in, yejemēn nō majanimarōjkej iga kikakij ken ankichiwaj. ³ E' malej ijkón nimitztitaniliáj Tito wan ome toknimej iga makitakan ix ankinechkōjkeja tom̄in. Ijkón nesis iga ompay ken nitajtojkej de amejemen iga poxsan ante-ijiknimej. ⁴ Xikejlamikikan iga kēn katka nepinajtiyay, iwán amejemen máj ampinaawayaj siga sekin toknimej de

* 8:4 8:4 Ro 15:26 † 8:15 8:15 Ex 16:18

Macedonia mayakan nowan iwán manimitzasitij aya ankinchekowaj tomín. ⁵ Inón iga nikye'itakej iga mayakan yejemen achto que nej. Ijkón yejemen wel mitzpalewiáj iga xiknechkokan tomín. Iwán iga ijkín ankichíwaskej yawi nesiti iga ankimakakej iga inochi amoalmajmej, ayá' ankitejteki'makakej.

⁶ Xikejlamikikan inín: Yej kitoka alín táyol, alín kipixka; yej kitoka komati, komati kipixka. ⁷ Sejsé makimaka ke' iga ipan iyalmaj kimachiliá kimakasneki. Amo makimaka siga ayá' kimakasneki, niga makitekimakákampa. Dios kineki yej pákto'pa kua' kimaka iyofrendaj. ⁸ Dios wel mitzmakokawíáj nochi yej yékti iga xikpiakan nochipa yej ankinekij, este kawí-o' máj iga wel agaj xikpalewíkan. ⁹ Kijtowa kan ijkuilijto', kan tajtowa iga yej tapalewiá iga tomín: Kímá' komati yej amotapialiáj;

Iwán nochipa kichijtos yej yékti.*

¹⁰ Dios temaka semilla yej motoka iwán nō temaka nochi yej tikujaj. Yéj kichíwas iga piwis yej ankipiáj iga wel xikmakakan yej amotapialiáj. ¹¹ Amejemen anmotapialiskej iga wel nochipa xitapalewíkan. Iwán kichíwas iga toknįwan makimakakan gracias Dios kua' nikentregarowa inón tomín yej aneņtitaniliáj nejemej. ¹² Iga nikuiguiliáj inín tomín toknįwan, ayéj petz kipalewiskej iga kipiaskkej yej kipolowaj, sino que kichíwas iga yejemej máj makimakakan gracias Dios. ¹³ Iwán yejemej kiweyimatiłtįskej Dios, puej iga ankipalewiáj ankinextaliáj iga ankichíwaj ken kijtowa itájtol Cristo. Nō yejemej yawij kiweyimatiłtįtįj Dios iga komati ankimakakej yejemej wān iga yej ankimakakej sekin. ¹⁴ Nō yawij páktotij iga kitenewįskej Dios iga amejemen iga poxsan mitzchokiliáj iwán iga Dios poxsan mitziknełiáj. ¹⁵ ¡Matikmakakan gracias Dios iga yej temá'. Poxsan yékti este ateyi tájtol iga tikijkulowaj!

10

Dios kímá' Pablo itekipánol

¹ Nej niPablo nimitztajtaniłiáj iga xinekakikan. Nimitztajtaniłiáj ipan itoka' Cristo yej ayá' moweyimati iwán techokiliá. Malej sekin kijtowaj iga nej pox nimajmawi iga ayá' nimixewiá iga nimitzajawaj kua' nono' wān amejemen, e' ki' nimitzkuilowiliáj tájtol yej taajawatiapa kua' wejka nono'. ² Nikmati iga ono' yej nepopowaj iga nikchíwajki' kensan kichíwaj yej akįxmatiј Dios. Kua' nasis anka nikajawaskej in inomej, e' amo xikchíwakan ijkón iga nō manimitzajawakan. ³ Melá' iga nichantitokej ipan inín tajli, e' ayá' nikchíwaj ken kichíwaj yej ayá' kįxmatiј Dios. ⁴ Ayá' nimomanawiáj iga tejté yej ono' ipan inín tajli, sino que Dios nemakaj yej iga wel nikxixiłinaj nochi yej ajayékti, ijkón niktaniłiáj yej kįjiyaj itájtol Dios, iwán ijkón tamis iga nepopowaj nejemej. ⁵ Niktenkuepiłiáj yej moweyimatiј iga makipolokan. Iwán niktaniłiáj nochi yej akinekij iga toknįmej makįxmatiјkan Dios. Yej ayompa keįlamikij, nikyolyamanaj iga makicredokan Cristo. ⁶ Kua' nikitaskkej iga amejemen ankichíwaja nochi ken kijtowa Cristo, niawij nicastigarotij nochi yej ayá' tacredowaj.

⁷ Amejemen ankircredowaj yejsan wel ankitaj. Si agaj momela'confiarowa iga kitoka Cristo, makimati nō iga nejemej nō niktokaj Cristo kensan yéj. ⁸ Anka achi nipanowa kua' nipoxtajtowa iga toTeko nemá' iga manimandarō ipan amejemej. E', inón nemá' iga manimitzpalewíkan iga máj ximoconfiarokan ipan Yéj, ayéj iga manimitzpojpolokan. ⁹ Anikneki xikįjtokan iga nimitzmajmajtįjnekiј kua' nimitzijkulowiliáj. ¹⁰ Sekin kijtowaj iga ipan notajkuilolmej nitaajájwajpa, e' kua' nono' amo-įxtaj nesiki' awel nitaajajwa wān ken iga nitajtowa, ayá'ki' ken yej tajtolmati. ¹¹ Inín makimatitokan inomej toknįmej iga kua' niaj nimitzitatij, ijkonsan iga niyoltakuakti' kensan nesí ipan notajkuilolmej yej nimitztįtaniłiáj este wejka kan nono'.

¹² Nejemej nikeman ayá' nimomachįlįskej ken inomej yej moweyimatiłtįiáj imatikamej. Ayá' ye'tajlamikij iga moweyimatiј iseltimejsan, wān mocomparadowaj wān yejémensan. ¹³ Nejemej ayá' nimokichmatij iga yej ayá' nikchijkej. Siga ipan tejté niawij niyolpakitij, niyolpakiskej ipan tekipánol yej Dios nemakakej iga manikchíwakan. Iwán iga inón tekipánol Dios kichij iga manasikan altepe', Corinto te kan amonokej. ¹⁴ Ayá' niawij nimokichmatitij poxsan, sino que ke'san iga nikchijkej. Siga ayéj katka nejemej achto nimitzpaxalowilįkej, awel manimokichmatikan, e' nejemej yej achto nimitzpowilįkej ye'noticiaj de Cristo. ¹⁵ Ayá' nō nia moweyimatiј iga tekipánol yej sekin kichijkej, majwa' niknekij máj manitekipanokan wān amejemen, según ken iga nemi annoconfiarotįtiawij ipan Dios. Inón yej niknekij manikchíwakan. ¹⁶ Nō niknekij manikpowakan ye'noticiaj iyįkampa Corinto kan aya agaj į' yawi. Ijkón ayagaj wel ne-įłįskej iga nimokichmatitinemij iga se' itekipánol.

* 9:9 9:9 Sal 112:9

¹⁷ Siga agaj kineki mamoweyimati, mamoweyimati iga yej kichij toTeko. ¹⁸ Yej imatika moweyimati akajasi iga mamoye'ita, e' yej toTeko kiye'ita, inon kajasi iga makiweyimati[†]likan.

11

Pablo kijtowa iga ono' yej ayéj mela'apostolejmej

¹ Maséj achi xine-ijyowikan, malej anka neši iga nixetokti'. Ijkonya xine-ijyowijtokan. ² Dios kichij iga manimitzyokoyakan amejemen. Nikneki iga amejemen nochipa xiktokakan Cristo; amejemen ken tikita se yej takótzino' yej yawi monamiktiti, yej aya yawi wan se', wan nej ken yej nia nimitznamiktiti wan sesan yej itoká' Cristo. ³ Iwán nimajmawi iga inon kowawéj yej kikajkayaj Eva, wel no mitzkajkayawaj, iwán ay'ya anye'tajlamikiskej iwán ankikajtewaskej iga anmomela'confiarowaj ipan Cristo. ⁴ Amejemen ankitajtolkuuj nochi yej asij wan mitztatapowiáj de se' Jesús, ayéj yej nejemej nimitzpowilijkej. Iwán ankikuij se'pa espíritu ayéj iyEspíritu Dios yej achto ankipiakej, iwán ankiye'kakij se' tájtol, ayéj inon ye'noticiaj yej ankređojkej achto. ⁵ E' nej, ni alín ayá' nimoalimpamati kuá' antajtowaj de inomej apostolejmej yej poxsan moweyimati. ⁶ Malej ayá' pox wel nitajtowa ken yejemej, e' nikmati máj que yejemej. Inon amejemen mia' vej nimitznextilijkej.

⁷ Kua' nimitzpowilijkej yej'noticiaj de Dios iwán ayá' nimitztajtanilijkej tomín, ¿ix an nikchij yej ayékti iga nimoalimpamati', iga achi nitepaltekipanoj iga manitakua, iga ijkón wel nimitzpalawijkej? ⁸ Nikuilij itomimej se' toknimej yej kitokaj Cristo; ne-ixtawakej iwán iga inon nimitzpalawijkej. ⁹ Kuá' nonoya wan amejemej wan niknekiá tejté, ayí' nimitztajtanilijkej iga xinepalawikan. Tokniwan yej walkej estado de Macedonia newajliguilijkej yej nepolowaja. Nikchij iga amo manimitzkuiejkesokan amejemen iwán ijkón nia nikchijtoti. ¹⁰ Nej nicredowa itájtol Cristo wan yej nikijtowa mela'ciertoj. Ijkón nikijtowa iga ayí' nikuilij itomimej yej chantitokej estado de Acaya. ¹¹ ¿Té iga ijkón nikijtowa? ¿Ix iga ayá' nimitzchokiliáj? Dios kimati iga kena nimitzchokiliáj.

¹² Nia nikchijtoti ken nemi nikchiwa iga amo wel mamoweyimatikan inomej yej ayompa tamachtiaj, ijkón yej moweyimatisnekij, makichiwakan no ken nejemej. ¹³ Iga inimejwa' ayéj mela'apostolejmej, yejemejwa' tekipanowanimej yej takajkayawaj, mopajpantiáj iga iyapostolejmej Cristo. ¹⁴ Inon momátiya iga ijkón, iga Tzizimi' wel mochjwa iga manesi kenya nokta se iyángel* Dios. ¹⁵ Ijkonzan no yej kipalawiaj Tzizimi', mopajpantiáj ken yej kichiwaj yej yékti. E' kemas kinkochiwaskej iga kichijkej yej ayékti.

Pablo kinkochiwaj iga iyapóstol toTeko

¹⁶ Sej nimitzijliáj iga amo agaj mane-ijli iga ayá' niye'tajlamiki; iwán siga ayá' niye'tajlamiki, amejemen ijkón xineomemawikan, iga ijkón achi manikpowa yej nikchij. ¹⁷ Nia achi nimitzijlijit tejté, e' inin ayéj toTeko ne-ijlij iga manikijto. Nikmati iga ayá' ye'nesi siga nomatikasan niye'tajtowa iga nej. ¹⁸ E' ono' mia' yej imatikámejsan ye'tajtowaj iga yejemej, ¿in nej, te iga awel no ijkón nikchiwa? ¹⁹ Amejemen poxsan ankuayamanikej, e' anki-omemawiaj yej ayompa tamachtiaj. ²⁰ Este ankiyowiaj yej mitztekimakaj ken an-esclavojmej,† mitzkuiliáj yej amotatkimej, mitzkajkayawaj, mitzpinajtiáj o este ken mitzxyagatatznaj iga mitzijjxko-ijliáj. ²¹ Nipinawa iga nikijtowa, e' nejemej ayá' nimixewijkej iga ijkón manimitzchwilikan.

E' siga sekin mixewiaj iga moweyimati, nej no nia nikchiwati, malej inonwa' xeto'nemilis. ²² ¿In yejemej ix hebreos? Nej no. ¿Ix israelitajmej? Nej no. ¿Ix yejemej ipilowampa Abraham? Nej no. ²³ ¿Ix tekipanowaj iga Cristo? Nej máj nitekipanoj que yejemej, malej nemi nitajtowa ken nixeto'. Nemagakej iga látigo‡ máj que yejemej, nepresojuwikej mia' vej, iwán nej mia' vej este nemiktijnekiáj. ²⁴ Cinco vej, judiyojmej yej mandarowaj nemagakej treinta y nueve azotes iga látigo. ²⁵ Eyi vej nemagakej iga kuawi' iwán se vej netewijkej. Eyi vej awetzi' weyi ákal kan nemi niaya, iwán alín poliwiá iga ni-amikiá, nipanoj se yówal wan se día ni-aajkitinemía ipan tajkolamar. ²⁶ Nej poxsan nijnijiga niajka, kanaj este ken ni-amikisnekiaya, kanaj este netachtjekijnekiaja, no este nemiktijnekiáj tokniwan yej judiyojmej iwán no yej ayéj. No nemiktijnekiáj ipan weyi-altepe', ipan ojtí iwán ipan lámaz. No nemiktijnekiáj yej mopajpantiáj iga kitokaj toTeko. ²⁷ Poxsan nitekipanoj iwán nisawi'. Mia' yówal anikochi', nimayana' wan ni-atanegui', nisese'migui' iga ayá' máj nitzotzolyoj.

²⁸ Ayejsan iga ipan inon nipanoj, no nochipa neyolmiktia iga anka ayá' ye'onokej nochi tokniwan yej kitokaj Cristo. ²⁹ Kuá' agaj ayá' tajpalej, nikmachiliá ken kuá' nej

* 11:14 11:14 Xikita glosario "Ángel". † 11:20 11:20 Xikita glosario "Esclavo". ‡ 11:23 11:23 Látigo ken tikita chilillo yej chijto' iga kuetax.

nə anitajpalej. Iwán nipińawa wán nikuesiwi kuą' agaj kichiwaltia se' iga makichywa wej ayekti. ³⁰ Iwán siga achi nimokichmatis, nia nimokichmatiti iga nimomachiliá iga nej awel nochi nikchywa. ³¹ Dios wej iTaj toTęko Jesucristo wej kajasi iga mamoweyimatilti, kimati iga nej ayá' nemi nitakajkayawa. ³² Ipan altepe' Damasco onoya gubernador wej kitalij el rey wej itońka' Aretas. Kuą' ompa nonoya, inon gubernador kitalij wej matacidaro ipan ipuertajyomej imorojyo weyi-altepe' iga manepresońwikan. ³³ E', sekin neńtemowijkej ipan panchikiwéj, neńixtijkej ipan iventanjajyo imorojyo weyi-altepe' iwán ijkón wel nicholój, iga ken kuą' nonoyay ipan ima' gubernador.

12

Dios kinextiliá Pablo wej ayagaj kimati

¹ Até motañiliá wej igańajsan wejtajtowa iga wej, e' nej ijkón nia nikchiwati. Inán nia nimitzpowlitij visiomej wej nikita', iwán wej toTęko Jesucristo nematiltij. ² Nikixmati se taga' wej kitoka Cristo,* wej kiwigaya catorce años iga kiwigakej ipan tercer cielo kan pox ajko. Anikmati siga yajki wán icuępoj o ipansan iyęspiritoj; Dios kimati. ³ E' nikmati iga inon taga' yajki (anikmati siga wán icuępoj o ipansan iyęspiritoj, Dios kimati), ⁴ iwán kiwigakej kan pox tayękan, iwán ompa kika' tajtolmej wej iyanto', inomej tajtolmej nisę taga' amo makijto. ⁵ Nej wel katka nimokichmatis iga nejwa' in inon taga', e' awel noganaj nimokichmati, san nikijtowa iga nej ken se nąmól taga' wej ayá' wel nochi kichywa. ⁶ Malej siga niknekiá manimokichmati, inon ayę xętońemilis iga nemi nikijtowa wej cierto. E' ay'ya máj niye'tajtoj de nej, iga amo agaj makijto máj de lo que kitaj iga nikchywa wán kikakij iga nikijtowa.

⁷ Inomej visiomej wej Dios neńextilij este poxsay sej iga nimadmiradoj. Iwán iga amo manimoweyimati, inán nikualo, ken tikita itatjan Tzitzimi' neńolowa iga witzti iga ne-iknońywa. ⁸ Eyi wej niktajtanilij Dios iga makichywa iga mapachiwi kan nikualto', ⁹ e' ne-ijlij: "Iga nimitzikneliá, ayá' mitzpolowa nitę; kuą' ay'ya itajpalej, nopoder monęxtiá ipan tej." Inon iga nimokichmati kuą' ayá' nitajpalej, ijkón ipoder Cristo monęxtiá ipan nej. ¹⁰ Niyolpaki kuą' nikuękueńtąnto', kuą' kuajkuantas ne-ijliáj wej ajayękti, kuą' kuajkuantas neńolowa, kuą' nemiktijnekij, kuą' ono' wej neyolmiktia; nochi inon niksufrirowa iga niktoka Cristo. Niyolpaki kuą' nikuękueńtąnto' iga nimmachiliá iga máj nitajpalej.

Pablo moyolmiktia iga wej kitokaj Cristo wej ichamej Corinto

¹¹ Nimochij ken wej xętokti' iga nimokichmati, e' ameńemen ken kuą' anńetekimakakej iga ijkón manikchywa. Ameńemenwa' katka in xiye'tajtońkan iga nej, iga nej achonsan nivalęrowa ken inomej apostolejmej wej moweyimatij; malej neńki' ayę tę noteki. ¹² Kuą' nonoya amowan, nimitznęxtilijkej iga nej nimela' apóstol iga ankitakej wej nikchij, milagrojmej wán nochi wej mońhij iga ipoder Dios wán ay' nimosemá' niga nikuesiwi'. ¹³ Wej nikchij iga sekin iglesias, no nikchij iga ameńemen. Poliwiasan iga manimitztajtanilijkan iga achi xineńalęwikan iga tomjn. ¡Siga inon iga nimitzyolmiktijkej, achi xineńperdonarokan!

¹⁴ Inán nóchiya nikpiá iga niaj nimitzpaxalowilitij, iga inon másisya eyi wej iga nia, iwán inon ayá' no nimitztajtaniliskej iga xineńalęwikan iga tomjn. Nej ayá' niktęmowa wej ameńemen ankipiáj, sino que ameńemen nokta, iga tętajwa' in kineńkowa tomjn iga ipilowan, ayę tepilowan iga tętaj. ¹⁵ Iwán nipaki iga manigastaro wej nikpiá, iwán este nej nemi nitami iga ameńemen xiye' onokan. ¿Ix iga máj nimitzchokiliáj, ameńemen máj aljn anńęchokiliáj?

¹⁶ Ameńemen ankimatij iga ayá' nikneki ximoyolmiktikan iga xineńmakakan tomjn. Malej ono' sekin wej kijtowaj iga nikyokachij iga nimitzmawęziltijkej ipan trampa. ¹⁷ E' nej ayá' nimitzkajkayajkej kuą' nimitztajtanilijkej tokńimej. ¹⁸ Tito niktajtanilij iga mamitzpaxalowilitij wán se' tokńjn. ¿Ix mitzkajkayajkej Tito iga mamitzkixtilijkan tomjn? Ameńemen ankimatij iga Tito wán nej sansę iga nineńemij iwán iga nitajlamikij.

¹⁹ Anka ameńemen ankijtowaj iga neńemej nemi nimotajtowiliáj anmo-ixtaj, ayę ijkón, majwa' nemi nitajtowaj iyxtaj Dios ken wej itátikpa Cristo. Nokńimej, nochi wej nikchijkej, nikchijkej iga manimitzpaleńwikan iga máj ximoconfiarokan ipan Cristo. ²⁰ Nimoyolmiktia iga kuą' niaj nimitzitatij, anka ayá' nimitzasitij ken nej niknekiá, anka ameńemen ayá' no anne-itaskej ken ameńemen ankinekij. Nimajmawi iga nimitzasitij anka anmokuęjkwęsojtoskej, o anka anmo-ixitiztoskej, ankuękwęsitoskej, anmoyojyokatijoskej, anmo-ijstakawijoskej, anmopopojtoskej, anmoweyimatitoskej wán ayá' tamelá amonoskej. ²¹ No nimoyolmiktia iga kuą' sej nimitzpaxalowilitij,

* 12:2 12:2-5 Kuą' Pablo kijtowa "se taga' wej kitoka Cristo", neńi ken de yeńsan nemi tajtowa.

anka noDios kichiwās iga manipinawa iwán nichokas iga mia' de amejemej ayá'san ankikajtewaj yej ikyay ankichijtiwalkej yej ayekti, majsan anmotekej wān yej ayá' iwán annamiktitokej. Ankichiwaj iyixtaj tokniwān yej ayekti este ay' ampinawaj.

13

Pablo tanqotza

¹ Iga niaj sej nimitzitatij, masis eyi vejya iga nimitzpaxalowiliáj. Kixelamikikan ken kijtowa itájtōl toTēko: Iga agaj mamotelwi, kineki ompa maono ome o eyi yej makijtokān iga kitakej yej ayompa mochi. ² Iga sej nimitzpaxalowilitoyaj nimitzñonqtzkej iga ayá' nia nimitziknelitij amejemen wān sekin siga ayá' ankikajtewaj iga ankichiwaj yej ayekti. Malej wejka inān nono', sej nimitzñonqtzaj ken kuá' nono' amotenoj. ³ Amejemen ankinelij xikitakān siga kuá' nej nitajtowa, melá' iga Cristo netajtolmaka. Cristo ayéj iga awel mitzchiwiliáj tejté iga mamitzcastigarokān, sino que ipan amejemen monextiá iga kipiá poder. ⁴ Melá' iga kuá' kiclavarojkej Cristo ipan cruz, ayá' katka tajpalej, e' inān isato' iga ipoder Dios. Ijkōsan nō ken onoya Cristo, nejemej ayá' nitajpalejkej, e' iga nisētitokej wān Cristo, nisatoskej iga ipoder Dios iga manimitzpalewikan amejemen. ⁵ Amejemēnsan ximomachilikān siga anmoconfiarojtokej ipan toTēko. ¿Ix ayá' ankimatij iga ipan amejemen ono' Jesucristo? Siga ayá' anmomela'confiarojtokej ipan Cristo, ijkōn sí anmopopolójkeja. ⁶ Nejemej nikijtowaj iga ankimela'matij iga nejemej ayá' nemi nimomapolowaj. ⁷ Iwán niktajtaniliáj Dios iga amejemen iga amo xikchiwakān nité yej ayekti. Ayéj iga nejemej manimonextikan iga niye'nemij, sino que iga amejemen xikchiwakān yej yekti, malej iga manesi iga nejemej aniwelitiakej. ⁸ Nejemej awel nikchiwaj tejté yej kitzakuiliá iga mamokaki itájtōl toTēko, welsan nikchiwaj tejté iga mapwi itájtōl toTēko yej mela'ciertoj. ⁹ Inōn iga, si amejemen máj antajpalejkej, nejemej nipakij iga ayá' nitajpalejkej. Iwán ni-oradowaj iga máj xiye'nemikan ipan iyojwi Cristo. ¹⁰ Nimitziykuilowiliáj injn āma' kuá' aya nia nimitzitatij iga weljo' ximoyolpatakān, ijkōn kuá' nasís ayá' nimitzajawaskej. Dios nēma' iga manimandaro iga manimitzpalewikan ayéj iga manimitzpolokān.

Pablo monawatiá

¹¹ Inōnsan nimitzijliáj nokniwān iga nimonawatiá iwán amejemen. Nimitztajtaniliáj iga xipaktokān, xikchiwakān iga máj xiye'nemikan, sesan amoalmajmej wān sekin, iwán xonokān tamelá, iwán Dios yej tepoxchokiliá onos wān amejemen. ¹² Ximopipitokān iga ximosaludarojokān ken Dios kiye'ita. ¹³ Nochi tokniwān yej kitokaj Cristo mitzejlamikij.

¹⁴ ToTēko Jesucristo mamitziknelikan, Dios mamitzchokilikān iwán iyEspíritoj maono wān amejemen. Ijkōnyawa'.

Ama' yej San Pablo kijkuiloj iga yej kitokaj Jesucristo yej chantitoyaj Galacia Gálatas

Pablo tasaludagrowa

¹ Nej, niPablo, yej itatitan Jesucristo. Netapejpen Jesucristo iwán Dios yej toTaj yej ki-ojpa-ixitij Jesús kan miktoya. Ayá' netapejpen niga netitan taga' iga inin tekípánoł. ² Nej iwán nochi tokniwán yej kitokaj Jesucristo yej nij iwán nonokej, nimitzijkuilowiliáj inin ama' amejemen yej ankitokaj Jesucristo yej amonokej ipan estado de Galacia. ³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzmakakan yej yekti iga xonokan tamelá. ⁴ Jesucristo kichij ken kine' Dios yej toTaj wán motemá' iga mi' iga totechko, iga matemánawi iga ay'ya matikchiwakan yej ayekti ken kitekichijwaj yej onokej inán ipan inin tajli. ⁵ ¡Nochipa mamoweyimatilti Dios! Ijkónyawa'.

Ateyi se' ye'noticiaj yej tamánawía

⁶ Anikojasi te iga amejemen nimaninsan ankikajtéjkeja Dios yej mitznótzkej iga Cristo mitzikneliáj, iwán nemi ankitokaj sé'paya tamachtilis yejki' tamánawía. ⁷ Ayéj iga ono' se' ye'noticiaj yej tamánawía. Nimitzijliáj inin iga ono' sekin yej mitzkuejkuesowaj iwán kipatasnekij ye'noticiaj de Cristo yej tamánawía. ⁸ E' siga agaj mitzpowiliáj sé'paya ye'noticiaj ayéj ken yej nimitzpowilijkej, inón Dios makiknochiwa nochipa, até kichij siga manimitzpowilikan nejemen o se ángel* yej wj' ipan cielo. ⁹ Ken níkjtoja sej, inán sej níkjtoja: A'san nesi mitzpowiliáj sé'paya ye'noticiaj, ayéj ken nimitzpowilijkej, inón Dios kíknochiwas kan tawewelkato'.

¹⁰ Kuá' níkjtoja inin, ¿ix iga maneyé'itakan o iga maneyé'ita Dios? Ayá' níkneki maneyé'itakan. Siga níknéki-o' maneyé'ita la gente, nej ayo' katka níkchiwaya ken netekimaka Cristo.

Cristo kitapejpen Pablo iga itatitan

¹¹ Xikmatikan nokniwán iga ye'noticiaj yej tamánawía yej níkpowa, ayéj tájtól yej kejlánkejpa tajtaga'; ¹² iga nej ayá' nemachtij se taga', niga agaj nenextilij, majwa' Jesucristo imatika nenextilij.

¹³ Amejemen ankimátija ken iga ninemiá kuá' níkchiwaya ken tanextiliáj judiyojmej. Amejemen ankimatij ken iga poxsan níkuejkuesitinemiá kuá' níktemowaya yej kitokaj Dios iga manikpolokan. ¹⁴ Wán nej máj níkchij nochi ken tanextiliáj judiyojmej que sekin yej ikua'san nimoskaltijkej. Nej nokta yej máj níkchijtoya ken tamachtiajaj no-ikyapatajwewetkej. ¹⁵ E' Dios netapejpen este kuá' netalaxwíjtogo' noye' iwán nenotza' iga nepoxiknelij. Iwán kuá' yéj ijkón kine', ¹⁶ nej nenextilij iPiltzín iga manikpowa itájtól yej tamánawía, manikpowili yej ayéj judiyojmej. Wán kuá' inin mochij, ayá' niajkiya níktajtanito agaj, ¹⁷ niga niajki Jerusalén iga manikitatij yej achto Cristo kiútan kuá' aya nenotza. Majwa' niajki ipan itál Arabia, iwán niajki sej altepe' Damasco.

¹⁸ Ayá' niajki Jerusalén este que panoj eyi año; iwán ompa níkixmati' Pedro, iwán quince días nisen-onoyaj iwán. ¹⁹ E' ayá' níkita' sekin iyapostolejmej[†] Jesús, petz Jacobo yej iyiknín toTeko Jesús. ²⁰ Inin yej nemi nimitzijkuilowiliáj, nimitznojma-ijliáj iyixtaj Dios iga ayá' nemi nimitzjakayawaj.

²¹ Máj máj niajki ipan itál estado de Siria iwán estado de Cilicia. ²² Iwán tokniwán yej kitokaj Cristo yej onokej ipan itál Judea aya ne-ixmatiáj, ²³ san kíkakiáj iga kijtowaj: "Yej ikya tetemowaya iga te-iknochiwa, inán kipojtinemi ye'noticiaj yej ikya kinekíá mapoliwi." ²⁴ Iwán kiweyimatiájaj Dios iga neyolpata'.

2

Sekin itatitanimej Cristo komemawíaj Pablo

¹ Kuá' panoj catorce año, sej niajki Jerusalén iwán Bernabé iwán níkuiga' nq Tito. ² Niajki iga Dios nenextilij iga manía ompiga. Ompa Jerusalén, nimonechkojkej wán sekin yej momati iga kimachtiajaj yej kitokaj Jesús. Nimonechkojkej noyokámejsan, wán níkjlijkej nokta ken iga níkpowa ye'noticiaj yej tamánawía yej níkpowiliáj yej ayéj judiyojmej wán yejemej netajtólkuikej. Ijkón níkchij iga amo agaj makijto iga

* 1:8 1:8 Xikita glosario "Ángel". † 1:19 1:19 Xikita glosario "Apóstol".

báldejsan tekípánol wej nikchij wán wej nikchijto'. ³ E' wejemej ayá' kitekimakakej iga mamocircuncidaro* Tito malej iga ayéj judío. Tito no nemía nowán. ⁴ De inín nitajtokej iga sekin wej mopajpantiáj iga kitokaj Cristo, ichtakakalakkej kan nonoyaj, wán kinekiáj iga Tito mamocircuncidaro. Inímej kalakkej iga tapipiáj, iga makitakan ken iga Cristo Jesús tēmanawía iga ay'ya te-ilpitokej iley Moisés. Wejemen kinekiáj sej matechíwakan ken esclavojmej† iga matikchíwakan nochi wej kijtowa la ley. ⁵ E' ni alín ayá' niktajtolkujlíjkej iga niknekikej iga mela'ye'notíciáj wej mitzmanawíáj nochipa maono wán amejemen.

⁶ Wán wej kixmatij iga tayakantokej, ayá' ne-ijlíjkej iga manikpata ken iga nikpowa ye'notíciáj. Malej iga ayá' nikmatisneki te iteki in wejemej, iga Dios ayá' sesan máj kiye'ita. ⁷ Majwa' wejemej até ne-ijlíjkej iga kitakej Dios nemá' notekipánol iga manikpowili ye'notíciáj wej ayéj judiyojmej, kensan Dios kitekimá' Pedro iga makipowili judiyojmej. ⁸ Iga inónsan Dios wej kiítan Pedro iga makipowili ye'notíciáj wej judiyojmej, nej no neítan iga manikpowili wej ayéj judiyojmej.

⁹ Jacobo, Pedro iwán Juan wej máj tayakantokej, kitakej iga Dios nemá' inín tekípánol, inón iga nemákitzkíjkej nej iwán Bernabé. Inín kichijkej iga manesi iga neye'itakej, iga manesi iga no kiye'itaj iga maniakan manitekípanotij kan onokej wej ayéj judiyojmej, mij wejemej yawij tekípanotij wán judiyojmej. ¹⁰ Nejtantaniílíjkesan iga manikpalewíkan wej amotapialíáj, inón nokta wej nochipa wej nikchijtiwí'.

Pablo kajawa Pedro

¹¹ E' kua' Pedro asi' ipan weyi-altepe' Antioquía, nikijjxko-ijlij iga ayompa kichijtoya. ¹² Achto Pedro takuaya iwán wej ayéj judiyojmej, e' kua' asikej sekin wej kiítan Jacobo, Pedro moyokatij wán ayo' takuaya iwámej, iga kimajmawiliaya inómej judiyojmej. ¹³ Iwán sekin judiyojmej wej kitokaj Cristo kichijkej ken kichij Pedro malej iga kimatij iga ayompa. Este Bernabé no kichij ken wejemej iga atakuaya wán wej ayéj judiyojmej. ¹⁴ Kua' nikita' iga wejemej ayá' nemi kichíwaj ken tatekimaka mela'ye'notíciáj wej tamánawía, nikijlij Pedro iyixtaj nochi: "Ken tej tjudiyoj, iwán atikchijtoya ken tatekimaka iley Moisés; ¿te iga tiknextiliá wej ayéj judiyojmej iga makichíwakan wej judiyojmej kitekichíwaj?"

Welsan timoqnawíáj iga timoconfiarowaj ipan Cristo

¹⁵ Tejemej totékiya iga tjudiyojmej, iwán tikijtowaj iga ayá' tikchíwaj wej ayékti ken kichíwaj wej ayéj judiyojmej. ¹⁶ Tikmatij iga ayagaj wel ye'onos iyixtaj Dios iga kichíwa ken tatekimaka iley Moisés. Wel tiye'onoj iyixtaj Dios iga timoconfiarowaj ipan Jesucristo. Inón iga no tejemej timoconfiarojkej ipan Jesucristo iga matiye'onokan iyixtaj Dios iga timoconfiarówasan, ayéj iga tikchíwaj ken tatekimaka la ley. Iga ayagaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga kichíwasan ken tatekimaka la ley.

¹⁷ Inán siga tiknekij matiye'onokan iyixtaj Dios iga timoconfiarowaj ipan Cristo, wán timomakaj de cuenta iga tejemej no tikchíwaj wej ayékti, inón ayá' kijojneki iga Cristo tēchíwaltiáj wej ayékti. ¡Ayéj ijkón! ¹⁸ Siga nikijtowa iga la ley ayá' nepalewía iwán sej nimoconfiarowa iga wel nikchíwa ken la ley tatekimaka, iga ijkón nikchíwa nokta wej ayékti. ¹⁹ Kua' nikchíwasnekiá ken la ley kijtowa, nikita' iga awel nikchíwa ken Dios kiye'ita. Wán iyixtaj la ley nimigui', iga wel manono iga Dios. ²⁰ Nej nimigui'ya pan cruz wán Cristo; inón iga ayo' nej in wej nisato', Cristo isato' nopan, iwán inán iga nono', nono' iga nimoconfiarowa ipan iPiltzín Dios wej neçhokilij iwán migui' iga nej. ²¹ Dios tepoxiknelíá malej iga ayá' teajasi iwán awel niktepo'maka, wán siga agaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga kichíwasan ken kijtowa la ley, báldejsanwa' migui' Cristo.

3

Dios tēmaka iyEspíritoj iga timoconfiarowaj ipan yéj

¹ ¡Amejemen wej anchantitokej Galacia, ni alín ayá' anye'tajlantokej! ¿A'yéj mitzka-jkayajkej iga amo xichíwakan ken kijtowa ye'notíciáj? Kua' nimitzpowilíjkej ye'notíciáj nimitznojma-ijlíjkej ken iga kimiktíjkej Jesucristo ipan cruz, ankontenderojkej ken kua' katka amonoyaj kua' mochij. ² Ta' xine-ijlíkan inín: ¿Ix Dios mitzmakakej iyEspíritoj iga ankichíwaj ken tatekimaka iley Moisés, o iga ankiçredoíjkej kua' ankikakíkej ye'notíciáj? ³ ¿Te iga ayá' anye'tajlantokej? Kua' ampewakej iga ankitokaj Cristo, mitzpalawíjkej iyEspíritoj Dios, ¿inán ix ankinéj amoséltisan xichíwakan ken kineki Cristo? ⁴ ¿Ix báldejsan ankijowíjkej iga mitzknöchíjkej iga ankitokaj Cristo? Masej amo katka báldejsan. ⁵ Kua' Dios mitzmakaj iyEspíritoj iwán kichíwa ipan amejemen wej ayi'pa

* 2:3 2:3 Xikita glosario "Circuncióñ". † 2:4 2:4 Xikita glosario "Esclavo".

mo-ita, ¿te iga kichíwa? Ayá' kichíwa iga amejemen ankichíwaj ken la ley tatekimaka, sino que iga ankieřdowaj ye'noticiaj yej ankikakikej.

⁶ Xikejlamikikan iga Abraham moconfiarowaj ipan Dios, iwán iga moconfiarowaj, inón iga Dios kita' ken yej ayá' kichij yej ayekti. ⁷ Inón iga amejemen xikmatikan iga yej moconfiarowaj ipan Dios, inómejwa' in ipilowan Abraham. ⁸ Wan Dios kijtowa kan ijkuilijto' itájtól iga kiye'itas yej ayéj judiyojmej iga moconfiarowaj ipan yej; ikway ijkón kijlij Abraham inón ye'noticiaj: "Iga tej nochi gente ipan tajli yawij ye'onotij." ⁹ Ijkón iga yej moconfiarowaj ipan Dios, Dios kichíwas iga maye'onokan ijkón kensan Abraham ye'onoya iga moconfiarowaj ipan Dios.

¹⁰ Yej moconfiarowaj iga wel kichíwaj ken tatekimaka iley Moisés, Dios kinkočhíwas iga itájtól kijtowa: "Yej ayá' kichíwa nochi ken tatekimaka iley Moisés, inón Dios kinkočhíwas." ¹¹ Xikmela'matikan iga ayagaj ye'onos iyixtaj Dios iga kichíwa ken tatekimaka la ley; itájtól Dios kijtowa: "Yej moconfiarowa ipan Dios, Dios kiye'ita iwán yawi onoti nochipa wan yej." ¹² Yej kitoka iley Moisés, nochipa makichíwa ken tatekimaka inón ley, ayéj iga moconfiarowa ipan Dios. Iga itájtól Dios kijtowa: "Siga tikneki iga nochipa xono, xikchíwa nochi yej tatekimaka iley Moisés."

¹³ Malej iga tejemej awel tikchíwaj nochi ken tatekimaka iley Moisés, Cristo temañawij kua' mi' ipan cruz; kinkočhijkej totechko. Ken ijkuilijto' ipan itájtól Dios: "Yej miki pipilójtó'pa ipan kuawi', inón toknín Dios kiye'ita iga kinkočhijkej." ¹⁴ Mi' Cristo iga Dios makichíwa iga wel maye'onokan yej ayéj judiyojmej, ijkón ken kijlij Abraham. Iwán tonochin iga timoconfiarowaj ipan Cristo Jesús wel matikpiakan iyEspíritoj Dios yej kijtoj iga temakas.

La ley iwán yej Dios kijtoj iga temakas

¹⁵ Noknjwan, nia nimitznextilijij kan ximixkujtikan ipan yej kichíwaj toknjwan: Kua' se taga' motajtoltiá iwán agaj iwán kichíwaj se ama' kan nesi iga motajtoltijkeja iwán kifirmarowaj, ayagaj wel kijtowa iga amo mamochíwa niga wel kitaliliá se' tájtól.

¹⁶ Puej Dios kijlij Abraham iwán ipiltzín* ipilówampa iga kimakas yej yekti. Kan ijkuilijto' ayá' kijtowa iga "ipilowan ipilówampa" kenkua' nemi kijliá mia' gente, sino que kijtowa: "ipiltzín ipilówampa", inón kijtojneki sesan, inonwa' Cristo. ¹⁷ Injñwa' in yej nikijtojneki: Dios motajtoltij iwán Abraham iwán Dios kijtoj iga kichíwas ken motajtoltijkej. Inón iga iley Moisés, yej wáľaj kua' pánoja cuatrocientos treinta años, awel kijtowa iga ómpaya matami ken iga motajtoltijkej. Siga ijkón, báldejsan yej Dios kijtoj iga kichíwas. ¹⁸ Siga Dios temaka yej pox yekti iga tikchíwajsan ken tatekimaka iley Moisés, ayéj katka iga matimoconfiarokan ipan yej Dios kijtoj. E' yej Dios kimá' Abraham, kimá' iga kijlij iga kimakas, ayéj iga Abraham kitánijpa.

¹⁹ Iwán ¿téjastaj in iley Moisés? Inón kimakakej iga manesi iga mochíwa yej ayekti. Inón ley tami' este que wáľaj inón "ipiltzín" yej Dios kijtoj iga wı'. Dios kimá' inón ley angelejmej iga yejemen makimakakan Moisés, wan Moisés kimá' judiyojmej. ²⁰ E' kua' Dios kijlij Abraham yej kimakas, Dios akitemoj agaj iga makipowili iga imatika nokta kijlij. Dios sesan wan wel kichíwa iséľtisan ken kineki.

Tejas in la ley

²¹ ¿In inón ix kijtojneki iga iley Moisés ono' icontraj yej Dios kijtoj iga kichíwas? Ayéj ijkón. E' siga Dios temakaka se ley yej wel kichíwa iga matonokan, ijkón wel tiye'onoyaj iyixtaj Dios iga san tikchíwaj yej tatekimaka la ley. ²² E' ijkuilijto' ipan itájtól Dios iga nochi gente ilpito' iga kichijto' yej ayekti; ijkón iga petz yej kicřdowa ipan Jesucristo wel makipiá yej Dios kijtoj iga tamakas.

²³ Kua' aya wı' yej ipan timoconfiarowaj, kenkua' te-ilpitoya la ley, tikchixtoyaj iga matikxmatikan yej ipan matimoconfiarokan. ²⁴ La ley ken se yej teojmá' iga tewiga' kan ono' Cristo, iga mateye'ita Dios iga timoconfiarowajsan ipan Jesucristo. ²⁵ E' inán iga ási'ya yej ipan timoconfiarowaj, ayó' teojmaka la ley.

²⁶ Iga annoconfiarowaj ipan Cristo Jesús, amejemen nochi ipilowan Dios. ²⁷ Nochi amejemen anmošetilijkej iwán Cristo iga anmobautizarojkej.† Inán annémija wan Cristo kenkua' yéj amotzóťzol. ²⁸ Até' kichij siga se judío o yej ayéj, esclavo o yej ayéj, taga' o siwa'; iga anšetitokej iwán Cristo Jesús, kenkua' sesan amonokej. ²⁹ Siga amejemen itatki Cristo, amejemen ipilowan ipilówampa Abraham, iwán amotatki no mochíwas yej Dios kijlij Abraham iga kimakas.

* **3:16** 3:16 Ipan griego kijtowa "semilla", yej wel kijtojneki sesan o mia'. Niga Pablo kijtowa iga kijtojneki Cristo.

† **3:27** 3:27 Xikita glosario "Bautizar".

4

¹ Inún yej níkjtojneki: Mieĵ aya yoleĵ se ĵepiltzĵn yej kimakaskej nochi iga mochiwas itatki, neŝi ken se naŵoltekipanowaŵni yej ono' ichaŵn maleĵ iga yeĵ nochi itatki. ² Ono' yej kiskaltia' inoŵn ĵepiltzĵn iwán ono' yej kita nochi yej itatki, este kuá' kĵtoj itaj iga kimakas yej kikuis. ³ Iĵkónsan nō teĵemeĵ, kuá' aya tikĵxmatiaĵ Cristo, ken kuá' aya tiyoleĵkej, tikĵhĵtoyaj ken kitekimakaj yej kitokaj yej ayéĵ mela'diosmej. ⁴ E' kua' asi' tiempo yej Dios kĵtoj, kitĵtan iPiltzĵn, yej onoko ipan se siwa' iwán kichĵj ken tatekimaka iley Moisés. ⁵ Waĵaj iga teĵitomako kaŵn teĵekimakatoya la ley, iga Dios mateoŵmewaĵi ken ipilowaŵn.

⁶ Iwán inán iga ameĵemeĵ ipilowaŵnya Dios, kitĵtan iPiltzĵn iyEspiritoĵ ipan amoalŵmajmeĵ; iwán iga iyEspiritoĵ wel tikĵliáĵ Dios: "¡TinoTaj, noPáj!" ⁷ Inán iga teĵ ipiltzĵn Dios, inán ayo' mitztekimaka la ley. Iwán iga teĵ ipiltzĵn Dios, yawi mitzmakati yej pox yeĵkti iga ticredowa ipan Cristo.

Pablo kinonotza yej mokuepasneĵi iga kichĵwaj ken tatekimaka la ley

⁸ E' kuá' ameĵemeŵn aya ankĵxmatiaĵ Dios, an-ilpitoyaj iga ankitokayaj yej ayéĵ mela'diosmej. ⁹ Inán iga ankĵxmatĵj Dios, o matikĵjtoĵkaŵn, Dios mitzĵxmatĵj ameĵemeŵn, ĵte iga seĵo' annoconfiaroĵneĵiĵ ipan yej ayéĵ mela'diosmej yej awel te kichĵwaj iwán annotemakaj iga mamitzilpitokaŵn iga ankitokasneĵiĵ seĵ? ¹⁰ Anĵineĵiĵ iga Dios mamitzye'itakaŵn iga te ankichĵwaj ipan sekin día, meses, fecha iwán año. ¹¹ Nimajmawi iga baĵdejsan nochi yej nimitzmachtĵjkej.

¹² Nokniwaŵn, nimitzĵiliáĵ iga ximochĵwakaŵn ken nej, iga nej nō nimochĵj ken ameĵemeŵn iga ayo' netekimakato' la ley. Ameĵemeŵn ayá' annechĵwiliĵkej nitē yej ayēkti. ¹³ Ankimátĵija, kuá' achto nimitzpowiliĵkej ye'noticiaĵ yeĵ tamaŵnawia', nikawí' waŵn ameĵemeŵn iga ayēkti níkmachĵliaya. ¹⁴ Iwán iga ayēkti níkmachĵliaya, ameĵemeŵn wel katka ayá' anneĵe'itayaj, e' maleĵ iĵkón ameĵemeŵn ayá' anneĵinajtĵjkej nĵa anneŵemakakeĵ. Majwa' anneoŵmewaĵiĵkej ken se iyáŵgel Dios; ken kuá' nemi ankoŵmewaĵiáĵ Jesucristo nokta. ¹⁵ ĴTe iga inán ayo' ampakĵj? Wel níkjĵtowa inún iga nimitzĵajtowiliáĵ, siga wel katka este anneŵemakayaj amoyĵx. ¹⁶ Iwán inán, ĵix anne-ĵĵyaja iga nimitzĵiliĵkej yej ompay nokta?

¹⁷ Yeĵ ĵineĵiĵ iga xĵchĵwakaŵn ken tatekimaka iley Moisés, ayéĵ iga mitzye'ojmakaj. Yeĵemeĵ ĵineĵiĵ mamitzyokatĵkaŵn iwán neĵemeĵ, iwán yeĵemeĵsan xĵke'itakaŵn. ¹⁸ Yeĵkti iga xĵkneĵikaŵn iga xĵpaleĵiĵkaŵn sekin, siga yeĵ anĵichĵwiliáĵ nokta yeĵ yeĵkti, e' xĵchĵwakaŵn nochĵpa, ayéĵ kuá'san nono' amowaŵn. ¹⁹ Ameĵemeŵn yeĵ nimitzĵneĵiĵ ken nokta annoŵilowaŵn, seĵ nimoknoĵchĵto' iga ameĵemeŵn, ken tikita se teĵe' kuá' kwaloto' iga taonolĵia; iwán iĵkón nĵa nimoknoĵchĵtoti este que xĵkmeta'tokakaŵn Cristo. ²⁰ ĴNĵkneĵiskĵaya magui' sémiya nokta manono amowaŵn iga manimeltztoĵtozopeli'notzakaŵn, pueĵ ayo' níkmati teĵ níkchĵwa waŵn ameĵemeŵn!

Mamĵxkuĵtilo ipan Agar waŵn Sara

²¹ Ameĵemeŵn yeĵ anĵichĵwasneĵiĵ ken tatekimaka iley Moisés, xine-ĵĵliĵkaŵn inún: ĴIx ayí' anĵikakĵkej ken kĵjtowa inoŵn ley? ²² Kĵjtowa iga Abraham ĵipia' ome isiswa', se yeĵ imela'siwa' yeĵ itoĵka' Sara, iwán se' yeĵ isirĵientaj Sara yeĵ itoĵka' Agar. Seĵsé isiswa' kita' se ipiltzĵn. ²³ E' ipiltzĵn sirĵienta onoko iga taga' ĵine', mieĵ ipiltzĵn yeĵ ayéĵ sirĵienta onoko iga moĵĵj yeĵ kĵtoj Dios. ²⁴ Inún taĵapowalis kaŵn mamĵxkuĵtilo. Inoĵmeĵ ome siwaĵkej kĵtojneĵi ome pacto yeĵ Dios kichĵj. Se de inoŵn pacto moĵĵj ipan teĵe' Sinaí, iwán inoŵn tenexĵilia de Agar; nochi ipilowaŵn Agar onoj iga esclavoĵmeĵ iga ĵipiaĵ iteko yeĵ la ley. ²⁵ Agar kĵtojneĵi inoŵn teĵe' yeĵ itoĵka' Sinaí yeĵ ono' Arabia, inoŵn kĵtojneĵi Jerusalén yeĵ inán ono' ipan taĵli, iga yeĵ ompa chaŵntitokeĵ waŵn ipilowaŵn kitekimakatoĵkej iley Moisés. ²⁶ E' Sara kĵtojneĵi se' Jerusalén yeĵ ono' aĵko ipan cielo, inoŵnwa' ayéĵ esclava, iwán teĵemeĵ ipilowaŵn. ²⁷ Iga itáĵtol Dios kĵjtowa: Xĵpaĵi teĵ siwa' yeĵ ayá' tipilowa; xĵzajĵti iga tipaĵi, teĵ yeĵ ayí' tipilkualo. Iga siwa' yeĵ kĵkajteĵkej yawi ĵipiatĵi máĵ ipilowaŵn, máĵ que inoŵn siwa' yeĵ weĵeĵyoĵ.

²⁸ Nokniwaŵn, teĵemeĵ ken tikita Isaac yeĵ ipiltzĵn Sara; teĵemeĵ teĵilowaŵn yeĵ Dios kĵtoj iga onoskej. ²⁹ E' iĵkón ken iĵya ipiltzĵn Agar, yeĵ onoko iga taga' ĵine', kĵknoĵchĵj ipiltzĵn Sara, yeĵ onoko iga ĵine' iyEspiritoĵ Dios; iĵkón nō inán, yeĵ kichĵwasneĵiĵ ken tatekimaka iley Moisés, te-iknoĵchĵwaj teĵemeĵ yeĵ tonokeĵ iga iyEspiritoĵ Dios. ³⁰ E', ĵte kĵjtowa Dios ipan itáĵtol? Kĵjtowa: "Xĵĵixti esclava iwán ipiltzĵn, iga ipiltzĵn esclava awel kĵkui yeĵ itakĵiĵyas ipiltzĵn yeĵ ayéĵ esclava." ³¹ Inoŵn iga nokniwaŵn, teĵemeĵ ayéĵ ken ipilowaŵn yeĵ esclava yeĵ kitekimakato' iley Moisés, majwa' teĵemeĵ ipilowaŵn yeĵ ayéĵ esclava iga timoconfiarowaj ipan Cristo.

5

¹ Cristo tɛxiton iga ayo' matɛtekimakato la ley. Inón iga xixitontokan, iwán ayo' ximoternakakan iga sej mamitztekimakatokan la ley.

² Ta' xinekakikan, nej niPablo, nimitzijliáj siga amejemen anmocircuncidarowaj, ayá' mitzpalewiáj iga migui' Cristo. ³ Nimitzijliáj sej iga nochi yej mocircuncidarowa, yawi onoti iga makichíwa nochi ken tatekimaka iley Moisés. ⁴ Amejemen yej ankijtowaj iga anye'onokej iyixtaj Dios iga san ankichíwaj ken tatekimaka la ley, anmoyokatijkej de Cristo iwán ankikajtejkej Dios yej te-ikneliá. ⁵ E' iga nejemej, iyEspíritoj Dios nenextiliáj iga nejemej niawij niye'onotij iyixtaj Dios iga nimoconfiarowaj ipan Cristo. ⁶ Siga tisetitokej iwán Cristo Jesús, até kichij siga tonokej circuncidadoj o ayá', monékisan iga matimoconfiarokan ipan Dios, iwán siga timoconfiarowaj, tiknekiskeja tokniwan.

⁷ Amejemen ómpaya ken ankichijtoyaj. ¿Ayéj mitzkawaltijkej iga ayo' xichíwakan ken kijtowa mela'ye'noticiaj? ⁸ Ayéj Dios yej mitzkawaltijnekij, iga Dios nokta yej mitznótzaj. ⁹ Amo xikelkawakan iga "alín levadura* kiposawayaltiá nochi tixti kuá' mochiwa pan." Ijkón se yej ayompa tamachtiá wel kichikokixtiá komati tokniwan. ¹⁰ Nej nimoconfiarowa ipan toTeko iga amejemen ankitokaskej ken nimitzmachtijkej, e' Dios yawi kicástigaroti yej mitzkuejkuesowaj, a'san nešis.

¹¹ Nokniwan, siga nej katka manitatekimakátoo' iga mamocircuncidarolo, judiyojmej ayá' ne-iknočhíwayaj iwán ayá' kikuejkuesowaj kuá' kikakij iga ničpowa te iga Cristo migui' ipan cruz. ¹² E' inomej yej mitzkuejkuesojtinemij iga ximocircuncidarokan, jmasejwa' nochi yejemej mamomela'tekikanya!

¹³ Nokniwan, Dios mitznótzkej iga ayo' mamitztekimakatokan la ley. Malej iga ijkón, amo xichíwakan ayompa kensan kineki amoalmaj, majwa' ximosepampalewikan iga manesi iga anmonekij. ¹⁴ Iga nochi yej tatekimaka la ley wel mochiwa ipan inín yej ijkón kijtowa: "Xichčokili mokniñ kensan tej timochčokiliá." ¹⁵ Nimitzijliáj, siga anmotankuaj iwán anmokuaj amejemənsan, anyawij anmosepantamitij.

Matinemikan ken kineki iyEspíritoj Dios

¹⁶ Inín yej nimitzijliáj: Xinemikan ken kineki iyEspíritoj Dios, iwán amo xinemikan ayompa ken kineki amoalmaj. ¹⁷ Iga nochi yej ayekti tikchíwasnekij, akiye'ita iyEspíritoj Dios, iwán iyEspíritoj Dios akiye'ita yej ayekti tikchíwasnekij. Iyomextimej ayá' moye'itaj, inón iga amejemej awel ankichíwaj yej ankinekij. ¹⁸ E' siga iyEspíritoj Dios mitzojmakaj, ayo' mitztekimakatokej la ley.

¹⁹ Néšisan yej ayompa kichíwaj ken kineki iyalmajmej, ijkón kichíwaj: kochij wan yej ayá' iwán namiktitokej, kichíwaj yej pox ayekti, este ayo' pinawaj iga ayompa kichíwaj, ²⁰ kiweyimatij idolojmej, taachisarowaj, ta-ijiyaj, pox takuejkuesowaj, kikuilijnekij yej se' itatki, pox kuejkuesiwij, kineki yejemejsan mamoye'chíwakan, moyoyokatiáj iwán monechkowaj wənsan yej moye'itaj, ²¹ ta-ixitaj, tamiktiáj, sentawanaj kan pox tajtakuaj iga ilwichíwaj, iwán kichíwaj sékino' yej ijkómpasan. Nimitznóntzaj amejemen kensan achto nimitzijlikej, yej ijkón kichíwaj, ayá' wel kalakiskej kan reinarowa[†] Dios.

²² E' iyEspíritoj Dios kichíwa ipan toalmaj iga matimochokilikan, matipaktokan, matonokan tamelá, amo nimanín matikuesiwikan, matite-ijiknimej, matikyé'chíwilikan sekin, nochiwa matikchíwakan ken tikijtowaj iga tikchíwaskej, ²³ matiyoltzopelikmej, iwán matimoyoltakuawilikan kuá' tikchíwasnekij yej ayekti. Ateyi nisé ley yej tatekimaka iga amo matikchíwakan ijkón. ²⁴ Iwán yej tiktokaj Jesucristo, tikmiktijkej ipan cruz nochi yej ayekti yej kichíwasneki toalmaj. ²⁵ Ya que iyEspíritoj Dios kichij iga wel matiyé'onokan, matikchíwakan nochi ken tenextiliá.

²⁶ Amo matimoweyimatikan, amo matimokuejkuesokan niga matimosepan-ixitakan.

6

Ximosepampalewikan

¹ Nokniwan, siga ankítaj agaj kichij yej ayekti, amejemen yej máj ankimatij ken kineki iyEspíritoj Dios, xikpalewikan iga sej maye'nemi. Tamelá xiknótzakan; amo ximoweyimatikan. Amo santá' tej no tikchíwasnekis yej ayekti. ² Ximosepampalewikan kuá' ay'ya ankojasij ken ankichíwaj ipan tejté yej mitzyolmiktijtokej. Iga ijkón, ankichíwaj ken tatekimaka iley Cristo.

³ Si agaj momachiliá iga kipiá itekiyo kuá' ayéj te iteki, inón igánajsan mokajkayawa. ⁴ Sejsé imatika mamó-ita ken iga nemi, iwán siga kita iga ómpaya ken kichijto', iyalmajsan makimatito iga ye'ono'. E' amo makijto iga yéj máj ye'nemi que se'. ⁵ Puej sejsé kimati te tekipánql Dios kimá' iga makichíwa.

* 5:9 5:9 Xikita glosario "Levadura". † 5:21 5:21 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

⁶ Ye' nemi momachtiá ipan itájtɔl Dios, yej quipiá, achi makimokɔkati itamachtiáni.

⁷ Amo ximokajkayawakan: ayagaj wel kajawilmati Dios. Yej kichiwiliá agaj tejté, inón yawi mokuapatí iyakapan. ⁸ Siga agaj kichíwa yej ajayekti, iga inón yej kichij yawi mela'poliwiti. E' yej kichíwa yej yekti ken kineki iyEspíritoj Dios, iyEspíritoj Dios yawi kichíwati iga nochipa maono iyíxtaj Dios. ⁹ Inón iga amo matisiawikan iga tikchíwaj yej yekti. Siga ayá' timosemakaskej, wj' díá kuá' tɛmakaskej yej teajasi. ¹⁰ Inón iga kuá' wel, matikchíwilikan yej yekti nochí, iwán inón máj matikchíwilikan tokniwán yej nɔ moconfiarowaj ipan Cristo.

Pablo tanɔnɔtza iwán tanawatiá

¹¹ Ta' xikitakan kejké'pa letrajwewetkej nemi nimitzijkuilowiliáj nomatika. ¹² Inomej yej mitztekimakaj iga ximocircuncidarokan, kichíwaj iga san makiye'itakan, iwán iga amo makijiyakan iga kitokaj Cristo yej mi' pan cruz. ¹³ E' niga yej onokej circuncidado ayá' kichíwaj nochí ken tatekimaka la ley. E' mitztekimakaj iga ximocircuncidarokan iga mamokichmatikan iga mitzchíwaltijkej iga ximotekikan. ¹⁴ E' nej iga nité yej nikchíwa ayá' nimoweyimati, petz nimoweyimati iga niktoka toTɛko Jesucristo yej mi' ipan cruz. Jesucristo mi' iga nej, ijkón nochí yej ono' ipan inín tajli ay' neyɔltılana ken kuá' mıkto'ya iwán nej ken nɔ nimıkto'ya iga ay' nikchíwa ken mochíwa pan inín tajli. ¹⁵ Iga tisetitokej iwán Cristo Jesús, até kichij siga timocircuncidarowaj o ayá', monékisan iga Dios mateyɔlpata. ¹⁶ Dios makichíwa iga maonokan tamelá iwán makiknelikan nochí yej kichíwa ken nemi nimitzijliáj, inómejwa' nokta in ipilowán Dios.

¹⁷ Inán nikɛman anikneki agaj maneyɔlmikti; ipan nokajlo' neši notákal iga ne-iknɔchijkej iga niktoka toTɛko Jesús.

¹⁸ Nokniwán, niktajtaniá toTɛko Jesucristo iga makichíwa yej yekti ipan amejemen. Ijkónyawa'.

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Éfeso Efesios

Pablo kijkuilowiliá yej kitokaj Jesús yej chantitokej altepe' Éfeso

¹ Nej niPablo, iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kititan, iga Dios ijkón kine'. Nimitzijkuilowiliáj inín ama' yej ankitokaj Dios iwán ankicredowaj Jesucristo yej anchantitokej altepe' Éfeso. ² Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitziyolchikawakan iga pan amoalmaj xonokan tamelá.

Dios teyolchikawa iga tiktokaj Cristo

³ Matikweyimatiltikan yej iDios iwán iTaj toTeko Jesucristo iga Dios tema'ya ipan toespíritoj nochi yej yekti yej ono' ipan cielo iga tisetitokej iwán Cristo. ⁴ Dios tetapejpen áchtosan, este kuá' aya mochíwaya inín tajli, iga matisetitokan iwán Cristo, iga matimochíwakan de yéjpasan iwán iga matikchijtukan iyixtaj yej yéj kineki. ⁵ Dios iga tepoxchokilij, kejlán este ikay iga tetapejpen iwán kititan Jesucristo iga matimochíwakan nokta ipilowan, ijkón Dios kiye'ita. ⁶ Dios poxsan te-iknelij iga teomemawij iga yej kichij ipiltzin yej poxsan kineki, ijkón kajasi iga matikweyimatiltitokan. ⁷ Iga iyeso Cristo kitoyaj kuá' migui', temanawij iwán teelkawilij yej ayekti tikchijkej, inón kichij iga tepoxiknelij. ⁸ Dios iga tepoxchokiliá, tematiltij yej matikchíwakan iwán iga matikxmatikan iyojwi. ⁹ Tenextilij yej jyantoya, yej yéj kejlantoya iga tejemen, ken yéj kiye'ita' iga ipan Cristo kine' mamochíwa. ¹⁰ Dios yawi kichíwati kuá' yéj nokta kinekis iga kisetiltij nochi yej ono' ipan cielo iwán yej ono' ipan tajli iga Cristo makimandaro.

¹¹ Iwán iga tisetitokej wan Cristo inán timotapialiaja, iga Dios tema' yej yéj itatki, tetapejpentoyaj iga Dios ijkón nokta kejlantoya, iga kichíwa ken yéj kiye'ita. ¹² Ijkón Dios kichij iga nejemej nijudiyojmej áchtosan maniksentalikan noalmamej pan Cristo iwán manikweyimatiltikan. ¹³ Amejemen nq ankikakikej mela'ye'noticiaj yej tasalvarowa iwán ankicredojkej Cristo. Dios mitzmakakej iyEspírito Santo iga manésiya iga amejemen itátkiya yéj, yej ikay kijtoj iga yawi mitzmakati. ¹⁴ Iga Dios tema' iyEspíritoj, tenextiliá iga yéj yawi temakati majo' yej yéj itatki. Ikuá' kisalvarowa nochi tokniwan yej yejpa itatki iwán nochi kiweyimatiltiáj.

Pablo kitajtaniliá Dios iga makipaléwikan yej kitokaj Jesucristo

¹⁵ Inón iga nej, kuá' nikagui' iga amejemen anmoconfiarowaj ipan toTeko Jesucristo iwán anmochokiliáj wan yej kitokaj Dios, ¹⁶ ayá' nikajtewa iga nikmaka gracias Dios iga amejemen. Nochipa nimitzejlamikij kuá' nitajtowa wan Dios. ¹⁷ Niktajtaniliá iDios toTeko Jesucristo, toTaj yej kipoxpía poder, iga mamitzmakakan iyEspíritoj iga xikmatikan te xikchíwakan iwán xikxmatikan máj Dios. ¹⁸ Nq niktajtaniliá Dios iga mamitztawikan pan amoalmamej iga xikmatikan te iga mitznótzkej, iwán xikmatikan nq yej pox yekti yej Dios yawi kimakati inomej yej yéj itatki. ¹⁹ Nikneki xikmatikan iweyi poder yej akipiá kan tanto', inón tepalewía kuá' tiksentalijtokej toalmaj pan Cristo. Injnsan iweyi poder yej Dios kinextij ²⁰ kuá' kojpa-ixitij Cristo iga miktoya iwán kitalij iladoj iye'ma' ipan cielo. ²¹ Ompa kitalij Cristo iga máj mamandaro que nochi espírituj yej kipiáj poder iwán nochi yej mandarowaj pan cielo, inán inín tajli yej inán ono' iwán yej wí'o'. ²² Dios kitalij Cristo iga makimandaro nochi, iwán nq kitalij iga maono ken tzontekon pan nochi tokniwan yej kitokaj toTeko. ²³ Yej tiktokaj Cristo, tejemej icuerpoj. Yej tiktokaj Cristo atikpolowaj nité iga yéj noyan ono wan nochi kipiá.

2

Dios teyokamanawia

¹ Cristo mitzojpa-ixitijkej iga anmiktoyaj iyixtaj Dios iga ankichijtoyaj yej ayekti. ² Inón ankichijtoyaj ikya, kensan kichíwaj yej akixmatij Dios, san ken kineki Tzitzimi' yej mandarowa ipan ejeka', iwán yej nq kichíwaltiá yej ayekti inomej yej akichíwaj ken kineki Dios. ³ Ikya nochi tejemej ijkón nq tinemiáj, tikchíwayaj san ken kinekiá toalmaj, iwán san ken tikejlamikiáj, inón iga teajasiá iga Dios matecastigaro kensan sekin. ⁴ E' Dios pox te-ikneliá iga pox techokiliá, ⁵ malej iga tejemen timiktoyaj iyixtaj Dios iga tikchijtoyaj yej ayekti, Dios teojpa-ixitij wan Cristo. Dios ken temakokawia

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

iga tiye'onoskej wān kiye'ita iga matemañawi. ⁶ Dios teojpa-ixitij wān Cristo Jesús, iwān teawatoltij itenoj kǎn ono' ipan cielo. ⁷ Ijkǎn kichij iga makinexti pan mia' xiwi' yey wǎ'o', iga tepoxye'ita iwān pox te-ikneliá iga timoconfiarowaj ipan Cristo Jesús. ⁸ Dios mitzmañawijkej iga mitzchokiliáj iga ipan annoconfiarojkej; iwān inin ayéj iga amogañaj ankichijkej, sino que Dios mitzyokamakokawijkej. ⁹ Inin ayéj iga tejté tikchijkej iga tiktǎnej, iga amo agaj mamoweyimati. ¹⁰ Tejemēn Dios teojpachij iga matsenemikǎn wān Cristo Jesús, iga matikchiwakǎn yey yekti, iga ijkǎn yéj áchtosan kejlǎn ken matinemikǎn.

Tonokej tamelá ipan Cristo

¹¹ Inon iga amo xikelkawakǎn iga amejemen ayéj anjudiyojmej; judiyojmej mitzijliayaj "incircuncisos"* iga yejemej nochi tajtaga' mojliáj "circuncidados" iga yejemen inon kitekichiwaj. ¹² Ikuá' amejemen aya ankixmatiáj Cristo, judiyojmej mitzitakej iga anwejkachanejkej, ayá' ankixmatiáj te motajtoltijkej Dios wān israelitajmej niga yey kijtoj iga yawi kichiwati. Amoselti amonoyaj ipan inin tajli iga ayá' ankixmatiáj Dios wān ayá' ankimatiáj siga wel anmomañawiyayaj. ¹³ E' inán iga ansenemij wān Cristo Jesús, amejemen yey amonoyaj wejka iga Dios, ankina'techójkeja iga migui' Cristo iga amejemen. ¹⁴ Cristo kichij iga matonókanya tamelá. Yéj kichij iga judiyojmej iwān yey ayéj judiyojmej mamochiwakǎn ken sesan, iga Dios kixixitinya inon yey tayojoykatitioya iga mo-ixitayaj. ¹⁵ Kuá' mi' Cristo, ompa tami' iley Moisés wān nochi yey tatekimaka. Yey judiyojmej iwān yey ayéj judiyojmej mochij ken sesan taga' iga kisentokaj Cristo. Ijkǎn kichij iga matonókanya tamelá. ¹⁶ Kuá' mi' ipan cruz, Cristo kichij iga matami iga mo-ijiyayaj yey judiyojmej iwān yey ayéj judiyojmej iwān mochijkej ken sesan taga'. Inán wel tonochimej tonoskej tamelá iyixtaj Dios.

¹⁷ Cristo wǎlaj iwān kipowa' ye'noticiaj ken wel matonokǎn tamelá iyixtaj Dios tonochimej, yey ayéj judiyojmej yey wejkatitoyaj iga Dios iwān judiyojmej yey ken na'san onoyaj wān Dios. ¹⁸ Iga Jesucristo mi' iga tejemēn, tonochin yey tijudiyojmej iwān yey ayéj, inán wel tasij itenoj toTaj iga inonsan iyEspíritoj Dios. ¹⁹ Inon iga inán amejemen ay'ya anwejkachanejkej, niga ayo' amonokej ipan tajli yey ayéj amatatki. Inán ansétiakej iwān inomej yey itatki Dios iwān nǎ amochújkeja ipilowan Dios. ²⁰ Wān amejemen inán ken se weyi kajli yey taksato' pan yey tenextilij apostolejmej wān profetajmej,† iwān Jesucristo nokta ken tikita achto te'ti kǎn tajtaksato' inon kajli. ²¹ Iga tisétitokej wān Cristo, ken yoli' yoli' tejkatiá kajli te que yekawi se tiopan yey yokachijto' iga toTeko. ²² Ijkǎnsan nǎ amejemen, iga ansétitokej wān Cristo, anmosenechkowaj iga mamitichiwakǎn ken se kajli kǎn maono iyEspíritoj Dios.

3

Dios kititani Pablo iga makipowili ye'noticiaj yey ayéj judiyojmej

¹ Inon iga nej Pablo, nipresojtito' iga nikchíwa ken kineki Cristo Jesús; nitekipanowa iga xiye'onokan amejemen yey ayéj anjudiyojmej. ² Ankimátija iga Dios ne-iknelij iga nemá' inin tekipanǎl iga manimitzpaléwikan. ³ Dios nenextilij yey iyantoya iwān nematiltij, ijkǎn ken nimitzijkuilowililijkeja achi ipan inin ama'. ⁴ Kuá' ankixpowaskej inin, ankimatiskej iga nikmátija yey iyantoya, yey Cristo kichiwako. ⁵ Inon yey to-ikyapatajwān ayá' kimatikej; e' inán Dios, iga iyEspíritoj kinextilij iyapostolejmej iwān iprofetajmej. ⁶ Ininwa' in yey aya momatiá: Jesucristo nǎ wel kimanawia yey ayéj judiyojmej iga mamochiwakǎn sesan wān judiyojmej; iyomextin mochíwaskej ken tikita sesan taga' iga Dios kimakas nochi yey kijlij judiyojmej iga yawi kimakatij.

⁷ Malej iga aneajasi, Dios ne-iknelij iwān netalij iga wel manitekipano iga manikpowa ye'noticiaj. ⁸ Nej yey maj até noteki que nochi yey kitapejpen Dios iga itatki; e' yéj kiye'ita iga manikpowili ye'noticiaj yey ayéj judiyojmej. Inon ye'noticiaj tematiltiá yey kichij Cristo iga tejemēn, yey pox valerowa iwān ayagaj wel kaxiliá ipatiyo. ⁹ Dios, yey kichij nochi yey tikitaj, kine' iga maniknextili nochi gente ken yéj kichíwas, yey desde ikya ayagaj kimatiá. ¹⁰ Ijkǎn angelejmej* yey onokej ipan cielo iwān espiritojmej yey kipiáj poder, kitaj ipan tokñimej yey kitokaj Dios, iga Dios nokta kipoxmati te kichíwa. ¹¹ Dios kichij ijkǎn kensan kejlantoya pox ikyyay, inon kichij iga kititan toTeko Cristo Jesús. ¹² Iga tiktokaj Cristo, inán ayá' tipinañawaj iga tikna'techowaj Dios, iga timoconfiarowaj ipan yéj. ¹³ Inon iga nimitzijliáj, amo ximoknoqmatikǎn iga nemi ne-iknoqchíwaj iga amejemen. Inin iga amejemen xiye'onokan.

Ken iga tepoxchokiliá Cristo

* **2:11** 2:11 Xikita glosario "Circuncisión".

† **2:20** 2:20 Xikita glosario "Profeta".

* **3:10** 3:10 Xikita glosario

"Ángel".

¹⁴ Inón iga nimotankuáketza iyixtaj iTaj toTeko Jesucristo, ¹⁵ yey kimaka vida nochi yey ono' pan cielo iwán pan tajli. ¹⁶ Niktajtaniliá toTaj yey nochi wel kichíwa iga mamitzmakakan amotájpjal iga iyEspíritoj iga amo ximosemakakan ipan iyojwi. ¹⁷ Nq niktajtaniá Dios iga Cristo maono ipan amejemej iga anmoconfiarowaj ipan yéj, iwán ijkón xikchokilikan Dios wan ximochokilikan iga inochi amoalmajmej. ¹⁸ Ijkón amejemen wan nochi yey kitokaj Dios, wel xikmela'matikan ken iga Cristo tepochokiliá. ¹⁹ Niktajtaniliá iga xikmatikan ken iga tepochokiliá, malej iga ayagaj wel kimati nochi ken iga Cristo tepochokiliá, ijkón anmomela'confiarojtoskej ipan Dios.

²⁰ Mamoweyimatilti Dios yey pox wel nochi kichíwa, kichíwa majya sej que yey tiktajtaniá. Awel niga tikojasij yey Dios wel kichíwa ipan tejemej iga tepalewiá. ²¹ ¡Tonochimej yey tiktokaj Cristo Jesús matikweyimatiltikan Dios nochipa! Ijkónyawa'.

4

IyEspíritoj Dios tepalewiá iga sesan timochíwaj

¹ Inón iga nej nipresojtito' iga niktoka toTeko, nimitztajtaniá iga xiye'nemikan ken kajasi manemikan yey Dios kinotza, kensan mitznqtzkej amejemen. ² Ximoalmpamatikan, xite-ijknimej; amo nimanin xikuesiwikan, ximosepanchokilikan iga anmonekij, ³ xiktemokan nochipa iga xonokan tamelá, sesan amoalmajmej ken kineki iyEspíritoj Dios. ⁴ Tejemén yey tiktokaj Cristo tonokej ken sesan cuerpo, ono' sesan Espíritu, ijkón ken Dios mitznqtzkej iga ipan sansé xikchixtokan yey mitzsalvarowaj. ⁵ Ono' sesan toTeko, ipansan sesan kan timoconfiarowaj iwán pan sesan toTeko timobautizarowaj. ⁶ Ono' se Dios yey nochi iTaj, yéj kimandarowa nochi, nochi kichíwa yey yéj kineki iwán ono' noyan.

⁷ E' sejsé de tejemej temá' iga wel matikchíwakan totekiyo' kenya iga Cristo kine'.

⁸ Inón iga itájtól Dios kijtowa:

Tejkaj ajko, kiwiga' nq ptesojmej, yey iyenemigojmej,

iwán kimakokawij tajtaga' yey yékti.

⁹ ¿Té kijtójneki iga "tejkaj"? Kijtójneki iga achto temoj ipan inin tajli, te iyijtiko yajka. ¹⁰ Yey temojka, yejsan sej tejkaj máj ajko iyixko cielo, inón iga yéj inán noyan ono', ipan cielo iwán pan tajli. ¹¹ Yejsan kitalij iga sekin maonokan apostolejmej, sekin yey Dios kitajtolmaka, sekin yey kipowiliá itájtól Dios yey aya kixmatij, sekin pastormej iwán nq sekin yey tamachtiáj. ¹² Ijkón yéj kichij iga nochi yey kitokaj wel matekipanokan pan itekipánol Dios, iga wel nq makipalewikan tokniwan, ¹³ te que tonochin matimochíwakan sesan ipan Dios iwán iga matikixmatikan iPiltzin. Ijkón ajachi ajachi tiye'tajlantiaskej iwán matiye'nemikan iga tonoskej kensan Cristo. ¹⁴ Ayo' matinemikan ken kokone' yey niñnjiga kiwiga' ejeka' kuá' nejnemij. Ono' nokta yey tamachtiáj iga takajkawaj iwán kineki matekajkawakan iwán matewigakan pan yey ayéj ye'ojti. Amo ijkón matechíwilikan. ¹⁵ Iga timochokiliá, matikijtokan yey mela'ciertoj, ijkón nochi tikchijtiáskej ken Cristo tenextiliá, iga yéjwa' in totzontekon. ¹⁶ Cristo ken totzontekon nochi yey tiktokaj, wan tejemén ken icuerpoj. Sejsé tikpiáj totekiyo, wan tisen-onokej, tisentekipanowaj wan nemi tikuij totájpjal iga timosepanchokiliá.

Yey kitoka Cristo, se'pay manemi

¹⁷ Inin inán nimitzijliáj iwán nimitztajtaniá ipan itoka' toTeko Jesús iga ay'ya máj xikchijtokan ken kichíwaj yey ayá' kixmatij Dios. Yejemén san kixeto'chíwaj ken kineki iyalmajmej. ¹⁸ Yejemén ayá' ye'tajlamikij iga onokej ken kan takomichkan, yejemén ayá' kipiáj vida yey Dios temaka tejemén iga yoltakuaktikej, inón iga ayá' niga kixmatij. ¹⁹ Yejemén ken ay'ya xaya'yojkej iga ayo' pinawaj, kimela'yolmakákeja iga kichíwaj yey pox ayejyékti iwán inonsan kiyoltilantokej. ²⁰ E' amejemen, kuá' ankiecudojkej Cristo, ayéj ijkón mitzmachtijkej, ²¹ siga mela'wa' ankikakikej yey mitzpowilijkej de Jesús, iwán siga mitzmachtijkej kensan Jesús tanextiliá. ²² Xikajtwákanya ken ikya anchihjtoyaj; xikixtikán ipan amoalmaj yey mitzylolantoyaj iga anchihjtoyaj yey ayékti, inón mitzpojpolojtoyaj iga anmokajkawajtoyaj. ²³ Ximomakákanya iga Dios mamizyolpatakán wan ken iga antajlamikij, ²⁴ iwán xikchijtokán yey yékti ken kineki Dios iwán nésisya iga melá' anye'némija.

²⁵ Inón iga ayo' xitakajkawakan, sejsé de amejemen amo makajkawawa iyiknin, iga tejemempasan iga pansan se cuerpo tisetitokej.

²⁶ Siga ankuesiwij, amo iga inón xikchíwakan yey ayékti iwán amo xikuesitokan semilwi'. ²⁷ Niga ximomakakan iga Tzitzimi' makalaki pan amoalmaj.

* 4:5 4:5 Xikita glosario "Bautizar".

²⁸ Jej tachtekiá, ayo' matachteki, mapéwaya ga maye'tekipano iga matatani, iga wel makipalewi jej ayá' motapialia.

²⁹ Amo xikijtoqan tájtól vej ajayekti. Majwa' xikijtoqan vej ye'tájtól vej makipalewikan vej kitokaj toTeko. ³⁰ Amo xikchjwakan iga mamoknohati Dios iyEspíritoj. Mitzmakakej iyEspíritoj iga manésiya iga amejemen itátkiya yéj este kuá' wí' Cristo iga mitzsalwarokij.

³¹ Amo xiyólchichjxtokan iga ankuesiwij, amo xitajtawéltajtoqan, amo xik-tzatzajtziljikan amoknin, niga xikmalijlikan agaj, iwán xikajtewakan nochi vej ayekti. ³² Majwa' xite-ijiknimej, ximo-ikneljikan, ximoperdonarowiljikan vej anmochjwiliáj, ijkón ken Dios ipan Cristo Jesús mitzperdonawilijkej nochi vej ankichijkej vej ayekti.

5

Ken iga manemikan vej ipilowampa Dios

¹ Amejemen ipilowan Dios vej mitzpozneki; xiktemokan iga xikchjwakan kensan yéj kichjwa. ² Ximosepanchokiljikan, kensan Cristo techokilia, iwán motemá' iga mi' ga tejemen. Kua' mi' Cristo, Dios kiyé'ita' ken kuá' se yolka' kimiktiliáj iwán ajwiya' kuá' tata.

³ Amejemen vej Diospay itatki, ni aljn ayo' xikijtoqan iga agaj moteka iwán vej ayá' iwán namiktito', niga nokta xikijtoqan vej ajayekti, niga xikejlamikikan iga ankipoxpiasneki kuajkuantas. ⁴ Amo xikijtoqan tájtól vej tipinawaj iga tikakij, niga xeto'tajtolmej, niga tajtolmej vej pox ayekti iga mamoi-ijto, iga nochi inón ayá' kajasi iga xikijtoqan, majwa' xikmakakan gracias Dios. ⁵ Ankimátija siga agaj moteka iwán vej ayá' namiktito', o kichjwa tejté vej ayekti o kipoxpiasneki kuajkuantas, inonwa' kenkuá' kiweyimati idolo iwán ayá' kajasi iga Cristo iwán Dios marreinaro* ipan yéj. ⁶ Amo agaj mamitzkajkayawakan iga xeto'tajtolmej, inón iga Dios yawi kicastigarotij vej ayá' tagatakakij. ⁷ Amejemen amo ximotokakan iwán inomej vej kichjwaj vej ayekti.

⁸ Amejemen ikyá amonoyaj kenkuá' kan tamichkan, e' inán amonokeja kan taxotalkan iga ankixmatij toTeko; xinejnemikanya ken vej nemij nokta kan taxotato'. ⁹ Iga vej kipiá iyEspíritoj Dios pox te-ijiknin, ye'nemi, iwán atakajkayawa. ¹⁰ Xikixmatikan vej kiyé'ita toTeko. ¹¹ Amo ximotokakan wan vej onokej ken kan takomichkan iga kichjwaj vej ayá' teonkixtia, majwa' xiknextiljikan iga ayompa kichjtokej. ¹² Te tipinawaj iga tikpowaj vej vejemen kichtakachjwaj. ¹³ E' kuá' nóchiya momati, nité ayo' iyantos, iga inón vej kitawia, kinextia siga se ye'nemi o ayá'. ¹⁴ Inón iga mojtowa:

Xisa, tej vej tikochto';

xi-ojpa-isa iga timikto',

iwán Cristo yawi mitztawiti.

¹⁵ Inón iga ximo-itakan ken iga annemij. Amo xonokan ken vej ayá' kixmati vej yekti, sino que ken vej kimati te mochjwa iga nochi maye'kisa. ¹⁶ Amo xiknempolokan kuá' wel agaj ankichjwiliáj vej yekti, iga inimej dia pox ono' vej ayekti kichjwaj. ¹⁷ Amo ximoxeto'tiljikan; xikmatikan katiapa vej Dios kineki iga xikchjwakan. ¹⁸ Amo xitawakan, iga vej tawana mopoipolowa, majwa' ximomakakan iga iyEspíritoj Dios mamitznentjikan. ¹⁹ Kua' anmonechkowaj, xikuikakan vej ijkulijto' ipan salmos, iwán takuj' vej kajasi iga mokuwkilia Dios wan tepalewia iga timoconfiarowaj pan yéj. Xiktakujlikan iwán xikweyimatiljikan toTeko iga nochi amoalmajmej. ²⁰ Nochipa xikmakakan gracias toTaj Dios iga nochi vej temaka, ipan itoka' toTeko Jesucristo.

Ken manemikan vej kitokaj Cristo

²¹ Ximosepancredokan iwán ijkón nesís iga ankimajmawiliáj Dios.

²² Siwa' vej wewejoy makicredo iwéj, ijkón kensan kicredowa vej tatekimaka toTeko Jesucristo. ²³ Iga taga' tzontekon iga isiwa', ijkón kensan Cristo tzontekon iga nochi vej kitokaj. Cristo kimanawia vej kitokaj wan vejemen ken icuerpoj. ²⁴ Ijkón ken vej kitokaj Dios kichjwaj ken kineki Cristo, ijkónsan no siwa' nochipa makichjwa ken kineki iwéj.

²⁵ Taga', xikchokili mosiwa', ijkón ken Cristo kichokilij vej kitokaj Dios iwán mi' iga nochi tejemej. ²⁶ Cristo kichij iga tejemej matimochjwakan itátkisan; tepajpa' iga a'ti wan iga itájtól. ²⁷ Inón kichij iga tejemen vej tiktokaj matonokan ken isiwa' Cristo. Wan mate-ita iga tipoxye'nemij iga atikpiáj nité nokta vej yéj akiye'ita wan tonóskejsan iga yéj. ²⁸ Ijkón no se taga' makichokili isiwa' kensan yéj mochokilia. Jej kichokilia isiwa', yéj no mochokilia. ²⁹ Iga ayagaj mo-ijiya igánajsan, majwa' motamaka iwán mocuidarowa, ken Cristo kichjwa wan vej ipan kicredowaj; ³⁰ iga tejemen vej tiktokaj Cristo, icuerpoj nokta, tejemen inakayo iwán iyomiyomej. ³¹ Ijkón kijtowa itájtól Dios: "Inón iga taga' kikajtewas itaj iwán iye' iga mosetilij iwán isiwa', iwán inón ome

* 5:5 5:5 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

mochiwas sesan."[†] ³² Jej inin temachtiáj, pox valerowa iwán ay' iyanto'; nej nikijtowa iga inin tajtowa de Cristo iwán tejemej yej tiktokaj. ³³ E' nō nikijtowa iga xikchokili mosiwa' kensan tej timochokiliá, iwán siwa' makiye' ita iwéj.

6

Pablo kinqnotza tetajmej iwán tepilowan

¹ Tepilowan, xitagatakakikan kua' te mitziłiáj amotaj amoye', xikchiwakan iga toTeko ankitokaj, iga inin si yekti. ² Ono' diez mandamientos; sekin tenextiliá iga Dios kimakas tejté agaj yej ijkón kichíwa. Yej achto mandamiento yej ijkón tenextiliá, ijkín ijkulijto: "Xikyé' ita motaj iwán moye', ³ ijkón tiye' onos, iwán tiwejkawas iga tonos ipan inin tajli."

⁴ Iwán amejemēn tetajmej, amo xikuejkuesokan amopilowan, majwa' xiknqnotzakān iwán xikojkułtikan pan iyojwi toTeko.

⁵ Amejemēn yej an-esclavojmej,* xikchiwakan yej mitztekimakaj amoteko yej ono' ipan inin tajli, xikyé' itakan, xik-respetarokan iwán amo xikajkayawakan, xitekipanokan ken kua' nemi antekipanowaj iga Cristo.

⁶ Xitekipanokan iga yejemej aya'san kua' mitzitztokej iga mamitzye' itakan, xikchiwakan ken kua' Cristo itekipanol nemi ankichiwaj, xikyolmakakan iga xikchiwakan ken Dios kineki. ⁷ Xiyolpakikan iga antekipanowaj ken kua' nemi antekipanowaj iga toTeko, ayéj iga agaj. ⁸ Ankimátija iga sejsé de amejemēn, an-esclavojmej o ayéj, mitzmakaskej toTeko kensan ankichijkej yej yekti.

⁹ Amejemēj itekomej esclavojmej, ijkonsan nō xikchiwakan wan amoesclavojmej, amo xikijtokan: "Nia nimitzmagati siga atikchiwa motekipanol." Xikejlamikikan iga yejemej iteko, yejsan nō amejemēmpa amoTeko yej ono' ipan cielo, yej ayá' sesan kiye' ita.

Ken xikchiwakan iga Tzitzimi' amo mamitztanilikan

¹⁰ Iwán inin nokniwan, ximomela' confiarokan ipan toTeko iga yéj nokta mitzpalewiáj iga iweyi poder. ¹¹ Ximotaajakikan iga ken armadura yej kakiáj iga momanawiáj yej yawij kan momijmiktilo; e' inimpa ayá' mo-ita, inin ipoder Dios yej mitzmakaj iga amo mamitzkajkayawakan Tzitzimi'. ¹² Iga ayá' nemi tikchiwaj iga matiktanilikan agaj yej nakayoj iwán omiyoj, sino que nemi tikchiwaj iga matiktanilikan Tzitzimi' iwán iyangelejmej yej onokej pan cielo, yej mandarowaj ipan inin tajli kan mochijto' yej ayekti. ¹³ Inon iga xikuikanya nochi iga yej amomanawiáj, yej Dios mitzmakaj, iga wel ximomanawikan kua' Tzitzimi' mitzchwiljnekij yej ayekti, iwán kua' nóchiya ankijyowijkej, anyé' isatoskej ipan iyojwi Dios. ¹⁴ Xiyé' isatokan; nochipa xikijtokan yej mela' ciertoj iwán ijkón kenkua' antajko-łlpitokej iga anmomanawiáj, iwán nochipa xikchiwakan yej yekti iwán ijkón kenkua' anmoeltzakua' iga kuacht de tepos. ¹⁵ Ken se soldado nochipa kakijto' iga', ijkón nō amejemēn nochipa xikpowakan itajtłl Dios yej kichíwa iga maonolo tamelá.

¹⁶ Nō ximomaniarokan pan Dios, iga ijkón ken kua' ankipiáj amoesclavoj* iga ximomanawikan kua' Tzitzimi' kinekis mamitzmimakān iga mitzknqchijwaj. ¹⁷ Iwán nō xikejłantokan pan amoalmaj iga amejemēj Diosya mitzmanawijkej, ininwa' ken kua' se kitaliá ikaskoj ipan itzontekon iga momanawiá. Xiknentikan itajtłl Dios pan amoalmaj, inonwa' espada[‡] yej iyEspiritoj Dios mitzmakaj. ¹⁸ Nochipa xiktenewijkan Dios wan xiktajtaniłikan ken iyEspiritoj mitztajtłlmakaj. Ijkonsan nochipa xikchijtokan, wan xiktajtaniłitokan Dios iga nochi yej kicredojokej pan yéj maye' onokan. ¹⁹ Xiktajtaniłikan Dios nō iga nej, iga manetajtłlmaka iwán kua' nitajtowa amo manimajmawi, iwán iga wel manikmati te manikijto kua' nikpowa ye' noticiaj yej nematłtij. ²⁰ ToTeko nejtitan iga manikpowa ye' noticiaj, inon iga inin nipresojitto'. Achi xiktajtaniłikan Dios iga manepalewi iga amo manimajmawi iga nikpowa ye' noticiaj ken kajasi.

Pablo tanawatiá

²¹ Tiquico, yej tóknimpa yej nikpoxchokiliáj, ayá' kikajtewa iga nepalewiá ipan itekipanol toTeko, yej yawi mitztaapowitij de nej iwán yej te nemi nikchiwa. ²² Inon iga nimitzitaniliáj Tiquico, iga mamitzijlikan ken nonokej iwán iga mamitzjolchikawakan.

²³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo makichíwa iga xiyé' onokan iwán xonokan tamelá. ²⁴ Ken iga Dios kiye' ita makichíwa ipan nochi yej ayi' kikajtewaj iga kipoxnekij toTeko Jesucristo. Ijkónyawa'.

[†] 5:31 5:31 Gn 2:24 * 6:5 6:5 Xikita glosario "Esclavo". † 6:16 6:16 Xikita glosario "Escudo". ‡ 6:17 6:17 Xikita glosario "Espada".

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Filipos Filipenses

Kua' Pablo ono' carcelijti', kijkuilowiliá yej kitokaj Cristo yej ichamej Filipos

¹ Nej niPablo iwán tokniñ Timoteo yej nikchijwaj ken nețekimakaj Jesucristo, nimitzikuilowiliáj yej amochan Filipos nochi yej ankitokaj Cristo Jesús, nochi pastormej* wan diaconojmej.† ² ToTaj Dios iwán toTeko Jesucristo mamitziknełikan iwán makichiwakan iga xonokan tamelá.

Pablo kitajtaniliá iga yej kitokaj iyojwi Dios

³ Nochipa kua' nimitzejlamikij nikmaka gracias noDios, ⁴ iwán poxsan nipaki kua' niktajtaniliá Dios iga amejemen, ⁵ iga nikmati iga este kua' achto ankikakikej ye'noticiaj iwán este inán, annepalewiáj iga ankipowaj inón ye'noticiaj. ⁶ Nej nikmati iga Dios inán kipewaltij iga kichíwa iye'tekipánol ipan amejemen, iga ankitokaj iyojwi, iwán Dios inón ye'tekipánol kichijtos este maye'kisa kua' wí' Jesucristo. ⁷ Kajasi iga inón nikijtowa de amejemen iga nimitzpoxchokiliáj. Amejemen annepalewijkej ipan tekipánol yej Dios nemá' iga nikpowa ye'noticiaj yej tasalwarowa, inonsan tekipánol yej nemi nikchíwa nij kan nipesojtito' iga niknextiliáj yej aya kicredowaj iga mela'ciertoj inón ye'noticiaj. ⁸ Dios kimati iga poxsan nimitzitasnekij. Nimitzchokiliáj ijkonsan ken Jesucristo mitzchokiliáj. ⁹ Kua' ni-oradowa iga amejemen, niktajtaniliá Dios iga máj ximosepanchokilikan iwán wel nochi nokta xikmatikan ¹⁰ ken iga wel nochipa xiktapejpenakan yej máj yekti yej ankichíwaskej. Ijkón wel anye'nemiskej, iwán ijkón kua' wí' Cristo, ayagaj wel mitziłskej iga ayompa ankichijkej. ¹¹ Pues amejemej, iga mitzpalewiáj Jesucristo, ankichíwaskej yej yekti iga tokniwan makiweyimatiłtikan Dios.

Nej nono' iga manikchíwa ken kineki Cristo

¹² Nokniwan, nikneki xikmatikan iga yej nechíwilijkej yej ayekti, inón tapalewij iga máj mopowa' ye'noticiaj. ¹³ Nochi soldadojmej yej onokej ipan palacio, iwán sekin, kimatij iga nipesojtito' iga niktoka Cristo. ¹⁴ Iwán iga momati iga nipesojtito', mia' tokniwan kipowaj itájtol Dios iga kiyolmakaj, ayá' majmawij, iwán máj moconfiarowaj ipan toTeko.

¹⁵ Melá' iga sekin kipowaj ye'noticiaj de Cristo iga ta-ixitaj iwán kijtowaj iga yejemej máj kimatij que nejemej, e' sekin kipowaj ye'noticiaj iga kiyolmakaj iwán kineki noyan mamomati. ¹⁶ Sekin kipowaj itájtol Cristo iga san manesi iga no kichíwaj inompa tekipánol, ayéj iga kimela'tokaj Cristo, kineki maneyolmiktikan iga kimatij nono' preso; ¹⁷ e' sekin kipowaj ye'noticiaj iga nechokiliáj, iga kimatij niktajtowiliá itájtol Cristo yej tamanawia. ¹⁸ E' até kichij siga kiye'powaj o ayá', e' yekti iga tajtowaj de Cristo; iga inón kichíwaj, nej niyolpakiti.

Iwán majo' nia niyolpakiti ¹⁹ iga nej nikmati iga ipan inochi nia niye'kisati iga amejemen an-oradowaj iga nej, iwán iga nepalewiá iyEspíritoj Jesucristo. ²⁰ Nej nikneki nokta iga ayí' manikchíwa tejté yej Cristo akiye'ita, ijkón anipinawas iyixtaj. Majwa' amo manimajmawi iga nikpowa itájtol Cristo iwán nochipa mamonexiti ipoder ipan nej, até kichij siga nimikto' o nisato'. ²¹ Siga nono', manikchíwa yej Cristo kineki, iwán siga nimiki, niktaniaya yej nemakas Cristo. ²² E' siga nisato' máj wel nitekipanowa iga toTeko, anikmati katiá niktapejpena. ²³ Iyomextin wel niktapejpena: nikneki magui' manimikiya iga manónoya iwán Cristo, iga nej inón máj yekti katka; ²⁴ e' iga amejemen, máj yekti iga manisato. ²⁵ E' nikmati iga majo' nisatos, nonos iwán amejemen iga nimitzpalewiskej iga máj xiyolmakakan iga ankitokaj toTeko, iwán xiyolpaktokan iga annoconfiarowaj ipan yéj. ²⁶ Iwán wel sej nonos iwán amejemen iga xiyolpaktokan iga yej kichij Jesucristo iga nepalewij.

²⁷ E' nimitzijliáj iga xiye'nemikan ijkón ken tenextiliá itájtol Cristo. Ijkón siga nimitzitatij o wejka nonos, nikneki manematilikan iga amejemen ankitokajo' Cristo, iwán sesan amoalmajmej iwán ansentekipanojtokej iga ankipowaj ye'noticiaj yej tamanawia, ²⁸ iwán amo xikmajmawilikan yej mitzijiyaj. Ijkón nesi iga yejemej yawij poliwitij, e' kinextiá iga amejemen anyawij anmosalwarotij, inonwa' kichíwas Dios. ²⁹ E' iga ankitokaj Cristo, ayejsan iga ankipetzcredowaj, sino que no mitziknochíwaj iga yej

* 1:1 1:1 Español "obispos". Xikita glosario "Obispo". † 1:1 1:1 Xikita glosario "Díacono wan diaconisa".

ankitokaj. ³⁰ Inán wel tisentekipanowaj iga tikpowaj ye'notíciáj. Ankitakej kén iga ne-iknoçhijkej wán inán ankimatij iga ne-iknoçhijtókejo'.

2

Matimixkuítikan ipan Cristo iga ayá' moweyimati

¹ Nej nikmati iga Cristo mitzpaléwiáj iga wel xikyolchikawakan sekin. IyEspíritoj Dios ono' amowan iga ante-ijiknimej iwán antachókiliáj, ² inón iga nimitztajtaniliáj amonochin iga xikçhíwakan iga manipoxpakto iga xonokan ken sesan, iwán ximopox-çhókilikan, sesan amoalmaj iwán sesan xikejlantokan. ³ Amo xikçhíwakan tejté kansan manesi iga pox anwelitij, niga ximoweyimatikan, majwa' ximoalímpamatikan, iwán xikijtokan: "Se' toknín majwa sej que nej." ⁴ Ni agaj makitemo yej yekti iga yejsan, majwa' makitemo no iga sekin maye'onokan.

⁵ Amejemen xitajlantokan ijkonsan ken Cristo Jesús. ⁶ Cristo, malej iga yéj nochipa ijkonsan ken Dios, ayá' moteki'tilij iga maono ken Dios, ⁷ majwa' kikajtej kan mandarojtoya wán moçhij ken se taga' yej tapaléwiá iga walaj ken tejemej, ⁸ iwán kua' onoyay ken nochi taga', moalímpamati, iwán kichij kensan Dios kine', motemá' iga makimiktikan, este mi' ipan se cruz. ⁹ Inón iga Dios kitálij iga poxsan makiweyimatitikan, iwán kitálij se itóka' yej ateyi se' ijkompa iga kiweyimatij. ¹⁰ Iga kua' makikakikan itóka' Jesús, nochi mamotankuaketza, yej onokej ipan cielo, pan tajli iwán yej onokej taltampa, ¹¹ iwán nochi makijtokan iga Jesucristo yéj nokta toTeko, iwán mamoweyimatitli Dios yej toTaj.

Yej kitokaj Cristo ken tikita şitalimej

¹² Inón iga nokniwan, ijkon ken amejemen nochipa ankichijkej yej nimitzijlijkej kua' nonoya amowan, inán iga ayá' nono' amowan, máj xikçhíwakan yej nimitzijliáj, xikçhijtokan yej yekti iga manesi iga Dios mitzsalvarókeja wán ankimajmawiliáj. ¹³ Iga Diqswa' in yej mitzejlantíáj iga xikçhíwakan yej yekti, iwán yéj mitzpaléwiáj iga xikçhíwakan ijkon ken yéj kineki.

¹⁴ Nochi yej ankichíwaj, xiky'e'çhíwakan, e' amo xikteki'çhíwakan niga ximokuekuesojtokanpa, ¹⁵ iga amo agaj wel makijto iga ankichijtokej yej ayekti. Wán amo ximoweyimatikan, iga amejemen ipilowan Dios, xiye'nemikan iyixtaj la gente yej kipoxçhíwaj yej ayekti. Amejemen ken şitalimej yej ankitawíáj yej onokej kan takomichkan ¹⁶ iga ankipowiliáj itájtól Dios yej tanextiliá ken iga wel nochipa maonolo wán Dios. Ijkon kua' wj' Cristo, nej niyolpakto iga amejemen, iga nikmatis iga ayej balde notekipánól iga nimitzpowilijkej ye'notíciáj. ¹⁷ Malej iga katka manemiktikan iga manimochíwa ken ofrenda yej ankimakaj Dios iga ammoconfiarowaj ipan, nej nipaki, iwán nikneki no manipaki amowan. ¹⁸ Xipakikan no amejemen, iga matisempakikan.

Timoteo iwán Epafrdito

¹⁹ Siga toTeko Jesús kineki, ayá' wejkatís ompiga niktitanis Timoteo iga mamitizatij, iga manipaki iga nikmatis ken amonokej. ²⁰ Iga ateyi se' ken yéj yej makejlamiki kensan nej, yej melá' iga kitasneki iga amejemen xiye'onokan; ²¹ iga nochi kitemowaj iga yejéjksan mamoye'çhíwakan iwán ayá' kiyolmakaj iga makichíwakan yej kineki Cristo Jesús. ²² E' amejemen ankimatija ken iga ye'nemi Timoteo iwán ankimatij iga nepaléwij iga nikpowaj itájtól Dios, yéj nepaléwij ken se tepiltzin kipaléwiá itaj. ²³ Inón iga nia nimitztitanilij Timoteo, e' manikmáti-o' siga nikjas ipan cárcel, ²⁴ wán nimoconfiarowa ipan toTeko iga ayá' wejkatís niati nimitzitatij.

²⁵ Yekti iga Epafrdito annetitanilijkej iga manepaléwi ipan yej nepolowa. Yéj pox tekipanowaj nowan iga nikpojkej ye'notíciáj. Yekti inán manimitztitanilikan sej. ²⁶ Yéj magui' mamitizákanya amonochin iwán yéj poxsan mitzejlantokej, iga ankimatikej iga yéj wetitoya. ²⁷ Melá'wa' nokta iga wetitoya, este mikisnekiaya; e' Dios kiknelij, ayejsan yéj, nej no ne-iknelij iga ayo' pox manimoknomati. ²⁸ Inón iga nikneki manim-itztitanilikan toknín iga xipakikan kua' sej ankitaskej, iga ayo' máj manimoknomatito. ²⁹ Xiky'e'omemawikan ken kajasi yej kitoka toTeko iwán xipakikan. Iwán nochipa xiky'e'itakan yej ijkon tekipanowa ken yéj ³⁰ iga yéj kimiktiayaj iga san kitoka Cristo. Yéj kimentalij iyalmaj iga mamiki iga san nepaléwiá, kan amejemen awel annepaléwiayaj amomatika.

3

Pablo ye'ono' iyixtaj Dios iga moconfiarowa ipan Cristo

¹ Inán nokniwan, xipakikan iga ansetitokej wán toTeko. Nej ayá' nisiawi iga nimitzojpa-ijkulowiliáj yej ankimatija, iga inón wel mitzpaléwiáj. ² Amo xiktajtolkuikan

yej nemij ken pelomej, wən yej ayompa kipowaj itájtɔl Dios, wən kinekij mamitcircuncidarokan.* ³ Tejemejwa' in yej tonokej nokta circuncidado yej tikweyimatiátiáj Dios iga tepalewia iyEspíritu iwán tipakij iga tiktokaj Cristo Jesús, iwán ayá' timoconfiarowaj ipan yej tejemejpa tikchijwaj. ⁴ Malej iga nej kajasi nɔ iga manimoconfiaro ipan inón. Ayagaj máj kajasi ken nej iga manimoconfiaro ipan yej nikchij; ⁵ iga necircuncidarojkej kuá' kipiá ocho día iga ninaceroj, iga nej ni-israelitaj yej itribojpa Benjamín, nej nimela'hebreo,† iwán nej nɔ katka nifariseo‡ iga nitamachtiaya ipan iley judiyojmej. ⁶ Poxsan nikchij ken nej nikne', iga nikmatiá iga nemi nikchijwa ken tatekimaka iley Moisés, este niktēmowaya yej kitokaj Cristo iga nikiknochijwayaj. Iwán nikmatiá iga niye'nemiá iga nikchijtoya ken kijtowa la ley, este ayagaj wel tɛ ne-ijliaya. ⁷ E' nochi inin yej ikya iga nej pox valerowaya, inán nikita ken yej ay'ya valerowa ni alín iga niktókaya Cristo. ⁸ Ayejsan iga inón, nochi yej nikitaya pox yekti, inán nikita ken yej avalerowa iga máj valerowa iga nikixmátiya Cristo Jesús yej noTɛko. Nochi yej nikchijwaya nikájteja iga niktóga'ya Cristo, inón inán nikitaya ken tásol. ⁹ Iwán iga nisetitow'ya iwán yéj, ayéj iga niye'nemi iga nikchijwa ken tatekimaka la ley. Niye'ono' iyixtaj Dios iga nimoconfiarowa ipan Cristo. ¹⁰ Nej nikneki máj manikixmati Cristo, nikneki manikmachili inón poder yej kojpa-ixitij Cristo kan miktoya iwán nɔ maniksufriro ken yej kisufriroj iwán nikneki nɔ manimiki ken yéj, ¹¹ iwán ijkonsan nɔ Dios neojpa-ixitij kan nimiktos.

Pablo kiyolmaka iga kichijwa yej kopolowao'

¹² Ayá' nikijtowa iga nóchiya nikye'chij, niga nikijtowa iga póxsanya niye'nemi; e' ayá' nikajtewa iga niktoka Cristo Jesús iga kəman nemakas yej yéj kijtoj, iga inón nokta Cristo achto neŋotza'. ¹³ Noknįwan, ayá' nikijtowa iga ninemiya ken Cristo kineki; e' ay'ya nikeljamiki nochi yej pánoja, inán nikiyolmaka iga nemi nikchijwa yej nepolowao' ¹⁴ iga wel manasi kan nikneki iwán maniktani yej Dios nemakas ipan cielo iga nisetitow' wan Cristo Jesús.

¹⁵ Nochi yej timomela'confiarojtokej ipan Cristo inón matikejlantokan. Si agaj se'pa kejlamiki, Dios yawi kitajlantiti nɔ. ¹⁶ E' ijkón ken tinejnentóyaja ipan iyojwi Dios, ómpasan matinemikan iwán matikpiakan sesan toalmaj.

¹⁷ Noknįwan, ximixkuítikan nopan, iwán nɔ ximixkuítikan ipan inomej yej nemij kensan nimitzmachtijkej. ¹⁸ Nimitzijlíjkeja mia' vej, iwán inán sej nimitzijliáj este nichokato', ono' mia' yej kalimpamati yej Cristo kichij iga mi' ipan cruz. ¹⁹ Kuá' nóchiya tamis, inimej yawij poliwitij. Iga yejemej yej kitajtani iyalmajmej mokuropa ken idiomsmej, iwán moweyimatij ipan yej kajasiá iga mapinawakan. Yejemej kejlantókejsan yej ono' ipan inin taji. ²⁰ E' tejemej tochan ipan cielo, iwán tikchixtokej yej wi' ipan cielo iga tɛmanawiki; inonwa' toTɛko Jesucristo ²¹ yej kichijwas iga tocuerpoj yej inán kuetani wan mikisneki, maono kensan yéj icuerpoj yej ayí' mikis. Inón kichijwas Cristo iga yéj nochi wel kichijwa.

4

Nochipa xipakikan iga ansetitokej wan toTɛko

¹ Inón iga noknįwan yej nimitzpoxitasnekij, amejemen yej anneyolchikawaj iwán nipoxpaki iga anye'nemij. Xiksentalikan amoalmaj iga ankitokaj toTɛko, amejemen yej nimitzpoxchokiliáj.

² Niktajtaniáj Evodia wan Síntique iga makipiakan sesan iyalmajmej ken kajasi iga kitokaj toTɛko. ³ E' tej noknįn Sícigo,* yej atikajtewa iga tikchijto' inómpasan tekipánɔl ken nej, nimitzajtaniáj iga xikpalewi inomej siwatkej yej nepalewijkej kuá' nikpowa' itájtɔl toTɛko yej tasalvarowa. Nepalwijkej nɔ Clemente iwán sekin yej tekapanojkej iwán nej. Itokamej ijkulijto'ya ipan libro kan ono' itokamej yej yawij mosalvarotij.

⁴ Nochipa xipakikan iga ansetitokej wan toTɛko. Sej nikojpa-ijtowa: ¡Xipakikan! ⁵ Nochi mamitizxmatikan iga pox ante-ijiknimej. ToTɛko ay'ya ke' poliwi iga wi'ya.

⁶ Nitɛ amo mamitizxmatikan, majwa' nochi xiktajtaniłikan Dios yej mitzpolowaj iwán xikmakakan gracias kuá' antajtowaj iwán. ⁷ Ijkón Dios yawi kichijwati iga xonokan tamelá. Ayagaj wel kentenderowa ken Dios kichijwa iga matonokan tamelá, iwán kuá' toalmaj ono' tamelá, ay' tɛ kimajmawiliá niga kejlamiki yej ayekti iga tɛcuidarowa Cristo Jesús.

* **3:2** 3:2 Xikita glosario "Circuncisión". † **3:5** 3:5 Hebreo: Kuá' mo-ijkuiljo Nuevo Testamento, mo-ijliaya hebreos judiyojmej yej kitokayaj ken ijkulijto' iley Moisés wan nochi yej kitekichijwayaj judiyojmej, este nɔ tajtowayaj arameo yej kensan nɔ hebreo. ‡ **3:5** 3:5 Xikita glosario "Fariseo". * **4:3** 4:3 Sícigo: tájtɔl griego yej wel agaj itoká' wan kijtojneki "fiel compañero".

Xikejlamikikan yejsan yekti

⁸ Nokniwan, yáwiya tamiti yej nemi nimitzijkuilowiliáj; xikejlamikikan ipansan yej mela'ciertoj, yej kajasi mamoye'ita, nochi yej ómpaya nokta ken mochiwa, nochi yej Dios kiye'ita, nochi yej kiye'asi toalmaj, nochi yej ayagaj wel kipopowa. Xikejlamikikan ipansan nochi yej yekti iwán yej kajasi makiweyimatilíkan.

⁹ Xichjwakan ijkón kensan nimitzmachtijkej. Xichjwakan ken ankikakikej nikijtoj, iwán ankitakej iga nikchij: xichjwakan ijkón, iwán toDios yej kichjwa iga maonolo tamelá, onos amowan.

Yej ichamej Filipos kipalewijkej Pablo

¹⁰ ToTeko poxsan neyolchikawa iga amejemen sej anneejlamikij. Ayá' nikijtowa iga anneekajtoyaj, e' nikmati iga ayá' wel annepalewiayaj. ¹¹ Ayá' nikijtowa iga poxsan nikneki xinepalewikan, iga nej nochipa nipakto' ke'ya iga nikpiá. ¹² Wel niye'ono kuá' ayá' nimotapialiá iwán wel niye'ono kuá' nimotapialiá. Kensan nesi' nipakto', kuá' nixwito' o kuá' nimayanto', kuá' nikpoxpiá iwán kuá' ayá' nikpiá nité. ¹³ Nochi wel nikchjwa iga Crísto' in yej nepalewiá. ¹⁴ E' amejemen ompay ken ankichijkej iga annepalewijkej kuá' nimoyolmiktijtoya iga kuajkuantas nepolowaya.

¹⁵ Amejemen yej anchantitokej Filipos nq ankimatij kuá' pewa' nikpowa' ye'noticiaj yej tasalvarowa, kuá' nikisa' estado de Macedonia, nisé iglesia nepalewij, petz amejémensan iga annetitanilijkej tomjn. ¹⁶ Iwán kuá' nonóyao' Tesalónica, amejemen annetitanilijkej tomjn. Ayá' sesan vej annepalewijkej pan yej nepolowaya. ¹⁷ Ayéj iga nikeljanto' xinemakakan tejté, ninkékiwa' iga manesi iga ankichijtokej yej yekti iyixtaj Dios. ¹⁸ Pues nej nikpiaya nochi, ay' te nepolowa. Inón tomjn yej annetitanilijkej iwán Epafrodito ken tikita incienso yej ajwiya' yej kitatiliáj Dios, iwán Dios inón kipoxye'ita. ¹⁹ Niktajtaniliá noDios iga mamitzmakakan nochi yej mitzpolowaj. Wel mitzmakaj iga ansetitokej wan Cristo Jesús, puej Dios poxsay sej motapialiá. ²⁰ ¡Nochipa mamoweyimatilti toTaj Dios! Ijkónyawa'.

Tanawatía

²¹ Ipan itoka' Jesucristo xikijlikan nochi yej kitokaj iyojwi Dios ga nikeljlamikij. Tokniwan yej nigaj iwamej nisen-onokej, kinekij iga xiye'onokan. ²² Nochi yej nigaj onokej yej kitokaj Dios, yej tekipanojtokej çan rey César† de Roma, nq mitzitaniliáj saludos.

²³ ToTeko Jesucristo mamitzpalewikan amonochin amejemen. Ijkónyawa'.

† 4:22 4:22 Xikita glosario "César".

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Colosas Colosenses

Pablo kijkuilowiliá yej kitokaj Jesús yej chantitokej altepe' Colosas

¹ Nej niPablo, iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kitān, iga Dios ijkón kine'. Nej iwán tokniñ Timoteo ² nimitziykuilowiliáj inñ ama' amejemen nokniñe yej amonokej Colosas yej Dios mitztapejpenkej, iwán ayá' ankikajtejaw iga ankitokaj iyojwi Cristo. Dios yej toTaj mamitzjolchikawakan iwán makichjwa iga xonokan tamelá.

Pablo oradowa iga tokniwan de Colosas yej moconfiarowaj ipan Dios

³ Nochipa kuá' ni-oradowaj iga amejemen, nikmakaj gracias Dios yej itajpa toTeko Jesucristo. ⁴ Iga nematiltijkej iga amejemen anmopoxconfiarowaj ipan Cristo Jesús iwán ankichokiliáj tokniñ yej Dios kitapejpen. ⁵ Ijkón ankichijaw iga ankimatij iga mitzpialiaja kan kēman amonoskej nochipa wan Dios ipan cielo. Inón ankimatikej kuá' mitzpowilijkej itájtōl Dios yej ayá' takajkayawa, inón ye'noticiaj yej tasalvarowa. ⁶ Inñ ye'noticiaj yej mitzpowilijkej ken tikita kuawi' yej nemi weyá iwán táktiaya, iga nemi momati noyan ipan tajli. Ijkonsan nō kuá' amejemen ankimatikej iga mela'ciertoj kuá' mitzpowilijkej ken iga Dios tepoxchokiliá. ⁷ Inñ mitznextilijkej tokniñ yej tikpoxchokiliáj yej itōka' Epafras yej iwán nisentekipanowaj; yéj akikajtewa iga mitzpalēwíaj ipan iyojwi Cristo. ⁸ Yéj neṭatapowijkej de amejemen, ken iga el Espíritu Santo mitznextiliáj iga ximosepanchokilikān.

⁹ Inón iga nejemej, desde que nikmatikej iga annoconfiarojkej pan Cristo, ayá' nemi nikajtejaw iga niktajtaniliáj Dios iga mamitzpalēwikan iga xikmatikan ken nokta yéj kineki, iwán ken iga xiye'nemikan, iwán iga wel xikmela'matikan yej el Espíritu Santo tanextiliá. ¹⁰ Ijkón annemiskej ken kajasi iga manemikan yej kitokaj toTeko iga nochipa ankichijaw ken yéj kineki, iwán ankichijwaskej nochi yej yékti iwán máj ankixmatitiáskej Dios. ¹¹ Niktajtaniliáj toDios iga iweyipoder mamitzajpalmakakan ipan amoalmajmej, ijkón wel ankijyowiskej nochi yej mitzjolmikiáj iwán ayá' anmosemakaskej ipan iyojwi Dios. Iwán ampaktoskej kuá' ¹² ankimakaskej gracias toTaj Dios, iga yéj kine' iga matisen-onokan iwán ipan cielo kan yéj reinarowa wan nochi tokniñe yej yéj itatki. ¹³ Dios temañawij ipan ipoder Tzitzimi', iwán tewiga' iga matemandarō Dios iPiltzñ yej kipoxchokiliá. ¹⁴ Yéj ṭesalvaroj kuá' migui' ipan cruz iwán teperdonarowilij yej tikchijkej yej ayékti.

Wel tiye'onokej iyixtaj Dios iga mi' Jesucristo

¹⁵ Ipan Cristo monexitiá ken in Dios yej ayí' mo-ita. Cristo onoyay este kuá' aya onoya inñ tajli. ¹⁶ Dios kijtoj iga iPiltzñ makichjwa nochi yej ono'. Kichij yej ono' ipan cielo iwán ipan tajli, yej wel mo-ita iwán yej ayá' wel mo-ita. Kichij nochi yej mandarowaj pan tajli iwán espíritumej yej tatekimakaj iga kipiáj poder. IPiltzñ Dios kichij nochi yej ono'. Iwán yej ono', tePiltzñ kichij iga makiweyimatiłtikan. ¹⁷ Cristo onoyay kuá' aya onoya nité yej inñ tikitaj. Iwán iga yéj nochi ojonókejsan. ¹⁸ Cristo ken tikita tzontekon iga tonochñ yej timoconfiarowaj ipan yéj, iwán tejemen ken tikita icuerpoj. Yéj onoyay kuá' pewa' iga mochiwa yej ono'. Ipan yéj achto ojpa-isa' iga mangesi iga yéj nokta yej máj tayakanto'. ¹⁹ Puej Dios kiye'ita' iga nochi ipoder maono ipan Cristo. ²⁰ Iwán iga yej kichij Jesucristo, inochi yej ono' seja wel maono tamelá wan Dios, yej ono' ipan inñ tajli, iwán yej ono' ipan cielo. Inñ mochij kuá' Cristo eskisa' iga mi' ipan cruz.

²¹ Ikyā amejemen wejka amonoyaj iga Dios iwán ankijiyayaj ipan amoalmajmej iga ankichijtoyaj yej ayékti. E' inñ Dios kichija iga yéj mamitzye'itakan ²² iga mi' Cristo kuá' onoya nigaj ipan tajli. Inón kichij iga amejemen xiye'onokan iyixtaj, este anyolchipaktikej ken yej ayí' kichij yej ayékti. ²³ Cristo inñ kichjwas siga annoconfiarojtoykej ipan, iwán amo xikajtewakan iga xikchixtokan yej kēman mitzmasukkej, inón yej kijtowa inón ye'noticiaj yej tasalvarowa, yej ankikakikej. Inñya in ye'noticiaj yej mopowa noyan, iwán nej Pablo nitekipanowa iga nikpowā inñ ye'noticiaj.

Pablo tekipanowa iga mamō-ixmati itájtōl Jesucristo

²⁴ Inñ nipaki iga ne-iknochiwaj iga amejemen, puej yej iga nej nemi ne-iknochiwaj, iga inñ nemi nikmaxitiá yej icuerpoj Cristo kinknochiwaskej; icuerpoj Cristo kijtojneki nochi tokniwan yej kicredowaj Cristo. ²⁵ Dios neṭalij iga manikpowā itájtōl, iwán yéj

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

neamá' inín tekipánol iga amejemen xiye'onokan, iwán iga nyan mamomati itájtól. ²⁶ Inón ye'notíciáj yej ikyay nokta Dios kiyantoya, inán kimatiltija yej moconfiarowaj ipan yéj. ²⁷ Dios kine' iga makinextilikán yejemej inón tájtól yej kajasi mamoye'ita, inón yej aya kimatiáj yej ayéj judiyojmej. Inón yej aya momatiá, tajtowa de Cristo, yej inán iwán ansetitokej, iwán ankimatij iga anyawij amonotij iwán pan cielo.

²⁸ Nejemén nochi nikpowiliáj itájtól Jesucristo, nitanonqozaj iwán nitaye'machtíáj ken Dios nejtajlantíáj iga nokta maye'nemilo iga niknekij nochi maye'onokan iyixtaj Dios iga masetitokan wan Cristo. ²⁹ Iga inón nokta nipoxtekipanowa; nochi inín nikchíwa iga Cristo nejtajpalmaka.

2

¹ Nikneki xikmatikán iga nej poxsan ni-oradowa iga amejemen, iwán iga tokniwan yej chantitokej altepe' Laodicea, iwán iga inochi yej ayá' ne-ita. ² Inín nikchíwa iga xiyolchikajtokan iwán ximosepanchokilíkan, ijkón wel xikmela'matikán yej pox yékti, inón yej Dios ayagaj kimatiltiaya, inonwa' Cristo. ³ Ipan yéj ono' inochi itamatilis Dios yej ken tikita tejté yej iyanto' yej pox valerowa. ⁴ Inín nimitzijliáj iga amo agaj mamitzkajkayawakan iga tájtól yej wel mitzyolyamanaj. ⁵ Malej iga ayá' nono' iwán amejemen, e' nochipa nimitzejlantokej, iwán nipaki iga nikmati iga anye'nemij iwán iga poxsan anmoconfiarojtokej ipan Cristo.

⁶ Inón iga, ijkón ken ankickredojkej Jesucristo iga amoTeko, ijkón xinemikan ipan iyojwi. ⁷ Xisetitokan wan Cristo, ken tikita kuawi' yej ye'tokto' ipan tajli. Ximoconfiarojtokan ipan Yéj, ijkón ken nimitznextilijkej, iwán nochipa xikmakakan gracias Dios.

Cristo kipata ken iga tinemij

⁸ Amo agaj mamitzkajkayawakan iga inamoltajtolmej tajtaga', inompa tájtól ayá' mitzpalewiáj. Puej yejemej tamachtíáj ken kitekichíwaj namoltajtaga', iwán ayá' nejnemij iwán Cristo. Inímej tamachtíáj ken tatekimaka Tzitzimi' yej mandarowa ipan inín tajli.

⁹ Cristo, malej iga kipiaya se icuerpoj ken tejémempa, yéjwa' nokta Dios no. ¹⁰ Amejemen até mitzpolowaj iyixtaj Dios iga ansetitokej iwán Cristo. Iwán Cristo kimandarowa nochi espíritojmej yej kipiáj poder iwán mandarowaj. ¹¹ Iga ansetitokej iwán Cristo, amejemen amonokej circuncidado* ipan amoalmajmej; e' ayéj inompa circuncisión yej kichíwaj israelitajmej, sino que iga tikajtéwaja iga tikchíwaj yej ayékti. Inín circuncisión yej kichíwa Cristo. ¹² Kuá' anmobautizarojkej,† ken kuá' anmikikej iwán anmotokkej iwán Cristo. Iwán an-ojpa-isakej iwán Cristo iga anmoconfiarojkej ipan ipoder Dios yej ki-ojpa-ixitij Cristo. ¹³ Ikyá amejemen ken kuá' anmiktoyaj iyixtaj Dios iga ankitekichijtojaj yej ayékti, iwán ayá' amonoyaj circuncidado ken israelitajmej yej igéntejpa Dios. E' inán Dios mitzojpa-ixitijkej iwán Cristo iwán ipan yéj, Dios teperdonarowilij inochi yej tikchijkej yej ayékti. ¹⁴ Dios kichij iga ayo' matikixtawakan yej tibeberowajaj iga ayá' tikchijkej ken ijkulijto' ipan iley. Inón tamito kuá' Jesús kiclavarojkej ipan cruz. ¹⁵ Cristo kitanij, kitanilij malespíritojmej yej kipiáj poder iwán mandarowaj, iwán kichij iga makalimpamatikán iyixtaj mia' gente, kuá' Cristo kitanilij malespíritojmej ipan cruz.

Xikchíwakan ken toTeko kineki

¹⁶ Inón iga amo xiknakasmakakan yej mitzpopowaj iga yej wel ankikuaj o iga yej wel ankoniáj, iwán iga ayá' an-ilwichíwaj ken kichíwaj judiyojmej, o iga ayá' ankilwichíwiliáj kuá' seliá la luna, o yej ankichíwaj ipan día kuá' mosewilo. ¹⁷ Nochi inín tenextilijtoya yej witzaiyao', inonwa' Cristo nokta. ¹⁸ Amo mamitzkixtikán ipan iyojwi toTeko in inomej yej takajkayawaj iga kinekij manesi iga ayá' moweyimatij, e' kiweyimahtíáj angelejmej‡ ken idiosmej. Yejemen kijtowaj iga máj kimatij iga kitaj visiomej, moweyimatij imatikámejsan, e' báldejsan, iga tajlantokej ken namolmej. ¹⁹ Yejemej ayo' kitokaj Cristo. Cristojwa' in ken tzontekon iga nochi tejemej yej ticredojtokej itájtól iwán tejémejwa' in icuerpoj iwán yéj ken kuá' tetamakato'. Wan malej iga timiakejmej, yéj kichíwa iga sesan toalmaj matikpiacan iwán nemi tikomatiáj ijkón ken Dios kineki.

²⁰ Amejemen ken kuá' anmikikeja iwán Cristo, iwán ay'ya mitztekimajak espíritojmej yej mandarowaj ipan inín tajli. ¿Te ígataj ankichíwaj ken yej akicredojtokej Dios iga ankitajtólkuilijto' kuá' mitzijliáj? ²¹ ken inín: “amo xikui inín, amo xikua inín, amo xikchijchimi inín?” ²² Inewi inímej, tága'pa kijtowa iga mamochíwa, iwán yawi tamiti

* 2:11 2:11 Xikita glosario “Circuncisión”. † 2:12 2:12 Xikita glosario “Bautizar”. ‡ 2:18 2:18 Xikita glosario “Ángel”.

kensan tami totákual kuá' tikuaj. ²³ Inimej mandamientojmej nésiki' melá' nokta iga yékti iga mamochiwa, iga tamachtiáj kén se makiweyimati Dios, iga se amo mamoweyimati iwánki' se makiknochiwa icuerpoj, e' ayá' tepalewiá iga matikajtewakan iga tikchiwaj yej ayékti ken teyoltlana toalmaj.

3

¹ An-ojpa-isákeja iwán Cristo kan anmiktoyaj, inón iga xiktemokan iga xikchiwakan yej Cristo kiyé'ita, yéj ono' ajko ipan cielo, ewato' kan mandarowa iladoj iye'ma' Dios. ² Xikejlanokan ipan inón yej ono' ajko ipan cielo, amo yej ono' ipan tajli. ³ Iga amejemen kenkuá' anmikikeja, iwán inán ansetitokej iwán Cristo yej ono' iná' Dios. ⁴ Kuá' wj' sej Cristo yej mitzmakakej vida, amejemen nq ompa amonoskej iwán, ankitztoskej iweyipoder.

Ansetitokej wan Cristo

⁵ Inón iga amejemen xikawakan iga ankichiwaj nochi yej ayékti, amo agaj masi iwán yej ayá' iwán namiktito', amo xikchiwakan tejté yej ayékti, iwán amo xikejlamikikan yej ayékti, iwán amo xikpoxpiasnekikan tomjn, ijkón kenkuá' nemi ankiweyimatiáj idolo. ⁶ Yej ijkón kichiwaj, Dios poxsan kikuesowiliá iwán kicastigaroj yej ayá' kichíwa ken yéj kineki. ⁷ Amejemen nq ijkón ankichíwayaj kuá' aya ankixmatiáj itájtól Dios. ⁸ E' inán xikajtewakan inewi inimej: amo xikuesiwakan, amo agaj xikijiyakan, amo xikchiwakan yej ayékti, niga xikmalijlikan agaj, amo xikijtokan kuajkuantas yej ajayékti. ⁹ Amo ximosepankajkawakan, porque amejemen ankikajtéjkeja ken ikya annemiáj. ¹⁰ Inán amejemen Cristo mitzpatákeja iga se'ya annomemilismej, iwán Dios, yej achto mitzchijkej, inán mitzchijtiawij iga amonoskej ken yéj. Ijkón ajachi ajachi ankimela'ixmatitiaskej nokta in Dios. ¹¹ Até kichij iga se judío o ayéj, o yej ono' circuncidado o yej ayá', o yej wejkachanej, yej tamiktiayaj,* yej esclavo[†] o yej ayéj; Cristojwa' in yej tonochjn toTéko, iwán ono' iwán nochi tejemej.

¹² Dios mitzpochoqkiliáj, iwán mitztapejpenkej iga ximochiwakan itatki. Inón iga nochipa xiyé'nemikan iwán xita-ikneplikán, xite-ijiknimej, amo ximoweyimatikan, xiyolyamanikmej iwán amo nimanjn xikuesiwakan.

¹³ Siga anmokuejkuesowaj, ximosepan-ijyowikan, iwán ximosepanperdonarokan kuá' tejté ammochiwiliáj, ijkón ken Cristo mitzperdonarokej, ijkonsan nq amejemen xikchiwakan wan amoknimej. ¹⁴ E' de inochi inimej, máj yékti iga ximopoxchokilikan, ijkón nochipa amonoskej ken kuá' sesan amoalmajmej. ¹⁵ Cristo kichíwa iga xonokan tamelá kuá' ankejlantokej ken iga Cristo kineki. Inón iga nokta mitztapejpenkej iga xonokan tamelá pan icuerpoj Cristo iga ansetitokej iwán. Iwán nochipa xikmakakan gracias Dios.

¹⁶ Iwán itájtól Cristo maono nochipa ipan amoalmajmej, ijkón ankimatiskej ken iga anyawij amosepanachtijij iwán ken iga annononotzaskej. Xikmakakan gracias Dios iga inewi amoalmajmej, xikuikilikán yej ijkulijto' ipan salmos iwán taku' yej nq kajasi iga mokukiliá Dios. ¹⁷ Iwán nochi yej ankichiwaj o yej ankiptowaj, xikchiwakan iga annoconfiarowaj ipan toTéko Jesús iwán ipan itoka' xikmakakan gracias Dios yej toTaj.

Ken iga manemikan yej kitokaj Cristo

¹⁸ Siwatkej yej anwejejojkeja, xikchiwakan yej mitztekimakaj amowéj, iga ijkón kineki toTéko. ¹⁹ Tajtaga', xikchokilikán amosiwa' iwán amo xikuejkuesinotzakán. ²⁰ Tepilowan, xicredokan amotaj iwán amoye', iga ijkón kiyé'ita toTéko. ²¹ Tetajmej iwán teyemej, amo xikpox-ajawakan amopilowan, iga ijkón ankichiwiliáj, ay'ya kiyolmakaj iga kichiwaj yej ankitekimakaj. ²² Esclavojmej, xikchiwakan nochi yej mitztekimakaj amotekomej yej ankipiáj ipan injn tajli, amo kuá'san yejemej mitztachijlitokej iga san mamiztakan iga ankichiwaj yej mitzijliáj, majwa' xikchiwakan kesiá kuá' ayá' mitzitztokej iga ankimajmawiliáj toTéko. ²³ Inewi yej ankichiwaj, xiyolmakakan kuá' ankichiwaj, ken kuá' toTéko nemi ankichiwiliáj, ayéj tajtaga'. ²⁴ Iga ankimatij iga toTéko Dios yawij mitzmatatij yej kimakaskej yej tekipanowaj iga toTéko Cristo. ²⁵ E' yej kichiwaj yej ayékti, yawij kiknochiwatij, iga Dios sansé iga kijuzgarowa a'san nesi.

4

¹ Amejemen yej ankipiáj amoesclavojmej, xikye'itakan iwán xikchiwilikan yej yékti amoesclavojmej. Xikejlamikikan iga amejemen nq ne-iga ipan cielo ankipiáj amoTéko Dios.

* 3:11 3:11 "Yej tamiktiayaj"; español "escita" yej katka gente yej pox tamiktijkej. † 3:11 3:11 Xikita glosario "Esclavo".

² Nochipa xitajtoqan wan Dios, iwán xisatokan iga anye'tajlantokej, iwán xikmakatokan gracias Dios. ³ No xiktajtanilikan Dios iga nejemej, iga toTeKo makichíwa iga wel maono yej manikpowilikan itájtól Cristo yej aya momatiá, inón nokta iga nipresojtito'. ⁴ Iwán xiktajtanilikan Dios iga kuá' nikpowa itájtól, nochi wel mane-entenderokan.

⁵ Xiye'nemikan iyixtaj yej aya kixmatij itájtól Dios. Amo xiknempolokan amotiempoj, majwa' ⁶ xikpowakan itájtól toTeKo. Xiye'tatapowakan iga mamitzkakisnekikan yej nemi ankitatapowíaj, iwán xikmatikan te anyawij ankijtoj kuá' agaj tejté mitztajtani.

Pablo monawatiá

⁷ Toknín Tícuico yej nikpoxchokiliáj, ayá' kikajtewa iga nepalewíá ipan itekipánól toTeKo, yéj yawi mitzmatiltitij ken nono'. ⁸ Inón nokta iga niktítani iga mayawi ompiga iga mamitzijlikan ken iga nonokej, iwán mamitzanimarokan. ⁹ Senyati iwán toknín Onésimo yej nikpoxchokiliáj, yej de amejémempasan, yej akikajtewa iga moconfiarowa ipan toTeKo. Yejemej yawij mitzpowilitij yej nijiga sucederowa.

¹⁰ Aristarco, yej no presojtito' nowan, mitzejlamikij; kensan Marcos no mitzejlamikij, yej iprimoj Bernabé. Mitzijljikeja siga yaj yéj mitzpaalowilitij, xikomemawikan. ¹¹ No mitzejlamikij Jesús, yej no itoka' Justo. De inochi judiyojmej yej kicredojtokej Dios, inimejsan in yej tekipanowaj nowan iga kipowaj ken iga reinarowa* Dios, iwán poxsan neyolchikawaj. ¹² No mitzejlamikij Epafras yej de amejémempa, yéj no tekipanowa iga kipowa itájtól Cristo iwán nochipa kuá' tajtowa wan Dios, kitajtaniliá iga amejemen amo xikajtewakan iyojwi Dios, iwán wel xikchijtokan ken nokta Dios kineki. ¹³ Nej nikita kén iga Epafras poxsan mitzyokoyaj iwán no kiyokoyaj yej kicredowaj toTeKo yej onokej altepe' Laodicea iwán yej onokej altepe' Hierápolis. ¹⁴ No mitzejlamikij Lucas yej médico yej tikpoxchokiliáj, iwán no mitzejlamikij Demas.

¹⁵ Xikijlikan tokniwan yej onokej altepe' Laodicea iga nej nikejlamikij. No nikejlamiki Ninfas, iwán tokniwan yej monechkowaj ichan iga kiweyimatiá Dios. ¹⁶ Kuá' támi'ya ankileeroskej inún ama' yej nemi nimitzijkuilowiliáj, xiktitanikan altepe' Laodicea iga makileerowilikan tokniwan yej no kicredowaj itájtól Dios iwán se' ama' yej niktitanilij yejemen, amejemen sej xikleerokan. ¹⁷ Ijkin xikijlikan Arquipo: "Amo xikajtewa motekipánól yej Dios mitzmá'."

¹⁸ Nej Pablo, nomatika nimitzijkuilowiliáj inimej tájtól:† Amo xikelkawakan iga nej nipresojtito'. Dios mamitzyolchikawakan. Ijkónyawa'.

* **4:11** 4:11 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa". † **4:18** 4:18 Neši iga Pablo kijekuloj inimejsan tájtól imatika, anka se tajkuilowani kijekuloj ipan ama' nochi lo demas yej Pablo kijoxtajaki.

Áchtopa ama' yej kijekuloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Tesalónica Tesalonicenses

Pablo wan yej iwan nemij, kijekulowiliáj tokniwan yej onokej altepe' Tesalónica

¹ Ne j niPablo, wan Silvano iwan Timoteo nimitzijekulowiliáj inin ama' amejemen nokniwan yej ankitokaj Dios yej anchantitokej Tesalónica, yej ansetitokej iwan toTaj Dios iwan toTeko Jesucristo. Dios yej toTaj iwan toTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan iwan makichiwakan iga tamelá xonokan.

Kén iga tokniwan de Tesalónica moconfiarowaj ipan toTeko

² Nochipa kua' nejemej ni-oradowaj nimitzejlamikij, iwan nikmakaj gracias Dios iga amejemen. ³ Nikmakaj gracias toTaj Dios iga yej ankichiwaj yej yekti, ijkón anmonextiáj iga ammoconfiaro toke j pan toTeko. Iwan nō nikmakaj gracias Dios iga poxsan ante-ijiknimej, ankipalewijkej sekin, iwan iga ankichixtokej toTeko Jesucristo, inōn mitzpalewiáj iga nochipa xikchixtokan. ⁴ Nokniwan, Dios mitzpo xchokiliáj, iwan nikmatij iga yéj nokta mitztapejpenkej. ⁵ Kua' nejemen nimitzpowilijkej ye'noticiaj yej tasalwarowa, ayejsan iga petz tájtól, sino que iga ipoder iyEspíritoj Dios yej nemakaj, inōn yej nimitzpowilijkej melá' nokta. Ankimatija kén ninemikej amo-ixtaj iga amejemen nimitzpalewijkej.

⁶ Amejemen anmíxkuítijkej ipan nejemej wan ipan toTeko, iga kua' ankičredojkej itájtól toTeko, iyEspíritoj Dios mitzyolchikajkej malej iga onoyaj yej mitzijiay iwan poxsan mitziknochijkej.* ⁷ Iwan ijkonsan nō ipan amejemen mīxkuítijkej tokniwan yej kitokaj Dios yej ichamej estado de Macedonia iwan estado de Acaya. ⁸ Pewa' ipan amejemen iga itájtól toTeko nijnijiga momati'. Ayejsan estado de Macedonia wan Acaya mopowa', sino que nōyanya momati, iwan nō noyan momati kén iga amejemen ammoconfiarowaj ipan Dios, inōn iga nejemej ay'ya te máj nikjtowaj. ⁹ Majwa', yejémensan nokta tajtowaj iga nimitzpa xalowiliáj iwan taťapowaj kén iga anneye'omemawijkej, iwan kén iga ankikajtájkej iga ankiweyimatiáj idolojmej iga ankitókaja Dios iwan ampewakej iga ankichiwaj ken kineki mela'Dios yej isato'. ¹⁰ Yejemej nō kipowaj kén iga amejemen ankichixtokej iga mawiki sej ipan cielo Jesús, yej iPiltzjn Dios, yej Dios ki-ojpa-ixitij kan miktoya. Yéj nokta yej tasalwaroj kua' kicastigaroj yej kichijtokej yej ayekti.

2

Tekipánol yej Pablo kichij Tesalónica

¹ Nokniwan, amejemen nokta ankimatij iga ayéj báldejsan nimitzpa xalowiliájtoj. ² Amejemen ankimatija iga achto ne-ijilijkej kuajkuantas yej ajayekti iwan ne-iknochijkej ipan altepe' Filipos, e' Dios nepalewijkej iga ayá' nimajmawikej iga manimitzpowilijkan ye'noticiaj yej tasalwarowa, malej iga mia' ne-ijiyaj. ³ Iga kua' nimitzpowilijkej ye'noticiaj ayá' nimitzmachtijkej yej ayekti, niga nimitzkajkayajkej, niga ayá' nitatapo jkej iga manimitzpojpolokan. ⁴ Majwa' Dios kiyé'ita' yej nikchijkej iwan netalkej iga manikpowakan ye'noticiaj yej tamanawiá, ijkón iga nejemej nitatapowaj. Ayéj iga la gente maneyé'itakan, sino que maneyé'itakan Dios, yej kixmati toalmaj. ⁵ Amejemen ankimatij, ayí' nimitzto jtzopeli'notzakej iga manimitzpyoljamanakan. Ayá' nikchijkej nité iganan maniktanikan tomjn, kitzto' Dios. ⁶ Ayí' nikchijkej iga maneweyimatiłtikan, niga amejemen, niga agaj se'. Malej wel katka nimitztekimakayaj iga nō nimandarowaj iga neğitankej Cristo. ⁷ Majwa', amejemen nimitzchokilijkej, nejemej ken se teye' yej kiskaltia iwan kicuidarowa ipilowantzizjn. ⁸ Poxsan nimitzchokiliáj este ayejsan itájtól Dios wel nimitzmakaj, sino este wel nimikij iga amejemen. Poxsan nimitziknimatij. ⁹ Nokniwan, amejemen ankimatij nokta ken iga pox nisiawikej iga nitekpanojkej iga nitatani jkej iga nitakuajkej. Nitekpanojkej semilwi' wan senyówal, iga amo ni agaj de amejemen manemakakan iga manitakuakan miej nimitzpowiliayaj itájtól Dios.

¹⁰ Amejemen anne-itakej, iwan Dios nō ne-itakej, iga nikchijkej ken Dios kineki iwan niye'nemiáj amo-ixtaj amejemen yej ankitokaj Dios iga amo agaj makijto iga nikchijwaj yej ayekti. ¹¹ Iwan ankimatij nō kén iga sejsé de amejemen nimitznoñotzkej, iwan

* 1:6 1:6 Hch 17:5-9

nimitzɔlchikajkej ken kich̄iwa s̄e t̄etaj iw̄an ipilowan. ¹² Nimitzijlijkej iga xiye'nemikan ken kajasi iga nemij yej kitokaj Dios, yej mitzn̄otzkej iga xonokan it̄enoj kan pox tayek̄an, kan ȳej rein̄arowa.

¹³ In̄on iga nochipa nikmakaj gracias Dios, iga kūa' ankikakikej it̄ajt̄ol Dios yej nejemej nimitzpowilijkej, ankikuikej ken nokta it̄ajt̄ol Dios, aȳej ken it̄ajt̄ol tajtaga'. Iga se'pay annemij, neši iga in̄on t̄ajt̄ol tekipanowa pan amejemen yej ankic̄redowaj. ¹⁴ Nokniwan, ken mitzikn̄ochijkej yej ómpasan n̄o ch̄antitokej Tesalónica, ijk̄onsan n̄o kich̄iwilijkej tokniwan yej kitokaj Dios yej onokej Judea yej moconfiarowaj ipan Cristo Jesús. Sekin Judiyojmej yej de yejémmpasan de Judea kikn̄ochijkej yej kic̄redowaj Cristo Jesús. ¹⁵ In̄omej judiyojmej kimiktijkej toT̄eko Jesucristo, kensan ik̄yay sekin judiyojmej kimiktijkej profetajmej,* iw̄an in̄an nejemen n̄o sekin judiyojmej neteki'k̄ixtijkej pan iyalt̄epemej. In̄ompa judiyojmej aȳá' kich̄iwaj ken kineki Dios wan kijiya nochi gente. ¹⁶ Iw̄an aȳá' kinekij iga nejemej maniktatapowikan yej aȳej judiyojmej iga n̄o mamomanawikan. Iw̄an iga ijk̄on kich̄iwaj, m̄aj kich̄iwaj yej aȳekti. In̄on iga in̄an, Dios poxman kuesiwi' iw̄amej iw̄an yáwiya kicastigar̄oti.

Pablo yajneki sej Tesalónica

¹⁷ Nokniwan, kūa' nek̄ixtijkej kan amejemen amonokej, wejka aȳá' nimitzitatay, malej ijk̄on nochipa nimitzpiayaj pan noalmajmej, iw̄an poxsan niknekiáj manimitzitatij. ¹⁸ Nijnekiáj nejemej. Iw̄an nomatika nej niPablo, mia'ya vej niknekiáj iga mania, e' Tzitzimi' nochipa netzakuilijkej. ¹⁹ Nimokichmatij iga amejemen ankic̄redowaj Cristo wan nipoxpakij iga nikmatij iga amejemen ansen-onoskej nowamej kūa' w̄i' toT̄eko Jesucristo. ²⁰ Niyolchikajtokej iw̄an niyolpaktokej iga amejemen anye'nemij.

3

¹ Iw̄an como ayo' m̄aj nikijyowijkej iga animitzitat, nikijtojkej iga ni-ómémejsan* manikawikan Atenas ² iw̄an nimitzt̄itanilijkej tokni Timoteo iga mamitzitatij, ȳej tekipanowa iga Dios iw̄an nepalewiáj nejemej iga nikpowaj ye'noticiaj yej tajtowa de Cristo. Timoteo mitzpalewiáj iga xikmela'sentalikan amoalmaj pan Jesucristo. ³ Ijk̄on ayagaj makikajtewa iga kitoka Dios iga kuajkuantas yej aȳekti nemi mitzch̄iwiliáj. Puej amejemen ankimatija iga ipan iyowji toT̄eko, te-ikn̄ochiwaj. ⁴ Kūa' tisen-onoyaj, nimitzijlijkeja iga yawij te-ikn̄ochiwatij, iw̄an ijk̄on mochi ken ankimatitoyaja. ⁵ In̄on iga, nej ayo' nikijyowij iga animitzitat. Iw̄an nikt̄itan Timoteo iga manikmati ix ankisentalijt̄okejsan amoalmaj ipan Jesucristo. Nimitzɔkoyayaj iga Tzitzimi' wel mitzch̄iwaltij yej aȳekti iw̄an wel b̄aldejsan nit̄ekipanojkej.

⁶ E' in̄an Timoteo w̄alaja iga yajka ipan amoaltepe' Tesalónica, iw̄an nematiltijkej iga ankisentalt̄okejsan amoalmaj pan Jesucristo iw̄an amosepanchokiliáj. Iw̄an ne-ijlij iga nochipa anneejamikij iga annehokiliáj, iw̄anki' poxsan anne-itasnekij, ijk̄on ken nejemej n̄o nimitzitasnekij. ⁷ In̄on iga nokniwan, malej iga nemi tipanowaj pan kuajkuantas yej ajayekti iw̄an te-ikn̄ochiwaj, pox anneyolchikawaj kūa' nikmatikej iga ammoconfiarojt̄okejsan pan toT̄eko Jesucristo. ⁸ In̄an iga nikmatija iga ammoconfiarojt̄okejsan pan toT̄eko, anneyolchikawaj iga maniyolmakakan ipan notekipanolmej. ⁹ Poxsan nipaktokej iga amejemen, este anikásijo' t̄ajt̄ol iga nikmakaj gracias toDios iga amejemen. ¹⁰ Semilwi' iw̄an tayowakan nikt̄ajtanilijtokej Dios iga wel nomatikamej manimitzitatij, iga achi m̄aj manimitzpalewikan iga ximoconfiarokan pan toT̄eko.

¹¹ Nikt̄ajtanilij Dios yej toTaj iw̄an toT̄eko Jesucristo iga manepalewikan iga wel manimitzpalawilijtij. ¹² Iw̄an nikt̄ajtanilij toT̄eko mamitzpalewikan iga cada vej m̄aj ximosepanchokilikan, iw̄an ijk̄on xikchokilikan nochi, ijk̄on kensan nejemej nimitzchokiliáj amejemen. ¹³ Nikt̄ajtanilij toT̄eko Jesús iga mamitzpalewikan iga m̄aj ximoconfiarokan iga inewi amoalmajmej, iw̄an iga xiye'nemikan iyixtaj Dios yej toTaj. Ijk̄on anye'onoskej kūa' toT̄eko Jesús w̄i' iw̄an onos iw̄an nochi yej ȳej kitapejpen.

4

Kén iga Dios kineki matinemikan

¹ Nokniwan, manimitzijlikano' tejt̄e; nejemej nimitzn̄extilijkeja iga xinemikan ken Dios kiȳe'ita, iw̄an amejemen ijk̄onya ankichijtokej, in̄an ipan it̄ok̄a' toT̄eko Jesús nimitzijlijáj iga m̄aj xikchijtiakan nochipa yej nimitzn̄extilijkeja.

² Iw̄an amejemen ankimatija kén iga nimitzn̄extilijkej, kensan tatekimá' toT̄eko Jesús. ³ Dios kineki iga xikchijtokan ken ȳej kineki; amo agaj mamot̄eka wan yej aȳá' iw̄an namiktito'. ⁴ Sejs̄e makiye'piá isiwa', ken kajasi iga maye'ono, ijk̄on ken Dios kineki.

* 2:15 2:15 Xikita glosario "Profeta". * 3:1 3:1 "Ni-ómémejsan"; anka Pablo wan Silas. 1 Ts 1:1

⁵ Amo xikchiwakan yej ayeŋkti ken kineki amoalmaj; ken kichiwaj yej akixmatij Dios. ⁶ Amo agaj makixijxiko se' toknij, niga makikajkayawa pan nité, iga toTeko yawi kicastigaroti yej ijkón kichiwá, ijkón ken nejemen nimitzijlijkeja. ⁷ Iga Dios ayá' tenotza' iga matikchijtokan yej ayeŋkti, sino que matiye'nemikan iyixtaj yéj. ⁸ Inón iga yej kijiya yej nimitznextilijke, inón ayéj taga' kijiya, sino que Dios, yej temá' nō iyEspíritu Santo.

⁹ Ayá' kajási-o' iga nimitzijkuilowiliáj iga ximosepanchokilikan iwán amoknij, iga Dios nokta mitznextilijkeja ken iga ximochokilikan. ¹⁰ Amejemen ijkón nochipa ankichiwaj wān nochi toknijwān yej ichamej estado de Macedonia yej kitokaj toTeko. Inán nimitzijliáj, noknijwān, iga majya sej ximochokilikan. ¹¹ Xikchiwakan iga xonokan tamelá iwán xikchijtokan sejsé amotekipánol. Xitekipanokan iga xitatanjkan ken nimitzijlijke, ¹² iga mamitzye'itakan yej akixmatij Dios, iwán iga amo mamitzpolokan nité.

Kén mochiwas kuá' wí' toTeko

¹³ Noknijwān, niknekij xikmatikan te mochiwas wān yej mikij, iga amo ximokmatikan ken sekin yej ayá' kimatij yej Dios kichiwās. ¹⁴ Ijkón ken ticredowaj iga Jesús migui' iwán ojpa-isa', ijkonsan nō ticredowaj iga Dios iwán Jesús yawi ki-ojpa-ixitij inomej yej mikikej iwán kicredojkej ipan yéj.

¹⁵ Inón iga nejemej nimitzijliáj, ken tenextiliá toTeko, iga tejemej yej tonóskejo' te kuá' wí' toTeko, ayá' timachtowjskej iga inomej yej mikikej. ¹⁶ Iga toTeko imatika yawi temoti ipan cielo iwán ipansan itájtōl mokakis nokta iga mandarowa, iwán tajtoj se ángel* yej mandarowa, iwán nawatis itapítzal Dios. Iwán yej mikikej iwán kicredojkej Cristo, yejemej achto yawij ojpa-isatij. ¹⁷ Iwán yej tísatóskejo', yawij tesenwigatij iwán yejemej kan ono' mixti iga tikixnamikitij toTeko ipan ejeka'. Iwán ijkón nochipa tonoskej iwán toTeko. ¹⁸ Iga inimej tájtōl, ximosepanyolchikawakan.

5

¹ Noknijwān, e' iga kémanya nokta wí' toTeko, ayejo' iga manimitzijkuilowilikan. ² Amejemen ankimátija nokta iga toTeko asiki kuá' ayá' tikchixtokej, ken kuá' asi yej tachteki tayowakan. ³ Kuá' la gente kijtojtoskej: "Tamelaya tonokej iwán tiye'onokej", ikuá'ya nokta poliwiłoj niga momatitos, inón día asis ijkón ken kuá' se siwá' pilkualotewa. Iwán ayagaj wel choloj kuá' poliwiłoj. ⁴ E' amejemen noknijwān ayo' amonokej ken kan takomichkan,* inón iga toTeko ayá' mitzwejasikij ken kuá' asi se yej tachteki. ⁵ Iga nochi amejemen amonokej ipan tawilyo' iga mitzixtapójkaja toTeko itájtōl. Ayá' tonokej tayowakan niga kan takomichkan. ⁶ Inón iga amo matikochikan ken sekin, sino que matisatokan iwán matiye'tajlantokan. ⁷ Yej kojchij, kojchij tayowakan, iwán yej tawanaj, tawanaj tayowakan. ⁸ E' tejemej ayá' tonokej ken kan takomichkan, tonokej ipan tawilyo'. Inón iga nochipa matiye'tajlantokan. Iwán matimoconfiarokan pan Dios iwán matikchokilikan toknijwān; iga tikchiwaj inín, timochiwaj ken tikita se soldado yej kacia ikuach de tepos iga moelzakua iga momanawiá. Iwán iga tikmatitokej ipan toalmaj iga Cristo tesalvarowa, iga inón tikejlamikij, ken tikita tiktaliáj se casco yej iga se soldado mokuatzakua. ⁹ Iga Dios ayá' tetapejpen iga mate-iknochiwakan, sino iga toTeko Jesucristo matemanawi. ¹⁰ Jesucristo migui' iga tejemej iga wel matonokan wān yéj, até kichij siga kuá' wí', tísatóskej o timiktoskej. ¹¹ Inón iga ximosepan-animarokan iwán ximosepampalewikan, ijkón ken ankichijtokej.

Pablo kinonotza toknijwān

¹² Noknijwān nimitzijliáj iga xiky'e'itakan yej tekipanowaj iga Dios iga mitzpalewiáj, yej mitzojkuiltiáj pan iyojwi toTeko wān mitznonotzaj. ¹³ Amejemen poxsan xiky'e'itakan yejemej iwán xikchokilikan iga inón tekipánol yej kichiwaj. Tamelá xonokan wān amoknij.

¹⁴ Noknijwān nō nimitzijliáj iga xiknonotzakān yej atekipanonekij iga kinekij iga san mapankotzotajtokan, xikanimarokan yej mosemakasnékija, xikpalewikan yej aya momela'configorowaj pan toTeko Jesús, iwán xikijyowikan kuá' mitzkuiejkwesowaj.

¹⁵ Amo agaj de amejemen mamomati kuá' mitzchijwiliáj yej ayeŋkti. Majwa' nochipa ximosepanchwilikan yej yeŋkti, ijkón xikchiwakan wān nochi.

¹⁶ Nochipa xiyolpaktokan. ¹⁷ Nochipa xitajtokan wān Dios. ¹⁸ Xikmakakan gracias Dios iga inochi yej mitzpasarowaj, ijkón Dios kineki iga xikchiwakan amejemen yej anikredojtokej Cristo Jesús.

* 4:16 4:16 Xikita glosario "Ángel".

* 5:4 5:4 "Takomichkan": anka kijtojneki kan Tzitzimi' reinarowa.

¹⁹ Amo xikajtewakan iyEspíritoj Dios, iga ijkón ken kuá' ankişewiáj yej wewelonto' ipan amoalmaj. ²⁰ Kuá' Dios agaj kitajtolmaka, amo xikalimpamatikan inón tájtól. ²¹ Xikakikan inewi iwán xikitakan siga ómpaya ken kijtowa, iwán xiktapejpenakan yej yekti. ²² Xikajtewakan iga ankichiwaj nochi yej ayekti.

²³ Niktajtaniliáj Dios yej kichíwa iga maonolo tamelá, makichíwa iga xikchijtokan yej yéj kineki. Iwán mamitzpalewikan ipan nochi amovidaj, ipan amoespíritoj, ipan amoalmaj iwán amocuerpoj iga kuá' wí' toTęko Jesucristo, ayagaj kijtoj iga ankichiwaj yej ayekti. ²⁴ Yej mitztapejpenkej nochipa kichíwa ken kijtowa, iwán nochi inín kichíwas.

Pablo monawatiá

²⁵ Nokniwan, xiktajtanilikan Dios iga manepalewikan.

²⁶ Ximopipitzokan iga ximosaludarokan ken Dios kiye'ita.

²⁷ Nimitztekimakaj iga inín ama' xikleerowilikan nochi tokniwan yej kitokaj Cristo, iga ijkón kineki toTęko.

²⁸ Niktajtaniliá toTęko Jesucristo iga nochipa maono iwán amejemen. Ijkónyawa'.

Ómeya ama' yej kijuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Tesalónica Tesalonicenses

Pablo iwán yej iwán nemij kijuilowiliáj tokniwan yej onokej altepe' Tesalónica

¹ Neĵ niPablo, wan Silvano iwán Timoteo, nimitziĵkuilowiliáj amejemen noknimeĵ yej ankitokaj Dios, yej anchantitokej Tesalónica, yej ansetitokej iwán toTaj Dios iwán toTeko Jesucristo. ² Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan iwán makichiwakan iga tamelá xonokan.

Kua' wi' Cristo, Dios yawi kijuzgaroti yej kichijkej yej ayekti

³ Nokniwan, nochipa nikmakaj gracias Dios iga amejemen, iga iĵkón kajasi manikchiwakan, iga nemi máĵ anmoconfiarowaj pan toTeko iwán sejsé de amejemen majya anmosepanchokiliáj. ⁴ Inón iga inán neĵemeĵ niye'tatapowaj iyixtaj tokniwan kajkán monechkowaj yej kitokaj Cristo, kén iga ankijyowiáj kua' mitziknochiwaj iwán yej mitzchiwiliáj kuajkuantas yej ayekti, amejemen ayá' anmosemakaj ipan iyoĵwi toTeko, majwa' anmoconfiarowaj ipan. ⁵ Ompa neĵi iga Dios ómpaya ken kichíwa kua' tajuzgarowa, iga mitzapejpenkeĵ iga xikalakikan kan reinarowa yeĵ, inón iga inán nemi mitziknochiwaj.

⁶ Iwán kajasi iga Dios kėman makiknochiwa yej amejemen mitziknochiwaj, ⁷ iwán amejemen yej mitziknochiwaj, tamsiya iga mitziknochiwaskeĵ kensan neĵemeĵ ay' ne-iknochiwaskeĵ. Inın mochiwas kua' ipan cielo wi' toTeko Jesús ipan tiwelon iwán iyangelejmeĵ* yej kipiáj poder. ⁸ ToTeko Jesús kicastigaroki yej ayá' motemakakeĵ iga Dios makimandarokan niga kicredowaj ken kijtowa iye'noticiaĵ toTeko Jesucristo. ⁹ Inomeĵ kicastigaroskeĵ iga mela'poliwiškeĵ iwán ay' onoskeĵ kan ono' toTeko iga mapakikan wan yeĵ, niga kitaskeĵ iweyipoder. ¹⁰ Inın mochiwas kua' wi' toTeko. Ipan inón día yej kicredoĵtokeĵ yawij kiweyimatiłitiĵ wan madmiradoskeĵ. Amejemen ompa nō amonoskeĵ iga nō anikredoĵkeĵ itájtōl Dios yej nimitzpowilijkeĵ.

¹¹ Inón iga neĵemen nochipa ni-oradowaj iga amejemen, niktajtaniłitokeĵ toDios iga makita iga mitzajasij iga mitzapejpenkeĵ. Iwán nō niktajtaniłiáj Dios iga ipoder mamitz-palewikan iga xikchiwakan nochi yej yekti yej ankeĵlantokeĵ iga anmoconfiarowaj ipan toTeko. ¹² Iĵkón itoká' toTeko Jesucristo yawi moweyimatiłiti iga amejemen anye'nemij, iwán toTeko nō mitzweyimatiskeĵ iga iĵkón mitzikneliáj toDios iwán toTeko Jesucristo.

2

Taga' yej wi' kichiwaki yej ayekti

¹ Nokniwan, iga kua' wi' toTeko Jesucristo, nimitzmatiłitiáj iga Cristo yawij tešenechkotij iga matonokan iwán. Nimitztajtaniłiáj ² iga amo imanin ximoyolyamanakan, niga ximomatiłikan kua' agaj mitziłiškeĵ iga asi'ya toTeko, niga agaj yej mitziłiáj iga Dios iyEspiritoj kijtōj iga asi'ya toTeko, niga yej pan ama' iĵkuiljto' yej nešiski' neĵemeĵ nikijkuilojkeĵ iga asisya aman toTeko, amo xiktajtōlkuilikan. ³ Amo mamitzkajkayawakan nikeno' máĵ. Iga kua' wi' toTeko, aĵto sekin tokniwan yej kicredowaj Dios ay' yawij kichiwatij ken kineki Dios, íkua' yawi miĵnextiti inón taga' yej wi' kichiwaki yej ajayekti. Inón ono'ya iga yawij kitałitiĵ. ⁴ Inón taga' kijiya Dios iwán kijiya nochi yej kajasi iga mamoweyimatiłiti. Iwán yeĵ, este motaliá itioĵpan-ijti' Dios wan kijtowa iga yeĵya in Dios.

⁵ ¿Ix ayo'taj ankeĵlamikij kua' neĵ nimitztatapowiyay de inın, kua' nonóyajo' wan amejemen? ⁶ Inán amejemen ankimatij te iga aya wi' inón taga', iga amo mamixnexti kua' aya asi itieĵpoj. ⁷ Inón yej kichtakaeĵlantoya iga kichiwasneki yej ayekti, nemiya kichíwa; inán poliwišan iga inón yej ki-oĵzakto' makša ompa iga mapano inón taga'. ⁸ Kua' si yajya, yáwiya miĵnextiti inón taga' yej kichíwa pox ayekti, iwán toTeko Jesús kėman kimiktij iga san itájtōl iwán iĵkón nokta kimela'poloj iga itawilyo kua' wi'. ⁹ Tzitzimi' kipalewij ga maasi inón taga' yej kichíwas yej ayekti, iwán inón taga' pox kipiás poder iwán kichíwas pox kuajkuantas iwán nō yej ayi'pa mo-ita kichíwas, kansan wel matakajkayawa. ¹⁰ Yawi kichíwati kuajkuantas yej nešis ken yekti kansan makikajkayawa yej yawij poliwiłiti, iga akiye'itakeĵ iga makicredokan toTeko itájtōl yej melá' nokta iga mamosalvarokan. ¹¹ Inón iga, Dios

* 1:7 1:7 Xikita glosario "Ángel".

kisenkokajtewas iga mamokajkayawakan ipan yey kichiwawas inon taga'. ¹² Ijkón iga Dios nochi yawi kinkochiwati yey ayá' kicredojkej itájtól yey melá' nokta, iga kiye' matikej máj makichiwakan yey ayekti.

Dios mitztapejpenkej iga mamitzsalvarokan

¹³ E' nejemej nochipa nikmakaj gracias Dios iga amejemen, noknimej yey mitzpochočkiliáj toTeko, iga Dios poxsan ikayay mitztapejpenkej iga mamitzsalvarokan. IyEspiritoj Dios kichíwa iga xonókansan iga yéj iwán nō mitzpalewíjkej iga ankicredojkej itájtól Dios. ¹⁴ Ijkón Dios mitznótzkej kuá' nimitzpowilijkej yey notíciáj yey tasalvarowa iga wel ansen-onoskej kan reinarowa toTeko Jesucristo iwán ankítaskej iweyipoder.

¹⁵ Inon iga nokniwán ijkón xicredojtokan iwán amo xikelkawakan yey nimitzmachtijkej nomatikamej iwán yey nimitzijkuilowilijkejpa. ¹⁶ Dios yey tóTajpa techokiliá wán te-ikneliá. Te-ijliá iga tiawij tonotij nochipa wán yéj, iwán tikmatij iga temakaskej yey yekti. Nejemej niktajtaniliáj toTeko Jesucristo iwán Dios yey tóTajpa ¹⁷ iga mamitzylchikajtokan iwán mamitzpalewíkan iga nochipa xikijtokan iwán xikchiwakan yey yekti.

3

Xi-oradokan iga nejemen

¹ Injnsan inán nimitztajtaniliáj nokniwán, achi xi-oradokan iga nejemej, iga amo mawekjawa iga noyan manikpowakan itájtól toTeko, iwán poxsan makiye'itakan, ijkón ken amejemen ankiye'itakej. ² Xiktajtanilikan toTeko nō iga nejemej amo manechiwilikan tejté inomej tajtaga' yey kichíwaj kuajkuantas yey ayekti, tikmatij iga ayá' nochi kicredowa itájtól toTeko. ³ E' toTeko nochipa kichíwa ken kijtowa, yéj yawi mitzpalewíjij iga ximoconfiarojtókansan ipan, iwán mitzmanawiskej iga amo mamitzchíwíkan yey ayekti. ⁴ Nejemen niksentaliáj noalmaj pan toTeko iga amejemen ankichíwaj wán ankichijoskej ken nimitztekimakakej. ⁵ ToTeko mamitzpalewíkan iga xikchokilikan toknimej ken Dios techokiliá iwán xikijyowíkan kuá' mitziknochíwaj kensan Cristo kiyowij kuá' kinkochijkej.

Sē matekipano

⁶ Nokniwán, nimitztekimakaj ipan itōka' toTeko Jesucristo, iga amo ximotokakan iwán toknín yey ayá' kineki tekipanowa iwán ayá' kichijto' ijkón ken nimitznextilijkej. ⁷ Amejemen ankimátija ken xonokan iga xikchijtokan ken nimitznextilijkej kuá' nonoyaj amowan; nejemej nochipa nitekipanowayaj, ⁸ ayí' nikualijkej agaj itakualmej siga ayá' manixtawakan. Majwa' nitekipanojkej semilwi' iwán senyówal iga amo agaj san manepetzamatokan. ⁹ Malej iga nejemen katka kajasiá iga manimitztajtanilikan iga xinepalewíkan, e' ayá' ijkón nikchijkej, majwa' nitekipanojkej iga ximixkujítikan ipan nejemen. ¹⁰ Kuá' nonoyaj iwán amejemen, ijkín nimitztekimakakej: Yey ayá' tekipanojneki, amo matakua. ¹¹ E' nikmatikej iga sekin de amejemen san-onokej, ayá' tekipanojkej, majwa' taajapapojtinemij. ¹² Yey ijkón nemij, ninkonotzaj iwán niktekimakaj ipan itōka' toTeko Jesucristo, iga makikuikan iga nochipa matekipanokan iga wel matatanikan.

¹³ E' amejemen, nokniwán, amo xisiawikan iga ankichíwaj yey yekti. ¹⁴ Siga agaj ayá' kiye'ita inin yey nimitzijkuilowilijkej, xikitakan a'yéj, iwán amo ximotokakan iwán iga mapinawa. ¹⁵ E' amo xikijiyakan, majwa' xiknōtzakān ken amoknín.

Pablo monawatiá

¹⁶ Iwán toTeko yey kichíwa iga sē maono tamelá, makichíwa iga nochipa xonokan tamelá kansan anyawij. ToTeko maono iwán amejemen.

¹⁷ Nej niPablo nomaatika nimitzijkuilowiliáj inimej tájtól* kan nimitzsaludarowaj. Ijkón nochipa nikchíwa kuá' agaj nikijkuilowiliáj. ¹⁸ ToTeko Jesucristo mamitzylchikawakan amonochin. Ijkónyawa'.

* **3:17** 3:17 Neši iga Pablo kijkuiloj inimejsan tájtól imatika, anka se tajkuilowani kijkuiloj ipan ama' nochi lo demás yey Pablo kijtojiajki.

Áchtopa ama' yej San Pablo kijkuilowilij Timoteo

Pablo kijkuilowiliá Timoteo

¹ Nej niPablo, iyapósto! Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kititan, iga ijkón kine' Dios yej tesalvarowa iwán toTeko Jesucristo, yej ipansan wel timoconfiarowaj. ² Timoteo, tej yej ken tinomela'piltzín iga nimitznexhtilij iga ximoconfiaro ipan Cristo, nimitzijkuilowiliá inín ama'. Nikneki iga Dios yej toTaj iwán toTeko Cristo Jesús, mamitzjolchikawa, mamitzikneli iwán makichíwa iga xono tamelá.

Pablo kinonotza Timoteo iga sekin yej ayompa tamachtiáj

³ Ken nimitzijlijté' kua' níksa' iga niajki estado de Macedonia iga xikawi altepe' Éfeso, iga xikijlikan yej ayompa tamachtiáj iga ay' máj ijkón makichíwakán. ⁴ Niga nõ makinagasmakakan cuento yej motenchíwapa, niga makiyoltilantokan iga makimatikan itokamej to-ikyapatajwan. Inón tachíwaliá iga mamokuejkuesolo iwán ayá' tepalewía iga tikchíwaj ken Dios kineki, inón welsan tikchíwaj iga timoconfiarowaj ipan.

⁵ Nimitztajtaniá iga xitanexhtili iga mamomela'sepanchokilikan. Petz yejsan kimati-tokej iga kichíwaj yej yejti iwán momela'confiarowaj pan Dios, wel ijkón mochokiliáj. ⁶ Sekin kikajtéjkeja nochi inín wan mopoipolójkeja ipan xeto'tajtolmej. ⁷ Kinekij matamachtikan ipan iley Dios, e' niga yejemej ayá' kimatij te kijtojneki yej kijtowaj, niga yej tanexhtiliáj.

⁸ Tikmatij iga la ley yejti, e' siga tikentenderowaj tejas iga mo-ijkuijloj. ⁹ Matikmatikan iga la ley ayá' ono' iga yej ye'nemij, sino iga inomej yej yoltakuaktikej iwán yej ayá' tacredowaj, iga yej pox kichíwaj yej ayékti, iga yej ayá' kitajtolkuij Dios iwán kimalijliáj, yej kimiktia itaj iwán iye', iwán inochi yej tamiktiaj, ¹⁰ iwán iga yej mosenteka iwán yej ayá' iwán namiktito' o moteka iwansan itaga-iknin, iga yej kichteki se toknin iwán kitajtani tomín iga makimajkawa, iga yej tayokakajkawaj iwán iga yej kijtowaj "kitzto' Padre", malej iga kimatij iga nemi takajkawaj. La ley nõ ono' iga nochi yej ayá' kichíwaj ken tanexhtiliá itajtol Dios. ¹¹ Inín itajtol Dios inonya ye'noticiaj yej tamanawia yej Dios netekimá' iga manikpowa.

Pablo kimaka gracias Dios

¹² Nikmaka gracias toTeko Jesucristo iga neye'ita' iga manikchíwa itekipánol. ¹³ Malej iga nej ikya nimaltajtawaya de Cristo, iwán kuajkuantas nikijliaya yej kitokaj Cristo, nikpresojwiayaj iwán nikiknochiwayaj; e' Dios nechokilij iga aya nikmatia te nikchíwaya iga aya nicredowaya ipan Cristo. ¹⁴ Dios poxsan ne-iknelij iwán nepalewij iga manimoconfiaro ipan Cristo Jesús wan manikneki tokniwan.

¹⁵ Inín yej nia nimitzijlijti ijkonya nokta iwán kajasi iga inochi gente makicredo: Jesucristo walaj ipan inín tajli iga kimanawiko yej ayompa nemij, e' nejwa' in yej máj ayompa ninemiá. ¹⁶ E' Dios nechokilij iga ipan nej, yej máj ayompa ninemiá, monexhtia iga Jesucristo ayá' nimanín kuesiwi'. Iwán ijkón iga mamixkuítikan ipan nej iwán nõ mamocnfiarokan ipan Jesucristo, ijkón wel nochipa onoskej itenoj Dios. ¹⁷ Inón iga mamoweyimatilti toDios yej nochipa mandarowa, yej nikeman ayá' miki, yej atikitaj iwán yejsan iselti Dios yej nochi nokta kimati. Ijkonyawa'.

¹⁸ Timoteo yej ken tinopiltzín, nimitztekimaka iga xikchíwa ken kijtojkej toknimej yej Dios kitajtolmá' iga tej. Siga ijkón tikchíwas, tonos ken se soldado yej ayá' mosemaka pan itekipánol. ¹⁹ Amo xikajtéwa iga ximoconfiaro ipan Dios, xikchíwa yej yejti ken mitznexhtiliá moalmaj. Sekin iga ayá' kichijkej yej yejti ken kimatitoyaj ipan iyalmajmej, kikajtejkej iga moconfiarokkej ipan Dios. ²⁰ Ijkón kichijkej Himeneo iwán Alejandro, yej niktitan ipan ima' Tzitimi' iga makichíwilikan ken yéj kineki iga makimatikan iga ayékti iga kimalijlikan Dios.

2

Ken iga mamoteneji Dios

¹ Inín yej máj nikneki mamochíwa, nochipa mamotajtani Dios iga tamelá maonolo, iwán mamomaka gracias Dios. ² Matiktajtaniikan Dios iga inochi reyemej iwán inochi tekiwajmej, iga matonokan tamelá iwán wel matiye'nemikan iyixtaj Dios iwán wel mateye'ita. ³ Pox yejti iga ijkón tiktenewiáj Dios, inón kipoxye'ita Dios yej temanawia,

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

4 iga yéj kineki iga nochi mamomanawijkán iwán makimela'matikán yej melá' nokta. 5 Ono' sesan Dios, iwán ono' sesan yej wel tetajtowiliá itennoj Dios: inonwa' Jesucristo yej taga' 6 yej motemá' iga mi' iga nochi toknimej wel mamosalvaro, inín momatiko kua' nokta Dios kine'. 7 Ijkón iga Dios netapejpen iga nikpowa' itájtól, iga inón nokta netítankej iga manikmacthikán yej ayéj judiyojmej iga nō mamocofiarokán ipan yej melá' nokta. Ayá' nitakajkayawa, nikijtowa yej cierto.

8 Nikneki iga noyan kán motenewiá Dios, tajtaga' yej ye'nemij makajkokuikán imamej, amo makuositokán iwán amo agaj iwán mamokuejkuesojtokán. 9 Iwán siwatkej iga manesi iga ye'nemij, amo makakikán wípil yej akajasi iga makakikán yej kitokaj toTéko. Amo mamotzitzikuikán kansan póxsanya iga maye'nesikán, iwán amo makitalikán yej xojxota, ken oro niga perla,* 10 sino que siwatkej makichiwakán yej yekti iga manesi iga ye'nemij ken kineki Dios. 11 Kua' taga' tamachtía ipan itájtól Dios, siwa' amo matajto, wan matacredo. 12 Ayá' nikneki iga siwa' matamachtí, niga makimandaro taga'. Sino que san matakakto. 13 Iga Dios achto kichij Adán iwán después kichij Eva. 14 Iwán ayéj Adán yej kikajkayajkej, Évajwa' in yej kikajkayajkej, iwán kichij yej ayekti.† 15 E' siwa' momanawij siga kiyé'iskaltía ipilowan, siga moconfiarowa ipan Dios, siga te-ijiknín, siga ye'nemi iyxtaj Dios iwán ayá' kichíwa yej ayekti.

3

Ken iga manemikán pastormej

1 Siga se taga' mochjwasneki pastor,* inón kena kichjwasneki ye'tekipánol. 2 Yej óno'ya iga pastor maye'nemi iga ijkón awel kipopowaj, makipiá sesan isiwá', nochipa makichíwa yej yekti, maye'tajlanto, makiye'itakán, nochipa ichán maki-omemáwi paxálowánimej iwán wel matamachtí ipan itájtól Dios. 3 Amo matawana, niga matakuejkueso, niga makineki tomín yej ayompa motaniá, majwa' mate-ijiknín, iwán mayoltzopeli' iwán amo makipoxpiasneki tomín. 4 Wel makichíwa iga maye'nemikán nochi yej onokej ichán; ipilowan matacredokán iwán matamajmawilikán. 5 Siga awel kichíwa iga maye'nemikán isiwá' iwán ipilowan, ¿kén wel kichjwas iga maye'nemikán yej yéjpa kicuidarowa, yej kitokaj Dios? 6 Awel mochjwas pastor yej kicredójo' Dios, amo santá' moweyimatis iwán yati kán tawewelkato' kán yati Tzitzimi'. 7 Nō se yej mochjwasneki pastor, maye'tajtokán iga yéj ken iga nemi. Maye'tajtokán nō iga yéj yej ayá' kitokaj toTéko iga amo agaj makipowá, iwán amo mamokxipolo ipan iyojwi toTéko ken kichjwáltjineki Tzitzimi'.

Ken manemikán diáconoymej

8 Ijkónsan nō diáconoymej† makiye'itakán; amo matakajkayawakán, amo matawanakán, amo makinekikán tachte'tomín. 9 Makichijtokán ken kijtowa itájtól Dios, iwán makimatitokán ipan iyálmajmej iga ayo' kichijtokej yej ayekti. 10 Achto mamó-ita siga ye'nemij, ijkón wel mochjwaskej diácono siga kiyé'itaj. 11 Ijkónsan nō siwatkej maye'nemikán iga makiye'itakán, amo matapopowakán, iwán amo makichiwakán yej ayekti siga ijkón kineki iyálmajmej iwán nochipa matawelnemikán. 12 Diáconoymej makipiakán sesan isiwamej, iwán wel makichíwa iga maye'nemikán ipilowan iwán nochi yej onó' ichámej. 13 Iga diáconoymej yej kiyé'chíwaj itekipánol, ye'tajtoskej iga yejemej, iwán sekin máj wel kitajtolkakiskej kua' kipowaskej ken iga moconfiarowaj ipan Cristo Jesús.

14 Nimitzijkuilowiliá inín ama'; e' ayá' wejkatis niáj nimitzitati 15 e' siga awel nimanín nimitzaxálowilítí, inán tikmátíya ken iga matiye'nemikán tejemej yej ipilowan Dios yej isato'; ken tikijtowaj, nochi yej tiktokaj Dios. Tejemén tikijtowaj iwán tikmanawíaj yej melá' nokta.

Ken mochj kua' onokoya Jesús

16 Tikmela'matij iga inín yej aya momatía, yej ticredowaj pox yekti: Dios wálah ken se taga'; IyEspíritoj Dios kinojma-ijto iga ayá' kichij yej ayekti, iwán angelejmej‡ kitakej, iwán noyan ipan pajsmej mopowa', iwán noyan ipan inín tajlí kicredójkkej, iwán tejkaj sej ipan cielo.

* 2:9 2:9 Perla pox valerowa, ken tikita tetzjn kē'pa ajáyo' wan iga perla wel mochjwa kōska'. † 2:14 2:14 Gn 3:16 * 3:1 3:1 Pastor: xikita glosario "Obispo". † 3:8 3:8 Xikita glosario "Diácono wan diaconisa". ‡ 3:16 3:16 Xikita glosario "Ángel".

4

Yej yawij kikajtewatij iga moconfiarowaj ipan Dios

¹ IyEspiritoj Dios kinojma-ijtawa iga kuą' ay'ya wejka iga wj' toTęko, sekin yawij kikajtewatij iga kitokaj Dios, iwán kitokaskej maespiritojmej yej takajkayawaj wan yej tamachtiaj ken Tzitzimi' kineki. ² Kitajtolkuiskej yej nęsiki' kitokaj Dios, sięmpa nemi takajkayawaj, este ay'ya momachiliaj ipan iyalmajmej iga ayompa nemij. ³ Yejemęn tamachtjskej iga ayęktiki' mamonamiktilo, iwán ay'yaki' mamokua sekin tákual. E' Dios kichij nochi yej wel mokua, iwán matikmakakan gracias iga inón tákual tonochin yej timoconfiarowaj ipan yej, wan tikixmatij kén nokta tamachtia itajtł. ⁴ Iga nochi yej Dios kichij yekti iwán awel tikijtoskej iga ayękti, sino que wel tikua, e' achto matikmakakan gracias Dios. ⁵ Iga yej Dios kijtoj iwán iga tikmakaj gracias Dios, yektiya iga mokua.

Pablo kinęnqtza Timoteo

⁶ Siga inin tiknęxtilia tokņimej, tiye'tekipanoj iga Jesucristo, siga timomachtia wan tikchwa ken kijtowa ye'tajtł, inón kenkuą' tiye'takua. ⁷ Amo xiknakasmaka xęto'tatapowalis yej tąga'pa kijtowa. Majwa' xikchijto ken Dios kineki. ⁸ Yekti iga xikchwa ejercicio, e' mąj yekti iga xikchijto ken Dios kineki, inón mitzpalęwią ipan inin tajli iwán nę kuą' tonos kan ono' Dios. ⁹ Inin sí ijķnya nokta, iwán yekti iga inochi makicredo. ¹⁰ Inón iga anisiawij iga titekipanowaj wan te-ikņochiwaj iga timoconfiarowaj ipan Dios yej isato' yej kisalvarowa nochi gente, e' mąj kisalvarowa yej kicredowaj ipan.

¹¹ Xitanęxtili inin yej nimitzijlij iwán xitatekimaka iga mamochiwa. ¹² Amo agaj mamitzalimpamati iga aya tiyęlej; majwa' wel ipan tej mamixkujčikan ken iga titajtowa, ken iga tinemi, ken iga tite-ijķnįn, tiyolyamani', ken iga timoconfiarowa pan Dios wan iga ateyi nitę yej ayękti ipan moalmaj. ¹³ Mieį nąsiso' ompiga, xikleęrowilijto itajtł Dios tokņwan, xikņęnqtzakan iwán xikmactčikan. ¹⁴ Amo xikelkwa iga pastormej mitzčalilijkej imąmej pan motzontekon kuą' Dios kitajtolmakakej, iwán kijtojkej iga Dios mitzpalęwią iga xikchwa motekipąnł.

¹⁵ Nochipa xikchijto yej nimitzijlią, iga nochi makita iga tikchijtią ken Dios kineki. ¹⁶ Xikita ken iga tinemi iwán ken iga titamachtia, iwán ijķn xikchijto, siga ijķn tikchwa, timomanawij, iwán nę momanawiskej yej mitzkakiskej.

5

Kén iga sę maye'nemi iyixtaj tokņiwan

¹ Sę totawęj yej kicredowa Cristo, siga ayompa kichwa, amo xikajajwa; majwa' xikņęnqtza ken tikchwaya siga tikņęnqtzaya motaj, iwán chokomej xikita ken mokņiwan. ² Toy'elamatkej xikita ken moyę', iwán takomej ken tikita mosiwa-ikņiwan, amo xikejlamikili yej ayękti.

³ Kikpalęwi siwa' yej mi'ya iwęj, yej ayagaj kipalęwią. ⁴ E' siga sę yej wewejmi'ya, kipią ipilowan o iniętojmej, inięmej achto yej makipalęwiķan iyemej, iga ijķn kenkuą' kikuępaj iga moskaltijkej, ijķn yekti iwán kiye'ita Dios. ⁵ E' yej mi'ya iwęj, iwán kąwi'ya nokta isęłti, inón kisentalia iyalmaj ipan Dios, semilwi' wan tayowakan kitenęwią Dios. ⁶ E' yej mi'ya iwęj iwán moyłpolojto' ipan yej kuajkuantas yejsan kineki iyalmaj, inonwa' kenkuą' mikto' malej iga isato'. ⁷ Inón iga xitanęnqtza ipan inięmej yej nimitzijlij iga amo agaj makipopowakan. ⁸ Si agaj ayą' kipalęwią yej de ifamłiajpa, inón ayą' nemi kichwa ken kijtowa Dios, iwán mochiwa majya sej que yej ayą' kicredojo' Dios.

⁹ Xikijkuilokan ipan ama' itokąmej yej mi'ya iwęj, yejsan kipią sesenta iyaņoj o mąj, iwán yej sesan iwęj kipią.* ¹⁰ Yeį momati iga kichij yej yekti, kiye'iskaltij ipilowan, komemawij ichan yej kipaxłowiliąj, kijikxipaga' tokņimej yej kicredojo'kej Dios, kiyłchikaj yej mokņomatij iwán kiyłmą' iga kichij nochi yej yekti.

¹¹ E' yej mi'ya iwęj yej aya kipią inin edad, amo xikijkuilo itoką', amo santą' ipan iyalmaj kinekis sej mamonamiktij, wan ijķn kelkawas iga kitoka Cristo, ¹² iwán ijķn kichwa yej ayękti iga kikajtęwa ken achto moconfiarowaya ipan Cristo.† ¹³ Iwán nę nentinemi ipan cada kajli, ay' kiyłmaka tę kichwa, ayę san iga inón, sino que tapojotnemi, iwán tatentęmowa iwán kijtowa yej ayą' kajasi iga mamojto. ¹⁴ Nikneki iga yej wewejmikikej mamonamiktčikan, makipiakan ipilowan, matacuidarokan ichąmej, ijķn awel temalıjliąj yej te-ijjiya. ¹⁵ Sekin wiudajmej mopoįpolojkeja iwán kitokąkeja iyoįwi Tzitzimi'.

* 5:9 5:9 O ay' kixjima' iwęj. † 5:12 5:12 O: iwán ijķn kichwa yej ayękti iga kikajtęwa ken achto kijtoj iga ay' sej monamiktia iga kitokasan Cristo, iwán ay' keįlamikis iga wewejyowis.

¹⁶ Si agaj yey kicređojto' Dios kipiá ichan se isiwa-iknĭn yey mi'ya iwéj, yéj makimakato te kopolowa, amo toknĭwan yey kicređojtokej Dios makimakatokan, ijkón toknĭwan wel kipałewiáj yey ay'ya nokta kipiá a' kipałewiá.

¹⁷ Pastormej yey kiye'ojkułłtiáj toknĭwan, kajasi iga pox makiye'itakan, mamō-ita ijkón yey tekipanowaj iga kipowaj iwán tamachtiáj ipan itájtol Dios. ¹⁸ Iga ijkĭn kĭjtowa itájtol Dios: "Amo xikten-ilpi toro kuá' nemi koya trigo iga iyikxi." Ijkonsan nō: "Yey tekipanowa kajasi iga makixtawakan."

¹⁹ Amo xiktajtōkkułł yey kitelwiá se pastor siga yey tatelwiá ayá' nemi iwán ome o eyi yey nō kinojma-itakej yey mochiĭj. ²⁰ E' siga se pastor kichijto' yey ayekti, xiknōnōtza iyixtaj toknĭmej yey kitokaj toTeko iga maye'nemi, iga ijkón sekin nō mamajmawikan iga amo makichĭwakan yey ayekti. ²¹ Nimitzĭliá iyixtaj Dios, iwán iyixtaj Jesucristo iwán iyixtaj iyangelejmej yey Dios kitapejpen, iga xikchĭwa kensan nimitzĭlij. Kuá' titajuzgarowa amo sesan xiky'e'ita. ²² Kuá' tiktapejpena se taga' iga matekipano iga Dios, amo xiktali momá' ipan itzontekon iga ti-oradowa siga ayá' tikmati ken iga nemi. Amo santá' ayá' ye'nemi, iwán kĭjtoskej iga tiky'e'ita yey kichijto'. Nochipa xikchĭwa yey yekti.

²³ Iga ayá' tiye'ijtiyoj, amo á'tisan xikonĭto, nō xikoni alĭn vino.

²⁴ Ono' sekin yey neši iga kichijtokej yey ayekti malej iga aya agaj kĭjuzgarowaj, e' ono' sekin yey aya neši iga kichijtokej yey ayekti, inōn nesiti kuá' Dios yawi tajuzgaroti.

²⁵ Ijkonsan nō ono' sekin yey neši iga kichĭwaj yey yekti, e' ono' yey kichijto' yey yekti iwán aneši, e' inōn ayá' nochipa ĭyantos.

6

¹ Inochi tekipanowanimej yey esclavojmej,* makirrespetarokan itekomej, ijkón ayagaj wel kimałĭliá Dios niga wel kĭjtoskej iga ayompa titamachtiáj. ² Siga se esclavo kipiá iteko yey kicređojto' Dios, amo iga inōn makalĭmpamati iga nō kitoka Dios. Majwa' makiye'chĭwili itekipānol iga inōn yey nemi kichĭwiliá nō kitoka Dios iwán makichōkili ken iyiknĭn. Inĭn xĭkpowa iwán xitamachti.

Yey kitoka iyojwi Dios mayolpakto ke'ya iga kipiá

³ Siga agaj ayompa tamachtiá, ayéj ken tanextiliá itájtol toTeko Jesucristo, niga ayá' tanextiliá iga matiye'nemikan iyixtaj Dios, ⁴ inĭnwa' moweyimati iwán akimati nité. Inĭnwa' itekiyi iga mopoxkuesowa iga san kikaki tejté; iwán ompa pewa iga ta-ixita, kuejkuesowi iwán kuajkuántasya kĭjtowa iwán ayá' moconfiarowa ipan agaj, ⁵ mokujejkuesowa iwán sekin, pox ayompa tajlamiki wan ayá' kĭxmati ken nokta tanextiliá itájtol Dios. Iwán inĭmej yey ayompa tamachtiáj, kełlamikij siga tamachtiáj ipan itájtol Dios wel matatanĭkan. Iwán inōmejpa amo ximotoka. ⁶ Kena, siga se ye'nemi ipan iyojwi Dios, kenkuá' kasi yey poxsan patiyoj, e' mayolpakto ke'ya iga kipiá. ⁷ Iga nité ayá' tikuajligakej ipan inĭn tajli, iwán nité ayá' tikuigaskej kuá' timikiskej. ⁸ Siga tikpiáj toztōtzol iwán tikpiáj te tikuaj, matiyołpaktokanya. ⁹ Iga yey motapalĭjnekiĭ, akijyowiáj kuá' Tzizimi' kinextiliáj iga makichĭwakan yey ayekti, wan wetzij ipan itrapmaj. Kiyoltilanaj xeťo'nemilis yey tapojpolowa, iwán ipan inōn mia' mopołpolowaj. ¹⁰ Kuá' se kĭpoxpĭasneki tomĭn, ompaya pewa iga kichĭwa mia' yey ajayekti. Iwán ono' sekin iga kĭpoxpĭasnekiĭ tomĭn, kikajtewaja iyojwi Dios, iwán imatikámejsan pox mōknōchĭwaj.

Amo mamosemaka yey kitoka Cristo

¹¹ E' tej Timoteo yey tiktoka Dios, amo ijkón xikchĭwa. Xiye'nemi, xikchĭwa ken Dios kineki, ximoconfiaro ipan Dios, xite-ĭjĭknĭn, amo nimanĭn xikuesowi iwán xiyolyamanĭ'.

¹² Xikťanili nochi yey mitztzakuiłł iga xikchĭwa ken kineki Dios. Amo xiknempoło yey Dios temaka iga nochipa tonoskej iwán. Inōn iga nokta mitznōtza' Dios iwán mia' mitzkakikej kuá' tikĭtoj iga tiktokas Cristo. ¹³ Nimitztekimaka iyixtaj Dios yey kimaka vida nochi yey ono', iwán iyixtaj Jesucristo yey kinojma-ĭjtoj te itekiyo iná' Poncio Pilato, ¹⁴ iga xikchĭwa nochi kensan nimitztekimaka iga ni agaj amo mamaltajto iga tej. Ijkón xikchĭjto este mawĭki Jesucristo. ¹⁵ Jesucristo yawi wĭtzeti kuá' Dios kĭjtōj. Dios kichĭwas inĭn, iga yejsan yey Dios yey poxsan kipiá poder. Iwán yej irrey inochi reymej iwán iTeko nochi yey mandarowa. ¹⁶ Yejsan yey ayĭ' miki iwán ono' kan taxotalpan kan ayagaj wel kalaki. Ni agaj ayĭ' kita' niga wel kita. Yej nochipa mamoweyimatłłti wan nochipa marreinaro. Ijkónyawa'.

¹⁷ Xikĭjli yey motapaliáj ipan inĭn tajli iga amo mamoweyimatikan, iwán amo mamōconfiarokan ipan yey kipiáj iga inōnwa' támisan. Majwa' mamōconfiarokan ipan Dios yey isato', yey tepoxmaka yey tepolowa iga matiye'onokan. ¹⁸ Xikĭjlikan iga

* 6:1 6:1 Xikita glosario "Esclavo".

makichiwakan yej yękti, iga ijkón kichiwasej, majya sej que iga makipiakan tomın. Iwán kuá' agaj kitajtaniłiáj tejté inomej yej motapialiáj, mapakikan iga wel kipalewiáj iyikniwán. Iwán yej itatkimej, achi makimajmakakan sekın. ¹⁹ Iga ijkón kipalewiáj iyikniwej, Dios nọ kipalewij yejemej iwán onoskej nochipa iwán.

Pablo monawatiá wın Timoteo

²⁰ Timoteo, xikchiwa yej Dios mitztekimá'. Amo xiknakasmaka xęto'tájtıl yej ayá' mitzpalęwiá, amo ximotękıtızkikan iwán inomej yej momachiliáj iga poxsan tajtılmatij, iga yejemej akimatij nitę. ²¹ Sekın yej kitokaj inqmpa tamatilis kikajtęwaj iyojwi Dios. Dios mamitzyołchikawa. Ijkónyawa'.

Ómeya ama' yej San Pablo kijkuilowilij Timoteo

Pablo kijkuilowiliá Timoteo

¹ Nej niPablo, iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kitítan, iga ijkón kine' Dios. Yéj kíjtoja iga tesalvarowa iga tisetitokej iwán Cristo Jesús. ² Timoteo yej ken tinopiltzjn, nimitzpozneki, nimitzijkuilowiliá inín ama' iwán nikneki xiye'ono. Dios yej toTaj iwán toTéko Jesucristo mamitziknehi iwán makichíwa iga xono tamelá.

Mopowa itájtól Cristo

³ Nochipa kuá' nitajtowa wán Dios pan día iwán tayowakan, niktajtaniliá iga mamitzpalewi. Nikmaka gracias Dios, yej niktoka ken kitokaya no-ikyapatajmej, iwán nikmatito' ipan noalmaj iga ayá' nikchijto' yej ayekti. ⁴ Nikejlamiki kuá' tichoga'. Poxsan nimitzitasneki iga maniyolpaki. ⁵ Nikejlamiki ken iga timomela'confiarowa ipan Dios ken achto moconfiarojkej moy'elamaj Loida iwán moye' Eunice, iwán nej nikmati iga tej ijkonsan nq timoconfiarowa ipan Dios.

⁶ Inón nq nimitznqotza iga amo masejto inón yej Dios mitzmá' kuá' nimitztañilij noma', iga inón tikchíwas, ken kuá' tiyakatijtos ti'ti. ⁷ Porque Dios ayá' temá' iyEspíritoj iga matimajmawikan, sino que iga nochi wel matikchíwakan, iga wel matikchokilikan tokñimej iwán wel matiktapejpenakan iga tikchíwaj yej yekti. ⁸ Amo xipinawa iga tikpowa itájtól toTéko Jesucristo, amo nq xipinawa de nej iga nono' preso iga niktoka toTéko, majwa' xikijyowi kuá' mitziknochíwaskej iga tikpowa itájtól toTéko, iga Dios wel mitzpalawéj. ⁹ Dios tesalvaroj iwán tenotza' iga matiye'nemikan iyixtaj, ayéj iga tikchijkej yej yekti, sino que teyokanotza' iga matisetitokan iwán Cristo Jesús. Dios techokilij este kuá' aya kichíwaya tajli, ¹⁰ e' mela'nesi' iga tepoxchokiliá iga kitítan toTéko Jesucristo yej tesalvaroko, yéj kuá' ojpa-isa' kitañilij mikúlisti, iwán iga ye'notíciáj tenextiliá iga wel matonokan nochipa wán Dios.

¹¹ Dios neñalij iga manimochíwa itatítan iga manikmachi yej ayéj judiyojmej inín ye'notíciáj yej tasalvarowa. ¹² Inón iga nokta ne-iknochíwaj. E' ayá' nipinawa, iga nikmati ipan a'yéj nimoconfiarowa iwán nikmati iga yéj wel neqmemañijtos mnej nikchíwa yej negekimá', este inón día kuá' wj' toTeko tajuzgaroki.

¹³ Xikchijto ijkón ken nimitznextilij, ken tenextiliá itájtól Dios. Amo xikajtewa iga timoconfiarowa ipan Dios iwán xite-ijikñin iga tisetitokej ipan Jesucristo. ¹⁴ IyEspíritoj Dios yej ono' towán mamitzpalewi iga xitamachi kensan kijtowa itájtól Dios.

¹⁵ Tikmátiya iga inochi tokñimej de estado de Asia neñakajtéjkeja, sekin de yejemej, Figelo iwán Hermógenes. ¹⁶ Dios makiknehi Onesiforo, isiwa' iwán ipilowan, iga yéj mia' vej neyolchikawako iwán ayá' pinawa' iga nipresoñito'. ¹⁷ Majwa' kuá' asi' nigaj Roma, neñemowaya noyan este kan ne-asi'. ¹⁸ ToTéko makiknehi Onesiforo inón día kuá' toTéko tajuzgaroj. Tej tikmátiya iga Onesiforo poxsan tepalewíj kuá' tonoyaj altepe' Éfeso.

2

Se yej kitoka Jesucristo mamochíwa ken ye'soldadoj

¹ Timoteo yej ken tinopiltzjn, * xikejlamiki iga mitziknehiá Cristo Jesús iga tisetito' iwán, iwán mitzpalawéwí iga amo ximosemaka ipan iyojwi. ² Ken tiká' kuá' nitamachtij pan itájtól Dios iyixtaj mia' tokñiwán, ijkonsan nq xikmachi sekin yej tikita iga ye'nemij, yej wel nq makimachtikan sekin.

³ Inón iga xikijyowi kuá' mitziknochíwaj iga tiktoka Jesucristo, ken kichíwa se ye'soldadoj kuá' tekipanowa. ⁴ Iga se soldado kuá' tekipanojto', awal kichíwa se' tekipanól, iga kineki makichijto yejsan kitekimakaj. ⁵ Ijkonsan nq se yej motalowa, awal kitaniá siga ayá' kichíwa ken ono' pan reglamento iga motalolo. ⁶ Nq yej pox tekipanowa ipan mijli, kajasi iga yéj achto makikua yej kipixka. ⁷ Xikejlanito inín yej nimitzijlij, iwán toTéko yawi mitzpalawéwiti iga xikmati te kijtjneki.

⁸ Ayí' xikelkawa Jesucristo yej wáaj ipan tetajwewej ikyapa rey David. Jesucristo ojpa-isa' sej kan miktoya; inónyawa' in ye'notíciáj yej nikpowa noyan. ⁹ Iga nikpowa inín ye'notíciáj, ne-iknochíwaj iwán inán nilpito' iga cadena ken se yej tamiktij; e' itájtól Dios

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

* 2:1 2:1 Pablo kita Timoteo ken kuá' ipiltzjn iga kinextilij ken iga mamooconfiaro ipan Cristo.

ayá' ilpito' iga cadena. ¹⁰ Inón iga nikijyowíá kuá' ne-iknoçhíwaj iga nikçhokiliá inomej yej Dios kitapejpen. Ijkón yejemej nõ mamosalvarokan iga setitokej ipan Cristo Jesús iga nochipa maonokan iná' Dios.

¹¹ Injwa' melá' nokta:

Siga timikíkeja wan Cristo, nõ tiawij tisen-onotij wan yéj.

¹² Siga te-iknoçhíwaj, tisenreinãroskej iwãn.

Siga tikijtowaj iga ayá' tikixmatij Jesús, yéj nõ yawi kijtoti iyixtaj Dios iga ayá' te-ixmati.

¹³ Siga tikajtewaj iga tiktokaj Dios, yéj nochipa kichíwas yej kijtowa,

iga Dios awel motajtolpata.

Sẽ tekipanowani yej kiye'chíwa itekipánol

¹⁴ Xikejlantíkan tokniwan yej nimitzijkuilowilij. Iwãn iyixtaj toTeko xikijli iga ayo' mamokuejkuesojtokan itechko tajtolmej, inón ayagaj kipalewíá, majwa' kipojpolowa yej kikakij. ¹⁵ Xikçhíwa iga Dios mamizita iga tiye'tekipanowa, yej ayagaj wel mitzpinajtiá, yej tiye'tamachtíá ipan itájtol Dios. ¹⁶ Amo xiknakasmaka xeto'tajtolmej yej atepalewíá, iga yej ijkón tajtowaj, poxsan kichijtiawij komati yej ayekti. ¹⁷ Iga ijkón tanextiliáj moçhíwa ken se kókol yej ayá' pajtis. Ijkón kichijkej Himeneo iwãn Fileto. ¹⁸ Yejemej kikajtéjkeja yej nokta tanextiliá itájtol Dios iwãn kijtowaj iga yej miktokej ojpa-isákeja. Iwãn sekin yej kicredowaj inímej, ay'ya kojasiy kén iga mamocnfiarokan ipan Cristo. ¹⁹ E' itájtol Dios ayá' mopata, ken se weyi te' yej ayá' molina, iwãn ompa ijkón ijkulijto': "ToTeko kixmati nochi yej yéj itatki"; wan: "Nochi yej kiweyimati'tiá itoká' Cristo, makikajtewa iga kichíwa yej ayekti."

²⁰ Ipan se weyi kajli ayá' óno'san traste de oro iwãn plata, nõ ono' de kuawi' iwãn de konsoki', e' yej máj patiyoj moçhijchimi kuá'san wítzej yej paxalowaj, iwãn ono' traste yej nochipa moçhijchinto'. ²¹ Siga tejemej ayá' tikçhíwaj yej ayekti, tonoskej ken tejté yej pox patiyoj yej toTeko wel kitapejpena, wan wel tekuis iga makichíwa wan tejemej ken yéj kiye'ita.

²² Nikéman amo mamitzyoltilána iga xikçhíwa yej ayekti, yej ken chokomej kinekij makichíwakán. Xiktoka ye'ojti, ximoconfiaro ipan Dios, xikçhokili tokniwan, iwãn xono tamelá. Xiksenweyimati'tíkan toTeko iwãn inomej yej yolchipaktikej. ²³ Amo xiknakasmaka xeto'tájtol yej atepalewíá, tikmátiya iga ómpaya pewa iga mokuejkuesolo. ²⁴ Yej tekipanowa iga toTeko Dios awel mamokuesojtinemi, majwa' mate-ijknin, wel matamachtí iwãn amo nimanín makuejkuesiwi. ²⁵ Tamelá xiknoçotza yej ayompa tamachtíáj, anka ijkón, siga Dios kineki, wel moyolpataskej iwãn kimatiskej ken nokta tanextiliá itájtol Dios. ²⁶ Tzitzimi' ken kilpitokej yejemej iga kichijtokej yej ayekti ken yéj kineki, e' Dios wel kipalewíáj iga maxitomikan.

3

Kén nemiskej la gente kuá' ay'ya wejka iga wí' toTeko

¹ Nõ xikmati iga kuá' ay'ya wejka wí' toTeko, poxsan moçhíwas yej ayekti. ² Onoskej yej imatíkamejsan monekij, onoskej yej kinekij makipoxpiakan tomin, onoskej yej moweyimatij iwãn mokichmatij. Onoskej yej kimálijliskej Dios, onoskej yej akichíwaskej ken kitekimakaj itajmej, onoskej yej ayá' taagradeceroskej iwãn yej akicredoskej Dios. ³ Onoskej yej ayá' ta-ikneliskej niga tachokiliskej, onoskej yej tappowaskej, onoskej yej awel kikajtewaskej iga kichíwaj yej ayekti, onoskej yej pox ta-ijiyaskej iwãn kijiyaskej yej yekti. ⁴ Onoskej yej kikajkayawaskej iyamígojmej, onoskej yej atamajmawiliskej, onoskej yej moweyimatiskej, onoskej yej máj kichíwasnekiskej ken yejemej kinekij, ayejpa yej Dios kineki. ⁵ Onoskej yej nésiski' moconfiarowaj ipan Dios, e' ken iga nemiskej anesi siga kitokaj Dios.

Iwãn inomej amo timotokas. ⁶ Inomej tajtaga' paxalojtinemij iwãn kikajkayawaj siwatkej yej ayá' ye'nemij. Inomej siwatkej kiyoltilantokej iga kichíwasnekij yej ajayekti, ⁷ nochipa kikakisnekij yej se'pa iga tamachtíáj, e' ayá' kimela'matij ken tanextiliá itájtol Dios. ⁸ Kensan Janes iwãn Jambres yej brojojmej yej yajkij icontraj Moisés,* ijkonsan nõ inímej yej ayompa tamachtíáj onokej icontraj ken nokta tanextiliá itájtol Dios. Ipan iyalmajmej kejlantókejsan iga kichíwaj yej ayekti iwãn ay'ya kajasij iga matamachtíkan itájtol Dios. ⁹ E' awel máj takajkayajtoskej, porque nochi yawi kimatiti iga yejemej ayompa kichijtokej, ijkón ken momati' iga Janes iwãn Jambres takajkayajkej.

Pablo kijliá Timoteo yej makichíwa

¹⁰ E' tej tikçhíwa kensan timixkuítij pan nej, ken nitamachtíá, ken ninemi, yej nikçhíwasneki, ken iga nimoconfiarowa ipan Cristo, ken iga ayá' nimanín nikuesiwi,

* 3:8 3:8 Ex 7:11

ken iga nikchokiliá tokniwán iwán ken iga nochi nikijyowiá ¹¹ kuá' neprešojwiayaj iga ne-iknočhijaw. Tikmati ken iga ne-iknočhijkej ipan altepemej Antioquia, Iconio iwán Listra;† e' toTeko noyan nemanawij. ¹² Nochi wej kinekij maye'nemikan ken kineki Cristo Jesús, yawij kinkočhijawatij. ¹³ E' wej kichijaw jej ayekti iwán ayompa tamachtiáj, ayá' ye'kisaskej, iga kuá' takajkayawaj, yejemen nō mokajkayawaj.

¹⁴ E' tej, xichijto ijkón ken mitznextilijkej iwán ticredoj. Tej tikmati a'yéj mitzmachtij, ¹⁵ iwán tikxmati' itájtōl Dios este kuá' aya tiyolej. Inón tájtōl wel tenextiliá ken iga wel timosalvarowaj iga timoconfiarowaj ipan Cristo Jesús. ¹⁶ Inochi itájtōl Dios, inqwan' Dios nokta kitajtōlmá' wej kijkluolkej, iwán wel iga titamachtiáj, wel titanqotzaj, iwán wel tiknextiliáj sekin iga mamoyolpatakan iwán tenextiliá ken iga matiye'nemikan.‡ ¹⁷ Ijkón, siga se wej kitoka Dios momachtiá itájtōl wán kichijwa ken kijtowa, wel kichijwa inochi wej Dios kineki, nochi nokta wej yekti.

4

¹ Nimitztekimaka iyixtaj Dios iwán toTeko Jesucristo wej wí' ken se rey iga kijuzgaroki wej isatokej iwán wej miktokkej, ² iga xikpowa inín ye'noticiaj de Jesucristo; xikpowili wej mitzkakisnekij, e' nō xikpowili wej ayá' mitzkakisnekij. Xikyolyamana wej ayompa nemi, xikijli iga mamoyolpata. Xitanqotza tamelá iwán xitamachti itájtōl Dios. ³ Iga yawi witzeti kuá' ay'a kikakisnekiskej ye'tamachtilis; majwa' kitemoskej mia' wej tamachtiáj iga makimachtiqan ken wejemejpa kikakisnekij. ⁴ Kikajtewaskej ken nokta tanextiliá itájtōl Dios iwán kinakasmakaskej namolkuentojmej. ⁵ E' tej nochipa xiye'tajlanto. Xikijyowi kuá' mitziknočhijaw. Xikpojtō ye'noticiaj kén iga Jesucristo tasalvarowa iwán xikye'chijwa motekipánol wej toTeko mitzmá'.

⁶ Nej ay'a ke' poliwi iga yawija nemiktijti; nimochiwas ken tikita se ofrenda iga Dios. ⁷ Niktanilij nochi wej netzakuliaya iga manikchijwa ken kineki Dios. Tami'ya notekipánol ipan iyojwi Dios. Ayá' nikajtej iga nimoconfiaroj ipan Cristo. ⁸ Nikmati iga ipan cielo toTeko nemakas wej yekti* iga nikchij ken yéj netekimá'. Nemakas toTeko wej taye'juzgarowa inón día kuá' tajuzgaroj. E' ayéj nejsan nemakas, nō kimakaskej wej kichixtokej iga magui' mawkiya.

Pablo kijliá Timoteo wej makichijwa

⁹ Amo mawejkati iga xine-itaki, ¹⁰ iga Demas nekajtej iga máj kine' wej ono' ipan inín tajli, iwán yajki altepe' Tesalónica. Crescente yajki ipan estado de Galacia, Tito yajki ipan estado de Dalmacia. ¹¹ Iselti Lucas nigaj ono' nowan. Kuá' tiwí', xiktemo Marcos iga mawiki nō, porque wel nepalewíj ipan notekipánol. ¹² Tiquico niktitan altepe' Éfeso. ¹³ Kuá' tiwí', achi ompa xinewajliguili nokapaj de tzótzol wej nikajtej altepe' Troas çan Carpo; nō xinewajliguili kimilolamamej† kan ijikuilijto' itájtōl Dios, e' máj nikneki kimilolkuetaxmej kan ijikuilijto' itájtōl Dios.

¹⁴ Alejandro, wej tekipanowa iga kichijwa kuajkuantas iga tepos, poxsan nechijwilij wej ayekti, e' kensan nechijwilij, yawi kitati iwán toTeko. ¹⁵ Kuidá nō Alejandro mitzchijwiliá tejté, iga yéj kijiya kén iga nejemen nitamachtijkej itájtōl Dios.

¹⁶ Kuá' achto nimotajtowilij iyixtaj tekiwajmej, ayagaj netajtowilij; nochi nesenkokajtejkej. Malej ijkón, Dios makiknelikan wej nesenkokajtejkej. ¹⁷ E' toTeko nepalewíj iwán neyolchikaj, ijkón iga wel nikpowa' inín ye'noticiaj wej tasalvarowa, iga makikakikan inomej wej ayéj judiyojmej. Iwán Dios nemanawij iga amo manekua tekuani. ¹⁸ ToTeko nemanawij ipan inochi wej ayekti, iwán newigas kan yéj ono' ipan cielo. ¡ToTeko mamoweyimatilti nochipa! Ijkónyawa'.

Pablo monawatiá iwán kitajtaniliá toTeko iga maye'onolo

¹⁹ Ompa xinesaludarowili Prisca, Aquila iwán Onesiforo, isiwa' iwán ipilowan. ²⁰ Erasto kawí' altepe' Corinto, iwán Trófimo menfermaroj wán nikajtej altepe' Mileto. ²¹ Nikneki xiwi'ki kuá' aya sektajtiá. Mitsaludarowaj Eubulo, Pudente, Lino, Claudia iwán inochi tokniwán wej kicredojtokej Cristo.

²² ToTeko Jesucristo maono mowan, iwán Dios mamitzyolchikawakan amonochin. Ijkónyawa'.

† 3:11 3:11 Hch 14:19 ‡ 3:16 3:16 2 Ped 1:21 * 4:8 4:8 "Yej yekti"; español "corona". Xikita glosario "Corona".

† 4:13 4:13 Xikita glosario "Kimilolama".

Ama' yej San Pablo kijkuilowilij Tito

Pablo kijkuilowiliá Tito

¹ Nej niPablo, itekipanowani Dios iwán nej nō iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj nej se yej yéj kiŕitan. Neŕitan iga manikpowili itájtōl inōmej yej yéj kitapejpen iga mamonfiarokan ipan yéj iwán makimela'ixmatikan iyojwi toTeko. ² Ijŕón makimatikan iga kēman wel nochipa onoskej wan Dios. Dios ayá' takajkawawa, iwán este kua' aya ono' inŕn tajli, kŕtoja iga yej moconfiarowaj ipan yéj, nochipa onoskej iwán. ³ Inán nokta, kua' Dios yej ŕesalwarowa kine', nenēxtilij itájtōl iwán neŕekimá' iga manikpowa. ⁴ Tito, yej ken tinomela'piltzŕn iga nō timoconfiarowa ipan Dios, nimitzijkuilowiliá inŕn ama'. Nikneki iga Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo yej ŕesalwarowa, mamitzyolchikawa, mamitzikneŕi iwán makichŕwa iga xono tamelá.

Tekipánōl yej Tito makichŕwa Creta

⁵ Nimitzkajtej ipan tajkótal† yej itōka' Creta iga xikchŕwa yej aya mochŕwawa, iwán iga xiktapejpena ipan sejsé altepe' tajtaga' iga xiktali iga mamochŕwakan ancianojmej,‡ iŕŕón ken nimitzijlij. ⁶ Se anciano maye'nemi iga amo makipopowakan. Makipiá seŕan isiwa', iwán ipilowan makicređojtokan Dios iwán nochi makimatikan iga ye'nemij wan tacređowaj. ⁷ Se pastor§ Dios kitaliá iga makitzto iga maye'onokan yej kitokaj Cristo. Inón pastor maye'nemi, amo mayoltakuakti', amo makuejkuesiwi, amo matawana, amo matakuejkueso iwán amo makineki tomŕn yej ayompa motaniá. ⁸ Majwa' nochipa makomemawi ichan yej kipaxalowiliáj, makichŕwa yej yeŕti, makimati katiapa yej yeŕti iwán yej ayekti, maye'nemi, amo makichŕwa yej ayekti, wel mamoyoltakuawili iga amo makichŕwa yej ayekti. ⁹ Nochipa makichŕwa ken tanextiliá itájtōl Dios kensan nejemen nikenxtilijkej. Ijŕón wel makipalewi sekin iga kimachtiá inón tájtōl, iwán makiyolyamana yej kimalijliá itájtōl Dios.

¹⁰ Porque ono' mia' yej ayá' tacređowaj, ken sekin judiyojmej* yej ayompa tamachtiáj iwán takajkawawaj. ¹¹ Inōmej xikijlikan iga ay' matamachŕkan. Iga tamachtiáj kansan makitanikan tomŕn iwán este kipojpolowaj mia' tētajmej, teyemej wan tepilowan.

¹² Se yej chantitoya ipansan inón tajkótal Creta yej kiprofetajmatij,† iŕŕn kijlij yej de yejemejpasan: "Yej ichamej Creta pox takajkawawaj, maŕojmej, pox takuaj iwán até kichŕwaj." ¹³ Iwán ómpaya ken kijtoj; inón iga poxsan xikajawakan yej ayompa tamachtiá iga maye'nemikan ipan iyojwi Dios. ¹⁴ Amo makikakisnekikan cuento yej motenchŕwapa yej sekin judiyojmej tanextiliáj, niga xikchŕwakan ken tatekimakaj inōmej yej ayá' kichŕwaj ken kijtowa itájtōl Dios.

¹⁵ Se yej ayí' kejlanto' yej ajayekti, iga yéj nochi yeŕti; e' iga yej ayá' kicređowa Cristo iwán kuajkuantas yej ayekti kejlanto', iga yéj ateyi nité yej yeŕti, iga ipan itzontekon kejlanto'san yej ajayekti, este ay'ya momachŕliá ipan iyalmaj iga ayompa nemi. ¹⁶ Kijtowaj iga kixmatij Dios, e' ken iga nemij neŕij iga ayá' kicređojtokej Dios, iga ta-ijiyaj, ayá' tacređowaj, iwán awel kichŕwaj yej yeŕti.

2

Kén iga matamachti Tito

¹ Tito, xitamachti iŕŕonsan ken tanextiliá itájtōl Dios. ² Wewetkej maye'tajlantokan, maye'nemikan iga sekin makiyé'itakan iwán makimatikan katiá yej yeŕti wan katiá yej ayekti, mamonfiarojtokan ipan Dios, mate-ijikniwan iwán amo nimanŕn makue-siwikan. ³ Iŕŕonsan nō toy'elamatkej, maye'nemikan, amo matapopojtinemikan niga matawanakan. Wel ipan yejemen mamixkuŕŕikan sekin, ⁴ iga makinextilikan siwatkej yej aya amatkej ken iga makinekikan iwewejmej iwán ipilowan. ⁵ Nō makinextilikan iga maye'tajlantokan, maye'nemikan, mataye'cuidarokan ichamej, mate-ijikniwan, makicređokan iwewejmej, iga amo agaj mamaltajto iga itájtōl Dios.

⁶ Iŕŕonsan nō xiknōŕtza chokomej iwán takomej iga maye'tajlantokan iga amo makichŕwakan yej ayekti. ⁷ Ipan tej nochi mamixkuŕŕikan ipan yej tikchŕwa. Kua'

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † **1:5** 1:5 Xikita glosario "Tajkótal o Isla". ‡ **1:5** 1:5 Xikita glosario "Anciano". § **1:7** 1:7 Pastor: xikita glosario "Obispo". * **1:10** 1:10 Anka inŕmej judiyojmej tamachtiayaj iga yej kitoka Cristo nō mamocircunciáro, yejemen kijliyaj "el partido de la circuncisión". Xikita glosario "Circuncisión". † **1:12** 1:12 Xikita glosario "Profeta".

titamachtiá, manəsi iga yej nemi tikijtowa melá' nokta iga tikchijto' ken tikijtowa.
 8 Xiye'tatapowa iga amo agaj makijto iga ayompa titamachtiá. Ijkón siga agaj mitzpopowa, mopinajtj iwán awel temalijliskej.

9 Xiknonotza yej esclavojmej* iga makichiwakan ken kitekimakaj itekomej; mate-ijknimej iwán amo matatenkuepilikan. 10 Amo matachtekikan, majwa' maye'nemikan, iga ipan yejemej nochi makita iga yej titamachtiáj kén iga Dios tesalvarowa, poxsan yekti.

11 Iga Dios tenextilij iga poxsan teneki, iwán kisalvaroko nochi gente. 12 Dios tenextiliá iga matikajtewakan nochi yej ayekti iwán yej teyoltilana ipan inin tajli, iwán matiye'tajlantokan, matiye'nemikan wan nochipa matiktemokan Dios miej tonokej ipan inin tajli. 13 No tenextiliá iga matipaktokan iga tikchixtokej mamochiwa yej Dios kijtoj iga kichiwás, iga wj' toDios yej poxsan kipiá poder, Jesucristo yej tesalvarowa.

14 Yéj motemá' iga mi' iga tejemej iga tesalvaroj iga tikchijtoyaj inochi yej ayekti, iwán teperdonarowilij yej tikchijkej yej ayekti, iga matimochiwakan itatki, iwán nochipa matikchijtokan yej yekti.

15 Ininwa' in yej xitanextili. Xikanimaró yej mosemakasneki iwán xikajajwa yej ayompa nemi, iga mitztalkej iga ximandaró. Amo xikchiwa yej ayekti iga amo agaj mamitzalimpamati.

3

Ken makichiwakan yej kitokaj Cristo

1 Xikejlanťikan toknimej iga makichiwakan ken tatekimakaj nochi tekiwajmej kajkan mandarowaj, iwán makiyolmakatokan iga makichiwakan nochi yej yekti. 2 Toknimej ni agaj amo matapopowa, tamelá manemikan iwán mate-ijknimej, amo mamoweyimatikan kuá' agaj iwán tatapowaj.

3 Tejemej no kua' aya tiktokayaj Cristo ijkón no tikchiwayaj, ayompa titajlamikiáj, ayá' tikchiwayaj ken tetekimakayaj, iwán tiktekichijtoyaj nochi yej teyoltilana yej ayekti iwán yej kiyé'matiltiá toalmaj. Tikchijtoyaj yej ayekti iwán tita-ixitayaj. Te-ijiyayaj iwán timosepan-ijiyayaj. 4 E' Dios yej tasalvarowa tenextilij iga te-iknelij iwán kichokiliá nochi gente. 5 Dios tesalvaroj, ayéj iga tikchijkej tejté yej yekti, sino que iga te-iknelij. Kuá' tesalvaroj, teewiltilij yej tikchijkej yej ayekti iga wel mati-ojpanacerokan, iwán iyEspiritoj Dios kichij iga wel matipewakan iga matinemikan ipan iyojwi. 6 Dios kititan Jesucristo yej iPiltzin yej tesalvarowa iga nochipa matikpiakan iyEspiritoj. 7 Dios techokilij wan teye'ita malej iga kajasi iga matecastigaró. Inán tikmatij iga tiawij tonotij nochipa wan Dios.

8 Inin tájtól sí, melá' nokta. Nikneki poxsan xiktekimachtikan yej kicredojskej Dios iga ijkón makichijtokan yej yekti. Inimej tájtól sí, pox yekti iwán kipalewiá nochi. 9 E' amo xiknakasmaka namoltájtól yej atepalewiá, niga tatapowalis yej tajtowa de to-ikyapatajmej. Iwán amo ximotenkizki iga anmokejjesowaj iga san iley Moisés, inón atepalewiá ni alín.

10 Siga agaj kiyoyokatiá tokniwan yej kitokaj Dios, xiknonotza, se o ome vej, iwán siga ayá' kipata ken iga nemi, xikixti iga ayo' ximonechokan iwán. 11 Ijkón tikmati iga inón taga' kitekichijto' yej ayekti iwán igánajsan monextiá iga ayá' ye'nemi.

Pablo kijliá Tito te makichíwa

12 Nia nimitztitaniljiti toknin Artemas o Tíquico. Kuá' asis, xikchiwa iga nimanin xine-itati ipan altepe' Nicópolis, iga ompa nia nikawiti kuá' sektaj. 13 Xikpaléwi Zenas yej tamachtiá pan la ley iwán no xikpaléwi Apolos, xikmakakan nochi yej kinekiskej ipan ojtí iga amo nité makichiwilikan falta. 14 Toknimej yej kitokaj Cristo makimatikan no iga makichiwakan yej yekti iwán makipaléwikán toknimej yej kichiwiliáj falta tejté, ijkón ayá' san petz tachixtokej.

Pablo monawatiá

15 Nochi yej onokej nowan mitzsaludarowaj. Xiksaludaró toknimej yej techokiliá, yej kitokaj Dios. Dios mamitzqolchikawakan amonochin. Ijkónyawa'.

* 2:9 2:9 Xikita glosario "Esclavo".

Ama' yej San Pablo kijkuilowilij Filemón

Pablo kijkuilowiliá Filemón

¹ Nej niPablo yej niprešojtito' iga nikipowa itájtł Jesucristo, nimitzijkuilowiliáj inín ama' iwán toknñ Timoteo. Noknñ Filemón yej nimitzpoxchokiliáj, nimitzijkuilowiliáj tej yej nō tikpowa itájtł Dios. ² Nō nikijkuilowiliáj inochi tokñiwan yej monechkowaj močan iga ankiweyimatiłtiáj Dios, wan nō la hermana Apia iwán toknñ Arquipo yej nō tepalewiá iga tikpowaj itájtł toTeko. ³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzmakakan yej yękti iga xonokan tamelá.

Kén iga Filemón te-ijknñ wan moconfiarowa ipan Jesús

⁴ Nochipa kuą' nitajotowa wan Dios nimitzejlamiki wan nikmaka gracias iga tej, ⁵ iga nematiłtikej iga timoconfiarowa iwán tikpoxneki toTeko Jesús iwán iga tikchokiliá inochi yej moconfiarowaj ipan Dios. ⁶ Niktajtaniliá Dios iga amo xikajtewa iga tikpowa itájtł Dios, iga máj xikyę'entendero inochi yej yękti yej tikpiáj ipan Cristo Jesús. ⁷ Nipoxpakto' iwán tineyolchikawa iga tipoxte-ijknñ, gracias iga tej noknñ, yolchikajtokej inochi yej kicređojtokej Dios.

Pablo kitajtowiliá Onésimo

⁸ Malej anka wel katka nimitztekimakaya te tikchıwas iga nej se itajtın Cristo, ⁹ e' máj yękti manimitztajtanili iga san timochokiliáj. Nej Pablo, niwęweja iwán inán niprešojtito' iga nikipowa itájtł Cristo Jesús, ¹⁰ achi manimitztajtanili se favor iga Onésimo. Onésimo nikita ken nopiltzın iga nigaj kan niprešojtito' niknęxtilij iga mamocfiaro ipan Cristo.

¹¹ Anka ikya, Onésimo moesławo* katka yej ayá' mitzpalęwiaya, e' inán kena teserwirowa, tej wel mitzpalęwiј iwán nej nō nepalewijto'. ¹² Inón iga inán nimitztjaniliá; xikomemawı ken kuą' nej nemi tineqmemawıá. ¹³ Nej niknekiá iga makawı nigaj nowan, iga manepalewi ken kuą' tej nemi tinepalewiá, ken inán iga niprešojtito' iga nikipowa itájtł Dios. ¹⁴ E' ayá' nikneki manikchıwa nitę siga ayá' achto tej tikijtowa, iga inón yej nimitztajtaniliá amo manimitztekimácapa, sino que xikchıwa moganaj. ¹⁵ Anka Onésimo mitzcholowilijka se tiempo, e' inán nochıpaya yawi onoti mowan, ¹⁶ e' ay'ya ken se esclavo, sino que majya sej que se esclavo; inán kenya se toknñ yej tikpoxchokiliáj. Nej poxsan nikchokiliá, e' tej máj xikpoxchokili ken agaj yej nō kitoka toTeko, amo xikita ken se petz nāmł toknñ.

¹⁷ Siga nej tine-iknñnmati iga timoconfiarowaj ipan toTeko, xikomemawıwa' ken kuą' nej nemi tineqmemawıá. ¹⁸ Siga tejtę mitzchıwilij o siga tejtę mitzichte kilij, nej xinecobarro. ¹⁹ Nej Pablo nikijkuilowa nomatika inımej tájtł: "Nej nia nimitzixtawati",† e' anka wel nō nimitzejłantiá iga tej nō tineđeđerowa iga nimitznęxtilij iga tikixmati' Cristo. ²⁰ Noknñ, xinechıwili inán favor yej nimitztajtaniliá; xineyolchikawa iga nej moknñ iga tiksentokaj Cristo.

²¹ Nimitzijkuilowiliá inín ama' wan nikmati iga tinecređoj iwán tikchıwas majya sej que yej nimitztajtanilij. ²² Nō nimitzijliá iga xitaye'tali ipan se cuarto iga nej, porque nej nikmati iga Dios yawi kichıwati yej ankitajtaniliáj, iwán Yęj kichıwas iga nej manimitzitatij.

Pablo monawatiá

²³ Epafras mitzijliá iga xiye'ono, yęj nō nigaj ono' ipan cárcel iga kıkıtzkijkej iga kipowa itájtł Cristo Jesús. ²⁴ Nō mitzijliá iga xiye'ono, Marcos, Aristarco, Demas iwán Lucas yej nepalewiáj iga nikipowaj itájtł Dios.

²⁵ Niktajtaniliá toTeko Jesucristo iga mamitziknełikan. Ijkonyawa'.

* 1:11 1:11 Xikita glosario "Esclavo". † 1:19 1:19 Neši iga Pablo kijkuiloj inımejsan tájtł imatika, anka se tajkuilowanı kijkuiloj ipan ama' nochi lo demas yej Pablo kijoťtiajki.

Ama' vej mo-ijkuiloj iga judiyojmej vej kitokaj Jesucristo Hebreos

Dios tenotza ipan iPiltzın

¹ Ikya Dios kitajtolmá' profetajmej* mia' vej iga makinotzakān to-ikyapatajwān, iwān ayá' nochipa iga tájtōl kinotzkej, sino de sese'pa. ² E' inān iga ayo' wejka iga nochi tamis, Dios tenotza' ipan Jesús vej iPiltzın. Dios kijtoj iga iPiltzın makichıwa nochi vej ono' pan inın tajlı iwān vej ono' ajko, iwān ijkōn Jesús nochi nokta itatki iga Dios kitatkimá'. ³ Ipan Jesús mo-ita ipoder Dios iwān ipan neši ken nokta in Dios, iwān iga ipoder itájtōl kichıwa iga nochi vej ono' wel maonokān. Kuā' Jesús kichıja iga Dios wel teperdonarowiliá vej tikchıkej vej ayēkti, motalıj iládoj iye'ma' Dios kān mandarowa ipan cielo.

TePiltzın máj kipiá poder que angelejmej

⁴ IPiltzın Dios majya sej que angelejmej,† iga Dios kimá' itokā' vej máj kajasi iga mamoweyimati. ⁵ Iwān Dios ayı' kijlij nisé ángel:

Tej tinopiltzın;

āman nej nimitzmá' movıdaj;

iwān se' vej kijtoj;

Nej nimochıwas tetaj iga yéj;

iwān yéj mochıwas tepiltzın iga nej.

⁶ E' kuā' kitıtan isentepiltzın ipan inın tajlı, kijtoj:

Nochi iyangelejmej Dios, makiweyimatılti Jesús.

⁷ Iwān iga iyangelejmej, Dios kijtoj:

Nikchıwa ken ejeka' noangelejmej,

iwān notekipanowānimej wel nichıwa ken tiwelōn.

⁸ E' Dios kijlij iPiltzın:

Tej tiDios iwān ayı' tamis iga timandarowa;

iwān tej nochi tikye'chıwa iga tirreınarowa.

⁹ Tej tikye'ita vej yekti iwān tikıjıya vej ayēkti;

inōn iga Dios, vej moDios, mitztapejpen iga xitagobernaro,

iwān kichıj iga máj xıyolpakto que sekin moknıwān.

¹⁰ Nō kijtoj:

Tej, noTeko, kuā' pewa' tikchıj tajlı, tiktalıj kajkān matakato,

iwān nō tikchıj cielo iga momā'.

¹¹ Cielo wān tajlı tamiskej, e' tej tonos nochipa.

Nochi inōmej wewejtiaskej ken tzótzol;

¹² inōmej tikōkolochoj ken se tzótzol vej iga timotaajakiáj,

iwān mopatas ijkōn ken kuā' agaj motapajpata.

E' tej kensan nochipa tonos,

iga ayı' timikis.

¹³ Dios, nisé ángel ayı' kijlij:

Ximotalı iládoj noye'ma' kān nimandarowa, este que maniktalı mokxitampa vej mitzıjıyaj.

¹⁴ Nochi angelejmej espiritojmej iwān tekıpanowaj iga Dios. Dios kitıtani iga makıpalawıkan vej yawıj mosalvarotıj.

2

Nochıpa matikejlantokān iga Dios temānawıá

¹ Inōn iga nochipa matikejlantokān ye'notıciáj vej tikakıkej iga amo santá' tikısaskej ajachi ajachi ipan ye'ojtı. ² Ikya Dios kitajtolmá' angelejmej iga makıjıkan la gente ken makichıwakan iwān ijkōn nokta mochıj. Tikmatıj iga vej akichıkej ken angelejmej kijtojkej, kıknochıjkej ken kajasıj. ³ ¿Iwān tejemej?, ¿kén iga ayá' te-iknochıwaskej sigı tiknempolowaj vej pox yekti vej tekajtewılij toTeko iga timomanawıáj? ToTeko Jesús áchtosan kıpowa' ken iga temānawıá, iwān vej kıkakıkej, kıtakej iga ompay nokta iwān teojpapowılijkej. ⁴ Iwān Dios imatika tanextılij ipan vejemen ga manesi iga melá' vej kıpıojkej. Dios tanextılij ipan kuajkuantas vej este tamajmájtılsan wān de sese'pa mılagrojmej, wān nō kimajmakakej toknıwān iyEspırıtıj Santo kensan yéj kiye'ita'.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Profeta". † 1:4 1:4 Xikita glosario "Ángel".

Jesucristo yej temañawia

⁵ Dios ayá' kitalij angelejmej iga mamandarokan keman ipan inón sé'paya tajli yej onos, de inón yej nemi titajtowaj. ⁶ Majwa' ijkulijto' itájtɔl Dios, kan a'pa ijkín kijtowa: ¿Té iteki in taga' iga yej xikejlamiki?

¿Té iteki ipiltzín taga' iga tikneki xikita iga maye'ono?

⁷ Tikchij iga ayá' wejkaj iga mamoaļmpamatito máj que angelejmej; e' tej tikchij iga mamoweyimatilti ken rey,

iwán yej tiktalij iga makimandaro nochi yej tikchij iga moma'.

⁸ Iwán nochi yej ono' tiktalij iyikxitan iga makimandaro.

Iwán iga Dios nochi kitalij iyikxitan, ayá' kikaltej nité yej amo makimandaro. E' aya asi kuá' tikitaskaj iga inochi ónosya iyikxitan yej. ⁹ E' tikitaj Jesús; Dios kichij iga ayá' wejkaj iga kalimpamatikej máj que angelejmej. Iwán Dios iga tepoxchokiliá, kichij iga Jesús mamiki iga nochi tejemen. Inón iga inán moweyimatiltiá ken rey.

¹⁰ Nochi yej tikitaj, itatki Dios, iwán yej kichij nochi yej ono' iwán kine' iga mia' ipilowan maonokan kan yej ono'. Inón iga Dios kiye'ita' iga Jesús inewi makichíwa* kuá' kinkochijkej, iga ijkón wel yej matemawaw tonochin. ¹¹ Jesús kichíwa iga se toknín wel maye'ono iyixtaj Dios. Nochi yej ye'onokej iyixtaj Dios, sesan mochiwaj wan Jesús iga Dios isenTajmej. Iwán Jesús ayá' pinawa iga kijtowa iga iyiknimej yejemen, ¹² Ijkín Jesús kijlij Dios:

Nikpowilij noknimej a'yej in tej,

iwán nimitztakuikilij tatajkoyan kan monechkolo.

¹³ Iwán no kijtoj:

Nej nimoconfiaroj ipan Dios.

Iwán sej kijtoj:

Nigaj nono' iwán nopilowan yej Dios nemá'.

¹⁴ Tejemen tikpiáj toesyo iwán tonakayo; ijkonsan no Jesús, nakayoj iwán esyoj ken tejemen. Inón iga kuá' mi', kitanilij Tzitzimi' yej wel katka tamiktiaya. ¹⁵ Kuá' Jesús mi', kimanawij nochi yej nochípaya moknoimatitoyaj iga majmatoyaj iga yawij mikiti. ¹⁶ Jesuswa' nokta ayá' walaj kipalewiko angelejmej, majwa' walaj kimanawikoj ipilowampa Abraham. ¹⁷ Inón iga mochij kensan nokta tejemej, iga wel makichíwa ken Dios kineki iwán mamochíwa ijefej sacerdotejmej yej mata-ikneli iwán mamiki iga ijkón wel kiperdonarowa nochi yej ayekti yej kichíwa la gente. ¹⁸ Iwán ken Jesús kinkochijkej, iwán Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichíwa yej ayekti, inán Jesús wel tepalewiá iwán ijkón tiye'kjaskej kuá' Tzitzimi' te-ijliá iga matikchíwakán yej ayekti.

3*Jesús máj mamoweyimatilti que Moisés*

¹ Inón iga nokniwan yej mitztapejpenkej Dios iga ximochíwakán itatki, xikejlamikikan a'yej Cristo Jesús: Yéj ijefej sacerdotejmej, itatitan Dios, yej ipan tiksentalijtokej toalmaj.

² Jesús nochi kichij kensan Dios kine', iwán Dios kitalij iga mamochíwa sacerdoté iga makichíwa itekipánol. Kensan no Moisés yej kipalewij nochi israelitajmej iga kichij kensan Dios kitekimá'. ³ E' Jesús kajasi iga mamoweyimatilti máj que Moisés, kensan yej kichíwa kajli kajasi iga mamoweyimatilti máj que kajli. ⁴ Nochi kajli agaj kichíwa, e' Dios kichij kuajkuantas, nochi yej ono' pan tajli iwán yej ono' ajko. ⁵ Iwán Moisés yej itekipanowan Dios kichij kensan kitekimakakej iwán kipowilij israelitajmej yej Dios yawi kijliti kuá' panoj mia' año. ⁶ E' Cristo, yej ipiltzimpa Dios, mandarowa ipan íkal Dios. Tejémejwa' in inón kajli siga timoconfiarowaj ipan yej iwán siga tipakij miej tikchixtokej iga keman temañawikij.

Mosewíaj ipilowan Dios

⁷ Inón iga ijkín kijtowa iyEspíritoj Dios kan ijkulijto':

Siga aman ankikakij yej Dios mitzijliáj,

⁸ amo ximoyoltakuawilikan ken amo-ikyapatajwan yej kichijkej yej ayekti iga ayá' kitajtɔlkuikej Dios

iga neyokakuejkuesojkej pan desierto.

⁹ Ompa neyokakuejkuesojkej amo-ikyapatajwan, malej iga kitakej nochi yej nikchijtoya cuarenta años iga yejemen.

¹⁰ Inón iga yejemej poxsan nekuesojkej,

iwán nikijtoj: "Nochipa yolpoljtinemij,

iwán ayá' kinekikej makichíwakán ken nikmachtijkej."

* 2:10 2:10 Kuá' Jesús mi' ipan cruz kixtaj inewi yej tikchijkej yej ayekti. Jn 19:30

11 Inón iga kuá' nikuejkuesitoya, niknojma-ijtoj:

“Ayá' kalakiskej kan mosewiskej nowan.”

¹² Nokniwan, amo maono nisé de amejemen yey kiyoltilana yey ayekti iwán makikajtewa iga moconfiarowa ipan Dios yey ayí' mikis. ¹³ Majwa', nochipa ximosep-annnotzakán miéj aman weljo', iga amo agaj mamotemaka iga mokajkayawa ipan yey ayekti. ¹⁴ Siga timoconfiarojtoskej kensan achto kuá' timoconfiarojkej este que matimikikan, ijkón sí tisen-onokej iwán Cristo.

¹⁵ Ijkón kijtowa itájtól Dios:

Siga aman ankikakij yey Dios mitzijliáj,

amo ximoyoltakuawilikan ken amo-ikyapatajwan yey kichijkej yey ayekti iga ayá' kitajtólkuikej Dios

iga kiyokakuejkuesojkej Dios ipan desierto.

¹⁶ ¿A'yéj in inomej yey kikakikej itájtól Dios iwán ayá' kitajtólkuikej? Nochi yey Moisés kikixtij Egipto. ¹⁷ ¿A' iwán kuejkuesitoya Dios cuarenta años? Inómejsan yey kichijkej yey ayekti iwán mikikej ipan desierto. ¹⁸ ¿Iwán a'yéj Dios kinojma-ijlij iga ayá' kalakiskej kan mamosewikan iwán? Inómejsan no yey ayá' kichijkej ken Dios kitekimakakej. ¹⁹ Ijkón tikitaj iga ayá' kalakkej kan mamosewikan iga ayá' momela'confiarojkej ipan Dios.

4

¹ Inón iga, miéj weljo' tikalakij kan Dios kijtoj iga tiawij timosewítij iwán, achi matitamajmawilikan, amosanta' agaj de amejemen ayá' kalakis. ² Iga ijkonsan no tejemej tepowilijkej ye'notíciáj kensan ikyapamej, e' yejemej ayá' moconfiarojkej ipan yey kikakikej, wan ijkón inón tájtól ayá' kipalewíjkej yey kikakikej. ³ E' tejemej yey ticedojkej, tikalakikej kan mosewilo, kensan Dios kijtoj, e' iga yey ayá' kicedojkej, kijtoj: Inón iga kuá' nikuejkuesitoya, nikmela'ijtoj

iga ayá' kalakiskej kan mamosewikan nowan.

Malej iga Diqswa' kitamij itekipánól kuá'san kichij inún tajli; ⁴ iwán kanaj kan ijkulijto' tajtowa del día siete:

Dios mosewíj ipan día siete kuá' tami' nochi itekipánól.

⁵ Iwán sej kijtowa kan ijkulijto':

Ayá' kalakiskej iga mosewiskej nowan.

⁶ Inomej yey achto kikakikej ye'notíciáj ayá' kalakkej kan mosewilo iga ayá' kinekikej makichiwakan ken kijlijkej, e' poliwi-o' sekin iga makalakikan. ⁷ Inón iga Dios sej kitapejpen se día: inón día aman. Ken kijtoj sej kuá' mia' años despuéj kitajtólma' Dios David kan ijkulijto' yey tikitákeja:

Siga aman ankikakij yey Dios mitzijliáj,

amo ximoyoltakuawilikan.

⁸ Ijkón nesi iga inón tajli kan mosewilo, yey Dios kijlij israelitajmej iga kimakayaj, ayéj tajli de Canaan kan Josué kiwíga' israelitajmej. Inón ikyay panoj, e' Dios tajtówao' de se' día kuá' mamosewilo. ⁹ Inón iga, ónogo' kan wel mosewíáj ipilowán Dios. ¹⁰ Yey kalaki iga mosewía wán Dios, mosewía iga tami' itekipánól, kensan Dios no mosewíj kuá' tami' itekipánól. ¹¹ Matimotejteki'wíkan iga matikalakikan kan mosewilo, iga amo santá' agaj mīxkuújtij ipan inomej yey ayá' kalakkej iga ayá' kichijkej ken kijtoj Dios.

¹² Diqswa' itájtól isato' iwán nochi wel kichíwa. Iwán máj tateki que inochi espada yey kipiá ome iten, iwán wel kalaki este kitajkoteki toalmaj iwán toespíritoj, iwán kajakn salijto' toomiyomej iwán tototanojyo; iwán kinextiá te tikejlantokej iwán te tikchíwasnekij. ¹³ Ateyi nité yey Dios kichij yey wel mamíyana iyxtaj; Dios nochi kítas nokta ken ono', iwán iyxtaj yéj kēman tiawij tikijlītij nochi yey tikchijkej.

Jesús kichij iga wel matikna'techokan Dios

¹⁴ Jesús, yey iPiltzín Dios, yey nokta ijéfej sacerdotejmej yey máj mandarowa, yéj yákiya itenój Dios ipan cielo. Inón iga amo matikajtewakan iga timoconfiarowaj ipan yéj.

¹⁵ Jesús tosacerdotej yey ijéfejpa sacerdotejmej, yéj wel tepaléwía iga amo matikchíwakan kuá' tikchíwasnekij yey ayekti; iga Tzitzimi' kichíwáltijnekiá Jesús no yey ayekti ken kineki tejemej no matikchíwakan; e' Jesús nikēman ayí' kichij yey ayekti. ¹⁶ Inón iga amo matimajmawikan iga matiktechokan kan ewato' Dios yey tepoxchokiliá, iwán te-ikneliá wan tepaléwía kuá' nokta nemi tiknekij.

5

¹ Nochipa kuꝛ' kitǎliáj sę ijefej sacerdotejmej, kitapejpenaj iga makipalewi israelitajmej iga maye'onokan iyixtaj Dios. Inón sacerdote kimaka ofrenda* iwán kimiktiá yolqamej iga Dios, iga Dios makiperdonaro la gente yej kichij yej ayekti. ² Iwán se sacerdote kimati iga kichiwao' nŋ yej ayekti, inón iga kinkneliá yej akimatij siga ayompa nemij iwán pojpolijtinemij. ³ Iwán iga sacerdote nŋ kichíwa yej ayekti, kimiktiá sę yolka' iga Dios makiperdonarowili yej kichij yej ayekti, iwán kimiktiá se' yolka' nŋ iga Dios makiperdonarowili la gente.

⁴ Ni agaj iséltisan moyokataliá iga mamochíwa ijefej sacerdotejmej, sino que inŋnwa' Dios kitapejpena iwán kimaka inón ye'tekipánŋl, ijkón ken kichij wán Aarón. ⁵ Ijkónsan nŋ Cristo, ayá' igánajsan mochiij ijefej sacerdotejmej, sino que Dios kijlij:

Tej tinopiltzín;

aman nej nimochij motaj.†

⁶ Nŋ kanaj ijkín ijkulijto' itájtŋl Dios:

Tej nochipa tonos iga sacerdote,

ijkón kensan Melquisedec.

⁷ Kuꝛ' Cristo onoya ipan tajli este chŋga' iga kitajtanilij Dios iga makimanawi iga amo mamiki. Iwán Dios kitajtolkagui' Cristo iga nochipa kichij ken Dios kineki. ⁸ Inón iga Cristo, malej iga iPiltzín Dios, kuꝛ' kinkŋochijkej, kimati' iga kua' nemi kinkŋochíwaj, nemi kichíwa ken kineki Dios. ⁹ Iwán iga Cristo nóchiya kichij yej kineki Dios, pan Cristo nochí inán wel momanawiá yej kichíwa ken yéj kijtowa. ¹⁰ Iwán Dios kitǎlij iga Cristo mamochíwa ijefej sacerdotejmej ken katka Melquisedec.

Amo xikajtewakan iyojwi Dios

¹¹ De inŋn yej majo' wel katka manimitzjilíkan, e' nikmati iga pox dificiel iga manimitz-ijlíkan inewi, iga amejemen ayá' ankinekij xikentenderŋkan. ¹² Ikyay anmomachtijtokej itájtŋl Dios, welja katka xitamachtíkan; e' ankinékijo' sej mamitzmachtíkan itájtŋl Dios ken se yej pŋwao' iga kitoka Cristo. Amochijkej sej ken anselikmej, ken kuꝛ' aya wel antakuaj, ankinekij sej xikoníkan chíchiwala'. ¹³ Iwán yej chíchi-o', aya kimati siga kichíwa yej yekti o yej ayekti iga xŋloo'. ¹⁴ Yej welja kitapejpenaj yej kichíwaj katiapa yej yekti iwán katiapa yej ayekti, inŋnwa' ken tikita yej welja takuaj iga yoléjkeja.

6

¹ Inón iga ajachi ajachi máj matiyołasíkan ipan iyojwi Cristo. Ay' matimoojpa-machtíkan ken achto tikchijtiwíziáj kuꝛ' pŋwa' iga timomachtijkej itájtŋl Cristo iga amo sej matipewakan ipan yej achto tenextilijkej. Tenextilijkej ken iga matimoyŋlpatakan iga tikajtewaj iga tikchíwaj yej ayekti iga inón temiktiá, iwán ken iga matimoconfiarŋkan ipan Dios, ² yej tenextilijkej te iga mobautizarŋlo,* ken iga se kitaliá ima' ipan agaj iga ki-oradowiliá,† iwán iga ojpa-isaj yej mikrokej iwán iga kŋman kuꝛ' támisya nochí, Dios tajuzgarŋj. ³ Ajachi ajachi máj matiye'nemíkan iga tiktokaj Cristo, siga ijkón Dios kinekis.

⁴ Kuꝛ' agaj kikajtewa iyojwi toTŋko, ay' wel tikuepaliáj, malej iga kita'ya iga yekti yej Dios temaka iwán nŋ kipia' iyEspíritoj Dios, ⁵ iwán kita' iga pox yekti in itájtŋl Dios, nŋ kimati' ken iga Dios wel tŋgobernarowa, ⁶ iwán siga kikajtewa iyojwi Dios, ay'ya wel sej tikchíwaliáj iga mamokuepa; iga ken kuꝛ' nemi sej kimiktiá ipan cruz iPiltzín Dios iwán ijkón kipinajtiá Cristo iyixtaj la gente. ⁷ Tejemŋn ken tikita tajli yej kichichína tiawaayo' nochípa kuꝛ' wetzi; siga ipan inón tajli mopoxchíwa yej motŋka, ompa neši iga Dios kiye'ita. ⁸ E' siga ipan inón tajli ixwa witzyoj iwán kochkiyoj, ay' agaj kinekis iwán Dios ay'ya kiye'itas iwán inón yawi motaŋti.

Matiye'nemíkan iga tikmatij yej wí'o'

⁹ Malej iga ijkón nimitzŋnŋotzkej nejemej, nokniwan yej nimitzchokiliáj, e' nejemen nikmatij iga ankichijtokej yej yekti iwán Dios mitzsalvaroskej. ¹⁰ Iga Dios nochípa kichíwa yej yekti iwán ayá' kelkawa yej ankichijkej, ankipalewijkej tokniwan yej moconfiarowaj ipan Dios kensan inán ankichijtokej. Ompa ankinextiáj iga ankinekij Dios. ¹¹ E' niknekij iga sejsé de amejemen ijkón xikyŋlmakatokan este que mawíki toTŋko iga wel xikpiakan nochí yej Dios mitzmasaskej. ¹² Aniknekij xiflojojtiakan, sino

* 5:1 5:1 Nij tajtowa ken ónogo' weyitiopan Jerusalén, iwán ken ompa sacerdotejmej kimiktijkejo' yolqamej iga iyofrendaj Dios. Ipan año 70, soldadojmej de Roma kixitínkej weyitiopan Jerusalén, wán ay' máj wel ompa sacerdotejmej kimiktiliáj yolqamej iga Dios. Inŋn kijtojneki iga mo-ijkulioj Hebreos kuꝛ' aya asi año 70. Inán ay' kanaj ono' ni sę sacerdote judío yej kimiktiliáj yolqamej iga iyofrendaj Dios. (Num 15) † 5:5 5:5 Sal 2:7 * 6:2 6:2 Xikita glosario "Bautizar". † 6:2 6:2 1 Ti 4:14, 5:22, 2 Ti 1:6

que ximixkujtikan ipan inomej yej moconfiarowaj ipan Dios iwán ayá' siawij, ijkón Dios mitzmakaj yej kijtoj.

Yej Dios kijtowa, nochipa mochíwa

¹³ Kuá' Dios kinotza' Abraham iga kilij yej yawi kimakati, yejsan imatika motenewij iga ateyá se' yej máj tayakanto' que Dios, ¹⁴ iwán kilij: "Néj nia nimitzmakati inochi iga xiyé'ono, iwán nia nimitzpoxpíwiti." ¹⁵ Iwán Abraham ayá' siawi' iga kichá' yej Dios kijtoj iga kimakas, iwán ijkón kipiá' nochi yej Dios kilij. ¹⁶ Kuá' tajtaga' motajtoltiáj agaj iwán, kijtowaj iyixtaj agaj yej máj tayakanto', iwán kuá' mójtoja iyixtaj yej máj tayakanto', inón yej motajtoltikeye yawi mochíwati kensan kijtojkej. ¹⁷ Inón iga Dios kine' makiye'nextili inomej iga yawi kimakati yej kiprometeroj, iga Dios awel motajtolpata. Inón iga kinojma-ijtoj iga yawi kichíwati inón yej kiprometeroj. ¹⁸ Inín yej Dios kijtoj iwán kiprometeroj; awel kipata iga Dios ayá' takajkayawa. Poxsan matimoyolchikawakan tejemej yej timoconfiarowaj ipan toTéko iga tikmatij iga Dios yawi kichíwati nochi yej kijtoj. ¹⁹ Ken se ákal kipiá' ancla[‡] iga amo makiwiga maréjal kanaj, ijkón nō tejemej setiá toalmaj iga tikmatitokej iga Dios ayá' tekajkayawa. Iwán inón teejlantia iga tiawij iyikampa cortina[§] ipan cielo, ²⁰ kan kala' Jesús iga teojtapowilij. Ijkón yej mochij iga nochipa maono ijefej sacerdotejmej kensan katka Melquisedec.

7

Jesús, sacerdote kensan Melquisedec

¹ Melquisedec rey katka ipan weyi-altepe' yej itoka' Salem iwán nō katka isacerdotej Dios yej ono' pox ajko. Iwán yéj yej yajki kixnámikito Abraham kuá' némiya asiá iga yajka kan momijmiktijkej. Abraham kitānilij mia' reyejmej iwán Melquisedec kitajtānilij Dios iga Abraham maye'ono. ² Iwán Abraham kimá' Melquisedec se de cada diez yej kitānij kan momijmiktijkej wān reyejmej. Melquisedec itoka' kijtojneki "rey yej kichíwa yej yékti". Iwán yéj nō rey de Salem, yej kijtojneki "rey yej kichíwa iga maonolo tamelá". ³ Ayagaj kimati a'yéj itaj Melquisedec, niga a'yéj iye', niga iyikyapatajwewetkej, amomati kēman onoko, niga kēman migui'. Ijkōnsan nō tenextiliá ken ono' iPiltzjn Dios, se sacerdoté yej nochipa onos, iga ayá' mikis.

⁴ Ta' xikitakan; Melquisedec máj tayakantoya que to-ikyapatajwewej Abraham, iga Abraham kimá' Melquisedec se de cada diez nochi yej kikuilij inomej reyejmej yej kitānilij.* ⁵ Ijkón kensan kijtowa iley Moisés iga sacerdotejmej, petz kitapejpenkej ipilówampa Leví iwán kajasi iga israelitajmej makimakakan se de cada diez de inochi yej kitāniáj, malej iga yejemej nō ipilówampa Abraham. ⁶ E' Melquisedec malej iga ayéj de ipilówampa Leví,† kikui' yej kimá' Abraham, se de cada diez nochi yej Abraham kikuilij reyejmej. Iwán Melquisedec kitajtānilij Dios iga Abraham maye'ono, malej iga Dios kijlija Abraham iga yawi kiye'chíwati. ⁷ Nochi tikmatij iga yej kitajtānilia Dios iga agaj maye'ono, yej tatajtānilia máj tayakanto' que inón se'. ⁸ Amampa sacerdotejmej yej ipilówampa Leví kikuij se de cada diez de nochi yej kitāniáj israelitajmej; iwán sacerdotejmej mikijsan; e' kan ijkuilijto' itájtōl Dios kan tajtowa de Melquisedec, tajtowa de yéj ken se yej isátogo'. ⁹ Inán sacerdotejmej yej de ipilówampa Leví kikuij se de cada diez yej kitāniáj israelitajmej. Wel tikijtowaj kuá' Abraham kimá' Melquisedec se de cada diez, ken kuá' Leví nō kimá' Melquisedec se de cada diez. ¹⁰ Iga Leví nokta se de ipilówampa Abraham, wān kuá' Melquisedec kixnámikito Abraham, Abraham kenkuá' ipan iyeyo kinēntiayay ipilowan, malej iga aya onoyaj.

¹¹ Iwán tikmatij iga iley Dios yej kimá' israelitajmej, kijtowa iga nochi sacerdotejmej mamochíwa de ipilówampa Leví. E' ayagaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga yej kichíwaj sacerdotejmej, inón iga Dios kitapejpen se' sacerdoté kensan Melquisedec, ayéj ken Aarón. ¹² Siga mopata' ken kitapejpenaj sacerdotejmej, nō kineki mamopata la ley. ¹³ Inín nikijtowa de Jesús iga yéj de se' tribu[‡] iwán ipan inón tribu akisa' nisé sacerdoté. ¹⁴ Iwán nochi kimati iga toTéko kisa' ipan itríbu Judá, iwán ipan iley Moisés ayá' kijtoj iga ipan inín tribu makisa sacerdotejmej.

¹⁵ Iwán inán majya tikmela'itaj iga onoko se' sacerdoté yej kensan Melquisedec, ¹⁶ ayá' mochij sacerdoté ken kijtowa la ley, yej kijtowa de katiapa tribu wel kisa sacerdoté, sino

‡ 6:19 6:19 Ancla se tepos yej chijto' ken akawalon yej tejtēntito' imajma', kilpiliáj reata iwán kimotaj atampa iga kiketzeltiá ákal. § 6:19 6:19 Xikita glosario "Cortina". * 7:4 7:4 Gn 14:18-20 † 7:6 7:6,7 Israelitajmej kimatij iga nochi sacerdotejmej ipilówampa Leví. Num 18:26 kijtowa iga israelitajmej kimakayaj se de cada diez nochi yej kitāniáj, iga sacerdotejmej ayá' mülchíwaj iga kipiaya se' tekipánol iyixtaj Dios. Nō kimatij iga Abraham itajwéj in Leví. Ijkón kinexiá iga Melquisedec majya sej que námōl sacerdoté. ‡ 7:13 7:13 Xikita glosario "Tribu".

que Jesús mochij sacerdote iga yéj nochipa ono' iwán ayí' mikis. ¹⁷ Porque ijkín kijtowa Dios iga Jesús:

Tej nochipa tonos sacerdote,
kensan Melquisedec.

¹⁸ Inón iga yéj ikyapa ley políwi'ya iga awel tēsalarowa niga wel tepalēwiá. ¹⁹ Iley Moisés awel kichij iga agaw wel maye'ono iyixtaj Dios, e' inán tikpiáj ipatka yéj ipan wel timoconfiarowaj wān pan yéj wel tiknā'techowaj Dios.

²⁰ Iwán Dios kinojma-ijtoj nokta iga Jesús maono iga sacerdote. ²¹ Kuā' sekin sacerdotēmej kitālkej, Dios ayá' kijtoj nité, e' kuā' Jesús mochij sacerdote, Dios kinojma-ijtoj ijkín kan ijkulijto':

ToTēko kijtoja iwán ayí' kipatas itájtōl:

“Tej nochipa tonos sacerdote

kensan Melquisedec.”[§]

²² Inón iga, Jesús nokta kichij iga maono se' pacto yéj máj yékti que yéj achto kichij Moisés. ²³ Panojkej mia' sacerdotēmej iwán mikikej iga awel nochipa onoj, ²⁴ e' inón Jesús ayá' miki, inón iga yéj nochipa onos iga sacerdote. ²⁵ Inón iga Jesús wel nochipa kisalvarowa yéj ipan kinā'techowaj Dios, iga Jesús nochipa ono' iga kitajtowiliá iyixtaj Dios yéj kitokaj.

²⁶ Jesús nokta in ijefej sacerdotēmej yéj máj wel tepalēwiá. Yéj Dios kiyē'ita', ayí' kichij yéj ayékti, ayá' kichíwa ken inōmej yéj ayompa nemij. Iwán Jesús kitālkej máj ajko que nochi yéj ono' ipan cielo. ²⁷ Ayéj ken sekin sacerdotēmej yéj cada día kimiktiáj* yolka'kej iga kitatiliáj Dios, se yolka' kitatiliá iga yejemej iga ayompa nemij, iwán se' iga ayompa nemi la gente. E' Jesús sesan vej migui' iga nochí, kuā' imatika motemá' iga mamiki. ²⁸ Iley Moisés kitaliá iga ijefejmej sacerdotēmej, tajtaga' malej iga awel nochipa yē'nemij; e' despuéj iga Dios kimá' la ley, yéj kinojma-ijtoj iga iPiltzin maono iga ijefej sacerdotēmej. Inón Jesús ayá' kichij yéj ayékti iwán nochipa onos.

8

Jesús tētajtowiliá iyixtaj Dios

¹ Ininwa' in yéj majya sej yékti yéj nemi nimitzijliáj: iga tikpiáj tosacerdotē yéj ijefejpa sacerdotēmej yéj ewato' iládojpa iye'mā' Dios kan mandarowa ne-iga pan cielo. ² Iwán kichijto' itekiyo sacerdote ipan mela'tiōpan yéj ono' ipan cielo yéj kichij toTēko, ayéj tajtaga' kichij. ³ Nochi sacerdote kitaliáj iga kimaka ofrenda iwán kimiktiáj* yolka' iga kitatiliá Dios. Nō kajasi iga Jesús makipiá tejté iga makimaka Dios. ⁴ Siga Jesús onoya katka nigaj ipan tajli ayá' mochíwaya sacerdote, iga onókejo' sacerdotēmej yéj kimakaj iyofrendaj Dios ken tatekimaka iley Moisés. ⁵ E' inimej sacerdotēmej iga kichijwaj itekipanolmej, tenextiliá ken tikita itasejkanjo yéj mochíwa ne-iga ipan cielo. Iga kuā' Moisés kijlijkej iga makichíwa kuetaxtiōpan,† Dios kijlij: “Ta' xikita, tia tikchíwati ijkōmpasan ken nimitznēxtilij ipan tepe'.”[‡] ⁶ E' itekiyo Jesús yéj inán ijefejpa sacerdotēmej, majya sej yékti que yéj kichíwa sacerdote[§] ken yéj tatekimá' Moisés. Iga inón pacto yéj kichij, wel tētajtowiliá iyixtaj Dios. Iwán inón mochíwas iga Dios kijtoja iga temakas yéj majya sej teyē'chíwas.

⁷ Siga katka inón pacto yéj áchtoya onoya akipolowaya nité, ayejo' katka iga mamochíwa se' pacto. ⁸ E' Dios kita' iga yéj kitokayaj achto pacto, ayá' yē'nemiáj, ijkín kijtoj de yejemej kan ijkulijto':

ToTēko kijtowa: Kēman asis dia kuā'

nikchíwas se' pacto wān ipilówampa Israel iwán ipilówampa Judá.

⁹ Ayéj ken inón pacto yéj nikchij iwán iyikyapatajwān

kuā' nikmakitzkijkej iga nikixtijkej Egipto;

iwán ayá' kichijkej ken kijtowa inón pacto yéj nikchij iwāmej,

inón iga niksenkokajtekej, kijtowa toTēko.

¹⁰ Inón iga, inón pacto yéj nikchíwas wān israelitajmej, kēman kuā' asis idiaj, kijtowa toTēko:

Nikchíwas iga noley nochipa makimatitokān,

iwán ijkulijtos ipan iyalmajmej.

Wān nej nimochíwas iDios,

iwán yejemej yawij mochíwatij notatki.

¹¹ Ayagaj yawi kimachití se',

§ 7:21 7:21 Sal 110:4 * 7:27 7:27 Xikita nota Heb 5:1 * 8:3 8:3 Xikita nota Heb 5:1 † 8:5 8:5 Xikita glosario “Kuetaxtiōpan”. ‡ 8:5 8:5 Ex 25:40 § 8:6 8:6 Xikita nota verso 3.

niga yej iwán motoka, niga iyiknín iga makijli: “Xikixmatikán toTeġo”, iga nochi yawij ne-ixmatitij, este yej aya yolej iwán este yej majya yolej.

¹² Wán nej nia nikperdonarowilitij yej kichijkej yej ayekti, iwán nikeman máj ayo' nikelamíkis yej kichijkej yej ayekti.

¹³ Kuá' Dios kijtowa iga mochiwa se' pacto, inón kijtójneki iga yej achto mochi, ayo' valerowa. Yej ikyapa pacto ayo' ke' poliwi iga yawi poliwiiti.

9

Tiöpan yej ono' ipan tajli wán tiöpan yej ono' ipan cielo

¹ Ipan yej áchtöpa pacto ijkuilitöya ken iga mamoweyimatilti Dios ipan tiöpan yej onöya ipan inún tajli. ² Inón kuetaxtiöpan ijkín onöya: kan tikalakij, tiöpanöwaj pan áchtöpa cortina, iwán ompa kijliáj “Kan yokachijto' iga Dios”,* ompa onöya candelabro yej kipiaya siete imá' kan xoxqöta ti'ti iwán nõ onöya mesa kan onöya pan yej ofrenda iga Dios. ³ Iwán iyikampa se' cortina,† kijliayaj “Kan Dios nokta ono”‡. ⁴ Ompa onöya altar yej chijto' iga oro kan motatía incenso iwán nõ onöya yej ken baúl yej áltio' iga oro inöyan yej kijliáj arca del pacto.§ Ipan inón yej ken baúl onöya se' akómi' de oro yej kipiaya maná* iwán nõ onöya ibastón Aarón yej xöchowá' iwán ompa nõ onöya öme patachte'ti kan ijkuilitjo' el pacto. ⁵ Iyixko inón yej ken baúl onöyaj angelejmej yej tachüwalpa yej kijliáj querubines yej kinextiaya iga ompa ono' Dios, iwán iga iyastakapalmej kitzaktöyaj itentzakka yej ken baúl, iwán ompa mochiwaya iga moperdonaröwaya yej kichüwayaj yej ayekti, e' inán de inún awel nimitziájli inochi.

⁶ Ijkón onöya nochi iyijtiko kuetaxtiöpan, iwán sacerdotejmej nochipa kalakij ipan yej achto cuarto iga kichüwaj itekiyo. ⁷ E' ipan se' cuarto kalákisan petz jifej sacerdotejmej, se' vej al año; iwán kuá' kalaki ompa, kiwiga iyeso yolkámej iga ofrenda iga Dios. Jifej sacerdotejmej kiwiga iga yéjpa iga kichij yej ayekti iwán iga la gente nõ yej kichijkej yej ayekti, malej iga ayá' kimatij siga kichijkej tejté yej ayekti. ⁸ Iga inún, iyEspíritoj Dios tenextilía iga miej onöya cortina yej tatakotzaktoya ipan kuetaxtiöpan, námól ayá' wel panöwa ipan se' cuarto, ken tikijtojaw, awel asi kan Dios nokta ono'. ⁹ Inán nochi inón tenextilía iga inömej ofrenda iwán yolkámej yej motatília Dios ipan weyitiöpan, awel kichüwa iga maye'ono iyixtaj Dios se' toknün yej ijkón kiweyimatiltía. ¹⁰ Ompa tenextiliajsan de tákual, te' moonía iwán kén iga se' moewiltía iga makiná'techo Dios. Inón ni alún ayá' kewiltía toľmaj, e' valeröwaya miej Dios aya kichüwa se' pacto.

¹¹ E' inán Cristo wálkaya, iwán inán yéj jifej sacerdotejmej iga tejemej inán matiye'onokan. Inón tiöpan kan yéj kichüwa itekiyo, máj yekti iwán máj ye'ono' iwán ayéj tajtaga' kichij, matikijtokan ayéj de inún tajli. ¹² E' Cristo kala' kan Dios nokta ono', ayéj iga taajzelwito iga iyeso chüvomej† niga torojtitzin, sino que kimá' yéj iyeso iga ofrenda. Kala' sesan wej iwán kichij iga nochipa matiye'onokan iyixtaj Dios. ¹³ Iley Moisés kijtowa iga inömej yej ayá' kajasi makiná'techokan Dios, siga sacerdote ki-ajtelwía iga iyeso torojmej wán chüvomej, iwán iga inexo becerra, ijkón wel kiná'techöwaj Dios. ¹⁴ E' Cristo iyeso majya se' kipiá poder que iyeso yolkámej. Iwán iyEspíritoj Dios yej nochipa ono' kipaléwaj Cristo iga wel motemá' iga makimiktikan, sinke tejté makichüwa yej ayekti, iwán iyeso teewiltilij iga ay' matikejlanokan iga tikchüwaj yej ayekti yej temiktía, iga wel matikchüwakan yej kineki Dios yej isato'.

¹⁵ Inón iga, Jesucristo kichij se' pacto iga wel matéjajtowili iyixtaj Dios. Cristo migui' iga wel Dios makiperdonarowili yej la gente kichüwayaj yej ayekti iga awel kichüwayaj yej kijtöwaya achto pacto. Iwán yej Dios tetapejpen wel matikpiakan yej Dios temakokati, yej ay' tamis, ijkón ken yéj kijtö. ¹⁶ Kuá' miki agaj, kikajtewa ama' yej kijliáj testamento.‡ Iga se' testamento mavaléroya, achto mamiki yej kichij inón testamento. ¹⁷ Se' testamento ayá' valeröwa siga aya miki yej kichij, valeröwaya kuá' mi'ya. ¹⁸ Inón iga ipan áchtöpa pacto mochi wán esti iga kimiktijkej yolkámej. ¹⁹ Moisés kimatiltij nochi israelitajmej iga mamochüwa ken kijtowa la ley. Iwán Moisés kikui' alún itzojmiyo borrego§ yej kichijkej iga machüwi iwán se' imá' chichü'kuaxiwi' iwán kapachöj iga iyeso torojtitzin iwán chüvöjtitzin, kisetlijkej wán a'ti iwán kajtelwaj ama' kan ijkuilitjo' la ley, iwán

* 9:2 9:2 “Kan yokachijto' iga Dios”; español “Lugar Santo”. Xikita glosario “Kuetaxtiöpan”. † 9:3 9:3 Xikita glosario “Cortina”. ‡ 9:3 9:3 “Kan Dios nokta ono”; español “Lugar Santísimo” Lev 16:2. Xikita glosario “Kuetaxtiöpan”.

§ 9:4 9:4 Xikita glosario “Arca del pacto”. * 9:4 9:4 Dios kimá' maná israelitajmej iga makikuakan kuá' nemi yayaj ipan desierto. Ex 16 † 9:12 9:12 Xikita glosario “Chivo”. ‡ 9:16 9:16 Testamento se' ama' kan ijkuilitjo' a'yéj kikuis itakimej yej mi'. § 9:19 9:19 Xikita glosario “Borrego”.

no kajtzelwĵ la gente. ²⁰ Iwán kĵtoj: “Inĵn esti tanĵxtiliá ĵa Dios kichĵ pacto wán amejemen.” ²¹ Iwán Moisés no kajtzelwĵ kuertaxtiopan ĵa inĵn esti, iwán no kajtzelwĵ nochi yej ompa moneki. ²² La ley tatekimaka ĵa nochi mamoaĵtzelwi ĵa esti ĵa se maye'ono iyĵxtaj Dios, iwán awel agaj kiperdonarowiliáj yej kichĵ yej ayekti sigá até miki ĵa makitoyawa iyeyso.

Ĵa migui' Cristo teperdonarowiliá yej tikchĵkej yej ayekti

²³ Nochi inĵmej ken copia de yej ono' ipan cielo. Inĵn ĵa mamoaĵtzelwi ĵa esti ĵa Dios makiye'ita. E' yej ono' ipan cielo kineki ĵa mamiki yej máj valerowa que yolĵamej. ²⁴ Porque Cristo ayá' kala' tiopan yej tága'pa kichĵ. Yej niĵpa tiopan tenĵxtilĵtoya ĵa ono' se' mela'tiopan ajko pan cielo, Cristo yaĵki ompĵga kan inán ono' itenoj Dios ĵa tetajtowiliĵto'. ²⁵ Yej iĵefej isacerdotejmej israelĵtajmej kalaki cada año* kan Dios nokta ono', ĵa taajtzelwĵitĵ ĵa yolĵa' iyeyso. E' Cristo sesan vej kichĵ, ayéj mia' vej. ²⁶ Siga cada año katka makichĵwa Cristo, mia' vej mikiá desde kua' mochiĵ inĵn tajli. E' inán, kua' alĵn kipolowa ĵa poliwiĵoj, Cristo walaj mikiko sesan vej ĵa nochi mateperdonarowili yej tikchĵkej yej ayekti. ²⁷ Tonochimej tiawĵ timikitĵ sesan vej, iwán despuéj Dios yawi teĵuzgaroti. ²⁸ Iĵkón no Cristo motemá' ĵa migui' sesan vej, ĵa yej kiwĵga' nochi yej kichĵkej yej ayekti mia' toknĵwan. Después wĵ' sej, e' ayejo' ĵa teperdonarowilĵki yej tikchĵkej yej ayekti; sino que wĵ' ĵa kisalvarókiya yej kichĵxtokej.

10

Iley Moisés awel tepalewiá ĵa matĵye'onokan iyĵxtaj Dios

¹ Iley Moisés ken tikita petz itaseĵkanyo' inĵn yej yawi wĵtĵéti-o', yej máj teye'chĵwas. Iley Moisés áchisan yej tenĵxtiliá; inĵn ĵa iley Moisés ayá' wel kichĵwa ĵa maye'ono inomej yej kitemowaj Dios ĵa kimiktĵajpa yolĵamej cada año weyitiopan. ² Siga katka la ley wel makiperdonaro yej kichĵkej yej ayekti, ay'ya katka agaj momachĵĵĵ ipan iyalmaj ĵa kichĵ yej ayekti, iwán ay'ya monekis mamomikti yolĵamej. ³ E' yolĵamej yej kimiktĵiliáj* Dios, inonwa' ĵa san cada año keĵlamikĵ ĵa kitekichĵwaj yej ayekti. ⁴ Ĵa iyeyso torojmej iwán chĵwojmej awel kiperdonarowa yej tikchĵkej yej ayekti.

⁵ Inĵn ĵa Cristo, kua' walaj ipan tajli, kiĵĵ Dios:

Ayá' tikne' mamitzmiktilĵkan yolĵamej nĵga se'pa ofrenda mamitzmakakan, sino que tikchĵ ĵa nej manikpiá nocuerpoj ken taga' ĵa manikchĵwa ken tikneki.

⁶ Tej atikneki ĵa mamitzmiktilĵkan yolĵamej, nĵga ofrenda ĵa wel xikperdonarowili toknĵmej yej kichĵkej yej ayekti.

⁷ Inĵn ĵa nikĵtoj: “Nĵgaj nono', ĵa manikchĵwa ken tej tikneki noDĵos, iĵkón ken iĵkuilĵto' de nej ipan ama'.”

⁸ Aĵto Cristo kiĵĵ Dios: “Ayá' tĵkye'ita ĵa mamitzmiktilĵkan yolĵamej nĵga mamitzmakakan ofrenda, nĵga yolĵamej ĵa mamitzatilĵkampa ĵa xikperdonaro yej mochiĵ yej ayekti, malej ĵa la ley iĵkón tatekimaka.” ⁹ Iwán Cristo no kĵtowa: “Niwalaj ĵa nikchĵwako ken tej tikneki noDĵos.” Inĵn kĵtojneki ĵa ay'ya máj mamomikti yolĵamej ken aĵto, ĵa inán Cristo motemá' ĵa mi'. ¹⁰ Dios téchĵja itatki, ĵa Jesucristo kichĵja ken Dios kineki ĵa momaga' ĵa mamiki sesan vej, ayí' sej mikis.

¹¹ Cada día ĵa tekĵpanowaj sacerdotejmej, kitatĵtókejsan yolĵamej ĵa kimakaj ofrenda Dios, malej ĵa inĵn awel kiperdonarowa yej se kichĵwa yej ayekti. ¹² E' Jesucristo sesan vej migui', motemá' ĵa mamiki ĵa toteĵko wán ay' sej monekis ĵa agaj mamiki, iwán Jesucristo motalĵ iladoj iye'ma' Dios. ¹³ Iwán Cristo ompay kawĵ' ĵa kichĵxto' kĵman Dios makichĵwa ĵa makĵanili yej kĵĵiyaj. ¹⁴ Sesan vej Cristo migui' ĵa mochiĵ ofrenda, iwán ĵa inĵn kichĵ ĵa maye'onokan iyĵxtaj Dios nochi yej yéj kitapejpen ĵa mochiwaskej itatki. ¹⁵ Iwán el Espĵritu Santo tenojma-ĵĵliá kan iĵkón kĵtowa:

¹⁶ Iĵkĵn nĵa nimotajtolĵiti iwamej inomej día, kĵtowa toTeĵo:

Noley nĵa niktaĵiti ipan iyalmajmej,

iwán nochĵpa keĵlantoskej.

¹⁷ Iwán kĵtoj no:

Ayí' máj nĵkeĵlamikilĵskej yej ayompa kichĵkej iwán yej pox aĵayekti.

¹⁸ Inĵn ĵa, sigá teperdonarowilĵkeja yej tikchĵkej yej ayekti, ay'ya kineki máj ofrenda ĵa inĵn.

Matĵka'teĵokan Dios

* 9:25 9:25 Xikita nota Heb 5:1

* 10:3 10:3 Xikita nota Heb 5:1

¹⁹ Inón iga nokniwan, inán iga iyeyso Jesucristo yey kitoyaj kuá' mi' iga tejemej, ay'ya te tetzakuliá iga tikalakij kan Dios nokta ono'. ²⁰ Tikalakij pan nuevojoti, iga Jesucristo tetapowilij cortina[†] yey tetzakulijtoya iga amo matikna'teçokan Dios. Inón ojti Jesucristo kitapoj iga miguí' iga tejemej iga wel matisatokan. ²¹ Jesucristo to sacerdotqej yey ijéfejpa sacerdotqej yey mandarowa ipan íkal Dios. ²² Inón iga inán matikna'teçokan Dios iwán matikmela'sentalikan toalmaj iwán matimoconfiarokan iga teçokiliá. Iwán ayo' matikejlan tokan yey ayekti yey tikchijkej iwán matikmatitokan iga yéj tepájpa'ya iga mela'yeka'.[‡] ²³ Matiksentalijtokan toalmaj iga ticredowaj iga mochiwas yey tikchixtokej. Tikmatij iga Dios kichiwaj yey kijtoj iwán nochipa matikpowilijkan tokniwan iga ticredowaj Dios. ²⁴ Matimosepan-ejlan tokan iga máj matimochokilijkan iwán matikchiwakan yey yekti. ²⁵ Sekin ay' asij kan monechkowaj iga kiweyimatiá Dios, ayekti ijkón. Majwa' matimosepan-animarokan, inán máj iga tikmátijya iga ay'ya wejka was iga wí' toTeko.

²⁶ Siga tikyokachijoskej yey ayekti kuá' tikmátijya itájtól Dios, Cristo ay'ya wel sej mikis iga Dios mateperdonarowili yey tikchiwaj yey ayekti. ²⁷ Siga ijkón katka, tikchájaysan inón ti'ti yey tikmajmawilijtokej yey kemas iga Dios kitatij iyenemigojmej ipan tiwelón. ²⁸ Kuá' agaj ayá' kichiwaj ken kijtowa iley Moisés, iwán ono' ome o eyi yey kita' iga akichij, inón tokniwan ay'ya kikelijayaj sino que kimela'miktiájaja. ²⁹ Iwán amejemej inán ¡ta' xikitakan!, ¿Ix ayá' majya sej kajasi iga poxsan makicastigarokan yey kitataksaj iPiltzin Dios, iwán kijiyaj iyeyso iwán kimaliájij iyEspíritoj Dios yey tepoxikneliá? Inón esti kinextiá iga ono' se pacto, iwán iga inón esti, teçhij itatki Dios. ³⁰ Tikmatij iga toTeko ijkón kijtoj: "Nejwa' in yey nia nicastigaroti yey ayompa kichijkej; nej yey nia xixitawati kensas iga se kichij." Iwán nq kijtoj: "ToTeko kijuzgaroj igentej."³¹ ¡Este tamajmájtisan kuá' Dios yey isato' agaj kicastigarowa!

³² Amejemen xikejlamikikan ken ikyá ankijyowijkej kuá' poxsan mitziknoçhiwajay kuá' pewa' ankixmatikej Dios. ³³ Sekin de amejemen mitzijsko-ijlijkej kuajkuantas, iwán mitziknoçhijkej iyxatja la gente, iwán a veces amejemen ankipelewijkej sekin yey kinknoçhijkej. ³⁴ Amejemen ankiknelijkej yey onoyaj carcelijti'. Iwán malej iga tekiwajmej mitzkuilijkej yey amotatki, ampakikej iga ankimatij iga ankipiáj yey Dios kijtoj iga mitzmakaskej, yey máj yekti, yey ayá' nokta tamis. ³⁵ Inón iga amo xikajtewakan iga anmoconfiarowaj pan Dios, ijkón anyawij ankipiatij yey poxsan yekti. ³⁶ Inón iga amejemej yekti iga xikijyowikan kuá' mitziknoçhiwaj iga wel xikchiwakan ken Dios kiniki, ijkón ankipiaskej yey Dios kijtoj iga yawi mitzmakatij. ³⁷ Kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa:

Ay' ke' poliwi,

yéj yawi witzeti, wí'ya, ay'ya wejka was.

³⁸ Nikye'ita inomej yey moconfiarowaj ipan nej, iwán nochipa onoskej nowan, e' siga kicajtewaj iga moconfiarowaj pan nej, ay'ya nikye'itas.

³⁹ Tejemén ayéj ken inomej yey kicajtewaj iga kitokaj Dios, inomejwa' yawij poliwitij. Tejemén inomejpa yey tiawij timosalvarotij iga timoconfiarowaj ipan toTeko.

11

Matimixkuítikan ipan inomej yey moconfiarojkej ipan Dios

¹ Iga timoconfiarowaj ipan Dios, kijtojneki iga tikmela'matij iga yawi temakati yey tikchixtokej; iwán ticredowaj iga óno'ya yey ayá' tikitaj. ² Dios kiye'ita' to-ikyapatajwan iga moconfiarojkej ipan yéj.

³ Iga timoconfiarowaj ipan Dios, tikmatij iga Dios iga san itájtól kichij nochi tajli iwán yey ono' ajko. Inón iga yey inán tikitaj, Dios kichij iga tejté yey awel mo-itaya.

⁴ Iga Abel moconfiaroj ipan Dios, kimiktij se borregejtzin iga kitatilij Dios, inón máj kiye'ita' Dios que yey kitálij Caín iga ofrenda. Inón iga Dios kiye'ita' iwán kiye'kuilij yey kimá' Abel. Ijkón, malej Abel miktó'ya, e' mopówasan ken iga yéj moconfiaroj pan Dios.

⁵ Iga Enoc moconfiaroj ipan Dios, kiwigakej ipan cielo iga amo mamiki, iwán kuá' kitemojkej ay'ya kasikej iga kiwíga'ya Dios. E' kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa iga kuá' Enoc aya kiwigaj ipan cielo, kichij ken Dios kiye'ita. ⁶ Awel teye'itas Dios siga ayá' timoconfiarowaj ipan. Yey kiniki makina'techo Dios, makicredo iga Dios ono', iwán makicredo iga Dios kimaka yey yekti yey kitemowa.

⁷ Iga Noé moconfiaroj ipan Dios, kicredoj yey kijtoj Dios iga yawi witzeti yey aya kita' iwán kichij se weyi ákal iga amo maámiki isiwa' wan ipilowan. Iwán iga yéj moconfiaroj ipan Dios, amikikej yey ayompa nemiáj, e' Dios kiye'ita' Noé iga moconfiaroj ipan Dios.

[†] **10:20** 10:20 Xikita glosario "Cortina". [‡] **10:22** 10:22 "Tepájpa'ya iga mela'yeka'": anka tajtowa de ken kichijkej sacerdotqejmej (Ex 29:4) wan nq iga mobautizarolo.

⁸ Iga Abraham moconfiaroj pan yej kijlij Dios, kisa' kan onoya iwán yajki kan Dios kijlij iga yawi kimakati yej mochiwas itatki, malej iga akimatiá kan nokta yawi. ⁹ Iwán iga yéj moconfiaroj, chantitoya ken wejkachanej ipan inón tajli yej Dios kijlij iga yawi kimakati. Chantitoya ipan kuetaxkajli, kensan Isaac iwán Jacob chantitoyaj; Dios nq kijlij yejemej iga yawi kimakatij inón tajli. ¹⁰ Abraham kichixtoya iga kemas kitan inón weyi-altepe' kan ono' kajlimej yej ay' xitúniskej yej Diospa kichij kensan kejlan.

¹¹ Wan iga Sara nq moconfiaroj ipan Dios, malej iga ayá' kitaya ipiltzín iwán ilámaja, wel mochiw teye' iwán kita' se ipiltzín iga kicredoj iga Dios yawi kichiwati yej kijtoj. ¹² Ijkon Abraham, malej iga aya pilwaj kuá' alín poliwiá iga mikiáy iga wéweja, e' pox piwikej ipilowampa. Pox komatiakej ken tikita sitalimej iwán ken xajli yej ono' lamartenoj, este awel momati ke' ono'.

¹³ Nochi inimej yej moconfiarojkej ipan Dios, mikikej, e' aya kipiakej yej Dios kijtoj iga yawi kimakatij. E' iga moconfiarojkej ipan Dios, ken kuá' kitakej yej Dios yawi kichiwati iwán kicredojkej iga Dios kichijas yej kijtoj, wan pakikej iga ken kuá' kitachilijkej yej Dios kichiwaso'. Iwán yejemej momachilijkej ken wejkachanejmej yej san panowaj ipan inón tajli. ¹⁴ Iwán yej kijtowaj iga ayéj imela'chamej ipan inón tajli, nesi iga nemi kitemowaj italmej kan mamomela'chantikan. ¹⁵ Iwán siga yejemej katka kejlantoyaj inón tajli kan kiskej, wel sej katka mokupepayaj. ¹⁶ E' yejemej kinekiáj maonokan ipan tajli kan máj tayečan, iwán inón ono' ipan cielo. Inón iga Dios ayá' pinawa iga yéj iDios inomej gente, inón iga kichij se weyi-altepe' kan yejemej chantitoskej.

¹⁷ Kuá' Dios kitasnekiá siga Abraham kimela'crédoja ipan, Dios kitajtanilij Abraham iga makikui ipiltzín yej itoka' Isaac iga makimikti iga iyofrendaj Dios. Abraham kisentalij iyalmaj iga kimiktiá iselpiltzín, ¹⁸ malej iga Dios áchtosan ijkn kijlij: "Mopiltzín Isaac pox yawi mitzpiwiti." ¹⁹ Abraham kimatiá iga Dios wel ki-ojpa-ixitiá yej miktokej; inón iga wel tikiztowaj iga Dios sej kikupepilij ipiltzín Abraham iga ayá' mi'.

²⁰ Iga moconfiaroj Isaac ipan Dios, kijlij ipilowan yej itoka' Jacob iwán Esaú, iga Dios kemas kichiwasi iga maye'onokan. ²¹ Iga moconfiaroj Jacob ipan Dios, kuá' mikisnékiya, kitajtanilij Dios iga maye'onokan sejsé ipilowan José, iwán mobastóntijpa iga moketza' iga kiweyimatlitij Dios. ²² Iga moconfiaroj José ipan Dios, kuá' na'ya iga yawi mikiti iga wéweja', kijtoj iga israelitajmej kemas yawij kisatij Egipto. Iwán kijtoj iga kuá' kisaskej, nq makiwiguilikan iyomiyojmej.

²³ Iga moconfiarojkej itaj wan iye' Moisés ipan Dios, kuá' Moisés séligo', kiyantoyaj eyi mej iga kitakej este monsjati' in inón xolo', iwán ayá' majmawikej malej iga el rey tatekimá' iga mamomijmikti seli'choochichin. ²⁴ Iga moconfiaroj Moisés ipan Dios, kuá' yoleja ay'ya kine' iga mamoi-ijli ipiltzín isiwapiltzín rey faraón; ²⁵ majwa' kine' iga makiknochiwakan kensan israelitajmej yej ipilowan Dios que iga mapakto alín tiempo iga makichijto yej ayekti. ²⁶ Moisés máj kiye'ita iga makiknochiwakan kensan kiknochijkej Cristo que iga makipiá yej poxsan valerowa yej ono' Egipto, iga yéj kimatitoya yej Dios yawi kimakati. ²⁷ Iga Moisés moconfiaroj pan Dios, kisa' Egipto iwán malej iga el rey kuesiwi', e' ayá' kimajmawilij. Iwán Moisés kiyolmakatoya nokta iga asisnekiá kan yawi, ken kuá' kitztoyaj Dios yej atikitaj.

²⁸ Iga moconfiaroj Moisés pan Dios, kichij ilwi' yej kijliáj Pascua* iwán tatekimá' iga mataajzelwikan iga esti pan ikaltemej israelitajmej iga el ángel yej tamiktiá amo makimikti ikopompilowan israelitajmej. ²⁹ Iga moconfiarojkej israelitajmej pan Dios, wel kipatilijkej Tata'lamar kenkuá' nemi nejnemij ipan wá'tal. E' kuá' egipciojmej nq kinekiáj ijkon makichiwakan, amikikej.

³⁰ Iga israelitajmej moconfiarojkej pan Dios, wetzi' yej iga tekolaltitoya Jericó kuá' israelitajmej siete dia kiyayawalojkej inón weyi-altepe'. ³¹ Iwán iga moconfiaroj pan Dios, se siwa' yej itoka' Rahab yej najnamolnemiá, ayá' migui' wan inomej yej ayá' kicredojkej Dios, iga Rahab ki-omemawij israelitajmej yej tapipiatoyaj.

³² Majo' wel nimitzijliayaj, e' awel inán manimitztatapowikan de Gedeón, de Barac, de Sansón, de Jefe, de David, de Samuel iwán de profetajmej.† ³³ Iga moconfiarojkej pan Dios wel kitanilijkej reyejmej iwán wel taye'juzgajrojkej, iwán kimakakej yej Dios kijtoj. Iwán tekuanimej kikamatzakkej iga amo wel makikuakan yejemej. ³⁴ Iwán kisewijkej tiwelón iwán cholojkej kuá' kimiktiayaj iga espada iwán Dios kimá' itajpalmej kuá' kuéketantóyaja iwán wel kitanilijkej iyenemigojmej iwán israelitajmej wel tatalochtijkej. ³⁵ Iwán sekin siwatkej iga moconfiarojkej pan Dios, ojpa-isakej ifamiliarmej yej miktóyaja.

Onoya toknimej yej moconfiarojkej ipan Dios, wan yej kijiay Dios kikiztkijkej inomej toknimej iwán kimagakej kansan makijtukan iga ay' kitokaj Dios. E' toknimej

* 11:28 11:28 Xikita glosario "Pascua". † 11:32 11:32 Xikita glosario "Profeta".

ayá' kinekikej iga makimajkawakan, majwa' motemakakej iga makimiktikan que iga makikajtewakan Dios, kimatikej iga kewan wel ye'onoskej kua' ojpa-isaskej. ³⁶ Sekin kipinajtijkej iwán kimagakej, sekin kilpijkej iga cadena iwán kakijkej ipan cárcel. ³⁷ Sekin kitemiktijkej, sekin kitajkotekkej iga sierroj, sekin kichiwaltijkej kuajkuntas iga ompa mamonexikan siga nokta kicredowaj Dios, sekin kimiktijkej iga espada iwán sekin nijnijiga yayaj iga cholojtnemiáj iwán motaajakiayaj iga ikuetaxyo borrego iwán chivo iga ay' katka tzotzolyojkej, iwán ay'ya motapialiayaj, kiyolmiktijkej iwán poxsan kinkochijkej. ³⁸ Inomej poxsan ye'nemiáj, akajasiáj iga maonokan iwán yej namolnemij, e' cholojtnemikej ipan desierto, ipan tepeyoj iwán mochantijkej ipan texapomej iwán pan talxapowewetkej. ³⁹ Dios kiy'e'ita' nochi inomej iga mopoxconfiarojkej ipan, e' malej ijkón, kua' mikikej, aya kipiakej yej Dios kijtoj iga kimakayaj. ⁴⁰ Dios tepialiaya yej máj yekti iga nq teeljantoya, inón iga Dios akine' iga yejemejsan maasikan iná' Dios, sino que matisenye'onokan iwamej iyixtaj yéj.

12

Matimixkujtikan ipan Jesús

¹ Tejemej ken tikita teyawalojtokej mia' toknimej yej momela'nextijkkej iga moconfiarojkej ipan Dios, inón iga matikajtewakan nochi yej ayá' tepalewía iga wel matiye'nemikan. Iwán matikajtewakan iga tikchiwaj yej ayekti yej te-ijkximaniajtía iwán matimotalokan ken ijkan iga tiktokaj iyojwi Dios ke' iga tepolówao'. ² Matimixkujtikan ipan Jesús, iga yéj yej ocho tenextilij iga matimoconfiarokan pan Dios iwán nochipa tepalewía iga máj matimoconfiarokan. Jesús kinkochijkej ipan cruz iwán yéj ayá' piná' iga ompa migui', iga kimatiá iga despuéj iga mikis yawi pakiti iwán motalij iladoj iye'ma' Dios kan mandarowa.

³ Inón iga xikejlamikikan yej Jesús kichij kua' kinkochijkej inomej yej ayá' ye'nemij iwán ximixkujtikan ipan Jesús, iwán amo xisiawikan niga amo ximosemakakan. ⁴ Kua' anmomanawiáj iga mitzkitzikijneki yej ayompa nemij, ni se de amejemen aya mitzmiktiáj. ⁵ ¿Ix ankelkájkeja ken Dios mitznogotzaj amejemen ken ipilowan? Ijkin mitzijliáj kan ijkuilijto' itájtól:

Nopiltzín, xiktajtólkui toTeko kua' mitznagastilana iga ayéj ijkón ken nemi tikchiwa, iwán amo xikajtewa iyojwi Dios, kua' yéj mitzajajwa.

⁶ ToTeko yej yéj kipoxchokiliá, kinagastilana

iwán kinkochiwa nochi inón yej yéj kikuuya iga ipiltzín.

⁷ Amejemej xikijyowikan kua' Dios mitzajajwaj, ijkón Dios mitzkuij iga ipilowan. ¿Katiá tetaj yej ayá' kajajwa ipiltzín? ⁸ E' siga Dios ayá' mitzajajwaj ken kajajwaj nochi ipilowan, kijtojneki iga amejemen ayéj imela'pilowan Dios. ⁹ Kua' aya tiyolejkej, totajmej yej tikpiáj ipan inón tajli nq teajajwayaj iwán tikchiwayaj yej te-ijliayaj. ¿Te iga ayá' tikchiwaj ken te-ijliá toTaj yej ono' ipan cielo iga kewan wel nochipa matonokan wan yéj? ¹⁰ Totajmej yej tikpiáj ipan inón tajli teajajwayaj kua' aya tiyolejkej ken yejemej kiy'e'itayaj, e' Dios tenogotza iga matiye'nemikan, iga matikchijtikan yej yekti, kensan yéj kichíwa. ¹¹ Melá' iga kua' nemi te-inkochiwayaj, inón ayagaj kiy'e'ita, majwa' timoknomatij, e' siga se mixkujtía pan yej Dios kinexitiá, yawi onoti tamelá iwán ye'nemis.

Ayekti iga amo matiktajtolkakikan Dios

¹² Inón iga amo xisiawikan iga anmotakitzkiáj ipan imá' toTeko iwán amo makuetani amotankua' iga annemij ipan iyojwi toTeko. ¹³ Xiye'nemikan iyixtaj toTeko. Iwán xikpalewikan yej sennemij amowan ipan toTeko iyojwi yej ken koxomej iga aya momela'confiarowaj ipan Dios, xikpalewikan iga wel maye'nemikan.

¹⁴ Tamelá xonokan iwán inochín, iwán xikchiwakan ken kinekí Dios, siga se ayá' ye'nemi, awel kitas toTeko. ¹⁵ Amo agaj makalimpamati iga Dios tepochokiliá. Yej ijkón kichíwa wel tanextiliá iga sekin nq ayompa manemikan iwán mokuropa ken se yej yolchichixto' yej kimopa toknimej. ¹⁶ Amo agaj mamoteka wan yej ayá' iwán namiktito', niga makalimpamati yej kiy'e'ita Dios; ijkón kichij Esaú kua' kinamá' iga se tákual iherenciaj yej kimakaya itaj iga yéj kopon. ¹⁷ Amejemen ankimatij iga kua' Esaú kinekiao' sej iga itaj makimaka iherenciaj, itaj kijtoj iga ay'ya wel. Iwán malej poxsan choga' in Esaú ay'san wel te kichij.

¹⁸ Amejemen ayéj ken israelitajmej yej kitechojkej tepe' Sinai,* yej wel mochijchimi iwán wewelonía, takomitiá iwán onoya ejeka' este tatikuini; ¹⁹ niga ankikakikej iga nawati' trompeta, niga ankikakikej iga tajtoj Dios. Yej kikakikej iga tajtoj Dios, kijlijkej Moisés iga makijli Dios iga ayo' máj matajto iwamej, ²⁰ iga kimajmawilijkej ken Dios

* 12:18 12:18 Ex 19

tatekimá, ijkín kijtoj: “A’san neşi yej taksas pan tepe’, makitemiktikan o makimimakan, ijkón makichiwilikan kesiá yolka.”²¹ Israelitajmej poxsan kimajmawiliayaj yej kitztoyaj. Este Moisés nq kijtoj: “Nikuekuechkáto’ya iga nimajmawi.”

²² Amejemén ayá’ ankitechojkej inón tepe’ Sinaí, majwa’ ken kuá’ ankitechojkej se’ tepe’ yej ono’ ipan cielo yej itoka’ Sion kan chijto’ iweyi-altepe’ Dios yej isato’, inónwa’ Jerusalén† yej ono’ ipan cielo, ompa onokej pox mia’ angelejmej yej kiweyimatiliáj Dios. ²³ Iwán nq ompa nechkatokej nochi yej Dios kita ken ipilowan nokta, yej itokamej ijkullijto’ ipan cielo. Iwán kan nq onokej iyespiritomej toknimej yej Dios kiye’íta’ya iwán kichija iga maye’onokan. Nq ankitechojkej kan ono’ Dios yej nochi yawi kijuzgaroti ²⁴ iwán ankitechojkej Jesús yej tetajtowiliá iga inón nuevo pacto yej kichij iga iyesyo. Iga iyesyo tepajpa’ iga mapoliwi yej tikchijkej yej ayekti iwán tenextiliá yej majya se j que iyesyo Abel.‡

²⁵ Inón iga matiktajtolkukan yej tenotza. Pues siga inomej yej ayá’ kitajtolkuikej Dios kuá’ kinotzkej nigaj ipan tajli ayá’ momanawijkej, tejemej awel nokta timomanawiskej siga ayá’ tiktajtolkuij Dios kuá’ tenotza este ipan cielo. ²⁶ Iwán kuá’ tajtoj Dios este kuekuechka’ tajli, e’ inán kijtowa: “Nia se j nikuekuechkaltiti tajli; e’ ayéj petz tajli sino este cielo.” ²⁷ Kuá’ kijtowa “sej” tikejlamikij iga yawi poliwi nochi yej Dios kichij yej wel moqlina, iwán káwissan yej ayá’ wel moqlina. ²⁸ Matikmakakan gracias Dios iga tonókeja kan ayá’ wel moqlina, kan reinarowa Dios. Iwán matiyé’tajtokan iga yéj wan matikmajmawilikan iga amo matikchiwakan yej Dios akiye’ita; ²⁹ iga toDios ken tikita ti’ti yej nochi wel kipolowa.

13

Ken iga manemi yej kitoka Cristo

¹ Nochipa ximochokilikan iga manesi iga amoknmatij. ² Amo xikelkawakan iga xikomemawikan yej mitzpaxalowiliáj, sekin yej ijkón kichijkej niga kimatikej mataj komemawijkejwa’ angelejmej.

³ Xikejlamikikan yej onokej preso, ximomachilikan kenkuá’ nq ampresojtitokej iwamej. Xikejlamikikan nq yej kualotokej iga kimagakej, kenkuá’ amejemen ijkón nq mitzknochijwaj.

⁴ Nochi makiye’ita iga se namiktito’ iwán amo mayawi wan se’; iga Dios yawi kicastigaroti yej masi iwán yej ayá’ iwán namiktito’, iwán nochi yej mo-ichtakapiáj.

⁵ Amo xikpoxpiasnekikan tomjn; xiye’onókanya ke’ya iga ankipiáj, iga Dios kijtoj: “Ayá’ nimitzkajtewas niga nimitzsemakas.” ⁶ Iwán wel tiknojma-ijtowaj: ToTeĸo nepalewiá;

inón iga ayá’ nimajmawi siga tejté nechwilijneki agaj.

⁷ Xikejlamikikan amopastorme j yej mitzpowilijkej itájtol Dios. Xikejlamikikan ken iga ye’nemikej iwán ximixkujtikan ijkón ken yejemén moconfiarojkej ipan Dios.

⁸ Jesucristo ayá’ mopata, inonsan yej onoya ikyá, iwán yej ono’ inán iwán yej nochipa onos. ⁹ Amo mamitzkajkawakan inomej yej ayompa tamachtiaj. Sé’paya tamachtiaj ayéj ken Cristo tamachtiaja. Máj yekti matimanimarokan iga tikmatij iga Dios tepoxchokiliá, que iga matiktokakan inomej yej tanextiliáj de te wel mokua, puej ken iga yejemej tanextiliáj ni aljn ayá’ kipaewijkej.

¹⁰ Sacerdotejmej yej kitóka j o’ iley Moisés awel wan tejemen tiksenna’techowaj toTeĸo iga aya kimatij iga Cristo mi’ ipan cruz iga tonochjn yej tikchijkej yej ayekti.* ¹¹ Puej ijefe j sacerdotejmej kiwiga’ tipan iyesyo yolka’ iga ofrenda, iga nochi gente maye’onokan iyxtaj Dios, e’ icuerpo j inomej yolka j kitatiayaj ayéj pan altepe’.¹² Ijkón nq Jesús kimiktijkej ayéj ipan altepe’.¹³ Mi’ iga nochi gente maye’ono iyxtaj Dios. Inón iga kitoyaj iyesyo. ¹³ Nq ken kuá’ matikisakan ipan altepe’ iwán matiakan kan ono’ Jesús iwán nq matikmachilikan ken yéj kipijpinajtijkej. ¹⁴ Ipan injn tajli ateyi se altepe’ yej nochipa onos; e’ tejemej tiktemojtawij inón altepe’ yej yawi onoti. ¹⁵ Inón iga nochipa matikweyimatilikan Dios ipan itoka’ Jesús. Iga tiktakujkiliáj, tikmakaj Dios yej yéj kajasi iga matikmakakan. Iga tiktakujkiliáj, timonextiaj iga yéj toTeĸo. ¹⁶ Amo xikelkawakan iga xikchiwakan yej yekti iwán xikmakakan achi yej ankipiáj yej amotapialiáj, porque ijkón tikmakaj Dios yej yéj kiye’ita.

† **12:22** 12:22 Altepe’ Jerusalén mochij ipan tepe’ yej itoka’ Sion. ‡ **12:24** 12:24 Gn 4:1-16. Cain wan Abel ipilowan Adán wan Eva. Cain kimiktij Abel, wan ipan Gn 4:10 kijtowa iga iyesyo Abel “tztajzi”. Iyesyo Jesús tenextiliáj iga wel teperdonarowa. * **13:10** 13:10 Versión literal: Tikpiá se altar kan awel takuaj sacerdotejmej yej tekipanowaj ipan kuetaxtioplan. † **13:11** 13:11 Xikita nota Heb 5:1

¹⁷ Xikchiwakān ken mitzijliáj amopastormeĵ, xicređokān; porque yejemeĵ nochipa kitztokej iga amo xipoĵpoliwikan. Yejemen kimatij iga kēman yawij asitij itenoĵ Dios iga kijtōskeĵ nochi yeĵ kichijkej. Nochipa xiye'nemikan iga amo xikyolmiktikan amopastormeĵ, porque siga ayá' ijkōn ankichiwaj amejemen, ayá' anye'kisaskej.

¹⁸ Xiktajtaniĵikan Dios iga manēpalēwikan. Nikmatij iga ayagaj wel kijtowa iga nikchijkej yeĵ ayekti, nejemeĵ niknekij maniye'nemikan nochipa. ¹⁹ Nimitztajtaniĵiáj iga xiktajtaniĵikan Dios iga amo mawejkati wel sej manimitzpaxalowiĵtij.

Monawatiá

²⁰ Dios kichīwa iga wel matonokān tamelá. Yéĵ ki-oĵpa-ixitij toTeko Jesucristo kan miktoya. Iga iyeyo Jesús, Dios kichij se' pacto iga wel nochipa teĵe'ita. Inān Jesús teĵuidarowa ken se pastor kicuidarowa iborregojmej, yéĵ nokta ijefeĵ nochi pastormeĵ.

²¹ Dios makichīwa iga amejemen wel xiye'nemikan iwān nochipa xikchiwakān yeĵ yekti kēn yéĵ kineki. Iwān nō Jesucristo makichīwa ipan nejemeĵ ken yéĵ kineki. ¡Nochipa mamoweyimatilti Cristo! Ijkōnyawa'.

²² Nokniwān, nimitztajtaniĵiáj iga xinētajtolkakikan kēn iga nimitznoĵtazaj ipan inin āma' yeĵ aln nimitzijkuilowilijkej. ²³ Xikmatikan iga toknĵn Timoteo ayo' preĵojtito', siga nimanĵn asis, iwān niáj nimitzitatij.

²⁴ Xiksaludaroĵkan inochi amopastormeĵ iwān inochi yeĵ kitokaj Dios. Tokniwān yeĵ ĉantitokej Italia mitzĵtaniĵiáj saludos.

²⁵ Dios mamitzyolchikawakān amonochĵn. Ijkōnyawa'.

Ama' yej kijekuiloj Santiago

Ama' yej kijekuiloj Santiago

¹ Nej niSantiago, yej nikchijto' ken kineki Dios iwán toTeko Jesucristo, nimitzaludarowaj amonochin yej ankitokaj Dios yej ampapayintokej noyan ipan inin tajli.

Dios tenextiliá te matikchíwakan

² Nokniwan, amejemen xipoxpakikan kuá' kuajkuantas wetzi amoyakapan. ³ Puej ankimátija siga ayá' ankikajtewaj iga anmoconfiarowaj ipan Dios, máj anmomachtiaj iga ankijyowiaj yej wetzi amoyakapan. ⁴ E' xikmejla'ijyowikan iga manesi iga anye'nemij iwán anye'tajlantokej iwán amo te mamitzpolokan.

⁵ Siga agaj de amejemen ayá' kimati te kichíwa, makitajtanili Dios, iwán Dios kinextilij, puej yéj tenextiliá nochi yej tikmatisnekij iwán ayá' teajajwa. ⁶ E' kuá' kitajtani, mamonconfiarojto iga Dios kimakas, amo makijto iga ayá' kimakas, iga yej ijkón kichíwa, ken tikita maréjal yej nijnijiga kiwiga ejeka'. ⁷ Yej ijkón kichíwa, amo makejlan to iga toTeko yawi kimakati tejté. ⁸ Yej ayá' sesan iyalmaj, nijnijiga yawi.

⁹ Siga se toknin ayá' motapialia, mapaki iga Dios kiweyimatis. ¹⁰ Iwán yej motapialia mapaki kuá' moalimpamati. Porque yej motapialia ken tikita ixochiyo kochki', iga panówasan. ¹¹ Kuá' kisa tonati' iwán tadotonitia, kochki' waki, iwán ixochiyo xini, iwán imonsajyo ómpaya tami'. Ijkón no yej motapialia mopoypolowa kuá' kejlanto' iga máj matatani.

Matikijyowikan inochi yej teyolmiktia

¹² Pakto' yej kiyowia inochi yej kiyolmiktijto', iga kuá' pánoja, Dios kimakas yej pox yekti iwán pox monsjati' iga onos nochipa wan Dios, ijkón ken Dios kijli nochi yej kichókiliáj. ¹³ Kuá' agaj kichíwasneki yej ayekti, amo makijto iga Dios nemi kichíwiliá, iga Dios ayá' kichíwasneki yej ayekti, niga agaj kichíwalia yej ayekti. ¹⁴ Ayéj ijkón, kuá' se kichíwasneki yej ayekti, yéjsan mochíwiliá iga kiyoltilana yej iyalmaj kineki makichíwa iga kejlanto' yej ayekti. ¹⁵ Ipan inón yej ayekti yej se kejlanto' ipan iyalmaj pewa iga se kichíwa yej ayekti, iwán kuá' se kichijto' yej ayekti, nochipa miktos.

¹⁶ Nokniwan yej nimitzpochochókiliáj, amo ximokajkayawakan; ¹⁷ nochi yej temakaj yej yekti iwán monsjati', inón temaka Dios yej kichij nochi yej xota ipan cielo. Dios nochipa ono' iwán ayá' mopata, niga kichíwa iga matonokan kan takomichkan. ¹⁸ Iga itájtol Dios sejt tinacerojkej iga matonokan ken áchtopa ipilowan iga ijkón yéj kine'.

Matikchíwakan ken kijtowa itájtol Dios

¹⁹ Inón iga nokniwan, sejsé de amejemen xikakikan yej mokin mitezilijnekij, amo nimanin xitajtokan iwán amo nimanin xikuesiwikan, ²⁰ porque yej kuesiwi, ayá' kichíwa ken Dios kineki. ²¹ Inón iga xikajtewakan nochi yej ayekti yej inán mopoxchijto' iwán ximoalimpamatikan iga xikyé'kakikan tájtol yej mitznextilijkej yej wel mitzmanawjskej.

²² E' ayéj iga san xikakikan itájtol Dios, sino que xikchíwakan, puej siga ayá' ankichíwaj san petz anmokajkayajtoskej. ²³ Yej san kipetzkaki itájtol Dios, iwán ayá' kichíwa, ken tikita se taga' yej kita ixaya' ipan espejo. ²⁴ Motachilia igánajsan, e' kuá' yáwiya, kelkawa ken iga tachá. ²⁵ Májwa' siga amejemen ankiye'tachilia itájtol Dios iwán nochipa ankichíwaj ken kijtowa, ampaktoskej nochipa noyan kan annemij. Porque itájtol Dios pox yekti wan textoma kan ken tilpitokej iga tikchijtokej yej ayekti. E' yej ayá' kelkawa yej kikaki, sino que kejlanto' ipan inón ley yej yekti, inón ley yej textoma, iwán nochipa kichíwa ken tatekimaka inón ley, paktos iga ijkón kichijtos.

²⁶ Siga agaj kijtowa iga kitoka Dios, iwán ayá' motentilana, mokajkayawa igánajsan iwán baldejsan iga kijtowa iga kitoka Dios. ²⁷ Yej kimela'toka iyojwi Dios iwán ye'nemi iyixtaj toTeko, inin kichíwa: kipalewia iknómej, iwán wiudajmej kuá' tayokoxtokej, no kikajtewa kuajkuantas yej ayekti yej mochíwa ipan inin tajli.

2

Amo sesan matikye'itakan

¹ Nokniwan yej anmoconfiarowaj ipan toTeko Jesucristo yej nochi wel kichíwa, amo sesan xikyé'itakan. ² Porque siga kan anmonechkowaj kalaki se taga' yej kiwajliga anillo de oro ipan imájpil, iwán kakijtiwí' ye'tzótzol, iwán kalaki no se yej ayá' motapialia yej kakijtiwí' tzotzolsósol, ³ iwán máj anki-ómemawiaj yej ye'taajakijto' iwán ankijliskej:

“Tejwa' yekti iga nij ximotali”, iwán yej ayá' motapialiá ankijskej: “Tejwa' ómpao' xejkato o ximotali nigaj talpan.”⁴ Ijkonwa' nesi iga ayá' nochi ankiye'itaj iwán ayompa antajuzgarowaj.

⁵ Nokniwan ta' xikakikan: Dios kitapejpen yej ayá' motapialiáj ipan inón tajli iga mamofiarokan ipan yéj, iga maonokan kan yéj reinarowa ken yéj kijto iga ye'onoskej yej kichokiliáj. ⁶ E' amejemen ankipinajtiáj yej ayá' motapialiáj. ¿Ix ayejtaj yej motapialiáj in yej mitzkuijkuiliáj yej amotaki iwán mitzwawatatzowaj iga mitzwigaj itenoj yej mandarowaj? ⁷ ¿Ix ayejtaj yejemej yej maltajtowaj iga imonsajtoka' toTeko yej ankitenewiáj?

⁸ Amejemen siga melá' iga ankichiwaj yej iley Dios, kenya nokta kijtowa kan ijkuilijto: “Xikchokili mokniñ kensan tej timochokiliá”, ankichiwaj yej yekti. ⁹ E' siga ankinékijsan yej ankiye'itaj, iga ijkon ankichiwaj yej ayekti iwán mitzuzgarowaj iley toDios. ¹⁰ Iwán siga se kichíwa nochi ken kijtowa la ley, e' siga kikajtewa se, kenkuá' ankichij nisé. Iwán siga se kichíwa nochi ken kijtowa la ley, iwán kikajtewa se, iga itechko inón kinkochiwasekej. Iwán siga se kichíwa nochi ken kijtowa la ley, e' kikajtewa se, kinkochiwasekej iga ken kuá' nochi kikajtej. ¹¹ Porque Dios kijtoj: “Amo ximoteka wan yej ayá' iwán tinamiktito”, kijtoj no: “Amo xitamikti”, iwán siga ayá' moteka wan yej ayá' iwán namiktito', e' tamiktiá, kichija yej ayekti. ¹² Dios yawi mitzuzgarotij iga inón ley yej textomaki, ijkon amejemen xitajtokan iwán xinemikan iga ankimatij iga mitzuzgaroskej. ¹³ Yej ayá' tachokiliá, ayá' no yawij kichokilitij kuá' yawij kijuzgarotij; e' yej ta-ikneliá, onkisas kuá' Dios tajuzgaroj.

Ígasan iga se moconfiarowa e' akichíwa nité

¹⁴ Nokniwan, ¿te motaniliá siga se kijtowa iga moconfiarowa, e' ayá' kichíwa yej yekti? ¿Ix wel momanawij iga moconfiarowasan? ¹⁵ Ken matikijtokan, siga agaj ayá' kipiá itzótol niga te kikuá; ¹⁶ siga se de amejemen kijlij: “Xiyeyawi; ximotaajaki iwán xitakuá”, e' ayá' kimaka yej kineki; ¿ix kipalewíj? ¹⁷ Ijkon no yej moconfiarowa, siga ayá' nesi iga kichíwa yej yekti, inonwa' ígasan iga moconfiarowa iga kenkuá' mikto'.

¹⁸ E' agaj kijtoj: “Tej timoconfiarowa ipan Dios iwán nej nichíwa yej Diospa kineki.” Siga ayá' tikchíwa ken Dios kineki, anesi iga timoconfiarowa, e' siga nikchíwa ken Dios kineki, kena nesi iga nimoconfiarowa ipan yéj. ¹⁹ Tej ticredowa iga Dios sesan, iwán iga ijkon ticredowa tikchíwa yej yekti, e' malespíritojmej no kimatij iga Dios ono' iwán kuekuechhaj iga majmawij. ²⁰ Amo xipáchtol, ¿ix atikmati siga se moconfiarowa wan ayá' kichíwa ken kineki Dios, inón ígasan iga moconfiarowa? ²¹ Dios kiyey'ita' Abraham yej to-ikyapatajwéj iga yej kichij, kuá' kimiktiaya Isaac yej ipiltzin iga iyofrendaj Dios. ²² Ankitaj iga Abraham moconfiaroj ipan Dios iga kinextij ipan yej kichij, iwán iga kichij ken kineki Dios nesi' iga momela' confiaroj ipan toTeko ²³ Ijkon mochij ken kijtowa itajtol Dios kan kijtowa: “Abraham moconfiaroj ipan Dios iwán iga moconfiaroj, Dios kiyey'ita'.” Iwán Abraham mochij iyamígoj Dios.

²⁴ Ankitaj amejemen iga Dios no komemawía inón yej kichíwa yej yekti, ayá' iga mopetzconfiarowa. ²⁵ Ijkon no kichij Rahab, se siwa' yej najnamolnemía; Dios kiyey'ita' iga kichij yej yekti, iga ki-omemawij yej tapipiatoj iwán kipalewíjkej iga kojmakakej ipan se' ojtí. ²⁶ Ijkon ken se cuerpo yej ayá' kipiá iyepíritoj, inonwa' mikto', ijkonan no yej moconfiarowa, yej ayá' kichíwa yej yekti, inonwa' kenkuá' mikto'.

3

Tolenguaj

¹ Nokniwan, amo amonochin xitamachtijnekikan, ankimatija iga yej titamachtiaj, Dios máj yawi tejuzgarotij. ² Tonochin tikchiwaj mia' yej ayekti; e' siga agaj ayá' namoltajtowa, inón ye'nemi iwán ayá' kichíwa yej ayekti ken kitajtani iyalmaj. ³ Kua' kawayoj tiktaliliáj freno iga matecredo, welja tikuigaj kan tejemej tiknekij. ⁴ Ta'ki' xikitakan, ákal no malej iga wejweyi iwán kitopewa yej pox recio ejeka', e' yej kinejntiaj wel kiwiga kan kineki iga se tepostzin. ⁵ Ijkonan no tolenguaj; inón no aljmatzin, e' wel kijtowa kuajkuantas, ken tikita se titzin yej wel kitatia weyi ákawalyoj. ⁶ Tolenguaj ken tikita ti'ti iwán wel kijtowa komati yej ajayekti iwán temopa tosempan, iwán Tzitzimi' kichijto' iga tolenguaj ken kuá' wewelkato', iwán wel tewiga kan ayí' sewi ti'ti.

⁷ Wel tikmansojtiliáj nochi animal, tqotomej, kowamej, iwán yej momati lamarijti'; ⁸ e' ayagaj wel motentilana. Tolenguaj ayagaj wel kimansojtiliá iwán kipiá ken tikita veneno yej tamiktiá. ⁹ Iga tolenguaj tikweymatiltiáj toTaj Dios iwán tikmalijliáj toknimej yej Dios kichij kensan yéj. ¹⁰ Ipan sansé totén kisa ye'tajtol iwán yej ayekti. Nokniwan, amo ijkon matikchiwakán. ¹¹ ¿Ix wel ipan se atzontekon kisa yeká' iwán chichijka'?

¹² Nokniwán, ¿ix ipan amakuawi' wel ono nantzín, o ipan xoxokomeka' wel moteki itáqilka amakuawi'?* Nô ipan se atzontekon awel kisa yeqa' iwán yej poye'.

Yej wel kentenderowaj ken Dios kineki

¹³ Siga agaj de amejemen kixmati itájtól Dios iwán nochi kentenderowa, manesi iga ye'nemi iwán mamoałmpamati. ¹⁴ E' siga amejemen anta-ixítajo' iwán ankitemowaj iga amejémejsan xiye'onokan, entonces amo ximoweyimatikan iga ankixmatij itájtól Dios, ijkón ayá' nemi ankichiwaj yej yekti. ¹⁵ Porque inómpa tamatilis ayá' wi' de Dios, sino que de inín tajli, de taqa' iwán de tzitzimi'. ¹⁶ Kan ta-ixitalo iwán kan kinekij nochi iga yejémejsan, ompa ayá' tawelonolo' iwán ompa mochijto' nochi yej ayekti. ¹⁷ E' yej wel kentenderowaj ken Dios kineki, ye'nemij iwán ayá' takuejkuesowaj; iwán pox te-ijikniimej, iwán ye'tajlantokej. Iwán ta-ikneliáj iwán kichiwaj yej yekti iwán ayá' takajkayawaj. ¹⁸ Yej kinekij iga maonolo tamelá kimopaj sekin iga maonokan tamelá iga maye'nemikan.

4

Amo matiktokakan yej ayompa nemij

¹ ¿Ankimatij te iga anmomagaj iwán anmokejkuesowaj? Inón kisa ipan amoalmaj kan ono' kuajkuantax yej mitzyoltilanax iga xikchiwakan yej ayekti. ² Ankipiasnekij tejté iwán como awel ankipiáj, antamiktiáj, anmomagaj iwán anmokejkuesowaj iga anta-ixitaj. Awel ankipiáj yej ankinekij iga ayá' ankitajtaniłiáj Dios. ³ Iwán siga ankitajtaniłiáj Dios, ayá' mitzmakaj iga ayompa ankitajtaniłiáj iga ankinekij xiknałmoltamikan. ⁴ ¿Amejemen yej ayompa annemij! ¿Ix ayá' ankimatij iga yej kiye'ita yej ayompa mochíwa ipan inín tajli, Dios kijiya inón? Yej kichiwasneki yej ayompa mochíwa ipan inín tajli, kichíwa iga Dios makijiya. ⁵ Inón iga itájtól Dios kijtowa: "IyEspíritu Dios yej ono' topan tepoxchokiliá iwán akineki se' matiktokakan." ⁶ E' Dios máj tepalewiá iga tepoxchokiliá; itájtól Dios kijtowa: "Dios ayá' kipałewiá yej moweyimatij, e' kikneliá yej moalmpamatij." ⁷ Xikchiwakan yej Dios kineki iwán amo xikchiwakan ken kineki Tzitzimi' iwán yej mitzchollowiliskej. ⁸ Xikna'techokan Dios iwán yej mitzna'techoskej. Amejemen yej ankichiwaj yej ayekti ayo' máj xikchiwakan yej ayekti. Amejemen yejki' ankitokasnekij Dios iwán nó ankichiwaj yej ayekti yej mochíwa ipan inín tajli, xiksentalikansan amoalmaj ipan Dios. ⁹ Ximoyolyamanakan, xichokakan iga anmochiłiáj iga ankichitokej yej ayekti. Siga anwetzkatokej, xichokakan; siga ampaktokaj, ximoknoimatikan. ¹⁰ Ximoalmpamatikan iyixtaj toTeko, iwán yej yawi mitzweyimatijitij.

Amo xikpopowa mokni

¹¹ Nokniwán amo ximopopowakan. Yej kipopowa iyikni, iwán kijuzgarowa iyikni, iga ijkón kimaliłiá iwán kijuzgarowa iley Dios yej tenextiliá iga matikchokilikan tokni. Siga tikjuzgarowa la ley, tey ayá' tikchíwa ken kijtowa la ley iga timomachiłiá iga máj tiye'nemi. ¹² Petz Dios yej temá' iley wel tejuzgarowa, inón yej wel tamaniáwá o tapolowa; ¿in tej, te moteki iga xikjuzgaro se'?

Amo matimoweyimatikan

¹³ Inán xikakikan inín, amejemen yej ankijtowaj: "Aman o mosta niatij ipan inepa altepe', ompa nonoskej se año iga nitanamakatoskej iwán niktantoskej tomín", ¹⁴ iwán niga ankimatij yej mostapa yawi mochíwati. ¿Kéntaj an in tejemej iga tonokej? Ken tikita se apo' yej nesiki iwán imanín poliwi sej. ¹⁵ Ijkinwa' in xikijtoqan: "Siga toTeko kineki, tonoskej iwán tikchíwaskej inín o inepa." ¹⁶ Welán anmoweyimatij iga ankijtowaj yej ankichíwaskej, iwán ayekti iga se moweyimati. ¹⁷ Yej kimati te iteki yej yekti iwán ayá' kichíwa, ayompa kichíwa.

5

Yej motapialiáj wan ayá' ta-ikneliáj

¹ ¿Xikakikan amejemen yej anmotapialiáj! Xichokakan iwán xitzajtzikán iga yawij mitzikochiwatij. ² Amotomimej poxkatokej; amotzotzolmej kixajxapoyótija chijki. ³ Amo oro iwán amoplataj misotatokej iwán iga misotato', inón mitznexstiskej iga anyawij ampoliwitij iwán ken tikita ti'ti yawij mitztałitij. Poxsan ankinechkojkej amotomín inán kuá' na'ya iga Dios yawi tajuzgaroti. ⁴ Ayá' ankixitajkej yej tekipanojkej ipan amómil iwán toTeko yej nochi wel kichíwa kika' yej yejemej kitajtantekej. Inón tomín yej ayá'

* 3:12 3:12 "Amakuawi" achi ken "higugrajkuawi". Xikita glosario "Higo". "Nantzín", español "aceitunas" yej itáqilka kuawi' yej itoká' olivo. Xikita glosario "Olivo".

ankixtajkej ken kuą' tzajtzi iyixtaj Dios amocōntraj. ⁵ Iga ipan inin tajli amejemen anye'onoyaj, ankichwayaj yej ankinekij, anmochikajtokej ken ganado; iwán yawi asiti kuą' yawij mitzmiktij.

⁶ Amejemen ankijtokej iga mamikikan yej ayá' kichijkej yej ayękti iwán ankimiktijkej iwán yejemej awel momanawijkej.

Matimixkujtikan ipan Job

⁷ Inón iga nokniwan xiktawelchixtokan este kuą' wj' toTęko. Ximixkujtikan ipan yej tekipanowa ipan mjli, yej kitawelchá este mamochiwa yej kitoga', iwán kitawelchá iga mawetzi tiawa'. ⁸ Amejemen no xiktawelchakan iwán amo ximosemakakan, iga ayo' wejka iga wj' toTęko. ⁹ Nokniwan amo ximosepantejtęlwikan, iga amo mamitzjuzgarokan, iga Dios yej tajuzgarowa wj'nekiya. ¹⁰ Nokniwan, ximixkujtikan ipan profetajmej* yej kipojkej itajtol toTęko iga kijyowijkej kuą' kiknochijkej. ¹¹ Puej tejemen tųkye'itaj yej kijyowią kuą' kiknochijwaj. Amejemen ankikakikeja kén iga Job nochi kijyowij, iwán ankimatij kén iga máj máj toTęko kipalewaj, iga toTęko pox tachokiliá iwán ta-ikneliá.

Ken iga matinemikan

¹² Nokniwan, amo xikijtokan "kitzto' Paj", niga "kitzto' cielo", niga "kitzto' tajli", iwán nitę nokta. Kuą' ankijtowaj "kena" ijkón mamochiwa; kuą' ankijtowaj iga "ayá'" ijkón mamochiwa, iga Dios amo mamitzjuzgarokan.

¹³ Siga agaj de amejemen nemi kiknochijwaj, matajto wan Dios. Siga agaj pakto', makitakuikili Dios. ¹⁴ Siga agaj wetito', makinotza ancianojmej† yej monechkowaj tiopan iga maoradokan iga yęj, iwán ipan itoką' toTęko makitalikikan aceite. ¹⁵ Iwán kuą' antajtowaj wan Dios, ximoconfiarokan ipan yęj, toTęko mitztajtolkakiskej iwán yej wetito' yęktiás; iwán siga kichij yej ayękti Dios yawi kelkawiliti. ¹⁶ Inón iga ximotęxitomakan sewo' iwán se' yej ankichijkej yej ayękti, iwán sejsę de amejemen xiktajtanilikan Dios iga makachitalti tokniwej. Kuą' se yęj yę'nemi tajtowa iwán Dios, Dios wel poxsan kichijwa yej quitajtaniliá. ¹⁷ Profeta yej itoką' Elías taga' katka kensan tejemen, iwán kuą' kitajtanilij Dios iga amo mawetzi tiawa', ayá' wetzi' ipan tajli ipan eyi año wan tajko. ¹⁸ Kuą' sej kitajtanilij Dios, wetzi' sej tiawa' iwán ipan tajli poxsan mochij yej motoga'.

¹⁹ Nokniwan, siga agaj de amejemen mopoipolowa iga kikajtęwa iyojwi Dios, iwán sewo' sej kiyę'ojkuiltiá, ²⁰ xikmatikan amejemen siga agaj makiyę'ojkuilti yej ayompa nemi, kimanawiá iga mikiá iwán kichijwas iga toTęko wel kelkawiliá mia' yej kichij yej ayękti.

* 5:10 5:10 Xikita glosario "Profeta". † 5:14 5:14 Xikita glosario "Anciano".

Áchtopa ama' yej kijekuiloj San Pedro

Pedro kijekuillowiliá yej kitokaj Cristo yej nijnijiga chantitokej

¹ Neĵ niPedro iyapóstoĵ* Jesucristo, ken tikijtowaj nej se yej yéj kititan. Nimitzi-kjuilowiliáj noknijwan yej mitzkixtijkej[†] ipan amopajsmej iwán inán anchantitokej ipan estađojmej yej itokamej, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia iwán Bitinia. ² Amejemen yej mitztapejpenkej ken ikyay keĵlantoya toTaj Dios. Iwán el Espiritu Santo kichij iga xiye'nemikan iwán xikchiwakan ken kineki Jesucristo yej mitzperdonarojkej iga iyesyoyo yej kitoyaj kua' mi'.[‡] Mamitzpalewiĵkan Dios iwán yéj makichíwa iga nochipa xonokan tamelá.

Mamoweyimatilti Dios

³ Matikweyimatiltiĵkan Dios yej iTajpa toTeko Jesucristo, iga poxsan te-iknelij. Kua' ojpa-isa' Jesucristo kan miktoya, kichij iga mati-ojpanacerokan seĵ iga wel matikmatikan iga nochipa tonoskej iwán. ⁴ Dios temakas yej yekti, yej anto' ajko ipan cielo, yej ayi' tamis, niga nempoliwis, niga palanis ken nochi yej tikixmatij ipan tajli. ⁵ Iga anmoconfiarojtokej ipan Dios, yéj mitzpalewiáj iga ipoder este que mitzsalvaroskej kua' asis hora iga yéj yawi tajuzgaroti.

⁶ Iga inin amejemen poxsan xipakikan, malej iga amejemen achi alin tiempo ankisufriroskej iga kuajkuantas mitzchijwiliskej. ⁷ Iga anmoconfiarowaj pan Dios, inon poxsan valerowa ken tikita oro. Iga oro manesi iga mela'oroĵ, moprobarowa pan ti'ti. Ijkonan no iga manesi iga anmomela'confiarowaj ipan toTeko kuajkuantas mitzpasaroskej iwán mela'nesis siga ankijyowiskej kua' ankisufriroskej. Iga anmoconfiarowaj ipan Dios inon majya seĵ valerowa que oro; iga oro tamissan keman. Ijkon, kua' nesiki Jesucristo, ye'tajtoj iga amejemen iga anmoconfiarowaj ipan toTeko, mitzweyimatiltiskej iga ankijyowiskej yej mitzchijwiliskej.

⁸ Amejemen ankichokiliáj Jesucristo malej ayi' ankitaj; iwán malej iga aya ankitaj, ankičredowaj yéj. Ampoxpakij, este awel ankijtowaj iga tajtol ken iga nochipa amoxpakij. ⁹ Ampakij iga ankimatija iga toTeko mitzsalvaroskej iga anmoconfiarojkej ipan yéj.

¹⁰ Ikyay profetajmej[§] momachtijkej iwán tatajtantenkej iga makimatikan ken iga mosalvaroloĵ, iwán kijtojkej iga Dios tesalvaroj iga tepoxchokiliá. ¹¹ Ikyay kua' Cristo aya witziá ipan tajli, profetajmej kinekiáj makimatikan a'yéj an kichíwas iga mamosalvarolo iwán keman mochíwas. IyEspiritoj Cristo kimatiltiaya profetajmej kén iga Cristo yawij kinkochiwatij, iwán kén Cristo yawij kiweyimatiltitij. ¹² E' Dios kimatiltij inomej profetajmej iga yej yejemej kijtojkej ayéj iga yejemej, sino iga amejemen xiye'onokan. Inán Dios kititan el Espiritu Santo, kisa' ipan cielo iga makipalewi inomej yej kipowaj itajtol Dios iga amejemen xikmatikan inin ye'noticiaj yej aya ankimatiaj, yej angelejmej* no kinekij magui' makimatikanya.

Dios tenotza iga matiye'nemikan

¹³ Inon iga xikitakan ken iga annemij, xiye'tajlantokan iwán nochipa ximoconfiarojtokan ipan Dios iga yéj yawi mitzsalvarotij kua' nesiki Jesucristo. ¹⁴ Xinemikan ken inomej tepilowan yej kichíwaj nochi yej kitekimakaj, amo xikchijtokan yej ayekti ken ankichíwayaj kua' aya ankixmatiaj Dios. ¹⁵ Majwa' xiye'nemikan, ijkón ken kajasi iga manemikan yej kitokaj toTeko, porque Dios yej mitznotzkej, ayi' kichíwa yej ayekti. ¹⁶ Porque kan ijkuilijto' itajtol Dios, ijkin kijtowa: "Amo xikchiwakan yej ayekti; porque nej ayi' nikchíwa yej ayekti."[†]

¹⁷ Amejemen ankijliáj iga "amoTaj" in Dios, yej kijuzgarowa kensan iga se kichíwa, yéj ayá' sesan kiye'ita. Nochipa ximoalimpamatikan iyixtaj Dios mieĵ amonókejo' ipan inin tajli. ¹⁸ Ankimatija iga amejemen Dios mitzxitonkej kan ikya ken an-ĵipitoyaj iga ankichijtoyaj yej ayá' mitzpalewiáj, kensan kichijtoyaj amo-ikyapatajwan. Dios iga mitzxitonkej ayá' kixtaj iga oro o plata, ¹⁹ sino que iga Jesucristo iyesyoyo yej pox valerowa.

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † **1:1** 1:1 Kikixtijkej iga moconfiarojkej ipan Jesucristo. Ipan Hch 8:1 tikitaj ken iga pe' mochij ijkón. ‡ **1:2** 1:2 Ipan griego tajtowa iga kajtelwía iga iyesyoyo Jesucristo. Anka Pedro keĵlamikiá ken kichíwayaj ikya judiyojmej iga maye'onokan iyixtaj Dios. Ex 24:8, Heb 9:19, Ex 29:22, Heb 10:22, Lv 14:6-7 y Lc 5:14 § **1:10** 1:10 Xikita glosario "Profeta". * **1:12** 1:12 Xikita glosario "Ángel". † **1:16** 1:16 Lv 11:44-45; 19:2

Jesucristo kimiktijkej ken se borregojtzin[‡] yej yektito', yej ayi' kichij yej ayekti. ²⁰ Cristo inonya nokta iga onoya este kua' aya mochiwaya inin tajli, e' inan nesiko kua' ay'ya wejka iga tajuzgaroki toTeko. Nesiko iga amejemen xiye'onokan. ²¹ Kua' walaJ Jesucristo, yej mitznexitilijkej ken iga ankiçredowaj Dios yej ki-ojpa-ixitij Cristo kan miktoya. Iwan Dios kichij iga Cristo poxsan makiweyimatiltikan. Inon iga amejemen ammoconfiarojkej ipan Dios iwan ankimela'matitokej iga Dios kichijas ken kijtoj.

²² Inan amejemen iga ankichijaw ken kijtowa itajtöl Dios, ay'ya ankejlantokej yej ayekti iwan welja ankimela'chokiliáj tokniwan. Inon iga poxsan ximosepanchokilikan sewo' iwan se' iga inochi amoalmajmej. ²³ Porque amejemen sej an-ojpanacerojkej;* e' amotaj ayejo' yej miki, sino que mitzmakakej vida Dios iga itajtöl yej isato' iwan nochipa onos. ²⁴ Porque itajtöl Dios kijtowa:

Nochi gente ken tikita kochki',

iwan nochi yej motapialia moweyimati, iwan inon yej kipiá, ken tikita ixochiyo kochki'.

Kochki' waki iwan xini ixochiyo;

²⁵ e' itajtöl toTeko nochipa onos.

Iwan inin tajtöl inon ye'noticiaj yej tasalvarowa yej amejemen mitzpowilijkej.

2

¹ Xikajtewakanya iga ankichijaw nochi yej ajayekti, ay'o' xitakajkawakan, amo san ximopajpantikan iga anye'nemij, amo xita-ixitakan iwan amo xitapopowakan.

² Ximochiwakan ken seli'kokone' yej atanekij iga kinektokaj chichiwalá', iwan inonwa' chichiwalá' kijtojneki itajtöl Dios yej pox yekti iwan tepalewia iga wel maj matimoconfiarokan ipan yej iwan wel tesalvarowa. ³ Amejemen ankimatija iga toTeko poxsan te-iknelia.

Cristo, te'ti yej isato'

⁴ Inon iga xikna'techokan toTeko Jesucristo, yejwa' ken tikita se te'ti yej isato', yej la gente kitajkalkej, e' inon te'ti Dios kitapejpen iwan poxsan valerowa. ⁵ Amejemen no ken antemej yej isatokej, iwan iga inomej te'ti Dios nemi kichija tiopan kan onos iyEspirito, iwan amejemen ansacerdotejmej yej ankichijaw ken kineki Dios, iwan Jesucristo mitzpalewiaj iga ankimakaj iyofrendaj Dios yej poxsan kiyeyita. ⁶ No ijkün ijkuilijto' itajtöl Dios:

Nej niktalia se te'ti ipan Jerusalén,* inon te'ti kan pewa iga mochiwa kajli, iwan inon te'ti Dios kitapejpen iga poxsan valerowa,

yej ipan moconfiarowa ayá' mopinajtij.

⁷ Iga amejemen yej ankiçredowaj, inon te'ti poxsan valerowa, e' iga inomej yej ayá' kiçredowaj, mocumpirowa kan ijkuilijto' pan itajtöl Dios:

Yej kalchijaw kitajkalkej inon te'ti,

e' inon te'ti majya sej valerowa iga kitapejpenkej iga ipan mataksato kajli yej nemi mochiwa.

⁸ No mochi yej ijkün ijkuilijto':

Te'ti kan mokxiwitekilo iwan te'ti yej tawetziltia.

Yejemej mokxiwitekij iga ayá' kiçredowaj itajtöl Jesucristo, inomej inonya nokta iga walkej.

Amejemen itatki Dios

⁹ E' amejemen gente yej Dios mitztapejpenkej, ansacerdotejmej yej antekipanowaj iga yej. Amejemen gente yej anye'nemij iyixtaj, iwan mitznqtzkej iga xikpowakan yej Dios kichij yej ayagaj maj wel kichija. Dios mitzkixitijkej kan ankichijtoyaj yej ayekti iga inan xikchiwakan yej yekti ken yej kineki. ¹⁰ Ikya amejemen ayej te amoteki iyixtaj Dios, e' inan amejemen gente yej itatkiya Dios. Ikya ayagaj mitzikneliayaj, e' inan mitzikneliaja Dios.

Xinemikan ken Dios kineki

¹¹ Nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, yej ken anwejkachanejkej iwan yej ken ampanowajsan pan inin tajli,† nimitztajtaniliaj iga amo xikchiwakan yej ayekti yej mitzyoltlanaj, wan amo xikchiwakan yej ayá' mitzpalewiaj iga ankitokaj iyojwi toTeko. ¹² Xiye'nemikan iyixtaj yej ayá' kiçredowaj Dios. Ijkön yejemej, malej iga amejemen mitzijliaj iga ankichijaw yej ayekti, yejemen kitaskej iga ankichijaw yej yekti iwan kiweyimatiltiskej Dios kua' yej wi' tajuzgaroki.

‡ 1:19 1:19 Xikita glosario "Borrego". § 1:19 1:19 Ex 12:3,5 * 1:23 1:23 Jn 3:3 * 2:6 2:6 O "Sion" yej itokaj tepe' kan mochi altepe' Jerusalén. † 2:11 2:11 Anka kijtojneki iga yej kitoka Cristo imela'chan ipan cielo.

¹³ Iga ankitokaj toTeko, xiktajtolkakikan yej mandarowaj ipan inin taji: ken el rey César[‡] iga yéj máj mandarowa, ¹⁴ iwán gobernadormej iga kititani el rey iga makicastigarokan yej kichiwaj yej ayekti iwán maye tajtokan iga yej kichijtokej yej yekti. ¹⁵ Porque Dios kineki iga amejemej xikchiwakan yej yekti iga ay'ya mamitzpopowakan inomej yej xejxeto nemij yej akixmatij itájtól toTeko.

¹⁶ Xinemikan ken yej wel ankichiwaj ken ankinekij iga ayagaj mitzpiáj ken esclavo,[§] e' malej iga wel ankichiwaj ken ankinekij, amo iga inonya xikchiwakan yej ayekti. Xinemikan ken iyesclavomej Dios iga ankichiwaj ken yéj kineki. ¹⁷ Xitarrespetarokan, xikchokilikan tokniwan, xikmajmawilikan Dios iwán xik-respetarokan rey César.

Matimixkuítikan pan Cristo ken iga kisufriroj

¹⁸ Amejemen yej an-esclavomej, xikchiwakan ken mitztekimakaj amotekomej. Siga te-ijiknimej o malej ayá' o siga mitzknöchiwaj. ¹⁹ Dios mitzye'itaj siga ankijyowiáj malej iga amotekomej mitzyokacastigarowaj iga ankichiwaj ken Dios kineki. ²⁰ E' siga mitzknöchiwaj iga ankichiwaj yej ayekti, ay'ya agaj wel kijtowa iga mitzyoka-iknöchiwaj; e' siga ankichiwaj yej yekti iwán mitzknöchiwaj iwán ankijyowiáj, Dios kiye'ita. ²¹ Iga inon nokta mitztapejpenkej Dios; iga Cristo no kinknöchijkej iga totechko, inon iga matikchiwakan ken yéj kichij. ²² Cristo ayí' kichij yej ayekti iwán ayí' takajkayaj. ²³ Kuá' kuajkuantas yej ajayekti kijliayaj, Cristo ayá' tatenkuepiliaya iwán kuá' kimagakej, yéj ayá' momakuepa' sino que kisentaliaya ialmaj pan Dios yej taye'juzgarowa. ²⁴ Cristo migui' ipan cruz iga totechko, iga inán tejemej matikajtewakan iga tikchijtokej yej ayekti, iwán welja matiye'nemikan. Cristo kimagakej este pox eskisa', iga amejemen xi-achitiakan. ²⁵ Porque ikya amejemen ken tikita anborrejojmej yej pojpolijtinemiáj, e' inán ayo' ampojpolijtinemij iga ankitókaja Cristo yej nochipa mitzcuidarowaj.

3

Ken makichiwakan yej namiktitokej

¹ Ijkonsan no amejemen siwatkej yej awewejojkej, xikchiwakan ken kijtowa amowéj, ijkón sejsé de yejemej yej ayá' kicredowaj itájtól Jesucristo, wel no makicredokan, malej iga ayá' ankipowiliáj, ² iga yejemej kitaskej iga anye'nemij iwán antarrespetarowaj. ³ Iga anmomonsajtiliáj, ayá' ono' iga kén anmotzijzikuiáj iga mapoxye'nesi amotónkal, o iga xiktajlikan yej de oro, o iga xiknentikan amotóztol yej pox patioj. ⁴ Majwa' anyoltzopelikmej, iga ijkompa monsjtilis nikeman atamis, iwán ompa nesi iga amejemen ante-ijiknimej iwán ankichiwaj iga xonokan tamelá, inonwa' kipoxye'ita Dios. ⁵ Ijkón yoltzopelikmej siwatkej yej ikypamej yej ye'nemiáj. Yejemej moconfiarowaj ipan Dios iwán kicredowaj iwewejmej. ⁶ Ijkón kichij Sara, yéj kicredoj iwéj yej itoká' Abraham. Kuá' Sara tajtowaya wan iwéj, kijliaya "noteko". Iwán amejemen amochiwaskaj ken kuá' ipilowan Sara, siga ankichiwaj yej yekti iwán ayá' ankimajmawiliáj nité.

⁷ Amejemen tajtaga' yej annamiktitokej, xikye'itakan sejsé amosiwa'. Yejemej kajasi iga xik-respetarokan porque siwatkej ayá' máj tajyowiáj que tajtaga'; yejemej no mosalvaroskej kensan amejemej iga Dios mitzikneliáj. Ijkón xikchiwakan iga nité amo mamitzzakuilikan kuá' antajtowaj wan Dios.

Yej kknöchiwaj iga kichiwaj yej yekti

⁸ Inin nimitzijliáj, xonokan ken kuá' sesan amoalmajmej, xita-iknelikan iwán ximosepanchokilikan. Xite-ijikniwan iwán amo ximoweyimatikan. ⁹ Siga agaj mitzchiwiliáj tejté yej ayekti, amo no xikchiwilikan ijkón. Siga agaj mitzijliáj kuajkuantas yej ajayekti, amo xiktenkuepilikan. Majwa' xiktajtanilikan Dios iga makipalewikan yejemej, porque Dios mitztapejpenkej iga mamitzye'chiwakan. ¹⁰ Iga ijkón kijtowa itájtól Dios:

Yej kineki maye'ono iwán mapakto,
amo makijijto yej ayekti
niga matakajkayawa.

¹¹ Amo makichiwaj yej ayekti, makichiwaj yej yekti.
Makichiwaj iga nochipa maono tamelá wan nochitoknimej.

¹² Iga Dios kipalewiáj yej ye'nemij,
iwán kitajtolku kuá' oradowaj,
e' ayá' kiye'ita yej kichiwaj yej ayekti.

‡ 2:13 2:13 Xikita glosario "César". § 2:16 2:16 Xikita glosario "Esclavo".

¹³ ¿A' wel mitzchjwiliskej yej ayekti siga amejemen nochipa ankichjwaj yej yekti? ¹⁴ Siga agaj mitzchjwiliáj tejté iga ankichjtokej yej yekti, amejemen xipákikan. Amo xikmajmawiljkan ni agaj, niga ximajmatokan. ¹⁵ Majwa' ipan amoalmaj xikweyimatiltjkan Cristo iga yéj amoTeko. Nochipa xikmatitókanya te ankijliskej nochi yej mitztajtaniy de inón yej amejemen ankichjxtokej iga annoconfiarowaj ipan toTeko. ¹⁶ E' kuá antajtowaj, amo ximoweyimatikan iwán xitarrespetarokan. Yej amoalmaj mitzjiljáj iga yekti, inón xikchjwakan, iga yej mitzmajiljliáj iga ankicredojskej Cristo, mamopinajtjkan iga san tajtajtokej. ¹⁷ Máj yekti, siga Dios kineki, mamitziknoqchjwakan iga ankichjwaj yej yekti, que iga mamitziknoqchjwakan iga ankichjwaj yej ayekti.

¹⁸ Porque Cristo no kinkochijkej kuá' kimiktijkej iga yej ayekti tikchijkej. Mi' sesan vej iga totechko iwán ay' kajasi sej iga mamiki iga tejemej. Yéj ayá' kichij yej ayekti; e' migui' iga yej kichjwaj yej ayekti wel maonokan itenoj Dios. Migui' icuerpoj iwán iyEspiritoj Dios ki-ojpa-ixitij. ¹⁹ Iwán iyEspiritoj Cristo yajki kitatapowito inomej espiritojmej yej presojsitokej. ²⁰ Inomej yej pox ikya ayá' kicredojskej yej kijtj Noé, kuá' Dios kijyowiljtoya iga kichjxtoya iga mamoyolpatakan inomej miej Noé nemi kichjwayaj weyi ákal. Ocho toknjmej momanawijkej ipan weyi ákal, inomej ayá' amikikej. ²¹ Inón a'ti kijtojneki yej ken iga mobautizarolo* inán, yej iga timosalvarojkej. Iga se mobautizarowa, ayéj iga maewi ikajlo', sino que iga se makitajtani Dios iga makiperdonaro yej kichjwa yej ayekti. Iwán timosalvarowaj iga Jesucristo ojpa-isa' kan miktoya. ²² Yéj yajki ipan cielo iwán ewato' iladoj iye'ma'† Dios iwán yéj kimandarowa angelejmej iwán nochi yej mandarowaj iwán kipiáj poder.

4

Matikchjwakan ken Dios kineki

¹ Ijkón ken Cristo kinkochijkej, ijkón no amejemen xiksentaljkan amoalmajmej iga mamitziknoqchjwacan. Yej kijyowiá iga kinkochjwaj ken Cristo, kikájteja iga kichjwa yej ayekti. ² Ijkón kitekichjtos nochipa ken kineki Dios, ayá' kichjtos ken kiyoltilana yej ayekti. ³ Ikya no amejemen ankichjtoyaj ken kichjwaj yej ayá' kixmatij Dios, amejemen anmotejay wán yej ayá' iwán annamiktitokej, ankichjtoyaj yej mitzyoltilanayaj yej ayekti, antawanayaj, nochipa ansentawanayaj kan pox antajtakuyaj iga an-ilwichjwayaj, iwán ankiweyimatiltiayaj idolojmej. Iwán Dios kijiya nochi idolojmej. ⁴ E' inán yejemej ay' kjasij te iga ay'ya ankichjwaj ken yejemej kichjwaj, iwán mitzpopówaja. ⁵ Yejemen se día yawij asitij itenoj Dios yej kijuzgarowa yej isatokej iwán yej miktokaj, iwán yejemen kijoskej nochi yej kichijkej. ⁶ Porque yej inán miktókeja no ikyay kipowilijkej ye'notjciaj iga iyepiritojmej wel isatoskej nochipa wán Dios. Iga Dios kijtjtoja iga nochi gente miki.

⁷ Ay'ya ke' poliwi iga yáwiya tamiti nochi. Inón iga amejemen xiktapejpenakan iga xikchjwakan yej yekti iwán nochipa xitajtokan wán Dios. ⁸ E' yej máj yekti, amejemen ximopoxchokiljkan porque iga anmopoxchokiljáj wel annoelkawiliáj siga agaj mitzchjwiliáj yej ayekti. ⁹ Xitaomemawikan kuá' mitzpxalowiliáj yej akipiáj kan kawij, amo te xikjtojan. ¹⁰ E' ijkón ken Dios sejsé mitzmakakej yej wel ankichjwaj, inón xikuikan iga xikpalewjkan sekin. ¹¹ Siga agaj wel ye'tajtowa, makipowa itájtjtol Dios. Siga agaj wel kipalewiá se' toknín, makichjwa iga itájpaj yej Dios kimaka. Nochi yej ankichjwaj, xikchjwakan iga mamoweyimatilti Dios ipan itoka' Jesucristo, porque yej iga iweyi poder nochipa mandarowa. Ijkónyawa'.

Kinkochjwaj iga kitokaj Cristo

¹² Nokujwán yej nimitzpxochokiljáj, amo ximomajtjkan kuá' ankisufrijrowaj iga kuajkuantas mitzchjwiliáj iga annoconfiarowaj ipan Cristo, inón ankimatitókeja. ¹³ Majwa' xipákikan kuá' mitziknoqchjwaj kensan Cristo no kinkochijkej, iga no xipákikan kuá' wj' iwán iweyi poder. ¹⁴ Xipákikan kuá' mitzjiljáj kuajkuantas iga ankitokaj Cristo, iga iyEspiritoj Dios yej nochi kimandarowa, ono' wán amejemen. Yejemej kimaliljliáj Dios, e' amejemen ankiweyimatiltiáj. ¹⁵ Siga agaj de amejemen kinkochjwaj, ayejpa iga antamiktijkej, niga antachtekkej, niga ankichijkej yej ayekti o niga anyokayawij antajtotj kan ayá' kajasi xitajtokan. ¹⁶ E' siga mitziknoqchjwaj iga ankitokaj Cristo, amo xipinawakan, majwa' xikweyimatiltjkan Dios iga inón mitzchjwiliáj.

¹⁷ Así'ya hora iga Dios yawi tajuzgaroti, e' pewa ipan ipilowan Dios. Siga pewa ipan tejemej, ¿kan kimakatij in inomej yej ayá' kichjwaj ken kijtowa itájtjtol Dios? ¹⁸ Siga yej ye'nemi ayéj fácil iga mosalvarowa, ¿kan kimakati yej kichjto' yej ayekti? ¹⁹ Inón iga

* 3:21 3:21 Xikita glosario "Bautizar". † 3:22 3:22 Yej ewato' iladoj iye'ma' se rey, no mandarowa. Ijkón Jesús senmandarowa wán itaj.

yej kisufrirowaj iga ijkón kineki Dios, máj makichiwakan yej yekti iwán makisentalikan iyalmajmej ipan Dios yej techij, pues Dios nochipa kichíwa yej kijtowa.

5

Pedro kinqotza yej kitokaj toTeko

¹ Achi manimitznqotzakán amejemen ancianojmej* yej ankidirigirrowaj tokniwan yej kitokaj Cristo. Nej nq ni-ancianoj kensan amejemen, iwán nej nikita' ken kinkochijkej Cristo. Nej nq nisen-onos wán toTeko kuá' kinextij iweyipoder. ² Xikitakan tokniwan yej Dios mitzmakakej iga xicuidarokan. Xicuidarokan ken se yej kicuidarowa yolkamej. Xikyolmakakan iga xikchiwakan ken Dios kineki, iwán amo xikteki'chiwakan. Ayéj iga tomjn mamitzyoltilanakan. ³ Amo xiktekimakakan ken kuá' amotatki tokniwan yej ankicuidarowaj, majwa' mamixkuijikan ipan amejemen iga anye'nemij. ⁴ Ijkón kuá' nesiki Jesucristo yej kimandarowa nochi pastormeje, amejemen mitzmasaskej amocoronaj† yej este monsjati' yej ayj' tamis.

⁵ Ijkonsan nq amejemen chokomej, xikchiwakan ken mitzijliáj ancianojmej. Ximoalmpamatikan iga wel ximosepancredokan iga ijkín kijtowa itájtqł Dios: Dios ayá' kiye'ita yej moweyimati, e' kipalewiá yej moalmpamati.‡

⁶ Ximoalmpamatikan iyixtaj Dios yej kipiá poder, iga yéj wel mamitzweyimatikan kuá' nokta kinekis. ⁷ Xikijlikan Dios nochi yej amejemen mitzyolmiktijtotokej, iga yéj kineki mamitzpalewikan.

⁸ Xitajlantokan, amo ken kuá' xikochtokan; iga Tzitzimi' mitzijiyaj iwán yéj ken tikita tekuani yej tzajztinemi iga kitemowa yej yawi kikuati. ⁹ Ximoconfiarojtokan ipan toTeko iga wel xiktanilikan Tzitzimi'. Ankimatij iga ijkonsan nq tokniwan yej onokej noyan ipan tajli, nq nemi kinkochiwaj. ¹⁰ E' kuá' achá mitzikochijkej, Dios kichíwas iga anye'onoskej, iwán iga amejemen ayj' xikajtewakan iga anmoconfiarowaj ipan yéj; mitz-palewskej iga amo xikajtewakan iyoywi. Dios nq mitz-palewskej iga xikmela'matitokan yej ankidredowaj. Dios tepoxchokiliá iwán tenqotza' iga matisen-onokan wán Jesucristo kan nochipa mandarajto'. ¹¹ Yéj nochipa makipiá poder. Ijkónyawa'.

Monawatiá

¹² Tokniwán Silvano, yej akikajtewa iyoywi toTeko, nepalewij iga nimitzijkuilowilijkej injn ama' iga nimitznqotzaj iwán iga xikmatikan iga nochi yej mitzpasarokej mitznextiliáj iga Dios mitzpoqxchokiliáj. Iwán injn amo xikelkawakan.

¹³ Tokniwan yej Dios nq kitapejpen kensan amejemej yej onokej Babilonia,§ mitztitaniliáj saludos. Marcos yej nikita ken nopiltzn nq mitztitaniliáj saludos. ¹⁴ Ximosaludarokan se' iwán se' iwán ximopipitzokan iga anmochoqiliáj iga amejemen ipilowan Dios.

Xonokan tamelá, amejemen yej ansetitokej wán Jesucristo. Ijkónyawa'.

* 5:1 5:1 Xikita glosario "Anciano". † 5:4 5:4 Xikita glosario "Corona". ‡ 5:5 5:5 Pr 3:34 § 5:13 5:13 Anka Babilonia kijtjneki altepe' Roma.

Ōmeya ama' yej kijkuiloj San Pedro

Pedro kijkuilowiliá yej kitokaj Cristo

¹ Neĵ niPedro iyapóstoł* Jesucristo, ken tikijtowaj nej se yej yéj kiĵitan. Nimitzjikuilowiliáj inĵn ama' amejemĵn yej poxsan annoconfiarowaj ipan toTeko kensan nejemej, iga toDios Jesucristo yej tešalvarowa noĵipa kichĵwa yej yekti. ² Poxsan xiye'onokaĵ iwán tamelá xonokaĵ iga ankĵxmatij Dios iwán Jesucristo yej toTeko.

Dios teĵotza iga matiye'nemikaĵ

³ Iga ipoder Dios temá' noĵi yej tiknekij iga wel matonokaĵ ken yéj kiye'ita. Yéj kichij iga matikĵxmatikaĵ Jesucristo yej teĵotza' iga iweyi poder iwán noĵi yej yéj kiye'chij. ⁴ Yéj iga inĵn iweyi poder temá' yej poxsan valerowa yej teprometerowilij, iga inĵn amejemĵn wel xonokaĵ ken yéj ono' iwán xikajtewákanya iga ankichĵwaj yej ayekti yej mitzyoltilanaĵ iwán tapojpolowa, ken kitekichĵwasnekij yej akĵxmatij Dios. ⁵ Iga annoconfiarowaja ipan Dios, inĵn xiktemokaĵ iga xiye'nemikaĵ, xikmatikaĵ katiapa yej yekti, ⁶ iwán amomatikasan ximoyoltakuawilikaĵ iga amo xikĵĵwakaĵ yej ayekti, iwán ayá' nimanĵn xikuesiwikaĵ, iwán noĵipa xiktemokaĵ Dios, ⁷ iwán pox xite-ijikniĵmej wan yej nŵ kitokaj Cristo, iwán poxsan xikĵokilikāĵ noĵi tokniĵmej.

⁸ Siga amejemĵn noĵi inĵn ankichĵtokeĵ, ayá' san ampetz-onoskej, iĵkŵn ayéj báldejsan ankĵxmatikeĵ toTeko Jesucristo. ⁹ E' yej ayá' kichĵwa iĵkĵn, inĵn ken tikita pacha o yej ayá' weĵka tachá, kélkaja iga Dios kiperdonaroĵa yej iĵka kichij yej ayekti. ¹⁰ Inĵn iga nokniwan, noĵipa xikĵĵtokaĵ inĵmej yej nimitzijlijkeĵ iga manesi iga Dios mitznŵtzkeĵ iwán mitztapeĵpenkeĵ. Siga iĵkŵn ankichĵtoskej, ayá' annopojpoloskej. ¹¹ Iĵkŵn toTeko Cristo Jesús yej tešalvarowa mitzijliskej iga xiye'asikaĵ kan yéj noĵipa mandarowa.

Itájtŵl toTeko yej melá' nokta

¹² Inĵn iga noĵipa nimitzeĵlantĵtoskej noĵi inĵmej yej nimitzijlijkeĵ, maleĵ iga ankimátija iwán maleĵ iga ankiĵredoĵtokeĵ itájtŵl Dios yej mitznexĵtilijkeĵ. ¹³ Mieĵ nej nónoĵo', kajasi iga manimitzĵtekinŵtzakaĵ iĵkĵn. ¹⁴ ToTeko Jesucristo nematĵltij iga ay'ya ke' poliwi iga nia nimikiti. ¹⁵ E' nemi nikĵĵwa noĵi yej wel iga kua' nimi'ya amo xikélkawaĵan inĵn yej nimitzijlijkeĵ.

¹⁶ Yeĵ nimitznexĵtilijkeĵ de ipoder toTeko Jesucristo iwán iga yéj yawi wĵtzeti seĵ, ayéj namŵltatapowalis yeĵ san niktenĵĵikeĵ, pues nejemeĵ niknoĵma-itakeĵ iweyipoder toTeko. ¹⁷ Nikitakeĵ kua' Dios yej toTaj kiweyimatĵltij iwán moká' inĵn monsaĵtájtŵl, kiĵtoj: "Inĵnwa' nokta in noPiltzin yeĵ nikpoxĵokiliá, yeĵ niktapeĵpen." ¹⁸ Nejemeĵ nokta nikakikeĵ in inĵn yeĵ tajtoj ipan cielo kua' nonoyaj iwán toTeko ipan inĵn tepe' yeĵ kitapeĵpen Dios.

¹⁹ Wel nokta timoconfiarowaj ipan yeĵ kiĵtojkeĵ profetaĵmeĵ† iwán pox yekti iga amejemĵn inĵn xiktajtŵlkuikaĵ. Inĵn tájtŵl ankitaĵ ken se cándil yeĵ taĵwiá kan takomichkaĵ, este que mataneĵi, ken kua' Cristo taĵwiá ipan amoalmajmej, iĵkŵn ken siĵalin yeĵ kiĵliáj lucero de la maĵana taĵwiá kua' tanestiwi'ya. ²⁰ E' xikmatikaĵ inĵn: ayagaj wel iselĵisan kiĵtowa te kiĵtoĵneki se profecia yeĵ iĵkuilijto' ipan itájtŵl Dios. ²¹ Profetaĵmeĵ ayá' kiyoka-ijtojkeĵ teĵté yeĵ yeĵemeĵpa kinekij; yeĵemeĵ kiĵtawayaj yeĵ Diospa kiĵliayaj iga makĵjtokaĵ, san ken kiĵliayaj el Espíritu Santo.

2

Yeĵ takajkayawaj kua' tamachtiáj

¹ Onoya nŵ ipan iyałtepeĵmeĵ israelĵtajmeĵ yeĵ ayompa tamachtiayaj, yeĵ ayéj mela'profetaĵmeĵ; iĵkŵnsan nŵ onoskej sekin de amejemĵmpa yeĵ mitzkajkayawáskejpa iga mitzmachtiáj. Yeĵemeĵ yawij mitzmachĵtĵtij, maleĵ iga tatzaĵzaĵan mitzmachĵskej tajtolmeĵ yeĵ tapojpolowa, iwán kiĵtoĵskej iga Cristo ay'ya yeĵ iTekomeĵ yeĵemeĵ, maleĵ iga Cristo inŵmeĵ kikowa' iga iyesyoy. Inŵmeĵwa' imatĵkameĵsan motemowiliáj iga nimanĵn mapoliwikaĵ. ² Iwán mia' kitokaskej ken yeĵemeĵ poxsan ayompa nemij, iwán itechko yeĵemeĵ ay'ya ye'tajtoj de iyoĵwij toTeko yeĵ melá' nokta. ³ Iga kipoxpiasnekij tomĵn, yawij mitzkajkayawatij iga namŵltájtŵl kaĵsan mamitkĵixĵtilikaĵ tomĵn, e' ikyay Dios kiĵtoj iga yawi kicastigarŵti, iwán yeĵemeĵ awel cholowaj.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † 1:19 1:19 Xikita glosario "Profeta".

⁴ Dios ayá' kiperdonaroj angelejmej* yej kichijkej yej ayekti, sino que kipatanaltijkej pan texapowéj kan takomichkan iwán kijilpij iga cadena, ompa onoskej este kuá' Dios yawi kijuzgaroti nochi. ⁵ Dios no ayá' kiperdonaroj ikypamej yej kichijkej yej ayekti kuá' onoya Noé, sino que kititan tiawa' yej poxsan recio ipan inomej gente yej kichijkej yej ayekti, iwán kisalvaroj Noé yej kipowa' itájtól Dios iga maye'nemilo. Iwán no kisalvaroj se' siete tokñamej. ⁶ Dios no kitatij áltepemej yej itoka' Sodoma iwán Gomorra, kawí' néxtisan iga ompa mamixkuútilo iga yej ayá' ye' nemij, ijkón yawij kichijwilitij. ⁷ E' Dios kimanawij Lot yej ye'nemi', yéj moyolmiktiaya ken iga kichijwayaj inomej gente yej ayá' ye'nemij. ⁸ Lot yej ye'nemi, chantitoya ipan áltepe' kan chantitoyaj inomej yej ayá' ye'nemij, iwán poxsan moyolmiktiaya iga nochipa kitztoya iwán kikakiá yej inomej kichijtoyaj yej ayekti.

⁹ Inín tenextiliá iga toTeko wel kimanawia yej moconfiarowa ipan kuá' nemi panowaj ipan prueba, iwán iga kēman toTeko yawi kicastigarotij yej kichijtokej yej ayekti kuá' yéj yawi kijuzgaroti nochi.

¹⁰ ToTeko máj yawi kicastigaroti yejsan keejlantokej iwán kichijtokej yej ayekti iwán ayá' kimajmawiliáj ken yéj tatekimaka. Inomej yej ayompa tamachtiaj ayá' majmawij iga kuajkuantas kijliáj yej mandarowaj ipan cielo. ¹¹ Angelejmej malej iga máj kipiáj poder iwán máj mandarowaj, ayá' mixewiaj iga iyixtaj toTeko kimaljiliáj inomej yej mandarowaj ipan cielo.

¹² Inomej yej ayompa tamachtiaj ken tikita animálmej iga ayá' tajlamikij. Yejemej walkej nokta iga yawij kikitizkitij iwán yawij kimiktij. E' yejemej kimaljiliáj tejté yej ayá' kentenderowaj; e' yejemej yawij mikitij ken tikita animálmej. ¹³ Dios kinknochiwas in inomej kensan yejemej ta-iknochiykej. Yejemej pakij iga iyixtaj la gente kichijway yej ayekti ken iyalmajmej kinekij. Kuá' anmonechkowaj iga an-ilwichijway iga ankejlamikij toTeko Jesús, inimej yej ayompa tamachtiaj no asij wan sentakuaj wan amejemen, e' pinawalo iga mo-ita ken kichijway. Yejemej ken tikita tejté yej takakalojto' ipan ye'tzótzol.

¹⁴ Yejemej kuá' kitaj se siwa' magui' mamasikanya iwán. Iwán ayá' siawij iga kichijtokej yej ayekti. Kikajkawaj yej aya momela'confiarowaj ipan toTeko. Yejemej nochipa kejlamikij iga majo' mamotapialikan. Iwán inomej óno'ya iga Dios yawi kicastigaroti. ¹⁵ Yejemej pojpoliwiweja iga ay'a kichijway ken kijtowa itájtól Dios. Yejemej kichijway ken kichij profeta Balaam yej ipiltzin Beor. Balaam poxsan kine' tomjn yej ayompa motaniá. ¹⁶ Iwán se burra tajtoj ken tikita gente, kinonotza' Balaam iwán kijlij iga ayompa nemi kichijwa, wan Balaam ay'a kichij ken kinekia.

¹⁷ Inomej yej ayompa tamachtiaj ken tikita wa'pozojmej, iwán ken tikita mixti yej kiwiga ejeka'; yejemej onókeja iga yatij kan pox takomichkan iwán ompa nochipa onoskej. ¹⁸ Kuá' tamachtiaj kijtowaj tzojtzopeli'tájtól, e' inomej tájtól ayagaj kipaléwia. Iga tamachtiaj iga se wel kichijwa yej ayekti ken kiyoltilana, kikajkawaj sekin yej kikajtékejo' iga kichijway yej ayekti. ¹⁹ Kijtowaj iga se wel kichijwa ken kinekij iyalmaj iga ay' agaj kitekimaka, e' yejemen awel kikajtewaj iga kichijtokej yej ayekti. Siga agaj awel kikajtewa iga kitekichijto' yej ayekti, inón ono' ken esclavo. ²⁰ Yej kixmatikeja toTeko Jesucristo yej tesalvarowa iwán kimela'kajtékeja iga kichijway yej ajayekti, e' sejo' kichijway, inón mochijway majya se que iga ocho onoyaj. ²¹ Máj yekti katka yejemej amo makixmatikan iyowji toTeko que iga makixmatikan iwán makikajtewakan se iga kichijway ken iga itájtól tatekimaka. ²² E' ipan yejemej mocumpliroy ken mojtowa: "Pelo kikua se yej kiso'ta, iwán siwakoyame' yej máltijo', se iga momimimilowa ipan soki'."

3

Kuá' wí' sej toTeko

¹ Nokñimej yej nimitzpoqxokiliáj, iga inín ómeya ama' yej nimitziikuilowiliáj. Ipan iyomexti ama' nikne' manimitznoqtzakan iga xikejlamikikan iga xikchijwakan yej yekti.

² Xikejlamikikan yej kijtojkej profetajmej yej Dios kitapejpen, iwán ken tatekimá' toTeko yej tesalvarowa, yej apostolejmej mitznextilijkej.

³ Xikejlamikikan inín: kuá' ay' wejka iga wí' sej toTeko, onoti sekin yej kajawilmatiskej yej kijtoj Dios iwán kichijwaskej yej ayekti san ken kinekij iyalmajmej. ⁴ Tatajtaniskej: "¿Te iga ayasan wí' Cristo ken iga kijtoj? Mikikeja totajwan iwán nochi ijkonsan ono' desde iga mochij inín tajli." ⁵ Yejemej akikakisnekij iga este ikyaya Dios iga san itájtól kichij cielo iwán tajli. Iga san tatekimá' kisa' tajli ipan a'ti iwán nochi ono' iga a'ti. ⁶ Iwán iga a'ti ikyaya poliwiolo'. ⁷ E' cielo iwán tajli yej inán ono', no yawij poliwitij. Onokej iga yawij tatatij kuá' Dios yawi tajuzgaroti. Ikuá' yawij no kipolotij inomej yej ayá' kitajtolkuij toTeko.

* 2:4 2:4 Xikita glosario "Ángel".

⁸ E' amejemen nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, amo xikelkawakan iga toTeko se dia kita ken mil años iwán mil años kita ken se dia. ⁹ ToTeko ayá' wejkwawas iga kichiwás yej kijtoj, ken sekin kijtowaj iga pox wéjkaja; e' yéj tēchixtogo' iga ayá' kineki mapoliwi ni agaj, sino que yéj kineki iga nochi mamoyolpatakán.

¹⁰ E' kuá' yawi wjtzeti toTeko ayagaj kimatitos, ken tikita kuá' asi yej tachteki tayowakan; ikua' ipan cielo poxsan tatikuinis iwán nochi yej onokej ajko yawij poliwitij iga yawij tatatij. Ijkonan nō tajli iwán yej ipan onokej, nochi yawi tatatij.

¹¹ Puej siga inimej nochi yawij poliwitij, jinón iga amejemen poxsan xiye'nemikan iwán xiktokakan toTeko! ¹² Xikchixtokán iga maásiya inón dia kuá' Dios yawi tajuzgaroti iwán xikchiwakan yej yekti iga máj nimanín maasi. Íkuá' cielo wewelónis iga tatas iwán nochi yej onokej ajko yawij poliwitij iga yawij tatatij. ¹³ E' tejemej tikchixtokej kensan Dios kijtoj iga yawi temakati se'ya cielo iwán se'ya tajli kan nochi kichiwaj yej yekti.

¹⁴ Inón iga nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, miej inón ankichixtokej, xikitakan iga ayo' xikchijtōkan yej ayekti iga amo mamitzkuesowilijkan Dios, majwa' xonokan tamelá iwán. ¹⁵ Xikmatikan, toTeko tēchixto'san iga kineki matimosalwarokán. Ijkinsan nō mitzjikuilowilijkej toknín Pablo yej tikpoxchokiliáj, ijkon kensan Dios kinextilij.

¹⁶ Ipan nochi ama' yej Pablo mitzjikuilowilijkej, ijkinsan mitznōnōtzkej malej iga kakanaj atikojasij te kijtojneki. Iwán sekin yej ayá' ki-entenderowaj iwán ayá' poxsan moconfiarowaj ipan Cristo, ay' ompa kijtowaj ken tamachtia Pablo. Ijkonan nō kakanaj kan ijkuilijto' itájtōl Dios yejemej ayompa tamachtiaj, iwán inōmej imatikámejsan nemi motemowiliáj iga yawij poliwitij.

¹⁷ Nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, ankimátija nochi inín yej nimitzijlijkej, inón iga xikitakan ken iga annemij iga amo mamitzkajkawakan yej ayompa tamachtiaj iga wel mitzkixtiáj ipan ye'ojti iwán wel mitzpojpolowaj. ¹⁸ E' amejemen majwa' xikixmatikan toTeko Jesucristo yej tesalwarowa iwán xikmatikan iga tēchokiliá. ¡Yéjsan mamoweyimatilti, inán iwán nochipa! Ijkónyawa'.

Áchtopa ama' yej kijekuiloj San Juan

Tájtól yej kichíwa iga nochipa matonokan wan Dios

¹ Nejemey nimitzijekuulowiliáj de inón yej onoyay este kua' pewa' inochi, iwán yej nikakikej iwán ken iga niknojma-itakej iga noyixmej. Iwán nikchijchimikej iga nomamej. Nemi nimitztaapowiaj de inón Tájtól yej kichíwa iga wel matisatokan.* ² Inónwa' Tájtól Jesucristo yej kichíwa iga wel matisatokan, monextij. Iwán nejemey nikitakej iwán noyan nikpowakej; iwán nimitzpowiliáj nō amejemen de inín yej kichíwa iga nochipa matonokan wan Dios. Inín Tájtól onoya iwán toTaj iwán yéj ne-ixnextilijkej. ³ Nimitzpowiliáj kensan nikitakej iwán kensan nikakikej, iga wel matisetitokan kensan nejemey nisetitokej iwán Dios yej toTaj iwán Jesucristo yej iPiltzín Dios. ⁴ Nejemey nimitzijekuulowiliáj inín iga pox matiyolpaktokan.

Dios teperdonrowiliá iga tikchijkej yej ayekti

⁵ Inónwa' in ye'noticiaj yej Jesucristo nenextilijkej yej nejemey nimitzpowiliáj amejemen: Dios ayí' kichíwa yej ayekti, iga yéjwa' nokta tawilyo', kan yéj ono' ayá' takomichkan. ⁶ Siga tikjutowaj iga tisetitokej iwán, iwán tikchíwajo' yej ayekti iga tonójejo' ken kan takomichkan, titakajkawawaj iga atikchíwaj ken itájtól Dios tanextiliá. ⁷ E' siga tinemij kan tawilpan, ijkón ken Dios ono' kan tawilpan, ijkón tisetitokej iwán nochi yej kicredowaj Cristo; iwán iyesyó Jesucristo yej iPiltzín Dios tepajpakiliá nochi yej tikchíwaj yej ayekti.

⁸ Siga tikjutowaj iga ayá' tikchijkej yej ayekti, toganámejsan timokajkawawaj, iwán ayá' tikjutowaj yej melá' nokta. ⁹ E' siga timotexxitomaj iga tikchijkej yej ayekti, Dios nochipa kichíwa ken kijtowa iwán yéjsan kajasi iga teelkawiliá iga tikchijkej yej ayekti, iwán wel teewiltiliá yej ayompa tikchijkej. ¹⁰ Siga tikjutowaj iga ayá' tikchijkej yej ayekti, nemi tikjutowaj iga Dios takajkawawa, iwán ijkón nesi iga ayá' nemi tiktajtólkuj Dios.

2

Cristo yej tetajtowiliá

¹ Amejemey nemi nimitzitaj ken nopilowan, nimitzijekuulowiliáj inín iga amo xikchíwakán yej ayekti. E' siga agaj kichija' yej ayekti, tikpiáj se yej tetajtowiliá iyixtaj toTaj, inónwa' Jesucristo. Yéj ayí' kichíwa yej ayekti. ² Jesucristo motemá' iga mi' iga tejemej iga mateperdonrowili yej tikchijkej yej ayekti, ayejsan iga tejemej, nō iga inochi gente yej ono' ipan inín taji.

³ Siga tikchíwaj ken Dios tatekimaka, ijkón tikmatij iga tikixmátija Dios. ⁴ E' siga agaj kijtowa: "Nej nikixmati Dios", iwán ayá' kichíwa ken yéj tatekimaka, inónwa' takajkawawa, ayompa tajlamiki. ⁵ E' kua' tikchíwaj ken Dios tatekimaka, ompa monextiá iga tikchokiliáj nokta in Dios; iwán ijkón tikmatij iga tisetitokej iwán yéj. ⁶ Yej kijtowa iga setito' iwán Dios, manemi ken nemiá Jesucristo.

Se'pay tetekimaka Dios

⁷ Noknıwan, inın yej nimitzijekuulowiliáj iga xikchíwakán, ayéj se'pay yej tetekimaka Dios: inonsan yej amejemen ikayay mitztekimakakej iga xikchíwakán. Inın yej ikayay mitztekimakakej, amejemen ankikakikeja. ⁸ E' malej ijkón, nimitzijekuulowiliáj se'pay iga nimitztekimakaj, wel tikjutowaj iga inın aya i' mokaki, iwán ankimatij iga ijkón nokta tamachtij Cristo iwán monextiá nō pan amejemen. Iga nóyanya nemi momati inın tájtól, ken kua' némiya tawía noyan iwán takomitilyo' nemi pojpoliwi.

⁹ Siga agaj kijtowa iga ono' ipan tawilyo', iwán kijiya iyiknın, inón ónogo' kan takomichkan. ¹⁰ Yej kichokiliá iyiknın, inón ono' pan tawilyo', iwán akichíwaltiá iga se' makichíwa yej ayekti. ¹¹ E' yej kijiya iyiknın inón ono' kan takomichkan iwán nemi kan takomichkan iwán ayá' kimati kan yawi, iga takomitilyo' ken kixtzakto'.

¹² Nopilowan, nimitzijekuulowiliáj iga Dios mitzperdonrowilijkeja nochi yej ankichijkej yej ayekti, iga Cristo mi' iga amejemen. ¹³ Tetajwan, nimitzijekuulowiliáj amejemen porque ankixmátija Cristo yej onóyaya este kua' aya onoya nité. Chokomej iwán takomej nimitzijekuulowiliáj amejemen iga ankitanilijkej Tzitzimi'.

Nimitzijekuulowiliáj amejemen yej nimitzitaj ken nopilowantzizín iga ankixmatikej toTaj. ¹⁴ Tetajwan, nimitzijekuulowilijkej amejemen porque ankixmatij Cristo yej onóyaya

* 1:1 1:1 "Matisatokan" o matonokan nochipa wan Dios.

kuə' aya onoya nité. Nimitziykuilowilijkej amejemen chokomej iwán takomej iga ankiyowiliáj iga annemij ipan iyojwi toTeko, iwán ipan amoqlmajmej ankičredojtokej itájtól Dios, iwán ankitanilijkej Tzitzimi'.

¹⁵ Amo xikyolmakakan iga xichiwakan ken kichiwaj yej akixmatij Dios, niga mamitzyoltilanakan yej ono' ipan inin tajli. Siga tej tikyolmakato' iga tikchiwa yej ayekti yej ono' ipan inin tajli, awel tikchoqiliá toTaj. ¹⁶ Iga nochi yej ayekti yej tenextiliá yej kichiwaj yej akixmatij Dios, yej mochiwa ipan inin tajli: ken yej teyoltilana yej ayekti, yej tikitaj wan tikpiasnekij, iwán iga timoweyimatij iga nochi yej tikpiáj. Nochi inin ayá' tenextiliá toTaj Dios. ¹⁷ E' inin tajli iwán nochi yej ono' yej ajayekti yej teyoltilana, yawisan tamiti. E' yej kichijto' ken kineki Dios yawi onoti nochipa.

Wi'ya taga' yej kijiya Cristo

¹⁸ Nopilowan, ay'ya ke' poliwi kuə' toTeko wj' tajuzgaroki. Amejemen ankikakikej iga wj' yej kijiya Cristo, iwán inán nesikoj mia' yej kijiya Cristo. Inón iga tikmatij iga ay'ya ke' poliwi iga wj' toTeko. ¹⁹ Inimej yej kijiya Cristo, de tejémempasan katka yej tiktokaj Cristo, e' kiskej iga ayéj katka de tejémempa. Porque siga de tejémejpa katka kawiaj iwán tejemej, e' ijkón mochi iga manesi iga ayéj nochi de tejemej.

²⁰ Cristo mitzmakakej el Espiritu Santo, iwán amonochin amejemen ankixmatija itájtól Dios. ²¹ Nimitziykuilowiliáj ayéj iga ayá' ankixmatij itájtól Dios yej melá' nokta, sino que iga ankixmatij, iwán amejemen ankimatij iga ni agaj awel takajkayawa yej kitoka itájtól Dios yej melá' nokta.

²² ¿A'yéj in yej takajkayawa? Inón yej kijtowa iga Jesús ayéj nokta Cristo, inonwa' in yej kijiya Cristo iga ono' icontraj ken kijtowa toTaj iwán tePiltzin. ²³ Yej ayá' kijtowa iga Jesús iPiltzin Dios, ayá' sennemi wan toTaj. E' yej kijtowa iga Jesús iPiltzin Dios, inón sennemi wan toTaj.

²⁴ Inón iga amejemen xichijtokan kensan yej ikay mitznextilijkej ye'noticiaj, iwán siga anchijtoskej ken kijtowa ye'noticiaj yej ikay ankikakikej, ansetitoskej wan tePiltzin iwán toTaj. ²⁵ Ininya in yej te-ijlij Cristo: Iga nochipa tonoskej wan yéj.

²⁶ Inin nimitziykuilowilijkej iga amo xiktajtolkuikan inomej yej takajkayawaj. ²⁷ E' amejemen ankipiáj el Espiritu Santo yej Jesucristo mitzmakakej, iwán ay' ankinekij iga se' mamitzmachtikan, porque el Espiritu mitznextiliáj nochi iwán yej yéj mitznextiliáj ijkonya nokta. Xisetitokan iwán Cristo ijkón ken el Espiritu mitznextilijkej.

²⁸ Inán nopilowan, xisetitokan iwán Cristo iga ijkón ayá' timajmawiskej kuə' yéj nesiki, ayá' timopinajtskej kuə' wj'. ²⁹ Iga amejemej ankimatij iga Jesucristo nochipa kichywa yej yekti, iwán xikmatikan iga nochi yej kichiwaj yej yekti inomej sí, ipilowan Dios.

3

Ipilowan Dios

¹ Xikitakan ken iga tepoxchoqiliá Dios yej toTaj, iga te-ijliá iga tejemej ipilowan yéj, melá' iga ijkón. Inón iga, yej ayá' kitokaj toTeko iyojwi, ayá' te-ixmatij iga ayá' kixmatij Dios. ² Nokniwan yej nimitzpxoxchoqiliáj, inán tejemej ipilowanya Dios, malej iga aya tikmatij kenya tonoskej inón vej. E' tikmatij iga kuə' nesiki Cristo timochiwaskej ken yéj, porque tikitaskaj ken nokta in yéj. ³ Iwán nochi yej kichixto' iga Dios inón kichiwás, kitemowa iga makichywa yej Dios kineki, ijkón ken Cristo nochipa kichywa yej yekti.

⁴ E' nochi yej kichywa yej ayekti, akichywa ken kijtowa iley Dios porque yej kichywa yej ayekti ayá' kitoka iley Dios. ⁵ Amejemen ankimatij iga Jesucristo wala j ipan inin tajli iga teperdonarowiliko yej tikchijkej yej ayekti, iwán yéj ayi' kichij yej ayekti. ⁶ Inón iga nochi yej nochipa setito' iwán yéj, ay' wel kichijos yej ayekti; e' nochi yej kichywa yej ayekti, akicredowa Cristo, niga kixmati. ⁷ Nopilowan, amo agaj mamitzkajkawakan; yej kichijto' yej yekti, inón ye'nemi, kensan Jesús kichywa yej yekti. ⁸ Yej kichijto' yej ayekti inonwa' kitoka Tzitzimi', iga Tzitzimi' este ikay pewa' iga kichijto' yej ayekti. E' iPiltzin Dios wala j nokta iga makipolo yej kichijto' Tzitzimi'.

⁹ Ni agaj yej ipilowampa Dios kichijto'san yej ayekti, iga kichijto'ya ken kijtowa itájtól Dios, iwán awel kichijos yej ayekti, iga Diosya ipiltzin. ¹⁰ Momati a'yéj in ipilowan Dios iwán a'yéj in ipilowan Tzitzimi', iga nochi yej ayá' kichijto' yej yekti iwán ayá' kichokiliá iyiknin, inón ayéj ipiltzin Dios.

Matimosepanchokilikan

¹¹ Ininwa' in ye'noticiaj yej ikay ankikaktiwitzej: iga matimosepanchokilikan. ¹² Amo matikchiwakan ken Caín iga yéj kichij ken kineki Tzitzimi' iwán kimiktij iyiknin. ¿Iwán te iga kimiktij? Iga Caín ayompa nemiá, iwán iyiknin ye'nemiá.

¹³ Nokniwan, siga mitzijijaj yej akitokaj ijojwi Dios, inon amo xikitakan ken tejté yej aya ankimatij. ¹⁴ Tejemej timiktóyaja iwán ti-ojpa-isákeja; inon tikmatij iga tikchokiliáj tokniwan. Yej ayá' kichokiliá iyikni, inon ken kuá' miktogo'. ¹⁵ Nochi yej kijiya iyikni, inonwa' ken kuá' tamiktiá, iwán amejemej ankimatij iga nochi yej tamiktiá, inon ayí' wel onos wan Dios. ¹⁶ Tikmatij ken iga matimochokilikan, ken Jesucristo tenextilij kuá' migui' iga tejemej. Ijkonan no tejemej, matikchokilikan tokniwan este wel matimikikan iga yejemej. ¹⁷ Siga se tokni motapialia wan kita se tokni yej kineki iga mamopalewi, iwán siga inon yej motapialia ayá' kipalewia, ¿ken wel kijtoj iga tachokiliá ken kichjwa Dios? ¹⁸ Nopilowan, amo matikijtokansan iga timochokiliáj, sino que mamela'nesi iga timochokiliáj.

Wel tikna'techowaj Dios

¹⁹ Ijkon iga tikchokiliáj toknimej, wel tikmatij iga ómpaya ken tinemij, iwán wel tikmatij iga tiye'onokej iyixtaj Dios. ²⁰ E' siga toalmaj te-ijliá iga tikchijkej yej ayekti, Dios máj kimati que toalmaj, iga yéj nochi kimati. ²¹ Nokniwan yej nimitzpochochokiliáj, siga toalmaj te-ijliá iga ayá' tikchijtokej yej ayekti, atimajmawij iga tikna'techowaj Dios. ²² Iwán yéj temakas nochi yej tiktajtaniliáj, iga tikchijwaj ken yéj tatekimaka iwán tikchijwaj yej yéjpa kiye'ita. ²³ Dios tetekimaka iga maticredokan Jesucristo yej iPiltzimpa iwán matimosepanchokilikan ken yéj tatekimaka. ²⁴ Siga tikchijwaj ken yéj tetekimaka, tisetoskej wan Dios, iwán Dios no setitos wan tejemen. Ijkin tikmatij iga tisetitokej wan Dios: iga iyEspíritoj yej yéj temá'.

4

Amo mamitzkajkawakan yej kijtówajki' iga Dios kimaka tájtól iga makijto

¹ Nokniwan yej nimitzpochochokiliáj, amo xicredokan nochi inomej yej kijtowaj iga iyEspíritoj Dios kitajtólmakaj, sino que xikitakan siga inon espíritu yej ono' ipan yejemej, wí' de Dios o ayéj. Iga ipan inin tajli poxsan nemi piwij yej takajkawajaw, inomej yej ayéj mela'profetajmej* yej kijtowaj iga Dioski' tajtowa pan yejemen. ² Ijkon amejemen wel ankimatiskej a'yéj kipiá iyEspíritoj Dios: nochi yej kijtowa iga Jesucristo kipiá' icuerpoj ken nochi taga' kuá' wálka ipan tajli, inon kipiá iyEspíritoj Dios. ³ Nochi yej ayá' kijtowa iga Jesucristo kipiá' icuerpoj ken nochi taga' kuá' wálka ipan tajli, inon ayá' kipiá iyEspíritoj Dios; sino que kipiá iyEspíritoj yej ayéj mela'Crístoj; yej amejemen ankimatija iga inon espíritu yawi wítzeti, iwán inon ono'ya ipan inin tajli.

⁴ Nopilowan, amejemen itatki Dios iwán ankitanilijkeja inomej yej ayéj mela'profetajmej, yej takajkawajaw, iga inon iyEspíritoj Dios yej ono' ipan amejemen máj weliti que inon espíritu yej ono' ipan inomej yej ayá' kichijwaj ken kineki toTéko. ⁵ Inomej yej takajkawajaw de inomejpa yej akitokaj toTéko, takajkawajaw kensan motekichjwa ipan inin tajli, inon iga sekin yej no akitokaj toTéko kitajtólkakij inomej yej ayéj mela'profetajmej. ⁶ E' tejemej itatki Dios. Yej kixmati Dios, tetajtólkaki, e' yej ayéj itatki Dios ayá' tetajtólkakij. Ijkon wel tikmatij a'yéj kipiá iyEspíritoj Dios yej atakajkawawa iwán a'yéj kipiá espíritu yej takajkawawa.

Dios nochipa techokiliá

⁷ Nokniwan yej nimitzpochochokiliáj, matimosepanchokilikan, iga Dios kichjwa iga wel matikchokilikan tokniwan. Nochi yej kichokiliá iyikni, inon ipiltzin Dios iwán kixmati Dios. ⁸ E' yej ayá' kichokiliá iyikni, inon ayá' kixmati Dios, iga Dios nochipa techokiliá. ⁹ Dios kinextij iga tepoxchokiliá kuá' kititan iselPiltzin ipan inin tajli, iga timoconfiarowaj pan yéj, nochipa tonoskej wan Dios. ¹⁰ Ipan inin nesi iga techokiliá: ayéj iga tejemej tikpoxnekikej Dios, sino que yéj techokilij iwán kititan iPiltzin iga yéj mamiki iga tejemej iga wel mateperdonarowili yej tejemej tikchijkej yej ayekti.

¹¹ Nokniwan yej nimitzpochochokiliáj, siga Dios ijkon techokilij, tejemej no matimochokilikan. ¹² Dios ayagaj kita' nikeman; e' siga timosepanchokiliáj, Dios setito' iwán tejemej iwán tejemej tisetitokej wan yéj, iwán ijkon momela'nextiá ken iga Dios tepoxchokiliá. ¹³ Ijkin tikmatij iga tisetitokej wan Dios iwán Dios setito' wan tejemej: iga iyEspíritoj yej yéj temá'. ¹⁴ Iwán nejemej nikitakej iwán niknojma-ijtowaj iga toTaj kititan iPiltzin iga makisalvaro nochi gente. ¹⁵ Dios setito' wan nochi yej kinojma-ijtowa iga Jesús nokta iPiltzin Dios. Ijkon wel tisetitoskej wan Dios iwán Dios wan tejemej.

¹⁶ Tikmatij wan ticredowaj iga Dios techokiliá. Dios techokiliá, iwán yej kichokiliá iyikni, setito' wan Dios, iwán Dios setito' wan yéj. ¹⁷ Siga melá' tikchokiliáj tokniwan iwán tikchijwaj ken kichij Jesucristo kuá' onoya ipan inin tajli, timochjwaskej kensan yéj ken iga techokiliá, iwán ayá' timajmawiskej kuá' Dios tajuzgaroj. ¹⁸ Yej kimati iga Dios

* 4:1 4:1 Xikita glosario "Profeta".

kichokiliá, ayá' majmawi. Kuá' tikmatij iga Dios tepoxchokiliá, ni alín atimajmawij. Iga yej majmawi kimati iga Dios yawi kicastigaroti. Inón iga, si agaj majmawi, aya kimela'mati iga Dios kipoxchokiliá.

¹⁹ Tejemej tikchokiliáj Dios iwán tikchokiliáj tokniwán iga Dios achto tenegui'. ²⁰ Siga agaj kijtowa: "Nej nikchokiliá Dios", e' kijjia iyiknín, inón takajkayawa. Pues siga ayá' kichokiliá iyiknín yej wel kita, awel kichokiliá Dios yej ayá' kita. ²¹ Jesucristo ijkín te-ijliá iga matikchíwakán: Yej kichokiliá Dios, nq makichokili iyiknín.

5

Amo matikchíwakán ken yej akitokaj iyojwi toTeko

¹ Nochi yej kijtowa iga Jesús nokta in Cristo,* inón yej ijkón kijtowa ipiltzín Dios; iwán yej kichokiliá toTaj, nq kichokiliá ipilowán toTaj. ² Siga tiknekij Dios iwán tikchíwaj yej yéj kijtowa, tikmatij iga nq tikchokiliáj ipilowán Dios. ³ Yej kichokiliá toTaj, kichíwa ken toTaj tatekimaka iwán yej toTaj tetekimaka iga matikchíwakán, ayéj ken yej awel mochíwa. ⁴ Nochi yej ipilowámpa Dios kitániliá yej teyoltlána yej ayékti yej mochíwa pan inín tajli. Iga timoconfiarowaj ipan Jesús, ayá' tikchíwaj yej ayékti ken kichíwaj yej ayá' kitokaj iyojwi toTeko. ⁵ Yej kicredowa iga Jesús iPiltzín Dios, inón kitániliá yej teyoltlána yej ayékti yej mochíwa pan inín tajli, ken kichíwaj yej akitokaj iyojwi toTeko.

IyEspíritoj Dios kijtowa yej melá' nokta

⁶ Kuá' Jesucristo wálka ipan inín tajli, kibautizarojkej† pan a'ti, iwán kisa' iyesyo kuá' mi' ipan cruz. IyEspíritoj Dios tenojma-ijliá nochi inín, wán inín Espíritu kijtowa yej melá' nokta. ⁷ Eyímejwa' in yej onokej ipan cielo in yej tenojma-ijliáj: toTaj, Tájtol wán el Espíritu Santo, iwán iyeyixtimej sansé kijtowaj. ⁸ Eyimejwa' in yej onokej ipan tajli in yej tenojma-ijliáj: el Espíritu, a'ti iwán esti, iwán iyeyixtimej sansé kijtowaj. ⁹ Siga wel ticredowaj yej kijtowaj tajtaga', majya sej valerowa yej kijtowa Dios, porque Dios kijtowa yej kichij iPiltzín. ¹⁰ Yej moconfiarowa ipan iPiltzín Dios ipan iyalmaj kicredowa yej Dios kijtowa; e' yej ayá' kicredowa Dios, inón kipantiá iga Dios takajkayawa, iga ayá' kicredowa yej Dios kijtoj de iPiltzín. ¹¹ Ininwa' in yej kijtoj Dios: iga yéj kichíwas iga nochipa tonoskej iwán, siga ticredowaj ipan Cristo wel nokta nochipa tonoskej iwán. ¹² Yej setito' wán iPiltzín Dios, yawi onoti nochipa iwán ipan cielo; e' yej ayá' setito' wán iPiltzín Dios, ayá' onos nochipa iwán.

Te iga mo-ijkuilój inín ama'

¹³ Nimitziykuilowiliá inín ama' amejemey yej ankiaredowaj ipan iPiltzín Dios, iga xikmatikanya iga nochipa amonoskej iwán yéj ipan cielo.

¹⁴ Timoconfiarowaj ipan Dios iga tikmatij iga kuá' tiktajtaniá yej yejpa kiye'ita, yéj tetajtolkaki. ¹⁵ Iwán tejemey tikmatij nokta iga Dios tekaki kuá' titajtowaj iwán; inón iga tikmatij iga tikpiaja yej tiktajtaniá yej.

¹⁶ Siga agaj kita iga iyiknín kichíjto' yej ayékti, yej weljo' moperdonarowa, makita-jtaniá Dios iga makipalewi, iwán Dios kichíwas iga inón toknín nochipa maono iwán ipan cielo. Nikijtowa inón siga kichij yej ayékti yej weljo' moperdonarowa, iga ono' nokta yej mochíwa yej ayékti yej aweljo' moperdonarowa, iga inqmpa ayá' nikijtowa iga xiktajtaniá Dios iga makipalewi. ¹⁷ Nochi yej mochíwa yej Dios ayá' kiye'ita, inqnwa' ayékti; e' ono' yej mochíwa yej ayékti yej weljo' moperdonarowa.

¹⁸ Tikmatij iga yej ipilowámpa Dios ayo' kichijtoskej yej ayékti. Porque iPiltzín Dios kicuidarowaj, iwán Tzitzimi' awel te kichíwiliáj.

¹⁹ Tikmatij iga tejemey tiktokaj Dios, e' nq tikmatij iga yej ayá' kitokasnekij Dios, nochi yejemey Tzitzimi' kitekimakaj.

²⁰ Nq tikmatij iga iPiltzín Dios wálka, iwán yéj tenextilij iga matikmela'ixmatikan yej mela'Dios. Iwán tejemey tikixmatij iga tisen-onokej iwán Jesucristo yej iPiltzín. Yejwa' in mela'Dios yej kichíwa iga wel matonokán nochipa iwán. ²¹ Nopilowán, amo xiktokakan yej ayéj mela'Dios. Ijkónyawawa'.

* 5:1 5:1 Xikita glosario "Cristo". † 5:6 5:6 Xikita glosario "Bautizar".

Ómeya ama' yej kijkuiloj San Juan

Matinemikan ken tenextiliá itájtól Dios

¹ Nej niJuan yej ni-anciánoj,* nimitzijkuilowiliáj amejemen yej Diospa mitztapejpenkej[†] yej ompa anmonechkowaj yej nimitzpoxchokiliáj, ayejsan nej sino que nq mitzchokiliáj nochi yej kixmatij itájtól Dios yej melá' nokta. ² Nimitzpoxchokiliáj amejemen iga tiksempiáj itájtól Dios yej melá' nokta ipan toalmaj, iwán nochipa tikpiaskej. ³ Niktajtaniliá Dios yej toTaj iwán Jesucristo yej iPiltzín Dios, iga mamitzyolchikawakan, mamitziknelikan, iwán makichiwakan iga xonokan tamelá, xicredoajtokan itájtól Dios yej melá' nokta iwán ximochokilikan.

⁴ Nipaki iga nikmati iga sekin de amejemen annemij ken tenextiliá itájtól Dios, ijkón ken Dios yej tóTajpa te-ijliá iga matikchiwakan. ⁵ Inán nokniwan, nimitzijliáj iga matimosepanchokilikan. Inín yej nimitzijkuilowiliáj, ayéj ken yej aya mitztekimakakej iga xikchiwakan, sino que inónsan yej ikayay tikmatikej. ⁶ Iga matikchokilikan tokniwan, kineki iga matinemikan ken Dios tetekimaka; iwán inón yej Dios te-ijliá iga matikchiwakan, ikayay ankimatitokej iwán tetekimaka iga matikchokilikan tokniwan.

Yej takajkayawaj

⁷ Ipan inín tajli ono' mia' yej takajkayajtinemij. Yejemej ayá' kijtowaj iga Jesucristo kipiá' icuerpoj ken nochi taga'. Yej ijkón kijtowa, inónwa' takajkayawa iwán kijiya Cristo. ⁸ Xikitakan nokta ken iga annemij, iga amo ankinempolosej yej ankichijkej, sino que Dios mamitzmakakan ke' kajasi yej iga ankichijkej.

⁹ Siga agaj tamachtíá yej Cristo ayá' tamachtij, inón ayá' kixmati Dios; e' yej kichijto' ken Cristo tamachtij inón sí sennemi wan toTaj iwán tēPiltzín. ¹⁰ Siga agaj mitzpaخالowiliáj iwán ayá' ijkín mitznextiliáj, amo xikomemawjkan amochan niga xikijlikan "xiye'ásiya", ¹¹ porque yej ki-omemawíá yej ayompa tamachtíá, inónwa' ken kuá' iwán ayompa sentamachtíáj.

Monawatiá

¹² Ónogo' komati yej wel katka manimitzijlikan; e' ayá' nikneki manimitzijkuilowiljkampa ipan ama', iga niajneki nomatika nimitzitatij iga wel matisentatapowakan iwán matisempakikan.

¹³ Tokniwan yej nij onokej yej nq kitapejpen Dios, kinekij xiye'onokan. Ijkónyawa'.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Anciano". † 1:1 1:1 Ipan griego tajtowa de siwa' yej Dios kitapejpen wan ipilowan; inón kijtójneki "la iglesia elegida y a sus miembros" (Nueva Versión Internacional)

Éyiya ama' yej kijekuiloj San Juan

Juan ye'tajtowa iga Gayo

¹ Nej niJuan yej ni-anciānoj,* nimitzijkuilowiliá in̄n ama' tej tinoamigoj yej motoka' Gayo. Nimitzchokiliá iga tiksentakaj yej melá' nokta.

² Nokn̄n yej nimitzpoxchokiliá, niktajtaniliá Dios iga ijkón ken tiye'nemi ipan iyojwi Dios, ijkón n̄o nochi yej tikch̄iwa maye' k̄isa, iwán amo ximenfermaro. ³ Poxsan nipagui' kua' sekin tokniw̄an walkej, iwán nepowilijkej iga tej nochipa tikchijto' ken kijtowa itájt̄ol Dios yej melá' nokta. ⁴ Poxsan niyolchikajto' kua' nikmati' iga nopilowan kichijtokej ken kijtowa itájt̄ol Dios yej melá' nokta.

⁵ Nokn̄n yej nimitzpoxchokiliá, nemi tikch̄iwa ijkonya nokta ken kineki toTeko iga tikpalēwiá tokniw̄an yej kitokaj Cristo, malej ayá' tikijxmati iga witzej ipan se' altepemej. ⁶ In̄imej tokniw̄an yej kipowaj ye'noticiaj, kijt̄ojkej iyixtaj tokniw̄an yej kicredowaj Dios kan nechkatoyaj iga poxsan tikchokiliá yejemej. Achi xikojmakakan tokniw̄an kan nemi yawij; ijkón ken kajasi xikpalewikan yej tekipanowaj iga Dios. ⁷ Porque yejemej pēwákeja iga kipojtinemij itájt̄ol Jesucristo, iwán yejemej ayá' nemi kikuij nité yej kimakasnekij namolmej yej akixmatij Dios. ⁸ In̄on iga tejeje matikpalewikan iga wel makipowakan itájt̄ol Dios.

Diótrefes ayá' ye'nemi

⁹ Nej nimitzijkuilowilijkeja se ama' iga mamoleero kan anmonechkowaj yej ankitokaj Cristo; e' Diótrefes, yej nochipa kineki mamitzmandarokan, ayá' nekui. ¹⁰ In̄on iga, siga nia, nikajajwas iga nepopowa iwán iga ne-ijiya. Iwán ayejsan iga in̄on, ni al̄n ayá' komemawia tokniw̄an yej kipowaj ye'noticiaj. Iwán yej kinekij mataomemawikan, ayá' kimakaltia lugar iga mataomemawikan iwán ay'ya kimakaltia lugar iga maasikan kan monechkowaj tokniw̄an.

¹¹ Nokn̄n yej nimitzpoxchokiliá, amo ximixkuiti ipan yej kich̄iwa yej ayēkti, xikch̄iwasan yej yēkti. Yej kich̄iwa yej yēkti, in̄on kitoka Dios; e' yej kich̄iwa yej ayēkti, in̄on ay' kita' Dios.

Wel mixkuñtilo ipan Demetrio

¹² Nochi ye'tajtowa iga Demetrio, iwán ken iga nemi neši iga kixmati yej melá' nokta. Nejemen n̄o niye'tajtowaj iga yéj, iwán tikmātiya iga yej nejemen nikijtowaj ayá' nitakajkayawaj.

Monawatiá

¹³ Ónogo' komati yej wel katka manimitzijli; e' ayá' nikneki manimitzijkuilowilipa ipan ama', ¹⁴ iga niajneki nomatika nimitzitati iga wel matisentatapowakan.

¹⁵ Dios makich̄iwa iga xono tamelá. Moamigojwan yej nigaj onokej kinekij iga xiye'ono. Xiksaludaro sejsé de toamigojmej yej ompiga onokej mowan.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Anciano".

Ama' yej kijekuiloj San Judas

Judas kijekuillowiliá yej kitokaj Jesús

¹ Neĵ niĵudas, itekipanowanĵi Jesucristo, neĵ iyikniĵn Santiago, nimitzijekuillowiliá inĵn ama' yej toTaj Dios mitzchokiliáĵ, mitznotzkeĵ iwán mitztapejpenkeĵ iwán yej Jesucristo mitzomemawíáĵ iga anšetitokeĵ iwán. ² Dios poxsan mamitziknelĵikan iwán makichĵwa iga xonokan tamelá iwán máĵ mamitzechokilĵkan Dios.

Yej takajkayáwajpa kuá' tamachtiáĵ

³ Nokniĵwan yej nimitzpozchokiliáĵ, poxsan nimitzijekuillowilĵnekiáĵ iga kén iga Dios teŝalvarowa. E' inán nemi nimitzijekuillowiliáĵ iga manimitzĵilĵkan iga amo ni alĵn xikajteĵwakan yej ankieĵojkeĵ, yej ŝesan veĵ toTeko teĵexĵilĵ kén iga teŝalvarowa teĵemeĵ yej teĵapejpen. ⁴ Porque sekin tajtaĵa' yej takajkayajtinemĵi, yokaasĵ kan anmonechkowaj iwán mitznaĵmalmachtiáĵ iga Dios nochĵpa te-ikneliá iwán iĵkón kĵjtowaj iga ŝe welki' ayompa nemi iga kimatito' iga Dios yawi kiperdonaroti. Ayo' nŵ kichĵwaj ken teĵekimaka toTeko Jesucristo, yeĵsan yej kajasi iga matemandarŵ. Desde ikyaya Dios kĵjtoj iga inomeĵ yawĵ kicastigarotiĵ.

⁵ Maleĵ ankimátĵia, amo xikelkawakan yej kĵpasarŵjkeĵ israelĵtajmeĵ kuá' toTeko kikĵxtĵ inomeĵ kan esclavojitoyaj Egipto; yej ayá' kichĵjkeĵ ken Dios kĵjtowa, kimĵmiktĵi.

⁶ Nŵ kikeĵlamikikan angeleĵmeĵ* yej akichĵjkeĵ itekipanŵlmeĵ yej Dios kimakakaj iwán kiyokakajteĵkeĵ kan katka ichameĵ. Iwán Dios kĵpreŵjwĵ inomeĵ angeleĵkeĵ kan takomichkan iwán ompa ilpitŵseĵ este kuá' Dios yawi tajuzgaroti. ⁷ Iĵkŵsan nŵ kikeĵlamikikan yej chanĵitoyaj ipan alĵtepeĵmeĵ Sodoma iwán Gomorra iwán sekin alĵtepe' yej najna'san onokeĵ; yeĵemeĵ kitekichĵjtowaj yej ayekti iga motekayaj wan a'san neŝi iwán kichĵwayaj yej ayá' kajasi. Inŵn iga Dios kicastigarŵj inomeĵ iga ti'ti yej ayí' ŝewi, iga ipan yeĵemen nochĵ mamĵxkuĵitkan.

⁸ Maleĵ iĵkón kimatitokeĵ in inĵmeĵ yej takajkayajtinemĵi, e' yeĵemeĵ kĵjtowaj iga Dioski kitemiktiáĵ iga wel kichĵwaj yej ayekti iga icuĵerpojmeĵ. Iwán ayá' kichĵwaj ken kĵjtowa toTeko, iwán malĵajtowaj iga angeleĵmeĵ yej onokeĵ ipan cielo. ⁹ Nĵga Miguel, yej el ángel yej máĵ mandarowa, kuá' mŵkueĵkuesojtoyaj iwán Tzitzimi' iga Tzitzimi' kikuisnekiá icuĵerpoj Moisés, Miguel ayá' miĵewĵ iga kimalĵilĵ Tzitzimi', sino que kĵjtoj: "NoTeko mamitzcastigarŵ." ¹⁰ E' inomeĵ tajtaĵa' malĵajtowaj iga angeleĵmeĵ yej ayá' kĵxmatĵi. Yeĵemeĵ ken tikita animalmĵeĵ yej awel tajlamikĵ iga kichĵwaj kensan kineki iyalmajmeĵ, e' iga inŵn kichĵwaj yawĵ poliwiĵtiĵ.

¹¹ Yeĵemeĵ yawĵ kisufrirotĵiĵ iga kichĵwaj ken kichĵ Caín.† Iwán kichĵwaj yej ayekti iga kĵpianekĵiĵsan tomĵn kensan Balaam.‡ Nŵ mŵpojpolŵseĵ kensan Coré§ iga akichĵwasnekĵiĵ ken toTeko tatekimaka.

¹² Kuá' anmonechkowaj iga an-ilwĵichĵwaj iga ankeĵlamikĵ toTeko Jesús,* inĵmeĵ yej ayompa tamachtiáĵ nŵ asĵ wan ŝentakuaĵ wan amejemen, e' akimajmawiliáĵ Dios. Yeĵemeĵ ken tikita teĵté yej takakaloĵto' ipan ye'tzŵtzol. Yeĵemeĵ ken pastŵrmeĵ yej yeĵémansan mŵcuidarowaj. Yeĵemeĵ ken tikita mixti yej kiwĵga ejeka', e' ni alĵn akimaga tiawa'. Iwán yeĵemeĵ ken tikita kuawimeĵ yej ayá' takĵi, mela miktŵkeĵa iga kiwiwitakeĵa este inelwayo. ¹³ Yeĵemeĵ ken tikita inŵn maréĵal yej poxsan mŵpapalakachowa, iwán yej kichĵjtokeĵ, ken tikita iposŵnka maréĵal. Iwán yeĵemeĵ ken tikita ŝĵalimeĵ† yej ay'ya kimatĵi kan yawĵ iwán onŵkeĵa iga yawĵ kicastigarotiĵ kan paréĵ takomichkan, kan nochĵpa onŵseĵ.

¹⁴ Enoc onoko kuá' pánoĵa sĵete teĵtaj yej ipilŵwampa ipilŵwan Adán. Enoc iĵkón kĵjtoj kensan Dios kitajtolmá': "Nĵkita' toTeko wĵ' iwán poxsan komati iyangeleĵmeĵ ¹⁵ iga kĵjuzgarŵki nochĵ, iwán iga kicastigarŵki nochĵ yej ayá' ye'nemikeĵ, iga kichĵjkeĵ yej ayekti iwán iga inochĵ tajtolmeĵ yej iga kimalĵilĵkeĵ Dios." ¹⁶ Yeĵemeĵ poxsan tapŵpowaj, ayí' onŵ tamelá, iwán yeĵemeĵ kineki makichĵwakán yeĵsan kineki iyalmajmeĵ. Poxsan mŵweyimatĵi. Iwán ŝĵa monenekĵiĵ agaj ipan, kanŝan mamoye'chĵwakán.

Judas tanŵnŵtza iga maye'nemikan

* 1:6 1:6 Xikita glosario "Ángel". † 1:11 1:11 Caín kimiktĵiĵ iyikniĵn. Gn 4:8 ‡ 1:11 1:11 Num 22:1-35 § 1:11 1:11 Coré katka rebelde icŵntraj Moisés. Num 16:1-35, 26:9,10 * 1:12 1:12 Xikita glosario "Santa Cena". † 1:13 1:13 Anka xĵ'zimeĵ.

¹⁷ E' amejemēn, nokñimej yej nimitzpoxchokiliáj, amo xikelkawakan iga apostolejmej[‡] yej kititan Jesucristo ¹⁸ mitzijlijeja: "Kua' ay'ya wejka iga wí' sej toTeko, onoti sekin yej kajawilmatiskej yej kijtoj Dios iwán kichíwaskej yej ayēkti san ken kineki iyalmajmej." ¹⁹ Inómejwa' in yej kitemowaj iga amo xonokan sesan ipan iyojwi Dios. Yejemej kichíwaj ken yejemej kinekij iwán ayá' kipiáj iyEspíritoj Dios.

²⁰ E' amejemēn, nokñiwan yej nimitzpoxchokiliáj, ximosepanmachtikan itájtōl Dios yej ankređojkej. El Espíritu Santo mamitzpalewikan kuá' antajtowaj wan Dios. ²¹ Ayí' xikelkawakan iga Dios mitzchokiliáj, iwán xikchixtokan inón día kuá' toTeko Jesucristo yej te-iknełiá, kichíwas iga nochipa matonokan iwán yéj.

²² Xikpalewikan iwán xikyolyamanakan inómej yej ayá' kitawelcredowaj. ²³ Iwán sekin xikpowilikan itájtōl Dios iga nō mamosalvarokan iga amo matatakan pan tiwelon; iwán sekin xikiknełikan, e' ximocuidarokan de yejemej, iwán este itzotzolmej yej kakijtinemij iga kichíwaj yej ayēkti, xikijiyilikan.

Mamoweyimati Dios

²⁴ Dios wel tepalewiá iga amo matikajtewakan iyojwi. Iwán wel tewiga iyixtaj este tipaktoskej, tonoskej ken tikita ayá' tikchijkej yej ayēkti. ²⁵ Yéjsan iselti Dios, yéj yej wel teşalvarowa iga amo matecastigarokan iga tikchijkej yej ayēkti. ToTeko Jesucristo makichíwa iga la gente makiweyimatiłikan Dios, yéjsan yej wel kichíwa nochi nokta, yéj ikyay onoya, inán ono' iwán nochipa onos. Ijkónyawa'.

[‡] 1:17 1:17 Xikita glosario "Apóstol".

Yej Jesucristo kinextilij San Juan El Apocalipsis

Yej Jesucristo tanextiliá

¹ Inín yej na'ya wi' yej yawi mochiwati, yej Dios kinextilij Jesucristo iga yéj sej makinextili yej kitokaj. Iwán Jesucristo kititan iyáŋgel* iga inimej tajtolmej manematiltiki, nej niJuan yej itatítampa. ² Niknojma-ijtowa nochi yej nikita', yej Dios nenextilij wán yej Jesucristo nepowilij wán kichij.

³ Pa'ki yej kilegerowa inimej tajtolmej, iwán pakij nq yej kikakij kuá' nemi molegerowa inimej tajtolmej yej kititan Dios iwán kichijwaj kensan ijkulijto', iga ay'ya ke' poliwi iga yáwiya mochiwati kensan nigaj ijkulijto'.

Juan kijklowiliáj las siete iglesias

⁴ Nej niJuan nikijklowiliá las siete iglesias yej ono' ipan estado de Asia. Dios yej nochipa ono', yej onóyaya iwán yawi wítzeti, mamitzyolchikawakan iwán makichíwa iga xonokan tamelá. Iwán inomej siete espíritujeje' yej onokej itenoj kan ewato', kan reinaroyto' Dios, nq mamitzyolchikajtokan. ⁵ Nq mamitzyolchikawakan Jesucristo yej kimela'mati inewi yej yawi mochiwati, yej achto ojpa-isa' kan miktoya, yej kimandarowa inochi yej mandarowaj ipan tajli. Cristo tchokiliá iwán tepájpa'ya iga iyeyso, inón iga te-ita ken atikchijkej yej ayekti.

⁶ Iwán Jesús techij iga matimochiwakan tirreyejmej iwán tisacerdotejmej iga matitekipanokan iga iDios yej iTaj. ¡Iwán Jesús mamoweyimatilti iga yéj ayí' tamis iga mandarowa! Ijkónyawa'.

⁷ ¡Ta' xikakikan, Cristo yawi wítzeti ipan mixti! Iwán nochi yawij kitatij, este yej kimiktijkej Cristo nq yawij kitatij; iwán inochi tokñimej yej onokej ipan tajli yawij chokatij kuá' yawij kitatij. Ijkón yawi mochiwati.

⁸ Ijkin kijto teTeko yej noyan mandarowa, yej inán ono' iwán yej onoyay iwán yáwiya wítzeti, "Nej yej nikpewaltij nochi, nejsan niktamij nochi, nej Alfa iwán Omega."‡

Juan kita iga Cristo tawía

⁹ Nej niJuan yej amokñin, ne-iknochiwaj kensan nq amejemen mitziknochiwaj. ToTeko reinarowa ipan nej kensan nq reinarowa ipan amejemen. Iwán tikijyowíaj kuá' te-iknochiwaj iga ijkón tepalewiá Jesús. Nonoya preso ipan tajkótal§ yej itoká' Patmos iga san nikpowa itájtól Dios yej Jesucristo nenextilij. ¹⁰ Iwán inín ipan inón día kuá' moweyimatiltiá toTeko, Dios iyEspíritos asi' noyakapan iga manikchíwa ken yéj kinekiá, iwán notepotztaj nikagui' se tájtól poxsan recio, ken tikakij inawatilka trompeta. ¹¹ Iwán ne-ijlij:

—Nej yej nikpewaltij nochi, nejsan niktamij nochi, nej Alfa iwán Omega. Kixikjuilo ipan ama' yej tikita, iwán xiktítanili las siete iglesias yej onokej ipan estado de Asia, ken tikijowaj ipan altepemej, Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia iwán Laodicea.

¹² Iwán nimokuepa' iga manikixmati a'yéj nemi nenotza; iwán kuá' nimokuepa'ya, nikita' siete mechonwewetkej de oro. ¹³ Iwán itajkoyan inón siete mechonwewetkej, nikita' se yej nesía ken tikita iPiltzín Taga',* kakijto' isotantzótzol iwán ipan iyelíx kipiaya se cintoron yej chijto' iga oro. ¹⁴ Iwán itzónkal este ijchkáti'san ken tikita ichka' o ken tikita mixti yej este ichkati', iwán iyixmej ken tikita tiwelon. ¹⁵ Iyikximej este xota ken tikita bronce yej este xolákti'san iga kiye'tzotajkej; iwán iga tajtowa este tikujni ken tikita kuá' wopa kan wetzito' weya'. ¹⁶ Ipan iye'ma' kipiaya siete sitalin, iwán ipan iten kjsaya se espada yej este tempitzákti'san, iwán tateki iyomexti iten. Ixaya' xotaya ken tikita tonatí' kuá' tawía paréj.

¹⁷ Kuá' niktachlij, niwetzí' iyikxitenoj ken kuá' san nimiktiajki. E' yéj netalilij iye'ma' iwán ne-ijlij:

—Amo ximajmawi; nej yej nikpewaltij nochi, nejsan niktamij nochi. ¹⁸ Nej yej nisato'; malej iga nimiktoya, ta' xikita, inán nia nonoti nochipa. Nej nikpiá llavejmej iga wel niktapowa kan onokej yej miktokej iwán wel nikojpa-ixitiáj. ¹⁹ Inán xikijkuilo yej tikita', yej inán nemi mochiwa iwán yej yawi mochiwati. ²⁰ Inín kijtojneki inón siete

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Ángel". † **1:4** 1:4 "Siete espíritujeje" kijtojneki el Espíritu Santo. ‡ **1:8** 1:8 Alfa, letra kan pewa alfabeto griego. Omega, letra kan tami alfabeto griego. § **1:9** 1:9 Xikita glosario "Tajkótal o Isla".

* **1:13** 1:13 Xikita glosario "IPiltzín Taga".

sítalimej yej tikita' ipan noye'ma', iwán inón siete mechonwewetkej yej de oro: inomej siete sítalin kijtjneki angelejmej yej kitztokej inomej siete iglesias, iwán inomej siete mechonwewetkej, inonwa' kitjneki siete iglesias.

2

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Éfeso yej kitokaj Cristo

¹ 'Ijkin xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Éfeso: "Ijkin nimitziliáj nej yej nikpiá siete sítalin ipan noye'ma' iwán ninenejmento' itajkoyan inón siete mechonwewetkej de oro: ² Nej nikmati inochi yej ankichiwaj; nimitzixmatij iga ampoxtekipanowaj, nochi ankijyowiáj iwán nikmati iga ayá' ankiye'itaj yej kichiwaj yej ayekti. Nej nikmati iga ankitalijkej a prueba yej momachiliáj iga apostolejmej' iwán ayéj, iwán ankimatij iga yejemen takajkawaj. ³ Amejemen nochi ankijyowiáj, malej iga mitziknochijkej wan ampoxtekipanojkej iga nej iwán ayá' ansiawij. ⁴ E' nimitzmatiliáj tejté yej anikye'ita: ay'ya annehokiliáj ken annehokilijkej kuá' pe' annetokakej. ⁵ Inón iga xikejlamikikan ken ocho ankichijtoyaj yej yekti iwán xikpatakan ken annemij iwán xikchiwakan sej ken ocho ankichijwayaj. Siga ayá' ijkón ankichiwaj, nia nimitzknöchiwatij iwán nia nimitzenilitij anmomechonwej kan iga ono' siga ayá' ankipataj ken annemij. ⁶ E' malej ijkón, nikye'ita iga ankijiyaj yej kichiwaj ken tanextiliáj yej kitokaj Nicolás, inón nej nō nikijiya. ⁷ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj: Yej kitānilij Tzitzimi', nia nikualtiti itakilla kuawi' yej tamaka vida yej ono' kan pox tayekan, yej itatki Dios."

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Esmirna yej kitokaj Cristo

⁸ 'Nō xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Esmirna: "Ijkin nikijtowa yej ocho nonoyay iwán yej nochipa nia nonoti, yej nimikttoyay iwán sej ni-olja-isa': ⁹ Nej nikmati inochi yej ankichiwaj; nikmati iga mitzinochiwaj iwán ayá' anmotapialiáj, e' iyixtaj Dios kenkua' anmotapialiáj. Iwán nikmati kuá' maltajtowaj iga amejemen yej momachiliáj iga judiyojmej, e' yejemen ayejwa' te in itekimej, sino que yejemen senemij wan yej kitokaj Tzitzimi'. ¹⁰ Amo ximomajtkan iga yawij mitziknochiwatij; Tzitzimi' yawi kichiwati iga sekin de amejemen makakikan carcelijti' iga makita siga anmosemakaskej iga anmoconfiarowaj ipan Dios, yawij mitziknochiwatij diez días. E' amo ximosemakakan este que ximikikan iwán nej nikchijas iga nochipa xonokan wan Dios iga ankitanilijkej Tzitzimi'. ¹¹ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj: Yej kitānilij Tzitzimi', la segunda muerte† atē kichijwilij."

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Pérgamo yej kitokaj Cristo

¹² 'Ijkin nō xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Pérgamo: "Ijkin nikijtowa yej nikpiá espada yej tempitzakti' iwán tentito' iyomexti iten: ¹³ Nej nikmati inewi yej ankichiwaj, iwán nikmati iga anchantitokej kan gobernarowa Tzitzimi', e' amejemen annemela'tokaj. Iwán ayá' nemi ankikajtewaj iga annetokaj, malej iga ankitakej iga kimiktijkej Antipas inón yej nochipa kipowa' notájtōl, kimiktijkej ipan amoaltepe' kan chantito' Tzitzimi'. ¹⁴ E' nimitzmatiliáj tejté yej anikye'ita: iga ankipiáj ompa ipan amoaltepe' Pérgamo sekin yej ayá' kinekij kikajtewaj yej tanextilij Balaam,‡ inón yej kijlij Balac iga makinextili israelitajmej iga makichiwakan yej ayekti iwán iga makikuakan tákual yej kichijwilijkej jdolojmej iga kiweyimatilij iwán iga motekaj wan yej ayá' iwán namiktitokej. ¹⁵ Ankipiáj ompa nō sekin yej ayá' kinekij makikajtewakan ken tanextiliáj yej kitokaj Nicolás iwán inón nej nikijiya. ¹⁶ Inón iga xikajtewakan iga ankichiwaj yej ayekti; siga ayá' ankikajtewaj, niati kan amonokej iwán nia nicastigaroti yej kitokaj Nicolás iga espada§ yej kisa ipan noten. ¹⁷ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj: Yej yawi kitāniliti Tzitzimi', nia nikmakati iga makikua maná* yej iyanto'; nia nō nikmakati se tetzjn yej este ichkáti'san, iwán ipan tetzjn yawi ijkuilijtoti se nuevo toka' yej ayagaj kixmati, yawisan kixmatiti petz yejsan yawi kipiati inón tetzjn."

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Tiatura yej kitokaj Cristo

¹⁸ 'Xikijkuilowili nō el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Tiatura: "Ijkin nikijtowa nej yej iPiltzjn Dios, yej nikpiá noyix ken tikita tiwelon iwán yej nikpiá nokxi yej ken de bronce yej este xota iga xolakti': ¹⁹ Nej nikmati inewi yej ankichiwaj; nikmati iga ante-ijknimej iwán nochipa anmoconfiarojtokej nopan iwán ampoxtekipanowaj,

* 2:2 2:2 Xikita glosario "Apóstol". † 2:11 2:11 "Segunda muerte": Ap 20:14,15; 21:8 ‡ 2:14 2:14 Nm 31:16

§ 2:16 2:16 "Espada" kijtjneki itájtōl Jesús. * 2:17 2:17 Dios kimá' maná israelitajmej iga makikuakan, kuá' nemi yayaj ipan desierto. Ex 16

nochi ankijyowíaj, iwán nikmati iga inán máj nemi ankichíwaj yej yekti que kuá' achto anętokakej. ²⁰ E' nimitzmatiliáj tejté yej anikye'ita: iga amejemen ayá' te ankijliáj inón siwa' yej itoká' Jesabel, yej kijtowa iga Dios kitajtolmaka, e' kikajkayajtokej yej neęredoįtokej, iga kinejnextiliáj iga manajnamolnemikan iwán iga makikuąkan tákual yej kichíwiliįkej įdolojmej iga kiweymatılıtia. ²¹ Nej nikcha'ya iga makipata ken nemi, e' ayá' kineki makikajtewa iga tejtępalmemi. ²² Iwán este nia nikchantekati iwán nō nia nikknōchíwatij yej najnamolnemij iwanya inón siwa', ²³ iwán ipilowan inón siwa' nochi nia nikmiktiliti. Iwán įjkōn inochi yej neęredoįtokej yawij kimatitij iga nej nikmati inochi yej la gente kejłantokej ipan iyalmajmej; iwán sejsé de amejemen nimitzmasakkej san ken ankichijkej. ²⁴ E' sekin de amejemen yej amonokej Tiatira, ayá' ankichíwaj yej tanęxtiliá inón siwa', iwán ayá' ankixmatij yej yejemen kijliáj "yej ichtákasan tanęxtiliá itamatilis Tzitzimi'". Nimitzįiliáj iga amejemen ayá' nia nimitztekimakatij iga xikchíwakań se' tejté. ²⁵ E' xikchijtokan ken nemi ankichíwaj, te que nej maniwiįki. ²⁶ Yej yawi kitanılıti Tzitzimi' iwán nochipa makichijto yej nej nikneki, nia niktalıti iga wel makimandaro inochi pajsmej, ²⁷ įjkōn ken noTaj neętalij iga wel manimandaro; įjkōn nō yejemen yawij kimandarotij pajsmej, iwán pox wel tamandaroskej, ayagaj wel kitenkuepilįskej; kitanılıj iyenemįgojmej ken tikita kuá' se kixamaņa akomi' iga weya'tepos. ²⁸ Iwán nikmakaskej sįtalın yej tawía yowalti'. ²⁹ Xikye'kakikāń yej iyEspįritoj Dios kijliá yej neętokaj."

3

Mo-įkkuilowiliá yej chantitokej Sardis yej kitokaj Cristo

¹ 'Nō xikįkkuilowili el ángel yej kitzto' tokńimej yej neętokaj yej ichamej Sardis: "Įjkın kijtowa yej kipiá siete iyEspįritoj Dios iwán siete sįtalın: Nej nikmati inochi yej ankichíwaj, momati iga anęmela'ęredowaj, e' amejemen ken anmiktokej no-įxtaj iga ay' anętokaj. ² Xisakan iga ken anmiktokej wāń amo ximosemakakan iwán xineęredōkan malej iga nesı iga ay' anęęredowaj; nikíta'ya iga ayá' ankichíwaj ken noDios kiyé'ita. ³ Xikejłamikikāń yej mitznęxtiliįkej iwán xikchíwakań, iwán ay'ya xikchíwakań yej ayekti. Siga ayá' ankipataj ken iga annemij, niati kan amonokej, niga ankimatiskej keman, niati ken tikita inón yej tachteki. ⁴ Iwán ompa Sardis, onōkejoj' sekin yej ayá' nemi kisokiwiáj itzotzolmej,* iwán nemiskej nowāń, kajakįjtinemiskej iyista'tzotzolmej, iga įjkōn kajasij iga manemikan. ⁵ Yej yawij kitanılıtij Tzitzimi' yawij kajakįjtotij iyista'tzotzolmej, iwán ayá' nia nikpoloti itokamej ipan āma' kan įkkuilįjto' itokamej yej nochipa onoskej iwán Dios, sino que nia nikįjłiti noTaj wāń iyāngelejmej iga inįmej yej nemela'tokaj. ⁶ Xiyé'kakikāń yej iyEspįritoj Dios kijliá yej neętokaj."

Mo-įkkuilowiliá yej chantitokej Filadelfia yej kitokaj Cristo

⁷ 'Nō xikįkkuilowili el ángel yej kitzto' tokńimej yej neętokaj yej ichamej Filadelfia: "Įjkın kijtowa yej ayi' kichíwaj yej ayekti iwán ayi' takajkayawa, yej kipiá illavej el rey David, yej kuá' kitapowa kalten ayagaj wel kitzakua, iwán kuá' kitzakua, ayagaj wel kitapowa: ⁸ Nej nikmati inochi yej ankichíwaj. Nimitztapowilįjkeja se kalten yej ayagaj wel kitzakua; malej iga ayá' ampoxtajpalejkej, ankichijkej ken kijtowa notąjtōł, iwán ayá' nemi ankįjtowaj iga ayá' anne-įxmatij. ⁹ Nej nikchíwās iga mamotankuąketzatiј motenoj inomej yej kitokaj iyojwi Tzitzimi', yej takajkayawaj iga kįjtowaj iga judiyojmej, e' ayéj įjkōn, iga makimatikan iga nej nimitzchokiliáj. ¹⁰ Ankichijkej ken nej nikįjtowa iga nochi xikįyowįkan, inón iga nimitzmańawįskej kuá' wı' iga tacastigaroloj nıyan ipan tajlı. Įjkın nesıs a'yéj moconfiarowaj ipan nej. ¹¹ Ay'ya wejkatıs iga niwi'. Xikchijtokan ken nemi ankichíwaj iga ni agaj amo mamitzkuilįkan yej Dios mitzmasakkej. ¹² Yej yawi kitanılıti Tzitzimi', nej nia nikchíwati iga máj matayakānto ipan itįopan Dios, iwán ompa nikēman ayá' yawij kįsatiј; iwán ipan yejemen nia nikįkkuiloti itoká' noDios iwán itoká' iweyi-altepe' noDios, inón yej itoká' nueva Jerusalēń yej Dios kititanıs, iwán nō nia nikįkkuiloti iyakapamej se'ya notoká'. ¹³ Xikye'kakikāń yej iyEspįritoj Dios kijliá yej neętokaj."

Mo-įkkuilowiliá yej chantitokej Laodicea yej kitokaj Cristo

¹⁴ 'Nō xikįkkuilowili el ángel yej kitzto' tokńimej yej neętokaj yej ichamej Laodicea: "Įjkın nikįjtowa nej yej ayi' nitakajkayawa, iwán yej nochipa nikįjtowa yej melá', nej nikpewaltij inochi yej Dios kichij: ¹⁵ Nej nikmati inochi yej ankichíwaj. Nikmati iga anįokoxmej, ayá' antotņikej niga ansese'mej. ¡Masej katka ansese'mej o antotņikej! ¹⁶ E' como anįokoxmej iwán ayéj ansese'mej niga antotņikej, nimisętas iwán amejemen

* 3:4 3:4 Tzótzol yej sokioj kįjtōjneki iga se ayá' ye'nemi.

ankisasej ipan noten iga ayá' annemela'tokaj. ¹⁷ Amejemen ankijtowaj iga anmotapi-aliáj, anye'onokej iga ayá' mitzpolowaj nité; e' amejemen ayá' anmo-itaj iga ayá' ankipiáj nité, ampetzpobrejmej, ampachamej iwán amonokej amopetzkan. ¹⁸ Inón iga nimitzi-jiáj, manimitznamakiltikan ye'oro yej pánoja pan ti'ti iga ximomela'tapialikan, iwán tzótzol yej istá' iga ximotaajakikan iga amo xipinawakan iga amopetzkan amonokej iwán xiktalilikan yej mitzpañtaliáj amoyix iga xitachakan. ¹⁹ Nej nikajajwa iwán niknēxtiliá kén iga maye'nemi nochi yej nikneki. Inón iga inán poxsan xikyolmakakan iga xiktokakan iyojwi Dios. ²⁰ Ta' xinēkaki, nej nono' ipan mokalten iga nimitznotzto'; siga tinēkaki iwán tinēkaltapowiliá, nej nikalakis mokaliti' iwán tisentakuaskej. ²¹ Yej kitāniliskej Tzitzimi', nia niktālij noná' iga ijkón nō marreinařokan ken nej newato' iga nirreinařowa, ijkón ken nej nō niktānilij Tzitzimi' iwán nimotālija iwán noTaj kan yéj ewato' iga reinařowa. ²² Xikye'kakikan yej iyEspiritoj Dios kijliá yej netokaj."

4

Ken iga moweyimati Dios ipan cielo

¹ Kuá' tami' inín, nikita' se puerta tapojto' ipan cielo; iwán inón yej achto ñenotza', yej tajtoj ken tikita inawatilka trompeta, sej ne-ijlij:

—Xitejkawi nijiga, iwán nia nimitznēxtilīti yej mochiwas kuá' pánoja nochi yej tikita'.

² Iwán ikuá' iyEspiritoj Dios wālaw noyakapan, iwán nikita' se trono,* ono' ipan cielo iwán ipan inón trono, a'pa yej ewatoya. ³ Iwán yej ewatoya ipan trono ñesía ken tikita se te'ti de jaspe[†] yej este xótasan o cornalina,[‡] iwán inón trono, kiyawalojtoya se akosamařo' yej petaniá ken tikita tepayaktzin yej itōka' esmeralda.[§] ⁴ Iwán inón trono kiyawalojtoya se' veinticuatro tronos iwán ipan inón veinticuatro tronos eřewatoyaj veinticuatro ancianojmej,* inochimej ijista' itzotzolmej, iwán ipan itzontekomej kipiayaj icorōnajmej[†] puro de oro. ⁵ Iwán ipan trono tapetaniá, tawopaya iwán tatikuiniá; iyixtaj inón trono onoya siete ti'ti yej wejwelqntoyaj, iwán inón siete tiwelq inōnwa' siete iyEspiritoj Dios. ⁶ Iyixtaj inón trono onoya ken tikita lámā yej poxsan chipakti' iwán wel tachalo noyan atampa.

Iwán inón trono yej ono' tajkoyan kiyawalojtoya nawi ken ánimāl, kipiayaj trojaj iyixmej iyixtajpamej iwán itepotztajpamej. ⁷ Yej áchtopa de inimej animālmej ñesía ken tekuani; iwán se' ñesía ken tōrojtzin, iwán sewo' ñesía ken taga'; iwán sewo' ñesía ken águila yej patāto'. ⁸ Ināwixtimej inōmej animālmej kipiayaj seis iyastakapalmej, iwán iyakapamej pepechijtoyaj ixtimej iwán este itampa iyastakapalmej; iwán semilwi' iwán senyówal ijkín kijtojtoyaj:

Kajasi iga mamopoxweyimatilti

toTēko Dios yej nochi wel kichūwa,

yej ikay onoya, óno'san inán iwán yáwiya witzeti sej.

⁹ Kuá' inōmej animālmej kiweyimatiltiyaj iwán kimakayaj gracias Dios yej ewato' ipan trono, inón yej ono' nochipa iwán ayí' mikis, ¹⁰ inōmej veinticuatro ancianojmej motankuaketzaj iyixtaj Dios yej kiweyimatiltiáj yej nochipa ono' iwán ayí' mikis; iwán kitemowiáj icorōnajmej iwán kitāliáj iyixtaj kan ewato' Dios, iwán ijkín kijtowaj:

¹¹ Annotēko iwán annoDios, tej mitzajasi iga

mamitzweyimatiltikan, iga nochi wel tikchūwa;

iga tej tikchij inochi yej ono',

onókejsan iga tej tikne' iga maonokan.

5

Āma' yej ayagaj wel kitapowa

¹ Iwán nikita' iga inón yej ewato' ipan trono, iga iye'ma' kikitzkijto' se kimilolama',* ijkuilijto' ta-ijti'pa iwán itepotztajbapa iwán ye'tzakto' iga siete sellō.[†] ² Iwán nikita' se ángel yej poxsan kipiá poder, ijkín tajtoj recio:

—¿Á'yéj kajasi makipostekili isellojyo iwán makitapo inín kimilolama'?

³ E' ayagaj wel kitapowaya inón kimilolama' niga wel agaj kitachūliaya, niga yej ono' ipan cielo, niga yej ono' ipan tajli, niga yej ono' taltampa. ⁴ Iwán nej nichokaya poxsan,

* **4:2** 4:2 "Trono" asiento kan motāliá rey iga mandārowa. † **4:3** 4:3 Jaspe te'ti yej xoxokti'. ‡ **4:3** 4:3 Cornalina te'ti yej chílti'. § **4:3** 4:3 Esmeralda se' te'ti yej xoxokti'. * **4:4** 4:4 Español: "ancianos"; anka angelejmej. † **4:4** 4:4 Xikita glosario "Corona". * **5:1** 5:1 Xikita glosario "Kimilolama'". † **5:1** 5:1 Sello kitāliiyaj āma' iga matzakto iga a'san ñesi amo makileero, petz yej kitānilijá.

iga ayagaj wel kitapowa inón kimilólama', niga ayagaj wel kileerowaya, niga agaj wel kitachiliaya. ⁵ Iwán se de inómej ancianojmej ne-ijlij:

—Amo xichoka; inón wej kijliáj “León”[‡] wej reinarowa wej irrázajpa Judá, wej ipiltzjn ipilólwampa rey David, kitánija iga wel makitapo inón kimilólama' iwán iga makipostekili inón siete isellojyo wej kipia.

⁶ Iná' trono iwán tatajkoyan inómej nawi animálmej, iwán tatajkoyan inómej ancianojmej, nikita' se Cordero[§] wej neši iga kimiktíjkaja. Ejkatoya iwán kipiaya siete ikuakua iwán siete iyix; iwán inón siete ixmej kitojneki siete iyEspíritoj Dios wej kitán nayan ipan tajli. ⁷ Inón Cordero kikuiko inón kimilólama' wej kikítzkitjtoya iga iye'ma' inón wej ewato' ipan trono. ⁸ Kua' kíkui'ya inón kimilólama', inawixtimej inómej animálmej iwán inómej veinticuatro ancianojmej motankuáketzkej iyixtaj inón Cordero. Sejsé de inómej ancianojmej kipiayaj se arpa,^{*} iwán kipiayaj wajkalmej de oro, e' tentokej iga incienso,[†] inón incienso kitojneki iyoraciómej wej kicredótokej Dios. ⁹ Iwán kikuikayaj inún nuevo taku'í:

Tej mitzajasi nokta iga xikui inón kimilólama' iwán iga xikpostekili isellojyo; iga mitzmiktijkej, iwán iga moesyó anékojkej iga manimochiwakan itatki Dios, nejemej de inochi raza, wej de sésé'pa iga tajtowaj, de inochi altepemej iwán de inochi pajsmej.

¹⁰ Tikchij iga manimochiwakan reyejmej iwán sacerdotejmej iga toDios, iwán niawij nimandarotij ipan tajli.

¹¹ Iwán nikita', iwán nikagui' itajtólmej mia' angelejmej wej kiyawalojtoyaj trono, iwán inómej animálmej iwán inómej ancianojmej. Inómej angelejmej onoyaj poxsan komatimej,[‡] ¹² iwán ijkín kijtowayaj recio:

In Cordero wej kimiktíjkaj, kajasi iga mamoweyimatílti iga nochi wel kichíwa wán nochi itatki, nochi kimati wán pox tajpalej,

iwán kajasi iga yéj mamoyé'ita wán mamoweyimatílti iwán yéjsan mamotakuikili.

¹³ Iwán nikagui' nó iga inochi wej isatokej wej Dios kichij, wej onokej ipan cielo, wej onokej talpan iwán wej onokej talpampa iwán wej onokej ipan lámaz, kijtowayaj: Kajasi iga Dios wej ono' ipan trono wán el Cordero

nochipa mamotakuikili, mamoweyimatílti, iwán nochipa marreinárokán.

¹⁴ Iwán inawixtimej inómej animálmej, ijkín kijtowayaj:

—¡Ijkón mamochíwa!

Iwán inómej veinticuatro ancianojmej motankuáketzkej iwán kiweyimatíltijkej wej nochipa ono' iwán nochipa onos.

6

Siete sello

¹ Iwán nikita' iga inón Cordero kipostekilij se de inómej iseyojo iga kitapoj kimilólama', iwán nikagui' se de inómej nawi wej ken animálmej este toskatikuini' ken teyo' iga kitoj:

—¡Xiwíki iwán xitachá!

² Nitachá' iwán nikita' se istá'kawayoj, wán wej kitejkawilijtinemiá kikítzkitjtoya se tawjítol. Kimakakej se corona,^{*} iwán kitánlija iyenemígojmej wán kisa' iga matatanili iwán iga nochipa matatanilijto.

³ Kua' el Cordero kipostekilij se' sello, níká' iga se' yolka' wej ken torojtzn kitoj:

—¡Xiwíki iwán xitachaki!

⁴ Iwán kjsako se' máj kawayoj wej este chílti' ken tiwelon. Iwán wej kitejkawilijtinemiá, kimakakej iga wel makichíwa iga amo maonolo tamelá nayan ipan tajli, sino que mamosepanmijmiktilo; iwán kimakakej se weyi espada.

⁵ Kua' inón Cordero kipostekilija tercer sello, nikagui' se'ya máj yolka' wej ixaya' ken taga', kitoj:

—¡Xiwíki iwán xitachá!

Iwán nikita' se pisti'kawayoj, iwán wej kitejkawilijtinemiá kikítzkitjtoya se balanza.

⁶ Iwán nikagui' se tájtól tatajkoyan inón nawi animálmej, kijtowaya:

[‡] 5:5 5:5 León ken tikita tekuani wán kitojneki Jesucristo. Gn 49:9 § 5:6 5:6 Cordero ken tikita borregoitzjn wán kitojneki Jesucristo. Xikita glosario “Borrego” wán “Cordero”. Xikita nq Ex 12:3.5. * 5:8 5:8 Xikita glosario “Arpa”. † 5:8 5:8 Incienso ken kópal wej kitatayaj kuá' kiweyimatíltiyaj Dios. Lv 16:12 ‡ 5:11 5:11 “Poxsan komatimej” o millones de millones. * 6:2 6:2 Xikita glosario “Corona”.

—Monamaka sę kilo trigo yej ipati' ke' kitaniá sę iga tekipanowa semilwi', achonsan nę iga mokowa eyi kilo cebada; e' amo xikpetznęmpolo aceite wan vino.

⁷ Kuą' inon Cordero kipostekilij cuarto sello, nikagui' se' animal yej ken águila yej patanto', kijtoj:

—;Xiwiki iwán xitachá!

⁸ Nitachá, iwán nikita' sę kosti'kawayoj, iwán yej kitejkawilijtinemiá itoқа' Miklisti, iwán itepotztaj yaya se' yej itoқа' Hades yej kijtojneki kan onokej yej miktokej. Inimej omen wel kichiwaj iga ipan cuarta parte de inin tajli mamomijmiktulo iga espada, mamayamikilo, makojkokolismikilo iwán matamijmiktikan tekuanimej wan sekin animálmej.

⁹ Kuą' inon Cordero kipostekilij quinto sello, nikita' itampa altar toknimej yej kimijmiktijkej iga kipowakej itájtól Dios iwán iga momela'nextijkej iga ye'nemiáj iyixtaj Dios. ¹⁰ Iwán kitęnewiyaj Dios te tzajtziapja iga kijtowayaj:

—NoTeکو te yej atikhwiwa yej ayękti iwán ayi' titakakayawa, ¿este keman timomatij iga xikitalti inomej yej onokej ipan tajli, yej nejemęn nemiktijkej?

¹¹ Entonces kimakakej itzotzolmej yej ijista', iwán kijlijkej iga mamochákano' se' alin tiempo, este que mamási-o' nochi yej kicredoјtokej Cristo yej yawijo' nę mikitij kensan yejemęn.

¹² Nikita' kuą' inon Cordero kipostekilija isexto sello kimilolama', pewa' iga pox molin tajli. Tonati' mochij este chapóti'san ken tikita tzótzol yej moakiá kuą' mikilo, iwán la luna mochij este chilti'san ken tikita esti. ¹³ Iwán sјtalimej yej onokej ipan cielo wejwetzikej ipan tajli, ken tikita kuą' ejeka' yej pox tajpalej kixixiniliá sę kuawi' itakilka.

¹⁴ Cielo poliwi' ken tikita kuą' sę ama' mokokolochowa, iwán inochi tepemej iwán inochi tajkotálmej[†] mopatakej kan ojonoyaj. ¹⁵ Iwán reyejmej yej onokej ipan tajli, iwán yej paręj tayakantokej iwán yej motapialiaj, iwán ijefejmej soldadojmej, iwán yej pox mandarowaj, iwán esclavojmej[‡] iwán yej ayęj esclavojmej, miyankej ipan texapomej iwán itzalęn tewęwetkej. ¹⁶ Kijliayaj tepemej iwán tewęwetkej:

—Xiwetzikan noyakapamej iga xine-iyanakęn iyixtaj inon yej ewato' ipan trono iwán xine-iyanakęn iyixtaj el Cordero iga amo manęcastigarokęn; ¹⁷ iga ási'ya día kuą' poxsan yawi tacastigaroti iwán ayagaj yawi kijyowiti.

7

Dios kimęnawia yej itatki

¹ Kuą' tami' inin nikita', nikita' nawi angelejmej ejejkatokej ipan nawi inakastan inin tajli, yej kitzakulijtokej nawi ejeka' iga amo makipitzakan tajli, niga lámęr, niga sę kuawi'. ² Nę nikita' se' ángel yej wјtziaya ikisayampa tonati' iwán kipiaya iselloj* Dios yej nochia onos. Inin ángel kitzajtzilij recio inon nawi angelejmej yej Dios kimá' iga wel makichiwilikan tejtę yej ayękti tajli wan lámęr, ³ iwán kijtoj:

—Amo xikchiwilikan nitę yej ayękti in tajli, niga lámęr, niga kuawimej miej aya niksellarowaj pan iyixkuą' yej kicredoјtokej Dios.

⁴ Iwán nikagui' ke' kisellaroјkej: iga inóchiya masi' ciento cuarenta y cuatro mil yej israelitájmeјpa. ⁵ Yej ipilowan ipilowampa Judá doce mil sellado, iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilowampa Rubén iwán yej ipilowan ipilowampa Gad doce mil sellado, ⁶ yej ipilowan ipilowampa Aser doce mil sellado, yej ipilowan ipilowampa Neftalí doce mil sellado, yej ipilowan ipilowampa Manasés doce mil sellado, ⁷ yej ipilowan ipilowampa Simeón doce mil sellado, yej ipilowan ipilowampa Leví doce mil sellado iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilowampa Isacar. ⁸ Iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilowampa Zabulón, doce mil sellado yej ipilowan ipilowampa José iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilowampa Benjamín.

Mia' yej ijichkati'san itzótzol

⁹ Kuą' tami' inin, nikita' iga pox onolo', inewi pajsmej, raza, tajtolmej iwán inochi altepemej onoyaj iyixtaj trono iwán iyixtaj el Cordero; poxsan komatimej este ay'ya mooјasi ke' onokej, este ijichkati'san itzotzolmej iwán kikijkitziktjtoyaj soya'. ¹⁰ Inochimej ijkn kijtowayaj recio:

Temęnawij toDios,
yej ewato' pan trono,
iwán temęnawij iPiltzin yej kijliáj Cordero.

[†] 6:14 6:14 Xikita glosario "Tajkotál o Isla". [‡] 6:15 6:15 Xikita glosario "Esclavo". * 7:2 7:2 Inin sello iga momaręarowa toknimej iga manęsi iga Dios itatki.

¹¹ Iwán inochi angelejmej ejejkatojaj iga kiyawalojtojaj trono, iwán ancianojmej, iwán inón nawi animajmej, motankuaketzkej itenoj trono iwán motzojtzompilojkej este ipan tajli iwán kiweyimatiłtijkej Dios, ¹² kijtojtojaj:
¡Ijkónyawa'!

Kajasi iga matikweyimatiłtikan toDios, tikmatij iga Dios pox bueno, yéj nochi kimati, matimkakakan gracias, matikyé'itakan iga yéj nochi wel kichíwa iwán pox tajpalej, ijkón mamochiwili nochipa. Ijkónyawa'.

¹³ Iwán se de inomej ancianojmej neřatan:

—¿A'yéj in inimej yej este ijchkáti'san itzotzolmej? ¿Kan wálkej?

¹⁴ Iwán nikijlij:

—NoTeřko, tej tikmati.

Iwán yéj ne-ijlij:

—Inimej yej poxsan kichnojijkej, iwán kipakkej itzotzolmej iwán kistayaltijkej iga iyesy el Cordero. ¹⁵ Inón iga onokej itenoj trono kan ewato' Dios iwán semilwi' iwán senyówal kiweyimatiłtjtokej ipan weyitiopan;† iwán yej ewato' ipan trono ki-qmemawij inomej iga sen-onoskej. ¹⁶ Ay'ya semi mayanaskej iwán nikeman ay'ya atanekiskej, iwán ay'ya tonatataskej iwán niga tadotónmikiskej, ¹⁷ iga Jesucristo yej kijliáj Cordero yej ewato' tajko trono yawi kicuidaroti inomej ken tikita borreğojmej. Iwán Jesucristo yawi kiwigati kan ono' atzontekon iwán yawij konitij a'ti yej kichíwas iga nochipa maonolo; iwán Dios yawi kipojpowiliti iyixamej.

8

Yej seřsan sello kawi

¹ Kua' inón Cordero kipóste'ya sello siete yej kipiá kimilólama', santakampolijtikawi' ipan cielo ken media hora. ² Iwán nikita' siete angelejmej ejejkatokej iyixtaj Dios, iwán kimakakej seřse de yejemen se trompeta. ³ Iwán nikita' se' ángel, kikitzkijto' se tikaxaktjın de oro, iwán moketza' itenoj altar; iwán kimakakej komati incienso iga makisenetili wan iyoraciomej yej kicređojtokej Dios iga makitatikan ipan altar de oro yej ono' iyixtaj trono. ⁴ Iwán ipokyo incienso yej kitatijtoya el ángel kisenetilij wan iyoraciomej yej kicređojkej Dios asi' este kan ono' Dios. ⁵ Iwán inón ángel kikui' tikaxaktjın iwán kitemij iga tékol yej xořxotáto'o yej onoya ipan altar iwán kipatanaltij pan tajli; iwán tatikuřni', mokagu' tawopaya, tapetani' iwán kuekuechka' tajli.

Trompetajmej

⁶ Iwán inomej siete angelejmej kikuikkej itrompetajmej iga yawij tapitzatij.

⁷ Kua' yej ocho ángel kipitza' itrompetaj, wetzi' pan tajli tiawa' yej de hielo iwán ti'ti yej setito' wan esti. Iwán de cada eyi parte tajli, tata' se parte. Iwán de cada eyi kuawi', tata' no se kuawi'. Iwán nochi yej ixwatokej yej te xořxoxokti', tata'.

⁸ Iwán el segundo ángel no kipitza' itrompetaj, iwán momota' tepa iteki ipan lámar ken tikita se weyi tepé' welontiya; iwán de cada eyi parte lámar, se parte mochij esti. ⁹ Iwán migui' se de cada eyi yej momati lamarijti'. Iwán se de cada eyi wejweyi ařalmej xixitinikej.

¹⁰ Iwán kua' éyiya ángel no kipitza' itrompetaj, se weyi řitalin ken tikita meřon wewelontiwalař ipan cielo, iwán wetzito ipan se parte de inón eyi parte weyamej iwán pan atzontekomej. ¹¹ Inón řitalin itořa' Chichí'; iwán de cada eyi weyamej, se weya' chichíya' iwán mia' toknimej mikikej iga konijkej chichika'.

¹² Kua' cuarto ángel kipitza' itrompetaj, xiřini' tonatí', metzti* iwán řitalimej iwán ay'ya xotakej se parte de eyi parte. Ijkón iga nawi horas tonatí' atawíaya iwán tayowakan nawi horas ayá' taweltametztónaya niga řitalimej ayá' taweltawíaya.

¹³ Iwán nikita', wan nikagu' iga se ángel† patantiya tajko cielo, ijkın kijtojtíaya recio:
—¡Poxsan, poxsan mořkatzajtziłoj ipan tajli! ¡Poxsan tamajmájtıl iga éyi-o' ángel poliwi iga yawij kipitzatij itrompetajmej!

9

¹ Kua' quinto ángel kipitza' trompeta, nikita' iga wétzi'ya se řitalin ipan tajli, iwán inón řitalin kimakakej llave yej iga motapowa xapo' yej pox wejkatan kan entokej mařspiritojmej. ² Iwán kitapoj inón wejkatanxapo', iwán popoga' ken yej kisa ipan se pox weyi tiwelon iwán ipokyo kitakompachoj tonatí' iwán ejeka'. ³ Iwán ipan inón pokti řiskej chapolimej iwán sempatanikej nořan ipan tajli; iwán inomej chapolimej

† 7:15 7:15 Xikita glosario "Weyitiopan".

* 8:12 8:12 Metzti: luna.

† 8:13 8:13 O águila o moři.

kitekimakakej iga wel matatankuakən ken tikita kəlomej. ⁴ Iwān kitekimakakej iga amo makikuakən tato' yej ono' ipan tajli, nité yej xojxokti' iwān nisé kuawi' amo makikuakəlikən iyiswayo, petz makitankuakən toknimejsan yej ayá' kipiáj inón marca pan iyxkuá' iga manesi iga itatki Dios. ⁵ E' kitekimakakej iga amo makimiktəkan toknimej, sino que san matatankuajtokən cinco meses; iwān kuá' tatankuaj inōmpa chapolimej kualoj ken tikita kuá' tatankua kəlo'. ⁶ Íkuá' toknimej yawij kinekitij mamikikən, e' awal mikiskej; malej kinekiskej magui' mamikikənya, e' ayá' wel mikiskej.

⁷ Inōmej chapolimej ken tikita kawayojmej yej machtitokej iga wel mayakən kən tamijmiktilo; iwān ipan itzontekomej kipiáj ken tikita corona* de oro, iwān inochimej kipiayaj ixaya' ken tikita taga'. ⁸ Itzonkalmej ken tikita siwa' itzónkal, iwān itanmej ken tikita tekuani itan. ⁹ Iwān iyeləxmej tzaktoyaj iga ken tikita kuacht de tepos, iwān kua' patənij, iyastakapalmej nəwatij ken tikita kuacarretajmej yej kitiləna kawayoj yej yawij kən tamijmiktitij. ¹⁰ Ipan ikuitapilmej kipiáj itzinmimayomej ken tikita kəlo'. Iwān iga inón ta-iknəchijtoskej cinco mej. ¹¹ Inōmej chapolimej kipiáj se ijəfejmej yej itokə' el Ángel yej iteko wejkatənxapo'; inin ángel en hebreo† itokə' Abadón iwān ipan griego kiljiáj Apolión, yej nə kitojneki yej taxixitina.

¹² Ijkən panoj yej áchtopa yej pox tamajmájtıl, e' poliwi-o' se' ome yej pox tamajmájtıl.

¹³ Kuá' sexto ángel kipitza' itrompetaj, nikagui' se tájtəl kəsaya tatajkoyən inōmej nəwi ikuakua inón altar de oro yej ono' iyəxtaj Dios, ¹⁴ kilji inón ángel yej kikitəkitoyə trompeta:

—Xikxitoma inón nəwi əngelejmej yej ijilpitokej itənoj weya' Eufrates.

¹⁵ Ijkən iga kimajkajkej inón nəwi əngelejmej iga makimijmiktəkan se toknən de cada eyi de nochi toknimej. Inōmej əngelejmej Dios kipreparədoj nokta iga inonsan hora y fecha matamijmiktəkan. ¹⁶ Iwān nikagui' iga ono' 200 millones soldədojmej yej nemij ipan kawayojmej.

¹⁷ Ijkən nikita' kawayojmej, iwān yej kitejkawilijtinemiáj moeltzaktinemiáj iga tepos yej chłti' ken tiwelən, este azultı' wən kostı'. Iwān kawayojmej kipiayaj itzontekomej ken tikita itzontekon tekuani, iwān ipan itən kəsaya ti'ti, pəkti iwān azufre. ¹⁸ Iwān se toknən de cada eyi de nochi toknimej mikikej iga ti'ti, pəkti iwān azufre yej kəsaya ipan itən kawayojmej. ¹⁹ Porque inōmej kawayojmej tamiktiayaj iga itənmej iwān iga ikuitapilmej, porque ikuitapilmej nəsiá ken tikita kowa' iwān iga inón tamiktiayaj.

²⁰ E' yej ayá' mikikej iga inimej yej kəsaya ipan itən kawayojmej, ayá' mokajkajkej iga kichiwaj yej ayəkti, niga mokajkajkej iga kiweyimatłitiáj məlespiritojmej iwān ayá' nə mokajkajkej iga kiweyimatłitiáj kuatosəntojmej yej de oro, plata, bronce, de te'ti iwān yej de kuawi'. (Inōmej kuatosəntojmej ayá' tacháj, iwān niga takajj iwān niga wel nejnemij.) ²¹ Ayá' nə mokajkajkej iga tamiktiáj, niga nə mokajkajkej iga taachisərowaj, niga mokajkajkej iga nəməlnemij wən yej ayá' iwān nəmiktitokej, iwān niga nə mokajkajkej iga tachtekij.

10

Ángel yej kipiá kimiləlamatzin

¹ Iwān nikita' se' ángel yej poxsan tajpalej, temətiwiztia ipan cielo e' witzia ya ipan mixti, iwān pan itzontekon onoya əkosaməlo'. Ixaya' ken tənəti' iwān iyikxi ken ome takətəzal yej wəwelənto'. ² Se kimiləlamatzin* kipatajtoya ipan ima', iwān iga iyə'ikxi taksa' ipan lámə, iwān iga iyəpoch-ikxi taksa' ipan tajli. ³ Iwān kuá' tajtoj, mokagui' ken kuá' tzajtzi tekuani, iwān kuá' tzajtzi', mokagui' siete teyo' itajtəlmej. ⁴ Kuá' támı'ya tajtojkej inōmej siete teyo', nikijkuilowəyay yej kijtojkej, e' nikagui' se tájtəl yej wəlal ipan cielo, iwān ne-ijlij:

—Tejsan xikichtakamatito yej kijtojkej inimej siete teyo' iwān amo xikijkuilo.

⁵ Iwān inón ángel yej nikita' taksato' ipan lámə iwān ipan tajli, kajko' iyə'mə' ciəlojkəbapa, ⁶ iwān kijtoj:

—Niknojma-ijtowa iyəxtaj Dios yej nochipa isato', yej kichij cielo, tajli, lámə iwān nochi yej ipan onokej, iga ay'ya wejkətis iga mochıwas yej Dios kijtoj. ⁷ Kuá' asis iga siəteja ángel kipitzas itrompetaj, inón vej mochıwas ya yej Dios kejlənto', san ken kijtojkej profetajmej,† yej itekipanowanimejpa Dios.

⁸ Inón tájtəl yej nikagui' ipan cielo, se nənətzə' iwān ne-ijlij:

—Xəj iwān xikui inón kimiləlamatzin yej kitapojto' inəpa ángel yej se iyikxi taksato' ipan lámə iwān se' iyikxi pan tajli.

* 9:7 9:7 Xikita glosario "Corona". † 9:11 9:11 Xikita glosario "Hebreo". * 10:2 10:2 Xikita glosario "Kimiləlama". † 10:7 10:7 Xikita glosario "Profeta".

⁹ Iwán niajki kan ono' inón ángel iwán niktajtaniłij iga manemaka inón kimilolamatzin, iwán yéj ne-ijlij:

—Xíkuiwa' iwán xikua. Iwán ipan moten tikmachilij este tzopeli' ken tikita nekti, e' kuá' asis mojtiko chichiyas.

¹⁰ Iwán nikujlij inón kimilolamatzin kan kikitzkijtoya iwán nikuaj; iwán kuá' nemi nikua, nikmachilij jake tzopeli' ken tikita nekti, e' kuá' támi'ya nikuaj, nojtiko chichiya'.

¹¹ Iwán yéj ne-ijlij:

—Yékti iga sej xikojpapowilikan yej Dios kijtowa iga yawi mochjwati. Xikojpapowilikan inochi toknijmej yej onokej ipan inochi altepemej, inochi paismej, san kén itajtölmej wan xikojpapowilikan inochi reyeyemej.

11

¹ Iwán nemakakej se ojta' ken tikita inompa kuawi' yej iga tamedjrolo, iwán ne-ijlijkej:

—Ximoketza, iwán xikmedjro itipan Dios iwán no xikmedjro altar yej ono' tiopan-ijti', iwán no xikita ke'mej ompa onokej yej kiweyimatiłitjtokej Dios. ² E' ipatiojyo tiopan amo xikmedjro, iga inón patio kimakakej yej ayá' kixmatij Dios iwán yejemen yawij kitatatsatij noyan Jerusalén iga ompa mandaroskej cuarenta y dos meses yej masi mil doscientos sesenta días. ³ Iwán nia niktitaniti ome yej notatitampa iga makijtökan yej nej nikijtowa, iwán inomej yawij kipojtötij mil doscientos sesenta días, e' yawij kakajjötij itzotzolmej inompa yej moakiá kuá' mikilo.

⁴ Inimej ome tatitan kijtojneki inón ome olivo* iwán inonsan no kijtojneki inón ome mechonwewetkej yej ono' itenöj Dios yej iteko tajli. ⁵ Siga agaj kineki makichiwili tejté yej ayekti, yejemen kikixtiáj ti'ti ipan itenmej iga kimela'tatiáj nokta iyenemigojwan; ijkón yawi mikiti agaj yej makineki makichiwili tejté. ⁶ Inimej ome tajtaga' wel kitzakuaj cielo iga amo mawiki tiawa' miej yejemen kipowaj tájtöl yej Dios kimaka; iwán wel no kichijwaj iga a'ti mamochiwa esti iwán iga kinkochijwaj la gente iga plaga este ke' iga yejemej kinekiskej. ⁷ E' kuá' inimej kitamijkeja itekipanölmej, weyi animaj yawi kjsati pan wejkatanxapo' iwán yawi kimajmagatij iyomextin, kitaniłiskej iwán yawij kimiktij. ⁸ Iwán inomej animajmej yawij wetzitkawitij ipan icallejmej Jerusalén kan toTeko Jesucristo kimiktijkej ipan kuacruz, inón weyi-altepe' kitojneki ken kuá' altepe' Sodoma iwán país de Egipto. ⁹ Iwán eyi días iwán tajko, inewi gente de nochi altepemej, de sese'pa raza, de inochi tajtölmej, yawij kitatij animajmej kan miktökej iwán akimakaskej lugar iga makitökakan. ¹⁰ Yej chantitökej ipan tajli yawij pakitij iga mikikeja, póxsanya nokta yawij pakitij, este yawij mossepantitanilij regalo; porque inomej gente poxsan kijjiyá inón omen yej Dios kimakaya tájtöl iga makipowakan. Inomej gente poxsan moknochijwayaj iga yej kichijwayaj inón omen. ¹¹ E' kuá' pánoja eyi días iwán tajko, Dios ki-ojjopa-ixitij sej iwán sej moketzkej, iwán inochi gente yej kitakej poxsan momajtijkej. ¹² Iwán iyomexti inomej tajtaga' kikakikej ipan cielo se tájtöl yej poxsan recio, ijkón kijlijkej:

—Xitejkawikan nijiga.

Iwán tejkajkej ipan cielo ipan se mixti, iwán iyenemigojwan kitztoyaj. ¹³ Iwán ikuá' poxsan molin tajli, iwán se tájkol de cada diez de inón weyi-altepe' xixitjnikkej kajlimej iwán mikikej siete mil gente. Iwán la gente yej ayá' mikikej, poxsan momajtijkej iwán kiweyimatiłijkej Dios yej ono' ipan cielo.

—Xitejkawikan nijiga.

Iwán tejkajkej ipan cielo ipan se mixti, iwán iyenemigojwan kitztoyaj. ¹³ Iwán ikuá' poxsan molin tajli, iwán se tájkol de cada diez de inón weyi-altepe' xixitjnikkej kajlimej iwán mikikej siete mil gente. Iwán la gente yej ayá' mikikej, poxsan momajtijkej iwán kiweyimatiłijkej Dios yej ono' ipan cielo.

¹⁴ Inín yajki el segundo yej pox tamajmájtij, e' na'ya wi' se'.

Siete trompeta

¹⁵ Iwán kuá' asi'ya pan siete ángel iga kipitza' itrompetaj, mokagui' tajtölmej yej recio ipan cielo, kijtowayaj:

Inán toTeko Dios iwán Cristo yej iPiltzin;

nochipa yawij mandarotij ipan tajli

wan ayi' tamis iga mandarowaj.

¹⁶ Entonces inomej veinticuatro ancianojmej yej ejewatoyaj ipan itronojmej iyixtaj Dios, motzotzontökakej este ipan tajli iwán kiweyimatiłijkej Dios, ¹⁷ kijtojtoyaj:

Nimitzmakaj gracias, noTeko,

Dios yej nochi wel tikchjwa,

tej yej ikayay tonon' iwán inán tonon' iwán tiaya tiwizeti,

iga nochi wel tikchjwa wan

tipéwa'ya iga tirreinarowa.

¹⁸ La gente yej ayá' mitzixmatij, kuejkuesiwikej,

e' asi' dia iga tia titacastigaroti,

* 11:4 11:4 Xikita glosario "Olivo".

wan nō asi' día iga tia tikjuzgarōti yej miktokej,
iwān tia nō tikmakati yej yekti yej mitzcređojtokej, yej kipojkej motájtōl,
iwān yej mitzweyimaťiltijkej tia tikmakati yej yekti,
kesiá yej tejté iteki iwān yej até iteki,
iwān tia tikpolōti inōmej yej kisqsolowaj tajli.

¹⁹ Entonces tapowi' itioḡpan Dios yej ono' ipan cielo, iwān tiḡpan-ijti' neštoya se ken baúl† kan enḡoya diez mandamiento. Iwān tapetani' iwān mokagui' tawoḡaya, tatikuini', mōlin tajli iwān wetzi' tiawa' de hielo.

12

Siwa' wan kuakuakowawéj

¹ Iwān ijkīn nešiko ipan cielo ken teḡa iteki yej paréj weyi: se siwa' tzaktoya iga tōnati' iwān la luna onoya iyikxitan iwān kiťalijtoya se corona* yej kipiá doce sťalin. ² Inīn siwa' tatalaxwįjtoya, iwān tzajziá iga pilkualowaya iga yáwiya taonolťiti. ³ Iwān nešiko se' yej monextij ipan cielo: se kuakuakowawéj yej tatá' yej kipiaya siete itzontekon, diez ikuakua iwān se corona ipan sejsé itzontekon. ⁴ Iwān iga ikuitáḡil kiwawatatzoj se de cada eyi sťalimej yej onokej ipan cielo iwān kipajpatanaltij talpan. Inīn kuakuakowawéj moketza' iyixtaj siwa' yej yáwiya taonolťiti, iga makikuali ipiltzīn kuá' maki-onolťi. ⁵ Iwān inōn siwa' kita' se iyokichpiltzīn, iwān iga ibastōn de tepos yawi kimandarōti inochi gente. Después Dios kikuľilij ipiltzīn iwān kiwiġa' nō kan ono' yéj iga nō mamotali ipan itronoj. ⁶ Iwān inōn siwa' yajki ipan desierto, kan Dios nokta kichij iga ompa makitamakatokan mil doscientos sesenta días.

⁷ Máj máj momijmiktilo' ipan cielo, iga Miguel iwān iyangelejmej momijmiktijkej wan inōn kuakuakowawéj. Kuakuakowawéj iwān iyangelejmej nō lucharojkej, ⁸ e' kipolojkej, iwān yejemen kikixtijkej iga ayo' maonokan ipan cielo. ⁹ Iwān kikixtijkej inōn kuakuakowawéj, inōnsan ikyapakowa' yej itōka' Tzitzimi' yej kikajkayawa inochi gente, kipatantijkej talpan wan iyangelejmej.

¹⁰ Iwān nikagui' se tájtōl yej recio ipan cielo, kijtoj:

—Dios kimánawija igentej; kinextij iga nochi wel kichīwa iwān yejsan reinarowa. Inān Cristo nōyan reinarowa iga kipatantijkej talpan Tzitzimi' yej kitelwiaya tokniwan, kitelwiaya semilwi' iwān senyówal iyixtaj Dios. ¹¹ Tokniwan tatanilijkej iga iyeso el Cordero iwān iga itájtōl Dios yej yejemen kipowakej; yejemen ayá' majmawikej iga yawij kimiktijij, majwa' kisentalkej iyalmajmej iga mamikikan. ¹² Xipakikan cġelōjmej iwān yej ipan amonokej. E', ľástimajsan yej čantitokej ipan tajli iwān yej čantitokej ipan lámar! Iga Tzitzimi' kuejkuesitiajki kan anchantitokej, iga kimati iga alin kipolowa iga poliwisya.

¹³ Kuá' inōn kuakuakowawéj kita' iga óno'ya talpan, kitaločtij siwa' yej kita' ipiltzīn. ¹⁴ E' inōn siwa' kimakakej ome yej wejweyi iyastakápal águila, iga wel mapatani iga mayawi ipan desierto, kan kitamakatoskej tres años y medio, ompa ay'ya wel casis inōn kuakuakowawéj. ¹⁵ E' inōn kuakuakowawéj kikixtij trojaj a'ti ipan iten iga kichīwa se weya', iga siwa' makiwiġa arresomoj. ¹⁶ E' tajli kipalewįj inōn siwa', iga tajli tapowi' iwān inochi kitolōj in inōn a'ti yej inōn kuakuakowawéj kikixtijtoya ipan iten. ¹⁷ Iwān iga san inōn, kuakuakowawéj paréj kikuesowilij inōn siwa', iwān yajki kimijmiktijto ipilówampa inōn siwa', ken tikiġtowaj inōmej yej kichīwaj kensan tatekimaka Dios iwān kichīwaj ken tenextiliá Jesús. ¹⁸ Iwān inōn kuakuakowawéj moketza' lamartenoj.

13

Ome wejweyi anímāl yej tamajmajtiáj

¹ Nimoketza' ipan xajli yej ono' lamartenoj. Iwān nikita' iga nemi kisa ipan lámar se weyi anímāl yej kipiá siete itzontekon, iwān diez ikuakua iwān ipan sejsé ikuakua kipiaya se icorōnaj,* iwān ipan sejsé itzontekon ijkuiľijto' tokaḡamej yej Dios kikuesowa. ² Inīn weyi anímāl yej nikita' ken tikita tekuani,† iwān iyixximej ken tikita oso iyixxi, iwān kipiaya iten ken tikita tekuaniwéj.‡ Iwān kuakuakowawéj kimá' iga wel mamandarō, iwān kiťalij ipan weyi asientoj kan tatekimakas. ³ Se de itzontekon inīn weyi anímāl nešía kan tzontektōya yej este wel miki, e' inīn kan tzontektōya pajti', iwān nochi gente yej onokej ipan inīn tajli madmiradokej iwān kitokakej inīn weyi anímāl.

† **11:19** 11:19 Xikita glosario "Arca del pacto". * **12:1** 12:1 Xikita glosario "Corona". * **13:1** 13:1 Xikita glosario "Corona". † **13:2** 13:2 "Ken tikita tekuani": leopardo. ‡ **13:2** 13:2 "Ken tikita tekuani": león.

⁴ Iwán kiweyimatiltijkej inón kuąkuakowawéj iga kimá' poder inón weyi animál; nõ kiweyimatikej weyi animál, kijtowayaj la gente:

—Ateyi se' ken inín weyi animál, ayagaj wel momatía iga iwán mamomijmikti.

⁵ Nõ kimakaltijkej iga inón weyi animál makijto tajtolmej yej iga imatika mokichmati, iwán kimalijliá Dios; iwán kitalkej iga mamandarõjto cuarenta y dos meses. ⁶ Iwán ijknõ kichij, kimalijlij Dios, kimalijlij itoká' Dios, kimalijlij ikal Dios iwán kimalijlij yej onokej ipan cielo. ⁷ Nõ kimakaltijkej iga makimijmikti yej kitokaj iyojwi Dios, este que makitaniljkan; iwán kimakakej iga wel makimandarõ inochi raza, ipan inochi altepe', ipan inochi tajtolmej iwán ipan inochi nación. ⁸ Yej chantitokej ipan tajli poxsan kiweyimatiltijkej inón weyi animál, petz yej ayá' ijkuilijto' itokamej ipan iyama' el Cordero. Iga kuą' mochij inín tajli, mo-ijkuilõj itokamej yej nochipa onoskej wán Dios ipan ama' yej kipiá el Cordero yej mikika.

⁹ Si agaj wel takaki, makeye'kaki. ¹⁰ Yej yawij kipreşojwitij yej kitokaj Dios, yejemej nõ yawij kipreşojwitij. Iwán yej yawij kimiktij iga espada yej kitokaj Dios, nõ yawij kimiktij iga espada. Inón iga yej kitokaj iyojwi Dios makijyowjkan iwán mamocñiarõkan pan Dios.

¹¹ Máj máj nikita' se' animál nemi kisa ipan tajli. Inín kipiaya õme ikuakua ken tikita borregoitzin, e' tajtwaya ken kuąkuakowawéj. ¹² Kipiaya poder kensan yej áchtopa weyi animál wán tekipanowaya iga yéj, iwán kichij iga inochi gente yej ono' ipan tajli makiweyimatiltijkan yej áchtopa weyi animál yej pajti' kan tzontektoya malej iga inón katka mamiktõya. ¹³ Nõ kichiwaya milagrojmej iga manesi iga ayéj námõl, este ipan cielo kiwetziltij ti'ti ipan tajli iyixtaj la gente. ¹⁴ Inón kichij milagrojmej iga kimaka poder yej áchtopa weyi animál, kikajjayaj inochi tokñimej yej ono' ipan tajli. Iwán kitekimá' iga makichiwakan se' iyimagen inón áchtopa animál yej kitzontekkaj iga espada iwán ayá' migui'. ¹⁵ Iwán inón segundo weyi animál kimakakej poder iga makimaka vida inón imagen iwán iga makitajtolti. Iwán yej ayá' yawi kiweyimatiltij inón imagen yawij kimiktij. ¹⁶ Iwán kichij iga inochi gente, yej kipiá itekiyo iwán yej ayá', yej kipiá tomjñ iwán yej akipiá tomjñ, esclavõjmej iwán yej ayéj esclavõjmej, makitaniljkan se' marca ipan iye'ma' o pan iyixkuá'. ¹⁷ Iwán ni agaj awel takowa niga tanamaka, siga ayá' kipiá la marca o itoká' inón animál o inumerõyo itoká'. ¹⁸ Iga se' mamomacht inín, kineki poxsan matajlamiki; si agaj kentenderowa makimati te' kijtojneki inumerõyo animál, tága'pa inumerõj. Inón número seiscientos sesenta y seis.

14

Kitakuikiliáj Cristo

¹ Después nitachá' iwán nikita' el Cordero onoya iyixko tepe' yej itoká' Sion. Sen-onoyaj iwán inón Cordero ciento cuarenta y cuatro mil tokñiwán yej pan iyixkuá' ijkuilijto' itoká' el Cordero iwán itoká' iTaj. ² Iwán niká' se' tájtol yej wálaw ipan cielo ken a'ti kua' poxsan wõpa, ken kuą' poxsan tatikuñi, inón tájtol ken tikita kua' nemi kitzonzonaj mia' arpa.* ³ Iwán kikuiktõyay se' nuevo takuj' iyixtaj trono, iwán iyixtaj inõmej nawi animálmej iwán iyixtaj ancianojmej. Iwán ayagaj wel kimati inín takuj' petz inõmej ciento cuarenta y cuatro mil yej Dios kimanawij kan onolo' ipan inín tajli. ⁴ Injmej yej ayi' nokta motekkej wán siwá,† sino que ye' nemikej, iwán kitokaj el Cordero kansan yawi. El Cordero kikowa' injmej iga iyesyõ, kitapejpen yej áchtopa mochijkej itátkipa Dios iwán el Cordero, injmej momakaj iga makichiwakan ken kineki Dios. ⁵ Iwán ayi' takajjayajkej iga ye' nemij iyixtaj Dios.

Eyi ángel kipowaj itajtolmej

⁶ Iwán nikita' se' ángel patantinemi tajko cielo yej kinentiá ye'noticij yej ayi' tamis, yej mamopowili inochi gente yej ono' ipan tajli, inochi naciõmej, raza iwán de nochi altepemej san ken tajtowaj. ⁷ Iwán kijtowa recio:

—Xikmajmawiljkan Dios iwán xikweyimatiltijkan, pues ási'ya hora iga yéj yawi tajuzgarõti; iwán xikweyimatikan inón yej kichij ciõlojmej iwán tajli, lámbar, iwán inochi atzontekomej.

⁸ Iwán se' ángel nõ kijtoj recio:

—Xixitini'ya in Babilonia yej weyi-altepe', iga kinextilijtoya mia' naciones iga makiweyimatiltijkan idolojmej, iga inón kichijwaj kenkuá' tawanaj iga vino iwán yawij wán sesé.

⁹ Wán se' tercer ángel del cielo kijtoj recio:

* 14:2 14:2 Xikita glosario "Arpa". † 14:4 14:4 Anka inín kijtojneki iga ayá' kiweyimatiltijkej idolojmej.

—Siga agaj kiweyimati animál wán iyimagen iwán siga motemaka iga makipiá imarçaj pan iyixkuá' o ipan ima', ¹⁰ Dios kipoxkuesowilij iwán yawi kicastigaroti iwán yawij kikinçhijtotij ipan ti'ti iwán azufre, kikinçhijwas iyixtaj iyangelejmej Dios iwán iyixtaj el Cordero. ¹¹ Iwán nochipa popoktos ti'ti iga kicastigarotjoskej semilwi' iwán senyówal yej kiweyimati animál iwán iyimagen, wán yej kipiáj marca yej itóka' inón animál. ¹² Ijkon yej kicredojtokej Dios iwán kichijwaj ken ga tatekimaka, amo mamosemakakan iga kitokaj iyojwi Jesús.

¹³ Niká' se tájtól ipan cielo yej ne-ijlij:

—Xikijkuiilo yej nia nimitziziljiti: “Mayolpakikan desde inán yej mikij ipan iyojwi toTeko.” El Espíritu Santo kijtowa iga inomej yawija mosewitiij, áyo'ya tekipanoskej. Inochi yej kichijkej yej yekti, yati iwamej.

Dios kijuzgarowa nochi yej ono' ipan tajli

¹⁴ Después nitachá', iwán nikita' se mixti este ista' iwán iyixko mixti ewato' a'pa yéj tachá ken tikita iPiltzjn Taga'. Kitajlijtoya se corona[‡] de oro iwán kikitzkijtoya se ken machete yej pox tateki yej iga motékpa trigo. ¹⁵ Iwán kisa' ipan weyitiopan se' ángel iwán kitzajzilij recio yej ewato' iyixko mixti:

—Iga momachetej xiktékiya trigo; iga ási'ya itiempoj iga mamoteki, iwán la cosecha yej ono' ipan tajli chika'ya.

¹⁶ Iwán yej ewatoya ipan mixti kipanoltij imachetej ipan tajli iwán kitegui' yej chika'ya.

¹⁷ Iwán kisa' se' ángel ipan weyitiopan yej ono' ipan cielo, nō kikitzkijtoya imachetej yej pox tateki. ¹⁸ Iwán kisa' ipan altar se' ángel yej kipiá poder iga tapolowa iga ti'ti, iwán kitzajzilij recio yej kikitzkijtoya machete yej pox tateki, kijlij:

—Xiktékiya iga momachetej yej pox tateki inomej racimomej de uva yej ono' ipan tajli iga yojyoksitókeja.

¹⁹ Iwán el ángel kipanoltij imachetej ipan uvajyoj,[§] iwán kitegui' uvajmej yej ono' ipan tajli, iwán kakij kan yawi mopatzkati, inón kijtojneki weyi castigo yej Dios kititanis.

²⁰ Uvajmej kipatzkakej kan ay'yéj altepe' iwán kan mopatzka' uva kisa' estí, tejkej este ipan iten kawajoymej, inón estí motaloj trescientos kilómetros.

15

Angelejmej wán siete plaga iga ta-iknoçhijwaj

¹ Nō nikita' ipan cielo se yej este temajtiá yej ayi'pa mo-ita: siete angelejmej yej kiwajligayaj siete plaga yej iga tacastigarowa. Kuá' tamis inochi inimej, Dios ay'ya kuesitos.

² Iwán nō nikita' lámaj ken tikita vidrio nelijto' iwán ti'ti. Iwán nikita' nō ejejkatokej ipan lámaj inomej yej kitanilijkej weyi animál iwán iyimagen iwán imarçaj inón weyi animál. Nochi inimej gente, Dios kimá' sejsé iyarpajmej.* ³ Iwán kikuçkakej yej itakui' Moisés yej tekipanowaya iga Dios, yej itakui'pa nō el Cordero, kijtowayaj: Tej tinoTeko, nochi wel tikçhija.

Weyi iwán pox mōnsaj yej tej tikçhija.

Yekti iwán melá' inochi yej tikijtowa iga mamochijwa.

Tej yej tikmandarowa nochi yej ono' ipan tajli.

⁴ NoTeko, ¿a'yéj ayá' mamitzmajmawili?

¿A'yéj ayá' mamitzweyimatiilti?

Tejsan moselti yej ayi' tikçhija yej ayekti,

iwán inochi naciomej witzetij iwán mitzweyimatiiltiskej,

iga inochi kitakej yej tej tikçhija poxsan yekti.

⁵ Wán nikita' iga tapowi' tiopan ipan cielo, inón kuetaxtiopan[†] kan moenayaj patachte'timej kan ijkuilijto' iley Dios yej kimá' Moisés. ⁶ Iwán ipan inón kuetaxtiopan kjskej inomej siete angelejmej yej kipiayaj siete plagajmej, kakijtokej yej'tzótzol yej chijto' iga lino[‡] este pepetani, iwán kitalijtoyaj icintoromej de oro este iyelixtenomej. ⁷ Iwán se de inomej nawi animálmej yej onoya iyixtaj Dios, kimá' sejsé de inomej siete angelejmej se wájkal yej chijto' iga oro yej tento' iga yej Dios yawi tacastigaroti; Dios yej nochipa onos wán ayi' mikis. ⁸ Inón weyitiopan temi' iga pokti yej witziaaya ipan iweyipoder Dios, iwán ayagaj wel kalaki ipan inón weyitiopan, este que mapano inón siete plaga yej kipiayaj inomej siete angelejmej.

‡ 14:14 14:14 Xikita glosario “Corona”. § 14:19 14:19 Xikita glosario “Uva”. * 15:2 15:2 Xikita glosario “Arpa”.

† 15:5 15:5 Hch 7:44. Nō xikita glosario “Kuetaxtiopan”. ‡ 15:6 15:6 Lino achi ken ichka', e' chijto' iga se'pa planta.

16

Wajkalmej yej kipiapiá yej iga Dios tacastigarowa

¹ Iwán nikagui' se tájtol recio kįsaya ipan weyitiopan, ijkın kijliaya inomej siete angelejmej:

—Xaqaan ipan tajli iga xikawatij inon siete wajkal yej kipiapiá yej iga Dios tacastigarowa.

² Iwán yej áchtopa ángel yajki, iwán kitoyaj ipan tajli yej onoya ipan iwájkal, iwán inochi gente yej kipiayaj imarcaj weyi animál iwán kiweyimatiáj iyimagen, kįsa' iyakapamej kókol yej pox kualo.

³ In segundo ángel kitoyaj ipan lámar yej kipiaya ipan iwájkal, iwán lámar mochij ken tikita iyesyoy yej mikto', iwán migui' inochi yej onoya ipan lámar.

⁴ In tercer ángel kitoyaj yej kipiaya ipan iwájkal, ipan a'timej iwán ipan atzontekomej iwán mochij esti. ⁵ Iwán nikagui' ijkın kijtoj inon ángel yej kicuidarowa a'timej:

—Tej noTeko yej nochipa tonoya iwán nochipa tonos, tej ómpaya ken tikchįwa iwán kajasi iga ijkın titacastigarowa. ⁶ Iga yejemej kimiktijkej yej moconfiarowaj ipan tej, iwán kimiktijkej moprofetajmej, iwán inán tej tikchij iga makonįkan esti, puej ijkın kajasi.

⁷ Iwán nikagui' se' tájtol yej kįsa' itenoj altar, kįtowa:

—NoTeko Dios yej nochi wel tikchįwa, ken tej titajuzgarowa ómpaya nokta.

⁸ Iwán el cuarto ángel kitoyaj yej kipiaya ipan iwájkal ipan tonati', iwán kichij iga tonati' wel makimela'tati la gente iga tiwelon. ⁹ Iwán inochi este tátaya ikajlomej iga pox totoni' tiwelon. E' malej ijkın ayagaj kipata' ken iga nemi iga makinątecho Dios niga kiweyimatiłtijkej. Majwa' kimalįlijkej Dios yej kitįtani inimej yej tacastigarowa.

¹⁰ In quinto ángel kitoyaj yej kipiaya ipan iwájkal ipan itronoj weyi animál iwán kan mandarowa inon weyi animál tamichkantitika'wi, iwán yej kiweyimati inon weyi animál molengaujtankuayaj iga kwalowayaj. ¹¹ Iwán kimalįlijkej Dios yej ono' ipan cielo. Małtajtowayaj iga kwalotoyaj iga kipiayaj ikokolmej. E' ayá' kikajtejkej iga kichįwaj yej ayekti.

¹² Iwán in sexto ángel kitoyaj no yej kipiaya ipan iwájkal ipan weya' yej itoka' Eufrates; iwán wagui' in weya' iga wel mapanoan inomej reyejmej yej witzej ikįsáyampa tonati'.

¹³ Wan nikita' iga kįsa' eyi yej ayéj ye'espįritoj, ken tikita kalamej. Se kįsa' ipan iten kuakuakowawéj, se ipan iten weyi animál iwán se ipan iten yej ayéj mela'profetaj.

¹⁴ Inimejwa' iyespįritojmej tztzimimej yej kichįwaj milagro. Iwán kinechkoskej inochi reyejmej yej onokej ipan inın tajli iga mamomįmiktįkan kuą' Dios yawi tajuzgaroti.

¹⁵ ToTeko kįtowa:

—Ta' xikitakan, nej niwi' kuą' ayá' momati, ken se yej tachteki. Poxsan pałtos yej kichįtos ken Dios kineki iwán iga ijkın kichįtos kenkuą' taajakįtos, ayá' nemis ipetzkan iwán ayá' pįnawas.

¹⁶ Iwán inomej espįritojmej yej małojmej kinechkoj reyejmej kan itoka' Armagedon ipan tájtol Hebreo.*

¹⁷ Iwán ángel número siete kitoyaj iwájkal ipan ejeka'. Iwán ipan weyitiopan yej ono' ipan cielo, Dios tajtol recio, kijtoj:

—Nįkchįja nochi.

¹⁸ İkuą'san tapetani', tawopa' iwán tatikuįni' iwán kuekuechka' tajli, inon talolįn poxsan recio, nikęman ayi' panoj ijkompa talolįn desde kuą' onolo' ipan tajli. ¹⁹ Iwán weyi-altepe' yej itoka' Babilonia, tzatzayani' tajli, éyiya mochij. Iwán altepemej yej ono' ipan inewi' tajli xįxitįnįke. İjkın Dios kejan inon weyi-altepe' Babilonia iga kichįtokej yej ayekti, inon iga poxsan kicastigaroj. ²⁰ Inochi tajkotalmej† iwán tepemej, poliwiwej. ²¹ No walaj ipan cielo weyi granizo yej wetzi' ipan la gente. Inomej granizo iyetika ken cuarenta kilo. Iwán tajtağa' kimalįlijkej Dios iga wetzi' inon granizo, iga poxsan tapoloj inon granizo iga Dios tacastigaroj.

17

Siwa' yej najnamolnemi

¹ Iwán walaj se de inomej siete angelejmej yej kipiayaj siete wajkalmej, iwán ne-įlįj:

—Xinejwani iwán nia nimitznextilįti ken iga Dios yawi kicastigaroti inon siwa' yej najnamolnemi yej ewato' itenoj mia' weyamej. ² Reyejmej, iwán la gente de inewi' altepemej kichįjkej yej ajayekti iwán inon siwa' yej najnamolnemi yej kinextilįjkej iga makiweyimatiłįkan įdolojmej.

* 16:16 16:16 Xikita glosario "Hebreo". † 16:20 16:20 Xikita glosario "Tajkotál o Isla".

³ Iwán iyEspíritoj Dios asi' noyakapan iwán el ángel newiga' ipan se desierto. Ompa nikita' se siwa' ewato' ipan weyi animal yey chilti', iyakapan ijkuilijto' tajtolmej yey Dios kijiya, inón animal kipiaya siete itzontekon iwán diez ikuakua. ⁴ Siwa' kakijto' itzótzol yey axokoti' iwán chilti', kitalijtoya oro, te'ti ken diamante iwán perlas. * Kikitzkijtoya se wajkaltzin de oro tentoya iga vino, inón vino kijtojneki iga kichij yey pox ajayekti iwán tanextilij iga mamoweyimati idolojmej. ⁵ Ipan iyixkuá' siwa' ijkuilijto' toka' yey ayá' momati te kijtojneki, kijtowa: "WeyiBabiloniaj yey tanextilia iga siwatkej manajnamolnemikan, iwán inochi yey mochíwa yey ayekti ipan inín tajli." ⁶ Iwán nikita' iga inón siwa' tawan iga konij iyesyomej yey moconfiarowaj ipan Dios yey kimiktijkej iga kipowaj itajtól Jesucristo. Kuá' inón nikita', este nimadmiradoj. ⁷ Iwán inón ángel ne-ijlij:

—¿Te iga timadmiradowa? Nia nimitznextiliti te kijtojneki inón siwa' iwán inón weyi animal kan ewato' siwa', inón weyi animal yey kipiá siete itzontekon iwán diez ikuakua. ⁸ Weyi animal yey tikita', onoya iwán inán ay' teyi. Yawi ktsati ipan wejkatanxapo', e' iga san yawi mela'poliwiti. Desde kua' mochij inín tajli, Dios kijkulioj itokamej ipan ama' kan nesi aja'yéj nochipa onoskej iwán Dios. Yey chantitokej ipan tajli, inomej yey itokamej ayá' ijkuilijto' ipan inón ama', yawij majmawitij kuá' kitaskej inón weyi animal yey onoya iwán inán ayó'ya teyi, e' wí' o' sej.

⁹ 'Inín iga yejsan ye'tajlamiki wel kimatis te kijtojneki: Inón siete itzontekon animal, kijtojneki siete tepe'[†] kan ewato' siwa'. ¹⁰ No kijtojneki siete reyejmej. Cinco de inomej reyejmej wetzikeja, el sexto rey mandarojto' inán, iwán el séptimo aya teyi inán. Kuá' wí', ayá' wejkatis iga mandaroj. ¹¹ Weyi animal yey chilti' yey onoyaw wan inán ay' teyi, yéj se de inómeja siete reyejmej; inonwa' mokuapas iga inón másisya ocho rey; e' yawi mela'mikitiya.

¹² 'Inomej diez kuakuamej, inón kijtojneki diez reyejmej yey aya mandarowaj; e' yawij gobernartij iwán weyi animal petz se hora. ¹³ Inimej diez reyejmej sansé iyalmajmej kipiá iga yawij kipelewitij iga inón weyi animal mamandaroj. ¹⁴ Yawij momijmikitiy iwán el Cordero, e' el Cordero yawi tataniliti iga yéj nokta iteko nochí tekomej wan Rey iga nochí reyejmej. Iwán el Cordero sen-onoskej iwán yey Dios kinotzkej iwán kitapejpenkej iwán moconfiarowaj nochipa ipan yéj.

¹⁵ El ángel no ne-ijlij:

—Inomej a'timej yey tikita' kan ewato' inón siwa' yey najnamolnemi, inómejwa' kijtojneki yey chantitokej ipan altepemej yey onokej ipan nochí nación san katiapay itajtólmej. ¹⁶ Inomej diez kuakuamej yey tikita' kipiá weyi animal, yawij kijiyatij inón siwa' yey najnamolnemi, yawij kikajtewatij iselti iwán ipetzkan, yawij kikuallitij inakayo siwa' iwán yawij kitatitij ipan ti'ti. ¹⁷ Dios kitalij ipan iyalmajmej inomej reyejmej iga makichiwakan ken Dios kineki, iga kipiakej sesan iyalmajmej iga kipalewijkej iga weyi animal wel mamandaro este que mamochíwa ken kijtoj Dios. ¹⁸ Inón siwa' yey tikita', inonwa' kijtojneki weyi-altepe' yey irrey tatekimaka ipan nochí reyejmej yey onokej ipan tajli.

18

Tata altepe' Babilonia

¹ Iwán nikita' se' ángel wálaw ipan cielo yey kipoxpiá poder. Kitawij tajli iga itiyó. ² Iwán ijkin kijtoj recio:

—Xixitini'ya, xixitini'ya weyi-altepe' Babilonia, iwán inán móchija kan mochantiáj tzitzimimej, ompa ichanya inochi malespíritojmej iwán kan mokedetiáj totomej yey ayá' mokua iwán mo-ijiya. ³ Iga inochi pajsmey kichijkej yey ayekti ken kichíwaj yey ichamej Babilonia iga kiweyimatiiltijkej idolojmej. Iwán inochi reyejmej de inín tajli ijkonan kichijkej. Iwán tanamakanimej kipoxpiakej tomín iga yey chantitokej Babilonia kikojkej nochí yey kiyóltlanayaj.

⁴ Iwán nikagui' se tájtól ipan cielo kijtowa:

—Xikísakan ipan inón weyi-altepe' Babilonia, amejemej yey nimitztapejpenkej, amo no tewan xikchíwakan yey ayekti iga amo no mamitzcastigarokan. ⁵ Asi'ya iyixtaj Dios iga inomej yey onokej Babilonia kichijtokej yey ajayekti, iwán Dios ayá' nemi kelkawa. ⁶ Makichíwilikan Babilonia kensan kichíwilij sekin; makicastigarokan ome vej ke' yéj kicastigaroj sekin. Makichíwilikan ome vej yey mitzchíwilijkej iga no makimachili ken iga kualo. ⁷ Achonsan no xicastigarokan ke'san yéj moweyimati' iwán ke'san kichij

* **17:4** 17:4 Perla pox valerowa, ken tikita tetzin ke'pa ajayo' wan iga perla wel mochíwa koska'. † **17:9** 17:9 Siete tepe' anka kijtojneki altepe' Roma.

vej ayekti. Yéj moweyimati' iwán kijtoj ipan iyalmaj: "Nej nigaj newato' iga nej nochi nikmandarowa; nej ayéj ken se lástima siwa' vej mi' iwéj wán akipiá vej kipalewiá, nej nikeman ayá' nimoknoqmatitos." ⁸ Inón iga ipan sansé día yawi wetziti iyakapan inimej vej tacastigarowa: miklisti, chokalis iwán apis, iwán yawij kitatitij iga ti'ti, iga toTéko Dios vej nochi wel kichíwa kijtoj iga ijkón kajasi iga makicastigarokan Babilonia.

⁹ Reyejmej de inewi tajli vej kichijtoyaj vej poxsan ayekti, kensan kichíwa weyi-altepe' Babilonia iga kiweyimati'ltijkej idolojmej iwán kichijkej nochi vej kiyotlilanayaj, yawij chokati'j iwán moknoqmatiskej kuá' kitaskej iga inón weyi-altepe' popókt'o'ya iga nemi tata. ¹⁰ Wéjkasan kawiskej iga kimajmawiliskej iga makisencastigarokan iwamej, iwán kijtoskej:

—¡Ay! ¡Q'xan Babilonia vej tiweyi-altepe', tej vej nochi tikmandarowaya! Inán nimaninsan titata'.

¹¹ Nochi tanamakanimej chokaj iga moknoqmatij iga inón weyi-altepe', iga ay'ya teyis kan tanamakaskej. ¹² Ayagaj kikowas vej kinamaka vej chijto' iga oro, plata, te'ti vej mojmónsajti', perlas, tzótzol de lino vej pox tzotakti', de seda vej axokoti' iwán chílti', nq inochi kuawimej vej ajwiya'pa, marfil,* kuawimej vej mojmónsajti', bronze, tepos, mármol;† ¹³ canela, especias vej ajwiya', incienso, mirra, perfumes, vino, aceite, harina vej kuechti', trigo; yolkamej vej motamamaltia', borregoimej, kawayojmej, kuacarratamej, iwán este toknimej vej kikuij iga esclavo. ¹⁴ Kijliskej inón weyi-altepe':

—Ay'ya tikpiá vej tikpiaya vej tikpoxpiasnekiá, tikpóloja. Nikeman ay' tikpiás sej nochi vej pox patiyoj iwán vej mojmónsajti' vej tikpiaya.

¹⁵ Vej ompa tanamakatojaj, pox tatani'kej iga vej kinamakayaj pan inón weyi-altepe', e' kuá' kitaskej iga nemi tata, pox wejka kawiskej iga kimajmawiliskej iga makisencastigarokan iwamej, chokaskej wán moknoqmatiskej. ¹⁶ Iwán kijtoskej:

—¡Pobre inón weyi-altepe'! Onoya ken tikita katka se siwa' vej kakijto' itzótzol de lino vej pox tzotakti' iwán tzótzol vej axokoti' iwán chílti', kitalijtoya oro, te'ti vej mojmónsajti' iwán perlas. ¹⁷ ¡Ipansan se hora tata' komati vej poxsan patiyoj!

Ikapitamej akalmej, la gente vej yaya ipan akalmej, marinerojmej; iwán inochi vej tekipanowayaj ipan lámaj, wejka moketzaskej. ¹⁸ Kuá' kitaskej pókti iga nemi tata inón weyi-altepe', tzajtiskej:

—¿Kán tiawij tikasitij se' weyi-altepe' ken inín?

¹⁹ Iwán motaliliskej tajli ipan itzontekomej iwán tzajtiskej:

—¡Lástima, lástima; inín weyi-altepe'! Iga itomín rjcojtiakej inochi vej kipiayaj akal ipan lámaj; inán nimaninsan poliwi'!

²⁰ E' tej cielo xipaki, iwán nq mapakikan profetajmej, apóstolejmej iwán inochi vej kitokaj Dios, iga Dios kicastigaroj inón weyi-altepe' iga ijkón kajasi iga nochi vej mitzhíwilijkej.

²¹ Iwán se ángel vej pox tajpalej kikui' se te'ti vej pox etí', iwán kipatanaltij ipan lámaj, iwán kijtoj:

—Ijkón yawi poliwi' inón weyi-altepe' vej itoka' Babilonia iwán nikeman máj ayá' mo-itas. ²² Inawatilka arpa,§ flauta, iwán trompeta, ay'ya máj mokakis ipan moçallej. Ateyis nisé tekipanowani vej kichíwa tejté. Iwán inawatilka molino ay'ya máj mokakis. ²³ Ay'ya máj xotas ti'ti, ay'ya mokakis ilwi' kan monamiktulo. Malej iga motanamakanimej poxsan kipiayaj tomín ipan inín tajli, iwán tikajkayaj inochi paismej iga moachisoj, tia timela'poliwiti. ²⁴ Dios kicastigaroj Babilonia iga itechko mikikej profetajmej wán vej moconfiaroj ipan Cristo; nochi vej tamiktijkej mixkuítijkej pan Babilonia.

19

¹ Iwán nikagui' ipan cielo itajtölmej mia' gente, kijtowaj:

¡Mamoweyimatilti toTéko Dios iga tesalvarowa!

Kajasi iga mamomajmawili iga nochi wel kichíwa.

² Yéj taye' juzgarowa wán nochipa ómpaya ken kichíwa.

Kicastigároja inón siwa' vej najnamolnemi,

vej tanextiliaya iga la gente makiweyimati'ltikan idolojmej;

Dios momatij ipan vej chantitokej ipan inón weyi-altepe' iga kimijmiktijkej vej kipowaj itajtöl.

³ Iwán se' vej kijtojkej:

* **18:12** 18:12 Marfil: elefante kipiá qme ken itan vej weyakti' vej kjasaj itampa iya', inón chijto' iga marfil. † **18:12** 18:12 Mármol te'ti vej mónsajti' vej wel motzotáwa. ‡ **18:17** 18:17 Marinerojmej: ijkón kijliáj tajtaga' vej kinentiayaj akal. § **18:22** 18:22 Xikita glosario "Arpa".

—¡Mamoweyimatĩlti toTẽko! Iga nochipa popoktos inõn weyi-altepe' iga nemi tata.

⁴ Iwãn inõmej veinticuatro ancianojmej iwãn inõmej nawĩ animãlmej, motankuãketzkej iwãn este motzontõkakej ipan tajli iga kiweyimatĩltijkej Dios yej ewato' ipan weyi asiento kan mandarowa, kijtojkej:

—¡Ijkõnyawa'! ¡Mamoweyimatĩlti toTẽko Dios!

⁵ Iwãn kan ewato' Dios, moká' se tájtõl, kijtowa: Xikweyimatĩltikan toDios, amonochimej yej ankichijwaj ken yéj kineki iwãn ankimajmawiliãj, yej kipiã itekiyo iwãn yej ayá'.

Iyilwiyo kuã' monãmiktĩa el Cordero

⁶ Nikagui' nõ ken tikita itãjtõl mia' gente, ken kuã' wõpa a'ti iwãn ken kuã' tatikuĩni, kijtowa:

¡Mamoweyimatĩlti toTẽko Dios!

Yéj nochĩ wel kichijwa iwãn pẽwa'ya iga reinarowa.

⁷ Matipãkikan iwãn matiyõlpãktokan iwãn matikweyimatĩltikan, iga así'ya hora iga monãmiktĩa el Cordero.

Takotzĩn* taajakijto'ya;

⁸ kajãkija itzõtõl de lino yej pox tzotakti', ejto' iwãn este pepetani.

Inõnwa' lino kijtojneki yej kichijkej yej yekti yej moconfiarowaj ipan Dios.

⁹ Iwãn el ángel ne-ijlij:

—Ijkin xikijkulo: “Mapãktokan yej onoskej ken te-ikniwan iga yawij motãltij kan takualo kuã' monãmiktij el Cordero.”

Iwãn ne-ijlij:

—Inõnwa' itãjtõlmej nokta Dios yej ayá' takajkayawa.

¹⁰ Iwãn nimotankuãketzta' iyixkitenõj inõn ángel iga nikweyimatĩltiaya, e' yéj ne-ijlij: —Amo ximotankuãketzta notenõj; iga nej nõ niktoka Dios kensan tej iwãn ken inochi mokniwan yej moconfiarowaj ipan tájtõl yej Jesús kipowa'. Xikweyimatĩlti Dios.

Iga yej kipowaj yej kichij Jesús, inõmejwa' el Espĩritu kitãjtõlmakaj.

Kawayoj yej istã'

¹¹ Iwãn nikita' tapõjto' cielo, iwãn nikita' se kawayoj yej istã', iwãn yej kitejkawilitinemiã itõkã' “Nochipa kichijwa yej kijtowa iwãn ayĩ takajkayawa.” Yéj tayej juzgarowa iwãn kichijwa yej yekti kuã' kitaniliã iyenemigojwan. ¹² Iyixmej ken tikita tiwelõn iwãn kitãljitoya mia' coronajmej,† iwãn ijkuilijtoya se tõkã' yej yéjsan kimatiã. ¹³ Iwãn kakijto' itzõtõl yej kajkakalijto' esti, iwãn itõkã': Itãjtõl Dios. ¹⁴ Iwãn kitokaj soldãdojmej yej onokoj ipan cielo. Kakijtinemij itzõtõlmej de lino yej tzotakti' iwãn ijista', este ejeto', iwãn tejkatinemij ipan ikawayojmej yej ijista'. ¹⁵ Ipan iten kĩaaya se espada yej pox tateki, iga inõn espada yawi kicãstigarõti inochi paĩsmej; iwãn yawi kimandarõti iga se vara de tepos. Yéj kichijwas iga iyenemigojmej makitãkan ken iga kuesiwi Dios. Yéj kitãtaksas iyenemigojmej ken se yej kitãtaksã uwa iga kipãtzka. Ijkon iga Dios yej nochĩ wel kichijwa yawi kicãstigarõti inochi gente. ¹⁶ Iwãn ipan itzõtõl iwãn imaxã'bapa ijkuilijto' inõn tõkã': “Rey yej kimandarowa inochi reyeymej iwãn iTẽko inochi tẽkomej.”

¹⁷ Después nikita' se' ángel ejkato' ipan tõnatĩ', iwãn kitzãjtõlij recio inochi tõtõmej yej patãntinemij ipan cielo, kijlij:

—Xiwitzekãn iga xikuãkij yej Dios mitzmakaj. ¹⁸ Xikuãkan inakayomej reyeymej, kapitãmej, soldãdojmej iwãn inakayo tajtaga' yej pox tamiktĩãj, iwãn inakayo kawayojmej iwãn yej kitejkawilitinemij, iwãn inochi inakayo la gente yej ayéj esclãvojmej, iwãn yej esclãvojmej, yej kipiã itekiyo iwãn yej ayá'.

¹⁹ Iwãn nikita' weyi animãl iwãn inochi reyeymej de inewi tajli iwãn isoldãdojmej monechkojkej iga yawij momijmiktĩtij iwãn inõn yej tejkato' ipan iyista'kawayoj iwãn inochi isoldãdojmej. ²⁰ Inõn weyi animãl kiseumpresojwijkej iwãn inõn yej ayéj mela'profetaj yej kichijtoya kuajkuantas yej ayĩ'pa mo-ita iyixtaj inõn weyi animãl. Iga kichij kuajkuantas yej ayĩ'pa mo-ita in inõn yej ayéj mela'profetaj, kikajkayaj inõmej yej motemakakej iga kitãllijkej imãrcãj inõn weyi animãl iwãn kiweyimatikej iyimãgen. Iwãn weyi animãl iwãn yej ayéj mela'profetaj kimõtãkej ipan tiwelõn kan nemi tata azufre. ²¹ Iwãn sekin kimiktijkej iga inõn espada yej kĩaaya ipan iten yej tejkato' ipan kawayoj, iwãn nochĩ tõtõmej ixwiwej iga kikuajkej inõmej inakayomej.

* **19:7** 19:7 “Takotzĩn” kijtojneki nochĩ yej kitokaj Dios. Ipan itãjtõl Dios kanãj tikitaj iga Dios iwãn yej kitokaj mocomparãdowa ken se chokotzĩn yej namiktito' wan takotzĩn. † **19:12** 19:12 Xikita glosario “Corona”.

20

Mil años

¹ Nikita' se ángel temoj ipan cielo, kikiťzkijto' se llave iga kitapowa wejkatanaxpo', iwán kikiťzkijto' se weyi cadena. ² Inín ángel kilpij kuakuakowawéj, inón ikypakowa' yej nq kitokawiyaj Tzitzimi' kilpij iga cadena mil años. ³ Kimota' ipan wejkatanaxpo', iwán kiye'tentzakua' iwán kitalilij tejté iga amo agaj makitapo iga ay'ya máj makikajkawáwa tokniwán yej onokej ipan paismej, este que maasi mil años. Kuá' ásisya mil años yawij kimajkawatij, e' ayá' wejkwawas iga majkajtos.

⁴ Iwán nikita' weyi asientojmej kan motaliáj yej mandarowaj, ipan inón motalkej yej kimakakej poder iga matajuzgarokan. Nq nikita' iyalmajmej yej kikechtekkej iga kipowakej yej kichij Jesús wán itájtól Dios. Yejemej ayá' kiweyimatikey weyi animál niga kiweyimatikey iyimagen weyi animál iwán ayá' motemakakej iga makitalilikan imarcej pan iyixkuá' niga ipan imamej. Nikita iga inimej ojpa-isakej iwán reinarojkej iwán Cristo mil años. ⁵ E' sekin yej nq miktokej aya ojpa-isakej, inimej ojpa-isaskej este que maasi mil años. Inín yej áchtopa iga ojpa-isaloj. ⁶ ¡Mapaktokan yej ye'nemikej iyixtaj Dios, inomej yej yawij ojpa-isatij kuá' ocho ojpa-isaloj! Iga ipan la segunda muerte ay'ya yawij mikitiť, sino que mochíwaskej sacerdotejmej de Dios iwán de Cristo. Iwán reinaroskej mil años wán Cristo.

⁷ Kuá' ásisya mil años, Tzitzimi' yawi xitomiti kan preojtito'. ⁸ Iwán kisas iga kikajkawawas paismej Gog iwán Magog yej kijoťneki nochi paismej yej ono' ipan tajli. Wán Tzitzimi' kinechkoj nochi soldadojmej de inimej paismej. Pox komati soldadojmej ken tikita xajli yej ono' ipan lamarten iga yawij tamijmikiťtiť. ⁹ Iwán noyan payiniskej ipan tajli iwán kiyawaloskej inón weyi-altepe' yej Dios kipoxchokiliá, kan onokej yej kitokaj Dios. E' Dios kitiťtanis 'ti yej wj' ipan cielo, iwán inochi kitatiťskej. ¹⁰ Iwán Tzitzimi' yej takajkawajtoya kimotaskej ipan tiwelón kan nemi tata azufre, kan nq kimotakej weyi animál iwán yej ayéj mela'profetať. Iwán ompa nochipa kinkochijoskej semilwi' iwán senyówal.

Dios tajuzgarowa

¹¹ Iwán nikita' weyi asiento yej este ista', kan motaliá Dios iwán yéj ompa ewato'. Iyixtaj yéj, tajli iwán cielo mela'poliwikey, akáwi' nité. ¹² Iwán nikita' yej miktókeja, ezejkatokej iyixtaj Dios, onoyaj yej kipiá itekiyo iwán yej ayá'. Iwán tapowikej amamej, iwán se' ama' nq tapowi' kan ijkuilijto' itokamej yej nochipa onoskej iwán Dios. Iwán Dios kijuzgaroj yej miktókeja kensan ijkuilijto' ipan amamej, kensan yejemej kichijkej. ¹³ Yej mikikej ipan lámaw wán yej mikikej ipan tajli kisaskej kan miktoyaj wán monextijkej iyixtaj Dios, iwán sejsé kijuzgarojkej ijkon kensan yejemej kichijkej. ¹⁴ Iwán mikilisti iwán kan ono' yej miktokej kimotakej ipan laguna yej wewelkato', iga inín ome veja iga mikiloj. ¹⁵ Iwán yej ayá' ijkuilijtos itoká' ipan ama' kan ijkuilijto' itokamej yej nochipa onoskej iyixtaj Dios nq kimotaskej ipan inón laguna yej wewelkato'.

21

Se'ya cielo wán se'ya tajli

¹ Iwán nikita' se'ya cielo iwán se'ya tajli; iga yej áchtopa cielo iwán tajli iwán lámaw yej onoyaj poliwikeya. ² Nej, niJuan nikita' inón weyi-altepe' yej Dios itatki yej kijliáj nueva Jerusalén, nikita iga nemi temowa ipan cielo iyixtaj Dios. Pox monajti' ken tikita takotzjn yej taajakijto'ya iga monamiktia' iwán iwéj. ³ Iwán nikagui' se tájtól recio yej wotziaya ipan cielo kijtowa:

—¡Xikita, Dios chantito' kan onolo'! Yéj yawi chantitoti iwamej, yejemej mochíwaskej igentej, iwán Dios onos iwamej. Yéj iséltisan onos Dios iga inomej. ⁴ Dios ta-ixpojpowas iga chokatólo', iwán ay'ya mikiloj, niga chokalóť, ay'ya agaj tenatos iga kwalótos, iga inochi yej onoya, pánoja.

⁵ Iwán yej ewatoya ipan weyi asiento kijtoť:

—Xikita, nej nichíwa nuevo inochi yej ono'.

Nq ne-ijlij:

—Xikijkuilo; iga inimej tajtolmej melá' nokta iwán wel timoconfiarowa ípan.

⁶ Iwán ne-ijlij:

—Chíťto'ya. Nej kan pewa iwán kan tami, ken letrajmej del alfabeto pewa ipan A iwán tami ipan Z. Yej atanekis nej nikmakas a'ti yej kisa ipan atzontekon yej tamaka vida, ayá' yawi kikowátipa. ⁷ Inón nia nikmakati yej kitanilij Tzitzimi'; iwán nej iDios, iwán yéj nopiltzn. ⁸ E' yej kikajtwaj iga kitokaj iyojwi Dios, iwán yej ayá' kicredowaj itájtól Dios, iwán yej kejlantokej yej ayékti, yej tamikiťáj, iwán yej kichíwaj yej ayékti

iga yawij wan yej ayá' iwán namiktito', iwán yej taachisarowaj, iwán yej kiweyimatiñ idolojmej iwán inochi yej takajkawaj yawij kimotatij ipan laguna yej wewelkato' iga nemi tata azufre. Inín kijiáñ la segunda muerte.

Se'ya Jerusalén

⁹ Iwán walaj se de inomej siete angelejmej yej kikitzkijtoyaj siete wajkalmej yej kipiayaj siete plagajmej iwán ne-ijlij:

—Xinejnemi, nia nimitznextiliti takotzin yej mochiwas isiwa' el Cordero.

¹⁰ IyEspíritoj Dios asi' noyakapan wan newiga' ipan se tepe' yej weyi iwán wejkapan, iwán nenextilij se weyi-altepe' yej Dios itatki, yej itoka' Jerusalén, nikita' iga nemi temowa ipan cielo iyixtaj Dios. ¹¹ Inón weyi-altepe' tawia iga iweyipoder Dios. Tawia ken tikita se te'ti yej pox mñsajti' ken te'ti de jaspe* ken tikita vidrio. ¹² Inón weyi-altepe' kolaltitoya iga muro yej weyi iwán wejkapan, kipiá doce puerta; iwán onoya se ángel ipan sejsé kalteñ, iwán ipan sejsé puerta ijkulijtoya itoka' se tribu' de inomej doce tribu de Israel. ¹³ Onoya eyi ipuertajyo iladoj norte, eyi ipuertajyo al sur, eyi ipuertajyo ikisáyampa tonati', iwán se' eyi ipuertajyo ikalakiyampa tonati'. ¹⁴ Imurojyo inón weyi-altepe' kipiá doce weyite'ti kan taksato', iwán ipan sejsé de inomej weyite'ti ijkulijto' se itoka' de sejsé de inomej doce iyapostolejmej el Cordero.

¹⁵ El ángel yej nowan tatapojtoya kikitzkijtoya se ojta' yej chijto' de oro iga kimedírowa weyi-altepe', ipuertajomej iwán imurojyo. ¹⁶ Inón weyi-altepe' onoya cuadrado, achonsan medírowa iweyajka iwán ikoyajka. El ángel kimedíroj weyi-altepe' iga ivaraj de oro, medíroj dos mil doscientos kilómetros; achonsan medírowa iweyajka, iwejkapanka iwán ikoyajka. ¹⁷ Iwán kimedíroj iwejkapanka imurojyo, medíroj sesenta y cuatro metro, el ángel tamedíroj iga inómpasan medida yej iga taga' tamedírowa.

¹⁸ Muro chijtoya iga te'ti de jaspe, iwán weyi-altepe' chijtoya iga mela'oroy yej este xota ken vidrio. ¹⁹ Iwán ibasejyomej kan taksato' imurojyo inón weyi-altepe' ye' tachaya iga kipiaya se'se'pa te'ti[†] yej mojmñsajti'. Yej áchtopa ibasejyo kipiaya te'ti yej kijiáñ jaspe, el segundo zafiro, el tercero ágata, se' kipiaya esmeralda; ²⁰ se' kipiaya ónice, se' kipiaya cornalina; se' kipiaya crisólito, se' kipiaya berilo, se' kipiaya topacio, se' kipiaya crisopraso; se' kipiaya jacinto iwán se' kipiaya amatista. Ijkón masi' doce ibasejyo. ²¹ Ono' doce puerta; sejsé chijto' iga se'san perla.[§] Iwán pata'ojti yej panowa tajkoaltepe' chijtoya iga mela'oroy yej este xota ken vidrio.

²² Iwán ayá' nikita' nisé tiopan ipan inón weyi-altepe', iga toTeko Dios yej kipoxpiá poder iwán el Cordero onokej iga tiopan ipan inón weyi-altepe'. ²³ Ompa ayá' moneki tonati' niga luna iga matawi, iga Dios itawilka tawia iwán el Cordero kitawij inón weyi-altepe'. ²⁴ La gente de inochi paismej yej mosalvaroskej nejnemiskej ipan itawilyo inón weyi-altepe', iwán reyejmej de inochi tajli kiwajliguiliskej yej patiyoy yej kipiáñ. ²⁵ Ipuertajyomej nochipa tapojtos, iga ompa ateyiti yówal. ²⁶ Iwán inochi paismej kiwigaskej nochí yej valerowa wan kiweyimatiskej inón weyi-altepe'. ²⁷ Ipan inón weyi-altepe' ayá' kalakis nité yej ayekti iyixtaj Dios, niga yej kichiwaj yej ayekti niga yej takajkawaj. Kalakis petz yejsan ijkulijto' itoka' ipan ama' yej kipiá el Cordero kan nesi itokamej yej nochipa onoskej wan Dios.

22

¹ Iwán el ángel nenextilij se weya' yej tamaka vida, este chipakti' ken tikita cristal. Inón weya' kiasaya ipan iweyi asiento kan motaliá Dios iwán el Cordero. ² Inón a'ti motalowa itajko pata'ojti de inón weyi-altepe', iwán itejtempan inón weya' onoyaj kuawimej yej tamakaj vida. Takij cada mes iwán iyiswayomej inomej kuawimej kikuij iga moachtialtilo. ³ Iwán ompa ay'ya teyis yej Dios akiye'ita. Ipan inón weyi-altepe' Dios iwán el Cordero motaliáñ ipan iweyi asientojmej wan yej kitokaj Dios kiweyimatiñiskej. ⁴ Iwán kinojma-itztoskej nokta Dios, iwán itoka' Dios ijkulijtos pan iyixkua'. ⁵ Ompa ay'ya tayowatis iwán yej ompa onokej ay'ya kinekiskej ti'ti niga tonati', iga Dios yej toTeko kitawij yejemen wan nochipa reinaroskej iwán.

Na'ya iga wí' Jesucristo

⁶ El ángel ne-ijlij:

* **21:11** 21:11 Jaspe te'ti yej xoxokti'. † **21:12** 21:12 Xikita glosario "Tribu". ‡ **21:19** 21:19 Inímej teme yej iga chijtokej doce base este xotaj wan sejsé kipiá icoloryo. § **21:21** 21:21 Perla pox valerowa, ken tikita tetzin ke'pa ajayo' wan iga perla wel mochiwa koska'. Inán momati iga alimpatzin, nij nesi pox weyi.

—Inimej tajtolmej, melá' nokta iwán wel moconfiarolo ípan. Iwán toTeko, yej inonsan Dios yej kitajtolmá' profetajmej, kitítan iyángel iga makinextili yej kitokaj yej ay'ya wejkatis iga yawi mochiwati.

⁷ Ijkin mitzijliáj Jesús:

—¡Xikakikan! ¡Ay'ya wejkatis iga niwí'! ¡Mapaki yej kicredoje yej ijkuilijto' ípan inín ama', yej yawi mochiwati!

⁸ Nej niJuan, yej nikagui' iwán nikita' nochi inín. Iwán kuá' tami' nikagui' iwán nikita', nimotankuaketzá' iyikxiteñoj el ángel iga nikweyimatí'. ⁹ E' yéj ne-ijlij:

—Amo ijkon xikchiwa; puej nej no niktoka Dios kensan tej iwán kensan inochi mokñimej yej kipowaj itájtol Dios, iwán inochi yej kichiwa yej kichiwa yej ijkuilijto' ípan inín ama'. Xikweyimatílti Dios.

¹⁰ No ne-ijlij:

—Amo xikjyana inín ye'noticiaj de Dios yej ijkuilijto' ípan inín ama'; iga ay'ya ke' poliwi iga yawi mochiwati. ¹¹ Yej kichiwa yej ayekti, kama makichiwa yej ayekti; yej kejlámiki yej ayekti, máj makejlámiki yej ayekti; e' yej kichiwa yej yekti máj makichiwa yej yekti; yej nokta kichiwa ken Dios kineki, amo mamosemaka.

Jesús no kijtoj:

¹² —Kena, nej ay'ya wejka iga niwí'. Iwán nikuajligas ipremioj yej nia nikmakati sejsé kensan iga kichij. ¹³ Nej kan pewa iwán kan tami, ken letrajmej del alfabeto pewa ípan A iwán tami ípan Z.

¹⁴ Mapaktokan yej kipaakaj itzotzolmej* iwán wel makikuakan itakilka inón kuawi' yej tamaka vida iwán wel makalakikan ípan ipuertajyo weyi-altepe'. ¹⁵ E' kawitij jueraj yej kichiwa yej ayekti; yej taachisarowaj, yej najnamolnemij, yej tamiktiáj, yej kiweyimatij idolojmej, iwán yej kiyolmakaj iga takajkayajtokej.

¹⁶ —Nej, niJesús, niktítan noángel iga makinextili yej netokaj inochi inín. Nej ipiltzn ípilówampa rey David; nej imaselkayo rey David iwán nej inón sítalin yej xota yowalti'.

¹⁷ El Espiritu iwán isiwá' el Cordero kijtowaj:

—Xiwiki.

Iwán yej kikaki, makijto:

—Xiwiki.

Iwán yej ataneki mawiki iwán makoni a'ti yej tamaka vida, yej ayá' monamakiltiá.

¹⁸ Inochi yej kikaki inín itájtol Dios yej ijkuilijto' ípan inín ama', nikijliáj inín: Siga agaj kitaliao' se' tejté ípan inimej tajtolmej yej ijkuilijto'ya, Dios yawi kitaliti iyakapan kokolis yej kinkochiwas, kensan ijkuilijto' ípan inín ama'. ¹⁹ Siga agaj kikuiliá tejté yej ijkuilijto' ípan inín ama' yej Dios kinextij, Dios yawi kiborraroti itoka' ípan ama' kan nesí a'yéj onos iwán nochipa, iwán yawi kitzakuiliti iga amo makalaki ípan iweyi-altepe' Dios iwán akitas yej yekti yej ijkuilijto' ípan inín ama'.

²⁰ Yej kijtoj ijkin, kijtowa:

—Ay'ya wejkatis iga niwí'.

Ijkonnyawa'. ¡Xiwiki noTeko Jesús!

²¹ ToTeko Jesucristo, mamitzyolchikawakan amonochimej. Ijkonnyawa'.

* 22:14 22:14 "Yej kipaakaj itzotzolmej" anka kijtojneki yej ye'nemij iga Dios kiperdonaroja yej kichijkej yej ayekti.